

De proverbii Salomonis cap. 15.

Timor Domini facit iustitiam:
accusa et dicitur tunc vitam magis,
et vitam impio tunc hostias. Timor
et veritate redimitur iniquitas:
et in timore Domini a ma-
lo. Cum plauerit Domino via homi-
nis, iustitiam quae tunc convertit ad
pacem. Melius est timere Deum
quam multi fructus carum
iniquitate

150

nr 86.

58

Parab. 2. 19. Videte quod faciat: non e-
nim hominis brevis iudicium, sed Do-
mini: quod quod iudicaverit, in vos
redundabit. Sit timor Domini roborem et
cum diligentia curata sit. non est enim
quod timor Dei. non iniquitas, nec perona-
rum acceptio, nec ego in INVERVM

58

154

154

Atca
Dr. 2/18

154

154

154

16459

Salut. de J. de 1688. repartite en May 1681.

Soloy. dehm. ind. 2. t. 54
fol. ind. — 31. Pultar. 121.

Quis glauco vis, super aeternam quatuor errant
Et duo bene tres currunt, et duo vite sonant

Cap. 15.

Blanditur.

Invidi. deledaya fol. 157. an. 1604. f. 3A.

Angelus Raphael Tobia. et
quia acceptus erat Deo, necesse fuit,
ut tentatio probaret te.

Lausel. hitor. Pontif.

Qui excubat manus suas
ab omni munere, iste
in excelsis habitabit.
Isaie. 33. n. 15.

Noli esse humilis in sapientia
tua, ne in stultitiam redu-
cari.

C. vericande. 24. q. 3. Resicanda sunt putri-
da carnes, et scabiosa ovis a cautis repellenda ne
tota domus, massa, corpus, et pecora ardeant, corrump-
antur, putrescant, et intendant. Arini in Ale-
xandria una scintilla fuit, sed quoniam non sta-
tim oppressus est, per totum orbem eius flamma
propulata est.

Ecclesiastici cap. 7. Noli quærere fieri iudex, ni-
si valeas virtute irrumperè iniquitates: ne for-
tè extimescas faciem potentis, et ponas scanda-
lum in equitate tua.

Psal. 54. Lacta super Dominum curam tuam, et
ipse te eruet: non dabit in aeternum fluctua-
tionem iusto.

Julivi. 20 L.
 Padilla. 10 L.
 Apicela - 7 L. $\frac{1}{2}$
 Holono - 15 L.
 Paleos & not. 6 L.
 Saravia - 4 L.
 Tronculo - 4 L.
 em. Barbona - 20 L.

 86 L. $\frac{1}{2}$
 Gilken. 3. t. 26 L.
 Paleos. d. sind. 7 L.

concertata padicatoria.
 del P. Fr. Alfonso Fernandez
 Salamanca. 1818.

Compro en Val. todas las obras
 de Sanchez en 10-10 L.
 en N. P. a Calva Palao 220 L.
 Silva y Figueroa 5 L.
 las vlt. observ. de M. V. 15 L.
 Fagnano de Roma - 240 L.

1
Epist. liber de Colatione legum Romanarum cum Aegyptiis, cuius auctor ignoratur, ad
aliquos hinc Rufinus. I. C. fuisse creditur, qd. effertur, post qd. Aradiura ex C. Th.
Utat, antequam longi Rufinus dixit. Ad eum enim et Antonium Rufinum, Alex.
et Gordian. in l. 3. C. de iudic. l. 1. C. de imp. pro. in integ. l. 8. C. de transact. quid. Pan-
civ. var. lect. lib. 2. C. 130.

Antist. Poes. hinc apud Pint. in specul. s. 1. c. 15. n. 11. - Cuiusq. triticum domi accipit, non tunc
tunc, ipse vobis, Amalthee et cornu -
Plaut. in Cornul. fectus bellum mit. Mart. 10. ep. 38. palia ut pignas - Calesiat. 26. v. 11. contra omnem
sagittam aperit pharetram

S. Gregor. serm. 130. in consecrat.
Episc. Hodie pro Patre natus est ei fili-
us, qui eam non condere inclinet, non
auctoritate detestatur, non commotione
sollicitus, non asperitate conturbat, sed
fidei subterit obsequio: cura pervigili
faciat per se curam, sollicitudo labore
necessaria procurat, familiam blanda
institutione componat, hospitiis occurrat,
Parentibus serviat, Legibus obtemperet, po-
tulationibus collaboret, deo semibus reveren-
tiam, pauperibus gratiam, paribus amorem,
parvulis impendat affectum, liberam
per Christum cunctis exhibeat servitutem,
Per Christum, per Christum, per Christum Deum
nrum, qui cum Patre deo

S. Chrysostom. Circa vitam tuam
esto auctoritas, circa aliorum benignus, Au-
diant te homines parva mandantem, et
grandia facientem. Valer. de his que fiunt
a relecto. c. cum beatus. 8. dist. 45.

S. Gregor. homil. 9. in euangelia.
Habens loquendi locum apud divi-
tem, damnationem pro reverto
talento timeat, si cum valeat,
non apud eum pro pauperibus
intercedat.

Inter fragmenta ex Sophocle. in Atrioibus: Tu
qd. facere sapientes solent, solent, honesta lauda:
sequere qd. tuorum ferat. Lamos contra Graec.
fol. 46.

Angelus Raphael dixit Tobid: Et quia
acceptus eras Deo, necesse fuit, ut ten-
tatio probaret te.

El magno Mar. Acosta ya Cat. de la Reyna doblado a Coimbra viéndose a N. gaffo
por Salam. y haciéndole admirado todo, vio la Cat. de la Reyna, y dio en ella todos los
opositos. Supo en un momento en las terras de Pinel. Cat. de Coimbra, de
pues de Acosta el m. recomendando y fallando Acosta quedara sin unido, y sin incenti-
vo de vivir, gaffo a Salam. y los dos solo se quedaron. Dieron la Cat. a Acosta, pero estu-
von a Pinel. Catalando el gendro extraordin. de trescientos ducados, y se cree que con
honora de Carlos Rey. y despus lo fue de Prima. D. N. An. tratando de los dos m. de
D. N. An. tratando de los dos m. de

El W. Sr. Vte. Gomez en la vida del Vte. Ferrer por May 1658. c. 19. p. 275. y
predio el 1to y 2do los Angeles, feniendo el espacio final, Murayra la el mai al Pueblo
Lantarian.

Felix dies, felix hora, felix tempus, felix hora, quibus peccata dimittit.

Felix et quibus Christo adheruit. Felix et quibus peccatorum egredi.

S. Bernardus. Paupertas mihi semper placuit: sordet vero nunquam.

Horatius. vel et nihil rectum nisi quod placeat sibi dicunt = vel et
turpe putant parere minoribus, et quae - imberbes didicere, senes perinde
facere

Appellatio. Si sit iustus metus ob quem coram iudice a quo, reus nequeat appellare vel si eius copiam habere non possit, potest appellare coram duobus probis hominibus, protestatione proposita causas appellationis exprimente. cap. fin. de appellat. Q. franc. Res. Leo. 46. 3. dec. 35. V. late Scacciam de appellat.

Alimenta. Uxori non sua, sed viri culpa ab eo divergenti alimenta debentur, et per maritum prestanda sunt, non solum secundum quantitatem reddituum, seu fructuum dotis: Verum etiam de viri patrimonio ultra fructus, et redditus dotis. Ita sit decisus in h. d. Catalonia. Michael Ferrer. 3. p. cap. 14.

Alimenta tenentur prestare socer nurui, nam Pater ad solum filium alere tenetur, sed coetera filiorum onera prestare. Leo. dec. 41. th. 1. n. 23.

Appellatio. Iudex ad quem non potest cognoscere de vltimo articulo non alegato coram iudice a quo, nam causa appellationis sequit naturalis principalis, immo et eadem culpa prima: etsi causa semel effecta est summaria in quacunque instantia remanebit. Leo. 1. dec. 43. scilicet si articulus sit accessorius principalis cause. V. Leo. th. 2. dec. 177.

Appellatio. infro 226. curiam anni 1604. disponit Rex qd in inuocatione Civium, et aliorum ad officia publica regenda, tandem interveniat Baculus, neque Refud, aut alij iudices superiores. Queniam an si in inuocatione fiat iniuria alicui an possit ad iud. appellari, et recurrere, et decisus est posse, non per d. foris non videtur id prohibendum. Etiam si dnu feudi non administrat iudicia recurri potest ad Regem. Leo. 1. dec. 49.

Alfonsina Jurisdictionis permittit dnu habentibus quindecim domos Christianorum, vel tres Maurorum inter terminis Civitatum, vel opidorum Regionis, vel septem domos Sarraconorum inter terminis aliorum dnuum, omnes Jurisdictionum Civilem, et Criminalem, et linc. Exeritius; exceptis casibus mortis naturalis; Civili; membri mutilationis; exilij, id est deportationis (nam relegare recte poterit); et condemnationis ad trimeras; item condemnationis carceris perpetui, qd morti equiparetur. Et duo cogulatiore requiruntur, qd habeat locum hanc Jurisdictionis. Et sint sui subditi, et qd in territorio dicti loci delinquant; et sic famuli terras tenentium non compreheduntur, qd non sunt subditi, et sunt excepti. infro 78. de Juridit. Entre el fomeno de los Blochs, o alqueries lurs. Leo. th. 1. dec. 101.

Alimenta non si frater protiverit foris, repetere non potest si is sit dives, et ille pauper, sed si sint immoderata videt deesse animo repetenda. V. alij coniecturas in Leo. 1. th. dec. 74. Et qd frater est dives, et foris pauper eam alere tenetur. Leo. d. 74.

Appellari ab interdictoria nisi de pure Canonico, neq. Municipalis licet, nisi vim diffinitiva habuerit. Sent. interdictoria vim diffinitiva habet qd per illas non diffinitur integre causa principalis, sed per indirecta tangitur, et diffinitur. articulus, qui ad diffinitiva expectat. Leo. th. 1. dec. 17.

~~Appellatio tam ad diffinitiva, quae ab interdictoria debet intra decem dies interponi~~

Appellatio non expresso capite super quo censetur ab omnibus appellare; et sic si non intellige si appellat declarat se appellare a sententia in capitibus sibi contrariis, censetur appellare ad adhaerentem appella ab omnibus, et licet adversarij ab aliquo capite sibi adverso non appellaverit, potest tamen adversarij sua appellatione prosequi virtute appellationis adversarij. for. 46. de appellat. aliud Leo. 142. foris. Leo. 46. foris. var. Et si declarat se a centis capitibus appellare, aut a sibi adversis. Leo. 2. d. 17. n. 9. idem Leo. 46. foris. var. Et in supplicatione dummodo praestet cautionem de solvendi expensis, et damnis solvendi si succumbat. Leo. th. 1. d. 105. et th. 3. dec. 26. a n. 1.

Alimenta quomodo nobis decernantur, et qualiter. V. verb. imites

Appellatio, vel Supplicatio est deserta q^o intra annus, Computandus a die interpositae appellationis coram iudice a quo, non a die permiffae appellationis, non introducitur appellatio coram iudice ad quem; et sufficit in R. A. h. b. real. locis offerre cautionem iuxta Pragmaticas, et simul, vel bis supplicare eam recipi, et si ibi n^o recipiatur petere Acta authentica, et causas Supplicationis introducere in S. S. R. C. et ibi supplicare dictas cautiones admitti; nam multoties admiffa fuit.

Quaeritur an Regia Audiencia a qua fuit supplicatus possit cognoscere de desertione cause, et distinguunt q^o si appellatio erat introducta coram iudice ad quem, vel aliquis actus factus coram eo, n^o poterat iudex a quo cognoscere de desertione, sed si nullus actus erat factus adhuc poterat cognoscere.

Nec retardatur annus fatalis ex eo q^o altercabatur in toto anno de repulsa, vel admiffione supplicationis, nam hoc n^o praestabat impedimentum ad causam supplicationis introducendam in S. C. et offerre cautiones in R. A. et petere introductionem in S. C. Leo. th. 1. dec. 88.

Appellatio. qui obtrivit sententiam in R. Audiencia, potest eius executionem obtinere si praestet cautionem de restituenda re cum legitimis augmentis, si dicta sententia, a qua supplicatum est revocaretur. Authon. que supplicatio C. de precib. imp. offerend. Leo. th. 1. dec. 89. V. ff. 3. verb. appell. 2. par. l. 10. §. de. 29. n. 19.

Antiquus sermo. in l. 2. §. pot. hoc 46. ff. de orig. iur. ibi: Tubero doctissimus sermone etiam antiquus usus affectavit scribere: et ideo parus libri eius grati habentur.

Appellatio. si a sententia lata in R. A. Val. supplicatum sit ad R. A. Maiorata, Val. A. n^o potest post supplicationem interpositam de nullitate cognoscere, si haec respiciant ream, et originalem iustitiam; sed si nullitate respiciant ritum de eis potest cognoscere, non obstanti supplicatione. Nec debet q^o iudex Ordinarius possit cognoscere de nullitate sua sententiae, et eam revocare, nam aliud est si ab ea sit appellatum. Leo. th. 1. dec. 11.

Appellatio, et supplicatio eodem gressu currunt, et pariter iudicantur for. 37. de appellat. Leo. th. 1. dec. 104.

Appellatio in n^o Regno tenetur exhibere processus, sententias, et omnia instrumenta, que in eo fuerunt exhibita, quamvis n^o tenentur de pure Caesaris, et alia appellatio erit deserta. Leo. th. 1. d. 106.

Appellatio si deserta sit, antiquus iudex ad quem super desertione pronunciet, potest, si sententia iniusta sit, eam revocare, immo, et ita debet facere; sed si causa deserta indicaverit ea desertentia cognoscere non potest. Solum Princeps de plenitudine potestatis potest causas declaratas desertam instaurare, et ei insufflare spiritum vite for. 7. de appellat. Leo. th. 1. d. 107.

Anatomia. Reus condemnatus et supensus potest antequam sepeliatur tradi Medici ad anatomiam faciendam, q^o publica utilitas est preferenda, licet tendat in consummationem privati. Sic dicit Salamanca Academia ableg. et eius consilio consulta. Gomez. th. 3. c. fin. n. fi.

Alteri per alterum, in nro Regno, adhuc abq[ue] stipulatione, potest obligatio adquiri, iuxta for.
3. ad exhibendum. Leo. d. 130. n. 11

Appellatio debet interponi intra decem dies à die scientia late sententia, nec sufficit q[ui] quis sciat sen-
sentia lata esse, sed debet scire tenorem illius, vel per eum sciverit quominus sciret. De circa hanc rem Leo. 46. 2.
Si erat inter Titium, et Caium, et Titius exhibuit sententiam inter alios lata, et obtinuit provisionem iudicij, Dec. 181.
ut mandaret Caio, ut si vellet copias d. sententia intra biduum biblitheret scriba causa, mercede dicta copia, atq[ue] in contumacia actuarius paratus se redderet (quid dicit apparat[us] fictus: Apparatus verus dicitur q[ui] scriba fecit copias instrumenti parti gerenti, et dixit se parat[us] ea tradere) Caius post decem dies ab hac notificatione appellavit. Et de iure fuit receptus, na[m] solus intra decem dies à die scientia permisa est appellatio à sententia inter alios acta. Leo. dec. 142.

Adulterium. Mulier que ex adulterio filios suscepit, et etiam habuit ex matrimonio, non tenet de regere adulteros ut hereditate non habeant filij ex adulterio procreati, et habeant legitimi; nec tenet id facere na[m] eius honor et vita periclitarentur. Nec obstat q[ui] falsus deposuit contra sempronius in causa capitali, tenet cum periculo vite sue falsitate de regere ut innocens liberet. na[m] non tam grave prauidicium est si bona admanet, ac si vita periclitet. Baldo n. 47.

Appellatio. Rationalis civitatis Ordo et Index delegatus a Rege in causis de Honorum civitatis. Quidam convenit coram Rationali, fori declinatoriam opposuit, sed Index se competentem declaravit; appellavit ad R. Audas et cum confirmata esset dicta sententia ad 2am aulam supplicavit, et cum a iudice a quo esset admissa appellatio, querebat a in 2a aula esset admittenda, et videbat q[ui] non q[ui] in for. g. de appellat. fol. 169. à sententia super declinatoria fori semel et permissum appellare, sed pronuntiat[us] fuit admittenda esse, eo q[ui] iudex a quo admisit supplicationem, et pars non contradixit, et ita sibi prauidicavit, na[m] quilibet appellatio non admittenda admisit parte non opponente. Et si appellatio admitti non deberet, vel super ea procedi, q[ui] sententia transierat in rem iudicatam, et defacto et admisa appellatio per iudicem ad quem, et coram eo et per partes processit in causa appellationis, potest Index pronuntiare et cognoscere super eam appellatione, et hoc procedit q[ui] pars et prohibita appellare, non q[ui] iudex, et prohibitus à Rege. Leo. lib. 2. dec. 166.

Appellatio. Si quis appellavit vel supplicavit ab aliqua sententia, non potest contra eam restitutionem in integrum impetrare; na[m] licet hæc duo remedia competant electis remedio ordinario, et impingit extraordinarius. Leo. lib. 2. dec. 166.

Appellatio, vel supplicatio prohibentur ab ipso foro à sententia data super revisione, aut correctione agitando provisionem antea factam, ne lites proleantur. for. 18. Curiam. anni 1626. fol. 96.

Amortizatio. Monasteria, et Religiosi in nro Regno non succedunt in bonis immobilibus nisi habeant tempore delate successionis, amortizationis privilegium, et sic si q[ui] defunctus successio non habeant amortizationis privilegium, nullatenus succedent. Leo. lib. 2. dec. 157. Nota q[ui] si manus mortua obtineat privilegium amortizationis post delata successionem, et antequam alij vocati, vel venientes ab intestato vocati adierint, na[m] cum res sit integra, et sic nemini quæsit[us], succedet manus mortua.

Alfonsinam jurisdictionem tantum habent domini locorum habentium quindecim domos, et cum potest mavorum expulsiorem, oppida nri Regni sint depopulata, ideo statum est ut domi locorum habentium minus quam 15. domos, Alfonso gaudeant jurisdictione, dummodo indie publicationis expulsiomis mavorum 15. domos habuerint. for. 63. Cur. anni 1626. fol. 16.

Advocati. Fontanella lib. 2. dec. 49. n. 19. ait nihil mirum quod Advocati aliquas opiniones, et pretensiones, quae non videntur tam iustificatae in iudiciis defendant, et nihil mirum si in hoc potest deici Advocatus, alij enim quod ipse non iudicat iudicant alij: quod ei videtur iniustus alij vult equas, et salutare.

Appellatio non admittitur quoad suspensivum, nec quoad devolutivum a sententia in favorem creditoris pro pensionibus consualis in causa executionis. Leo. th. 2. del. 197.

Ademptio. Quilibet legavit duas statuas marmoreas, et etiam omne marmor erat legatum; nulla statua marmorea praeter duas comprehenditur in legato marmorum, quod duas statuas quando potest videri non putasse in marmore se statuas legasse. nec propter discretionem legatorum de duobus statuis, sed ut de his omnes alias exceptis a legato marmoris. l. heres. 100. §. de leg. 3. l. in delationis. §. 11. de fundi instr. Leo. th. 3. dec. 1. n. 20.

Amicus potest agere pro amico absque speciali mandato quando amicitia sit maxima. Barbosa in collect. ad c. nonnulli. de recipi. §. 57. n. 39. ^{Farinae. in resp. iudiciali. q. 1.}

Appellatio si a iudice ecclesiastico denegatur, potest appellari recurro ad Regiam Auctoritatem ad vim expellendam; nam quod iudex ecclesiasticus facit aliqua iniustitiam, vel imponit gravamen, nam quod iure non sit iniurius est. l. 13. §. idem labeo. de iniuriis. §. si erit maximus si appellatio iusta denegaverit, ad iudicem saecularem est recurrendum, quod vult receptum est et refert plurimos Salgado de Regia protect. §. 1. cap. 1. n. 16. nec sit iniuria immunitati ecclesiastica, nam adhuc sit in limine favorem ut appellatio admissa iudex ecclesiasticus superior causas terminet. Et tunc Regia Auctoritas solet concedere litteras iuxta scriptum, et hortat iudicem qui denegavit appellations ut admittat appellations quoad utrumque effectum, vel si noluerit firmet contentiones in forma scripta. Si iudex ecclesiasticus non respondeat, tunc expediunt secundum litteras contentiones ut infra tot dies adimpleat contenta in primis litteris contentionis, alias procedetur ad occupationem temporaliatum, et ad alia remedia iuris. Et si iudex ecclesiasticus gravandas non debet firmari admitti contentio; tunc potest moveri contentio a Regis Cancellario decidenda an sit firmanda et admittenda contentio. D. Gerquet, et D. Agramentum in resp. q. villa de lilla. §. 1. n. 3.

Judex a quo quamvis non admittat appellations, manet iuris ministerio, si posita sit iusta appellatio. Cap. non solum de appellat. in 6. l. 1. §. nil novum. ap. pend. Scaccia de appellat. q. 3. n. 19. Salgado de recipi. per viam violentis §. 1. cap. 6. n. 19.

Princeps sub periculo conscientiae tenet patrocinium prestare civilibus oppresso, et gravato, nam iudicio genera iniuriarum secundum l. lib. 1. de offic. bonis eorum qui inferunt, alterum eorum qui ab eis quis inferunt, si possint, non

de verb. eccles. immunitas fol. 29.

per viam violentis

etiam potest recurri si denegaverit appellations quoad suspensivum, si appellatio est iusta.

propulsiunt iniuriam cap. ad Imperatoris 23. q. 3. cap. si. 23. q. 3. d. Agramunt
Vrbij. n. 106.

Appellationi videtur renunciare qui litigat, vel comparet coram iudice a quo.
Exigit si comparet personam revocationem attentatorum, q^a tunc non fa-
cit actum contrarium appellationi. Scaccia de apel. quest. 17. lim. 2. à n.
21. Salgado de Regia prote. q. 1. cap. 5. n. 80.

Appellatio. maximum versatur discrimen an appellatio sit admittenda à iudi-
ce a quo; vel ~~an iudice~~ an fiat inhibitiō per iudicem ad quem; nam
quod admittit appellationem veniunt revocanda omnia ab eo facta, in
Executione sua sententię, tanquam nulla, et attentata (et ideo movetur
contentio inter eum et R^{at}. Aud^o. concorsio ut admittat appellationem, ut hoc mo-
do revocentur que fecit p^r execut^o sup^r sent^o) Id. in cap. non solus de appellat. in 6.
Cancelloz de attentarij q. 2. cap. 12. in p^rofat. n. 109. Gratian. decis 9. March. q.
n. 9. et 10. at non idem consequimur per inhibitionem, nam hoc non revo-
cat attentata, sed solum suspendit Jurisdictionem Iudicis a quo. Guido Pape con-
sil. 69. n. 12. P^r. Agramunt p^r Villa de lliche P^r. ordinatus Triden. f. 4. n. 121.

Alfonsinam Jurisdictionem habentes non habet Jus Visitandi officiales, qui admini-
strationem exercentur, non hoc est Principi Privilegium, et sic in his locis visi-
tabit Subinator Regni Valentia. Nec obstat. q^d qui habet Alfonso habet omnes
Imperii, (ompta morte naturali Curie, et membri exhereditat^o.) nam cum sit Regalia
debebat expresse concedi. Neque possunt remittere poenas, qui Alfonso habent, im-
posita per ipsos intra limites sua Jurisdictionis, nam est Regalia Principis. Les. lib. 3.
dec. 10.

Appellatio. Quidam a suplica venit ad S. Prag. C. et fecit intimari parti litteras
citatorias, ut intra 30. dies compareret, et conclusionem in causa intimari
fecit, ante lapsus termini. Cuius Procuratori habenti mandatum ad omnes
lites motas, et movendas, postea pluribus annis elapsis, fuit decisus causas
essederunt q^d non fuit conclusus in causa intra annum secunda R. Prag.
matriam Regis Petri. 2. nam dicta conclusio in causa fuit nulla, q^d ante
lapsum termini. Ne obstat. q^d Procurator tacendo confirmavit, nam non habet
speciale mandatum ad proroganda fatalia. Les. lib. 3. dec. 13.
nota quod si pars, cui fuerunt notificatae litterae citatorie, ut intra 30. dies
appareret, et constituat Procuratorem ut tunc compareat, et iste compa-
reat prima die, vel quinta et cetera renunciasse currenti dilationi,
et sic appellans potest facere conclusionem in causa ante elapsos 30. dies,
Les. lib. 3. dec. 21.

Appellatio facta à capitulis sibi contrariis non prodest adversario sicut dicitur et
verb. appellatio et c. sed si pars appellans gariatur de merito totius cau-
sae tractari, adhuc si sententia transierit in rem iudicatam potest iudex de
merito causa cognoscere. Et adhuc si tres sententiae latae sit, et transierint

nota qd iudex potest cog-
noscere si in eo sit va-
diana iurisdic-
tio, si effectus radicatus, quam-
vis non opponat exceptio-
nem iudicis cognoscere
non potest. Leo. th. 3. dec. 26.
dec. 35. a. n. 11.

in iudicium, si pars patiat de viribus causa cognoscere, valebit sententia
non obstant nisi opponatur. Leo. th. 3. dec. 26.
a. n. 1. ad. 8.
Alimenta sive Betreta ad ^{se alendum et ad} sumptus litis, possunt decerni, causa appella-
tionis pendente, si constet de requisitis que requiruntur, per summariam
informationem. Et tria desiderantur ut quis habeat hanc alimentum. 1^m
ut actor descendat a captatore. 2^m quod sit actu pauper. 3^m quod habe-
at sententiam pro se. Et ille cui conceditur betreta debet dare cautionem
de restituenda pecunia que datur pro betreta, si succumbat in causa. Et
si fideiusores non inveniat, deestus for. l. R. sufficere si iuret se non
invenire fideiusores, et det iuratoriā cautionem. Leo. th. 3. dec.
26. dec. 29. et dec. 30.

Appellatio. Qui obtinuit sententiam in d. A. quamvis alter appellet, mi-
tetur in possessionem prebita cautione de re restituenda, cum fructibus
si succumbat, et qui cautionem invenire non potest relinquet fructus
apud sequestrum, vel procuret a iudice dari commissarius; et sic auferat
possessio ab eo qui possidebat, et datur commissario, et retinebit fructus
usque ad finem litis, et sic possidebit present qui sententiam obtinuit. Leo. th. 3.
dec. 28. et dec. 29. n. 2.

Alimenta. Populus, Universitas, seu collegia de alieno onere possunt liberari
causam iudicium concursus creditorum. Salgado in labyrintho. l. 1. c. 1.
cap. 1. n. 49. Et computantur inter personas, que non conveniunt ultra
quam facere possunt; atq; ideo eisdem universitatibus assignantur alimenta
q; sunt publicis, et praevis necessitatibus q; publica utilitas preferatur privata.
Et hoc est praxis omnium Tribunalium, et inferiorum notissima. Salgado
in labyrintho. l. 1. cap. 24. n. 30.

Alimenta obtinens qui privilegium habet ne conveniat ultra quam facere potest,
si postquam ei fuerunt assignata alimenta de novo conveniat, non possunt ei
rursus taxari alimenta ut novus creditor aliquid consequatur, q; hoc pri-
vilegium personae inheret, et ad hanc alimenta sunt limitata non possunt
recipere limitationem. Salgado in labyrintho. l. 1. cap. 26. n. 25.

Milites in non legibus conveniunt ultra quam faciunt, nec carcerari pro
debito Civili, nisi ex debito fiscale, vel q; aliqua universitate vel pri-
vate, nec valet renunciatio facta a milite huius privilegii for. 38.
Cur. anni 1588. late Macken th. 1. cap. 3. §. 4. De iure Civili bene possunt
quis renunciare.

Nota qd si credita eius esse qualitatis detegantur, que pro alimentis de-
bitoris alimentarij mutata fuerunt pro re vestes, triticum, habitatio
et similia; tunc solvetur creditori indistincte ex eisdem alimentis, q; ad
ad eas res destinata fuerunt alimenta, et sic non habebit debitor bene-
ficii ne conveniat ultra. Salgado sic censet in labyrintho. l. 1. c. 26. n. 37.
Castagna de beneficiis ne con. ultra quam fac. pot.

Alimenta. Lex debet esse secundum naturam, et hoc naturale, et ita foris sui de testamentis, tanquam contra jus naturale non observatur, in quo est dispositum qd filius exheredatus non potest petere alimenta ex bonis paternis, neque filius spurcius, et infors. 7. de his qui sunt indigni. idem disponitur de filiis contrahentibus matrimonium sine consensu parentum. Et sic isti fori non observantur. (Vesp. observ. 1. a n. 157.)

Alimentorum in causa an gruius declarandi sit super altercatu. Fontanella de pact. et. 2. fol. 404. n. 33.

Advocatus si scripturas fecerit impertinentem, et inurbanam, potest iudex eam rumperere; et Advocatus verbosum, et inurbanum suspendere in suo Tribunali. Et potest iudex libellus longum, et superfluum repellere. Villadiego in politica. in forma libellandi. n. 2.

Actio dicitur regulariter qui in iudicium vocat, quamvis sint casus, in quibus in iudicium vocans sit reus, ut si quis timeat ab aliquo molestari potest implorare officium iudicis, ut sibi contra aliquem declaret competere; vel competere exceptione alium contra actionem quam quis adversus eum habet, et sic adversario non competere sibi exercendi actionem contra me, et per hoc ei silentium imponi. ex l. si contentas. ff. de pign. et in rem. hoc remedium habetur pro actu. 52. et Fontanell. re quoad primam petitionem, quoad reliqua vero reus est; quapropter licet sit laicus potest dictum remedium intentare contra personas ecclesiasticas coram iudice Guirba dec. 44. laico, cum pro reo in effectu habeatur. et hoc iudicium intentans non debet privari commodo regulis qd auctore non probante reus sit absolvendus. Canon var. th. 3. cap. 1. a n. 53. De hoc remedio l. si contentas. ff. de pign. et in rem. hoc remedium habetur pro actu. 52. et Fontanell. re quoad primam petitionem, quoad reliqua vero reus est; quapropter licet sit laicus potest dictum remedium intentare contra personas ecclesiasticas coram iudice Guirba dec. 44. laico, cum pro reo in effectu habeatur. et hoc iudicium intentans non debet privari commodo regulis qd auctore non probante reus sit absolvendus. Canon var. th. 3. cap. 1. a n. 53.

Affesor. De affessoribus iuribus, qui continentur solent esse affesores. V. Farinae. de testib. 85. et ibi Luca quat. 74. n. 67. et ibi l. 2. c. 2. a n. 104.

Alimenta in alimentis non habet locum compensatio l. in ea. 3. de compensationibus idq. speciali favore alimentorum, qd alimenta dilationum non recipiunt l. 2. ff. de se. riji; et ea denegantur videtur occidere. l. 4. si filius agnoscendi. Cuius est lim. 1. si alimentarius teneatur operari ad commodum eius qui prestat alimenta, qd si desiderat operari compensat eam operis. 2. lim. in causis alimentorum de preterito, nam in his datur compensatio, in alimentis de presenti, aut futuro, non datur. Castillo de alimentis lib. 8. cas. 67.

Appellationis causa patiens non debet declarari deserta, qd paupertas excusat a si decessum in hula desertione. Senec. leg. pub. per Alroy 5. septem. 1600. in favor. heredi Don brinhi test. D. Valens Crastini Doni, et J. Don Saporum Doni, qd tempus fatale non currit contra Montano. per Bart. in Auth. si qui. de tempore appellat. Decius in cap. ex ratione. accusatum supra, l. 2. de appellat. n. 24. et cons. 416. n. 22. et Innocent. ibid. ex ratione Guid. Pag. quer. 213. n. 3. et 4. Andree Paul. lib. 1. off. 142. per tot. Fontan. dec. Mat. Andree non possunt esse iudices ordinarii, neq. ab amicabilibus possunt esse compositores, at in nro Regno adhuc amicabilibus comp. esse non possunt for. 6. de arbit.

2^a Sent. in Massaro
9. Aprilis 1668. sub aud.
Vatthura. ibi: quia quidquid
sit an for. 19. de arbit. si
milium legem prohibent
congruendat non solum con
promissa facta in arbitro
sed etiam in arbitratores
et amicabile compromisso
res, que in multis sunt
diversa in ipis casu, de
quo agitur. Sententia la
ta fuit intra sex mense
ses a foro statuto, que
illi communiandi sunt
a die acceptationis arbit
ratorum, non ex facto
compromissi, uti in
iure est statutum.

et adhuc Louvencens Gubernatorij n̄ potest esse, na est huius ordinarius
nam q̄ subrogat in locum alterius, sapit natura illius in cuius lo
cus subrogat, sive fiat subrogatio personarū ad personam, rei ad rem, et
actionis ad actionem = Nota. sicut de re clara n̄ potest transigi,
ita ne compromitti Ciniacy contr. 350. n. 13. 14 = Sententia Arbitrorū
erit nulla si profertur post elapsos sex menses, per for. 19. de arbit. q̄ est
data a iudice sine Jurisdictione, q̄ tempus est peremptorium, et currit de
momento ad momentum. Et quamvis aliqui d. velint hoc tempus curre
re a die acceptationis Arbitrorū, attamen respectu partium currit a die
formati compromissi. Et sufficit acceptatio tacita. Nota. compromis
sum in se est absolutum, et indubio contra compromissum iudicat Baldus in
Cag. nulli in fi. x. de testib. T. Agrimunt in p̄iuris alleg. p̄ Adriano Siera
Ja Augustinus Hernandez

Avortu quomodo dividantur, plura de his Crispi obs. 5. a n. 269.
Animal mortuum intra triduum a die venditionis. V. verb. venditio.
Appellatio quoad nullum effectum admittit a sententia lata contra scholarem, qui
curtat socium quia alie legendo, negavit studere, seu contra fabrum mallentem
proxi Doctores, qui illis non possunt legere, seu proxi Sacerdotes, qui propterea
non possunt orare, q̄ h̄c non patiuntur dilationem. Et in Pithopola qui
condemnatur ad tradenda libros Advocato C. Scaccia de appell. 9. 17. l. 6.
mem. 2. n. 36.

Animalia. Damnum factum per juramentum damnare possit probatur per difficultatem probatio
nis, et odium damnorum dantis. Et ad res difficultis probationis admittuntur familiaris,
Et damni estimatio probatur per juramentum solum, per hoc est si res n̄ remaneat
in sua substantia ut possit estimari. Et communitis opinio q̄ etiam agere de damno
sibi possunt iurare, et per juramentum probare damnum illatum. Sed hoc intelli
gitur q̄ juramentum ageretur a legē, vel a statuto; sicut si defraudat ab nomine,
et si ex voluntate patrum, q̄ tunc n̄ transit ad heredem. Mascardus de
probation. concl. 472 = lib. 1.

Damnum indubio presumitur illatum ab inimico ubi de male merito non constat. Et
etiam indubio presumitur illatum a vicino L. iura. f. si. foliando instructo, et
in L. nequid. 7. de incendio ruina, dicit q̄ si navis fracta fuerit, qui iuxta maris litora
predia possident de rebus diripi teneant, et in ipsos vicinos iudicia reddant, nisi
constiterit alios subtraxisse. Mascardus. concl. 473.

Alimenta sive desidia ad sumptus h̄c, ut concedantur requiritur quod ea petent. Super
tas probatur per testes. De bono iure partij constat de sententijs in favorem partij
L. iura. apud Senam th. 2. dec. 1280. et decij. 1269. probat paupertatem
probari per testes de voce et fama publica. et dec. 495. th. 1. n̄ sunt iura pro
vicio q̄ stand alimenta ead sumptus h̄c cum n̄ plene de duobus requisitis con
stant.
J. Joanny de Castillo lib. 3. controvers. c. 27. n. 5. ait quod paupertas debet nu

A
4
estatis probari ab eo qui se fundat in illa, et dicitur aut pauper deponere qui non
probat, sed allegans dicitur aut paupertate debet probare. et n. 9. dicitur
ad cognoscendum an quis sit pauper non inspicitur redditus, sed proprietas, nam
quandiu res ^{vel proprietas} debet vendere, et re vendita et pretio consumpto reur-
git obligatio alendi. et n. 12. q. alimentum debere taxari secundum facult-
tatem, conditionem personarum, debitum liti eventum, et valorem rei in iudicio
deducti. et n. fin. q. a sententia in causa alimentorum non admittitur ap-
pellatio quoad effectum suspensivum, sed tantum quoad devolutivum.

Alimenta quae lite pendente loco provisionis dantur regulariter neque imputantur neque
restituuntur. Pina. lib. 2. de iur. 1055.

Appellatio ab uno articulo causae non impedit jurisdictionem iudicis à quo circa alium
articulum causae. Canon. to. 3. c. 17. n. 170.

Appellatio q. si de iure, si pars qui obtinuit brevitate vult consulere, caveat ne petat
sententiam super desertione, sed immo iudet sententiam in eius favorabilem executioni
mandari, ne pars contra absentem super desertione appellations interrogat, et si fiat
immortalis, q. non contingit si sententia executioni mandetur, nisi ab eadem admittitur
appellatio. sed si hoc fiat, expensis non sunt solvendi, esse si fuerint maxime, meli-
ius est super desertione iudicare, ut videtur in expensis condemnatus, sed si sententia mande-
tur executioni, et ambo causa litigandi remanent, quisque in suis expensis esse con-
demnatus. q. salus de Regi. p. 105.

Appellatio redit vel fitur q. vic. 17. Leo. dec. 135. et dec. 143.

Appellatio iniquitate iudicij arguit, supplicatio erroris, negligentiae, vel de dilationibus ad
solum partem. supplicatio cuiuslibet parti simul duntaxat admittitur, per appellandum, et in
tamen appellatur. Pendente supplicatione, sententia executioni mandatur parti-
ta fideiussione, foro sive contra for. 24. fol. 7. l. 1. 1694. C. resp. off. 118.
Si a sententia sine provisione interdictoria, vel vim diffinitivam habente, suppli-
catio interposita denegatur, et ab ea recursum imittatur, cui iterum non
debet, providendo: iam fuit debite provisum et imp. adhuc si recursum
fit in sup. l. a. introductu, et litteris ad dicendum notificatis, in Regia Au-
dientia nihilominus procedit in executione, absq. eo q. pars cautio-
nem praebet. C. resp. d. off. 118. n. 5. si iudex inferior vel superior
appellations vel supplicationi debitoris, prosequi non potest nisi causa
restituatur ei, q. a se abdicavit iurisdictionem; sed si non admiserit,
sive denegaverit appellations vel supplicationis, potest prosequi causa
absq. attentati vitio, etiam si recursum sit interpositus, introductus,
et notificatus, nisi superior expresse inhibitionem expediat. et n. 12.
Haec gratia gloriis iudicij fundamentis, nam quocumque daretur litium fi-
ni, nec daretur discrimen inter causas admittit, et denegat supplica-

tionis; et etiam praesumptio semper est pro iudice, praesumptio pro Senatu, et
supplicatio denegata perinde habet ac si non fuisset interposita, et nulla
est frivola reputatur. quapropter non dicitur attentari, cum ea quae fiunt
appellatione nulla vel frivola pendente non dantur sunt attentata. c. 69. de
appellat. Fontan. dec. 259. n. 23 = n. 14.
Nec obstat quod per appositionem manus superioris ligatur inferior. c. 56. de
appel. Leo dec. 88. n. 2. nam de hanc appositionem id operari, quod Index
id facit cum ea intentione; nam si manus apponeret superior, ut sine
praesudicio executioni favere exprimeret, inferior possit in executione
ne procedere: atqui apud nos idem est inhibitionem, vel praecceptum
de nihil innovando ommittere, ac exprimeret quod sit manus ap-
positio, sine praesudicio executioni, ut gratia est notoria, nam nisi hoc
exprimat clare, inferior non secundo Urbanitate debet supervadere,
et apud nos Urbanum agit, et magis secundo superioris munitionem
operatur, si de superior non prohibet, iustitiam partibus sine mora
administret, et inferior debet procedere iustitiam in c. 7. de appell. in 6 = 18.
Extende quod adhuc si recursum evocaretur, et evocatio notificaret indi-
ci a quo, non ideo debet supervadere; nam ultra evocationem requiritur
inhibitio; aut praecceptum de nihil innovando; vel revocatio de la-
tationis beneficio recursum, expeditis litteris executionalibus, et indi-
ci a quo exhibitis. non hinc agit de evocatione totius causae ad superio-
res in actu in quo est, nam tunc inferior innovare non potest absque
vitis attentari, et nullitatis. n. 21.
Appellatio, vel supplicatio admittenda non est, quod a nullo gravamine per-
petuam appellat, vel a duabus conformibus, quibus altera cum causae cogni-
tione facit, et sic cum recursum rarissime iuste interponat, non de-
bet supervadere iudice inferiori, adhuc post evocationem causae, nisi im-
pediat inhibitio, aut praecceptum de nihil innovando, quod indubio non
quod est imperandum, sed litis eventus expedit, et executoriales litem-
rarum expeditis, et coram inferiore presentatio. n. 22.
in gradu recursum; potest pariter sicut in appellatione, aut supplicatio-
ne, non deducere deducere, et non probata probare. Font. dec. 317. n. 14.
et evocatio recursum regulariter non fit ad effectum inhibendi, vel superva-
dendi, sed ad cognoscendum merita causae absque retardatione. cum
autem evocatio sit odiosa, debet stricte interpretari. n. 24.
Obstat quod si lata contra super principalem, pariter succumbenti prosequeret in
recursum, et obtineret, revocanda esset prior sententia; nam de videri con-
sentaneum quod via praeccluderetur agendi de hiis articulis, quasi omni

abrogavit declaratio definitiva, et extinxerit. ut etiam si sententia
 super causa principalis revocanda venisset, id non inconuenit, nam rite
 et recte latuit, et non reuertat tanquam attenuata, sed exequitur pro-
 vris reuerentia, veluti si fesset prodierunt ebeci, et si eis receptis quid
 relevans reputat tunc iudex inferior duas sententias revocabit. Glispi
 d. 89. 118. sed semper iudicat qd tunc revocationi non est locus, sed qd
 causa principalis abrogavit articulos, et amplius. Saudier. n. 30.
 Supplicatio introducit in L. S. A. C. si sit in causa fideicomissi, vel supra
 duas mille libras; si sit infra duas mille, alij aule committitur. n. 26.

Amor captus qui prope copulam carnalem ex vi, et impetu luxuriae promissit. Confert. d. 8. 7. ibi per
 fleming ea uxore ducere qd excaecatus, et amor ebrius id fecit, ac si per furo- simus, aut luxuria la-
 re, non contraxit sponsalia, et sic a secundis et ea uxore ducere, ita decessit in pro. f. de re milit. ut
 Curia Neapol. sed qd. virginis violatae, et erat clerica, condemnata fuit in supra. vob. homicidii
 causa Curia in exilium per triennium, et ut famulatus dote congruam con-
 tribueret. Decy. to. 3. decy. 15. ubi gulere exornat

Alfonina. in for. 78. de iuridict. reservat dno regi imperij imperio mor-
 tu naturali, civili, mutilationis membrorum, et executionis poena cor-
 poris afflictiva in subsidium imponenda, et executionis tortura, nam licet
 cognitio tortura possit fieri a dno habente Alfonso, non tamen executionis.

Mathen. to. 1. c. 6. §. 2. a n. 2.
 Exilium (perpetuum intelligit, non temporale qd proprie exilium non est) est spe-
 cie mortis civili, et sic pertinet ad merum imperium et cum homicidio patri-
 bus in rixa plebsat exilio perpetuo for. 42. de crim. spectat ad illud. a n. 5.
 Obtinens Alfonso non potest imponere poenam imperij temporali, cui sit corporis
 afflictiva; sed potest poenam subjectionis, seu verberum, que debet esse
 levis, a centum verberibus infra. n. 9. duo copulative requirunt ut
 delinquat subditus, et intra territorium. Cause civiles omnes spectant ad sim-
 pliciter iurisdictionem. n. 11.

In omnibus criminibus reservatis ad merum imperium dimidium poena pecuniaria
 vel quibus compositionis applicat dno Alfonso. d. for. 56. 81. et 82. de iuri-
 dicit. et for. 11. Ann. 1604. = n. 13.

Iuridictio concessa per formam in la. instantia, non causa appellacionis requi-
 runt specialem mentionem. appellatio potest introduci coram ordinarij
 Urbis, vel ville illius districtus, quare quotidie dicunt ad R. A.; ad Curiam
 Gubernatoris, et Subditis in civilibus. n. 15.

Omnia Alfonso non potest concedere licentia universitatibus imponendi contribu-
 tiones (sed dno regi imperij) nec visitare officiales, et Universitates sui do-
 minij. n. 16.

ut conuale, tunc redimibile, sine utilitatis imponat super bonis universi-
tatis brachij ecclesiasticis vel militarij, Requirit licentia dno muni-
cipij, qui solus potest concedere facultate alienandi bona Universitatis,
n. dno Alfonso. annullat censuale ex decreto irritanti for. 35 et
36. de iure emphyt. n. solus in iudicio Requisitionis, sed executionis prop-
ter decretum irritanti. Pensiones soluta prompto censu abq. licentia con-
tracti, non restituunt, na dum alter soluit, et n. opponit de nullitate vi-
det habuisse actum pro valido, ira pluries de iure in R. = a n. 17. ad 28.
Dno Alfonso licet n. cognoscat de criminibus rebrvati, profuso interesse
potest comparere coram dno muni imperij, q. d. rone rebrvati iuridictio-
nis male tractat vassallos. n. 29.

Alimenta. in processu Minimeorum Memoria Camer Bonivelle 2a. Cum Camer
Natum, Rebrvato dno Navarro concessis tam supel. S.S.L. ad alimenta
effumptu hui provisione ordinaria, et non L. prov. in calce sup. i-
sonite predictam Memoriam petentem ad alim. effumptu, fuit promi-
sum. Et die 24. Julij 1614. f. v. in R. C. Mandatum dno Fr. Camer
ut det dno Memoria Camer pro nunc sol. ad ipsius alimenta, et mty
D. Fr. Cas. Castellus - idem fuit iurium promissum in alia provisione in
calce sup. die 26. Febr. 1616. Postea in eodem processu fuerunt concessa
alia provisione ad alim. effumptu non in calce, sed in provisione f. verbo.

Testimonia secum. V. Secum animati

Advocatus si à cliente produatur, non relevat illius testimonium. De testib. sed à parte contraria produci potest, imò invidiosè potest adstrin-
gi ad ferendum testimonium contra clientem, et tunc si in illius favo-
rem deponat, fidem faciet contra adversarium, cum ab eo sit produ-
ctus. Hæc accusatio Advocati eximanda est si de criminis poena, aut
de capite clientis agatur. in Guid. Pap. q. 45. Anon. Robert. lib. 2.
c. 19. Vbi plura de Advocatis, et eorum officio.

Alimenta. De Sent. q. 9. l. 1. c. 16. Martij 1635. de iud. fuit non procedere instantia facta
à Curatore D. Francisci, et D. Bernardini Lado fratrum contra ^{Comitem de S. marcar. Vbi possessor in}
bonorum Maioratu, in qua petebat eum taxari alimenta mille librarum in egestate constituti, q.
erant descendentes in illentori Maioratu, et erant immediati successores in Maioratu post mor-
tem Comitis graditi, sive attentis. ibi: Et attento quod si et ubi instrumentis, testibus, et alijs do-
cumentis in processu exhibitis, et productis, legitime probatum fuisse dicitur D. Fr. et D. Bernardinum
descendere ex secundo genito memorati D. Petri Ladon Vicecomitis de Villanova, dicti Maioratu in-
stitutori, ab eo tamen in octavo gradu remoti reperuntur, et in decimo à dicto D. Sargare, eiusdem
Maioratu possessore; et nulla est in iud. dispositio, quæ statuat per eum alendos esse dictos fratres, imò iuxta

De Sargare
dec. 47.
Salgado
in Tab.
p. 1. c. 24.
n. 158.
Cancer. p.
l. c. 16. n.
31.
Leo. 1. dec.
27.

magis rectam iuris sententiam necessitas, et omni alendi in Maioratu possessore non parvitur ad cola-
terales ultra primum, et 2um gradum, quanto minus ad illos, qui in decimo gradu à possessore distant, ut in occur-
renti casu, licet enim naturali ratio, et rei equitas tueantur propter sanguinis charitatem coniu-
ctor, et propinquos alendos esse, non tamen hæc humanitaria subsidium conanguineis, et collateralibus
in infinitum præberi debet. Quia propter conjunctionem, vel domesticam necessitatem fieri debere iura
tradunt, et rationes, quæ in propinquioribus et coniunctis militent, in remotissimis, et distantissimis
verificari non possunt, ut vnum, et idem de omnibus indistinctè iudicium sit, cum alendi omni potissimum
oriatur à sanguinis charitate, et coniunctione, quæ cessante propter gradum longinquitatis cessare quoque
debet alimenta ministrandi necessitas. Attento etiam qd si omni alendi in infinito protraheret Maioratus
redditus facile minuirentur: hoc enim numero esse possunt collaterales, et eorum dependentes egen-
tes, ut in eorum alimentis amplius quæ in sustentatione possessorum Maioratus tagendere necesse esset,
ob quod illustres Familias vilescerent, et illarum splendor obumbraretur, qd omnia iura, et qd fideicomis-
sorum institutores abhorrent. Unde quamvis in Regno pluribus propinquis, et coniunctis per lineam
collateralem adiudicata sint alimenta, et Maioratus possessores contributi, ex bonis communis ascenden-
tis illa præbere, huc quoque tamen non constat obnoxiosum fuisse alere omni in infinitum dependentes
testatoris, et à possessore distantis in tam remotissimo gradu, quales sunt dicti D. Fr. et D. Ber. quibus
si decernerentur alimenta, eade lege omnibus descendenti bus eorum in perpetuum, et in infinito
etiam remotissimis, et in certissimo gradu distantibus deberentur: quod ius non patitur, nec equitati
ratio suadet. Longe etiam qd nullus ex ditiorum minorum ascendenti alimta deduxit à successo-
ribus, et possessoris dicti Maioratus, nisi ingressa fuit successio in eorum lineam, ut prætextu coniunctio-
nis cum possessore possint eum decerni. Considerato pariter quod omni alendi competat possessori subsidium,
et quando nullus est à quo peti possint alimenta, quod in occurrenti casu verificari non potest; cum non

contet hereditate, et bona omnia Patri, Avi, Proavi, Abavi, et aliorum ascendentium dictorum D. Fran.
et D. Bernardini, quae primo loco ad eorum alimenta terminant, esse discussa, et exhausta, ut ex eis
ali non possint. Ad ubi est D. Jan. Hier. Plafko p. 177 =
V. D. Balthe. Sani = V. D. Magr. Bart. Gmarr = V. D. Petrus Janz.

Q. sent. pub. per Saboya 4. Junij 1674. referente D. Carolo Valleria in causa alimentorum
De Margarite Daigual.
et attento qd aperte constat dicta D. Marg. militari privilegio gaudere, et frui, et sic illi conge-
tere beneficium deducto ne fiat p. et pericula debet antequam Creditores sua credita exi-
gant, Exceptis creditis, quae pretendunt habere Praepositum et Capitulum Collegij Oris. duorum
Censualium, unum proprietarii 40^{l.} et alterum 20^{l.} pro quorum pensionibus Executive agunt
contra dicta D. Margaritam, et Conventum Fratrum Ordinis Praedicatorum dicta Civitatis,
Censualis impignorate 400^{l.} quae ut vendita ob causam piam, in favorem causa piae,
comprehendi nequeant indito sequestro, nec contra la dicta D. Marg. sui privilegio mili-
tari, et sic credita sua exigere supradicti debent, casu quo illa iustificata sint, primum
D. Marg. alimenta, quae pretendit. Ad vino est Paxamini 160^{l.} annuae pro alimentis
ei, et familia gravandi est. et residuum distribui videmus inter reliquos Creditores per et,
et libram.

Alimenta. for. si. de testam. Patrii sibi exheredato, et spiritus non esse pe-
tere alimenta ex bonis paternis; et for. de his quib. indij. nec filios ma-
trimonium contrahentes sine voluntate Patris. Sed q. hi fori non sunt
Secundum naturam, hi in substantia filij habent alimenta. Cuius off. i. n.
157. 158. et 159.

Alimenta. sibi debita consequuntur excepta Exceptione Cap. Oduandu, Anet. caussa se risti-
tutum casu quo infirmitas constat esse locum huius privilegii arg. l. penult. D. de
petit. hered. Saboya in l. alia 15. §. eleganter. n. 23. fol. matr. Fodur. &
p. c. 21. n. 8. Gratiam.

Agnes iuris. sunt Substantia iuris. l. 29. §. quada. 4. Mandati.

Antiquitas. Antiquitas. l. 10. §. 10. tanta autem nobis Reverentia imputari fuit
ut huius mutari nomina veteris Tituli sustinuerimus = l. 4. c. de lib. p. 177. Maximus
victum Antiqui Substantia pro Ley corrigimus = §. ante 34. quod et ipi Antiquitati vinge-
randu fuerat vsum int. de legat. l. testamenta 16. non namq. Antiquitas Substantia ve-
tustati. C. de testamunt.

Astrologia. Barbosa in patrum. et addit. ad collect. in Deont. fratrum. cap. 26. q. 3. et 4. Cap. ipsius genu. 1 = Geomantia ex terra captabatur, et haec
 ari ex idolatria iniecit, qua elementis sua numina esse arbitrabatur.
Hydromantia ex aqua captabatur, et ortus est ex pygama idolorum religio-
 ne, qua aquas in deum accipit, et ex aqua ingestione futuri casus di-
 uinabantur. Aëremantia que ex aëre incantato per spectatorum
 representationes fiebat, sive visibilibus apparentes, sive voce audita, vel
 signo aliquo. Pyromantia ex igne privato, vel publico captabatur,
 et si flamma in unum coibat, prosperum; si diuisa, infelicem; si triuicium,
 gloriosum eventum; si varie dispersa, in apice mortis, in sano morbo; si
 incipitans infortunium; si subito extinguita, ingens periculum ominabatur.
Rabdomantia diuinatio fuit duorum lignorum aequalium, incantatorum
 certo ritu, et iactabantur in aërem, et a parte qua cadebant diuinabant.
Arithmantia habuit originem ab seruiolorum arithmetiorum sug-
 gitatione. Dactylomantia ex annuli ad certam posituram fa-
 bricati, et certis characteribus, et vitibus excantati, et super trigonum ad
 certa verba moti, fiebat. Onomantia que ex ipsa nominis signi-
 ficatione sumebat ad aliquid vel letum vel vitium prænuntiandum. Cepha-
 lomantia que ex capite hominis, agri, asini, vel alterius animalis
 super grana asini, et certis vitibus incantato fiebat, ex quo Damon
 responsa interrogantibus dabat. Stoicheromantia fiebat ex his, que
 primo se occurrunt in libris Homeri, Virg. vel alterius Poete, seu au-
 thoris; et apud Romanos invaluit hac consuetudo per agitionem novi, vel
 veteris testamenti. Cosinomantia eragebatur per cribrum incanta-
 tum forigiti in goritum, et finibus alligatum, quod foris digiti compre-
 hendebatur, et eluabatur, de supposita nomina recitabantur et in cuius
 nomini probatore cribrum nutabatur, pro conuictis habebatur.
Clidomantia ad qua clavis aeneus expressis mallo insigitur in cir-
 culo barbaris litteris insculpto, et necis quibus admirantur verbi-
 cus litania et psalmis ad illud formidabilem orationem mittente, quo
 peracto sur oculum amittebat. Cratomantia ad ^{ita} domestica
 conuenienda, in qua serui ad sacerdotem ducebantur, qui crustam
 parui grabebat suspecti, et cui adhereret gutturi pro reo habebatur.
Omphalomantia, qua captabat ab obstetricibus per nodulos um-
 bilicos, et secundi adherentibus quos quæperæ sit postmodum pa-
 ritura. Amniomantia erat diuinatio per qua obstetricis ami-
 culæ fortuna infanti arisabantur ex colore rubicundo vel ludo
 membramula, qua caput nascenti involutus erat. Catopromantia
 verum quæritarum signum in speculi exhibebat soliti, demoni consecrati.

Chryallomanteia, qua fiebat ex chrystalis fructu annulo inclusi, quibus quidem ut in hydromantia Diabolus figuram exhibebat, et futura representabat. Gabrolomanteia, quae captabatur in phiala aqua plena, et ante eam ponebatur quer vel virgo cum candela seu cerco accenso respiciens aquam et dicens: Angelus albus, Angelus sanctorum, virtus sanctitatis, et per meam virginitate &c. et figuram et imaginem Daemon ostentabat.

Ex corporis humani membris et partibus divinatoria sunt. Chirromantia, qua inspectis manuum linearum futura praedicantur.

Pedomantra, observari pedum signa. Metoposopia notari frontis, vel totius vultus lineamentis, et signis. Physiognomina totius corporis partibus, linearum, vel signis futuros casus praenunciat. Hinc vsq. Barbosa. et vitat Torrellana et Frullones.

Advocatus. Pater nequit esse iudex in causa in qua est filius Advocatus. for. 182. an. 1585. quae dispositio Senem non comprehendit, nam in hoc significatum est in c. 2. fol. 75. an. 1604. a Prunice fuit negatum. Ursi ff. 9. n. 14.

Administratores. Si officiale locorum notorie Nobili salutare faciant et temere ad iudicium procedent, quod in lite in parte Civitatis expensum fuerit (eo Nobili declarato) in calculo recipiendus non erit. Glossar de rationum. cap. 25. n. 46.

Advocatus Tertullianus in apologeticis invehit contra persequentes Christianos defensione nulla admissa. lib. 2. c. 2. n. 1. Si certum est nos Christianos. Tullius) nocentissimos esse, cur a vobis igitur aliter tractamur quam parei nostri, id est ceteri nocentes, cum eisdem noxae, eadem traditio debeat intervenire? quodcumque iudicamus, cum alij dicuntur, et proprio ore, et mercenaria advocacione utuntur ad innocentiae tuae commendationem.

respondendi, alterandi facultas parit; quando nec liceat in defensores, et inauditos omnino damnari. Sed Christiani solum nihil permittitur loqui, quod causam perdat, quod veritatem defendat, quod iudicem non faciat inultum. inquit La Cerda in comment. ad Tertul. ibi: Nota obiter Advocatorum elogium, qui mercenarii dicuntur. et in notis fort. Ovid. de amorib.

Turpe nos empti miseris defendere lingua. et Symmachum Iulianum dicentem in epist. 37. lib. 1. Quod nunquam in mercedem lingua ornamenta corruperit.

Tertullian. d. c. 2. n. 2. quando si de alio nocente cognoscitur, non statim confesso eo nomen homicidae, vel sacrilegi, vel incesti, vel publici hostis (ut de nobis loqui loquar) contenti sibi ad pronuntiandum, nisi et consequentia exigatis, qualitatem facti, locum, modum, tempus, consocios, socios.

A-

Appellatio. L. I. pub. per Saboya 14. Octob. 1661. Et intento q^d dicta provi-
 sio, qua revocata fuit alia, ut regionibus relata exigent, licet interlocu-
 toria sit, ambigi nequit decideri articulus, et alia declaratione potesse non
 expectare, quo in casu iuxta form^{am} appellari ab ea potest, ~~non~~

Approbatio Apostolica. Urban. VIII. in Bulla praevarativa iurium ecclesiarum
 Dat. 5. Junij 1641. que est in Bul. Urb. n. 159. fol. 222. Statuit quod
 ubi agitur de gravibus iuribus sedis ap^{osto}licae aliarum ecclesiarum, sive perso-
 narum ecclesiarum ^{in casibus bonis, iuris, et scripturis} et gravium et perpetuum, beneplacito pape, con-
 firmationis est. non praesumantur, nec censeant a sede Ap^{osto}lica concessa,
 imo omnia gesta contra praedicta sint nulla, et invalida. Na^m gradus
 approbationis requiruntur in rectoribus, qui fideliter custodiunt, et asser-
 vantur, et nisi auctoritate ostendantur, nulla fidei adhibentur. §. 2.
 Et §. 3. Omnia gravitudinalia sedi Ap^{osto}licae, ecclesiarum, loci quocumque, personis ecclesia-
 sticis, libertatis, boni, iuris est. irritat, et revocat, etiam cum promi-
 sione impetrandi beneplaciti sedi ap^{osto}licae et licet iuncta sit observantia
 quantumlibet longissima, et facta sint iuribus, et in favore^m unius
 ecclesiarum, Religionum est. vel ex qualibet ratione gra, publica, favora-
 bili, seu privilegiata.

Et §. 4. Unice praedicta cumulat, et irritat omnia gravitudinalia sedi ap^{osto}licae
 vel ecclesiarum inferioribus est. et ipso iure esse nulla declarat, nec conva-
 liscant ex quavis observantia, diuturna, longeva, longissima, et im-
 memorabili, etiam cum forma praeterea privilegii apostolici, et etiam iun-
 cta quavis scientia, conniventia, tolerantia, facilitate, facultate
 et permissione, Praetorum, Legatorum ~~etiam~~ sedi ap^{osto}licae et etiam Rom. Pon-
 tificum, na^m declarat diam, et illorum mentem nunquam fuisse talia
 approbandi. Omnia gesta irritat, et restituit in integrum, praesertim q^d statum
 ac si nunquam extitissent.

in fi. §. 15. ait non tollere centenaria praerogativa concurrentis de iure re-
 quiriti, ne immemorabilem, nisi in casibus, in quibus per sacros Canones,
 Concilia, Constitutiones ap^{osto}licas illa reguntur, et ut alias de iure non suffragat.

Urban. 8. in alia Bulla Dat. 1. Junij 1635. que est in Bullar. fol. 207.
 Statuit Assertionem, narrationem, insertionem, enumerationem Bullarum factam
 in Historiis, instrumentis est. etiam si de verbo ad verbum fiat expressio, approba-
 tas ab scriptoribus antiquis, et antiquissimis, in gravibus ecclesiarum, ecclesiarum
 canu^m personarum est. nullam fidem facere, etiam si sint in favore^m alterius
 ecclesiarum est. nisi Bulla enumerata auctoritate exhibeantur.

Administratores ante reddita non gravantur debitor, et ancillas nequit petere
q^d sibi debet ex Administrat. Mascard. de prob. c. 53. n. 4. Fontan. de pac.
1. to. cl. 4. gl. 15. s. p. n. 43. limita q^d ^{est} ^{boni} ^{gruentavit} ^{romae}, et per illa-
rum inspectionem resultat creditor Romanus Rosa q^d Farin in rebus. novis.
2. p. dec. 727. n. 2. maxime si concludit processu et intat declarationem.
Cephel. conf. 8. n. 8. Breuar. jun. q. fam. li. 2. ho. 2.

Adversus q^d possit testimonium dicere pro clientulo? Ric. collect. 232. conferunt
adducta per S. B. Costa 1. to. trac. de re integra dit. 26. p. 33. et q^d possit
loqi testimonium dicere pro ^{contra} clientulum Turd. dec. 190. et dec. 219. for. 3.
Detestib. Caroc. de locat. 6. p. q. 1. et 6. p. 276. Alii. dec. 92.
Anna de pignore in portu parietis est. Canon. lib. 3. c. 13. n. 344. Borad. in potit.
2. to. lib. 3. c. 5. n. 38. p. 125. Decreta dec. lus. 24. Marta de iuris. c. 21. n. 28.

Alimenta et habitus expensae ad singulos dantur auctori pauperi q^d agit iudicio uni-
versali, seu singulari ut auctori particulari pro suo credito, vel reali pro ali-
qua re singulari qua pretendit esse suam Turd. tit. 1. q. 120. n. 14. Coran. praec. c.
16. n. 5.

Aperto iure scavala respondet L. a testatore 109. de fond. et demorib.

Affessor si male pronuntiaverit tenet propter dolus, aut imperitia L. 2. quod
quod Affessor da- quique iuri; at Magistratus cui affides non tenetur d. L. 2. q^d scribit
tur à Principe vel Cyriac. lib. 3. Paul. ad edic. ind. L. 2. at Pond. lib. 28. c. 2. putat etia
a lege habeat ordi. Magistratus tenentur ad d. L. 2. tantum intelligit de edicto quod quis iuri
narium iuri dicitur. Requirit dolus; at actio ex L. 2. de extra. cog. non ite. Etia tenet q^d
nem, non vero aff- Magistratus erit immunus, si ita iuris sit, ut cogat sequi Affessorum senten-
sumq^d a Magistra- na n^o deliquit qui iuri publico obsequitur. Ex his infero in Val no
tu potissime Cancere coram sequi Affessorum sententia. Ut Guiribam cont. 31.

q^d 2. c. 2. a n. Affessorum origine sunt iuri gent; at eorum forma, et conruptio tunc addita
164. sequit^r S. Ma- et iuri civili, na ante 22. 12. tab. erant atheny. a Romulo institute.
then = Non aliam iure Pontificis nomen atheny nonq^d profertur in libello. c. dilecti. de
Alor la distinguit iudici. sed an hoc procedat de iure civili; et videt procedere, na ut ait Jairo
vices multa adorat. in L. edita. c. de edendo. Vbiunq^d aliquid clare decidit lex Pontificia, in quo
iuris Commentatorum dubitent, ac dissentent in iure civili, omnino attendit
q^d q^d illorum, standu est iure Canonico clare decidendi Jail. 2. ob. 121. n. 9.

Advocatus respondens se ita credere videtur affirmare ita esse. L. 6. §. sed si
quis 6. ibi: ut dicitur Adrianus respicit, et credo, iure militari testabitur. ff.
de iur. iug. et ibi Gotof. lit. 2.

A

Accusatio criminaliter, vel inquisitio de aliquo crimine nequit ad officium publicum pro-
 moveri l. vnu. de man. et hon. l. libor. §. in quest. l. vnu. §. id. ad
 municipal. l. vn. de vii. got. lib. 10. l. nos crim. de infam. lo. c. 4. de
 accusat. Boer. dec. 150. n. 15. Matrit. de Magistr. lib. 2. c. 9. a n. 2. Ponte de po-
 sit. Prax. t. 3. de elect. offi. §. 5. n. 3. Tapia dec. 15. a n. 1. Nec ad ordinem aut
 ecclesiasticam dignitatem d. c. 4. Covar. lib. 1. var. c. 16. n. 11. v. 4. Garcia de ben.
 2. p. c. 8. n. 6 = Limita 1.º q.º non est processus in accusatione, vel inqui-
 sitione, servata iuris forma, alia malitiose, et sauliter quilibet impediet, si
 inquisitio mali iudicata sufficeret. c. munitimum. de accusat. Felin. ind. c. 4.
 Tapia dec. 17. n. 9 = 2.º q.º accusatio aut inquisitio non est effectus infamie apud
 bonos, et probos viros, sed apud malevolos et calumniosos, nam non impedit. Garcia
 n. 7. Barbo. in gator. 2.º q. alleg. 43. n. 14. et in collect. ad d. c. omnipotens. Ta-
 pia n. 7 = 3.º q.º multum tempus, vel unus annus praeterit adde in quo cepta
 fuit inquisitio, vel accusatio, et per unum non legitur quominus causa expediretur
 l. vnu. de las. de minor. d. l. luteri. §. id. Sanchez de attent. 2.º p. l. 5. n. 33. Ta-
 pia dec. 17. n. 8. Nec obstat. l. fi. c. ut crimin. quest. intra cent. temp. term. ubi
 per biennium durat instantia criminali, et eo lapsa fuit, nam R.º per hanc l.
 non derogari l. vnu. de latu. nam in hac disponit q.º anno elapso reus admittatur
 ad probationem, si per eum non fuerit, in illa q.º biennio finalis instantia. Quia sa-
 per Alvarez 11. Aug. 1611. referunt Leo. in favor. Petri Company loci de Torvent
 et contra illius Commendatorem. A tenore q.º licet dicti Company Anno 1609. dicta
 ex causa fuerit per d. Legum dicitur accusatus, et tamen de eodem reperit condemnatus,
 sed tamen cum annus sit elapsus, et per ipsum non fuerit qua minus iudicata
 causa declaratur, ad dictum munus admitti de iure non prohibetur. Et in hunc d.
 Petri sanz fuit restitutum iuxta 2.º et 3.º limitationes et conciliando modo praedictis
 antinomia supra d. l. per Alvarez. 1. decem. 1633. in favor. Petri Joannis lau-
 ralivis Alicanensis d.º Thomas Pina = Ut interdum administratio officij prop-
 ter accusationem requirit q.º aliquod substantiale constet testis vel informatione. No-
 var. quest. for. 1.º p. 9. 129.

Actio civilis intentata sine protestatione facit ut non possit postea intervenire Crimi-
 nalis sub eade re. l. c. de appell. l. Prator. §. 1. de in bon. rap. Boer. in prax. tit.
 de for. comp. n. 122. Marant. 4.º p. dit. 1. n. 4. et sup. Fallit in reo convento
 in causa civili, nam ea pendente potest actor criminaliter accusare etiam ex causa
 oriente ex eodem iudicio Clar. lib. 5. §. §. 9. 2. n. 4. v. sed quero. Unde quidam mole-
 creditorum gravas in maiori parte convenerat, et eis lites super moratorie validi-
 tate instrueret in R. A. civili contra quendam creditorem, qui voluit convenire, et
 iste in R. A. civili debitorem criminaliter accusavit ad relet. d. d. Rexaude propter
 dejectionem, bonorum subtractionem et. et fuit Carceris mancipatus. Et orta contentione

qua contendebat debitor n̄ potuisse accusari, conveniunt D. P. Lang, et Rex aut am-
bo iudici nominati per Honorem, et iudicantur accusationes potuisse proponi con-
tra debitorem, qui tunc a creditore qui tanquam deus iudicis Curie ascendit
R. S. per Casu 7. novemb. 1634. V. Farin. 3. p. proximum. q. 100. n. 61. et
83. et 84.

Advocatus non potest se excusare à tutela. Marcel. Conveniam. trac. tutel. tit. de
excu. tut. §. 15. n. 12. Toro in comp. dec. 2. to. Verb. tutor. p. 708. col. 2. et
licet contrarius teneat Verb. advocat. p. 8. col. 2. loquit tamen in filio (Advocato) pu-
blici lectoris, nā publicum lectorem habet exemptionem a iure, et propter communitatem
personarum extendit privilegium ad filios. imo Advocat. erit approp. ad tutela et sic
R. S. per Casu 2. May 1630. in favore heredi s. i. Almenara. noty
contra D. Ludovicus Tachell Advocat.

Alimenta gratuita consanguineis, coniunctis, vel affinis abij gratulatione illare-
pendi non debentur, quicquid q. aliqua adunt Coniectura, que inducunt ami-
cum donandi. Leo dec. 54. 1. to = Administratores non tenentur alimenta gra-
tita dare, sed q. illa gratia regimini alimentarij Medici dec. 86. n. 31. et
ob id qui tenet vitam gratiare alimentario, licet alia in q. non differunt
si concurrunt iudic. et sanguinis affectio tenet donare, tamen compensan-
tur alimenta in tantummodo cui usuri, licet nulla adit protestatio, ita re-
vocat D. P. Lang R. S. per Almen 1634. inter Gaspar Carak et Magdalen
et Magdalenam Ximeno liru vnde - Inter alia pro servitij ex-
hibitu. inter consanguineos. V. Poyre dec. luit. 102 = Administratores non
tenentur alimenta grati dare. L. Pesevius de neg. gest. fund. de alim. 6. q. 8.
n. 46. Barbo. in collect. ord. l. alimenta (de neg. gest. n. 9. et ad l. si l. de doti
promis. n. 21. et 24.

Alimenta debentur Vidue (cui dos non fuit soluta) n̄ solum ex bonis liberis Mariti
sed etia ex omni gratulatione ipsius doti obligari, et sic ex Urniculari Franch. dec.
6. 13. et sic iudic. de qua meminit Leo dec. 122. licet nihil in illa exorit de
hoc puncto. et alia R. S. per die 1636.

Alienationes bonorum prohibita a testatore, et a lege, nequeant illa alienari p̄mu-
fari, nec alia dicitur abij nullitate, nā alit prohibito hominis est legi sup̄ar.
de subit. q. 717. per tot. et Matril. dec. 121. n. 8. si tamen veniat utilitas pos-
sunt alienari sup̄ar. q. 530. n. 4. Gratian. dec. 54. n. 24. et sic n̄ obstante dupli-
ci prohibitione hominis et legi valet subrogatio vel concessio pretij in alias
res utiles Matril. 2. dec. 121. n. 18. 19. et 20. et q. ob eorundem fidei commissi
utilitate possit fieri n̄ obstante duplici prohibitione de sup̄ar. in aula D. P. Lang
in decreto postulato per D. Lodovicus a Borja, et P. Hieronymus Vici anno 1633. n.
Arante D. P. Petri - Limita testator magna habuit affectionem ad bonaguz
prohibuit alienari, ut si esset p̄mu de familia, vel domus in hoc notabili, vel in
qua testator fuisset educatus. Dec. de fid. ant. 40. n. 33. et 34. sup̄ar. 2. q. 530. n. 8. et 9. nā
adhuc ob eorundem utilitate alienari n̄ possunt R. S. per Almen 27. April. 1633. 2a
D. Jo. Alaya, et D. Hier. Fenollet referunt D. P. Lang.

Alienationis bonorum prohibitionem non obstantem, possunt alienari pro eximendo possessoris a vitio periculo, vel a carereis • ubi condemnatur ad morte exstitit ob crimen commissum Perj. de fidei. art. 42. n. 92. Monach. de arbit. cap. 182. a n. 45. Petrad. fil. q. 8. n. 484. Fu. de subit. q. 535. Ed. de fid. q. 32. a n. 62. ¶ praequie procedet si gravas et filius vel descendens testatoris, et substituti extranei, na gravas amor paternus extraneorum successioni R. P. per Casu 13. Oct. 1632. in fav. Sibion. Ramon Cusi de continet referunt solo — et tradit Pasch. de vir. par. pot. p. 3. c. 5. n. 21. ¶ alienatio per minores facta ab his debiti solvuntibus, alias nulla, pro liberando Patre vel alio conueniens a carereis erit valida.

Alienatio valet durante vita possessoris, si non sit expressa prohibitio alienationis, et dominium transiit in Emptore Instum. lib. 1. c. n. ¶ Voces ad fideicommissum debet prohibitionis opponere, na nec Emptor nec tertius possunt opponere ne effectus alienationis impedire Perj. l. n. 7. Ed. q. 12. art. 2. n. 18 = R. S. per Casu 25. Aug. 1634. in fav. Vincentij Galum D. Joa. Marquy. referunt D. P. Anz.

Alimenta taxantur iuxta redditus et proprietate patrimonij Jurd. de al. tit. 1. q. 33. n. 9. et tit. 4. q. 9. n. 1. Lanzer. p. 1. var. l. 16. n. 9. Larrea dec. 47. n. 26. R. S. per Alvaru 3. Jul. 1615. At in alimentis designandi minoris ubi est amplius patrimonij solus attendit quid sit necessarius ad alimenta advenia qualiter perfore, et non attendit patrimonium R. S. per Dacia 5. dec. 1608. et alia per eundem 4. May 1612. inter Warigh et mure

Annullatio inter immobilia comparantur for. 17. de tut. tut. l. 10. dec. 122. to. 2. ¶ intellige qd. gratans ex obligatione reali, seu qd. ex personalis, ut sunt redditus annuales Commun. Civitatis. Traga. de retrac. lib. 1. q. 1. gl. 6. n. 11. Collov. de contrah. censual. var. censu erim. n. 35. Riccioy Col. 668. p. 3.

Appellatio a reo, et colliganti interposita prodest sibi conuicti qd. causa est communis una eadem defensio. l. 10. de. 173. n. 130. Rotasq. Far. in posth. to. 2. dec. 3. et 4. for. 24. de appel. — qd. incl. si sit unus ex plur. appel. var. n. potest. intelligi potest procedere in re individua Gratian. disp. 115. Fab. inf. lib. 7. n. 30. d. 11. Lic. col. 2733. p. 7. et ut socius possit invari appel. socij, probare debet se iuncta habuisse illius appellat. et indubio presumit ignorasse socium. l. 132. et etiam qd. socium non appellat, nam in tali casu censet declarasse non voluisse hoc appellat. socium interposita ab alia pendere, vno tunc. Tomuncian. par. vbi prox. n. 38. in seq. et ita ut R. S. per Dacia 14. Aug. 1620. in fav. D. Ludov. Lang. D. p. m. huius. et v. P. B. l. 10. in tra. aut scilicet aut ign. dit. 31. unt. 1. p. 342. to. 1.

Appel. n. admittit in causa doti. Sec. de appel. lib. 3. c. 2. q. 17. l. 8. n. 3. valde quoad suspensionem Menoch. de adp. n. 4. n. 829. Similia sicut validitate doti, et eius constitutionis dubitatur, na admittit appel. quoad vtriusq. effectus. Ita prout in R. A. referente Solo 1633. et confirmata in R. A. L. in causa J. B. Real et Fran. Ferrer. n. 50. v. Molin. de prim. lib. 2. c. 15. n. 75. et addent.

Appellari a liquidatione non potest iuxta sig. Lovit. ad prag. Neap. nob. de appel. prag. 1. n. 5; at vero secundum Tomat. dec. Maurat. 103. admittenda est appellatio,

v. P. Barbos. de Matr. l. 1. p. 1. n. 50.

et hanc sententiam de iure et Senatus Valentinus. Ca. provis. per D. Fr. Bono f. v. 18. Janu-
arii. 1631. inter D. Pet. Carriz et Fructu de Arat. in causa liquidationis fructuum
Baronis de Toga, Actuar. Ambr. Sabranca nos. Et idem antea fuit declaratum in-
ter eadem partes in processu antiquo liquidationis fructuum D. Baronis provisione
facta per D. Fr. Carriz 27. Martij 1627. Actuar. Jacq. D. Rico nos.

Appell. in causa executionis obstante virtute instrumenti debiti, ta pro genio-
ribus, sui interesse, quam pro sorte principalis, quoad pensionis omnino
et donyanda; quoad sorte vero admitti debet quoad effectum tantum devolutivum,
et non quoad filipensium. Cov. pra. c. 23. n. 9. v. tertius. Camer. p. 1. tit. de appell
n. 23. et ita praxi regunt et in R. A. V.

Apparatus quis debet parari in iudicio, ut ei curat dicitur in contraria materia; apparatus
verum (quod parari accedit ad scribas genus copia, tradendo aliquam quantitatem pro parte
surgendi; et scriba vere parari fuit) non debet in iudicio parari, sed ille cuius interest cu-
ras habeat exigendi copia ad actuario hoc de. cas. n. fi. Et ita determinavit ambr.
hula 13. Septemb. 1632. Similiter si testis copia veri prescribita tradita sit parti
vel copia instrumentorum ab aliquo apparatu, adie tradit copia currenti dila-
tionis in materia obiectiva, et in imaginativa, ita processu (referente Senatus)
in causa D. D. Vin. Pauli Delliger in uxore H. Gabriel die April. 1634. Idem
intellige quoad materia principalis, vel contraria, ut dicitur et referente D. P. Sanz
ad deliberat. R. C. 30. Aug. 1635. in fav. D. Fr. Pene Sa. D. Annae Saenz, Actuar.
Ludov. Munoz nos.

Appell. aut Sup. interposita per debitorem Carceratus a sententia vel processu. qua declarat
bene Carceratum, admitti debet proculdubio, sicuti a captura admittit appell. Sec. de
appell. c. 2. q. 17. lim. 47. num. 1. n. 159. Dubitatum fuit in R. A. an a sententia aut processu
qua declarat debitorem non esse bene Carceratum, et liberandum esse admittat appell. vel sup.
per creditorem interposita, et videtur quod non per triad. a Legimus. de appell. §. 2. c. 3. v. ubi
debentur. fol. III. Praecipue de processu sit a R. C. propter illius magnam auctoritatem,
et debitori dispendium. Et ita praxias in Ley. Carbelli q. 2. admittat Salg. de reg. prot.
2. p. c. 4. n. 239. ad sup. Contrarium fuit absolute iuratum dicitur hula in fav. Jaco.
si Calixti Tafalla in causa D. Balt. Munoz Carceris manipatus. processu 6. Novemb.
1632. referente D. Balt. Sanz. Ratio est nam dicitur admittit sup. per Carceratum sup. ad-
versum eum declarat bene Carceratum fuisse, etiam debet admitti q. declarat non bene Carce-
ratus esse, nam contrarium est. De d. hinc causam non reperit q. dicitur appell. vel sup. in
hoc casu, imo ut Salg. ubi prox. facit in puncto iuris certum est admitti debere. Et
de iure procedit q. q. dicitur appellat ad declarationem q. captus ad testium bon. beneficium
admittat, referat appellatori Sec. q. 17. lim. 47. num. 1. n. 197. Denique iudicium redde-
re illud non, nam debitor a Carcere liberari figurat, et praxias Carbelli de Reg. Salg. non est
introducta in Regni Tribunalibus. Unde dicitur praxias hula admittit, et introducta in R. A.
R. A. C. et ibi confirmata processu de liberando Balt. Munoz facta in hula D. P. Sanz
et expediti executionales dicitur Munoz a Carcere liberari.

Carceratus quocumque
die gravatur, et
sic quocumque die
potest appellare.
Follev.
Sed. lib. 1. tit. 139.
n. 13.

A.

Appellare potest tertius qui citatus vel vocatus comparat & sine interesse in causa inter alios
 citata, etiam si partes appellare non possint Leo. 5. l. de i. 16. et 129. Menoc. de adq. rom. 4.
 n. 845. Sca. de app. 9. 17. l. in 6. num. 4. a. n. 21. et non requiritur quod sit comensus in
 senesc. sed sufficit quod aequalis, sive iudicis quod aliquo tempore ei possit nocere sent. Sca.
 de iudic. lib. 2. c. 11. n. 216. et lib. 3. q. 5. n. 68. ad seq. f. iud. dec. 8. n. 1. Nota qd 3° app-
 ellatio impedit executionem sententiae contra condemnatum Sca. de app. 9. 17. l. in 6. num. 4.
 n. 46. qd procedit non solum qd 3° appellat antequam sententia transit in iudicium, sed etiam qd
 appellat postquam transit in iudicium 2° condemnatum Sca. n. 47. Porcia dec. l. 65.

Appel. vel sup. a sent. lata in iudicio interari ex rom. l. si. c. de edic. 7. Adr. et for. 44.
 de testam. Tenenda est quoad utrumq[ue] effectum, si fuerit promissum heredem mittendum
 esse in possessionem, et ex com. opinio d. Menoc. de adq. rom. 4. n. 826. Viv. dec. 409.
 a. n. 30. Sca. de app. 6. 2. c. 3. n. 649. q. 148. Argel. de adq. rom. 9. 19. art. 2. n. 109. q. 709.
 Similia qd utriusque parentis titulus ostendant, et quilibet praesentit separati heredes singu-
 lus esse Lupin. d. 2. c. 3. n. 647. v. f. scilicet. vel qd fuerit facta fructuum condemnatio in
 favorem heredi, non debet admitti Sca. de reg. iur. 2. q. 1. n. 56. Ceval. de iudic. 2. p. 9.
 114. Menoc. d. rom. 4. n. 856. et 869. Etiam admittit quoad utrumq[ue] si iudex declarave-
 rit non solum in possessionem in possessionem Menoc. d. rom. 4. n. 876. Lupin. d. n. 649. v.
 appellabit. Sca. de app. 9. 17. l. in 6. num. 6. n. 37. v. Nutrine. Argel. d. n. 109. et ita
 diffinit in d. l. 8. p. sanz in causa sup. interpositis p[ro]duca de h[er]ed. patre et admo[n]e
 d. iud. de Mandat. a sent. contra eum lata sub. per Alruis 8. Aug. 1634. in fav. Pueri
 del. infantado qua declaratum existit non habere locum remedium l. si. in illo casu, a qua
 sententia fuit susp[en]sa et p[ro]visu[m] fuit per D. P. sanz ex d. lib. 2. c. 3. Novem. 1634. ad-
 mittendo supplicationem.

Aquarum injuriatio omnino prohibet, et qd ad p[ro]prietarios, non et p[ro]mittendus in cu-
 tavi hominum, quadrupedes ut. ob p[ro]priet. utilitate l. 1. §. sit iniuria. de var. et extror.
 l. 12. c. de re mil. lib. 12. Sic. Lovit. in praes. de tit. de salubri aëri prag. 1.
 Borrel. de Magnat. lib. 3. c. 12. Borad. in polit. 2. to. lib. 3. c. 6. a. n. 16. for. 47. an.
 1547. f. 8. et for. 1. in extr. cap. qd excentro. f. 32. for. 4. an. 1552. f. 19. et for. 110.
 cur. 1585. f. 17. Et si universitas sit n[on] iurata in his prohibendis, vel convenierit, in
 culpa est, et tenet ad poenas ap[er]tas d. iud. de damni non furit Farin. de deli. et poen.
 q. 24. a. n. 197. in d. p[ro]priet. l. 2^a per data q. Januar. 1635. in fav. Villi castillonis
 planicie, et d. synd. Villi de Almorora referunt D. P. sanz.

Arbitri si sint tres vel plures maiori parti standum est. l. 17. §. principaliter. et §. Celiu.
 l. 18. de recu. arb. Fab. in §. tit. 38. d. 3. iud. conf. 452. n. 60. in seq. v. 3. Si in qua-
 tuor, et tres conforme reddant iuramentum, alii non, tunc maiori parti, et app. a sent.
 sic lata non admittit. for. 5. de arbit. sem. de iurib. c. 2 §. 2. n. 21. Et ita resolutum referunt
 te D. P. sanz 19. Novem. 1633. inter Balt. Ros, et Arcangela Ros - Si ex tribus vel quatuor
 unus voluit intervenire, aut iuramentum reddere, de iure civili ceteri nequeunt procedere, et
 laudum a maiori parte datum altero absente non nullus, non possit alios tradere in propriam
 sententiam d. §. Celiu. Granat. dec. 236. neq[ue] procedit si fuerit interpellatus non eius contuma-
 cia parti nequit nocere, et cogi debet l. 3. §. 1. et seq. de recu. arb. quae propter non sufficit

intelligit Fab. inf. n. 2. tit. 38. dj. 3. Contrarius f. de iure Can. na alio ab-
 sent, ceteri arbitrium reddunt Ros. inantiq. tit. de arbit. dec. 3. alij 851. Franc.
 Riv. dec. 380. n. 13. q. intelligit vocato Tertio, na si ceterorum iudicio consolda-
 tur gratiam dec. 380. n. 14. Et per Canonium in intro. offerunt potius qual-
 ciride, et sic a Obf. q. tradit Riv. 2. dec. 380. n. 14. per Canon. nisi notorij
 ecelij sequi debent. Et de latic. de inh. c. 2. §. 2. n. 22. ut seq. Vbi expli-
 camus §. 2. de arb. tenet contram debere de voluntaria, seu malitiosa absentia
 illius Arbitri qui n. intervenit, na ea precedente, ceteri recte procedunt.

Artifex habens qualitates requiritas et peritiam in arte potest agnoscari, et admitti
 per iuratores aut Administratores ad Magisterium illius Arti, si artifices voluerint
 illum admittre Ramiro de L. Re. art. 16. n. 30. Vbi de dec. 2. Anag. Aragonij. Et in no
 Valno anno 1615. vel 1516. ref. Guardia in fav. Vini de Suenon 2. Chirurgo.
 etia R. S. per Alruu. 19. dec. 1633. in fav. Petri Pou 2. Synd. officij Cons. ref. finant.
 Notas habens notoria perita etiam absq. Examinis promoveri potest ad Magisterium
 Dec. in l. Conditio. et ref. n. 3. de app. Motit. var. dec. §. plebicum dub. 54. n. 12. et deb.
 200. n. 12. etia fuit declaratum q. qui perit hinc peritus admitti ad Examen alius
 Artis, ut de pto idoneo admittatur ad Magisterium, Admittendo non exegata pra-
 ctica indomus Magistri admittend. h. p. exequi si n. est inveni. sed p. v. et etia
 hi R. S. per Alruu. 22. dec. 1633. in fav. Michaelis Ramon 2. officij Serici Fortorij
 ref. §. 2. lang. p. de Examine et agrobis in arte meclanica tenet itonum Examinari ex
 Privilegio Civitatis, Primum aut. Constat. in memoriali. Valero verb. abito dj. 1.
 n. 9. Vrs. quarto per totu.

Attentata non revocant q. ob. Excatio notorij diffusi iuri apendi maximi vbi pro-
 cedat sola factus. Affic. dec. 98. Bellamir. l. 356. et 353. Cadav. dec. 3. tit. de ref.
 fol. quod intellige in Beneficialibus, non in gratiis (Sicut aliqui velint etia in
 gratiis admitti Guad. pag. 9. 213. n. 6. Affic. dec. 98. n. 6. Toro in Comp. l. to. verb. sequitor.
 fol. 463. maxime vbi procedit sola facti. Gratiam. dly. 206. a n. 2.) per tradita et spuar.
 grae. c. 23. n. 4. Matrat. var. lib. 2. ref. 22. n. 21. Lanuel. de attent. 3. p. n. 24. q. 1. a n. 1.
 Unde possessio nulliter aujeta etia q. de novo dari oportuerit n. esse confirmanda. Itaque.
 dec. 34. n. 6. Mandor. de inh. §. 88. Pradita indubitan. procedunt in p. facti, et v. p.
 rialij vbi constat de notoria inuit. h. perenni per confessionem facta vel per rem iudicata la-
 cadit. Vbi p. Dec. 203. lib. 1. Aras. dec. 73. l. 1. p. et dec. 1306. n. 6. lib. 2. Marquis. de
 Commis. l. p. c. 8. dec. 84. n. 12. fol. 308. et 2. p. c. 2. dec. 6. n. 5. fol. 35. et 2. p. Commis. h. p.
 attent. c. 2. n. 6. Lanuel. 2. q. 1. n. 64. Gratiam. dec. 70. n. 22. dec. 110. n. 7. et dec. 150. n. 6.
 p. do constat appel. m. vel h. g. esse notorie inuita. guta p. ea non veniunt revocanda vbi atten-
 tata Affic. dec. 98. inf. Lanc. lib. 1. c. 17. n. 47. Et id procedit etia p. pendenti nullitatis no-
 torie calumniosioris Cor. grae. c. 24. n. 6. Scac. de app. l. 19. rem. l. l. 2. n. 77. Lanuel. c. 17.
 n. 56. q. 1. his calumniosiora et infra de iudicia n. causal attentata. Lanuel. p. 2. c. 4. hm. 4.
 n. 1. et q. facti §. 8. de l. p. xi. id. Bellug. rub. 41. n. 17. Salg. de res. p. 3. l. 6. n. 7. 21. et
 26. Scac. de app. q. 17. hm. 6. num. 2. n. 15. et 17. Et sic guta per omne. vbi d. mor-
 talore a p. facti in fav. Her. Cerda n. f. v. n. 1. revocata et attentata, immo confirmata

et militatus regulis grovii? facti per Dr. Aquino 3. Septem. 1647. actuar. Paulo Jon-
niz del Vado repellendo nullius dicta 13 Sept. 1646. et confirmata gesta illis pendenti
in obstante revisione per d. Petrus peria 16. Nov. 1645 = ibi sunt grovii reg. d. f. c.
Bono in causa appell. inter Branchion & Bytona, et illius creditore

Appel. potest declarari deventa ob defectu debita prosecutionis adhu parte n' opponente
desertionis l. 3. de appell. c. ut sit Rom. ed. Min. unt. 2. obi. 59. Gratian. d. f. c. 40. n.
16. et sent. lata super desertione facti numerus, et dicit confirmis in 1. sec. de appell.
q. 17. lim. 1. n. 22. et 23. et ita iudicari l. 1. per Dacia 17. Nov. 1620. inter Mart. Janua
et Jon. Maxera.

Advocati - U^e verb. liti = etiam in l. 2. §. 37. de orig. iur. Ibi Sempronius fuit
appellatus a pop. Rom. Sapienter graeco sermone, ne quiquis ante hunc, aut post hunc
hoc nomine cognominas est. Post. d. l. 2. §. 38. ibi: Atilius autem grimus a populo Sa-
pienter appellatus est. Et d. Fab. in vati. ad §. 37. lit. b. Sempronius graeco nomine 690i
cognominatus fuisse sapienter; Atilius vero latino, et maior dignitas alit in illa voce
Graeca, quaepter dum Philosophi ~~etiam~~ vocabantur sapientissimi; tamen triumphant no-
men et honore praediti graeci nominis, eo reputantur indigno - Congruit l. 1. §. grande
de ver. et extr. cogn. ubi hominum est civilis sapientia = Hic pro exornatione nri Legi
(ni fallor) ubi ^{graece} Advocatus dicitur Sapienter est.

d. l. 2. §. 40. Calium Antipater qui Historiam conseripxit, sed plus eloquentis, quam scientis
virii operam dedit. Fab. lit. d. invenit eos qui hoc errore dicit barbarie profiterentur, immo
in d. §. 40. Lucium Crasum a Cic. de totum differentissimum appellatur.

in §. 42. quatuor Titii a Servio Sulpicio nominantur, alioquin per se totum scripta n'
talia extant, ut ead omnia adpetant, denique a Servio omnino scripta eorum inter
manu hominum est. pro cuius ^{scriptura} scribitur Sulpicio Sulpicij, et totum quoque memoria habetur
et Fab. lit. d. fuerunt enim ut alij gloriose scribent fortasse in ducendo, quae in scriben-
do, isque accidit quod multis etiamnum accidere videmus, ut quum audientes mira-
bamur, legentes videamus.

§. 43. Serv. Sulpicium a Q. Mucio obviatum: tampe esse Patricio, et nobili et cauum oranti
in quo verba et ignorare opera dedit in i. banti, Statua in Pop. Rom. posuit pro rostris,
et reliquit 180. libras = §. 45. Ex his Trebatium genitor Caelio. Caelium Trebatio

eloquentior fuisse dicitur. Quilium utroque doctior. Caelij scripta non extant, nisi unus
liber Beneditorum. Trebatij complures, sed minus frequentantur. §. 46. Tiberio tran-
sit a canis agendi ad ius civile. Fab. lit. e. aliud est causa agere, aliud vero ius
civile profiteri

Arnold. Vin. in not. ad Pexium de re nautica. in epist. dedit. ait in negotij nau-
tici confugiendus esse ad expertos nautas mercatores etc. Ceterum (inquit) nego est
fieri debere solere, aut debere nisi ut reus innotet. Archa tale quid occurrat de quo
nihil certi aut scripto iure cautum, aut consuetudine introductum est. Ceterum enim

sine possunt etiam qui vitam umbratilem colunt: et hi si quid literis mandaverint,
 plura conquirere solent, et curiosius cuncta rimari, quae aut Pragmatici, qui
 raro relicta missa aurea, quae assidua rerum forensium offert Fructus, lite-
 ram monumentis, unde nullus proventus est, student; aut quilibet alij, quos
 nimia et circumfusa obsidet, et opprimit negotiorum multitudo.

Tambien los Leyes
 Católicos llaman
 a los Consejeros a
 mados. Al Noble
 y amado; aunq
 tambien dan el
 título a otros.

^{Amiligi} ~~Amiligi~~ vel C. Amici Casani dicitur L. Divisam 17. de iur. dation. ibi: Voluntate
namque Amicum notor est. Sed in et ipso Praeciano et alij Amici nostri in vigena
adhibiti est. Salvo Juliano Amici nostri Clarissimi viri Sententia fuisse. Vbi Jotof.
 Leyes Francie sine solite appellat. ^{construuntur} a notore amie, et fal.
 Juri Confuti Lxxm, in iur. testamentorum conditores appellant L. fi. C. de legibus L. Juris
 15. C. de iur. L. vn. in prin. vob. sed et ipse. C. de caduc. tol. Val. ad prin. L. Gallus. n. 1.
 De plurib. qui Advocata exornantur V. Joan. Uffelm in not. ad covar. lib. 1. var. c. 2.
 De Advocatis, V. Cuypluribus Oram
 Leterium de re Beneficior.

De Advocata dign. V. L. A. C. de Advoc. diu. L. 14. cod. L. quinquies. fi. de
 potul. Matr. de mag. lib. 2. c. 18. an. 8. Rob. rer. iud. lib. 2. c. 19. Trin. de notid.
 c. 19. n. 11. Bobadilla lib. 1. c. 4. n. 3. lit. C. Altamian. de fil. official. Casan. in
 cat. glor. mund. 3. pte. V. Pareja de notid. ed. 1.
 Salzedo analect. Jur. ubi plura
 J. Advocatos. V. Anaya inf.

Aud. L. Valent. dicitur Sacra. Pedemontanus Senatus dicitur etiam sacra
 pluraz adducit Theobaldus in prefat. ad decr. a n. 7.

Actio negatoria et confutiva. Casillo de iust. c. 6.
 Aud. Val. = Card. Luca in relat. Curia Romana lib. 32. n. 13. ait Legem
 Alphonsum 2. exisse Consilium S. Clara pro causa appellacionum ab inferioribus
 ad instar Consilij Regni val. nam id fuit ex Consilio Alphon. a Borja Regi
 Valmet Summi Pontificis, et ait probabile esse exisse S. Clara Consilium illam ef-
 rando ex Valentino Consilio, ex ex Tribunali Lorea. Sed formam fallitur in
 Luca, et in quorunda et pragmat. Regi Ferdinandus in corpore prinil. et.

In Alimentis, qui iure et charitate sanguini debent, continentur non solum vris vrbis et Sabi-
 tanoni impendit, sed etiam magistrorum mureder, si facultate alimenta praestantur, et conditio et in-
 spiciendum qui aliam id exagitant. L. 4. Vbi qu. educ. l. 6. §. non solum. de leg. bon. edic. l. hichu. 12.
 de leg. 3. Sura. de alim. tit. 4. q. 6. n. 1. et seq. tit. 6. q. 19. a n. 6. Nec dicitur legat. 6. de alim.
 et lib. ly. Vbi qu. ad disciplina pertinet legat. non continentur nisi aliud se dicitur probet testator
 l. 7. cod. na. C. loqui Ch. de alimentis debiti ex dispositione hominum, et iure actoni, in quibus parti-
 cularia ad disciplina non continentur l. 12. de leg. 3. d. l. 6. et 7. Diversus est in alimentis debiti sangui-
 nis iure et naturali educandi nascitur, Sura. d. tit. 4. q. 6. n. 4. Nec admittuntur doctrina,
 Bart. intelligi de disciplina omnino necessarij, Grammatica scilicet, et artibus liberalibus, non de Theo-
 logia et Jurisprudentia, nam contrarium est verum, si facultate ut conditio personarum ita trahantur l. 3.
 §. penult. Vbi qu. educ. Sura. de alim. §. non tantum a n. 31. vbi 36. Inde qu. Pater eripuit sui-
 dia causa infilii emanigant, alimentorum intuitu data videntur, nec computantur in legiti-
 mas, nec veniunt in collationem. L. qu. so. fam. heredit. nisi credendi animo dederit, §. quodumid
 §. filius Sabebat alia bona, ex quibus ea pecunia Pater potuit eripare. l. Nelen. 34. de reg. gest.
 l. ult. de get. her. Sura. in l. 29. Tau. n. 16. Val. lib. 3. tr. 3. c. 1. n. 7.

Actus. in omnibus rebus humanis ad eorum firmitatem, et valorem debent concurrere potestas,
 voluntas, et modus l. si queramus 4. qui test. fac. pot. c. cum super. 23. de offi. deleg. na. vbi
 ait Bald. com. 366. n. 2. vol. 1. sine potentia nihil ad actum delictum, et sine voluntate nihil
 concurren. perpetuum, et sine modo nihil infirmum suum dirigitur. Monvi a Cuela dec. 50.
 n. 1. Andino de primog. lib. 1. c. 24. n. 24. Castillo 2. contrav. c. 26. n. 4. et lib. 4. c. 5. Sar-
 rea ally. 69. n. 32. Solorzano de ind. quib. to. 2. lib. 2. c. 3. n. 86. Roxas de incompar. in
 introdu. n. 54. Salgado de suppli. ad sum. 1. q. c. 7. a n. 8.

Ambitio officiorum publicorum, et de promotione per saltum. V. verbo. officium

Adulterium. in l. firmiter 15. §. et generaliter 4. ad h. l. de adulter. Exusum ab-
 sentia eorum qui in alia Provincia regunt. causa absent, ut absentes nequeant accu-
 ri de adulterio, et ait Ug. Proinde si quis in Provincia in qua agit, adulterium com-
 miserit, accusari poterit, nisi sit ea persona, quae ad Praefecti cognitionem non pertinet.

Hereditas, et dicitur D. D. et. huius verbi: Subito quid sibi velit Ug. in l. 15. cum
 commisso adulterij crimine gravissimo, non possit accusari perpetrator, nec de eo Prae-
 fecti Provincia cognoscere, nisi capias de sumptibus sacerdotum, aut de legato extero,
 vel de re, Monacha, aut Tetraecha alicuius Provinciae federatae, aut non federatae
 aut de Imperatore operibus, vel ut dicitur de fauore, ut Alitarcha, Griaucha, Terri-
 viarcha etc. Vel de senatore, et cuius capite nulli Praesidium fas erat deorre-
 re l. 13. C. Th. de accusation. vel de decurionibus, aut Optimatibus, de quorum capitali-
 bus iudicij mandata cauebant, ut ad Primum scriberetur l. 27. §. 1. et 2. D.
 Exen. l. 31. cod. V. l. 38. D. ex quib. cau. maior. quae conducat ad hanc se-
 nem =

Senator, vel quicumque alius clarissima dignitate insignitibus nulla forei gratificatione
 adiungetur l. 1. C. Th. de accusat. §. qui postea immutatum, et de Senatore crimine

videtur potest conspici, et non animadvertore, sed vel ad Primum quem regere cogebatur, vel ad Primum Urbis ex suburbanis provinciis; ex alijs ad Primum Praetorio l. 13. C. Th. de accusat. Iac. Jos. in parant. ad lit. & accipit. d. l. 13. ibi: Provincialis iudex est. (de criminali causa Senatori) intendendi quidem ex animis, et cognoscendi causas habeat potestatem, verum nihil de animadvertione decernens, iudex non causae, sed capituli tantum referat ad sententiam nostram

Tertius in Lunulo. Certe extrema linea amare laud nihil est. Vbi Donatus quingulneas in amore fuit, sengradu: aspectu, colloquio, tactu, osculum concubitus. Horat. l. 1. od. 13. — Oscula quae Venus — quinta parte sui nectaris imbut. Vbi Lambini = Hec videt tanquam signumta Lami- resius in pentecost. c. 50. quem Horatii emendat, legitur cum admiratione: Quanta parte sui nectaris imbut!

Aratum passus. In Lucifone Urbium solet commoveri, non iam Urbem, sed agrum. Orig. 3. Fr. Sitorabunc patris lacrymans, gortus q' relinquo, — Et Campos vbi Troia fuit. solet aratum Lucifone Urbium tanquam summa ignominia ingori. Horat. lib. 1. od. 16.

Via Thyetam exitio gravi
trauere: et alibi Urbium ultima
stetere cauae, cur peruenit
Fundus: imprimere q' muris,
Hostile aratum, exercitus inflens.

Lambini. addit Iac. Philop. 1. V. Senec. de Clem. 1. c. 26: Arinde in exitum genitum serpere: et iniicere tecti ignem; aratum vebitri Urbium induare, potentiam putat. Rhod. lib. 26. c. 5. Fab. senect. 1. c. 18. id insinuant Orig. q' ex seore clarus exprime formidant, ne cum Lucifone Urbium, aratri infamiam narrans ex ore affluti diuis. Et Troia passu aratum apud Propert. Memiaum fraio, Neptunia profit, aratro
Victor Palladij, ligney artis Equus —
et alibi Orig. scribit arasse Thraces vbi Troia fuit. ex his nova intelligit Ponto Laminez in scribit, Sen. tr. 1. c. 49. n. 13. Micham Prop. c. 3. v. 12. Aratri passu excedio:
Propter hoc cauae vebri, non quasi ager arabitur; et Hierusalem quasi acerrus lapidum erit. Haec Ponto.
Id (in fallimur) cum proditri potest Confoni aratum Urbium vrbidum, ad vallum nascenti vbi, impuriq' Romani suffecisse, ut Romay, inuergans saltu occideretur. Varro lib. 4. de lingualat. qua circumducta aratro, ad orbe in litteris antiqui sribuntur vrbes, quia ita ut Roma, condite = Haec perperetiam, sed potest modum haec et meliora plura inueni apud Dionys. Ar. ad Rosin. lib. 1. c. 8. vbi ad saturnum, et ait vrbumquodq' eodem modo solui, quo Cegerat.

Aratorum voculam. V. Venenum

Utri in causa appellationum non admittit probat D. P. hanc ut appellatio. ut l.
 si res fin. ff. de appellat. recip = sed haec addenda; si causa doti d'lationum
 non recipiat, qd. intentatur regi a muliere vidua ut possit secundo nu-
 bere, vel exinde alii, vel a puella gaudere ut possit nubere, licet tunc appel-
 latione procedat quoad d'volutionem tantum; si vero dos esset data in fau-
 rem mariti s'p. forem vel extraneum licet verset favor doti pro iubeundi
 meriti, si maritus fuerit inops a sententia doti ad hoc fugerit ut appellat;
 sed si tali qualitate improbata remaneat appellat. suspensiva carebit
 Bald. non. de dote q. 7. prin. 7. in to. 9. tract. fol. 242. Barbo. q. 1. l. 1.
 ff. Matr. ex si. 56. et sic de off. sum. (Referent. D. C. Valtora) 1. Septem.
 1669. Admittendo appel. quoad d'volutionem effectum, marginata per D. Gerard.
 Valentia a sententia quae fuerat taxata dos D. Menia Val. sorori post ma-
 trimonium contractum sub D. Lud. Almunia, scriba Bonabae. D. H. C.
 Idem dicendum in causa alimentorum ex paritate rationis, adeo ut in causa
 Alim. petitorum tunc actioni, denegatur appel. Bald. et Barb. ubi prox. qd.
 aliter erit in Alimenti iudicii officio, et ita prorsum referent. D. P. hanc.
 Calas. 10. Decem. 1668. in fal. D. Ianuar. de Perellos 2^a. Raphaela eius
 sororem, scriba Lud. Castro. D. H. C.

Appellatio vel supplicatio est substantia, et nequeant diu decerta, debent oblati,
 decretata, et iudici promissa intra decem dies a foro processu periti. Sic dec.
 R. S. pub. per Monis 26. Decem. 1655. et in alia aula per Ferrera 13. Ianuar.
 1655. iterum de. referent. D. P. hanc. in fal. D. Raphaela de Perellos 2^a.
 D. Ianuar. R. S. pub. per Ferrera 1. Augusti 1669.

Appellatio = sententia executiva per iudicem confirmantem Scac. Regul. lib. 3. c. 2.
 q. 11. ex n. 162 = sed de hoc remittitur iudici a quo. fuit per dec. 436.
 n. 43. ff. in prax. q. 31. c. 7. fol. 186. et hoc iure confirmatur.
 Limita in appell. deserta, qd. fit executio per iudicem a quo. Scac. ex n.
 169.
 in Aula D. P. hanc. Calas. Sara fuit sententia quae extitit condemnans D. Jan. Perellos
 ad solvendum D. Raphaela eius sorori 150 l. pro alimentis; a qua supplicat.
 Interponit, quae in eadem aula fuit declarata deserta, ex causis proximi
 adductis. Ad hac D. Ianuar. sursum supplicavit, et ea deserta, per tran-
 sgressum de facto introduxit in alia aula simili, quae neglecta (fundamen-
 tum non liquet) deserta, iam sententiam revocavit, et obliuiscit regulando

alimta ad 50 L. annuas, aqua fons. supplicavit de Regh. et pro Exec.
fons 18. cur. 1604. fuit per S. S. A. C. remissa causa hinc criminis quae de-
claravit hucando fons. Alterius hinc criminis, et confirmavit primam
defensionem. D. H. C.

Aggulationis incerta a gravatione interlocutoria lata in tribunal inferiori
Evocata ad R. A. ubi formiter supplicatum ut declararetur certa, si-
cut per singulis causas ad R. A. evocata, defensionis sent. terminabitur,
et pro casu hinc sumitur, et ita resolutione referentur D. H. C. Calatagnid
cum consultatione alterius hinc. In causa vertente inter Michaellem Ra-
mon certo curatori nom. et Gregal Rodrigo et de D. H. C. sent. p. b. per Ter-
tera 22. Junij 1667.

Arma iniquis possunt fore causidici, q. ex officio plures contrahunt ini-
micitias Bonadilla to. 1. lib. 1. c. 13. n. 81. Sed in hoc Regno aliter graui re-
ceptum et.

Arma a comitina iudici capta, non capiendum, sed iudici sunt Bonadilla
Vergio. n. 107.

De inuentis cum armis, vel de Carnicis arma detulisse. V. e. Florz. de iure
ind. c. 6. n. 17. et seq. Pezur. dec. 55. Bonadilla. lib. 1. c. 13. n. 108.

Fabricensis quodlibet Regij graj. arma fabricare reprobata munera, nec
possunt per Proregem aliosq. Ministros licentiam ad talia concedi, et de facto
concessa nullius sunt roboris; sed postea usu, et necessitate exigentibus per-
missum fuit ut cum licentia iudici inscripti redacta, aut cum assensu
corporali officiali iudicia, gradita arma possint fabricare, et reficere.
Cuiusmodi tempore, quo fuit Prorex Marchio de Zamara, inuenta fuisse in
domo fabricarii duo tormenta manualia, quae D. H. C. Calat. tunc iudex
R. Curia dederat reficienda cum licentia inscripti, sed nullo prefixo termino
ad talia perficienda; fabricarii fuit Carceris mancipas per D. M. Loy. F. A.
ne cum una licentia plura tormenta contrahere in Resp. exidit, et fraude
Pragmaticarum; Annubantur Prorex, et Regis D. H. C. et Gentiles; contrarium con-
tendente D. H. C. Calat. na pro iudicio, aut impunitate habito congruente
concessu fuit Pezur. dec. 36. et hinc a iudice nullius concessa n. hinc esse da-
mnda fabricarii in bona fide, nec dolo fecit, qui iudici obtemperavit L. 7. §.
doli de iurid. iurba cons. 33. n. 3. et qui credit q. omnimodis credendum
et dolo exouit iurba cons. 24. de p. 24. Faint adducta a Farin. dec.
108. n. 124. iurba cons. 63. n. 23. ^{Novar. dec. 1709.} Quibus et alijs iniquis fuit exerce-
ratu, et si culpa adfuit imputanda tenent iudici concedenti, nec creditur iudice
verisidolum non prefixo tempore, na per obliuionem iudicandi q. euenisse.

Affisor. de Affisoribus V. Pet. Maria & concord. feud. lib. 5. c. 1. n. 7.

Appellatio. 2° sent. et bene lata, vel ex facto, vel dubio iuri intricata, iudex de-
bet iudicare super electione. Leo. to. 3. de. off. et to. 1. de. 107.

Appel. in causa alimentorum nisi sal. de pro. p. 3. c. 1. non admittitur quoad sus-
pensionem, si hoc conueniant. 1. q. petantur iudici off. et non iure actioni, ut q. his tribu conuenien-
tibus poterit procedi ita
natura qua inducit praeiari, puta filio a patre, patri a filio et similibus; secus si iure
actionis ut ex legato, ex contractu, 2. q. propter moram, nam si petantur a iudice
cum cesset ratio ne fame pereat quoad utrumq. admittitur appel. quod male ex-
tendit dicit. q. 60. a n. 21. ad pauperem agentem iure actioni (sal. n. 9) = 3. 46.
q. futura non praeterita petantur, q. iam exiit, et cessat celebrari, et futura di-
stinguuntur (n. 14. sal.) quae debentur a die morte liberi. quod procedit secus si iura
petantur 2° personarum alimenta, nam iste appellat quoad utrumque. sal. n. 18.
et n. 29. generaliter constituit q. a sent. negativa lata 2° aliquem agentem iura
q. iudicialia, et sui natura inappellabilia, admittitur appel. quoad utrumq. offe-
cium. (et v. p. 3. c. 4. per tot.)

Sal. a n. 20. an sit deferendum appellari: dicitur lata virtute contractus quo ali-
menta promittuntur, et cui aliam pro alimentis consequenda officium iudici et pe-
tatur. et n. 35. distinguit si contractus promissioni alimentorum filio celebra-
tus sit animo novandi praeiari obligationem inducit ad equit. et naturali iu-
re, et iudici officium evanescat, admittit quoad utrumque, secus si non ad-
fuerit animus novandi, sed ut contractus accederet priori obligationi = et n.
43. q. si agat ex utraque obligat. commixta, grauat officium iudici q. probi-
bet appellari quoad suspensionem in hoc casu. et n. 46. q. in causa alimen-
torum in qua non admittit appel. quoad suspensionem, pariter et fortius non
admittitur ab interlocutoria.

Sal. p. 3. c. 2. a n. 78. sent. qua qui condemnatur ad solvendum salarii famu-
li executioni mandat, nec ab ea admittit appel. quoad suspensionem. Item misa-
larij Adversariorum, Procuratorum, et sollicitorum. q. procedit si petatur salarii
sit pauper, et n. 84. unde se aliat, ad vitari causa alimentorum. et n. 84. q. pra-
munit pauperes famuli, et operarios, et si de pauperibus non conuenit, q. ex
iudice vultu vivunt, et salarii illorum loco alimentorum succedunt, id
procedit si merces non sit conuenia, ad videri solent locare, et condicere. sed si pari-
tatem operarium esse dixerit, et probaverit admittenda et appel. quoad utrum-
que.

Barb. de sol. matr. p. 1. l. 1. n. 57. ait l. si. d. de appel. recip. ad alios casus esse
extendendam, nam in ea dicit q. non admittat appel. in casibus non admitten-

non appellacionem, et exempla ibi proposita non restringunt regulam, et debet
Barbosa q. tam in alimentis, quam in alio casu non admittit appellacionem
admittenda et (l. et in minorib. c. de appel.) quoad devolutivum tantum, et hoc
sensu intelligenda et d. l. fi.

Unde in casu Salarii locuti Lazaro de qua infra verb. salaria. appellatio restringitur
per Procuratorem Marchionis de la Riviera fuit (me referente) admissa quoad etiam
que die sept. 1688. Actuarius Oliver, q. versatur in salario gravato, non
est si contraxit Rocchum Lazaro nunquam accepit pecuniam, ut se aleret, vel
salaria vendidit ad id, nam fuit admissa tantum quoad devolutivum.

Dux Sandia et oppida Sandia et Alice firmavit de iure huius possessione et vendi omnia
agris ex vivo de Alcey cum prohibitione, ne Comes de Sandia et qui superioribus
auctoritate obtinent illis stantur: Comes contrafirmavit, et servavit repulsa ratione
dicta contra Comitum contrafirmam gravat. diei Dec. 1688. 1687. Actuarius
Marzulla, et Lepa sent. pub. per eodem die fuit revocata iuris firma
Duce. Dux supplicacionem interposuit Ja. Ram. sent. an. laram in hoc humma-
rismo. Sue boni et an sit admittenda quoad utrumq. Dicitur D. Donatus San-
chez olim gravi fuisse receptum in hoc hummarissimo denegare he-

Canon! Puzozoni supplicacionem quoad utrumq. ut proteccionem tolleret iudex hummarissimo mod-
plicacionem in modo si praxidij vel saltem reparabili, quo usque in lite Canoniconum Juxta et su-
luit a revocat. sua iure vacante sed per dictum Arz. Alcega S. Arz. Consilium admittit suppli-
iuris firme: R. h. d. canonem quoad devolutivum, et ex hac re iudicata praxim fuisse admit-
denegavit quoad utrumq. tantum quoad devolutivum tantum. Et asseruit D. Don. Sanchez in aliquibus pro-
p. et emissio recursum cepit antiqui in iudicio qui tunc pendente, vidisse denegatam supplicatio-
ad Arz. Consilium fuisse quoad utrumque. Pro Duce faciunt q. d. agentem lra privilegiata lata
fuit decisum admit-
tendam quoad devolu-
tivum, et Puzozoni
redijt e Matris Cu-
ria Maris, quasi vito-
ria magna adepti,
q. eorum quoad utrumq.
denegabatur. ita est
sent. D. Donat. Sanchez
hoc hummarissimo procedi iudex momentanee, adeo ut momentaneo quoad iudex iure-
neam transcat in iudicium l. c. 106. n. 64. et si melius constituit de processione
adversarij poterit manutentionem revocari, et adversario concedere, nam hoc iure ben-
dignabatur. ita est
sent. D. Donat. Sanchez
quoad suspensivum favore firmanti, iudex iam non potest procedere, et revocare. Rursus
si prohibicioni privilegiorum remedium daretur, praxidijum et parvum et regam-
bile, cur non appellari? Ne destrueretur hinc hinc hummarissimo iudicij, nam firmant
de iure succumbenti non eijcedat manutentionem quousq. in appell. iudicio revocari fuisse
iuris firme, et legimus fuit. Nec obstant dicta de agente lra executiva, nam succum-
benti non exijt processio iud. illum et ac si appell. non admittit et quoad suspensi-
vum. Utia quod in hoc Contrah. de pacto renunciata est appell. q. non procedat in
pensionario. Nec etiam obstat firmitatem de iure, cuius prima iuris fuit revocata, Uni-
ca 170-

ca provisione, aut ~~interlocutoria~~ interlocutoria privari sua possessione, nam
 vel in summo parvi praedicti, cuius revocatio potest repa-
 rari vel contrario imperio in eodem summarissimo, ut dicitur est; vel in
 plenario; vel in petitorio; et rursus si non ita est, et revocatio iurisfir-
 ma non mandaretur executioni, sed suspendatur, sequatur q̄ qui nul-
 liter firmaret de iure, longissime in vitiosa (violenta, clandestina, aut
 precaria) possessione persisteret, omnino q̄ subtrahatur sibi huius iudicij,
 et iudicij suggeratur quare hoc remedium introductum ad vitan-
 da violentia contra possessores, est iniquitatis praedictum, et longissimum,
 non momentaneum. De expendebam, q̄ q̄ confirmatur veris iuris-
 firma, et repelluntur rationes, incipit summarissimum iudicium que-
 sita ut ut agnoscat quis actor, fugiens, et si iurisfirma confirma-
 ta, et ab actore revocata, istius effectus per appellationem, aut applicationem
 suspendatur, sequatur quod firma revocata meliori est conditione, quam
 si confirmaretur, quippe confirmata esset in iudicio quis lite X. exorsari,
 sed revocata, et appellata actorem in vitiosa possessione maneret, et
 impediret ingredi iudicium quis lite X. q̄ solum habet q̄ utraque confir-
 matus, et si expectandum esset q̄ revocatio iurisfirma in causa appella-
 tionis confirmaretur, immortale esset iudicium.

Antiqua praxis denegandi appellat̄ in quoad utramq̄ provenit ex littera fori.
 44. de appel. ubi q̄ in petitorio denegatur appel. sed non fallor, melior
 est hodierna praxis denegandi quoad suppositivum tantum, nam fori &
 sumptus est ex L. si. d. de appell. recip. et iuxta Barb. tol. mat. p. 1. l. 1. n. 57. et si
 in vitiosa appel. denegatur, admittitur quoad devolutivum, et prius inha-
 rebant littere fori 44. non menti, ut non denegatur quoad utramq̄.

Facit quod admisso, confirm. aut revocatio iuris firma est interlocutoria,
 et expectat aliam post se, vel in articulo quis lite, vel contrario imperio,
 vel in plenario, vel in petitorio petitorio, et ab interlocutoria que ex-
 pectat aliam post se, in digno impermissa est appel. iuxta for. de
 d. Leo. to. 1. dec. 16. et sat est q̄ in hoc iud. admittat tantum quoad devolut.

Quibus perpensis, me referente, cum D. Dom. Mat. et D. Jo. Ortin ob absten-
 sione omnium Senatorum mea aula) R. provu. 15. Sept. 1688. Actuario
 Marzilla, fuit admisa sup. Quis quoad devolutivum tantum.
 Idem fuerat provisum die Oct. 1687. in mea aula, ref. D. Jo. Ortin
 (inter venientibz Donas Sanchez, Coloma, et me) Actuario Berdo Oliver, admit-

tando quoad devolutionem tandem, ad supplicacionem a rivoat. iuris si-
me interpositam per Syndicum Ville & Arzansu, contra Villam de las
Veras. Sed res non fuit, ut nunc discussa. Et re collata cum Auditori-
bus utriusq. Aula familiariter, non invidiam, minus sentiant tandem
quoad devolutionem admittendam supplicacionem, sed D. Valterra scri-
bit tenet admittendam quoad utramque, q^o interponitur a iurisperite man-
te.

^{c. soler. 2.}
Abolutio excommunicationis ad cautelam. in c. venerabilis. d. v. sed si ex causa
de sent. excom. in 6. q^o si causa legitima quis appellat p^o appellacionem
interpositam fuit excommunicatus nullo pronuntiare aliter. Abolutio excommuni-
cationis fuisse nullam, sed potest eam ad cautelam iuxta formam culicis relaxa-
re. in re. Potest. idem dicitur excommunicationis moderabile iuris excom-
tione, ut si quis excommunicatus ex eo q^o elemosinas pauperi tribuit, tunc tunc Abg.
potest eum absolvere ad cautelam. Item in c. per hanc. 40. dicitur excom.
Ceterum in c. ubi mater l. p. 12. n. 7. allegans regem inique excommunicatum plene
fuit de iure excommunicatus, et ideo non est auctoritas eum absolvas, simpliciter absolvas.
Qui allegat excommunicationem fuisse nullam, tunc post appellacionem appello-
nem aut errore manifestum, potest absolucionem ad cautelam
De absolute ad cautelam. De verb. excommunicatio. et l. in excerpt. meis
Criminalis. De verb. excommunicatio. fol. 100. De formalis in c. 15. dicitur
excom. n. 2. et ait q^o de ea non sit tractat. De censur. diq. 9. q. 2. n. 6.

Barb. in collect. ad c. solut. expro. in sub. n. 2. q. quibus excommunicationis sententia im-
 pugnatur eo cap. nullatenus cuiuscumq. absolutione danda est ad cautelam. et n. 4. q. potest
 quodam in his terminis in his legi ad danda absolutionem ad cautelam, q. illa extra in-
 iuria reparari non potest. Vgolin. de cons. lib. 1. c. 22. §. 1. n. 15. Riccard. c. 66. n. 18.
 et respondet ad lex. in d. venerabilis. c. in b.

V. Galy. de proct. p. 2. l. 5. n. 52. et n. n. 106.

Allegatio scripturae. Lucas de Penna in l. 1. (de Professoribus qui in urb.
 condit. lib. 11. n. 19. de expertum veritatis, certissimam facilius
reperiri audio scriptura, quam disputatione verbali, quia vix
potest absque tumultu procedere.

Appostolica dispensatio comprehendit privilegia antea concessa, et illis
gra iudicat, adhuc hodie illis merito non fiat per claus. non obstan-
tes. Marta de claus. Barbara de claus. Metlin. de. 795.
 Jo. Torcano de iure ind. lib. 3. c. 1. n. 23. V. Monach. lib. 6.
 p. 40. a n. 16. et 20.

Rota de. 174. p. 1. n. 27. quatenus gratia per
 su naturam perjudicialis como son exemptionis & no se re-
 quiere formal derogacion porq. el Papa ubiunde & la gracia
 no se pceda verificat sin perjuicio de tercero, y concediendola
 se ubiunde que quiere derogacion.

V. Felice. in man. regular. 2. to. h. b. l. 1. sect. 4. n. 78. Petra
 de pot. Princip. c. 32.

Beneficij collatio facta excommunicato ut ipso iure nulla c. postulati de lictis
 licet nec beneficium potest ab ipso salua conuentione reuocari. Sagn. in d. c. postulati
 n. 2. et 3. Ad episcopus potest dispensare, na. Pont. n. sibi reseruat dispensationem, dummo-
 do non sit ille episcopus qui licentia contulit, q. in iure placuit in concordando non est
 dignus hac potestate dispensandi. Sagn. in d. c. postul. a n. 4. Item limitatur, licet sub
 dubio, nisi collatio fuerit excommunicata facta per papam q. tunc episcopus non potest forte
 dispensare, ex quo manu apponit, licet dicimus in lo. que ipse ordinant: nam alius
 in iure dicitur licentia non potest ipse ad superiores ordines promoveri, ut in c.
 cum in distribuendis. de temp. ordin. Ad hoc adverte q. quia hic conus, ut papa
 conseruat beneficium excommunicato, non videtur esse contingere, cum in omnibus
 litteris provisionis papalis apponatur clausula absolutiois a censuris per illa verba:
 Teque a quibusvis ex. per quem redditur gratia effectus, et valide non obstantibus excep-
 tione excommunicacionis ut notat in d. c. postulati Rebus. n. 67. in d. c. in grat.
 Rebus. informis, et declarat. noue provisionis in ver. teque abscondentes n. 1. et 14.
 Felix. in c. apostolica n. 1. ven. et tam. et absolute. et ibi etiam de ius. n. 6. & excepti
 Covar. in c. alma mater p. 1. §. 7. n. 3. ad p. deo. dec. 290. ver. tot. Navar. in c.
 ita memoranda in 11. not. a. n. 14. de iudicij. et in manual. c. 27. n. 22. ven.
 de iur. iuris annullat. rescripta. hinc. signi. in tra. de ppon. q. 14.
 Sagn. in d. c. postulati a n. 13. tunc q. absoluit in foro penitentiali virtute cruciata
 vel subleui tunc absoluit in foro interno, sed non in externo, et sic non tenent alia collatio
 beneficij illi facta.
 Sagn. in c. p. a. p. de iure de iur. matric. a n. 73. collatio facta beneficij excommunicato est
 irrita ipso iure, q. procedit non modo ante denunciationem, sed etiam post excommunicacione
 sit occulta nec ab ipso potest beneficium reuocari. de materia in litteris ad p. provisionis
 ad validandam pariam in fauore excommunicati non denunciat. et sic apponit licet
 clausula absolutiois a censuris ad effectus iure dimittat conseruandis per illa verba: Teq.
 a quibusvis ex. Sagn. in d. c. postulati. et ibi etiam patet sit. et in effectus. clausula §. 1. a n. 7. Man-
 horum de signatura gratis sit. de provision. ven. clausula.

+ Covar. in c. al-
 ma mater p. 1. §.
 7. n. 8.

Bona vincularia - V. maiovatus -

Bona fidei presumitur, nisi contrarium probetur; et mala fidei non tantum probatur confessione praeribentis, sed etiam alijs legitimis circumstantiis probationibus. Covar. in reg. possessor. 2. p. §. 11. n. 4. l. 1. dec. 47. h. 10.

Patulus Gato (qui habet id officium ac Procurator Caesaris q. d. scribit iudicibus ordinarijs an praturis, uti praesertim? l. 1. th. 2. §. 67. et de eius jurisdictione. V. dec. 105.

Bona fidei possessor in re aliena bona fide adhaerens meliorationes, et sumptus fecit, post litem contestatam, q. mala fidei habet debet fructus restituere; at fructus ex meliorationibus provenientes suos facit, donec sit satisfactus, non mala fidem tantum habet in re possessa, sed in meliorationibus bona fidem, cui sciat se proprijs sumptibus fecisse. late probat l. 1. th. 1. d. 94. = V. infra. bona fidei possessor.

Beneficij Celeriativi fructus, et pensiones censuales decursa in vita Beneficiati, transeunt ad heredes ex H. sive ab intestato dicti Beneficiati, non ad successorem Beneficij, dum dies eo vivente cessasset, ita fuit decisum in R. A. Val. na Beneficius Celeriativus datur propter laborem, et onera interveniendi ecclesia, et sic q. tempore quo laboravit, debet habere emolumenta. Nec Ogt. cap. relatum. 2. de testam. Vbi bona intuitu ecclesiae acquisita redeunt ad ecclesiam; na talia obtinebat de iure canonicis, at consuetudine recepta fuit ut clerici de fructibus ecclesiae intuitu ecclesiae acquisiti disponant. l. 1. th. 2. dec. 42.

Beneficia etiam secularia, et regularia cum cura, et sine cura quaecumq. et qualiacumq. curavit Pont. Bonifacius XII. sibi reservavit, cum haec beneficia per electionem, vel promotionem aliqua vacarent per extrav. ad regimen de gradend. inter communes, servat q. d. dita Extravagans temporalis erat, et in vita tantum conditoris duratura duntaxat, ideo sequente Pontificis ea innovavit, quilibet cum regulari Cancellaria edit, et sic eius robur semper durat. Et cum istorum Beneficiorum competat provisio, et collatio Rom. Pontifici, fit consequens ea fieri debere ad nominationem Regis Catholici, na in Hispania, antiquissima consuetudine, et usu introductus est, q. promoti ad episcopatum Regij patronatus, renuntiet beneficiis, quae antea obtinebat, in favorem personae a Rege novo assignatae, et hinc, et n. alteri Papa consent, et in Bulla nulla fit mentio Regis Catholici nominationis, sed expeditur ac si Pontifex nominaret. Barbosa in pluribus in votis decis. lib. 2. voto. 44.

Valentia, ~~audita~~ ~~dicata~~ Catholici Regem nominare in Beneficij vacantibus ex promotione sua, si hoc esset iuris Patronatus Celeriativi; sin esset laica, Patronus eligeret, et sic gratiarum fuit in promotione D. Praprii Verge ad Oristen. ecclesiam, ob qua, vacavit Curatus Parochialis de Rusafa, et Praepositura, et ad hanc elegit Avitatus Valentina tanquam habens ius patronatus laicum, ad illud dicitur Rex, q. patronus erat Thesaurarius Metropolitanus ecclesiae Val. rone ecclesiae (tunc ~~cur~~ Patronus meus). Et electus a Rege post id obtentas Bullas, sed ante collationem ab ordinario factas decessit, et rursus Rex elegit, na cum collationem non haberet, nondum per eum sortis vacabat, sed promotione d. Verge. V. Salcedo & S. politica

anno 1666.

Beneficiu. Si clericus committat delictu dignu privationis Beneficij non debet illo privari, si fuerit ad illius titulu ordinatus, nec aliquid habeat unde se alat. Riccius th. 1. d. 185. f. 255.

Beneficij fundator recte potest apponere conditionem. Ut ~~non habentem~~ decimum quartu annu presentari valeat. Ric. th. 3. dec.

Si Patroni sint unus Ecclesiasticus, et alter secularis, ambo habebunt semelre ad presentandum. Ric. th. 3. dec.

Bonoru omnium appellatione, ad quibona hoc legatu extendatur. Afflicij dec.

106. et nos Ursilli - et legatu bonoru mobilium ad quas res extendat. V. ibi.

Bona fidei possessor q^{do} condemnatur restituere re bona fide possessam, deducit sumptus meliorationum, quas fecit. Qui bona fide domum possedit, condemnatus fuit domum restituere cum fructibus post litem contestatam perceptis, quaerit an debeat restituere fructus meliorationum post litem contestatam, et fuit decisu in L. A. restituendus est fructus meliorationum, si ex fructibus quos percepit ex illa domo ante litem contestatam compensatae sunt meliorationes; nam fructus ante litem contestata percepti compensandi sunt cum fructibus L. 48. de rei vind. Et hoc intelligit q^{do} possessor ex fructibus ante litem solutus est de melioratione. Q^{do} bona fidei possessor non est ita satisfactus, tunc post litem contestata facit fructus suos si proficiant de suis meliorationibus, nam in tali bona fidei possessor est. Qui emit terru alibi, et illu artificem fecit, tenet restituere peritori fructus perceptos post 25. annu L. 32. de rei vind. nam ex operibus factis ante 25. annu potuit possessor satisfieri de expensis factis in alimenis, et in arte discenda. Leo. th. 2. dec. 153.

Bona fidei possessor alienius rei, quam emit p^{er} Curiam, sed ommissa aliqua solemnitate, dubitatur an teneatur ad omnes fructus quos percepit, et percipere potuisset, ad die in quo emit, et quamvis Leo in resp. p. Fallata cap. 6. defendat cogendu esse ab illo die, nihilominus in sententia relata in si. responsi declarans fuit debere fructus ad die litem contestatae, nam antea erat possessor bona fidei.

Bulla si expeditur ad perpetuam rei memoriam, non idem importat ac si expeditur ad securam rei memoriam; nam in primo casu durat perpetuo, in secundo tantum ad vitam concedentis, ita ut spiritus statutum cum suo auctore. D^{omi}nus Ep^{iscopus} March. th. 1. resol. mor. resol. 145.

Beneficij permutatio facta cum aliquo non habente qualitate parentela, seu consanguinitatis non valet, sed potius annullatur oportente se, et contradicente aliquo consanguineo ante illius effectuationem, et collationem factam, et petente sibi conferri, seu cum primum scivit permutationem factam - Savia de beneficiis 7. p^{ar}te cap. 15. n. 9.

Beneficium - Regulariter si fiat permutatio Beneficij, quod habet redditus, cum Beneficio de gentia, sive cum alio tenui, presumitur gratis. Loterius de re Beneficior. lib. 1. q^{uestio} 31. n. 27. et 28.

B.

Beneficium obtinens q[ui] requirat special[em] ordines, sicut sacerdotium, potest
obtinere quilibet, dummodo intra annum requisitos ordines suscipiat, S. C.
Ind. Dec. 22. cap. 4. de reform. et ibi Barbosa. et immo erit privandi per
sententiam. Garcia de benef. p. 3. cap. 4. a n. 1. ad 15.

Beneficia r[eg]ni non alijs possunt obtinere, nisi naturales Regni, etiam si Cardi- U. verb. naturales
natus fulgeant dignitate, nec exteri possunt gentium obtinere. Sed h[ec] regula limi-
tatur 1.º in beneficijs sicuti garronatu laici, seu sicuti garronatu mixtum laici, et
Celsiastici, nam si non sint clerici, seu Presbyteri & fundatorum genere, et fami-
lia mundi; eo casu etiam alienigenis de ignomin fundatorum genere, seu familia
ad illa presentari, et in eis imitari valent. Idem dicendum in qualibet nova fundatio-
ne beneficij, nam si fundator iubeat ut exteri admittendi sint, possunt presentari.
2.º Si exteri admittantur ad ea ad similia consequenda in Regno, ut naturales ad-
mittuntur; sicuti naturales promissum in alij Regno admittuntur. 3.º in beneficijs
et provisionib[us] Celsiastici, q[ui] fuerint ex Regis garronatu, vel q[ui] relictis presentandi
comperit ex alienigenis promotione ad equum, vel aliam dignitatem, ut
ex alienigenis presentare et in Allogothicana Valentina, quod dignitas vacare
per promotionem ad episcopatum Maioritensem, in personam naturalem Regni
Castelle collata fuit, Regno reclamante, et in mente dolente. Crespi observ.
6. a n. 69.

Tri[um] in casib[us] s[un]t naturales admittuntur ad beneficia, et officia ac si veri essent naturales.
1.º q[ui] in finis recipit, et habitatur, Regno petente, et Rege concedente. Sed ob-
nam extantibus nullis beneficijs, in q[ui]s prohibent exteri concedi beneficia, quomodo in-
firmitas poterunt ad eis recedere? 2.º q[ui] Bullis recipiunt utilitatem Regni, et quamvis
imbitri non possit faciem superioris tollere, aut disgeniare; limitatur hoc q[ui] factum
superiori recipit meram utilitatem superioris. Et contributiones possunt per de p[er]petua-
torem abrogari, si commodu privatim respiciant. 2.º filius conceptus et natus
extra Regnum, cuius Pater veri naturalis Regni q[ui] ad omnia ut ipse Pater admittit.
Et de filij Regum nostrorum potest dici haberi q[ui] naturalis omnium Regnum, q[ui] tot ha-
bent domicilia quot Regna. Sed hoc de filijs intelligit, nisi Pater deseruerit originis
domicilium, aut ei renunciaverit; nisi Parentes iterum ad originem domicilia
reducant, q[ui] id de facili recuperatur. hoc procedit in libro primi gradu, non in alij.

3.º procedit in negotiis, et alij descendenti, si Pater, Avus, aut alij maiores absentes
fuerint a Regno, q[ui] in negotijs publicis, et alijs rebus occupati, q[ui] cum sit aliquib[us] cau-
sa, interit ei ne damno afficiatur. Vnde Senatores, et ceteri Magistratus domicilia
habent non solum ubi innumera exercent, sed etiam ubi sunt oriundi. Cum ab eis Reip[ublice]
causa veniat, et animo redeundi ad proprios lares; omnes descendentes si dera-
rit impedimentum, censentur veri naturales; si impedimentum cessasset et n[on] redisset, dese-
ruisse domicilium presumitur, q[ui] arbitrio iudicantis relinquitur. Pater Avus naturalis

Regni Regi non scribat, et durante occupatione filii habitus, qui antequam ad Pa-
terna Domo discederet (vel in eius hospitio, vel in eisdem recipere ali-
menta, vel alia causa) in Regis scriptis fuit occupatus et filius successit, in regis filii
originem conservat. sic de filio in J. A. C. in favore d. fran. de Boya filij d. fern-
nandi. Regi obs. 6. a n. 91. usq ad 112.

Rota apud Saviam n. 96. Beneficium. non est preferend ad beneficium descendenti per lineam masculi-
nam, q. d. non est habenda ratio Conservacionis agnationis, semper com-
prehenditur masculus ex femina. Rota apud Saviam de benef. 7. p. c. 1. n. 74.
Si in beneficio apponatur conditio q. debet obtinere debet esse sacerdos, n.
requiritur q. actu sit sacerdos, sed sufficit q. agnitione, et habitu, nisi testis
fundator illi dixerit per verba negativa, ut scilicet non sit nisi sacerdos, n.
in hoc casu debet esse sacerdos actu. Vel dixerit q. debet esse sacerdos,
missam cantans, vel verbis gemminatis declaret debere esse sacerdotem,
vel verba respiciant tempus presentationis, et non sequens, n. debet
presentari sacerdos actu, nisi tempore presentationis proximior, n.
si post id tempus alter qui sit proximior, sacerdos fiat, non erit prefe-
rendus nam alter habebat jus quantum, sic censuit Rota. Savia p. 7.
cap. 1. per tot.

Late Gymus Corrad. in
praxi Beneficiorum -

Ad beneficium si vocentur consanguinei, et proximi extranei et nulla presentatio;
vel si fiat permutatio cum aliquo non habente qualitates, eas obtinens potest
impedire si se opponat ante collationem, vel postea a die notitiz. Consan-
guinitas per famam publicam, vel probationem minus perfecta presentem si si-
mus in antiquis. Savia de benef. p. 7. c. 18. a n. 28.

Bullas Salgado decretent. Bul. 2. p. c. 35. vnu. n. 17. Unguatur Mantua de
Comit. 2. p. 8. 1. n. 38. qui censet cum Rota q. q. d. ordinarius et superior, vel
alia iusta causa cognoscere ad q. d. q. tunc in Curia committitur cau-
sa -

Impetrans Bullas p. d. debet suspectus dicere ordinarius, et probare coram
eo suspicionis causam, et si aliter impetraverit quamvis Bullas sint
manu s. m. subscriptas erunt nullas, quamvis postea opponat et probet
reversatis. Si tamen ob hunc defectum Bullas remittatur causa ordi-
nario, potest impetrans suspectus eum dicere (protestando ex eo non
convenire iuris jurisdictionis) et causa suspicionis coram arbitrio
probata alias Bullas impetrare. Salgado. decretent. Bul. 2. p. c. 8. 2.
Hec avocatio causam in prima instantia et p. d. personalissima et ideo si
rescripta manu s. m. non sint subscripta erunt nulla. Sed q. d. de iure in
Rota q. sufficit q. replicatio Pontifici oblata in qua causa avocatur, sit
subscripta, quamvis rescripta non ita subscripta sint Salgado. p. 2. c. 6.
n. 44. Si Rescripta est signata anulo p. d. tunc, per Bullas Gregori 13.

D.

Ad dispositionem satisfactam censeat formam appositam cap. causam omnes. Coniul.
Fident. Sed Castellae Senatus praedicta revocata non admittit quam-
vis quicquid annullato sunt signata, non praedicta Bulla in Hispania
non fuit admista, imo Rex de ea supplicavit. l. 7. §. vn.

Episcopi vel ordinarius conferens beneficia coram eo dimissa consanguinitate
nig vel familiaribus suis vel dimittentibus, suspensioni poena afficitur ex
Constitutione Pij Quinti, qua poena etiam puniuntur qui beneficia accipiunt. Azor
instit. moral. pte 2. lib. 7. cap. 18. tit. B.

Episcopus et superius etiam eius Vicarius potest tanquam inspectus reman-
veri, quia faciunt idem consistorium, et praecipue Vicarius episcopi potest.
Marchu. de conij. pte 1. c. 6. fol. mibi 261. n. 123.

In Decretis Senatus Castellae facta sunt provisio die 27. Octob. 1572. qd nemo possit obtinere Bullas
apostolicas commissas alicui de regni extra regna Castellae, nisi possit illi uti, et qd teneatur V. l. vesp. obt.
iudicium obtinere de gentem in regni. Et in quadam causa Regis Castellae commissa iudi-
ci Valentino per provisionem Regis Aragonis factam fuit qd Valentinius dicit provisionem
observare. Salgado de rebus Bul. 2. p. c. 11. a n. 97.

Beneficij Collatio - Ita canonica collatione, abq possessione, acquiritur sine in re in
Beneficis cap. ult. de conec. gab. in 6. requiritur tamen acceptatio illius, cui collatum
est beneficium cap. ubi. 17. de Prob. in 6. Sed conferens beneficium dum spectat acce-
ptationem non potest collationem revocare, puta si collatio absenti lata esset, nam
collator conferendo sumus fuit officio suo. Exuctor huius potest beneficium conferre
ea conditione expressa si valet, et collatio tenet, imo si beneficium vacaverit tem-
pore collationis, quamvis uterque conferens, et si cui collatum est id ignoraverint,
nisi quamvis haec electio non possit fieri ab inferioribus sub cond. si valet, potest tamen
aliam Pont. et habet etiam hoc in re - Coran. var. lib. 3. c. 17. n. 1. 2.

Reservatio et exceptio, ut per collationem beneficium fiat acceptatio. Unde si Pont. beneficium
sibi reservat, absenti contulerit, et si ante acceptationem decesserit, non valet per eius mor-
tem sed manet integra reservatio, qd si ad eam possessionem decesserit, vel saltem facta accep-
tatione sine possessione. Expiraret reservatio. n. 3.

Acceptatio beneficij potest fieri per procuratorem habentem speciale mandatum ad acceptan-
da beneficia ecclesiastica, licet separatim aliq. beneficium non fuerit nominatum. Si ta-
men acceptatio facta sit a non habente mandatum, rati habitatione secuta, beneficium
censeatur acquisitum ad die acceptationis, nisi in hiis qui mandatum speciale requirunt
rati habitio locum obtinet. n. 4. s.

In beneficiis non est preferendus ille qui grimo corporalem possessionem nactus fuit, sed qui pri-
us canonicam collationem obtinuit, et habens collationem sine possessione poterit admi-

mitrare modo alius in possessione n̄ sit, nā tunc possessore gauderet. sed collatio sine possessione n̄ sufficit ad agendum interdicto videtur, nec prodest ad alios effectus qui corporalem possessionem requirunt. hinc vique Covar. d. c. 17. et tractat deinde an ab habente collationem possit apprehendi possessio propria auctoritate. idem p̄ni tradit Barbosa in collect. ad. c. 17. de prob. in b. et ait q̄ collatio facta absenti ante eius acceptationem dat ius ad rem. n. 6.

Episcopus collator potest terminum praefigere, intra quos absens beneficium acceptet, et eo elapso potest episcopus alij providere; et lapsus termini ad acceptandum, n̄ nocet, re integra, quin post lapsus termini possit acceptari. Baro. n. 9. 10. hinc in readquiritur per institutionem presentari, confirmationem electi, et admissionem populationis. Ric. in collect. fol. 5. col. 1658.

Et clericus habens titulum, et collationem beneficij sine possessione gaudet fori privilegio, et est a iurisdictione laica exemptus, et est veri beneficij, quemadmodum episcopus titularis facit omnia, quae faciunt ceteri episcopi, et tamen ex suis episcopatus nullus redditus percipiunt. Diana p. 1. trac. 2. res. 30. docet cum pluribus contra Lopez, et dulum clarum.

Per Bullam Six. V. si dispositio q̄ beneficium maneat reservata Papae, si resignatur coram ordinario, et provideat in favorem consanguinei, aut famuli ordinarij Garcia de Ben. p. 11. c. 3. §. per tot. et p̄cipue ex n. 202. Gomezij Graus in praxi p̄t. 2. lib. 2. c. 18. n. 1. et v. sup.

Baronis iuridictio, hinc merum imperium acquiritur per possessionem cum titulo per quadraginta annos; et per immemorialem praesentulo. et tenet Horat. Montanus de Regalibus in prologo q̄. 5. n. 34. ut titulo decem annorum praescriptione adquiri inter praesentes, et inter absentes viginti, q̄ n̄ procedit quoad Principes, sed inter privatos, velut duo Barones dubitant de iurisdictione agri in consimilibus Baroniarum sitis, et sic similia. Mathen. d. Reg. to. 1. c. 6. §. 1. n. 17.

Quoties aliquis litigat cum fisco ratione iurisdictionis, vel alterius Regalibus, cumulari debet possessoris cum petitorio, nā in regalibus iudicia sunt mixta. n. 32.

Mathen. to. 1. c. 6. §. 1. n. 45. iuridictio sibi triplici differentia; aut concedit merum et mixtum imperium, et Barones tenent iuridictio; aut mixtum tantum dñi, ut in oppidum, et dicit Alfonso; vel in certis bonis ad instar simplicis iurisdictionis, ut in dño dicitur in Regemphonturij.

Quoad iurisdictionalia nomine Baronum veniunt dices, Marchiones, Comes, Vicecomes &c. n. 48.

Barones in Regno solum cognoscunt in 1ª instancia, sed in 1^a et in 2ª app.

B.

latone, et de omnibus causis civilibus, et criminalibus in eorum territorio, et inter suos, quin Princeps se intromittat in has causas. solum reservat Principi instantia recursum, et manifeste oppressionis. n. 54.

Praxis est qd interponitur recursum a procedimenti Baronum sive civiliter, sive criminaliter, causa recursum non evocat, sed ad recognoscendum committit. in hoc articulo si dicitur oppressio, ad Barones dicitur, quamvis ad sit aliqua iniuria vel nullitas, nec tunc superat remedium ordinarius coram Barone, et sic extraordinarius est denegandus. si ad sit oppressio causa evocat ad recognoscendum tantum de oppressione, et simul ad evocationem, nullitas aut oppressio reparat alio modo, alio post evocationem. 59.

Supplicatio ad Barones competit 1. et 2. appellatio (quibus expediant mutato appellatione) et qd gravatus non potest appellare ad Regium Tribunal, si de facto appellaverit, id expresse proferens in libello, si Baro deferat appellacionem absolute, vel ad clausulam sicut inq. videt suo iuri remanuisse, qd procedit quibus sit actus talis nominationis, per quem videat a se divisionem arbitriam = si per vassallum facta fuerit offensa personae Baronis, in quibus reddatur, et causae cognitio spectat ad Regium Senatum, secus si offensa fuerit facta officio, nam ipse cognoscet. n. 61.

Quamvis Baroni computat iurisdictione private limitatur 1. in criminibus legi maiestatis, divinae, et humanae, falsis monetae, et falsis = 2. in delictis paratis in itinere publico; in delictis poenam confiscationis; in paratis per externum in territorio Baronis, praecipue si erant Regii vassalli; et in delatione armorum prohibitorum per Regiam Pragmaticam, et quamvis per forum Baronibus haec cognitio permittitur et nonnullata, non private = 3. Milites, et lites gaudentes privilegio militari sunt exempti in criminalibus, et civilibus a iurisdictione Baronum, nisi dum agitur de re censita, et censita = 4. in causa que vertitur inter subditum, et ipsum Baronem ratione iurisdictionis, vel alias, et non de re censita et censita = 5. in factis latronibus, et homicidiis, eorumque receptatoribus = 6. in delictis officialium Regiorum, et Baronum, eorumque receptatoribus = 7. in causis vassalli habitis salvoam guardiam a Rege concessam, quales obtinent officialis villarum, et libere cum domino tenent = 8. qd Baro et in dolo, et delictis paratis = 9. si offendant Regii officialis, a vassalli, in suo exercicio = 10. si Princeps reparet in loco Baronis, nec sibi delinquens potest a Principe proiri = 11. in causis viduarum, pupillarum, et minorum impermarum, et vide ibi aliquas limitationes quoad personas miserabiles. a n. 64. ad 83.

Potest Baro concedere facultate universitati imponendi contributiones, sed ipse non potest vectigalia imponere, nec id est de regalibus, nec immunitatem vectigalium concedere = 2. potest visitare Universitatem, officialis iurisdictione, ratione diffundere = 3. potest ad se evocare causas, que dicuntur coram eiusdem officialibus ad nulum amovibilibus, non coram eis, qui ex pri-

vilegio, conuentione, aut alia eligunt ab ipso vniuersitate annuatim - in
 omnijs oppidi eligit dubia annuatim, qui ex consuetudine aut privile-
 gio in aliquo oppido exerceat munus et miam imp. in 1. instanta;
 in alijs, causa muni imp. aut omni Crim. res seruantur Baroni;
 in alijs qd muni excedit Baroni, et sibi exequit ab illo manda-
 ta. 4. Baro potest mutare locum sibi dicendi, i.e. extrahere causas
 de Baronia for. fi. de feud. dummodo sit intra Regni. Observantia de-
 claravit, ut in prioribus extrahantur ad Urbem, qd rei et verbi, na
 diuiserit ad hunc, et rei in hie careris detinentur al tract del Baro.
 in civilibus qd causa et actio in hie inuolat et fruit, sed frequenter
 processu per hie in Baronia, et conclusu mittit ad Urbem, ubi medio
 processu terminat. in 2. et vltiori inst. alij. in Urbem, alij. in
 5. in Baronia, pro ut rei potulat terminatur. ad n. 90.

Si in Baronia sint oppida alterius dñi habentis Altoniam; Baro
 potest in eis officialium habere, qui cognoscat de causis ad muni-
 cipium pertinentibus. cap. 92. alior. Cur. Borach. Reg. 1626 = n. 91.
 6. Vasalli tenentur prestare iuramentum fidelitatis, et homagii; et su-
 ccessor in Baronia tenet (ut iam vniuersitas Curie Baroni) iurare servare pri-
 uilegia illius. n. 92.

Vidua pupilli, et miserabiles persone litigant coram Barone, sed in h. A.
 aut in Curia Gubernatoris. qd ita intelligendum est, si miserabiles
 sunt non subditi illius Baroni, possunt causas extrahere ad Regni Tri-
 bunal; sed subditi Baroni non possunt extrahere. a n. 99.

7. Baro cognoscat de delictis dñorum officialium, ad huc sibi sunt Familiare inqui-
 sitioni; nisi sint Militares, aut delinquant in Crimine que pertinent
 ad Regem, qua nota ad Crimine patratu in armis imp. n. 96.

8. Quamuis nominans officialium, teneatur subsidiarie ad damna restituere;
 Baro ad tenet ad delicta officialium delinquentium. n. 99.

9. potest remittere, aut condonare poena delictorum ad se spectantium, nisi
 in casibus inquis. Prorex n. potest, et vtriusq. in delictis commissis in
 territorio imp. potest remittere delicta vasalli commissis in suo terri-
 torio; at commissis in alio territorio potest punire et remittere. n. 101. et a
 n. 105. an Princeps possit indulgere in delictis inquis. Baro cognoscat.

Habens ius proprietarium in Baronia non potest exercere ea, qua sunt iurisdic-
 tionis, sed proprietarii; at Vidua tenentaria iurisdictionem exercet, cui
 hoc exercet per quoslibet possidentem Baroniam iure pignoris,
 et sic decessit in R. A. - Mathieu. to. 1. c. 6. §. 1. n. 109.

Baroni possunt, in h. A. et Torcularia olearia facere qd Vasalli oleam faciunt in alio
 alij Torcularij, extra territoria. R. S. per Data 25. Augusti 1639. Et consequenter remanet
 in vniuersi dispositione qd illa (torcularia olearia) ad proprios suos, et ad alienos habere possunt,
 et qd licet aliud generaliter verborum dicta popularitatis inuenire possint, tamen intelligenda
 et ex conuentione interpretata postea subrepta, qd solus intelligat, vel comprehendat pro-
 hibitio ad vnum alienos, non vero ad proprios: et dicit in hac sent. qd impositione loci
 potest prohiberi ne vni habeant torcularia ad proprios, vel alienos suos, qd transit in contractibus.
 cuius vicinis de hanc v. Amaze ad Curia Regia propo. con. 35 - ubi contractibus deure metere tenet punit
 relatio. Et contracta te. 4. dec. 16. n. 4. et v. Thaur. ibi laudatum. Fontanella #

Beneficiis qd vacat ipso iure ratione criminis commissi, ut n sit
 ope sententia, curat collatori, seu Patrono tempore ad conferendum
 in presentandam adie scienas, commissi criminis, sed proba
 filiter, et iuste ignorant n curret. Garcia g. 11. c. 10. n. 25.
 Homicida n est ipso iure privatus beneficiis, sed privandus est per sen-
 tentiam. imita in assassino, qui ipso iure privatur, et in occidente Car-
 dinalis aut episcopi, na ipso iure privatur beneficiis q habes in ecclesia
 ipi talis epi. pcedit; et in occidente combeneficiatum. n. 39.
 In delictis qz imponunt privationem ipso iure beneficiis, requiritur
 sententia iudicis declaratoria, nisi delictis esse notorium. et di-
 ctus notorius, n qd simpliciter verum est, alio etiam manifestum,
 sed cuius veritas publica, adeoq maiori parti populi est patens
 et ideo nullo modo valeat celari, quasi qd populus ipse, aut eius
 potissima pars sit testis. et factis coram decem hominibz dictum no-
 torium, na multitud confectio ex turba, turba aut ex nume-
 ro decem hominibz Loter. de re benef. lib. 3. q. 14. a. n. 31. et seq.
 Gonzalez ad reg. 8. camel. flosa 15. par. tot. fort. 52. casu in quibz
 Beneficiis qui privatur ipso iure, et dicit qd non occurrunt alij.
 Per sententia privatur qui est divorciatus abduxit a Lehibo in gradi
 tit. de mod. ammitt. benef. a n. 50. usque ad fin.

Tondut. de genenon. c.
 77. n. 23. Si factus ex
 quo inducit privatio, ve-
 luti matrimonium, non
 sit notorius, debet inter-
 venire sententia facti decla-
 ratoria, scilicet si esse no-
 torium, q. 1. sententia in fa-
 ctis notorijs n est necessa-
 ria Cov. in c. alma mater
 1. vel. p. 8. 2. n. 9. pract.
 Genovis. 1. 7. n. 8. per
 tex in l. in secundis leges.
 de hieret. in 6 = Et quam-
 vis in vacanti ipso iure
 sententia facti declaratoria
 requiratur, tamen benefi-
 cium statim conferri potest
 et sententia retrotrahit ad
 tempore matrimonij per
 beneficij possessorum celebra-
 ti.

Beneficiis vacat ipso iure per militia secularium, na lo ipso iure
 renunciat beneficiis. Flamim. Gami de reij. benef. lib. 1. q. 1. n. 22. Inb.
 Clar. in prac. crim. §. fin. 2. 13. n. 6. vers. item clericus. Gonzalez
 gl. 15. n. 54.

Valens. ad tit. de conce. Prob. et eed. n. vac. §. 2. n. 1. enumerat plu-
 res casus in quibz ammittit beneficiis ipso iure, et inter alios dicit
 per crimen heresii, simonis, et inlicitatis, sententia declarato-
 ria precedente. Azar. c. 16. p. 2. vers. 15. ibi; declaratur.

Res. in prac. dec. 172.
 Loter. ubi sup. a. n. 21. ait hanc declarationem esse necessariam, et antequam su-
 det declarare an sit privatus ipso iure, debet possessor manucorneri.

Clericus in sacris constitutus contrahens matrimonium defacto, n dicitur.
 sit ipso iure beneficiis, sed privandus est per sententiam iudicis. 20. in
 c. 1. de cleric. coniug. Garcia de benef. g. 11. c. 8. n. 17. Clar. ubi sup. n. 5.

Par et ratio in beneficiis contrahente matrimonium, et in beneficiis mili-
 te. Azar. p. 2. c. 16. q. 3.

Breve et Bulla differentia. Breve nuncupat qd brevibus verbis fiat, et
 expeditiones fiant per Breve a solis Secretarij, et per Papam signen-
 tur in cera rubea sub annullo picatoris. Bulla dicuntur scriptura
 in membrana descripta plumbo funibus pendente iure nuncupata

et pat. mo. to. 1. clau. 4. q. 17. a. n. 52. in foro s. et b. de mod. gladii fol. 236. et in p. 12. p. 1.
 fol. 30. in p. 12. q. 1. quidam tenent in todo d. l. no melius d. azar. p. 1. 100. p. 100. y equos, y me ad m. 10.
 y la sententia del año 1639. no se haya mension de otro q. no, ni se haya mension de prohibicion de simon y de otros q. no. p. 100.

salutatione in narratione, ac Papa confessionum aliaq; necessaria con-
tinens, et si contineat gratias debet appendi cordis sericis; si iusti-
tias contineat, seu si sit executoria cordis canagis quibus plum-
bum, seu sigillum agnatum &c. Tondut. to. 1. quest. benef. p. 2. c. 4.
§. 1. n. 1. 2. et 3.

Beneficium ecclesiasticum quingy requisiri debet contine. 1^m q^d

fit Episcopi, ^{seu pape} auctoritate fundatum, ex exone administrationis,
seu celebrare faciendi missas n^o orit^r presumptio beneficij ecclesiasti-
ci, non concurrentis canonis. n. 22 et 39 = et n. 43. q^d Capellanus
n^o veniunt sub nomine beneficij, et si sint p^{er}sonas, videlicet
ad vitam capellani, et n^o sit ad nutum amovibili, et adhuc q^d
Capellanus ad illius titulum ad sacros ordines promovatur, n^o est
parinde ac si ordinaret ad titulum patrimonij = et n. 53. Rotam
vna salmant. apud seraph. dec. 6. 11. dixit q^d voluit testator erigere
beneficium cum voluerit q^d Capellania proviso ad p^{er}sonas laicos spe-
ctaret, et voluitq^d nec Papa, nec alius se in illius provisione in-
tromitteret, ad illud sine canonica institutione obtineri n^o pos-
sit. et n. 59. Hec simpliciter Capellania celebrandi missas, etiam si
a testatore beneficia ecclesiastica nominent, non cadunt sub ipsius conti-
tutionis Pij. 2. Tyr. Corrad. prax. benef. lib. 1. c. 1. et 2.

Corrad. c. 3. 2^m requisiri beneficij ecclesiastici q^d quod habeat aliquod spiritu-
alium annexum, et quomodo n^o exprimat omnes missas, sufficit omni reci-
tandi horas canonicas. et quomodo adfit omni missas n^o propter hoc erit
beneficium ecclesiasticum, nisi in erectione accedat ordinarij auctoritas.

3^m requisiri q^d ab ecclesiastica persona conferat, nisi laicus, vel femina ha-
beant privilegium pape, ad tale jus neque consuetudine, aut prescriptio-
ne immemorabili adquiret laicus, et tunc non videtur conferre lai-
cus, sed Pontifex mediante ministerio laici. cap. 4.

4^m q^d beneficium ecclesiasticum clericis, et n^o laico sit conferendum, n^o
ad a laico conferri n^o possit ad sit ius spirituale, ita neq^d a laico tu-
m spirituale in capite potest obtineri. cap. 5.

5^m q^d illud non ad tempus, sed in perpetuum conferatur. Beneficia sunt
propria de iure p^{er}petua, et sic Papa potest dare beneficium ad certum tem-
pus. Corrad. lib. 1. c. 6.

Episcopi habet fundatam intentionem quoad eius conferendi omnia beneficia sui
diocesis. Octobon. dec. 125. n. 10.

Si testator voluit fundare beneficium, non valet clausula ab eo apposta q^d
ordinarius non se intromittat, ac si Capellania fundaverit valet. Con-
cia ad plurim. p. 1. c. 2. n. 93.

Spina decet. gl. 4. n. 93. q^d si testator constituat Capellania in ecclesia
ad reddidit perpetuis clericis perpetuo conferibilem, ad habeat naturam

Beneficij ecclesiastici non potest testator efficere quod se mittat episcopo.
 quod contra iuris regulas. Comar. in 4. 2. p. c. 3. §. 1. n. 20.
 Quasi possessio presentandi probat per unum actum Patre factum in cuius in-
 vestitura succedit. Nota apud Farin. p. 1. dec. 347. et ait quod hanc quasi pos-
 sessionem unum actum efficit sequens relevat ab onere probandi dependentiam a
 fundatore.

Virian. de iure patr. lib. 1. c. 3. n. 27. Aliud est in personam familiare, sicuti - quod dicitur in patro-
 natus, aliud hereditarium. hoc est transit ad quoscumque heredes etiam extraneos, natus hereditarium est
 nisi vocati sint heredes sanguinis tantis, qui nascuntur ex masculis, vel etiam - quod dicitur in patro-
 feminis, quamvis non sint eiusdem familiae - Familiare est veluti illius de tali
 familia tantis = et lib. 4. c. 9. a. n. 1. In patr. veluti familiae, vel filij dicitur - in dictione post decem.
 Sententia non expirat eis extraneis, sed transit ad quoscumque heredes. Inimicis nisi 287 -
 testator reliquit illis de familia duntaxat, vel soli filij descendenti, nam dicitur
 taxativa operat ut non transeat = et n. 27. In patr. hereditarius transit in
 universitate bonorum = 39. Per duas presentationes subiecta probat confusio in-
 tu patronatus familiarium = n. 43. Nec obstat. C. de cap. 9. in 25. de regor. regum multi-
 plicata presentationum et tempore innumerable, nam id procedit quod est dubita-
 tio de iure in iure illius existentia contra lesionem, et licet libertatem; se-
 cundum vero quod constat de iure patr. eius existentia, et agit tantis, et controversis cau-
 sa inter patronos, quo casu non est mutata dispositio iuris communis. Cavalan.
 dec. n. 1. 9. et 84. p. 2 -

Eadem est distinctio inter regularia familiaria et hereditaria. L. familiaria
 §. 1. l. 6. de religiosis.

Neque vel alij. 28. a. n. 37. late probat per unum actum iudicium quasi possessionem
 presentandi per c. quodlibet de elec. c. in eadem de iure. de cau. poss. c. 1. in
 Bullanensis de iure patron. ubi probat quod dicitur de patrono qui per unum quasi poss. presen-
 tandi presentandi presentandi a proprietario et et d. d. Barbo. in d. c. consult. et de
 iure elec. lib. 3. c. 12. et n. 185. Virian. lib. 5. c. 4. n. 69. futur. cau. 4. n. 32.

Belli tempore an possit Princeps inconsulto Pope, cruce, calice,
et alia bona ecclesiastica capere de modo tempore pacis restituat?
 Hermonilla fol. 288. n. 66. Cabal. de c. 44. p. 2. et dec. 76.

Barbosa. Caramuel in Thil. reg. n. 2651. ait quod Aug. Barbosa ut multas constitutiones eligens aliquas Bullas et quosdam Decretos edidit, que non iudicantur authenticas.

Bulle et Brevis discrimen. Brevis nunquam, sed brevis verbi gratia, et Expeditionum sive per Breve a Soli Secretarij, et per Papam signantur in cera rubea sub annulo Vicarii. Bulla dicuntur scriptura in membrana ascripta, plumbo firmata pendente, iure minutata, salutatione in narratione, ac Page concessionum, aliisque necessariis contineri, et si continet gratiam solet appendi cordi serici; si iurisdictionem continet, seu si sit executoria, cordi canagii, quibus plumbarum, seu sigillis appensum est, et dicitur Gomez apud Jacobos Gonzalez gl. 59. n. 6. litteris sub plumbo maiorem fidem dari, quam brevibus Jondus. to. 1. quat. benef. p. 2. c. 4. §. 1. n. 1. 2. 3. et 4.

Bulla. Episcopi potest precipere quod nulla littera Apostolica mandentur executioni, nisi prius presententur in sua Curia, nec habeant aliquid vitium. Vilnius de Exeg. mand. p. 2. c. 30. n. 1. et si. Larrea de us. granat.

La transgessionem del processu q' aucto, ante inhibitionem et necessaria et causa cognitio Comj. Jurisdictionis citationi parvi, et an sit causa appellationis iusta, vel iniusta Salg. de reg. pro. 2. p. c. 10. n. 24. et c. Romana 3. de appell. in 6. et ibi Barbosa. Com. Frid. fol. 22. de ref. c. 7. saltem quod inhibitis aliter emanata non causet attentata. Velanuel p. 2. c. 20. post inhib. q. 5. n. 210. ut leg.

Et terminis de 3. diebus ad dicendum contra commissionem debet procedere, et dare aliam partem, quo habiendo quod aliam contra eam se gesta alia declaratione competentia iurisdictionis, et alia inhibitionem, et non aliter Lanuel. p. 2. c. 10. de attent. post inhib. p. 2. qui inhibeat a n. 60. ut leg. fol. 361. et melius in p. 2. a n. 112. ut leg. fol. 364. quia ante inhibitionem requiritur cognitio, et videre an sit iurisdictionis, et aliter recurretur tanquam de facto. Lanuel. ibi. n. 120. et 121. et q. 4. a n. 135. fol. 366. et n. 204. Salgado d. c. 10. a n. 19. usque ad 22.

Baro receptans bannitos, quae poena puniatur? Ut Verbo. Receptatore Bannitorum. fol. 100.

Barnabas Brissonius Preses Parlamenti Parisiensis, quae optimus Consiliarius Henrici 3. fuit a seditiosis tumultuantibus interfectus, et expostus in vicinis in sepulchro.

Quid mirum? si lex Brissonum turba trucidat

Non potuit iure gloria, iure mori. Refert Vilosa de reu. Prolegi. lard.

fol. 5.

Bellum. 1^a lex iuris Belli est, ut illius finis sit Reg. pacis, et securitas (c. notu. 23. q. 1. Pax
 habere debet voluntas, bellum recipere: non enim pax querit ut bellum exoritur, sed pax
 bellum geritur, ut pax adquiratur. non cupiditas sustinetur, et accenditur. 2^a ut publica aucto-
 ritate inferat a Principe vel Reg. n. recognoscens superiori. c. 4. 23. q. 1. n. Provincia, vel
 Civitates alicui subiecte privatorum loco sunt. L. 1. 16. de V. 1. = et in L. 24. de captiv. et L.
 118. de V. 1. hostes sunt quibus publice pop. Rom. bellum indixit, vel ipsi pop. Rom. = Pr. Rom.
 per Feciales bella decernebat, qui selecti erant ex gratianissimis Familiis, et de causa
 belli cognoscebant, et si iusta inveniebant bellum induebant solemnibus verbis for-
 mula, et res ab hostibus repentes, et deorsum in illi deprecantes, hastam in hostium
 sinu manu torquentes. Fel. lib. 10. c. 27. et lib. 16. c. 11. quae hasta sumi solent de co-
 lumna quae in Ara templi Bellone erat. Virid. 16. fast. Hinc solent hasta manu belli
 granuhna mitti - in Regem, et gentes, cum placet arma capi - 3^a pro vindicatione
 vel proglanatione iniuriae, na si vis vel iniuria inferenda progulamur, et Reg. defen-
 dimus, vel illam vindicamus, iniuriam rei occupata vel ablatam repetimus, iustus est bellum
 c. doming. 23. q. 2. privati iniuriam vindicatio est prohibita, Reg. vero permissa, et honesta.
 Uniq. subditorum quiritio et rebellium populorum subjugatio, inferenda bellum iusta
 et causa d. c. 4. 23. q. 1.

Ex his deest quatio adversus infideles, ex eo solo qd sunt infideles, iusti possit bellum
 geri. D. Tom. Caetan. loco P. Molina et Grav. in re. peccand. 2. par. q. 10. et Valens illu. b.
 lib. 2. tr. 1. c. 5. n. 22. tenent non posse qd infideles Principes Regni a Deo acceperint, et
 Imperium in sibi subditos iuste habeant, et sic alia n. existente causa bellum adversus
 eos n. est permissa. c. dispar. 23. q. 8. s. Chrichany. (A. Paganis - 2^a q. 1. cu iustus bellum
 sit vel defensionis, vel vindicationis, vel punitivum, neutrum horum 3^a infideles locum habet,
 et ad tertia n. pertinet quiritio infidelitatis in illos, qui fidem xpi nunquam suscep-
 runt. Val. v. v. h. p. - Corar. tractatus in 4. cap. 1. cum infideles occupant, et occupant, n. est
 1. 2. c. de commercio. Non solum Barbari aurum minime gradat, sed etiam si quid eos invenit Imperium recusat. 4° q. 1.
 fuerat, subitit auctoritate Imperio. (ut Ant. Perez inf. d. tit. n. 1) quo sacri magis, quae graui his infideles fidei blasphemii
 vltio Marte Hunari ruper ab Indis populis aurum optimo n. sibi vindicarent. et gravi persequutione im-
 pediant et legi evangelicae

Sigilli civil. doctrin. lib. 5. c. 4. Bellum iustum tria habet, auctorem, causam, finem. et predicatio etiam in eorum
 de sig. iuris belli agit cu plurib. consuetud. a. c. 29. de iur. iur. a. n. d. et ex d. c. siut. 29. de iur. iur. Provincia, et Spania ha-
 probatur occupata in bello iusto ab invasions restituenda esse. bont ut predicandi evange-
 lium per totum orbem, et sit

Dei soli capta in bello (sumpta special. populi belli gerenti leg. aut commendate) pertinent ad iniuria si iniuria, aut
 ad Principem, cuius auctore bellum geritur. L. 20. §. Regulus. Publicat vni ille caper, qui ex hostibus est bellum iustissimum
 Capri et. §. de captiv. et haec praedia vocantur stipendiaria aut tributaria. De mobili, aut se ratione huius iniuria pro
 inveniunt si in publico ministerio, et in bello capiunt, ad Principem pertinent, et hoc est quid pulsannde.
 quid in ipso aut bellis, vel ex hostibus tam devoti reportant. L. 1. ad. h. l. p. uel. Agud Roma-
 nos fuit in eorum occupata post exitu belli, publicarent, et redigerent ad h. uel. d. l. 1. et genul.
 cod. capta in ipso belli conflictu inter milites pro meriti Arbitrio Ducum distribuunt. Mo-

bilis, et se movenda a militibus in ditione singulari, vel inter actu gravato, qui oc-
casione belli fiunt capiantur, capientium fiunt, et ita intelligit l. 52. §. 1. que res hostiles
apud nos sunt, non publicae, sed occupantium fiunt. id est, res hostium que apud nos sunt
ad bellum exoritur. Causa distinctio, que est dicta de mobilibus, obtinet in servis, et capti-
vis in singularibus incursionibus, capientium servi fiunt, nisi captivi essent dux, Comes, Baro,
vel alius magni nominis, nam ea annona Hispanis, Anglis, et Gallis communit. ad
Principi pertinet. Olea tit. A. q. 10. a n. 15. et n. 33.

Val. lib. 1. tit. 2. l. 5. n. 29. ait qd ex publica grada, sicut ex publicis agris aliqua pars mili-
tibus assignari solebat l. item. 15. §. item. de rei vind. l. luvius de unction. l. in agris
16. de ed. rer. dom.

Si inter hostiam spolia capiamus chirographa, seu debitorum nomina, an capientium sunt, ita
ut sine cessione possimus agere? triplex sumenda est resolutio. 1^a. ex apprehensione chirographi,
seu nominis (absq. captivitate illius domini) nullus vis acquirit gravato militi, nec per eum Prin-
cipi, aut Regi. nam ut res capta fiat capientium sufficit illarum apprehensio sed qd deferant in-
tra gradum l. 5. §. 1. l. 19. de captiv. et nomen n^o est in loco ubi chirographum, seu nomen est, sed
ubi capi potest l. Janus 86. de leg. 2. ubi in legato coram que domi sunt, n^o comprehendunt nomina
debitorum in ea moenia; et aliud est instrumentum et aliud vis debiti = 2^a. resol. capti hosti-
bus in bello, n^o ex eo qd fiunt servi, transferunt dominum rerum suarum in capientes, et sic bona
iura, et actiones captivi remanent infra civitatem in fugiens per hostes et ducuntur boni
(q^d infallimus est prob^o nam ut adquirant capientibus bona debet ad coram gradum produci, qd li-
cet captivus capiat ad chirographum non contrahit) = 3^a. Si Princeps, cuius bellum geritur
Civitas vel populus hostium expugnet et occupet, dominus efficit iurium et actionum populi delat-
is, et n^o solum rerum occupatarum, sed universaliter succedit in omnia iura et actiones, q^d
vult Commune sive per bellum inter deos, sive inter infideles. At si Civitas vitam
nisi potest expellere hostes, per hostes in omnia iura recuperat, et gesta medio tempore habet
q^d nullis et infectis, quasi per vim, et tyrannidem, et sententiis, processibus et acta annullant
et de procedit infirmitate, et actu prolati tempore commotionis plebi, veluti quae exivit Me-
goli anno 1641. Debitorum interim solventes tyranno, eo potest expulso, semper liberati
conveniunt, dummodo n^o fuissent in mora solvendi creditori, nam n^o debet ei imputari bellum
compulsio; at si fuissent in mora, n^o liberant, nam casus morosus debitorum n^o liberat ab
obligatione. Si Civitas n^o succumet per bellum, sed per pacem, tunc omnia interim gesta
valent. Olea. de ces. tit. A. q. 10. per tot.

Bellum. In transp^o multa res p^o d^o m^o de m^o ente. l. proditori 7. de re mil. l. servitorum.

l. eundem 3. §. fin. ad g.
om. de sicar.

3. §. si qui lo. l. 6. §. exploratorum. A. de re mil. Tandem tu multa quemar vito la l. sequi 36. §.
transp^o. de peni. q^d como transp^o in qualiqua parte quidem sit munito l. 6. §. hostes 2. de pen.
q^d tione pena capital la intencion del conato comb el efecto. l. 3. §. et ii. de re mil. l. si quis in di-
cam. 5. de epie. et cler. = Solan conat los p^o al^o transp^o, n^o ex l. 3. de p^o m^o et ex
ca tunc prop. in not. ad d. l. eundem 3. ad l. om. de sicar. tit. e. ad male vitata n^o est l. 1. de
serv. p^o fit. et non de militibus, et de servi loquitur. et notat Cuenca d^o m^o solus c. 10. n. 178.
in Roma los austrian, deollavan q^d precipitacion del saxo o pinasco Carpus Liu. Annal. lib. 3.
Seneca de via lib. 1. c. 16. Petr. Fab. de m^o lib. 1. c. 18. fof. h. p^o = P. Fab. Maximo a totis

los tranfuges q' de venido Rom. pafaron al enemigo les cortó las manos y el d'no Africano leuando
 figurado a fuygo cubio a los tranfuges a los Romanos con muerte de otros q' a los latinos q' conduxo
 a Capadocia y a Chitillo. Max. lib. 2. c. 7. n. 11. 12. 13. Liv. lib. 30. lxxi. et lib. 51. Frontin. l. 4.
 lib. 16. 51 = El emg. con engaño combien. 67. tit. de sui qui ad hostes tranfugunt diq' p'nte reuer-
 tuntur. p'nto q' g'ra q' va a los q' defu o fuyda boluiffen por la seg' miquel 3. año de el au-
 tal. y g'ra 3.ª p'p'ua de uindicta q' no boluendo por q' uoluntad, fino ap'ndiendo de la forma la
 p'ra de muerte = El emg. de uindicta que p'nto a la g'ra de uindicta otros tranfugas no fuygo per-
 donado q' de el fuygo a fuygo. 2.ª non omni s. in p. de re mil.
 lo fugitios, o desertores q' acompañan las banderas con calzados segun las circunstancias. en
 tiempo de guerra tienen pena capital. entiendo de que los de a cavallo e grande quito de este grado
 de militia. q'ntado qualto g'ras. de uindicta de a pie. q' los infantes tranfugos en las
 tropas de los tranfuges q' erant infima suerte. l. s. de re mil. l. 23. tit. 21. p. 2. de re mil. l. 3. s.
 de re mil. l. 1. c. de desertor. l. 1. miltar. l. 3. s. de re mil. l. 23. tit. 21. p. 2. de re mil. l. 3. s.
 q' si g'raes q' l. 13. in p. de re mil. Los q' de uoluntad se boluen de aqui de algunos dias a su com-
 p'nia mas q' de uoluntad se boluen de aqui de algunos dias a su com-
 p'ario o a uno de sus en la comission. l. 3. s. 2. de re mil. l. 4. s. de re mil. l. 13. in p.
 de re mil.

Bellum. Ubi posuit p'parare alio tranfuge h'ntia. 1.ª si est necessarium sit ad def-
 ensionem propriae uiae. 2.ª si sit necessarium ad defensionem proximi inueniri p'parari si legi-
 sit ualde utilis. 3.ª si sit necessarium ad defensionem Patrie, aut libertati contra iniustos in-
 uasores. 4.ª si sit necessarium ad conseruationem iustitiae uictoris in qua salu' est salutis, vel legi-
 timitatis multum p'cedet.

Bartolus. De iur. qui Bart. et Accur. sequuntur iudicium. V. Bologn. de leg. iure,
 et legit. c. 1. reperitur. l. to. tractat.

Bulla coe. Saludo de l. pol. 2. c. 5. n. 22. referat Marton l. 1. tit. 2. q. 14. n. 6.
 et Corad. q. 45. n. 36. dicentem in Hispania supplicatum fuisse a Bulla coe,
 et Saludo de ret. l. q. c. 2. re. 3. dicentem quod Bullarum retentionem non
 fuisse interceptam apud Hispanos. V. d. Joannem Lopez in allegat. contra h'ntia. l. i.
 in sum. de re coe. q. 60.

Bellum. Ubi ob. 6. n. 5. Præda Principi reuertat, et sic præde sine spolia sua à militib' capiuntur exponere
 sicut Principi aut exercitu dicitur et ea distribuatur. Soloz. t. 1. lib. 2. c. 6. n. 38. n'it alia uicem conuenit ut solet esse varia
 pro variis Provinciarum. Cov. in re. p'cedat 2. q. 6. n. 6 = Est duritio inter milites qui stipendia n' g'raunt, sed habent
 stipendia, n' habent ius ad prædam ex iustitia, sed ex gratia aliquid eis tribuunt. Gros. 3. c. 6. 2. 24. sed n' in illi
 bellum, sed in decore, aut comoria capiunt, capiendū sunt. Cov. n. 36. ad Soloz. et h'ntia q' Fico 5.ª p'nto appi-
 cabur, licet Rex soleat condonare his qui piraticè exercent ad Principi licentia contra Mauros.
 Morla tit. 12. q. 6. n. 7. Si venerimus in gratia ab hostib' captas mobilia, sicut capiuntur sed p'nto dicitur reddere
 tur, si venierint antequam hostes eis deferant iura p'ntia sua, et d'nu' remanet apud nos; sed si ex tutor val-
 lo, q' d'nu' fuit amittam, sunt capiunt. Aliud est in mobilib' q' possit inimic' habent, et in nauib', et legio-
 l. 2. et leg. de captiv. Nec in capti à latronib' et pyrat' quia d'nu' d'quirerunt. idem Cov. d. n. 6. Saludo de contrab.
 l. 11.

Iacobus Boninus de triumphanti cruce lib. 6. cap. 16. ait: Flagrans mini-
rum extincte desiderium, quo vere sibi seculorum illorum regi fideles et huc-
bant, sacrorum ligni virtutem aliquam quamvis etiam mini-
mam sequendi, et glorie regnarium fuisse videtur, ut Christi Crucis quo arden-
ti ac sicut illi fideles suorum avidissimi fuerunt et satis mirabilem illud
in eodem ligno renovari, quod in quibus partibus ita multiplicandi eam
patras, ut numerus illis quibus fructibus hominibus turbi servandi
sufficerent. Quandoquidem nemo Hierosolimam, loca illa sacra vene-
raturo, proficiscatur, qui quasi in labori, et itinere sui commemorationem,
sanctae Crucis ligni fructulum aliquod, quamvis etiam minimum, non
expeteret; ita ut turri innumeri serie gentes, qui illuc accedebant, univers-
rum fere orbem terrarum ligno sanctae Crucis replerent, ac ditarent,
et sanctus Gregorius Hierosolimorum Archiepiscopus, qui secularis tunc fuit,
testatur dum inquit: Beatus hic mons Hierosolyma, in quo nunc propter
Crucem, qui Crucifixus et in illo, agelaudimus, et ligno Crucis universus
terrarum orbis per partes reperitur. et alibi ad institutum hoc subdit: Lignum
Crucis, ad hodiernam diem apud nos apparet, et apud eos qui secundum
fidem in illo capiunt, sicut universum Morsumque iam regleverunt. et
alibi ait idem Cathec. 13. = Quapropter benignus Redemptor noster pro
fidei Populi Christi solatio sanctae Crucis hinc eam firmam, certamque immortali
firmavit, ut vivam vim in mortua, et arida materia retineret, infinitis-
rum proptermodum hominum desiderio sibi quotidie fueret, lignum suum
illis commodans, nullo sui detrimento, aut diminutione accepta. quam-
vis etiam Paulinus inquit: Cruce in materia insensata vim vivam tenet,
itaque illo tempore, innumeri serie quotidie hominum velle lignum suum
commodat, et detrimenta sibi vitiat, et quasi intacta permaneat subside-
re viduam humeribus, et semper totam venerantibus. et S. Paulinus in idem dicit.
lignum de sanguine illius carnis tiberit, quod mortem post corruptionem non
vidit: carnis incarnati Verbi quod omnia creavit ex nihilo, et cuius omni-
potentia nihil impossibile existendum est. Hinc vix Boninus

Cathec. 4.

Cathec. 10.

ad Severum
Epist. 11.

impot. esse mappamundi.

Communis et negativa. Plures vbi. Dec. 30. Nonser dec. 1. Sagado in libr. q. 1. c. 36.
Fontan. dec. 540. (et dec. 539. n. 11. et 12. ad consuetudinem redemptio potest fieri minori, et ad
vbi grauat, sed non transgrediendo). Franco c. 22. n. 9. 14. tenet vbi hanc opinionem
n. fraudare debitorum inuocant, et limitat si consue. debitorum testantur: publicatibus eiusdem
tenent, et non solum de contraria volumet. protestas, nam hanc partem ei nocet, si ser. dec. 63
et hinc est nulla. A magis ad lit. (et super. cap. n. 3. Alden. 2. c. 10. n. 6. No. Font. & pac. cl.
pud. alleg. 14. n. 147. Quinta dec. 19. n. 41. 42. 4. gl. 18. p. 5. n. 5.

Sci. decisum L. 2. sub. per S. Ferrera de 15. Nov. 168. (cum voti S. Arz. C. in fauorem
Cint. Val. et 2. D. Petri Lescaule.

Afirmatiuam quod grauamen potest impot. consue. iam formati per maiores inhibitorum et
nupt. dea de cel. vir. tit. 3. q. 12. n. 12. Font. d. dec. 540. n. 9. docem. Sicut inq. dicit
deponit am pecuniam ad solam. Molin. 2. c. 10. n. 6. ubi consue. inhibitorum maioratum
impotant eadem. deponit pecuniam ex consue. redemptio promissionem et in expiationem
salutem hominum, in expiationem conuertatur, et non nisi quod debent restituere debitorum. Adhuc ubi impotant
Sci. decisum L. 2. per S. Ferrera 25. Aut 26. Apr. 1633. inter Leonardum Armentis, et Margaria
Petram Maro et alios, q. 2. rescriptum fuit val. formatum hanc opinionem secutum L.
2. in Breui 26. Feb. 1633. inter D. Pet. Carroz, et Fr. Barria et fuit confirmata L.
2. in gradibus in alia Aula per Armentis 13. Aprilis 1633. et cum alij seriji fuit
qua vnde dicitur iudicandi consuetudinem, et hanc graualiter magis Communis opinionem.

Relatio, assignatio, seu depositum consue. et rebus debitorum, et operum effectum soluti
forti. Sicut in commun. vbi dicitur in modo debet fieri cum pluri. L. Franco c. 32. n.
n. 118. nam debitor debet reddere legationem: iudici auctoritate debet fieri: utrum creditor: sit
integram ita ut numerum non deficiat: sed in loco Communis, aut ad hanc solutionem: non de pecu-
nia habita firmata: a Persona legitima et legitime legitime: et parum, et absq. illa con-
ditione ita ut ad libitum possit creditor recipere. et tandem debet restituere creditor.
Canon. to. 3. c. 8. a n. 11. aduoc. cap. ubi valet depositum factum ad solam. 2. ad.
et habet pro vna. solutione. 1.
de oblatione verbi ad velle. fundam. solutionem. Plures apud hancam. Refuscat. Propos.
n. 2. et apud Franco. et de. hanc. reali. q. dicit. v. Barb. ad L. 10. sol. 1. n. 50.

17. Bas. c. 45. n. 42. et n. 66. et cap. 17. Franco c. 60. an. 22.

Constatum pervenit an possint remitti, vel eorum solutio, aut exentio
differt, ita ut maior pars obliget minorem creditorem, non consentientem
Decreto? et qd non consentientes non obligentur taxatum et infra 56.
et 57. de iure iurisd. et in for. fin. edito post Curiam anni 1552. for. 8. de
ad debitum remittendum vel solvendum, vel in partem, factum in iurisd.
potest debitori moratoriam ad solvendum concedere for. 16. de part. et va-
rui temp. sententia ita consistat cum for. 1552. et in dig. com. sicut non
sententia ita decisum. Bas. c. 45. n. 66. ad 71.
ita sicut decisum in sup. c. in fav. villa de Tragnera contra minorem par-
tem non consentientem. La. pa. per Provenza. fo. Januar. 1689. Lett. P. D.
Joanne Pator. Subscriptorum OD. Calat. Rull, Cornu, Bogia, et Oli-
mente.

In Cathalonia contrarium observat nam Princeps nequit moratoria con-
cedere (et sic Catalonia mutuum est in iura fori iudicati) Lipoll. de regal.
c. 24. n. 48. et ibi Cancer. 3. c. 7. n. 243. Forster de part. fo. 2. c. 6. §. 2.
p. 9. n. 61. et 66.

Preced. de trans. q. 85. n. 5. consistat dissonante opinionum qd 20 Francae-
tio est utilis, ut pote qd agit de dividendis libris, quorum pars sufficit ut
tenentur majori parti, et minorum avertat. Et si quis alicuius hunc obligat
Luca ad Syriam. cap. 222. n. 4. qd ut maior pars obliget minorem
ad remissionem partis debiti, vel dilationem (et si debitor sit fugitivus, vel foris
cedere vult, vel heres nobis adire) opus est qd non deores huius compromittitur,
ut debitor sit tutus. Ratio est qd debet constare de veritate crediti majori par-
ti, nec sufficit constare per recognitionem schedarum factam per debitorem, nisi per
veritatem simulatam huius factam. Salced. in labyr. q. 2. c. 30. n. 25. et postulat
Cogn. creditores ad notandum de veritate crediti = hincella de quinq. dilatare tit. 1.
n. 18. qd moratoriam gratia huius dilatare concedit, unde creditores consentientes solent
probare infirmitatem debitoris, eius paupertatem. Bald. in c. qua in ludo. de credit. nisi
pro allegante aliqua presumptio contrariet, et arbitrio iudicis relinquat. Et si mi-
nor pars ostendit maiorem quam manifestam continere minimam nihil ei nocet.
et n. 155. si dilatare iungit pendente, debitor officiali dicit, et non obstante solent conveni-
ri, qd cessat causa paupertatis. Etiam legitur notandum factum ad debitorem soluto, vel fugi-
vo propter paupertatem, si officiali dicit. Unde si debitor tempore concessa dilatare, et verum
spes solvendi, cum sit fraudulenta, et damnosa non valet. et n. 140. si apparet aliquem
creditorum consentientem non esse verum creditorem tempore concurrentia, qd creditus erat. Alii tamen
vel alio modo in debitum: si deinde huius consentientes solent maior pars, sent. sicut nullatenus
more verum dominum: si ad hunc est maior pars sent. sustinetur quod omnia.

ut inf. verb. Dobus
et verb. inducere

Comedia

Lamos ad S. Jul. et Pap. lib. 2. c. 43. usq. legitur agit de Comedij
 in Comedo, et uniuersis sunt in vna, et per cetera videndus. et in
 si. cap. 47. quatuor assertionis ponit. 1^a hodierna Comedia, qua, et
 uniuersis in vna sunt non esse vno sensu, et vt vobis receptio-
 re ac saniore, ceteri inter res licitas, aut indifferentes =
 2^a eandem Comediam, et illarum tolerantiam licitam esse, sine noxa con-
 scientia publice tolerantur.
 3^a eandem Comediarum tolerantiam, non esse impedientem publicis
 moribus, ac potius expedire, vt non tolerantur.
 4^a tolerantiam, prohibitionemve Comediarum esse auctoritatis politicae, et ec-
 clesiae, quatenus ecclesiae et sacris offensiuo sunt; et contenden-
 tis politicae tolerantiae, et ecclesiae prohibitione, standum politicae, nisi qua-
 tenus ecclesiae, et sacra offendantur.
 lib. 2. c. 47. n. 6. tenet esse ecclesiae auctoritatis, et muneris prohibere, et
 coercere Comediarum abusus, si vel sint in ludibrium sacerdotum, vtrum,
 aut vrbium, vel si intra ecclesiae habitum abusus committantur, et
 intra hos terminos coercitio est mixti fori tam ecclesiae, quam secula-
 ri, q. abusus isti contra ecclesiarum, et ecclesiasticorum decorem ha-
 bent speciem sacrilegij, q. vtriusq. fori est. Franca. disp. 10. l. c. 154. n. 25.
 d. c. n. 10. defendit non licere Cardinali Federico Borromeo Archiep. Medio-
 lanensi prohibere Comedias diebus festis per divina officia, et multo mi-
 nus vti censuram contra Magistram, aut Populum vtrum probabili, aut cer-
 ta opinione licite operantes, nam tota Comedia abscinditur saltem
 probabili opinione, natura sua indifferens, et perinde licita, vel etiam si
 non sint licita, tamen sunt tolerabilia ob politicos honores quos reueren-
 tia populorum, et vitandi grauiora mala, et festis diebus peracta di-
 uina officia licita sunt hae spectacula
 et n. 11. ait Lamos Pontificis auctoritatis, et ecclesiae iurisdictionis esse li-
 cere, procedere, et corrigere ratione peccati, et coercere illius nutriti-
 uas corruptelas, et abusus in Christianis Reipub. personis, et causis, q. extra
 ecclesiae personas, et causas, et erga laicos non nisi temperate, et sibi
 expediri oportet, et in his solum peccatis, quorum sunt manifesti, et grauiori

proximiis Reip. Christianis abusus ut in c. 1. de torneam. c. 10. de consuet.
c. ult. de praescrip. et qui à Principibus, aut politicis legibus non corrigantur,
sed sine probabili excoisat. permittantur, aut tolerantur; nam si praeterea
qualicunque peccati in latere, de quo et una sit peccatum spectetur, vel
si Principi probabilis committitur, continetur, et tolerat (qua comedendi aptantur)
esse potest exercendi ecclesiasticae iura, turbarentur potestati ecclesiasticae et
temporalis iura, et finis.

a n. 12. Ecclesiastica potestati potius quam seculari standum est si ecclesia
habuit, atq. procedit contra politicae legis, aut consuetudines peccati nutritivas.
Et e contra standum est potius auctoritati politicae seculari duobus casibus. Uno, si
materia proferatur sit temporalis et politica, de qua nec dum ecclesia definiat
illicitam, sed peccaminosam esse, quinimo ea indifferens et licita probabiliter
assequitur, et Magistratum politicum eandem politicam, neq. inhonesti respectibus
tueatur, quamvis ecclesiasticus aliqui Praetoriam eam ut illicitam prohibe-
at, et sic Constitutio Pij 7. de censuris non prohibet politici legibus innovandis
qui eam non receperunt in illis, quae non manifeste eo naturali, aut divi-
no iure, aut omnino tanquam ad salutem animae, necessaria illis habentur.
Alter casus si in re temporalis, et profana constet illius esse
esse peccaminosum, et ut talem ab ecclesia damnari, et tamen lex po-
litica non eam prohibet, aut promoveat, sed tanquam minus malum ad vi-
tanda maiora, aut ea alij probabiliter aut politici casus sustineat inte-
rim, et toleret, quo etiam in casu standum est politico potestati toleran-
ti, et non ecclesiasticae prohibenti; veluti lupanaria, usura, quae,
et si aperte mala, tolerandi sunt lege politica ad vitanda maiora mala.
Lamius d. c. 4. n. 3. non Regium Consiliarium Praefectum comedia-
rum Censura, Censorem malim vocari, quam Protectorem.

Carcer

Ciazzius in dilectionibus criminatis ad personam defensionem disceptat. h. aut
obligationem factam a carcerato, nihil valere. l. qui in carcerem (ubi notant amicum)
ff. quod metu causa. Bart. in l. a latronibus. n. 2. et ibi Cath. n. 3. ff. de telam. Nota
cons. 451. n. 25. q. ubi non est libertas corporis, non presumitur ad libertatem
mentis. v. clar. q. 86. ven. plurimus Magister. cons. 101. n. 3. lib. 2. et con-
tractu dicit obligationem in carcere factam nullam ipso iure, ita ut non sit opus
annullari, vel fieri talia declarari. d. l. qui in carcerem. per verba nullum quo-
menti, que nullitatem ipso iure important. l. si quis compromissum. d. nar. iust.
c. ordinarij. de off. ordm. Nota cons. 145. n. 5. Polan. cons. 2. n. 82. v. d. 1. et
cons. 57. v. d. 3. n. 46. Nihil facit qd carceratus fuerit postea extra carcerem
donec obligatio extrahatur. Bart. n. 1. q. donec carceratus non potest ire quo vult
dicitur esse in carcere. Nec valet oblig. si carceratus ratificaverit contractum,
obligationem extra carcerem, si ad reditum semper adherent birrarij qui
ipsum custodiunt. Nota cons. 451. n. 25. et v. Ludovici. dec. 18. n. 3. et
Menoch. cons. 136. n. 4. et seq. lib. 2. et in carcerato est duplex metus, unus
qui cadit in unum condantem, et alter reverentia ipsi superiori, et
utrum tollit obligationem in carcerato factam tunc tunc ut se commoret
a manibus superiorum, et sola predicta reverentia et causa probabilis ad
rescindendum contractum. Ripa lib. 3. reg. c. 15. n. 8. v. Menoch. d. ar-
bitr. casu 136. n. 4. lib. 2. et plures per eum. Farin. q. 35.
Valerius de transact. tit. 6. q. 3. n. 11. in ^{irregulari} q. d. transactionem factam a
carcerato cum eo qui fecit illum carcerare, quae factam metu carceris iuxta
Pagnon. lib. 23. tit. 11. artic. 3. licet contrarium referat decem Fab. in tit. (de lo-
q. met. causa def. 3. Sed Valerius ait hanc rem esse dividendam sicut in alij con-
tractibus factis a carcerato, de quibus late futur. d. nar. cons. p. 1. c. 57. Felsoya v. d.
c. 1. d. h. quere. racione. v. l. dea in pluribus lib. 8. q. 1. n. 7.
late de hac re Vicoletus de transact. q. 33. per tot. et n. 3. distinguit in Far. q. 35.
n. 29. et scanavol. de vrit. carcerat. lib. 1. c. 3. sect. 4. n. 1. si carcerato et nichil valet
compromissum, et transactio quamvis facta ad favorem illum, cuius intuitu reperitur tran-
sactus carceratus; si est iniusta, transactio et nulla ipso iure, et hoc absque decla-
ratoria. idem in capto a latronibus, vel existente in captivitate. Loxe dec. 251. n. 15.
et si per dicta transactio factam ad iniuste carcerato aliquid fuerit datum vel
solutum repertum potest. et iniusta est carceratio etiam si facta in carcerem esset
iniusta, sed facta ad extorquendum alium contractum spontaneum, et a carcerato. v. de-
pendentem in favorem procurantis carcerat. in Morbin. d. pign. lib. 2. q. 80. n. 5. et
vicolet. n. 13. reperiat def. 3. Fabri iam redudam.

A. B. H. C.

Carceratus pauper tenetur detineri in carcere pro carcerario, salarii, seu alij expensis.
prohibito pro iure vindictarum qd n̄ habet unde soluat, nisi infra biduum ostendatur qd
habeat bona sufficientia ad illa solvenda for. 88. lra. an. 1585. nat. iura. priv. 49.
Jacob. 1. f. 16. et 28. Alph. 2. f. 84. pauper iuram. n̄ habere unde solvat qd debet.
detineri rone carcerarij. Si habeat bona, & iure videtur qd non potest rone salarij,
aut expensarum detineri. Guid. Pap. q. 448. n. 1. Abundans de exp. mand. q. c. 2.
n. 7. Scap. de iure n. r. rub. 7. c. 48. n. 14. qd videtur in hoc casu fortius proce-
re, qd miles regulariter debitor in subsidium honorum pro qualibet causa sit carcerari-
bus iuxta for. 3. qm. bon. ced. for. Couer. 2. vtr. c. 1. n. 2. pro dicta carceratio,
et alij expensu non esse locum capture statuit fori predictis. Verum quidquid sit
de iure pro salario custodij, expensu de consuetudine carceri detineri bonis solvant
Commentariensi testantur plures apud Clar. q. 62. v. de hic. dicitur hoc solentur
per experientia qd n̄ vna si custodes capiendum via ordinaria expensas a carce-
ra possunt eorum relaxationem recipere, qd vtrq. eorum officium illis damnosum. Scap.
n. 15. et n. 17. observat ex saccha de bellario notariis pro suis salarij possunt ar-
bare carceratos. Certan. vtr. de la carcel c. 12. n. 3. tenet qd remota consuetu-
dine, Commentariensi solam potest detinere carceratum pro expensu alimen-
tationis, sedis pro salario custodij. Sed apud nos atenta dispositio h. 6. 88. videtur
diciendum qd pro carcerario, salarij, et alij expensu, potest detineri. V. for. 18. & accusat.
fol. 188. et sunt capti detentio in in carcere carcerarium, salarii, et expensu. Sed
in gratia ut accipi. receptum et qd capti n̄ habent unde solvat, tantum detinetur
ratione alimentorum pro illum eadem prohibitum, et non alia. Si intellecti
verbi d. for. 88. sed si habeat bona detinetur etiam pro salario custodij ex
d. foro ut supra intellecto. Fab. vtr. lib. 9. tit. 4. d. 3. lra. & alim. tit. 1. q. e.
21. n. 5. tenent captum posse detineri pro expensu in salarij. Nec d. Jurisla-
cho vtr. carceratu. f. 62.

Un el Dictario del Cono. ay esta nota: A 31. de Oct. 1635. et hodie sunt resolutum
ex Aliberacione hiamm Kalamya in for. 88. lra. Anni 1585. comprehendendi dicitur.
De Olea tit. 5. a. 5. n. 35. in priv. 49. lra. 1. dicitur sententia
carceratus a castore, et a precepto de carcerando. Amisi potest appellare qd semper graua-
tur, et causa et continua, et p̄fectiva. Guid. lib. 1. obs. 139. n. 13.

Olea n. 35. dicit sententia in causa criminali. sententia in causa civilis. sententia in causa
condemnat. pro expensu. sententia in causa. sententia in causa. sententia in causa. sententia in causa.
D. Perez in l. 2. tit. 14. in 2. ordi. q. 7. et in l. 25. Feb. lib. 2. tit. 18. d. 8. obs. Bernol. in sum-
tec. fo. 2. tit. 37. 2. 41.

Conditio si non rupperit. V. verb. Vxor.

Cessio bonorum. Si carceratus ob debita, bonis cesserit, videndum est an lex, que iubet qd car. creatur, hoc tantum dicat, scilicet quod est capus carceris, na tunc facta cessio liberatur; si lex dicat qd carceretur donec solverit, nisi realiter solvat n ex carceratur quanquam fiat cessio. Et in foro 15. de clamo n mut. disponitur qd si emptor rei mobilis, vel conductor aliquorum bonorum si precium per integrum n solvat, sit carcerandus donec solverit. Leo. 1. de. 7.

Census. Quidam non habebat titulum ad petendum census, sed nihilominus, sed mobilibus bonis ex antiqua quasi possessione per accipiendipensionum ei solvebatur, postea vendit census, vendit emptor recte poterit, na licet titulus deest, in cui est translatus ius venditoris. Leo 1. d. 66.

Census. Qui censualia debet nunquam potest cogi ea luere, et si q. do voluerit potest sic facere redimendo; sed si aliquas pensiones non solverit, et n habeat bona mobilia potest cogi census redimere, na iura que contrarium probant n intelliguntur in casu in quo n habeat bona mobilia, sufficientia ad solutionem, et ratio est qd in venditione per Curias bonorum immobilium plures veniuntur solemnitates, et fidelitatis si creditor postior appareat in futurum, et est iniustus qd dominus census pro pensione census haec omnia facere teneretur, scilicet cui tanta difficultate mobilia vendens. haec ratio si creditor habeat pignus, si hoc sine magna difficultate vendi n potest, fidelitatem poterit convenire, qd est contrarium si n difficultate potest vendi. Leo. 1. d. 76.

Censuales. V. verb. Emphyteusis.

Curator, et tutor ad quas iururas tenentur pecunie pupillaris. V. verb. usura.

Census. Si domus sit specialiter hypothecata pro quodam census, si executio instituitur contra possessorem, et is plura fecerit melioramenta in domo, non potest antequam domus vendatur deducere melioramenta, sed prius est deducendum id pro quo instituitur executio: nam emphyteuta si rem melioraverit, n ex hoc eximat ad solvendas pensionum, vel canonem; et defitor censualis in effectu est emphyteuta, ex quo contractus censualis in nro Regno est emphyteuticus, quamvis sine laudimio, et fatia. Leo. 1. d. 1. et de. 79.

Census legato, si testator nihil dicat de pensionibus decursis, haec adquiruntur heredi. Stat. L. no. 1. 32. de leg. 3. Vbi legato nomini nulla mentione facta usurarum decursarum, legatario debentur usura: qd n heredi. Q. 1. quod usura nomini igni adherent accessorie, na principali non穴ebantur; at pensiones censuum per se habent, nec accessorie census adherent. Fontanella 1. d. 2. de. 54. q. n. 23.

Collecta. Universitates quamvis possit regulariter collectam, sive gabella imponere, sed in nro Regno non potest, na est Principis regalia et n imponatur gabella absq sine licentia. Si Universitates aliorum dominorum velint imponere collectas spectat cognitio an expediat, et permissio vel derogatio domino si habet merum imperium, si tantum habeat Jurisdictionem honorariam, concessio licentia pertinet ad R. Prudentiam nomine Regis. Leo. 1. d. 82.

Collecta. Qdo Universitas litigat cum particulari et pro sumptibus litis imponit collectam, qui litigat non tenetur contribuere, na lege naturali, et divina potest qui litigat in veritate tenetur contribuere. Si pot sitem finita remanisset Universitas debitor in in expensis litis particularis tenetur nam non dat arma contra se. Cancor 1. 2. cap. 6. n. 167. in leg. 1. de. 1. Leo. 1. d. 3. de. 14.

Cancellarius Regius cognoscit in causis contentiosis, et ex duabus Aula Regia Audientia Civili, una vice Doctores unius aula solent audire, alia vice Doctores alterius, et sic alternative, ut uterque consilio contentione declarat; sed Regius Cancellarius habet votum decisivum, Regij Consiliarij tantum consultivum. Leo. th. d. dec. 20. n. 1.

numi 26. de servit.
l. vi. l. qui negat
8. in ff. de reg. loc.
Pal. lib. 2. trac.
c. 3. n. 16 = l.
si non 26. h. 4. ibi
Nemo enim in iudicij
Compellitur ad com-
munionem. Et
Contract. In debiti-
Et nemo cogitur in
Commissione prima
nem l. 14. §. 2. com.
Dividendo. l. ult. §.
l. 1. Et qd communio
parit discordias
probat ex c. 1. de iur
patronat. l. 2. §.
quando et quibus quanta
l. 1. §. 10.

Communio excusat discordias. l. cum Patre. ff. de iust. n. 20. ff. de leg. 2. l. in re com-
Comites Palatini habent privilegia legitimandi spurios, creandi notarios, et faci-
endi doctores. cuius pluribus notat Fulcher. ad Pand. fol. 138.

Compromissus. Pater, mater, filij, fratres, maritus et uxor, non possunt inter se litigare, sed com-
promittere tenentur, hoc est qualibet pari arbitrio nominare, qui si discordes sine Tertio
debent eligere intra triduum, aliter iudex ordinarius tenetur eligere. for. 2. de indu. voc.
que digestio tantum comprehendit brachium regium, et militare, nam eorum tantum petitione
concessa fuit. Excipitur causa gravis, que potest tractari in senatu nulla admissa excep-
tione compromissi. Etia si causa sit Magnatus, quamvis minor centus librarum potest
in senatu tractari, qd officiales ordinarij contra eos non sunt potentes. Cause Ordinarie
qd sunt consistoriales. l. 1. c. 9. imp. inter pup. sunt evocabiles ad Principis Tribunal, et
sic si filius ~~et~~ Mater litiget, potest hoc eligere d. a. a. omisso compromisso. l. 1. de. 104.

Communis res si sit pro indiviso, et commoda divisionem non recipiat, vel saltem ea
commode non recipiat ut domus, ager, Villatus. fiet licitatio inter condominos, et alij
offerenti tota adjudicatur, et medietas pretij alteri. for. 3. comuni divid. et altero dno
invito potest res licitari. Leo. th. d. 117.

Clericus tonsuras, etia si sit coniugatus gaudet immunitate, dummodo in virgine
contraxerit, et tonsuras, et habitus debent deferat. in Regno Castellae debet deferre tonsuras
et habitus clericales tempore delicti, et ante per quatuor menses. Si comitens delictum non erat
Clericus, postea recipit tonsuras, a laico se puniendi, nam tempore delicti se inspicendum. l. in ur. de
de iur. Viri fignus iniuria fiat nobilior, vel vilior, estimat iniuria tempore delicti. Et qui facti
tate commisit, sicut fiat decurio, torquetur, qd qualitas supervenire non excusat a poena. Si laicus
et Clericus committant simul delictum, quilibet a suo iudice punietur. Clericus prima ton-
suras declinat jurisdictioni seculari, recurrens ad ecclesiasticam, committit officia regalia,
et redditus eorum, in Castellae Regno, et sic per hac poena evitanda, res non declinet jurisdictionem
saecularem, sed iudex ecclesiasticus ex officio suo petat, et declinet. Gomez to. 3. var. c. 10. a n. 3.

Censuale. debitor pensionis censualis non satisfacit si solvat in loco iudicij, sed debet ad domum
creditoris perferre pensionem; in alijs debitis sufficit solvere in loco iudicij. Leo. d. 132.

Conciliarium Principis occidentis indistincte est res lese maiestatis, sed hoc intelligendum de concilio
residentis apud personam Principis in eius supremo consistorio, et non aliter. ratio est nam con-
ciliarij sunt membra Principis. Clarus. pract. crim. §. lese maiest. n. 5. Borel. ad Bell. fol. 202. l. 1.

Causa falsa adiecta in sententia reddit ea nullam, sive sit falsa in facto, et iure, vel in iure
tantum, si in facto sit; ut qd non est solvitur, sententia est, et sic opus appellationum. l. Pracu. de re iudic.
Belluga. rub. et n. 32.

+ propter clausula
in contractu apph-
tam: franco et
associato est
intelligit dnm
domus creditoru
et in iure.

De censuali materia. in hoc Regno quibus modis celebrantur contractus emphyteutici. 1us est cum
 dominus in scriptis, retento suo ^{directo} dominio, concepit utile perpetuum emphyteutice, et q^o an-
 nuatim solvitur pro censo et pro recognitione directi domini, et quia dominus caret utilitate fru-
 ctuum. Alius est contractus censuali cum laudimio, et facia, ^{et cum alio plene hoc emphyteutico}
 super certa proprietate; et in hoc contractu translo res meo, super qua tu ibi d^o oneras utile, et
 directus dominus, et quada brevi manu tibi restitui utile, et constitui contractus emphy-
 teuticus. Alius contractus est censuali mortui super certa possessione assignati, qui est irredimi-
 bilis, et difert ab alio, q^o n^o admittit laudimio, nec facia. Facia est facultas, qua habet dominus
 directus retinendi rem infra triginta dies q^o eod^o pretio, quo alienatur, qui dies currunt a die
 notificationis tibi facte; et huc summo d^o t^o n^o possit facia alteri concedere, et ea utatur,
 sed contrarius praeferatur, q^o dominus concedit ea tui vult, et sic per tantumde pretio, quo ali-
 natus habebit illa = Si emphyteuta dicat maiori pretio vendidisse, res non cadet in comissu-
 nal^o si venditor de inde adicit. non probat q^o ex mendacio sit res commissa, sed dominus pot-
 nit q^o vero pretio res retinere. ad n° 7. Belluga rub. 1. §. legu regni. de materia censuali.

Aliaque censualia sine speciali obligatione constituntur, et sunt Universitates, et aliquorum diu-
 tum, de quorum generali obligatione multum confiditur. N^o ob^o q^o sic committatur usura,
 q^o usura non committatur nisi in mutuo, et hoc censuale non est mutuum, sed emptio, et
 venditio, et annuus redditus, qui omni est res empta, et pecunia que datur est pretium. Et
 q^o n^o sit mutuum p^o q^o a pretio pertinet perpetuo ad venditorem; at in mutuo pecunia neces-
 sario debet reddi. Et hoc tunc permittitur censuale perpetuum, et ad vitam, et non ad cer-
 tum tempus, q^o in primo casu spectat ad contractus emptiois; in 2° prout ad mutuum,
 et sic committeretur damnabilis usura, qua in mutuo semper prohibetur. Et census, et em-
 phyteusim super omni bono meo, possum constitui, cum tunc emphyteutice, dempto laudi-
 mio, et facia, q^o q^o Juris est de parte quoad parte est de toto quoad totum. Et cum annui red-
 ditus inter immobilia computatur, possunt vendi, nec aliter iuste constituntur, qual per venditio-
 nes, na alia est usura. Et sic nec admittit deceptio ultra dimidia iustipretij. v. ad n. 11.

Censuale, q^o habet speciale obligatione, q^o ex illa nascitur hypothecaria in re, que sequitur quem-
 cunq^o possessionem, et pro omni debiti pensionis novus detentor potest conveniri directiva,
 sed in executione venient bona hypothecata. In censuali cu generali obligatione bonorum,
 n^o potest conveniri executor, detentor, nisi prius facta discriptione. Si ^{commissus} emptor fiat non solven-
 to, solent pronunciare Affectores esse locum lutionis. Et q^o specialiter obligata convenitur, pronun-
 ciant q^o alia res equivalens reponatur in speciali obligatione; alias solent pronunciare esse ^{locus} cap. 4. v. lite pendente.
 land, et locum lutionis; et utraq^o gratia potest sustineri. Nec ob^o q^o in pecunia non cadit em-
 ptio, et venditio q^o nec in censuali. na p^o non vendi pecunia, sed sui percipiendi annuus red-
 ditus, q^o sui inter immobilia computatur. Censualia etia facto conveniri constituntur ^{cap. 4. v. lite pendente.}
 dum tamen scientes. A. de donat. q^o p^o na si quis multo tempore solvit censu quasi ex
 contractu preambulo censuali, efficit censuali, na ex patientia tanti temporis causa census
 probatur, na per longa gratationes omnia solemniter acta intelliguntur, licet instrumen-
 ta concessiois non appareant.

Censuali debent vendi pretio rationali, et communi in regione, et ad pretium ex quo tot redditus per-
 ciperent, si emeretur fundus. Quod sit pretium rationale. v. Covar. 3. var. c. 9. et n. 5.
 Census q^o si omni censuale de novo sit cu speciali obligatione, q^o melius a tunc solvitur. ad n. 14.

in instrumentis quarentigia dabitur executio etiam extra locum ubi confecta sunt, nam in
 talibus non servatur ordo, et ^{quoad} ~~procedit~~ ordinis iniquum locum iudicij. nec potest exceptio
 allegari nisi instrumentis publicis approbata, quod debet probari coram iudice exequenti in
 sua tempore executionis, et si nullitas allegetur debet probari evidenter per acta, vel per
 sententiam, et si per testes nihil probat. Et reus exceptionis regulariter in executionis iudi-
 cio, poterit in sua requisitione agendo deducere. Et ait Baldus quod ille qui habet electi-
 onem vtrum velit agere, vel excipere, non tenetur excipere. L. vendicante de electionibus,
 hinc sit ei assignatus terminus ad exceptiones proponendas, quod scit dominus suus durare
 per viam agendi. Et maxime cum non possint opponi exceptiones quae per testes debent proba-
 ri, et iudex in sententia illos non excludit, quod de illis non cognovit, et sola veniunt in iudicio
 de quibus agitur. Sic in cap. de bitone. 6. de iur. iur. debitorum coguntur solvere iurata, et postea
 eas possunt repetere, quod per iuramentum exceptiones opponere non poterant. usque ad n. 17.
 Impediunt executionem exceptiones probatae per instrumentum publicum, quae reddunt iudicium
 retrorsum nullum, et exceptio falsi, si de falsitate constat per inspectionem instrumenti, et si
 non sit notarius, cuius signum est appositum, vel ia privatum, vel deficiat numerus te-
 stium; alia si causa morandi solutionis, et allegantur falsitas, non differretur exe-
 cutio. Non possunt opponi exceptiones, quae non detrahunt sententiam, sed modificant
 executionem, et non conveniant nisi in quantum fieri possunt. Itaque de exceptione com-
 pensationis. Et exceptio quae oritur in ipsa prolatione sententiae, vel post sententiam, vel in
 ipsa sententia renovatur, et si mulier sit condemnata, quod per alios intinuit, adhuc post sen-
 tentiam ex Velleriano iuvabitur, nam regulariter non potest opponi exceptio post sententiam. haec re-
 gula fallit in milite, sic de iur. et fac. ign. fallit in Macedonia ad creditum. L. 11.
 ad Maed. Itaque si sententia non transiit in res iudicata. Et minores, et leviores, quae restituuntur
 compensationis exceptio, idem admittit in causis executivis, quod compensatio quod solutionem ha-
 betur, et compensare et solvere, quod fallit si exceptio non sit liquida, vel non possit infra breve ter-
 minus liquidari, quod iudicij arbitrio relinquitur; secundum Bonum. Sufficit liquidari intra tempo-
 ra executionis. De exceptionibus quae possunt opponi post sententiam. Verbo exceptio
 dilationis decem dies ad opponendas rationes, iudex non potest causa cognita abbreviare, vel
 prolongare, quod tempus datur a lege = ann. 34. 35. 36. = Sed si intra decem dies non fuerit
 impedita, potest post decem dies rationes allegare, quod legitime impedito non currit tempus, etiam
 ipso iure. Et impedimentum probatur iuramento, si difficultatis sit probatio, vel si agatur de ma-
 ximo praedictio, vel iudex voluerit iuramentum deferre. Non potest decem dies reus alleget
 instrumentum clarum, et indubitatum solutionis, adhuc ei succedat, quod monstratur actoris
 calumnia, seu si esset dubium instrumentum. Si instrumentum sit repertum de novo per reum post
 decem dies, medio iuramento adveniente terminis lapsis non impedit eius productionem. potest
 lapsus terminus probatorius in casu summarij potest admitti probatio, non in plenarij.
 usque ad n. 42.
 Expedit fuit mandatum executoris contra Titium pro 20. pensionibus decennis, Titius obicit apo-
 ctropham, per qua probabatur solvise et una vice tres pensiones proximorum annorum, et hinc per
 summationem praesumebatur omnes solvise, ex L. quicumque. 3. Et apostoli pulchri. lib. 10. Vbi si con-
 stet aliquis solvise tribus proximorum annis, intelligitur omnes retro annis solvise. Hoc non
 obstantibus Bellus dicit se iudicasse contra omnes adversarios non praesumi retro solvise, nam ut ait
 Cyn. in l. si certis. si pac. dicent. quod praesumpta L. 6. ff. de iur. causa allegata probatur ex

favore militiae

de annuali gratatione, n̄ habet locum si quis uno anno solvit decem pensiones, n̄ sint necessarij v. sup. verb. actus repetiti decem annorum ad inducenda presumptionem. M. qui annuatim solvit liberator sol. tres solutiones. vit. et sic Ball. in l. 2. de dotis prom. ait n̄ habere locum presumptione L. quicumq; q. d. una die qui solvit tres pensiones - usq; ad n. 47.

Si instrumenta vigore quarum imbutur executio, nullo vitio visibili laborent, sed super aliquo vitio intrinseco lis moveatur, nihilominus, hoc lite pendente, potest ~~is~~ mandatum executionis impetrari, et ad executionem deduci, vel q̄ ante litem illam contestatam impetrari, et postea prosecui, et sic factus est forus, ut quousq; super tali processu lata sit sententia, et transierit in rem iudicatam non impediatur executio. Et Bullia credit hoc etiam esse de iure communi, n̄ nisi pendente, tantum impedit rei alienationem, non ut qui sit in possessione pensiones non percipiat. cap. 4. v. lite pen. nel obs. liquidatio, q. ex quo instrumentum n̄ habet vitium visibile, sed impugnatur de alio intrinseco mereatur executione L. et si. de edic. Antonian. usq; ad n. 48.

Si sententia lata sit super executione, ab ea non potest appellari, recurri, reclamari, neq; aliud quodlibet intentari remedium for. 58. de iure Emphyt. q. et intelligendus de prohibitione appellationis quoad verum effectum, nec si iudex contra iustitiam partis pronunnavit mandatum executionis valere, valebit appellatio. nel obs. q. remotio appellationis per Principe facta, tantum excludit appellationes civiles. cap. pastoralis. de appellat. n̄ aliud est prohiberi appellationes in rescripto, q̄ cum sit stricti iuris, semper legitima exceptiones videntur reservate; aliud est cum per lege Principis cum populi conveniunt facta, n̄ cum facto appellationi potest renunciari L. si. de iure ap. omnis appellatio, et quoad verum effectum est remota. Et Advocat. qui advocaverit genus exceptionis non permittat puniri secundum libit, et Procurator so, non vero si exceptiones sint permittae, ut si allegaret contractus esse falsus, extinctus, redemptus, luitus, vel n̄ obligas in contractu dicat se rem obligatam n̄ detinere, vel bona per eum detenta n̄ esse obligata, vel n̄ acceptasse hereditatem, vel n̄ esse successore universalem; vel si aliqua universitas censuale, aut violarius sibi oneraverint sine licentia dñi contra for. 35. et 36. de iure Emphyt. = Quoties de facto. Universitas erat debitor vniuersi censuali cuidam militi, qui miles partem censuali vendidit tertio, retinens originale instrumentum carnicamentum dato alteri transumpto authentico; demum Universitas redemit illam maiorem partem censuali, et sic rehabuit originale instrumentum cancellatum; alter virtute instrumenti exemplati executionem instabat; quod an possit, q. et exemplum exempli, et q. originale erat cancellatum, et in posse universitatis? Et ad 1. dicendum est exemplum exempli non probare, neq; suff. facere, sed id an per redditionem instrumenti, et recepto eo cancellato, presumat liberatio, et solutio, dicendum q. si fuit de reddito, et cancellatum instrumentum antequam venderet pars censuali, q. debitor manet liberus for. si ei creditore. de part. si debitor probet habere instrumentum voluntate creditoris, si post venditionem facta fuit reddito instrumenti, n̄ extinguit nisi pars, que erat parci tradente instrumentum. Si n̄ reperiret reddito, sed cancellatum, recurrendum est ad distinctionem L. 1. de lat. lib. sol. l. 2. ad probat. usq; ad n. 54.

Leo. th. 2. dec. 197.

lati corar. pract. q. cap. 21.

Quoties res specialiter obligata devenit ad dñm censuali, extingit contractus, q. res sua nemini potest esse obligata. Censuale fuit oneratum super alvea specialiter, et generaliter sub omni bono dñi alvea, et cuiusdam militis; per retardationem pensionum alvea fuit in cornitu a dño censuali, postea q. pensionis agebat contra militem; miles crederet censuale esse extinctum per consolidationem viti. cum directo; sed contrarium videtur, q. ex ipso contractu oritur hypothecaria quoad res specialiter obligata, et hanc committatur personalis, et sic deficiente hypothecaria quoad res, remanet personalis quoad personam obligatam. n. 54.

Si dñus censuali succedit vni ex obligatis in censuali, an ex aditione sit confusa omnis actio contra cor. reos, et videt q. solida actio quemlibet tenet. L. si n̄ sing. C. si cert. pet. = confusi exheat v. ibi. 54.

Hæres in l. gradu super re subiecta retributioni meruit, et cui possit detrahere (saluberrima legitima) si
 ab ea privatus n. sit, bene potest ea parte alienare q. qualitate legitime, aut Trebellianica. n. 54.
 Potest opponi exceptio sen. sepe universalis successores, sed generale, et actio personalis n. sequit
 fundit, nisi sig. sit realis. N. sen. ad ius hereditatem, et hoc n. debet probare, sed dñs censualis
 debet contrarius patefacere, et dñs ei tempus concedit ad deliberandum, q. olim ad bonorum possessionem
 agnoscenda, scilicet Extraneis centis diebus, descendentijs unius anni, nec potest dñs unum tem
 pus statuer. Bald. vult q. terminus abbreviari possit ad instantia creditorum, et assignet Curator
 hereditatis, qui satisfaciat creditoribus habentibus. Item liquidum, et cui eis Act. in iudicio, et n. perdat
 huius succedendi; sed in n. dñs hæres habet tres menses ad adendum, vel repudiandum for. 4.
 de iur. delib. si fuerit grævus in dñs, si absens, currit tempus a die manifestationis, et si
 intra hoc tempus hæres n. adit habetur pro repudiata hereditate; ex clausula iuxta ignorantiam
 l. si. C. de prescrip. long. vel minori ætatis, aut alia iuxta l. 86. de leg. hær. Prætor retinuit. Quærit
 an tempus hoc q. dat hæredi, si repudiaverit, currat substituto? et videt q. de novo debet cur
 rere, nam cui sibi hereditas n. esset delata, n. poterat deliberare, et n. valenti agere n. currit
 prescriptio. ^{n. 55.} ~~Item in dñs hæres n. potest~~ ita sentit Borrel. lit. 4. postea dicit Belluga de suis hereditatibus.

Universitas sive sit Regia, Baronis, militis, ecclesie, vel communis liber civis n. potest contrahere
 sine licentia superioris, si sit in præiudicium dñi, sed in proprio præiudicium ipsorum bene possunt
 facere pacta, confederationes; nam aliter dñus sua iura recte percipere n. poterit. Nota q. con
 tractus facti ab Universitatibus ecclesiasticis, et militibus, sine licentia, sunt ipso iure nulli; at à
 cæterorum Universitatibus rescinduntur. n. 58. sq. = N. Leo. dec. 188. per tot. Ibi præter docet du
 plicitas iste bona Universitatum, alia ad publicum vsum destinata, et fons, basilica, fontes, mon
 aster, et alia id genus, alia privatorum, et campi etc, quorum singulis in eorum locum commoda
 super illis inconsulto Principe census imponi n. potest; in his sufficienter Præiudicium decretum
 est alijs solemnitatibus, quibus in distrabendis bonis immobilibus Universitatibus desiderantur;
 ideo requiritur conventus dñi, q. in actibus omnium ubi populus laedere debet interveni
 re; si adie celebrati contractus censuales elapsi sint centus anni, præsumitur interveni
 se dñi auctoritate. = ~~N. Leo~~

vel si in contractu fiat
 mentio licentia, hiet hie
 n. appareat, per 70. annos
 elapsos, creditur interveni
 se.

casualli in præiudicium dñi in iudicio prærogare n. possunt. Borrel. lit. v.
 et alia exceptio, cui reus negat contractum factum, et petit editionem instrumenti, virtute cuius em
 navit mandatum, et facit sibi demonstrari, nam sive illius inspectione n. possit plene delibe
 rare. n. 60

Si intra 30. annos n. sit soluta, vel exacta pensio, an sit prescriptus contractus censuali, et om
 nis pensionis grativitijs, vel solus pensioni primi anni, à qua 30. effluxerit? Dic q. si tenesopi
 mones q. ex censuali contractu nascit hypothecaria, per 30. annos solus est prescripta actio perso
 nalis, et infra. si creditor de prescrip., sed hypothecaria n. prescribitur, nisi 40. annis. l. 2. C. de
 constituta pec. Et prescriptio census, secundum proximam differentiam, sunt prescripta omnes pensio
 nis decursa, quæ sunt fructus pendentes, ex quo n. sequuntur exacte, et cui sine fructus nequeunt
 subsistere sublato principalis; et cui omni actio sit sublata, quomodo sine actione experi
 retur? n. 61. 62. 63. Borrel. lit. d. dicit per 30. annos indistincte prescribi census, et pensio
 qua privatis debent; sed si sint census, et tributa data Principi, quæ debent in signum superi
 orum, sunt imprescriptibilia; sed reservata Principi insignis singularis privilegij, et legi
 timare spurios, creare tabellionis etc. prescribunt sciente Principe, et eius officarijs, vel
 alijs videntibus, con. contradicentibus = Belluga in 6. sepe Regis rub. 4. 1. =

Si in Carricamento censuali Universitatis ad hunc Regi, vel Domini, in hoc facto ut intra certum tempus censu redimatur, non ex eo quod non redimatur censu vi-
tial' censu, nisi quod est in pond' Universitatis ad debet in eius utilitatem reverti, et etiam quod hoc non est in arbitrio dñi censuali, nam ille non potest petere quod proprie-
tari vendat, nisi hoc fuerit, contractus esse usurarius; sed illa conditio operabilis, quod si Procurator possit petere, ut Universitas ad tuendam Communionem.

nam est in facultate credito-
ri exigere sortem privilegiam, nei-
piendo annuam pensionem, com-
mittitur vovra. Leo. 10. 1. dec. 14. n. 19. v. infra. verb. censur.

Ad onerandum censum, Syndicatus debet fieri a concilio generali Universitatis, non a particulari, nisi talis Universitas, vel villa habeat a Rege privilegium quod per con-
cilio particulare censu onerentur. qualia privilegia habent Civitates, et sic cum D. Fr. Valero nomine eius Socii D. Petri Corolla executionem infra-
set contra Syndicum Vitz de Callosa Carricato (tempore quo erat Universitas) a Concilio generali Carri-
cari debuisse, sed quia D. Fr. Valero privilegium erectionis Universitatis de Callosa exhibuit (quod registratum in Curia Mag. Nationalis) in quo ei Rex
concedit ut per concilio particulare possit censalia onerare, decisum fuit
executorium valere. Licentia a Rege etiam erat concessa sub conditione mendi
intra certum tempus, sed cum hoc videtur quod, non sit in culpa dñi censua-
li, non fuit a parte oppositum, nec ulla mentio habitata in Statu.

Si licentia Regis sit enunciata in instrumento Carricamenti, presumitur
elapsis 30. annis. nam Leo deus. 188. d. sequitur de licentia enunciata.

Universitas habens tantum Altoniam non possunt licentia concedere suis oppi-
dit Carricandi censu, nisi requiritur iurisdicctio suprema. ut plures decisus
sunt in R. A. et in causis censuali' oppidi de puer. de pensionibus dñi censuali facti ad hunc licen-
tialia duo privilegia d. d. n. de M. in 4. de nov. 1579. registrata in pluribus decisus in R. A.
23. nov. 1579. in diversis 28. feb. 204. y. le concilio. M. y. quada Mathen. to. 1. c. 662.
alibet Co. s. p. gen. et eligendo 30. personas, et non conyeron, y elgar a n. 17.
ficulari conditio. d. d. p.

Concilia dantur tria 1. Concilium magnum et generale quod est congregatio totius populi per capita domorum totiusque p. 1. c. 3. n. 49. et c. 10. 3. p. quod in numero-
si Universitatis non dantur, et transfusa potestas in concilio generale ordinarium, quod vicem populi representat. 2. est concilium inter vulgo ordi-
narium, et est congregatio certorum hominum, qui ex privilegio vi-
cem populi representant. 3. est aliquorum particularium, quorum potestas ut plurimum pendet a potestate concilii ordinarii. In potestate omnia que a Princeps, vel legidivina, aut humana ei prohibita non sunt. 2. potest quid quid sum nisi ab eo sit prohibendum. 3. potest quod a secundo ei permittitur et de cetera horum conciliorum possunt rescindi per concilium generale Universitatis. Canon. 3. p. c. 13. a n. 334.

Possessorium iusti-
ficat cum una
apoca recepta
p. 11. de verb. sig.
de possessorio loquitur
for. 59. v. en agru.
de iure eph. f. 125

Do intarum executio pro pensionibus decurris iustificatur facta presentatio-
ne instrumenti caricamenti censuali, et trium apocharum, ut in pos-
sessorio obtineat executio; sed debitor censu, soluti pensionibus, poterit
in eodem Tribunali ubi fuit executio experiri actione negatoria, sive
iudicio de reposita, ut annu censu eum iustificet aliam declarare immu-
nis ab onere solvendi censum. formas intentandi actionis negatorias v.
apud Caneus lib. 3. tit. de servitutibus.

D. Joannu Rocamora Dni de la Franja fecit donationem loci de la Franja D. Jo.
Rocamora, et D. Elisabethe uxore sua filio et nurui, cum onere solvendi
censuali. Post contractum matrimonium cum instrumentis adocationis, et in-
demnitatis promiserunt solvere 25 censuales, et luere in suis loco, et
casu. et servare indemnes dicto D. Joannu ante, in, et post damnum.

Pro duobus censualibus comprehensis in hoc instrumento fuit executio d. D. Joannu,
et postea ~~intarum~~ obtento ex r. ad. Solam filia et herede d. Joannu, pro
quantitate 3500 L pro ~~restituendo~~ pensionibus solutis s. l. l. et pro d. d. Joannu
et filijs in his factis contra d. Joannu et d. Elisabetham.
Etiam obtinuit aliud ex r. pro proprietatis, pensionibus decurris, et decurren-
di ceterorum censuali 23. nae ut in instrumentis adesset clausula indi-
emnitatis ante damnum; ante damnum cogendi erant solvere, et luere, ne
molestaretur d. D. Solam alij executionibus.

Sed 2^a sent. pub. per Ferrera 7. Augusti 1670. sub aud. d. Jo. scoria fuit
declaratum cum ex r. manet iustificatus, et qd d. accollatio censua-
lium n. est contra for. 96. Cur. anni 1585. nae qd verisimile hanc acolla-
tionem factam fuisse pro declaratione capituli in quo promiserunt d. Jo. et
d. Elisabethe solvere onera, et censu impositos super reb. donatis et
qd 2us ex r. manet iustificatus cum promissio de luendo n. sit facta sim-
pliciter, sed cum clausula suis loco et casu, qd intelligi debet iuxta natu-
ram contractus, scilicet qd debitor censuarius voluerit, et sic com-
pelli n. potest ad eorum luitionem. et rei fuerunt condemnati in ex-
pensis 2: ex r. et in expensis 2: neutra seq.

Virtute instrumentorum adocationis censuali factorum ante Cu-
rias anni 1645. intari potest via executiva; 2^a sent. sub aud.
d. Joannu de d. Berenguer, et pub. per Ferrera in locum Benavides
die 24. Septemb. 1670. inter conventus St. Joannu d. d. ex r. et
D. Geronymum Rocamora partib. ex altera. et foris tribitur ad casus
negatorios qd respicit ordinatoria iudicij. Sed in alia aula contrarius
deciditur.

Clausula huius est in instrumenti apponibilia v. de la Fontan. de
facti sup. cl. 13 q. 1. v. n. s. Menes. loc. cit. 224. n. 3. Oliver.
loc. cit. 902. n. 2.

C

Census. Pactum appositum in censuibus laicis infra quadriennium non
 utitur contractum, sed ad summum pactum vitatur. Dubium proovnt
 ex Bulla Sig. V. ubi pacta continencia pretium census ad inuito repeti posse
omnino prohibemus, et inferius: feneratorio indicamus. Vt Uenium
 de censibus in comment. ad d. Bullam q. 60. n. 39. et 40. et q. 53.
 et dec. 146. a n. 1. ad 9. et dec. 147. a n. 1. et f. Lotard. de ven.
 q. 68. a n. 4. 10. 14. et 15 = lati de hac re Leo dec. 76. a n. 1. usq. ad 4. et
 ibi adfert Extrav. c. 16. fol. 239. ubi venditor potest annuus census intoto
 vel in parte pro ead. summa, quae emptor receperat, extinguere, et
 redimere, absq. ulla requisitione, contradictione, vel assensu = Leo. etiam
 dec. 14. to. 1. n. 19. tenet committi usuram si relinquat in facultate
^{creditoris}
~~creditoris~~ exigere sortem principalem.

Post formam anni 1645. acollatio (vulgo adcollatio per obsequiar) habet
 vim caricamenti, et hoc instrumentum sufficit absq. caricamento ad
 obtinendum in ex^{te} summo acollatio sit facta post curiam. In an-
 tecedentibus requirit acollatio et caricamentum, et probatio successio-
 nis iurium caricatori ad acollatorem vt via executiva agi possit,
 at vt agatur via condemnativa sufficit acollationi, seu adcol-
 lationi instrumentum. Et ita q. d. Mutat. ex. virtute simili instru-
 menti acollationi et adert dubium an debeat agere via con-
 demnativa, in ipsa ex. ne perat formiter, vt in casu in quo ex.
 procedere n. possit non condemnat ad solvenda pensiones, et ita
 si via executiva n. possit agere, condemnativa desinet in lite inter vinculam Sines

contra Paulam Alex. (Actuarius in pat. Valentinus Scaulli) iust. d. Melch. inter nec. L^a 1^a per Vinc. Per.
 L^a 1^a nota de 23. Ianuarij 1668. fuit decissum quod licet sententia lata in Curia gubernationis et
 Recognitio praeudiciali recognoscendi chartam non contret de vero, et proprio in iudicarij transacti
 didi titulo, nisi aliter contret non est liberam, et probato ex recognit. fuisse decissum executio-
 resultari debetur per contrariam probationem. Solum de consil. 14. 1. lib. 3. riam pro omni ratione
 C. 6. n. 4. Vbi plura de recognitione, qua conferunt ad emendandum in cancellarium q. forum
 forum anni 1645. = R. Sallan in libr. 1. c. 26. in tot. ubi late agit ad praedicta, atamen q.
 an vendita, vel donata re cum iure salvandi 30. censum, an 30. possit ad auctori iudicium iu-
 agere contra donatarium, vel emptorem si iure non excipit venditor, vel donante? binijs executivus potest con-
 demnativum, et per iudi-
 cata adhibet cum in illo

iudicio solum sit declaratum iura ordinaria illius, nempe Paulam ream non potuisse conveniri
 via executiva, ideo fuit condemnata Paulam ad solvenda pensiones, et rebus d. d. Groue. Castagnola.
 Sines, et Valterra. et nota de mandato executivas fuit expeditum mittente vna sine ni-
 hil dictum vt de revocatione constaret. Similiter per Paulam fuit impetra facta iura q. de
 Uaxaretur de re iudicata. inferens vna No. An. d. 1. et non de iure articulo fuit lata per q. per terracaya
 et videtur de hoc articulo notandum.

Census R. S. sub Ferrera 10. Decembris 1671. sub aud. P. Fr. Scoria inter
parte D. Fr. Martinus de la Raza una, et presidente Baro de Mexent et No-
vella alia. ibi: Atento etiam q^d dicta Universitas et oppidum de Novella tempore
expulsionis Maurorum componatur ex Christianis veteris, et ex Mauris noviter
ad sanctam fidem conversis, q^d facile apprehenditur ex nominibus expressis in
instrumento Syndici ad enumerationem dicti censuali quod ex varij Regij centen-
sij super similibus censuibus facti in hac S. R. H. hanc censualem pensionem
iuxta Regiam Pragm^{am} expulsionis Maurorum sunt solvendi per dnm oppido-
rum et eorum Universitates, hac videlicet distinctione q^d dnm tenent pro numero
domorum Maurorum, et Universitates pro numero Christianorum veteris. Atento
deniq^e sequenti iudicium apparet dictum oppidum de Novella populatum
sive compactum existisse dicto tempore expulsionis, exquiruntur domibus,
centis quingentis Christianorum veterum, et quatuorcentis Maurorum, et sic qua-
tuor partes bicentis librarum debitarum pro dicti pensionis solvere pertinent
ad dnm dicti oppidi, quinta vero pars ad illius Universitatem. Et ita venit
declaramus et^{er} deus fuit has quatuor partes solvendas esse ex iuris domi-
nialibus depositis in tabula numularia R. S.

R. S. per Saboya 17. Septembris 1670, infavore Cornia Puz nos. contraducto presidente.
Atento deinde quod licet dictus censuale onerari apparet per Aljamaam Maurorum ex-
pulsionis, et consequenter solvi deberi ad rationem sex denariorum, tamen anionad-
verso quod ex apochis per dnm Puz exhibitis constat dictum censuale post dictam ex-
pulsionem fuisse solvitur per dominum dnm Baronis, et illud solvere consuevisse ad fo-
rmas solidi pro libra iuxta reductionem concessa Domini et Possessoribus eius de Ba-
ronia. idcirco et^{er} declaramus et^{er}. Nota quod licet motum hoc ad subhiberet, ta-
men, eo excluso, iste census solvi debent ad rationem solidi pro libra, nam in cartica-
mento prior Syndici Aljamae, firmavit Dnm de Novella anno 1599.

Curator debet restituere immo facto maiori omnia descripta in inventis. m. s. b. h. et im-
mobilia extante ante rone reddita iud. dec. 184. Contrarius Camer. lib. 1. c. 7. n. 82.
Junotadei. 15. n. 4. de dec. 104. Huius opinio concordat Puchal. de pat. pot. 3. p. c. 9. n. 41. q^d
reputari pecunia in inventario deorundem procedat 2^a opinio - et 1^a opinio fundi in restitue-
re deorundem Concordi inventarij. V. Puch. n. 17. de legat. facti ad m. pro eo in quo sit condemnat.
Canciller de Catalunya supra la contrib^{ion} 2. de officio Canciller. Re require. de sea
Porrera constituida en dign. ecclesiastica un notable y de^{ca} con licencia de los
o de villa. La 4. q^d sea notable ecclesiastica Persona y graduada vnde recho ca-
nonico o civil. y no de re de sea Persona dign. ecclesiastica V. Contrad. dec. 17.
que el Protot. ecclesiastica se dign. Barba. de iure ealy. lib. 1. c. 23. n. 27.

Cornelii Taciti. Iulianum in apologis lib. 2. cap. 16. ibi: at enim idem Cornelii Taciti sane ille mundaniorum loquacissimus est.

Carcere effracto si quis aufugiat pro confessio habetur, illius delicti pro custodia. Etiam si fuga, aut effractura carceris non habuerit effectum. Ant. Gomez. var. resol. tom. 9. cap. 9. de capt. Res. n. 1. quod primo extende.

Carcerati qui nondum auferunt, sed vel effracto carcere vsurrunt auferre, vel nondum perfecta fractura fuerunt praeventi, iuxta plures DD. tenentur confessi, et convicti, iuxta alios non (quos sequit Farin. q. 30. n. 31.) sed meliori pena puniuntur. foro 14. de crim. habitus q. si carceratus egerit, probata effractione, sive fugerit, sive non, pro confesso et convicto habeat pro crimine pro quo erat carceratus. Sed nota (meo. videri) q. per for. tantum convictus in commune in hoc quod si tunc a fugiat habeat pro convicto et confesso, et si sufficiens conditio fuge, at conditio effractionis non sufficit, cum in hoc capite a sit correctus in commune, et gradus for. exorbitans, et penalis non extendend.

Quaz. de b. cap. 1. n. 80. licet qui fugiat fracti carceris tamen in multis casib. n. punitur poena fracti carceris, neq. habet pro confesso. na. duo cogulative requiruntur Conspiratio, et fractura.

Carceratus fracti vinculi et compedi per porta vel fenestra fugiens sine fractura, tanquam effractor punitur. Cabal. cont. 1. casu 8. n. 33. Et requiritur et poena effractoris subiacet, q. contra eum sit formata speciali inquisitio (generalis n. sufficit) vel saltem sint causa pro qualrat. de preteritis, de plurib. respo. off. 3. n.

Causes summarij iudicij? Marant. de ord. iud. 4. p. tit. 9. a n. 42. Carcer. 3. p. c. 16. a n. 139. - Procedor. de f. 132. Sequera in prax. civil. rub. 14. a n. 6. Farin. in reort. iudic. q. 35. n. 2. Scar. de reprob. iudic. lib. 1. c. 53. a n. 13. et 42. et lib. 2. c. 5. n. 86. 171. et 179.

Curatio potest fieri in ecclesia, dummodo n. ad causam poene mortis, vel alterius conforatus fiat, et dummodo extra illa index deurnat. Velar. consult. 81. per tot.

Compendio preheminentiarum n. requiruntur iuri naturali communi, ne munia pati servanda s. pro lye. Meib. de. 130. n. 16. sicut patet in diffinit. q. sit. co. Annou. si contra us. 40. an. Grat. de f. c. 845. n. 4. Avend. de exp. 1. p. c. 19. n. 16. - Et omnia privilegia quae habentur per immemorabilem prescriptionem adquiruntur super pac. lib. 3. c. 14. n. 27. Perq. de iur. sic. tit. 2. n. 61. - Nota q. 1. loco nominis in instrumentis debet precedere. Franch. dec. 138. n. 2.

Compendio. Bart. in l. i. de Tyrana. de hinc. rub. Superiori possessionis qualitas declarata auctoritate in instrumentis compendiosum, et quod ita fuit observatum, ut tunc modo creditur ab altero nullum.

l. l. si de interpret. de legib. c. cum dicitur. de consult. Motin. et Bald. lib. 2. c. 6. an. 13.

Cambium, seu bill. in interest ad rem 8. pro 100 firmata ex residuo cambij
valida est R. S. per Mascaro 5. Julij 1650. inter Gasq. Sanchez, et Andrea Molina,
et alios. Ulyssis Cene. de censib. q. 1. c. 2. q. 1. art. 2. alij. q. 15. n. 46. Lota post
d. trac. dec. 34. n. 5. et dec. 229. et V. verb. interest

Cambiorum causa quamvis et summaria, non tamen est executiva, et sic in ea
possunt dari tutae R. S. pro: pub. per faver loco Alreus 12. Sept. 1592. De iure et exe-
cutiva per tradita a fratim. c. 64. n. 13. Matrib. dec. 8.

Cessionis bonorum beneficis ad fugiendam incarcerationem uti nō potest ille qui semel
moratorius, et inducias quinquenales obtinuit Hering. de fidei. c. 5. n. 227. Alva-
rez de priv. paup. q. 44. n. 95. Drentacing. var. lib. 3. tit. de solut. res. 1. n. 30. et
R. S. per Cases 10. Januar. 1634. ref. P. lo. Joann. Oca, ubi etiam declaratum fuit
q. Senex qui nō attingit 70. annos, pretextu Senectutis nō possit evitare Carcere sub de-
bitis tali qualitate quod propter illud possit debitor detineri in carcere. V. Maurion. de
Caus. Exec. lib. 1. l. 1. n. 13. per tot.

Consualis contractus est dividuus et potest valere pro parte, ut pro: non, ut si procurator conti-
tus ad curandum infirmum sol. curaverit in 100 l., valebit contractus in 100 l. tan-
tum, et in alij non. Gregor. 15. dec. 157. n. 16. Cene. de censib. q. 2. c. 1. q. 3. art. 1.
in nova edit. q. 53. n. 3. et dec. 283. n. 10. post trac. R. S. per Alreus, pro Case loco Alreus
21. Jun. 1634. ref. P. lo. Joann. Oca, ubi etiam declaratum fuit q. Senex qui nō attingit 70. annos, pretextu Senectutis nō possit evitare Carcere sub de-
bitis tali qualitate quod propter illud possit debitor detineri in carcere. V. Maurion. de
Caus. Exec. lib. 1. l. 1. n. 13. per tot.

Cessionis vinculus spectat ad eum cuius nomine debitoris fuit datum in solutio, maxime
si eius culpa fuit deperditum surd. com 22. et 145. et dec. 23. 187. et 326. et V. Ho-
bique Rodena. Leo. dec. 192. n. 8. et segg. Guzman de lre. q. 30. et 35. per tot. Guenda dec.
87. Cancen 2. q. c. 6. a n. 168. Font. dec. 167. Oca tit. 7. q. 3. per tot. Sicut vero in cesso-
ne simplicis et facta pro satisfactione crediti, ut si dicitur sit pro solvendo est. na verb. pro im-
portat modum quasi dicitur esse ad satisfaciendum l. antepun. §. 1. deleg. 2. et hoc casu spectat
vinculus ad cedentem Otac. dec. 92. n. 9. et 10. surd. d. conf. 22. n. 33. et est ratio
quia per simplicem cessionem absq. nominis venditione, et in solutu datione, nō inducit
solutio, nec debitu extinguit, nisi quatenus cessionarius a debitore cesso debitu fuerit
consecutus. gl. mag. in fi. in l. legavit de lib. leg. Otac. n. 2. surd. n. 11. Matrib. dec. 179.
n. 13. et segg. 2. q. R. S. per Cases 7. Julij 1634. ref. P. lo. Joann. Oca, ubi etiam declaratum fuit q. Senex qui nō attingit 70. annos, pretextu Senectutis nō possit evitare Carcere sub de-
bitis tali qualitate quod propter illud possit debitor detineri in carcere. V. Maurion. de
Caus. Exec. lib. 1. l. 1. n. 13. per tot.

denique q^a facte fuerunt cessione pro solvendi, et an periculum quantitati cessa pertinet
 ad cedente vel ad cessionarium V^o Resaur. q^a form. lib. 4. q. 10. Sec. de camb. §. 2.
 gl. 5. a n. 244. Dinegr. dec. 38. et 104. Junn. lib. 3. q. 73. Tomat. dec. 29. et an cesso
 nomine, debitor n^o solvente, maneat antequa actio q^a cedente, aut rem sit extincta.
 V^o Perena dec. 38. et 104 = An cedens, vel vendens nomen debitoris, aut conveniendi
 cui favor constitutus, exerceat reditu vel n^o sit solvendo cedens vel vendens aut teneatur,
 vel sufficiat dare debitorem debentem, et non solventem. V^o Rodriguez de an. red.
 q. 21. ubi n. 12. distinguit. Avrd. dec. 326. n. 42. Grand. dec. 108. n. 1.

Chirographum civitatis Vall^e (vulgo albaram de Vall^e) traditio semper fuit habita pro ve-
 ra, et reali solutione, vel pro pecunia numerata Leo. dec. 190. a n. 9. et ita fuit plurimi
 iudicium in R. A. Similiter solutio q^a fit in Tabula numularia Urbis reputat pro
 reali solutione ac pecunia numerata, Leo dec. 130. et 138. Atq^{ue} d. Uicid. Alaga
 inter alia locavit Marco Ant. Cobor, ^{et alii} ultimis q^a pidi de Rucafa p^{re}no 922 L^o 103 indica-
 bu equali solutioni cu pacto q^a fiat solutio in pecunia numerata, vel cu partita tabu-
 la numularia Urbis ad electione Archiepi in quolibet solone. Venit dies Notis omnium
 Sanctorum 1633. quo tempore Tabula Urbis magna ractura patiebatur, et erat valde exhau-
 sta, et sic p^{ro} Archiepi eligit exigere p^{re}no huius, et aliam solutionem in pecu-
 nia numerata, et sic iniungere fecit conductori, qui 3. Novembr. partita girarunt
 per tabula d^o Archiepi, et statim in R. A. per via recurru contenderunt solvendo
 per tabulam satisfecisse in q^a solutio per tabula reputat pro vera et reali, h^o d^o Ar-
 chiepi exigit solutionem ante per tabula, et licet a p^{ri}ncipio electione habuisset, cu
 tamen n^o adit clau. variandi toties quoties. Semel facta electione in initio exatio-
 nis p^{re}no, variare n^o poterat. R. C. censuit conductore n^o bene solvisse, na licet
 partita Tabule requirit pro pecunia numerata, tamen contrahentes cogitarunt diffe-
 rentia inter utranque solutionem, et q^o ad differentia partite tabule fit mentio
 de pecunia numerata, specie differunt, nec una sub alia continet. Et quamvis ve-
 rit sit electione facta variari n^o posse L. 20. de opt. leg. nec elapso termino Gratian. disp.
 c. 239. a n. 1. de p^{re}no ad 22. et seq. Verum q^o in obliquo sit diversitas temporis, et ter-
 minorum, licet in uno termino una solutione accepit, poterit in alio variare Gra-
 tian. n. 32. V^o Farin. in q^o d. 2. to. dec. 430. n. 3. Ex quib^{us} p^{ro}visu fuit ref. d. P. Lang
 12. Novembr. 1633. recurre nullatenus manere in h^o p^{re}no restituendo p^{re}no iudici deci-
 manum, qui p^{ro}visu fuit commissa p^{re}no ante executione facti cognoscere tenent^{ur} de alia p^{re}-
 tensione per dicto conductore suscitata scilicet an solvendo in d. Chirographi, satisfac-
 erint de in pecunia numerata, et iudex decim. die 18. eorunde declaravit n^o satisfacere
 nisi in pecunia numerata, a qua conductore, et Syn^d Urbis appellarunt, et cause commissa
 d. P. Lang, allegabant hanc Notam Chirographi habita fuisse pro vera et reali, ac in pecunia nu-
 merata Leo. d. n. 9. et longeva consuetudine introduci ut qui debet solvere in pecunia
 us illis satisfaceret, q^o conveniendo recte efficit ut una moneta pro alia recte solvi possit
 Bart. in l. Paul. n. 3. de solut.

Citatus simul in causa vel mandato constituti procurator amplius non citandi, sed omnia acta usque ad sententiam etiam ex parte recte fiunt ad valorem domus assignat. Paul. obs. 51. lib. 2. (vel 16) n. 6. Vivius dec. 310. n. 7. Marant. de ord. iud. tit. citat. n. 118. Dubitat an citata parte in hoc mandato in Tribunali inferiori, causa evocata, tenentur variata ad fugerim fuerit citata, illa 1^a citatio quae potest valide continuari causa vel valeri in Tribunali, videtur quod sic per trad. a Rebus. ad A. gall. 3. to. tit. de elect. n. 19. ad 33. omnino videndo. Contrarium tamen est receptum in R. A. ex communis Regulo, et in omnibus Regni Curiae, et fundari potest ex decisis per Mich. Ferrer. 1. p. obs. c. 18.

Conductioni factae per fideicommissum possessor non tenet hanc successor. Molina lib. 1. c. 21. n. 3. (qui dicit hoc procedere ad omni conditione, et quod ab eo nullum onus derogabit. Castillo Contr. 6. to. lib. 5. c. 161. n. 15. Atamen contrarium tenent Perez (qui audacia Molin. notat) de fideic. art. 40. n. 96. et 97. Reg. Costa de rata port. 9. 124. n. 6. Pro anno incoato pro quo iam facta impensa, vel maior pars, vel et dubium quod dubiter conductio fund. dec. 52. n. 12. Gratian. de. c. 37. n. 3. Surd. dec. 40. Marec. var. c. 18. n. 7. Fontanini. var. lib. 3. de locato. ref. 2. n. 10. Paschal. de vir. pat. pot. 4. p. c. 6. n. 32. et si fructus non percipiunt in uno anno, sed in tribus, vel quinque, successor hanc tenet pro toto triennio, aut quinquennio nisi pro uno anno anno incepto figurat Hier. Gabr. com. 86. n. 1. surd. n. 13. et conductor non potest recedere a conduct. sed debet continuare fund. com. 331. cum seq. lib. 3. et supra citari. Pariter si in auctoritate superioris iudicii fuit facta conductio fiat successor c. de cetero. c. venimus. de ramiat. Mantri. de fac. lib. 5. tit. 13. n. 6. et 27. Et sic fuit iudicatum anno in fav. Hieron. Vallebrava 2^a comite de Elda. Alia R. S. per. Casu, ref. finant. de Martij 1634. in fav. conductor. Baronij de Magalave 2^a D. Guilherm. Carrer. 2do successor unigenitali, aut singulari tenet hanc locationem grade- cessorij V. de. Brito in tra. de locat. 2. p. Rubr. §. 5. fol. 157. Et successor in fideicommissa non tenet hanc conductorem factae per gravatam fuit de iure R. S. per. Abreu 19. dec. 1608. inter com. de finar. et fuit lib. 5. Alia per. Daza 31. May 1611. inter Jon. Dr. Lopez et D. Petrus Guzman. Alia per. Abreu 19. Jun. 1621. inter Jac. Fuder, et D. Ferd. Rebollo. Alia per. Abreu 3. Jun. 1624. inter D. Povero. Cruille, et Pet. Vilanova. et Alia per. Daza 3. Aug. 1629. inter Amb. Fababrix et Virol. Courer. et an si successor recipiat mercedem locationis, satisficere debeat V. surd. dec. 33. et ibi Hodier. Mantri. de fac. lib. 5. tit. 10. n. 8. R. S. per. Daza 16. Jan. 1629. inter Jon. Coca, et Salvat. Vera, que fuit confirmata in Aula Crimi. in Commissione S. C. A. 1^a pub. per. Daza 20. Novem. 1629.

Contra iuramentum confessus declaratus potest admitti ad probandum contrarium eius quod ex confessione resultat Guizares. dec. Neap. 49. et iurata ea satisfacta in Aula D. P. Lang in causa impetit. inter Clarus S. Nudai, et Frus. et Vime. Lopez de Daiporta 26. Sept. 1633. ref. Polo. Non est minus parte admitti ad probandum 2° propriam confessionem Tribian. dec. 5. lib. 1. Paul. lib. 1. obs. 80. n. 5.

Conditiones alternatim, vel disjunctim quomodo adimpleri debeant? Distinguedum est. 1° casu ubi quod reperit copula et non utriusque Extentio requiritur. Insuper de iust. q. 455. n. 1. Leo dec. 44. et huius q. 457. 2° ubi quod est copula sed punctus, nisi fiat loco copulae. Menz. com. 679. n. 3. Fel. n. 15. 3° ubi quod conditiones sunt alternatim, nisi sufficit altera evenisse Fel. n. 16. ibi

casu limitat? in conditionis alternativi favor habet liberorum ad quos meliorum, et extra-
 neorum exclusionis alternatis in copulativas convertunt? Unde si dicat testator Tiro sine
liberis, vel sine testamento decedente. vel ita: sine liberis vel minore 20 an. decedente, si Ti-
ro sine testamento, vel minor 20. an. attamen liberis superstitibus decedat, n. admittit substitui
q. procedit favore liberorum, et haec n. adimpleta n. est curandi delictentia caritatis, na. in cop-
latis mutantur ex l. generaliter. C. de inst. et substit. et ibi Bart. Maynard. dec. 38. n. 12.
lib. 5. Franch. dec. 150. n. 2. Ferrer sup. cont. los Vingubens. gl. 5. n. 108. quae limitatio nullus
habet contradictores.

Difficultas consistit q. testator posita cond. si sine liberis adiecit alia alternativa vel sine
 testamento, an resolvant in copulativas filij n. superstitibus? Maynard. n. 4. tenet
 q. non, sed sufficere altera adimpleri ut substitui admittat, q. alternativa sua propria
 natura obtinet, et n. militat ratio favori liberorum ut resolvat in copulativas. Idcirco
 tamen est communis conceptus, na. quamvis sit verum hoc introduci fuisse in favore
 liberorum ut alternativa mutet in copulativa, sed a principio concessa posita copulativa
 scilicet temp. facti illi, n. debet mutari eius qualitas ex eventu qui sequitur post mor-
 te testatoris, et ab eventu n. est iudicandum, nec cond. debet intelligi parti coniuncta,
 et partim disjuncta, nec una eade. substitutio divisio iure ceteri, et huiusmodi testator
 voluerit filios ponere in cond. ut ceteris cond. iuxta nata illius regulent q. ad
 cond. si sine lib. gl. v. ap. Fuar. d. g. 455. n. 17. Franch. dec. 156. Manbia dec. 247.
 et 249. Font. de par. 1. to. cl. 4. gl. 24. n. 71. Perez de fiduc. art. 13. n. 34. et conu. 19. n. 1. lib. 5.
 Ferrer. gl. 1. n. 109. et ita sequissime fuit iudicandum. A. graeviu R. 1. per Alruu 22. Mar-
 tij 1614. in fav. Gas. Jorda D. Gas. Jorda. et alia per Alruu 26. Nov. 1614. in fav. Joanne Ar-
 dit 7. Andrea Sanchez = Raja. per Alruu 5. Jan. 1623. ref. Joanne Blanco inter D. Hier. Wang
 et D. Hier. Purgina. id. fuit de iur. ref. J. Balt. Janz Novem. 1633. inter Ludov. Cuelo,
 et D. Ragh de Verona et alia per Alruu 25. Januar. 1634. Similiter fuit declaratu
 in Aula Crim. si minus grateris ad fav. Leyi Fici, ut scribit Lamb. Ortiz D. P. Janz.
 Unde res est decisa in trib. Auli huius R. Arde

Confiscationis poena an possit imponi pro delicto cui indita est poena vlt. suplicij, et Confisc.
 tionis, q. ob defectu probationis seu extraordinarie venit quuminoz, dubitatu fuit in L. C. Mathen de re
 in causa Joa. Manaj de Ragonui accusati ob falsa moneta. Videbat q. sic na. Confisc. et
 poena pecuniaria, et quilibet Corporali et maior illa l. in sex voru. de pen. Unde cu
 seu iuxta probationis qualitate sit poena semij condemnand, nilominu q. procedat
 Confiscatio. for. 12. de crim. falsi. Adhaec tenet R. 1. per Alruu 13. Jun. 1579. ubi Joach
 Navis nos ob crimen falsi ad trivenu fuit damnatus per decenniu, et in Confisc. omnium
 bonoru. Sed triu fuit resolutu q. na. q. a. lex vel statuto duplex poena copulativa impo-
 nit, utraq. equaliter et imponenda l. nemo. 2. 2. C. de puc. An. iud. conu. 313. n. 46. et si
 si ob defectu probi n. admittit poena vlt. suplicij, nec Confiscatio et admittenda. Farin. 4. 6.
 n. 35. et q. 15. n. 19. Cabal. cas. 8. n. 42. et cas. 22. n. 9. Matrib. dec. 271. per tot. et faveo
 Digesto d. for. 12. na. postquam poena morti imponit, addit: e. oltra alio toto los luri boni sui
 Confiscato, si ergo vlt. capitale iniungit poena Confiscationis, haec n. est imponenda, si 1. locu
 n. habeat, ita dicitur tenet ref. J. Rayn. Mora 14. Maj 1630. quamvis postea bene di-
 cussu processu vlt. fuit seu condemnandus poena morti, et Confiscationi, pro vlt. condemnat et q.
 forequere tanquam cadaver; sed postea Prorex Marchio delos Velu commutavit poenas in trivenu
 in pignoru, sed vuy in carcerib. decessit.

Cautio de iudicio sibi gratanda est per rem q^o adest siya iuguo for. 44. de iurid. Affli.
de. 170. et caret bonis immobilibus l. secundus. qui satis. cog. alia significat immo-
bilis, et non adest siya iuguo, compelli nequit ad satisfaciendum. Ita resolutus fuit D. Balt.
Sanz in fav. Ant. Pauli Elapei 2^a Joan. M. Pharoze 24. Octob. 1634. ^{Waltero} q^o procedi sola
facti q^o n^o gratat d^a cautio etia a n^o possidentibus immobilibus Cacher. dec. 1. n. 9. Novan.
var. q^o. lib. 1. q. 12.

Carceris constructio licet aliqui velint exgenio iurisdictionis exercentis fieri debere Capitl.
de Baro. prag. 19. a n. 28. Franc. dec. 526. Toro in comp. dec. 2. p. Verb. Carceri, et verb.
Carcerar. p. 57. et 59. Attamen verum est ad Universitatem pertinere q^o vni et praxi recip-
tus est Clar. 6. fin. q. 46. n. 2. Arrendano del xij. mand. p. 1. c. 20. a n. 4. et in nro
Reyno, graximo Vall. ita servari astitit Certan in vint. care. l. 5. a n. 18. et q^o spectet
ad Universitatem fuit resolutum in Aula S. P. S. in fav. Artoxi Valm. d^a loci de Pucot. 2^a d.
Oppidus R. S. per Albrun 24. dec. 1624. Custodia carceris n^o debet fieri exgenio U-
niversitarii, aut vasallorum, nec licet d^a possint Custodire Carcerator, saltem tem-
pore necessitatis, et singulis gradibus, debet tamen d^a iusta salaria solvere, alia n^o
tenent Vasalli, aut Universitates. Carcer. lib. 3. l. 13. n. 233. ^{Waltero} per Albrun 29.
Nov. 1634. n^o fuit D. Balt. sanz in Baronia de Bemia, et March. de Avria illius d^a.

Cautio idonea que gratat pro reya sent^a exequenda, si succumbens supplicaverit Extrav.
Petri 2ⁱ f. 57. p. 2. gratanda est etia parte n^o getente Surd. dec. 57. Carcer. lib. 3. c. 17. n. 251.
Fontan. cl. 4. gl. 18. p. 4. n. 123. quidquid contrarium sentiat fandi de excep. exp. 32.
n. 141. et 142. An sufficiat iuratoria q^o eger gaugentat alia n^o possit reperiri, ali-
qui tenent sufficere ^{in rebus} de favore pauperum l. 1. p. 9. 53. fin. Reg. dec.
189. licet statuto in forma exigat fiduciam Franck. dec. 313. n. 8. Surd. dec. 141. n. 7. Guib.
dec. 4. n. 14. Alij tenent contrarium, na q^o lex iubet gratari cautione in signoribus vel fi-
duciaribus, n^o satisfacit vtro gratando iuratoria, et in hoc casu a gratandaria requirit
cautio Franc. dec. 200. n. 17. Roland. com. 43. n. 2. fin. Reg. q. 149. Guib. n. 15. 45. et
Reg. Barbar. in l. divorcio 8. §. interdum n. 27. sol. matr. et sic iudicant in Q. A. in causa
Georgij Bartoli. Toro in comp. 1. q. Verb. cautio. et 2. p. d. Verb. cautio. At cautio gratan-
da pro reya exequenda sent^a ad q^o sus^a prosecutia interposita per gaugentat, sufficiat
q^o sit iuratoria, ita fuit graximo ex deliberatione duarum Aularum, fuit D. P. sanz die
Maij 1635. in fav. D. Hui. et D. Bern. Ladon fratru in graximo petitionis Alimentorum 2^a
Comite de Sinarca. Actuar. Balt. Blano nro. Fontan. d. cl. 4. gl. 18. p. 4. n. 81. Valli

doter q^o gaugentat n^o sufficiat gratari iuratoria. Sed eis potest succurri offerendo q^o graximo
sit loco fiduciariorum. l. 1. et 2. de vint. car. ver. l. procuratorii §. fi. ad Treb. Franc. dec. 75.
n. 9. Toro d. 2. p. Verb. cautio gratanda. p. 72. et v. cautio de restituendo q. 65.
Indicatum fuit in aula S. Joan. Blano in causa Legitimi Valentini contra alios particulares ref^a D^a
Andrea sanz, an gratanda esset cautio per Capitulum in causa retractionis sent^a per cap^o in
obstant, vel sufficiat nuda equum promissio, et obligatio, et habita consultatione in alia
Aula S. P. sanz fuit responsum legifimie fuisse admittit Capitulum ad nuda promissione tan-
quam notorie dicitur, et plura immobilia possidente et ita gratari in d^a Aula. et hoc

et V. Font. to.
2. dec.

C

gravi multo nite fundamnti, et licet ex l. i. ut legat. sui filii. non. Tempus cogat dari dare
 qui tenet cautionem gratam cuiuscumq; sit dignitati, aut facultati, na qd a habito re-
 quirit pro forma, et a locupletissimo ff. p. d. l. 25. §. fi. et l. leg. d. minor. Barbo.
 vbi sup. n. 33. iud. dec. 245. n. 13. Contrarium statum ff. de verborum sig. l. quicumq; 7. c. de fund.
 Patrim. lib. 11. Auth. qui relictus. de iudicia viduit. fol. 1. de iurisdictione. (de leg. aut. l. legi-
 timo in prin. ff. de leg. her. l. ergo. §. ad iur. de p. lib. in quib; caret notorie dicitur non tenent
 cavere, sed sufficit eum nuda promissione et obtione iud. n. 3. Thaur. q. foren. lib. 1.
 q. 21. n. 1. Et haec opinio fortis communiter recepta Barbo. n. 33. et 34. §. 1122. la-
 titudo, pignoriario, et nuda promissio equaliter admittunt si promissor valde idoneus
 sit d. l. ergo. §. ad iur. Carroz. in tra. de oblat. 2. q. 9. 29. n. 5. qui plauerunt sub d.
 Joanni Blasco et ita per eos fuit concorditer resolutum 7. Sept. 1632. in hoc qd nulli com-
 munitati, Universitati, vel collegio hoc concederetur, na in hoc omnium conflictu R. C.
 hanc approbavit repugnanti Capitulo Valentiano; et n. ea approbavit repugnante com-
 munitate, et Universitate, immo, ^{meu} Contrarium observatur, na nulla et alia com. at Uni-
 versitas tam valde idonea, et opulenta ut possit admitti ad nuda obligationem sicut Cap.
 d. d. Val. in iuris d. d. Val. in qua militat omnia dicta Capitulo, et id gratum
 in R. A. ut sufficiat nuda obligatio loco cautionis pro civitate.

Confessio qualificata in libelis qd continet divina, et distincta cogita, ita ut unus n. depen-
 deat ab alio, ut si quis fuerit interrogatus qd ei tradita fuit certa quantitas, et R. deat quod est
 verum, atamen qd illa restituit, iuxta aliquos potest dividi. Menoch. de arb. casu 93. n. 22.
 iud. dec. 258. d. n. 4. Alij tenent dicta confessionis divisa posse ex divinitate factorum
 Gratian. d. c. 130. a n. 16. Grivel. dec. 12. n. 24. iure dec. 353. n. 2. to. 3. Ita de iussu
 in Aula D. Joa. Blasco pro Michale Comjor an. 1629. et in Aula D. P. Lang ref. et
 D. Balt. sanz l. Jul. 1632. Pariter qd qualitas habet promissionis iuris contra se
 dividi potest a confessione seraph. de. 163. Ric. col. 1250. Farin. in reced. novis. 2. p.
 dec. 529. n. 2. et in repet. iud. q. 9. Parlator. lib. 1. c. 1. §. 13. n. 13. et 14. et c. fi. l. p. §. 5. n. 11.
 de Confessione qualificata in criminalibus sup. vbi m. D. Petri sanz, fert Matheu 2. to.
 c. 8. §. 4. a n. 26. in causa necis D. Lud. de Locasilli, vbi interrogatori facti fuerunt necesse
 est qualitate qd D. Lud. primitus 2. nos scoglius diglorit, et came illorum occidit, unde
 illi se defendebunt ignorantes qui ille esset qd contrigerat in heremo, et nocte, et in pro-
 cessu nullis aliis probationibus extabant, nisi confessionis verus iudicialis, et extrajudicia-
 les facte semper est qualitate.

Contractu annullato, annullant omnes clausulae in eo positae et accessorie l. 3. siquid in
 Fran. pat. Mageard. de prob. cons. 14. n. 12. Barbo. ad c. significantis. 38. de off. deleg. n. 10.
 et 11. Vbi tenet qd pena aggrita in contractu nullo est nulla. Unde cum Cambius 2000 sumptu a
 Catharina Affredo per Didacum Alaya et alios, vulgarioris sigillatularum nullus et illius l. 1.
 per Mascaro 6. Jul. 1649. ref. Calahorra inter Anna Scola herede et. Vid. Alaya, et Jo. de Tafalla,
 et Catharina Affredo eum uxore, fuit qd gotha per Tafalla sigillat. Anna Scola condemnari ad sol-
 vendu 2000 l. eo qd in litteris Cambij h. Alaya (cum erat hanc) simul et insolubili ad alij
 se obligavit ad Cambij solone. De iussu fuit l. 1. per Ferrera ref. Calahorra d. Anna Scola debere
 solute quinta partem cambij seducto interesse qd dicit Tafalla percipit rem dicit cambij, qd ten-

hinc imputare in sorte. Nec debet clau. simul et infidus ut in solidu teneat, q' illa re-
manet nulla, et inficax, ut dicit Cambi. fuit declaratum nullu. Nec relevat
fundamentu quo niti? Tafalla q' annullato contractu, n' annullat instrumentu
nec e contra Pareja de instr. ed. tit. 1. re. 3. §. 1. n. 35. et 36. et re. 3. §. 2. a n. 75. q' ex
fui tantu sequit' in suo robore manere Confessione, seu probou confessioni in
dictis litteris Cambi testib' recogniti, q' Aliya et alij dictas 400l a Tafalla recepe-
runt, ac si clau. simul est non esset imposita, et sic tenent' pro virili. et cu' sum-
serint Cambi ad solvenda privilegia q' unioni Dulcinarionu cu' colegio Levationu h-
ut sit nullu, fuit condemnata hanc d' Aliya in s. p. te
sori principalis et solvenda q' contractu nullu, ne unus locuplet' cu' sacra alteru nota
apud Len. post hac. de. 287. n. 1. et 2. et de. 229. n. 4. et q' 45. n. 4. atq' p. 3. c. 1. q' 6. Ad
in minus et eadem gradita procedunt, si locupletiore fiant, ali' sem. Len. q. 1. c. 2. atq' q. 15.
n. 16. Ut latet -

Confessio facta inter amicos n' probat debitum, sed subinet' in vim legati. I. qui uxori de auro.
et arg. leg. surd. de al. tit. 8. §. 1. n. 8. in huiusmodi pendet a voluntate testanti q' probat
re facta 2^a legataria, na potuit testator nil legare, seu 2^a Creditor surd. n. 11. et 12.
Sord. de pac. Clau. fi. gl. vn. §. 2. a n. 23. et de. 88. et 89. Menor. lib. 5. par. 5. Tab. in c. tit.
de testam. §. 17. De R. s. per Dacia 27. Aug. 1613. inter Stephanu Curio, et Jos. Arce. et R. s.
per Alreu 23. febr. 1611. inter Greg. Almon, et Vin. Arila.

Conditio tacita conuet' facta cu' omni clausula p'acti qualitat' et hypothecis, que de-
pendet a mera p'acti conventionione p'acti in 1^a condicione I. ite querit. §. qui
impleto. Locati. Gomez to. 2. c. 3. n. 17. Laner. l. p. c. 14. n. 40. Ripoll. c. 12. n. 341. qui
gradit' regula ampliant et limitant. Nota q' si 1^a condicio facta sit cu' clausula ex-
cutiv' p'acti, n' potest pro tacita reconduci' agi executiv', sed via ordinaria Laner
n. 66. et 67. et 2. p. c. 3. n. 66. et seqq. Garin. in report. de contract. lit. C. vn. conductor.
n. 9. Manni. de hoc. lib. 5. tit. 15. n. 23. R. s. per Dacia 31. Marj 1611. infra. Jo. Lopez 2^a O.
Petri de Suerzan. ibi: Et quomodo per receptione fructu videat' contracta quoda' tacita re-
conditio sub eide p'acti p'acti, et qualitat', tamen instrumentu' quare conditio 2^a vera
et commune d' resolutione n' potest exequi pro tacita reconduci' via executiva, neq' pro p'acti,
et ideo pro tacita reconduci' virtute instrumentu' locationu' expirati n' potest conductor in-
carcerari - Carroc. de loc. p. 2. tit. de revoc. loc. n. 20. et ideo cu' Dicit' Pholipe tunc fuit
p'acti rubeus Mich. Monio instr' rec. per Christ. Porcar nos. 2. Sept. 1650. et multi-
tate ex re per dubia in civ. fuit declaratum ex re manere iustificata, q' Monio appel-
lavit ad R. s. et fuit causa evocata na licet instrumentu' esset quarentizatu, tamen
ex^o iustificatu ex tacita reconduci'one, et alia parte contendente causu' n' esse evocanda,
nihilominus R. s. Calahorra f. v. fuit p'acti dicta causa esse evocanda Re Septembris
1651. Acuar. Josepho Rebollo. q' instr' locati n' potest exequi pro tacita reconduci'one.

Creditor qui habet iura cessa, et bona alterius obligata in graduacione bonoru' debitori in quib'
cedere habet ius, et hypotheca concurrere debet in illo loco, in quo cedere se iura sua non cesset
et Fran. de. 478. Canc. lib. 3. c. 15. n. 119. R. s. per Alreu 18. Jun. 1633. rest' Polo inter cre-
ditori bonoru' Petri Juni, qua' Creditoru' habentes obligata uxore illius ex iure eius cessa col-

locari fuerunt in gradu quo debent collocari. Crediti dotale uxoris per hunc
 Creditores anteriores qui veniunt ad distributionem bonorum communium debitorum, postquam gradatio
 fuit facta, et qui praestita cautione exigerunt sua debita, electionem habet conveniendi
 quilibet ex posterioribus, et illas compellendi ut restituant pecunias exactas, et non tenentur
 necessario posteriores ex omnibus collocari et graduari ad id compellere. Sergio Rovit. cons.
 66. lib. 1. §. l. per Alvaru 7. Junij 1633. ref. Q. Salt. sane in fav. P. Mich. Falco 7.
 Fr. Arce. Fab. inf. lib. 4. tit. 23. §. 42. Cancr. lib. 2. c. 5. n. 178. Vbi tenet qd. tertius
 iste conveniendi non potest agere nisi 2a. ultimus Creditore.

Creditor in re vendita, seu in fructibus locationis per cuius factu omnia alij creditoribus praesertim etiam
 hypothecarij anterioribus, non solum sunt tunc obligati ipsi dno. Nemo. de sign. 4. mem. 2. p.
 n. 145. et n. 148. in p. Gravet. dec. 51. Dubit. et Angerius dicitur bonorum et fructuum
 succedat loco rei, et in eo habeat dnu. in anterioribus, et dicitur si prioribus extat et in aliud
 non est conveniendi tunc loco rei. Nemo. 2. p. mem. 2. n. 19. Sicut de credito c. 4. §. 5.
 n. 189. praecipue si in dno infra fuerit sequentibus, per d. de p. d. d. de. 306. R. p.
 per Alvaru 27. Novem. 1635. inter R. S. Procuratore et Arce. Valon.

Curatoris praescriptio 30. ann. exoritur a reddendi rationibus. Am. lib. 1. c. 7. n. 43. non requiritur
 bona fides aut possessio cui pendeat a negligentia partu. Meneha de fu. n. 34. §. 10. sed
 Contrarius est verum, quod tu obest mala fide, et procedat praescriptio. Robar. de raioc. c. 5.
 n. 25. Surd. cons. 296. to. 2. qui ait qd. mala fide extendit ad 10. heredes, qui nequeant
 praescribere, et sic dicitur in R. H. in causa de Borzo. etia R. S. per Sala 20. Novem.
 1626. ref. Jarnes inter Sal. Casali, et Mich. Lepoll. fuit declaratus Curator non illius
 immediati herede potuisse praescribere, primo famen herede legitimo invocari potuisse
 et per lapsum 50. annorum adie obitu primi heredi compli. praescriptio et fuit confir-
 mata in gradu sup. in l. l. R. C. = For. 84. 1626. et cautus qd. per 20. annos com-
 putandos adie majori etati, praescribat facultas petendi rationes, et non comprehen-
 dantur casu facti praescriptio.

Curator qui propter minorum interese proponit accusationem criminalem tenet se subscri-
 bere nomine proprio ad talium generam, aliter non admittit ad accusandum pro mi-
 nore. Clar. §. 1. q. 14. n. 24. Farin. de accusat. q. 12. n. 53. et ita ref. Q. P. sane fuit
 resolutum in R. C. Criminali die febr. 1632. in fav. Josephi Barochi et Angela Sala
 5a. Vine. Torrellonada Italico Curatore, Fernan. Jac. Almonem non.

Curator hereditatis tanquam tacenti dat qd. heres adit cum inventario, et vult agere contra
 desincentu, sed licet adit hereditate, exprimit hereditas tacenti, semper in inventario qd. acit
 ut si quis conceat ad adit, et hereditas quasi tacenti. Ihan. de d. d. d. c. 5. p. n. 13. 14.
 et 18. Rot. a val. de mont. 4. p. v. n. 27. et 4. de iura. n. 3. Et idem videtur fomen-
 ti vice ubi 14. Jul. 1648. instante Joanne Texeda herede Patru, dicitur qd. Curator heredita-
 ti tacenti Patru sui, et per Elisab. Mora et de Texeda 2a. est appellatus, et introducta appell.
 in R. H. praetendendo hereditate devotum, in hereditate expressa, et in tacenti, attamen l. l.
 per Ferrera Marj 1650. ref. Calahorra fuit confirmata, qd. heres adit cum beneficio inven-
 tarii illud qd. intra legitima tempora consistit.

Connu debitor si velit redimere (itali conno sibi maiorem) n̄ tenetur adire iudicē et
socialē consignare aut deponere, sed sufficit q̄ solvat Maiorē, p̄ffori q̄ in conno
et clauula ut ita fiat, vel si conno erat contritum ante institutionē maiorem, et ita
iudicandū in principio. Summ. reg. et c. ad tit. (C. de iur. iur. Prag. n. 2. et c. uti iud.
de prim. 2. c. 10. n. 6.

Cherium potest officiali Regie armis spoliare, quae capientium sunt Con. 2. var.
c. 20. v. 30. et in grae. c. 33. Perena de manu reg. to. 2. c. 43. n. 2. Faria ad son.
lucelli lib. 2. 1. 10. Carben. to. 1. d. 11. q. 3. n. 108. Vela d. 2. d. 44. n. 47.
Arias & Moya 2. c. 35. Sequen. dec. 56. n. 17.

Conno, extincta domo, super ea imponitur, et locum dicitur abundantio de metr. lib. 2.
c. 38. ex n. 60. Vela d. 2. sed si redificetur, reuelabitur conno ad
statum antiquum ante redificationem domus, et ita dicitur de p̄ffore O. K. et
Calat. L. S. per Mehan 7. April. 1666. inter oratorum J. Phil. Heni, et
Theodoram Bonita. O. K. C.

Conno. Contra vniuersitatem procedit executio in omnibus pensionibus debiti ep̄.
prohibere nequit eo mala fide, quae p̄ffore habent, dum aliqui eo breui-
nis eius viuunt, vel viuere p̄fforentur per non transitū 100. annorum.
Loseus p. 3. c. 17. n. 3. et sic dicitur L. S. in fau. Gregorij Saneho contra Syn-
dicum de Villahermosa per d. 9. Martij 1627. et alia per Caser 24. Julij
1635. in fau. Laurentij Merita. O. K. C.

Curator, vel tutor, finita tutela, possunt litteram ceptam ad pugillo prosequi, maxime
literatione, et instrumenta cause non reddiderint L. S. J. post completam. de
adm. tut. l. 27. de appellat. Gregi. ob. 108. n. 14. et ita dec. referente O. K. et
Calat. L. S. per Benavides 17. Junij 1667. in fau. Edwardi de Silva
de Caraban Arcano. O. K. C.

Nullum dicitur contentio. Per eius iurisdictione adaptari possunt transa-
Pareza de iur. l. 2. spec. 1. q. 1.

Conno max. rem ut declarata conno de crimine et condemnatione procedat oportet ut de
crimine constet saltem aliquo modo, et semiplene ut ait Tab. in l. 2. tit. 24. d. 7. q. adq-
tatur graue nisi tenas, nā antequam rem amittatur debet constare de crimine saltem
semiplene.

Conno. d. 2. in l. 1. c. 2. n. 42. u. 1. Qualiter exceptio aut inuentionis informis dicitur
in iudicio, non est copia sicut data aduersario, si non inuentionis videt inuentione et apponit
ita p̄ffore dicitur ad vniuersitatem conno a se dicitur vniuersitatem non cogitur ut per apponit
fructu p̄ffore remanent nec vniuersitatem admittit aduersarius ad ea impedienda. L. vniuersitatem
de stab. l. 1. rem. vniuersitatem. de impugnatione dicitur vniuersitatem, et sic facta laeoralis tenenda, et
contradictio. Menoch. de p̄ffore lib. 2. p. 4. n. 29. Cane. 1. c. 19. n. 15.

C

Collegia - Amaya ad l. 6. de conditi in publici horreii lib. 10. n. 32. ait Nobili in
 officij administrandi preferendos esse alios, bene natos, doctores, prudentiores, Christianos
 annuos, alij eas qualitates ad habendis foros. ad d. l. i. Magistr. & magist. lib. 2. c. 8.
 Bobadilla lib. 1. c. 4. l. n. 18. et 30. et relati a barboza ad c. de multa 26. del. rabad.
 a n. 15. et Communitates et Collegia maiora, que habent statuta puritatis et nobilitatis
 sanguinis alij erunt preferenda. Salg. & reg. protei. 2. p. c. 9. fore per tot. Hermonilla in
 adit. ad prolog. per tot. et n. 95. u. 29.

Propter gravitatem delicti filij nati post delictum commissum a Patre plecentur, ut Patres a com-
 mittendo delicti deterrantur, ut in crimine tunc manebat dicitur et humanis, et per delictum
 sed macula patris criminis non grauidiat filij antea nati, quasi ex semine puro concep-
 tis non imputantur, et c. in ista. l. 4. l. filia. g. de penat. l. emanuati §. 1. cod. l. 17.
 §. l. facta ad archel. l. 6. tit. 27. part. 2. l. 3. tit. 8. lib. 8. recopil. = At hi non obstantibus
 tenet Amaya lib. 2. off. c. 6. n. 52 - infra Conueni Collegio conector adhuc ante crimen
 paternum non esse admittendos, na statuto particulari excludi sunt illi quorum Patres
 aut maiores non solum dependunt a maiori, Sulei, Sereui, verum et qui aliqua nota aut
 infamia sunt affecti, ex que dependentis infamia vel suspicio infamie, irrogata fuerit quan-
 tumvis alij qualificati exstant, ut in contrarium nec vero, nec falso rumore aliquid
 sit dictum, nec cogitatum. ut Regiam Lexa dicitur. l. 104. Inmanes in d. h. Statut. Cede. Tolet.
 et quomodo in ceteris Collegijs admittantur. v. D. laram. de lapp. c. 4. Cevallos 4. to. com. q.
 900. l. n. 107.

Amaya in archel. n. 58. memorat clausula maiorem Dom. Rodoni Vaquez & Arce Cabelli Præditi
 de qualitate in hit. Dni. Gordini lib. 2. c. 34 = km. n. 61. memorat d. de aban. Ramon &
 Puentel Collegia in celeberrimo Collegio maiori Sancti Crucis Vallisolerano.

Periurus iure canonico infamia incurrit c. g. inf. 3. q. 5. c. 17. 6. q. 1. c. si quis. 7. 22. q. 5.
 Et ab omni dignitate seu honore aruetur. Com. Tol. l. 6. can. 9. et 10. Unde accensur ab
 omni equitri ordine, Collegijs et officijs. ut inquisitionis + l. 10. tit. 1. lib. 1. recog. ubi plura huius periurij non admittit
 Salcedo l. n. 89. ut si gravatur beneficii euloniarius in affectu per sententiam, et si tunc ne ceteris ex familia da-
 notorie periurus, collaro beneficii ei facta est iure nulla. Gonzales ad c. 11. de iur. iur. innum sequatur.
 n. 8. Et late agit de periurijs.

D. Martine de Larreaqui in alleg. p. 2. Fico 2. Marchione de Hispania in causa neui D.
 Ant. de la Torre Equiti Caleracensi in maiori. In omni legati, Regi domus, et Curie Præfeti, et
 Canonici Sta. Euluz Legionensis. n. 43. agruat delictum Marchioni. Secundo, et lecte de ha-
 1. ut fido Colleg. del. inique Collegio del. vna de vall. Illud persequende fund. q. illud per
 2. sui heredes filij, q. Jutam. Et hanc monstrato intercedo in ista ofensa, que la q. de hanc
 3. vno del Collegio, se enuine hanc hanc a todo ob. l. vna. 5. de Fabricen. lib. 11. vna
 4. damnum ad omnia transit dampnum. l. de tota. de inian. Sacin. in c. obin. n. 20. de
 5. in iur. Farin. q. 205. n. 302. Paria ad Claros lib. 5. §. iniuria n. 40. de hanc dolo et
 6. Inyo que siendo in instituto vna filij q. per quem sui vna al. vna de ambas potum.
 7. des celebrata seculari per vna causa llamo ad las Communidades Mariana lib. 20. c. 11.

Castillo requiero, de donde he salido, van número de varones excelentes en todo género de
letras. y el Pont. Leon X. conabito tan altamente de su importancia y de su utilidad,
no meno, y la de la misma fol. como parece de la respuesta y obrario al carta del 1.º Jun.º
del Colegio m.º de Oviedo en fol.º dando le las gracias de la fundacion: quibus tantis
turbant quidem diu culina potest, cadere autem, aut laborant nullomodo potest.
dando que el primer hijo, a quien sacro espíritu fue gloria, con moris como delinguen-
te a manos de un verdugo. gal raso y filo suya, trayendo el segundo en ghorro a-
tonionu de aquella Comunidad, y diera el apellido de el castro, como el otro su muer-
elbuno, y laborava como abata de del mismo de su legitimo hijo, putam. foliata
suarificacion, q.º siendo legitimo, leve tratado como abata de. arg. l. 2. in iuraru
autu tibi duplici causa competit, ut et maris in viciu quore, et Patris in existi-
matione filium, proprias iniurias pari intelligam. (Primum. §. patris. int. ed. l. 1. §.
Item. l. si qui. 26. l. sumo. 30. §. si filio. in l. seq. l. 41. ff. eod. Gomez. 3. var. c. 6. n. 5.
Farin. q. 105. a n. 254. P. Fab. 3. de iur. g. imprim. l. 17. obs. 17. Don. 17. c. 4. surd. de.
Eq. n. 12. Franch. dec. 715. Barbo. in l. sumo 39. a n. 4. sol. matr.

En la Hist. del Colegio de S. Bart. fol. 352 = Don Pacian de Soler. de Barcelona, electo Coleg.
en 3. Nov. 1640 = le dieron Placa de honor en la Universidad, y el supremo grado en 26. de
Mayo 1643. en el Senado de Salamanca. fue del Abito de Saniago.

fol. 324. D. Juanto de Valencia nat. de Monzon, Coleg. de Spania y Cat. de P. de Nueva ha-
viendo sido en Lerida de Decano, Clemeninar. y Sexto, entro en S. Bart. en 3. de Abril
1622. y en 1624. salio por Fiscal de Mallorca, y de otro de seis meses le hicieron Presi-
dente de aquella Aud. en 1636. salio a Oidor de Canaga - en 1639. Regente de Cana-
ga. gen 1641. del sup.º de Aragon y murio 1644.

fol. 100. Pedro de Ogna nat. de Ogna entro en S. Bart. 1. Mayo 1444. fue Cat.º
de Prima de Theologia y su. de su. el vicio en libro de Confessione con algunas
opinionu nuevas contra la fol. Romana y su. de la confesion. y el Abito de Soler
do D. Al.º Carrillo Comodo Synodo, en Alcalá de Henares por comission del Papa, y
en ella fueron condenadas. Murio año 1480 habiendo hecho penitencia como
Catholico. y el Papa ^{apto 4. en bula de 1460.} le conuino. La desgracia de este sujeto no deve aman-
tillar Comunidad tan grande, que en el Consejo se hallaron mui. Coleg. de S. Bart.
y condenaron las proposiciones de, y entre ellos fue el Maestro Martin de la Torre.

En fol. 121 = Martin de la Torre nat. del Abito de Salamanca entro 29. de Nov.
1461. fue Maestro en Theologia y Cat.º en Salamanca. hallose en el Consejo de Alcalá
del año 1479. contra las proposiciones de Pedro de Ogna, y ha nombrado en la Bula de
Noto IV. de 1480. unq. apudo el Consejo.

Collegia an sint secularia vel secularia, late agit, et per quos conu. haz dignitas fuerit.

Esta Carta in primo to

Eloquium vni^{us} s^{an}cti Crucis Collegij. V. lib. catalogo de los obispos de spainca a fol. 60. n. 43.
Vbi agit de D. med. P. Joseph Mendoca G. Quintano, Vbi dicit aliter. cap. ij. qual (al libro de
Jalaran & Mendoca) Extra manupisic q^{ue} di. ex p^{ar}te de D. Joseph de Villacast^{ro} compuesta por el
P^{ro} Diego de Sepu Capellan del Hospital de Sta Cruz & Toledo fundacion de este collado, segun
las dignidad apenas se podran contar como las heranas.

Mariana lib. 20. c. 11. Enumerat Collegia maiora, et ait: Urbe veluti ex arce
Sapientia vni magno numero prodierunt in omni litterarum genere excellentes.

Conan. the. de lingua cast. verb. Collegio = Optimi florentino Polit. india. lib. 5. c. 4. Solorz. de iure ind.
pag. 777. col. 2. vers. loqual. Marquis forer. christ. lib. .c. 4. pag. 20. Sabaudra to. 2. lib. 4. c. 4.
Emprese 6. Machado to. 2. lib. 6. p. 6. ty. 2. docum. 1.

Ribera super lib. Prophet. Equiana a un Colegio m^o. al cauallo Rojano, que de aygal salen n. 11. Ojala de
dixen, doctor q^{ue} admiran, como de la valiente, f^uendo q^{ue} p^{er}manen = Arguino de leg. nobilit. 2. p. 3. prin
contron. 3. n. 6. tenet publica effronia que non sint singulorum, ut que pertinent
ad Collegium, ad diuic f^uere l. intand. q. vni. p^{er}ari. d. deser. diuic.

Por los editos y la boca se contrae parte a los munes impliuto en los Collegios, y el mas digno
de los p^{er}entes q^{ue} se eligido, q^{ue} aspien mortalmente de no elijer. En terminis de los
yis lo traen f^uerua de benef. to. 2. p. 7. c. 16. n. 40. y en el n. 46. q^{ue} los electores estan
obligados a la reuocacion. Lederma 2. p. 9. q. 18. frac. 8. disp. 5. conel. 4. 12. et 13. Lugo
to. 2. de iur. et iure disp. 35. sect. 5. et laudat Vasquez ofoto. Ordendi Molina
de iur. ty. 2. disp. 714. Rebellus lib. 3. q. 5.

Valenzuela Velazquez conu. 90. n. . aduuit DD. de Collegij maioriou,
et de iuritati haturu tractante. Videndz in conu. 91. et 92.

En nombre de fr. Ag^o Saluio Salio un papel contra los estatutos de limpieza de las
Ordenes militares, Iglesias y Colegios. Hace una apostrofa contra el papa y el
M^o. fr. Jeronimo de la Cruz, en defensa de los estatutos, q^{ue} en el lib. 3. cap. 6.
hace una delamacion a los Colegios m^o. de España para q^{ue} no abuyan gozando.
Se consobrado rigor en las p^{er}uenas. By otras delamacion, a las Ordenes mi-
litares y alas J^ug^os.

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

C

Consuetudo est in quodam modo introducta qd pro lege observatur. ad qua tria requiruntur qd longae-
 rari, Primum consensus, et rationabilis causa. Quod est longae rari receptione et opinio, qd
 ad consuetudinem grati in scriptum desiderant decem anni, si vero contra sui desiderant
 20. Actus debent esse uniformes, et non contrarii, ad voluntarium. Desiderat et actus frequentia ad
 qd sufficit qd sint extrajudiciales. Requirit Primum consensus, na Populus n habet aucto-
 ritatem condendi legem antiqua exetitia in eis omnium transibit. Et sic inprobatur consuetudo
 in c. illud. dist. 93. qd prout procedit de iure Canonico innotat nulla est potestas condendi legem
 Canoniam in Populo. n requirit consensus personali, nec expressu vel gestivo, na suffi-
 cit interpretatio vel factis ex voluntaria praesumptione. Nec sufficit qd Princeps consentiat
 per errorem, na qui errat non consentit. Sufficit qd sit rationabilis et iusta ratione mi-
 tae, vel rationi n sequitur, qd scripta convenit et obligat, si lege statuta esse: irratio-
 nabili consuetudo est contraria, quae sine tempore immemorabili praescribit, et adest
 rationabili vel n iudici arbitrio delinquit, consuetudo vero, quae gravamen nullo
 luctura irrationabili est. Nec est. quod consuetudo solvendi decimas luctura grauat
 et approbet. c. cum sint hominu. c. Agostinus. c. in aliquibus de decim. na id potest qd
 remanet integra sustentatio Parrochio, et tunc est rationabili consuetudo, alia nec
 immemorabili sufficit, et tu Parochiani de consuetudinem detinent decimas, ero-
 gant in eis fructum, inquam delinunt sunt, et sic ecclesia non grauat. Dist. c. rela-
 tu. et 2. de testam. Vbi valet consuetudo permittit Clerici et bonis inquit luctura
 admissi. Ex qua grauat luctura, quae in eis debet succedere c. l. eod. De qd per Pont. n
 sit reprobat, ex luctura Primum diffinit de regum videt d. c. i. Dist. c. cum omni. 6.
 de constitut. De. introducti esse consuet. qd Clerici Canonici in absentia percipiunt fru-
 ctus suorum Praebendam, qd est rationabili consuetudo, et assunt ob negotia luctura, vel simile
 causa; n tamen valent consuet. qd in absentia percipiunt distributiones quotidianas c.
 in. de cler. non res. inob. Distributionum impensa natura inhabet sunt, et actualiter di-
 vini officij intersentibus distribuantur quibus, unde consuetudo indistributionis tanquam contra
 naturam et substantiam actu reprobat d. c. in. Agostinus de summe ex eo qd ratione beneficii sui
 conceditur ad eos percipiendos, et ex eo qd officio Clericali se deputarunt, et sic in eis valet con-
 suetudo. Dist. c. servus. de consuet. Vbi Parochus i. m. a. introduxit consuetudinem percipien-
 di ea quodam monasterio, et antiqua debent observari. De. qd si iste valet omnia n debent
 observari; contrarium vero sicut rationabili. Dist. c. i. de consuet.
 In c. si. de consuet. consuetudo requirit derogare iuri naturali, aut divino; At gestiva potest
 si sit rationabili, et praescripta. Nec est. c. in aliquibus. de decim. Vbi decimus qd de iure divino
 debent praestari iuxta loci consuetudinem. na De. qd tollit iure divino, sed interpretat. Dist. c. ad
 apostolicis. de summa, ubi de summa contracta pro grati recepte pro recepte sacramentorum. nisi
 contraria consuet. introducantur. De. n si de gratia ad deligendo in vim elemosinam
 accepta, per consuetudinem agrotata, et tunc dicitur laudabilis consuetudo. Dist. c. si. de consuet.
 N. s. illud, potest dici qd adhuc qd de iure civili valet consuetudo nisi Primum consensus non va-
 leat consuetudo de re luctura abij. assent. Pape. nam licet Populus pot. lege Regia n
 habeat potestatem condendi legem. l. i. de constit. Prine. facilius est qd rei fuerit ad p. ubi.
 non stat. l. 23. Dist. et potest. Et in quo Populus habebat potestatem, ut Populus nun-

Ubi longae rari. Prin-
cipii consensus. Ra-
tionabilis causa.

c. Agostinus. de decim.

c. relatu. de testam.

c. 6. de constitut.

c. servus. de consuet.

c. in aliquibus. de decim.

c. ad apostolicis. de summa.

que Sabuit iurisdictionem in rebus ecclesiasticis, nec ea per se Regia transiit in Pontificem (quomodo tempore transiit in Principem) sed a xpo dno immediate fuit concessa Pontifici, et ab eo tanquam a ~~bono~~ fonte derivaret in alios, et sic cum nunquam fuisse iurisdictionem hac in Populo, non est potest. redire ad eum in quo non fuit, ut esset in iurisdictione temporalis. Hanc rationem in ita expressi Pont. Gregorius.

Cathedra. March verb. Cathedra n. 2. los y votan en Cathedralas e en burados,

March rei. 110. a n. 11. Para lo beneficiario ecclesiastico y si an por conuyn, no eligiendose el mas digno se falta ala put. prohibitoria y el y elige al digno dexando al mas digno peca, y esta obligado a restitucion por el contrato del edicto.

Comunon, e fundacion de. segun la costumbre de las tierras, o leyes de las vniuersidades obligados a votar por aquel y suere mas digno, como lo estan los y votan en las provisiones de los beneficios ecclesiasticos y pellenas por conuynio. Et n. 7. los que votan en las Cathedralas y votan no son electores, sino vendados suere como lo dize Soto (lib. 4. q. 6. art. 3. in fi. non aut Soto esse iudices, sed vere electores esse) y otros, que mortaliter dexando de votar tornando por cierto y padece la dubida, y entendiendo y mudando el voto no la padece. Soto ubi prox. q. qui ^{in Cathedralas in electione} paxerunt digniori eligunt dignum peccat mortaliter, ~~sed~~ non tenentur ad restitutionem ^{et vniuersitati delicti} si de rigore iuris commutativa debet. si paxerunt digno eligunt indignum ad restitutionem tenentur non digno paxerunt, sed vniuersitati si fieri potest, sicut Rex qui paxerunt indignum Reip. nihil debet digno paxerunt, sed Reip.

Mendo de iure archid. lib. 2. q. 6. n. 63. aut tutorem esse sicut ^{et commu-} nam digniorem ex iustitia preferendum minus digno, autem eligens peccat mortaliter, et tenentur ad restitutionem

Lambert in prop. innoc. 21. q. in iudicando sequendū est probabilior opinio n. 128. aut iudicem aliter iudicantem peccare lethaliter, et ad restitutionem tenentur et ait: per nombre de los burados se entenden tambien, no solo los de yarmacha, o vara, o gira, y son los burados de los ayares, sicut tambien los Conseyeros y votan en Capitulo, y conuynio, los conuynarios, o assignados de las vniuersidades y votan las diferencias y por entre los libyanos en sus causas civiles.

Th. Sanchez in pec. to. 2. c. 38. n. 74. cum duo equali numero electorum ad beneficium electi sunt, sorte non est res distribuenda, sed superior est aduendus, et terminum electorum prescribit, et eo transacto electionem ad eum devolvi. Sotus. trat. de digno. boni ac mali spirit. art. 1. q. 2. n. fi. in rebus secularibus ad sorte recurritur, sed iudicat cap. eccle-

Corona sine gulari, aut penna. J. Fab. in agon. 2. c. 27. ait: quo solo cum victo-
ria: si tamen haec diei victoria potest, sine gulari, atq; adversario adeptae, coronam
rapere, vii Athletis fuit.

Confessio minori in iudicio sine civili, sine criminali debet fieri sponte, et au-
thoritate tutoris vel curatoris. In civilibus cum de iure fieri procedat, in cri-
minalibus ex noua iustina. cont. in l. clarum. 4. (de Auctor. praeter-
Cuiac. in Comment. ad d. tit. A. Peror. ad d. tit. n. 4. - in causa Supri
Magdaleny Flanelle 2a. Iurysum Mari, dicit Mari sup. 6. sep. 28. p. 178. p. 178
Cuius responsio a Magdalena de illius innocentia sponte et auctoritate tu-
toris Magdaleny, qui erat 18. annorum - Iste Curator sup. 20. sep. p. 178
declari auctoritatem Curatoris, non requiri tantum ad auctoritatem praestan-
dam, sed ad consulendum Minori, quae dicere, autque negare debeat.

Clar. f. si. q. 55. n. 12. Ait Confessionem factam a minore sine auctoritate tu-
ratoris ei non esse, sed hoc partem prodest si in contrarium est conue-
ntus. Vbi Balth. n. 24. ait cum ^{et Baldo.} Curatoris q. minor torquetur, et confitetur in iudicio sine Curatore qui in-
teresse non debet, et Afflic. de. 208. n. 1. et 2. Minore sine Curatore confi-
tente ad veritatem indignam, non requiri auctoritatem Curatoris, q. Vbi agitur
de mera voluntate non est Curandum de agribus, Vbi Ursil. n. 2. ait Cor.
Concordando opinionem dicit valere confessionem Minori factam in tormentis
q. Curator praestat auctoritatem adhibere dicit veritatem, q. Vbi non
interuenit in confessione facta ad veritatem inueniendam, si auctoritatem Curato-
ris in nullo parte iudicij interuenit, et iudicium nullum, cum hoc conuenit
Arten. q. debet interuenire Curator sicut faciunda Interrogatio, et non quo-
modo Minor respondere debeat.

Contrariam tenet D. Hier. Basilis de. 4. n. 38. et 39. ibi: q. si ex pueris Mi-
nori nevel ex imperitia, vel ex inueniibili calore aliquid contra se dicat, vel
faciat. Sed ^{conuenit} ~~de~~ de 1. oct. 1618. f. v. non procedere sup. 20. sep. itaq; tantum requiri praesentiam Curatoris ad praestandam au-
thoritatem, non vero ad consulendum.

Contentio.

En Junio de 1622. a unti el Arceob. Cameros nro precepto al Cabildo
para que diesen la posesion del Canonias a D. Seluan Morcader. 2.
nalando muy breve termino. el Cabildo suplico continuation en la sala
en la sala del Sr. D. Gerardo de la Cruz, q. hauiendo votado todos que no duna

monerit, enq tambien se halla voto el d. R. Lomban; ^{1 solo} d. Valtorn, vo.
to fue deha suutar, q entonces dixo el. Lomban que aunque todos
[excepto el. Valtorn] votaran que no, esto no obstante deha suutar por
el voto del. Valtorn, porque con uno solo q lo voto se hade moder,
porque el voto uniu preexcelenci viri como es un qdov de probabilidad
D. Crisp. obs. 1. n. y haviendo probabilidad deha monerit la con-
tencion porque no hemos de perder a S. M. la Reyna.

Añade la R. carta de ^{de 1684.} en el lib. de las
acordadas fol. enq manda que siempre q el. fiscal ante
que se suite contencion, deha suutar.

Para mayor del cap lo q trae el. Mathen de re crim. q. fi. a n.
117. q enq sola se ocurre por viam violenta alor gravados por
los juces eclesiasticos, q se requiere notoriamt q haya violencia, q
haya notoriedad de hecho, v derecho; pero si en la violencia no su-
vire notoriedad de hecho, v derecho queda la apelacion q los juces
eclesiasticos. En Aragon como se procede por via de contencion
por los arbitros, q por el P. Camiller q tiene jurisdiccion regia y Pon-
tificia, no se requiere notoriedad para suutar contencion, y para ad-
mitirla, y assi en la duda probable para q se deida in iudicio autho-
ritate pontificia formato Vrut. q. 2. n. 12. Et sic vt non admittatur con-
tentio, curia reman adicat notorietatem ab ipse pro se. Et tunc si alia
curia suutarit dubium super notorietate nullus ex iudicibus potest
vitare admissionem nisi si in re tam clara, qz nulla possit ter-
gumfacione celari. Cortiad. de. 15.

Confer Cortiad. de. 24. n. 40. Si tunc et in dubio sua iurisdictione
et ab ipse excommunicat, vel declaratur excommunicat qd vere excommu-
nicatu Ban. q. 5. tr. 1. re. 23. quod et verum si et in dubio negatio,
scilicet in dubio positio. Bene de im. t. 1. c. 7. de. 7. sec. 4. Vbi defendit
contra Banam excommunicatam non esse. Vrut. de cont. q. 36.
n. 7. aut dubium negatum esse, si peni nulla sit dubitatio, positi-
uum, si ita sint coniectura pro utraque, vt res non sit indecisa, et
hoc caso cum dubium sit probabile, iudex tunc non erit excom-
municatus.

Cortiad. n. 41. Si sint varie opinionum, illa est sequenda qz in
UVA. B. A. C.

Tribunalibus Hadumpe, licet contraria sit iuris communis conformi, vel
et communis.

Para saber si la contencion baxta la duda probable, Anque sobre la Conde-
nacion de provisiones de D.º Innocencio XI. porque se comienza
q el Caballero en iudicando que se sigue la mas probable, pero las
Civitas no iban conprehendidas porque aya parte confederada,
y les baxta tener probabilidad. Mayor duda baxta, si la lile-
siachia tiene mayor probabilidad q la Reglar, o si un qual finis de lo
Arbitros podra el Fiscal, Arbitro nombrado por la Reglar, declarar en
favor de la Jurisdiccion, y contra la lilesiachia, siendo asi que en duda
debe declararse en favor de la Reglar, y interiniendo en el finis de
arbitros, como huby q no como Reglar, si declara por la menos pro-
bable, dexando la mas probable inerte en la condenacion de Ino-
cencio. Y jamas no satisfara con dexar pasar los cinco dias, que
viene a la declaracion tanta, y tiene lo mismo, q la expresa pella-
vando en favor de la Jurisdiccion de D.º Inq.º sobre q el D.º Cance-
ller q.º ay mucha duda suela en estatuto dexar pasar el termi-
no, y con esto queda declarada la contencion en favor de la Reglar. Cor-
trata de. 24. n. 44: Porque el Fiscal arbitro en el caso propuesto
declara en duda contra la Reglar, y surge siguiendo la menos
dexando la mas probable.

¶ sia. de sortileg. ad eas extendendum. Gonzalez in d. c. lancia 3 per tot.
et n. 8. Rectius q.º eligentium vota sunt paria, eo casu potius superior
comre Capitulum, ut infra certum tempus conveniat de aliquo eligen-
do, et elapso tempore ipse eligat per. in c. ult. vbi. nec fortiter de
releg. in 6. licet in aliquibus ecclesijs commendone introducantur, et eo
casu Prebenda sortiantur.

Diana q. 8. tr. 7. res. 83. Communitates docent D.º Sum. Pont.º
et Reges tenent ad beneficia eligere digniores. sed Diana nota
q.º in i. p. tr. 1. res. 40. Regnantes docent id limitandum esse in bono
et Regis habentis libram provisionem. sed hanc Reges d.º Lugo, sed

quae et probabili admittit Fullones. Adhuc Diana d. 7. 83. esse
valde probabile, et tunc in praxi eos qui habent ius conferendi be-
neficia Curata et episcopos per provisionem liberam ut Papa, Rex, et
Princeps in privilegio ad tenendi eligere dignos, nisi in promptu
sint, sed sufficit eligere dignos. ita Fullones, et hanc opinionem cita-
to Diana tenet Machado. et iuxta communiori opinione Pont. et
Lex ad tenendi quosdam dignos, nec id durum esse. sed Diana in fi-
fatis ad esse deservendi a Pont. Card. sui lego.

C. 100

[Faint, illegible handwriting covering the majority of the page, likely bleed-through from the reverse side.]

Conclusio in causa. Se vido decir q alg. vezes se ha declarado en la
Aud. que el defecto de acuerdo, o conclusion del proceso no es nulidad, q q
asi se ha decidido sub aud. del Sr. D. J. Subidañat sin duda esto se a mas
de proceder asi sola facti veritate) porque en el cap. 4. de la. ordina-
cion hecha por el Sr. de Magueta en H. Mayo 1556. donde se di-
xi: q como por los fueros del Rey D. Martin ^{en el capitulo: agre. q totes le} q q
7 assignacion q fol. 170. in cap. 9. in 2. col. q. 2. se ha vnt q orde-
nat q qalades totes las dilaciones las partes litigantes duns deu diez
7 diguen qalquen totes lo q voldran, q q aquellas cosas, sia hazut
7 por conchis qn for en la causa. q lo dit qn dia inuisiblemente ob-
servat, y se manda por el Sr. de Magueta q qalades totes las
dilaciones forales, q qasar etiam los dit dias los quali por dita
disposicio foral son dats q dir q alegar sia conchis en la dita
causa; e qasas aquellas los qn de la R. A. qasen afor rebais
de la tal causa, qn q diguen mes qparar, no obstant q es
voluntar q no seria reuocar lo peremptori, q q semblants exeq-
ciones sin totes q rerecades. Este capitulo esta entre las
ordinaciones, capitulos q gram. q cada año se publican. Et hac
re D. Masau (vnt qn hac scripta) de reg.

Compensatio: confessio. D. Ursi ob. 47. n. fi. q. essi non debet
compensatio de illiquido qd liquidum l. fi. l. de compensat-
tamen si creditum q obijctum sit liquidum ex parte con-
fessione, debet admitti compensatio, quoniam ista opponit etiam
debiti illiquidum, et conceditur tempus ad eius liquida-
tionem, quod aequaliter actor fore debet, cum ab onere
probandi velutius Bald. in d. l. h. n. s. Jacson, Maranta
p. 4. d. 6. n. 3. Medici, Magon. Barbo. in d. l. fi.
n. 16. et ita iudicatum in R. A. Valentina

Capitulum inconsulto episcopo non potest laicis habitis super statum ecclesie.
Pina to. 2. de iur. 1129. ex n. 9.

Curator, nullo expresso nomine minoris, etsi nomine proprio
egit, et in iudicio docuit se Curatorem, et per pupilli deduxit, nihilominus
potest obtinere, nam Curatoris nomine egisse videtur Canon
3. p. c. l. n. 237.

Confessio extrajudicialis facta urgente parte, si duorum, triumve testium
numero probetur, plenam fidem facit contra confidentem. Confessio
extrajudicialis non ^{parte absente} relevat; at si unus testis deponat de
visu, et Confessio extrajudicialis parte absente facta, ad duobus testi-
bus probetur, ambobus probationibus iunguntur, et faciunt plenam pro-
bationem. Confessio extrajudicialis, absente parte facta facit semper
plenam probationem. Fontan. de i. to. 1. de i. 259. et ibi plura de hac
Confessione extrajudiciali.

Ad probandas confes^o extrajudiciales
fuit parte debent esse testes conuen-
tus delicti et tempore Affli. de i. 12.
Gratian. de c. 139. at q. plures
testes deponunt de actibus reitera-
bilibus unus de una confessione, plures
de alia est. hunc testes singulorum
probant Franck. de c. 105. Farin
in post. 1. to. de c. 466. n. 1. et 2.

Confessio debiti facta prout in tali instrumento continetur, si
in instrumento nihil contineat, confessio tanquam erronea
nihil relevat. Canon. p. 3. c. 3. n. 228. Noquerot. alleg.
li. n. 29.

Conclusio in causa. Vbi procedit sola facti veritate inspecta non re-
quiritur conclusio in causa, sed ea ommissa potest iudex procedere
ad declarationem. Quod in hoc Regno et in iuridici observantia
et quamvis iudices semper soleant saltem ut hi concludat, attamen
si ommissa, vel nulliter facta fuerit, non per hoc vitatur processus,
nec sententia et plura sunt exemplaria.

De supra
De Marant. in praxi
p. 4. de iur. 9. n. 23.

Uvicinus potest esse Consiliarius Principi seculari, et Principi con-
sultum ut pona viros et mores committentis certa delicta. Riccio
in praxi var. res. 540. n. 5. et 6.

Clauula sola facti, Vbi apertum est hae clauula, non requiritur quod fiat
dixit. Medic. exam. 27. n. 6. cuius lib. extat Potillius deus.

Castas. In Conilio Tolitano 10. delatum fuit epistolam confesse confessioni, q^d Potamini
episcopi Brauarenis de facti proprio annotarat, et cui adisset tantum coram Pontificibus dei, sci-
ficet tantis illis utrum huius annotationi, et operi huius firmitatis esset, ille huius actus, huius oris
eloquium esse affirmat. Quamvis divini nominis conspectu interrogat an de se mendacium son-
te dixerit, aut alius violentia perterritus talia diceret, mox flebili voci, luminibus ploratu
madentibus, singultibus cui unius dei nominis iuramento clamavit se vera confiteri absque ulla
violencia. Unde etiam per hoc mense sponte deseruisse regimen secularis sui, et organulo
quodam pro admissis flagitiis actuum penitentia, se conclusisse edixit. Iuxta per fideles eius

Mariana lib. 6. c. 9. n. 1. Potamini Brau. est quod libalissimi lapsu se contaminasset, gradu motu, episcopi tantum nomi-
ne venio. In actis huius conuicti post Eugenium Toleranum, et Sixtum Pigninum Hispanensem, Fructuosum, tertius
ipse atq^{ue} inter Martyrum potestatem subierit. UVA. BHSC

confessione agnito, q̄ factu femineo sordidisset, et declarato: licet hunc antiquitatis veter-
na sacra seculi deicere ab honore decernat, Patres Concilij misericorditer uera seruan-
tes nō absterunt nomen honoru q̄ ipse sibi sui criminis confessione iam tulerat, sed
valida auctoritate deiecerunt propterea penitentis suum inferre officij, et arum nisi,
et Venabile Fructuosus Leclerq̄ Duminiensi ep̄o constituerunt Leclerq̄ Brauerensi Judic-
nacula continere. Cor. Got. p. 1. c. 25. n. 5.

Carcere. Uxor eximione uirum a carcere abolenda est, immo expremis digna iuxta Farin.
et Bovad. at mulier latrans seu ^{extorrens} famulatu ad presidij per 8. annos, condemnata fuit ad
venerandā ignominiosā, et ad exitum per quadrienniu. Math. de crim. cont. 19. n. 7.

Curru, sui vehiculum vulgo calera. De eo loquitur L. item quere 13. in prin. Locati. et
dicitur ciuum. V. Jos. lib. 5. ciuum erat vehiculu binam rotaru, quo utebant Romani
ad iter celeriter erant confecturi. Cic. pro Rosio: decem horu nocturnu 506000 passus
ciui genolavit. et 2. Philij. inde ciuo celeriter urbem aduectus. V. Got. et Corrac. Ma-
th. de crim.

Caliditas ~~pro caliditate~~ ^{pro caliditate}. Caliditate L. 29. §. in omnib. s. ff. mandati ibi: cali-
ditatem Got. ibi: caliditatem -

Consoni. De Consonis generaliter, et generali de his que scripsit Probabilioria V. Corrac. var.
lib. 4. c. 1. Vnde libri apocryphi.

Concilium grā non est hinc Proprium, nec in eo habet iurisdictionē, sed imo Pont. q̄ supra Conciliū
et ut Constantini, et cetero opinio (quamvis necesse dicitur. Marcella Formondus. L. 9. §. 1. sed a nomine
indiat c. nemo. c. aliorum. c. facta. q. 1. 3. Vnde nō ab eo ad Conciliū appellat. c. curata. q. 1. 3. sed a
Concilio ad ipsum c. sapet. c. ipsi. q. 1. 3. = 2. Hieronymus ep̄i Alexandrin. et Paulus ep̄i Constantinop. a
Concilio decessit ad Nilu Pont. appellatus, et ab eo fuerunt restituti in sua sede. et sunt alia plura
exempla. 3. Concilia videri possunt accipiunt quatenus confirmant a Pont. c. multi. 17. dist. c. in no-
mine 24. dist. q̄. Pont. et superior Concilio. 14. q̄. Pont. damnat quidē Concilia nisi dixerunt congru-
entia q̄ eius auctoritate. 5. Pont. de sequens mutat aut a Concilio nisi habita fuerint c. non debet
de Conson. et affin. c. habendum. et resp. in 6. = 6. Pont. et caput Leclerq̄, et dicitur vnicuique Leclerq̄
habens potestatem sine ulla limitatione in omni ep̄o nō est saculo pastorali iurato, et ceteri ep̄o-
gi vtriusq̄ Thom = 7. ex c. 14. de elect. ibi: hunc omnia Concilia per Leclerq̄ Rom. auctoritate et
facta sunt, et robur accipiunt, et in eorum Statutu Normata patentes Executionis auctoritate.
Itē for. in d. c. 14. de elect. ad pluriq̄ ibi tenentur ex n. 15. ubi dicitur de electionis contrariis.

Cause Collegiorum seu confraternitatum laicorum tractari debent coram iu-
dice seculari, etiam si agatur de pace. in processibus. Toro. verb. Causa
confraternitatum

Habetur censuale oneratum super centare, et generaliter super omni bono, executionis instabi in re certa, et potest deveniri ad fundum, qui erat in generali obligatione, et tunc per curiam communi, postea venit tertius dicens, habere illud fundum specialiter obligatum a quodam censu, quod quod minus communi, et ante facta executione, et sic cum factus esset dominus directus specialis obligationis, non potuit fundus mihi adiudicari; sed Belluga allegabat, quod cum sententia in re certa esset prioritate ~~et~~ ~~postea~~ ~~potest~~ ~~ad~~ ~~fundum~~ ~~qui~~ ~~erat~~ ~~in~~ ~~generali~~ ~~obligatione~~ ~~et~~ ~~tunc~~ ~~per~~ ~~curiam~~ ~~communi~~, operatur et confirmari potest in re certa ~~et~~ ~~potest~~ ~~ad~~ ~~fundum~~ ~~qui~~ ~~erat~~ ~~in~~ ~~generali~~ ~~obligatione~~ ~~et~~ ~~tunc~~ ~~per~~ ~~curiam~~ ~~communi~~ l. 10. l. 12. qui potest. in sign. sed hac questio cum scriptis Belluga non erat decisa.

Omnia privilegia censualem sunt extensa ad instrumentum debitorum cum responsione interveniente. Cov. 3. var. 64. iuxta l. curabit. de act. empri. Belluga in §. Reges regni. rub. 41.

Canonicus, qui in Canonicis receptis iuravit servare statuta, et consuetudines ecclesie si postea impetret a Papa aliquas prebendas, seu portiones contra consuetudinem talis ecclesie non tenetur perire, et valet huiusmodi impetratio, si in illa gratia apponatur clausula: non obstantibus statutis, et consuetudinibus ecclesie contrariis, etiam iuramento, seu confirmatione sedis Apostolica roboratis; nam non est verosimile quod Canonicus se tantum voluit arctare, quod nunquam contra illa statuta impetraret, et iuramenta sunt interpretanda secundum intentionem iurantij. Leo. dec. 144. n. 44.

Clericus cogi potest per Episcopum ad prestanda cautionem de non offendendo. Riccio. th. 1. dec. 154. §. 259.

Clericus proferens verba iniuriosa iudici laico, qua contra geruntur? Ric. t. 1. d. 31. f. 40.

Capitulorum scriptura. articuli a positionibus distinguuntur, nam positio est pars intentionis super qua petit quis sibi ab adversario responderi, et id significat verbum ponit, et si constitatur adversarius, pars relevatur ab onere probandi, verbo probare intendit respicit articulos, et si positiones regentur, probenter per testes, tunc scripturarum. Iudex solet providere quod fiant responsiones regulatae; per verbo regulatae intelligitur quod quis debeat respondere antequam ei detur copia positionum, si respondere debeat de facto proprio, et recenti; nam si sit septuagenarius, vel factus non sit proprius; vel si sit proprium, decem anni sint elapsi debet habere copiam, ut possit deliberare, et in facto proprio per decem annos presumitur obliuio. Nec opus est quod petitur quod non currat dilatio ad producendos testes, donec pars respondeat, nam hoc iam a jure tenet, et si pars non respondeat, non currat dilatio. Si pars sit absens absque fraude a terminis Civitatis, vel loci, potest per procuratorem legitimum instructum respondere; sed si iudici videatur potest et absente cogere personaliter respondere per publicam. Leo. th. 2. d. 211. confessiones recipi possunt in re certa. l. si puer. in idem. l. eo. dec. 212. de veris. sententia.

Comisum. Comisa fraudulentata, et simulata fieri in foro conscientia non possunt. Et ille qui habet creditum, vel census super re, que cadit in comisum potest uti hac cautela. Ut si res incidit in comisum poterit pensionem non solutam domino; qui habet creditum in illa re, solvat pensionem non solutam, et sic res liberabitur a comisto.

Q. I. A.

Coniunctus potest agere p. coniuncto sine mandato L. sed et ea. ff. de Proc. ur.
Vbi enumerantur personae coniunctae; et debet cavere de rato, et nisi ille ra-
tus habuerit, gesta per coniunctas personas illi non praeducant. Si con-
iunctus agit p. coniuncto tanquam Procurator, et non habeat mandatum,
non valet iudicium, nisi allegando mandatum facit se alium a legis
providentia; excipit si apposita sit clausula omni meliori modo quo
potest. Canon. lib. 2. tit. 14. n. 137. V. infr. verb. coniunctus

Collatio bonorum habet locum si Pater, vel mater fecerit donationem uni filio,
et postea decedat intestatus; fratres debent conferre omnia bona quae a suo
Parente habent for. 2. de collat. = sed collatio tantum habet locum in
descendentibus, non in collateralibus, et sic duo consobrii succedentes ab
intestato non tenent conferre bona, quae a decedente ab intestato accepe-
runt. Leo. lib. 2. dec. 164.

Compensatio non fit q. d. alter debet speciem, alter quantitatem. Maranta in graxi 4. q. 10. d. 6.
n. 2. et 3. nec admittit compensatio in causa depositi for. 1. depositi. f. 109. ...

Clerici non possunt testimonium ferre coram iudicibus secularibus nisi cum Episcopi et superioris
licentia; nec iurare in seculari curia sine licentia superioris cap. 1. in fi. de iu-
ramento calumniarum. Sed Clericus in causa alia permisso non possit examinari
sine superioris licentia, examinatus tamen sine ea valet, et tenet depositio illius.
Nec opus est dicta licentia tribus in casibus. 1. tempore perit. 2. q. d. examinaretur
idem superior, vel Prelatus, qui alij Clericis examinandis licentiam impartitur. 3.
q. d. Clericis vel Religionis examinaret simul cum suo superiore, ac Prelato = Nota
q. d. est in arbitrio Episcopi dare licentiam iudici laico, ut testem clericum examinet, vel
coram se ipso, aut alio iudice clericali examinari facere, ac postea sic factum exa-
men ad ipsum seculare iudicium transmittere. Nota q. d. licentia sic facta, non aliter
gratum datur, quam si probetur, et ideo de illa debet aliter apparere quam per assertionem no-
tarij. Farinac. de testibus quat. 61. a n. 83. Monachus sine sui Prelati licentia nec
testimonium dicere valet, ~~neq. q. d.~~ non habet velle nec nolle, immo ~~est~~ voluntas eo-
rum a voluntate superioris dependet; D. q. d. mortui sunt in mundo. n. 130.

Census. Executio conventus p. exactione censuales condemnatus in expensis. Et qui con-
venitur tanquam deontor alienius rei specialiter obligatus, et hypothecarius condemnatus
in expensis, q. d. per confessionem, aut responsionem executivae conventus, sive per in-
strumenta producta simul cum ipsa confessione constat possidere re specialiter subliga-
tam. Sed q. d. actor ad probandam suam intentionem opus habuit probationis testium,
ut de extremis hypothecariis constaret, tunc reus non tenetur solvere expensas factas
usq. ad publicationem testium, q. d. eorum iusta causa habuit ignorandi. Leo. lib. 2. dec.

clausula motus proprii. Divorces operat effectus. Barbosa. de claus. vsu freq. clau. 79.

Census. Qui censuale habet oneratum non dicitur debitor, cum de iure debitor in-
telligatur, a quo iure exigi pecunia non potest. L. de debitor. 108. de U. S.
et factum, quod emptor census possit compelli ad illum redimendum utriusque.
Leo in resp. p. Salcedo n. 181.

Capellania. V. sacros. fol. 109.

Capitulum. Episcopus facit unum corpus cum capitulo, et sic Canonici et Capitulum debent
sedere iuxta sedem Episcopi, et Vicario proferri. Riccius. collect. 896.

Contentio. Quando oritur contentio in Regia Audentia an aliqua causa sit civilis
vel criminalis tunc secundum dispositionem pragmatice pub. die 4. May 1564. in
cap. 3) Prorex debet nominare tot D. Conules Civiles, et tot in numero pari
Conules Criminalis quorum deliberationi, vel majori parti standum est. Et ab
horum sententia appellandum non est, qd. sunt arbitri secundum habitum Juris, et qd.
apud arbitros est de Jurisdictione contentio non est appellanda; quamvis generali-
ter ab arbitrorum sententia appellatur. Leo. lib. 3. dec. 12. Mathu. Bergin.

Coniunctio intra quantum consanguinitatis gradum constitutus potest sine mandato
agere pro coniuncto iuxta reg. cap. non debet. de consanguinitate. Etiam Amicus
pro Amico quando Amicitia est maxima potest agere absque mandato. tenent
plures D. velati a Barboza in collect. ad cap. nonnulli. de re iuris.

Census sunt onera per Juratos Ville de Callosa ad opus emendi triticum, ~~et illi in fa-~~
vorem Spanie cascant, et illi non emerunt triticum, sed in proprios usus converte-
runt; postea fuerunt condemnati d. Jurati vel Coru. Randoz ad solvendam quan-
tatem census, quam in proprios usus converterunt, et si omnes solvendo sunt
a virili parte condemnabuntur, si solvendo non sint omnes; qui sit solvendo in solidum
condemnatur, sententia p. Vincentis Ferrera die 23. novem. 1646.

Citationis defectus inducit maximam nullitatem processus; et citationis defectus
suppletur, et purgatur, si ille qui debebat citari, comparuit in Iudicio; sed non purgat
hoc vitium qd. pars comparuit opponens nullitatem per defectum citationis,
nam ut ait Canev lib. 3. var. cap. 16. n. 114. que nullitas citationis non purgatur
pro comparente cum oppositione nullitatis. Leo in resq. Regio Fuis 5. Decisa
de Rudo. et qd. adest nullitas per defectum citationis debet pars condemnari
in expensis agutagen. 142. lib. 3. Gratian. 138. n. fi. et ita practicatum est
in nro Regno pluries ut fess. Leo vbi prox. n. 109.

Clausula sola facti veritate attenda quid operetur V. Maranta q. 4. Distinct. 9.
Etiam operatur qd. publicari attentationis possint alij testes prodari. Barboza
de claus. dicta et. sola facti veritate
per hanc clausulam tenentur iudicari omnes solemnitates iuris positivae; et
per hanc clausulam iudex potest pronunciar et decy qui sola veritate in-
nititur. Maranta vbi prox. n. 32. Leo. th. 3. dec. 33.

Consuetudines in nro Regno alie sunt scripte, et sunt fori, et sunt agnita in rub.
Comunen tes cotumes; alie sunt non scripte. Et sic Princeps non potest illis
que inter foros scripte sunt derogare, nec etiam consuetudini interpretativa, que
eade dispositio, que in foro continetur dicitur, ac perinde est ac si esset scripta.
Ceteris potest Princeps derogare, na Princeps potest leges condere que non sine con-
foris, vel privilegia. Presp. observ. t. an. 164. Princeps qui invadet foros, privi-
legia habita, et consuetudines observare tenet observare consuetudines interpretativas,
que perinde habet ac foros. Etiam consuetudo immemorialis preter foros, aut privi-

legia est irrevocabili. nam prohibita consuetudine ad censum prohibita immemo-
 riali, que speciali indiget prohibitione. Et cum habeat approbationem a foris,
 et ita observabitur ac foris. Consuetudines immemoriales adveniens foris
 plures reprobandas putant, quod essent abusus. Sed est dicendum foris esse pro-
 ferendas, et sic in iuramento comprehendendi, et foris per eas vinci. Nec obstat.
 foris 4. et 5. si contra huius aliquid fuerit impetratum, quod ibi consuetudo in genere
 prohibet. R. immemoriali non comprehendendi nisi cum speciali prohibitione
 Nec potest dici quod consuetudo contra foris habeat vitium initium, quod imme-
 morialis consuetudo, et possessio facit presumere illud titulum processisse,
 qui nullum eam creatur, et bona fidei presumat presumptione iuris, et de de-
 re c. 1. de rariis in 6. Et potest allegari initium fuisse consuetudinem a
 dispositione facta in seculi iuribus immediatim ab eis, in quibus fuit conditus foris
 de cuius derogatione agitur, et in eis fuisse revocatum consensu Principis, et
 Regni, et plura insubij deliberant, que postea typis non exciduntur, et ad pro-
 destinata, possunt per incuriam, vel omissionem committi. R. Supposita imme-
 moriali consuetudine, plures Curie post illud foris de cuius derogatione agit inter-
 venerunt, et ex eo solus quod nihil inveniat contra illam consuetudinem, censendum
 est fuisse per ipsas Curias, Regno, et Rege concurrentibus, tacito saltem consensu apro-
 batam. Cressi. observ. l. an. 272.

Confessiones iudiciales habent garantam executionem, et ideo de pure etiam obligatio-
 nes, que sunt in iura executionis. Ut publica, et executoria instrumenta. Bellug.
 rub. 41. n. 42.

Census. isti duo fori sunt desumpti ex grosso originali Curiarum anni 1645.

21 = Item per quant los censals oneste Reyne son privilegiats, y es equitat de
 que la conservacio de aquells, lo que es conseguir, donant, y atribu-
 int forca de especial hypotheca a la adopcion. Per lo los dits dos
 bracos celebrats y Real Insynien a Vra Mag. sia de son servei
 provechir, y manar, y sempre, y quant se compra alguna casa, o heretat
 ab carree, y adopcion de algun censal, naxia per raho de dita
 adopcion, hypotheca, y obligacio especial en dita casa, com sia pren de
 aquella. D en virtut de dita hypotheca concorren los censals de
 En qualsevol concurs de crehedors hypothecaris. Si acas se
 torna a vendre se torna a vendre sens carree, quixa executar
 lo censalite, sens fer discursio alguna. Plain a las Mag.

Alter forus:

205 = Item per quant los carregaments de censals manungut a menys
 gran onho qnt Reyne per la poca seguretat de aquells, occasio-
 nada de la mutacio dels deutors, e ignorancia de los drets pas-
 sins aixi Reals, com personals. Per lo sup. a Vra Mag.

ria de son Real servy manar, q los señores de dtes censals quguen
 compellir als deutors de aquella de deu enden anys, peraq capbreu,
 reconeixent tenir la special obligacio ables afrontacions, havant
 lo Intje ordinari de les Ciutats, Villes, o llocs de hon son, dotes gena
 de q aquells q seran contumazes en qbr dit capbreu incorreguen en
 pena de quitar dit censal, q pagar les penes, satisfiant se los
 drets d'ells, q pagars per lo hereuador, aixi en lo pectori, com en
 lo posefoni. Plan a fa. Negt =

Census. In quz vertebat inter confratres S^{ti} Michaelis, et Timotheum Sabany -
 non prodest doctrina (Cancer. lib. 2. l. 16. n. 57. Vbi tenet esse casum specialem in quo senta in-
 ter alios acta alijs nocet. Veluti si fent senta contra aliquem qui possidebat rem aliquam, ab iis
 oneri obnoxiam, qui sives auferat liberat ad illo onere solvendo, licet ille, cui solvebat, non fu-
 rit in iudicio. Ex quo doctrina deducebat Sabany, q in causa comissi domus quam possidebat,
 non debuit litari Syndico S^{ti} Michaelis. Sed in gallos dita doctrina q deducebat ex fabro in l.
 lib. 2. tit. 4. dif. 9. Vbi ait q si quis esse obligat solvere quid annuum capiend ex certis fundis, aut fructu
 fructibz, sive fundis, aut sive p^{ri}ncipium per sententiam, licet inaudito eo cui solvebatur, liberetur ab obliga-
 tione solvendi, dum ne per collusionem aut per negligentiam, id est contumaciam ea senta fentur.
 Et differentia est notabilis nam in illo casu censui debebat solvi ex illo fructu illius domus, sed in mo do-
 mus erat specialiter hypothecata ad illum censum.

Ratione incidentis qre Index competens, quia ab incompetens q l. 3. §. de iudicij. Bulliga rub. 33.
 §. rem non novam. n. 31. Presp. obs. 4. n. 155.

Vide q clausula itaque si forte est non remittit necessitatem denunciandi creditoris vel
 habenti tortij oppositoris, sed tantum, necessitate denunciandi venditori.
 Sabany non negavit se debere ^{causam cum dicitur q} dote, factam coram iudice Ordinario, sed coram iudice delegato.

Census. Videtur quid Universitas potest caricare censuales obij. Legis licentia, si ea caricave-
 rit ad alia censuales suenda. Nam tantum impet. licentia Legis ad alienandum, et non
 alienat, qd onerat censum, ad aliud suendum. 1° nam 2us censu subrogatur in locum
 1° et sic debet sapere naturam illius in cuius locum subrogatur. 3° nam si Civitas reci-
 piat predium a Titio referante sibi reditum, etiam si pro reditu solutione obliget bona
 publica, et ipsum predium, adquiret predium, et non alienat, et non indiget Principi licentia,
 nec Indici decreto qd sentit. Roderyus de annis redditibz lib. 1. g. 44. n. 66. et confirmat
 ibid. q sicut minori licet prohibeatur obligare, tamen ea pot. facere absq Indici decreto,
 et alia solemnitate qd conditionum suam meliorem faciat, et ita potest minor Compositum
 accipiens ad pensionem obligari. Roderyus ibid.

Qd redditus constituit super bonis Civitatis publicis vni destinatis, qualia sunt platea, via
 publica, curia, defensa, prata, montes, et termini, requirit Principi licentia, si super
 bonis publicis, n destinatis ad usum publicum, qualia sunt bona que sunt in redditu
 pecunie populi, sicut pecora, molendina, domus, prata, campi, oliveta, et redditus publi-
 ci, quatenus sit opus a plurius complexa q requirit Principi decretum, acramen glu-
 rimi contrariam confutunt. Roderyus de annis lib. 1. g. 14. n. 67. Cancer. lib. 3. c. 17. n. 199.

Census. Singulares nomine proprio, et ipsa universitas erant obligati ad quendam censuale, querebat an singulares prescripserint dictum censuale, quod census ad hunc annum singularibus nihil fuisset petum, cum universitas solisset, et census est non est prescriptum, q. cu. universitas solisset, dicuntur soluisse singulares. Canon var. lib. 1. c. 15. n. 72.

Si Syndicus habet in mandato ut possit obligare singulares de veritate, presentes et futuros, potest in venditione censualem, et violatorum talem obligationem facere, et remanent omni de universitate presentes et futuri obligati, etiam nempe bona. Et qui soluit q. debet universitati potest ab eorum petore solutum, damna, et expensas. Canon. lib. 3. c. 1. n. 207. 208. et 209.

Si. C. de venden. reb. Civ. lib. 11.

Canon lib. 3. c. 17. n. 202. ait Universitas Catalonie non posse censuali imponere abis Regis licentia, q. in actis fonderis ubi populus dedit debet intervenire dominus Confessus. q. q. imponit census p. alio tuendo, in populo n. dedit n. q. opus dedit.

In criminalibus, si confessio fiat, cuius qualitate diminuitur delictum, eo modo accipi debet, et non est electio pena ordinaria, sed ad arbitrium, et ita prout dicitur in hac R. A. Marben c. 8. §. A. n. 26.

Confessio vel recognitio qualificata, veluti q. debitor confiteatur sua manu subterigne fuisse chirographum, ceterum quantitatem in eo contractam soluisse, sed cui confessio qualificata non sit clara, et aperta n. habet paratam executionem Menoch. de arbitrar. lib. 2. cens. 1. casu 73. n. 2. cu. seq. Au. Gomez th. 3. c. 3. n. 26. Avendano et alij relictis a Morla. Nam confessio qualificata continet unum factum debet cui sua qualitate acceptari, q. in connexis facta est confessio, nisi contra confessionem ad id sursum sursum, ut in eo qui confiteatur se occidisse hominem sed ad sui defensionem, nam confessio dividit ab sursum sursum sursum de contra occidentem ex l. 1. de heredi. et in eo qui confitetur se matrimonium contraxisse, sed animo decipiendi. Et recognitio quantitate contenta inprivata ser parata soluisse, de dicit, sed illam soluisse, vel factum fuisse parat de non petendo. Cuius talis confessio sine ratione causae, sine ratione verborum unum factum continet, cui nulla contra eum sit facta q. sursum sursum, n. potest confessio dividi. Quia confessio debet et solutionem sunt coniuncta et connexa, quae ex continetia factorum separationem non recipiunt. Nec oportet, sicut in l. si quis d. de except. q. firmam q. sedius articulo separato ratione diversitatis temporum; nam temporis diversitas non tollit quin autem connexum dici possit. l. ubi dicitur q. glan. de neg. gestis. Nec est glossa auctoritas, et praxi in contrarium nam cum verum non sit, nam cum verum sit factum non potest nisi probetur in nunquam placent. Morla in emporio. tit. 11. q. 3. n. 8. q. et 10. Maranta et hanc opinionem contrarium sequitur in praxi q. C. de Confessione. n. 27. et n. 28. dat cautela ut qui iuret confirmant gloria, et ad restrictionem mentali.

Ultima ad rem dec. 258. Surji, ut conp. no non dividatur, nisi si contentem min. dicit praxi merito. Vbi dicitur de Connexis. V. Sup. verb. Confessio.

Carceratum - Quibus est an q. qui iuste damnatus est ad mortem, si commode potest fugere absque detrimento alicuius, an fugere possit. et sunt diverse opinionum, sed verius et probabilius fidei fugere non teneri, q. hoc n. q. dicitur de occidendo, et iusti. et etiam q. bono fidei et religionis licitum est martyri ad fugere ex carcere cum possit. Sed si quis iniuste est damnatus ad mortem veluti iniuste a iudice ut si furis ordine praetermissis procederet, vel ex falsitate testium calumnia autem, tunc se carcerem esse potest commode. Azor inst. max. p. 3. lib. 2. c. 7. lit. A. V. Pacian. et alios q. dicitur c. 103. et vela ro. 1. de her. 24.

Carceratum - Quibus est an q. qui iuste damnatus est ad mortem, si commode potest fugere absque detrimento alicuius, an fugere possit. et sunt diverse opinionum, sed verius et probabilius fidei fugere non teneri, q. hoc n. q. dicitur de occidendo, et iusti. et etiam q. bono fidei et religionis licitum est martyri ad fugere ex carcere cum possit. Sed si quis iniuste est damnatus ad mortem veluti iniuste a iudice ut si furis ordine praetermissis procederet, vel ex falsitate testium calumnia autem, tunc se carcerem esse potest commode. Azor inst. max. p. 3. lib. 2. c. 7. lit. A. V. Pacian. et alios q. dicitur c. 103. et vela ro. 1. de her. 24.

del regularis
Clericus damnatus ad vivendum, qui in effectibus in vivendum permixt, fructu tempore punit
quod debet haberi ad executionem suorum ordinum, Decretis Congregationis Inqui-
sitionis die 4. Januarij 1635. refert Cyrillus Conradus in addit. ad prax. diq. apud
ad lib. 5. cap. 1. n. 56.

Coniugato non possunt ordines minores, nisi prima tonsura conferti, sine uxoris licentia cap. fin.
de elongoribus ordin. in 6. Barbosa de sum. cele. univ. lib. 1. c. 33. n. 127. et refert Azor
pt. 1. lib. 13. c. 4. q. 1. Sanchez lib. 7. diq. 36. n. 6.

Cruces sanctissimum signum venerandum non potest sculpi in lapide posito in terra, super
quo ambulantes calcare possunt pedibus, pena mortis contra facinorosos imposta. L. 1. c. 1.
gl. 1. cum licet signum sacerdotij. Extende q. mali faciunt qui in sepulchris, quo pedibus
calcantur, inscribunt signum sancte Crucis, et puniri possent. Jusch. lit. C. conul. 1091.

Creditori. Almonia unel año 1489. fol. 158. dice q. unel año 1489. etati. hi lo
Raydon fernando ab son real privilegi quatos duros de onida poyuessen compelis
ali crebedon qrunqun en poyadesos deuter forment deli deutor. q. d. dit
privilegi en to libro gran de vellut carmesi fol. 351-

Confessio. de probatione confessionis, et de eius viribus late Mascard. de probat. quest. 7. parat.
et in alij locis = Confessio per errorem facta non obligat confitentem, et quolibet tem-
pore ante sententiam potest revocari, nisi si factum qui errat L. 2. de confes. Per errorem facta
confessio dicitur ad res aliter se habet, ac confessio arbitrata. Si si qui errorem de puritate
omni. iud. quod habet locum etiam si confessio sit iurata, vel saepius repetita, vel error in facto
vel in parte fuerit. Alvarini de. limitant in errore juris = Confessio non recipitur errore
facta sed id affertur ad probandum astringitur. Mascard. de probat. q. 7. a. n. 19. ad 24. et con-
clusionem 378. per totam.

Census. in executione iudicata contra tertium possessorum specialis hypothecae non
potest astringi ad suam proprietatem census, quia tertius possessor specialium
~~non habet~~ Q. Sent. pub. per A. Fran. Alruy 24. Maij ibi. in favorem Joan-
ni Albrich, et contra D. Xam Simonum Perez Ruiz de Lion. Alia Q. Sent. pub. per
Alruy 7. february 1620. in favorem Didaci Kiewer, et contra monasterium mo-
nialium Sti. Iuliani - et in hac ultima erat facta venditis bonorum.

Et Alia Q. Sent. pub. per Jo. Laur. Saboya die 20. Julij 1671. in favorem Francisci
^{pando Alantis Perez.} Soto, et contra Franciscum Perpignan civitatis Orist. ibi: Preceditur etiam rite + Ref. O. D. Ant.
fuisse conversionem vti tertiam possessorem bonorum his censibus specialiter subinza-
torum, que iuxta magis receptam huius vti Senatus sententiam, que rationi
naturali non contrariatur, nec consuetudo adversa aliqua reperitur ut tertius pos-
sesor astringatur ad faciendum valere et tenere pensionis, et censum luere.
De hac re exhibitae sunt plures sententiae contrariae in processu vertenti inter d. n. de
Nagum et una, et Jacobus Tafelle partis ex altera, in quo processu fuit discussa
auditione d. n. Christ. Boronij possessor specialis ad h. ~~in~~ et obliandus
esse census luere; et ingradu supplicationis hae sent. fuit revocata sub auditio-

ne Abraulij fove. Ad hac sententia suppliciter appellat et introducta
 causa in Aula Criminali sub directione Malchioris subtermissa fuit
 & vocata sententia Abraulij, et confirmata prima de iussu et debere
 tunc equitare. In ultima & est d. Mel. siber. pub. fuit per
 Am. 1. die 8. Augusti. 1662 - sed semper hic remanet in
 causa na ultima alio (extra questionem) nitit fundamento.

Si confessor ad confessionem revelanti Praebitero qui detexit mulierem in articulo mortis confessa
 Persona magna ex alio viro prolem suscepisse quem tanquam ex proprio viro fuit reputare,
 et notabilis, si sed, dicitur confessionem revelasse praevia confessionis licentia, nullum irrogan-
 creditur de com tam penam obtinuit Legum. d. l. 94. et ait n. 6. confessionem Praebiteri
 missione, si data revelanti accipienda est tum sua qualitate, id est de confessionis licentia ibi: et ma-
 a existente ve-ximi q. d. confessio, et qualitate, adiecta, prolata per sub uno constructu verborum.
 velina eius conf- et Confessorio habet iuris ius ad eius officium spectant. Hoc procedit q. iudex
 sionem. Namque iudicialiter contra Praebiterum procedat ex illius qualificata confessione, in
 lib. 4. Dig. 33. sel. vero peccato accusante sacerdotem & revelasse sub confessionis, fuit forte reus
 i. Menoch. 6. p. 1. huiusmodi ea quae scribit legem. hnd. got. l. in. de accusat.

95. Summa cedendarum exceptioni consensu renunciatum per verba generalia; non sufficient
 de evit. 9. q. 9. generalia, vaga et incerta: sed tamen sufficit renunciatio quae specialiter equi-
 a n. 44. Nec potest, ut si fideiussor, vel correns omnibus beneficiis eius competentibus renun-
 sufficit ratifica- ciantur: Ceterum ex renunciatione singulorum divisionis, neque ad duobus vari, bene-
 fitio, vel licen- ficiis cedendarum non videtur renunciatum. Olea tit. 5. q. 4. n. 13. 14. et 15.
 tie interpretati- tam Olea a n. 16. q. Procurator constitutus ad fideiussendum, sine speciali man-
 tativa. per dat potest renunciare benef. cedendarum, nam Prae. clausula concessa,
 te in concessio- etiam generaliter potest apponere, iurare, renunciare legibus, quibus officium renun-
 ne sacramenta- ciantur, et cum Galliarum & to. 1. lib. 3. c. 3. n. 11. quod potest iurare contra-
 si quacumq; seu- ctum si ab iuramento, quod minus alia iuramentum mandatum, speciali renun-
 uo debent ma- rat, etiam Procurator simpliciter ad fideiussendum constitutus excessioni be-
 nificiorum etiam- neficio potest renunciare; et Prae. ad exigendum si in fideiussore exigat, potest ab ip-
 to tota regna, me- specialiter mandata cedere actum contra Procuratorem debitorem.

no totum Consulentis D. in consilio medicam habent auctoritatem. Gravata & ambig.
 Mundum. Temp. 6. propositum n. 48. dicit - Menoch. cent. 6. obs. 60. in fi. ex
 Th. Caietan. Salon. Menoch. d. qual. Escobar & quirit. 1. p. c. 9. §. 4. n. 15. in fi. Barbo. in c. 1. de
 de arbit. cas. 4. 1. constitut. n. 13. Menoch. lib. 2. §. praesump. n. n. 48.
 Nec potest cogi a Papa, nisi manus est vinculum iuramentum, quolibet homine, etiam si sit Papa
 Plura apud Summan de evit. 9. q. an. B. 45C

Donatio causa non secuta revocatur. l. 1. de donat. ob causam. l. 4. ed. et ibi Bald.

expres. lex. in l. 2. §. Titio ult. de donat. ibi: nam si decem Titio in hoc dedi, ut si aliquid emeret, aliter non daturus mortuo Titio condicione legata. l. Fabul. 4. §. de condit. sine causam. nihil refert utrum quae ab initio sine causa quid daretur, an causa propter quae datur sit secuta non sit. idem in l. 1. §. 2. ed.

Virac. to. 2. contr. 240. n. 57. ibi: Donatio vero ob causam solvit non secuta im- plemento - et contr. 339. n. 5.

Clar. §. donatio. q. 28. n. 1. Donatio ob causam, si causa non sit secuta, ipso iure re- vocatur, et donanti competit rei vindicta.

Cancor. q. 1. c. 8. n. 54. ad hoc significo si bene annuatim rem quid tertia ex cen- ta causa, ea sine culpa mea cessante non tenor ad dicta solutione.

Irach. lit. v. cond. 631. n. 10. ibi: Donatio facta Monasterio ex causa professionis non valet si professio non tenet; ideo quando eundem fuerit donari a Monasterio recuperat bonafide tanquam cesset causa. Et n. 14. ibi: in qualibet donatione ob causam, causa non se- cuta debet revocari, et competunt tres actiones de quib. in l. 1. de donat. q. 2. §. modo. et tunc nonnullae competunt donanti, sed tunc heredi, et non solum adversus donatarium, sed tunc adversus heredem illius - Confirmat tradita a Felillo lib. 4. contr. c. 59. a n. 11. et n. 16. §. clausula tunc tunc habet locum in contractibus iuramento confirmari, et tunc in promissione.

Divortio pendente alimenta utrimque dari praestant uxori a marito futur. de matr. c. 129.

n. 20. Sanchez de matr. disp. 41. lib. 2. n. 31. et lib. 10. disp. 8. n. 26. Franc. c. 857. n. 27. et 30. furd. de al. tit. 1. §. 118. n. 118. et debeat etiam appellatione divortij pendente Franc. q. 1. c. 21. n. 2. futur. can. lib. 1. c. 24. n. 3.

Quid data raptat per raptantem an redeat ad dotante? V. furd. com. 106. n. 34. Cancor. lib. 3. c. 15. n. 133. ad 152. Font. 2. to. cl. s. gl. s. p. 5. Ferner ad cont. haec non temp. 2. del. 1. a n. 43. qui tractat an dote debeat per raptantem antequam raptata nuptias contradat.

Utrum raptantem suavitatis mulier non corrumpat, nec sufficit osculus. Anili in c. Error in p. n. 33. Franc. de. 182. fama de. h. 124. et dicitur seu cui hanc tenet dote uxoris uxoris de vice filia q. 1. §. do. alibi solo. et clausula corrumpat Font. de p. 2. to. cl. s. gl. 1. n. 96. Erator et tenet iterum dote uxoris uxoris corrumpat dote in culpa, vel sine culpa. Costa de rom. sub. 20. 66. n. 8.

Quibus diebus. I. Quibus gravibus alibi cognoscantur. Iura, id est, propinqua. Principia facton. tes. Siciliet famulatum Augustini. Quibus diebus dicit non dicitur, sed tunc etiam dicitur. Qua facti. raptantis, et raptantis homines, quali fuerit ethnicum, raptantis. Horat. 7. l. 1. can. Solo. Tenent. et dicitur non dicitur. Regre. raptantis dicitur habebitur. Augustinus, adiecit Britannus. raptantis. no, gravibus §. raptantis. La corda ad d. v. Virg. Ex quibus hunc adiecit superbia non raptantis. Utlandi dicitur raptantis.

Donatio de Jure Casares donator de evicione non tenetur, sed hoc limitatur nam si incipiat a promissione donator de evicione tenetur, si a traditione donator non tenetur. l. Avito. §. si de donat. et ibi gloria, et Bart. iuxta Leges Regni donator indubitanter de evicione tenetur, nisi donatarius sciat rem sibi donatam alienam esse. for. 29. de evicionib. Leo. th. 3. dec. 16. n. 21.

Donatari-
us ut adque-
ret rem do-
nata, ut opus
est acceptatione

Donatio contemplatione maximij ^{contemplatione maximij} uxoris

Donatio contemplatione maximij, et a sequitur naturam matrimonij, et exoritur, et eius filij de-
cipiantur, cuius contemplatione contrahitur. Et sic neque valet renunciatio donatio. 4. c. 5. in
num. factarum contemplatione matrimonij. for. 96. Curia. anni 1585. Leo. th. 3. §. et a. n. 22.
dec. 12. n. 12.

de Cobillo lib.
Hoddyead

Decime Jus decimarum est spirituale, fructus vero temporales sunt, et sic q. do laici surd. dec.
de decimis conceduntur, non est concessum jus, sed facultas, sive fructuum perceptio. Vrb. 209. n. 4.
nus 2. concepit Regis Aragonum decimas, et primitias romanorum quas sine belli oc-
cupabant a Mauris, et Saracenis, dummodo primitias ecclesie necessaria submini-
strarent; Princeps concepit Clericis duas partes decimarum, et sic ut decime ef-
fecte sint bona de realibus et iudex competens secularis. Nec obt. q. Rex Ter-
dinand, et Carolus V. hanc jurisdictionem concesserunt ecclesiasticis, quia hac gratia
non nocet successibus, et sic decimas cognitas pertinet ad Regiam iurisdictionem
quod sunt bona de realibus, hoc et a Rege concessa. - Leo. th. 1. dec. 3.

Decima sunt de iure divino quod attinet ad alimenta, et congruam sustentationem de-
riorum; tamen quantum ad partem iure humano Pontificis instituta sunt. Covar.
lib. 1. var. c. 17. n. 2. et per tot.

Donatio de Jure Casares voluntate perficiatur, et sine scriptura valebat, sed in nro Regno
si summam non excedat 500. potest sine scriptura valere, sed si excedat 500. requiritur in-
strumentum publicum, aliter non valet. Leo. th. 1. dec. 38.

Potem retinere ^{marito} in manu uxoris, qui gaudent privilegio militari, et non sunt cogendi prestare
satisfactionem de restituenda dote, nisi sint rugeri de dilapidatione, vel transeant ad se-
cundas nuptias, quo in casu perditur medietatem doris; maritus equo retinebit dotem
sive sit gallo, sive sit dives; sic Pater qui transiit ad 2. nuptias retinebit usufructum bo-
norum filij, si caveat idonee. l. hac editali §. his illud. c. de 2. nup. l. usufructus. ver. in supra-
dictis c. ad Trebel. et si ad nup. non transiit non tenentur cavere. Obt. non omnino usufructu-
arius tenetur cavere; sed maritus habet usufructu doris; q. debet cavere. Et hanc regulam
intelligi de omni usufructu quolibet modo constituto, quoniam de legali, qui maritus habet privi-
legium, et maritus est usufructus, et vi legis. Leo. th. de. 39.

Uicac. tenet
in c. ind. l.
hac editali
Patrem ne
delle cau-
re, sed me-
trum, mas
inter
estium
calio n. 8.
l. 50. ad m.

Divortium. an alenda sit uxor post divortium. Vt verb. alimenta
dos. Si uxor dederit omnia bona sua marito in dotem, et appareat uxori debere censualia
Executio potest fieri contra maritum in bonis uxoris, non discussa uxore, sed si uxor
non dederit omnia bona in dotem, debet prius fieri discussio in bonis uxoris, et postea tran-
sire contra bona dotalia ubi quoadi suggestant l. 62. de pcedot. nisi in quinquag. capis
in quibus uxore non discussa possunt dotalia publicari l. 3. §. de bon. damn. ubi quinquag. le-
gione damnata mulieri dos publicatur, in iustatij, in publica, parricidij, veneficij,
de sicariis. Leo. th. 1. dec. 50.

Dos. Si dotata decedat sine liberis, et intestata, tota dos revertetur ad dotatorem, si vero
voluerit poterit testari de tertia parte, et alia duz pervenient ad dotatorem. Leo. th.
1. dec. 12. Querebatur an si instituerit heredem, et nulla mentionem fecerit tertia
partis dotis, pertineat haec ad dotatorem? et decisum fuit in R. A. pertinere ad heredem.
Leo. th. 1. dec. 59.

* Dispensatio matrimonialis impetratum fuit rescriptum ut duo consanguinei matrimo-
nium contraherent anno 1666, et narrata fuit causa Pontifici, quia mulier erat
24. annorum, et ultra, et maritum patrem non invenerat, Rom. Pont. delegavit cau-
sam Vicario Inti Orislen. ~~Orislen.~~ Et si preces veritate viderentur digeneret; re-
scriptum fuit mulierem tempore petiti rescripti, et concessionis Summi Pont. fuisse 23.
annorum; quapropter rescriptum erat ipso iure nullum, quia obreptitium impetratum.
Sed dispensatum fuit ab Ordinario, q. tempore, quo is debebat digenerare manda-
to Sedis Apostolica mulier iam habebat 24. annos, et ultra: alia enim sunt dispen-
sationes in forma gratiosa concepta, quae sunt q. Pont. digenerat; alia conceduntur
in forma commissaria, quae sunt q. Pontifex committit causam alicui, ut dis-
penset. in 1. requiritur narrata verificari tempore concessionis Summi Pont.
in 2. non est opus, q. tempore quo committit causam Pont. verificentur, nam
non dispensat, sed tantum committit causam Ordinario ut dispenset, et sic re-
quiritur q. tempore, quo Ordinarius dispensat narrata verificentur; nam
articuli qui fiunt pro verificatione dispensationum semper loquuntur de
tempore facti, non de tempore datae. Huius est sententia Nic. Garcia de benef. p. 6. c.
2. n. 31. Nec Obi. Opinio Abbatis (qua ~~propter~~ propter diversa erant sententiae Lan-
chuz, Rebusus, Mascardus) dicens subreptionem considerari respectu datae, nam
haec regula militat q. dispensatio fit in forma gratiosa. Garcia n. 286. ita sen-
tit Petrus Conradus (doctus recentior) in gravi Dispens. Apostolicar lib. 7. c. 2. n. 31.
Et ait ibi: quae tamen forma gratiosa hodie regulariter non datur praesentim
in dispensationibus matrimonialibus; sed ad praescriptum C. Trid. omnes dispen-
sationes ~~conceduntur~~ expediuntur in forma commissaria, ac propterea com-
mittuntur Ordinario.

Dos, et donatio propter nuptias. Mulier nupsit, et cum esset minor, precedente iudicij decreto
Curatores contraherent dotis nomine 4000 s. et ad plus, ne si maritus bona dissiparet illi
condemnarentur, cui pacto q. Uxor facta maior posset dotem augere ex residuo heredita-
tis Patris; et maritus promisit augere donationem propter nuptias, si dos augeretur. Uxor
facta maior anno 1663. die 21. Augusti 1665. in dotem contulit 20000 s. in bonis im-
mobilibus animatis, et donatio fuit aucta ~~ita~~ ad medietatem dotis; Et die 27. Septemb.
Vix, q. mercator erat, decedit; Uxor petebat augmentum dotis, q. potior erat alijs cre-
ditorib. Creditores allegabant dicta donationem factam fuisse in fraudem creditorum, q. deco-
ctionem ob debitorum molam pertinebant. Nilu probatur ex coniectura relatis in l. do-
lum dedolo. Et si praesumebatur ex brevi tempore elapso inter donationem, et decoctio-
nem. Sed fuit decisum in R. A. validam existere donationem propter nuptias, q. fraudi
non praesumitur in hi, quae a iure permittuntur, et actum 2. datus coniectur factus tem-
pore Contracti matrimonij, et sic debet valere. P. nam si vir augmentum dotis acceptare,

et facere donationem recusat potest compelli de conventionem matrimoniale,
et qd. una est causa voluntaria, alia necessaria hac presumitur. l. fin. de alim. pup.
l. 1. h. 1. dec. 9.

Dos, et augmentum. Mulier nupit, et pater eius promittit indote 600 l. quatuor cen-
tor in continenti, et 200. post obitum suum. Maritus fecit donationes post nuptias p
tota doti, et vivente socero decipit, et uxori legavit, et ea reliquit filicem, et curatri-
ci filiarum suarum, Uxor nupit = Quirit an augmentum debeat p 600. an p
200. l. ? et decipit fuit de heri pro 600. for. fin. §. si impero. de her. int. Ubi si
dos promittatur a certa die, si dissolvatur matrimonium ea nondum soluta, augmen-
tum debetur, nam nulla mora potest imputari; et cum habeat fidei de ipsa dote effi-
ciatur ac si tota soluta fuisset: si dos promittitur sine adiectione temporis, si non
solvatur us debet augmentum, qd imputatur mora, ita intelligend for. 14. solut.
matrim = dicta Uxor transiit ad 2. vota n redditij totius tutelae (certu est qd
mater ammittit tutelam ad 2. nuptias transire) et decipit fuit per hoc n ammit-
tere legatus, et augmentum, qd tantum perderet si intra annum lucrum nuberet. Nec
Regia sententia contraria infirmili capi lata, nam tanquam iniusta et repellenda. Nam
gia sententia tunc vim legis obtinet qd est iusta, et de eius iniuritate n constat
Concil. 501. a n. 27. tho. 6. Leo. 10. 1. dec. 17.

vidua consulari
ad 2. nup. non
perito tutore, neq
redditi totius n
ammittit legata
Et augmentum
dote ex toto viri
sed tantum tutelae
Leo. n. 5. ad Ta-

Subiam. Indubio est capienda interpretatio exclusiva delicti. l. §. 1. h. pro socio.

Doctorum iuri privilegia recenentur a Philippo Pasquali in trac. de viris patriis potest. Uda -
cap. 5. p. 2. a n. 68. Gratian. dicept. for. cap. 186. per totum cum alijs ibi relatis.

Dos. Jus dotatoris (de quo supra facta est mentio verb. dos) habet locum n solum tutelator do-
taverit expresse filiam suam, sed etia si ei legaverit, vel donaverit ut dotaretur, Nec
est qd for. 1. et 2. solut. matrim. n loquantur de donatione, aut legato, etc qd fori sint intel-
ligendi ad tutorem for. 4. proemij, nam ex idemptitate rationis fori recte extenduntur

Donatio inter vivos, et uxoris licet non confirmetur in testamento valet post mor-
tem de iure civili l. 32. §. oratio. de donat. inter. Iure municipali non valet, ni-
si expresse confirmetur in ultima voluntate. for. 1. 2. de donat. inter.

Donarius Universalis, ^{amissionem bonorum} deficiente bonis hereditarijs ad solvenda legata, et debita testato-
ris, potest via directa a creditorib conveniri, et quamvis inventarius n fecerit, n tenet
in plus, quam bona donata sufficiant Leo. h. 1. dec. 107.

Dignitatu auctoritatem iudex ingenio suo debet augere, et curet ut animi motus vultus
non delegat, et inferiores in ulteriori familiaritate n admittat, nam ex conversatione
equali contemptio dignitatis nascitur. l. observandus 19. de off. Praesidi.

Donatio. Qui constante matrimonio solvit dotem, vel augmentum, vel ^{quis} quolibet modo
alium donat, debet registrari donatio, in quodam libro, ad id tantum destinato, in Curia
iudicij ordinarij cuiuscunq loci. for. 17. solut. matrim. qua ommissa solemnitate
donatio erit valida, et transfert dominium (a qua manifestatione dicitur insinuatio, nam
hac ommissa qd caedit quantitate 5000. solidorum n acquirit donatario) sed creditor
qui post donationem contraxerunt cum donatore, eo excusso, possunt contra bona donata hy-

potestaria exigunt in pona omnia manifestationis. Leo. 1. d. 140.

Debitor Civitatis, vel Reipub. non est habili ad regenda munera publica, q̄ intelligendus si debitum sit magnum, aut parvum, non t̄ sit minimum; na etia debitor minoris Curator esse nequit, et si debitor sit modicus potest esse. Et Prælatu sine Juris solemnitatib̄ potest rem Ecclesiastica alienare, etia immobilis, modici valoris; et ideo, l. scis. de reht. min. Prætor de minimis curare non solet. Et parvum differt à minimis. Leo. 1. dec. 113.

Donatio inter vivos potest fieri, ut dñm̄ rei donata transeat post mortem, et si donatarius de- cidat ante donatoris, bona ad donatorem revertent; nisi donatio facta est donatario, et sui, na transit ad heredes. for. q. de donat. Leo. d. 143.

Donatio facta filio ob clericatum, non potest revocari propter ingratitude. fundat optimi Riccio th. 1. d. 19. f. 23.

Donatio an ingratitude revocetur?

7. §. si Prætor.
de reb̄ eorum.

Secretum concessu à Prætoro Curatoris ad componendum non extendit ad transigen- dum, et in l. si pupilloru. §. si Prætor. ff. de reb̄ eorum. Si Prætor tutor is permisit vendere, illi obligaverint, vel contra, nihil valet, na qui aliud facit quā q̄ a Prætoro decessit, nihil agit. Nec ob̄t. q̄ cui plus licet, et q̄ est minus; na super hoc n̄ quæ- rat habita causa cognita, quæ in decreto requisitur, et q̄ Prætor, causa cognita, per- misit gradus pupilli distari propter es alienus, n̄ est credendum q̄ expediat illud hy- pothecā obligati; et q̄ poterat esse vitium re vendere, quā pignoriare, si forsan eam res pupilli plus habebat damnum, quā commodi. Et decretu est stricti Juris nec ex- tenditur ad similia, aut q̄ maiora. Leo. th. 2. dec. 169.

Donatio per supervenientiam liberoru de Jure Civili n̄ revocatur, excutiant omnes textus Juris Casarij et nullus invenitur qui de hac loquat revocatione, et in can. vlt. 27. q. 4. Au- gustinus laudat factu Birely Epi Caragin. q̄ reddidit donatori 16 liberos natos, q̄ Cele- stia dederat in potestate, inquit, habebat. Epi n̄ reddere; sed Jure fori, non Jure civi. Nec ob̄t. l. si unquam. §. de insti. et am. Vbi revocat donatio per liberoru superveni- entia; na id intelligit de donatione facta à patre libertis. sed in præd. obser- vat contraria sententia q̄ per supervenientes liberos revocetur. Arnold. Viniy in §. 2. int. de donationib̄.

Dispensatio matrimonialis non vitatur propter errorem nominis contrahentiu, vel die- cesis aut ordinarij cui committitur Diana p̄te 1. trac. 10. resol. 36. et p̄te 8. trac. 3. resol. 64. Noctinot. in summa verb. dispens. n. 10. Scander quest. mor. p̄te 2. de sacram. trac. 9. disp. 24. q. 47. Epus March in summa th. 1. verb. dispens. resol. 254. n. 9. et 10. Non est necesse explicare in dispensatione gradus multiplicatus, ita ut rex duplici parte sint fratres patrueles sufficit dicere esse in secundo gradu. Henrquez in summa lib. 10. n. 3. Ledema in summa cap. 27. de matrim. post sex- conlus. dif. 2. Vega in sum. p̄te 2. cap. 24. casu 54. in fi. et casu 98. in fi. Rodri- quez in summa p̄te 1. cap. 236. h. i. Noctinot. in summa verb. dispens. n. 68. Diana p̄te 8. trac. 3. resol. 60. licet aliqui hanc opinionem censeant minus proba-

bilem qua contrariam. Leander ind. etc. 2. de sacram. trac. 9. disp. 29. quest. 37. Sotus de Mendoca in problem. th. 3. p. 2. lib. 27. sec. 2. dub. 192. Trullenc. th. 3. lib. 7. cap. 10. dub. 4. n. 3. infi. et alij.

etiam ante contractu matrimonij potest episcopus dispensare in impedimen- to dirimenti in foro externo, Leander ind. etc. 2. trac. 9. disp. quest.

qui dicit qd est difficillimus qd eveniat casus, sed non impossibili et videtur in quest. ante insinuare fieri posse ob evitanda magna scandala et pro bono pacis videatur omnino et potest confirmari ex Barbosa de potest. epi. p. 2. alleg. 35. n. 9. vers. sextus casus.

Qd quis sit consanguineus in secundo et tertio gradu inaequali non debet debet exprimi remotior, verumetiam propinquior et inon obicit. V. Barbosa. vitor. dec. lib. 1. voto 3. per tot.

in civitate de orbe vicinij nunquam concedit dispensatio ob impunitiam loci, sed secundum ritum, et consuetudinem curiae Romanae, quia est caput sua diocesis.

Rememoratio facta sicut nec legata vitiat, ita nec contractum, dum modo de corpore constet, quamvis erratum sit in cognominibus. V. late Leo. in resp. de Fallado n. 175. et seq.

Die appositus in instrumento hypothecae, et in aliis non appositus sit dies, quod sit prius instrumentum. Respi th. 2. observ. 46.

Pos. Mulier pro dote praefertur creditori posteriori, ex cuius pecunia res sunt empta, aut renovata, et rem illam habet specialiter obligatam, quamvis sit verum quod ille cuius pecunia gradum est comparatum omnij alij prio. vij creditoribus praefertur. V. licet. C. qui potiores in pign. hab. Quod decus qd creditum dotale praefertur creditori cuius pecunia res sit empta, limitatur, si venditor non habuisset fidem de pretio, qd cum tunc dominus remaneret pene de venditorem, tunc venditor non agit hypothecaria, sed rem vindicat. Leo. lib. 2. dec. 175.

Actus retentionem habet maritus, qui gaudet privilegio militari. Socrus promittit decem filie suae in dotem, post mortem dicit socrus; filia decessit vivente socru, et maritus petebat dotem, et decessit post in R. A. n. habet retentionem dotis promissa, qd retentionis tantum competit de dote recepta - nota qd per for. 26. sd. matrim. est depositum qd maritus qui ad 2as convolat nuptiarum medietate dotei restituit et medietatem retinet. etiam socru socrus promittit alere filiam, et generum, post mortem filiae n. tenet alere generum, nisi id intelligit donec matrimonium constaret, et n. amplius. Leo. th. 2. dec. 195.

Delegatus an habeat qd suspecto qd allegari & suscipere? V. verso Linder fol. 52.

72
Dos. Quidam qui non erat solvens, contraxit matrimonium, uxor inde debet tres mille libras, et maritus eam dotauit in duobus millibus, de iure sicut in D. A. q. uxor tantum proferatur alij creditoribus in duobus millibus, non uero in duobus millibus, q. in fraude creditorum dos contribui non ualeat. l. Prator. §. si cum mulier. ff. qui in fraud. creditor. Nec obstat q. mulier non erat fraudipariter, na. l. q. causa adquirendi animi est iurata, quamuis accipiens fraude careat, n. ualeat alienatio in fraudem. 2. na. dos titulus est onerosus. l. p. respectu mariti est onerosus et ei contribuitur, q. p. oneris matrimonij. l. q. de O. et R. respectu mulieris q. quados datur titulus est iuratus. l. p. si a socio. ff. de in fraud. cred. Leo. th. 2. dec. 204.

et ubi Grotius.

Delegatus. Abbas, et Decius in cap. relatum. de off. delegati, relati a Berart in specul. de visitatione cap. 3. n. 7. dicunt quod q. iurisdictionis datur simpliciter ad uisitationem caudrum absque uerbo delegamus dicitur ordinaria, et Cardinali in cap. quoniam Abbas. q. 3. de off. deleg. dicit q. in dubio semper dicitur concedi iurisdictionis ordinaria.

Decima. Onus soluendi decimas est reale, et sequitur possessionem, et ideo possessor fundi pro decimis preteritis potest conueniri, et in possessione legitime et conueniri nouum, an antiquum fundi possessionem, na. q. decime fundus conuenitur tantum hypothecatus, sicut possessor census q. redditus preteritis potest conueniri, non excuso principali venditore; et beneficii possessor pro preteritis gentibus conueniri potest; sic emptor fundi conueniri potest q. decimis preteritis, non excuso, principali venditore. Barbosa in collect. ad cap. tua. 26. de decimis. n. 13. Castilla de decimis cap. 2. n. 17.

Decima. an Collegium S. Dominici Oriole sit exemptus ab onere soluendi decimas, in bonis que potest almit? de iure sicut in nota q. non. Marchus. de comij. p. 1. cap. 1. fol. m. h. 358. de decimis et alia tenet nota in causa Oriolen. p. 1. cap. 3. fol. m. h. 174.

Doctores, et Presbyteratus probantur non solum per publica instrumenta, sed etiam per summariam probationem per famam, et reputationem. Pen. th. 2. dec. 1628.

Do. Si dotis promissio facta sit, et maritus contante matrimonio confiteatur eas recepisse, talis confessio nocet creditoribus. Gratianus to. 2. cap. 362. n. 16. 17. Fontan. de part. to. 2. cl. 14. q. vn. p. 1. n. 31. et seq. Sed hac confessio non nocet creditoribus medio tempore contractis, scilicet post capitula matrimonialia, et ante confessionem. Fontanella ubi sup. Gratianus de iur. 103. n. 8 = V. Faninae. in reposit. contractuum cap. 21. a fol. 93. de hac confessione late agens, seraf. dec. 793. Mantici. de hac. lib. 11. tit. 20. n. 12. Menoch. lib. 3. par. 13. Marcard. l. 362. n. 20. et 361. n. 51. Merlinus de leg. lib. 2. tit. 1. q. 17. Fab. m. lib. 5. tit. 10. def. 3. et 9. Thesaur. lib. 4. q. 9. p. 16. Tremacyn. consil. 53. col. 1. Marcyos. lib. 1. var. c. 8. n. 10. et seq. Gama dec. 355 = Merlinus in de iur. not. ad tra. de iur. de iur. 23.

Dote augmentum debetur videlicet adhuc si intra annum luctus nubat nam foris
 nus. de intelligitur de his qui relinquunt videlicet voluntate testato-
 ris, non de his qui obveniunt voluntate legis. De font. de qua exulso.
 Nota singulariter, qd si maritus reliquerit uxori aliquid legatum verbis remunerato-
 riji, non amittet eius vidua legatum, si intra annum luctus nubat, qd statutum
 non intelligitur de his qui non ex mera liberalitate, sed propter remunerationem
 conceduntur, et hoc est secundum Consilium Capr.
 D. St. Valentina, qd pars allegavit. Ita dicebat S. V. V. de morte, sed non sic admittitur in
 fam. am.

Decima. Patres societatis suae. determinabant gradus in lapido de Torrent, et vigore concessio-
 nis Apsolans volebant Episcopi a solutione decimarum, decessit und. And. id esse exem-
 ptio qd in Regno Decima sine profane per Bullas Ap. et in Bullis concessis dicti Patri-
 bus nulla sit causa specialis derogatio. Et tunc qd regis veritas interesse in decimarum solu-
 tione propter per Annas qd tunc habet electio Memq. Val. et explorat. Junij et qd ubi
 per abque veritas Regis aliquid interesse, ad inducit derogatio alienum juris abque spe-
 cialia mentione dicti interesse propter preeminentiam et excellentiam eorum. Ita
 decessit Jun. l. 6. novem. 1683. per Bernardes. referat Mathieu. to. i. c. 2. §. 9.

- n. 105.
1. Dos. Tondutus Sauley. quat. et res. l. i. §. 2. cap. 185. Recognitione, seu confessio-
 nem facta a marito dote recepte in favore uxori absentis tal in auro et argento,
 n. 2. n. 1.
 2. n. 2. n. 1.
 3. n. 3. et fraudis praeiudicium et animus donandi colligitur ex eo, qd talis confessio facta fuit
 absente uxore l. 1. d. c. 683. n. 8. vers. et qd dictis instrumentum. l. 1. d. c. 683.
 4. n. 4.
 5. n. 5. et ex qualitate solutionis, que in localibus, auro, et argento facta dicitur, pro ut in ca-
 su hoc, et promissis precedentibus non erat de certa Summa. l. 1. d. c. 683. n. 8.
 6. n. 6.
 7. n. 7.
 8. n. 8. Nec ob. lapsa ista tempora opponit exceptionis dote n. numeratq. na hie exceptio lo-
 cut habere, si ageret de confessione dote facta sub spe futuri numerationis, et
 n. 9. n. 1. n. 1. agitur de facta animo donandi, et ~~fraudis~~ et licet lapsa sint tempora op-
 ponent exceptionis dote n. numeratq, opponit potest simulationis exceptio Me-
 noch pras. 12. lib. 3. n. 74. Gratian. disp. 603. n. 12. Fontan. n. 626. prasur-
 tim cui modus solutionis respiciat tempus praeiudicium l. 1. d. c. 683. q. 2. re-
 cent.
 9. n. 9. Nec facit ad veritatem solutionis qd maritus dicat uxorem aluisse, qd maritus n. solent
 uxori deservire quodammodo dote n. solvant Fontan. n. 66. In qd hoc posset procedere
 si dos esset promissa et n. solveret, tum qd hie praeiudicium alium entoru praeiudicium.

rum stralde levi. Nota d. die. 683. n. 31. p. 2. recent. Hu vidy Gondres -
Lariffoni de hac re Bonini de dote to. 1.

Dignitates Regis. Cressi obs. 117 = Dignitates Regales exunt mere reales
que oppidi ipsi abq; alia contemplatione dantur, et in comitatibus, et ori-
guntur; mere personalis, si gerionis solum concedantur; mixtae si re-
bus vel oppidi contemplatione personarum, scilicet familiarum dantur. n. 6. et
n. 15.

in successione est discrimen; nam in Corona Aragonum mortuo possessore,
legitimus successor possessionem loci apprehendit, in quo dignitati creatio
posita est, et alio n. expectato est Comes, Marchio & et v. talis tractatur.
in Regni Castellae, mortuo possessore successor Regem novu de eventu ter-
torem facit, et titulo n. utitur quomque litteras Regias recipiat, quo
ita cum nominet: nisi in Dignitatu creatione (qualis invenit in pri-
vilegio Ducatu de Lerma, Ducatu de Montoro, et Ducatu de Sanlucar
la Mayor) apponatur clausula in qua haec imperatio remittatur. 22.
in casibus communis memoris, aut lerie, omnis titulari Regis custo-
le mittuntur, illos de tali eventu certiorantes; dum modo titulari ha-
beant decem annos incepti, licet non completi; et sufficit quod
talem aetatem habeant tempore saltem Expeditionis litterarum,
quamvis non tempore eventus. n. 25, 26. 27. et 28.

Epit. Das Cesaravugit 7. Julij 1545. infum fuit titularis Regno-
rum Coronae Aragonum, Valentiae, Principatu Cathalonie, et Legnom-
Sardinie, et Majoricarum tractari in Regni Castellae eisdem grahi-
minentijs, et prerogativis, quib; titulari Castellae tractantur. Et haec e-
pistola fuit exposita per Consilium Regni Castellae, n. 29.

Per aliud epistolium rescriptum Das in Buenretiro 9. Julij 1563. (fol. 35)
habiliorem extat in his Dignitatibus deferri successorem per viam ma-
ioratu hoc modo; si in oppidi haru Dignitatum, sit ante earum
erectionem maioratus institutus, iuxta eius vocationem, sive agnaticam,
sive regularem, sive masculinitatis, sive per electionem; sive alio mo-
do, nihil mutato succedatur. Si autem nullus fuerit super eo op-
pido fundus, per hanc erectionem sit maioratus Regularis; et hoc
inducit per erectionem Principis, et acceptationem huius oppidorum.
in Vicecomitatu etiam admittitur hoc generum Regulari, sed n.
in Baronij. n. 40.

Ex hoc inferatur qd Successores n. possunt in successione haru Digni-
tatum aliquas conditiones apponere; et etia bona super quibus
talis Dignitas imponitur indivisibilia permanere, et inalienabi-
lia; et Dignitas ab oppido est inseparabilis, et qui succedit in uno
succedit in alio. hoc late probatur contra aliquos a n. 40. usque
ad 68.

eadem cogitola cavetur, ut quilibet successor huius dignitatis, suam durante vita, et nequeat ante mortem hanc transferre in immediatum successorem, sine Regis consensu; licet contrarium sit in maioribus, nam maioratus possessor potest eum in immediatum successorem transferre, sed non in alium. Disparitas At in eo, quod si dignitas possit in filium immediate succedentem transferri, et filius etiam possit eam proximo succedenti concedere, et essent eodem tempore duo vel tres, qui eadem dignitate, nomine, et prebominantia vereretur, et si dignitas haberet magnitudinem (grandera) coram Rege, in tres cooperirentur, cuius multiplicitate dignitas vilisceret. n. 68.

Vivo Rege, aut Dux est filius non ducum Rex, nec Dux est, sed abusive aliquid propter quod dominium l. n. de lib. et posth. nisi filius Regis administrationis Regni successisset ut Ferdinandus 2. Carolus 7. et alii. l. n. 22.

Indignitatis hinc observat in Hungaria, quamvis in Germania, aut Lombardia omnes filii vocentur comites, aut Marchiones. n. 78.

Dux de Abrante, Dux de Montalto, Comes de Lemos, et J. de eus, Borghia goticus Religiosi, aut sacerdotis hanc successerunt Magnatum grandis hinc fruebant extra Capella ^{ante} hinc actu militari. et in declarata hinc fuit 2. capit. 30. Januarii 1554. q. Dux Gandis, ad suum ordinem hinc promotus, sed prohibet Rex hinc Magnatum ne statum in filios transferant quod generaliter observat, q. Magnatum ad ordinem promoventur. 88.

Comitissa de Anra specialis rationis Rex concessit, ut comitatus de Anra simul cum oppido in Primogenitum transferret. n. 90.

Quo non possunt prebominantia hinc dignitatis gaudere, q. limita si mater fuerit Ducis, aut Marchionis proprietaria, et decesserit, tunc Pater et filius simul titularis privilegii fruuntur, ille iure gratia dignitatis; iste q. si vero Dux, aut Marchio. et tam maris mortua vxore, qua vxor mortuo viro proprietaria, conservant dignitatem ex promissio nuptiarum conortio, adhuc si ad secunda vota transierint, quamvis posterior coniux non sit Marchio, aut Dux. ut in Ducis de Escalona, qui secundo nupsit Marchioni de Anete, et gaudet hinc privilegii de grandera. Comes de Sabina videtur Ducis de Hijan coram Rege cooperiebatur. n. 91.

Hac honorum communicatio ita fit, si uter alter ex eis dominus sit, et possessorem in effectum dominantis habeat; Unde vxor tenentaria, que pro securitate dotis possidet, vel maritus qui ex vxore dignitatem participavit, non poterit in maritum, vel vxorem secunda respectu

ve honore vel dignitate transferre, q^a obtinens honore per parti-
 cipationem coniugii, habet passivè, non activè. n. 107.
 Regula q^d Dignitates et honores semel quæriti n^o amittantur, tempe-
 rat, nisi forte titulus, cuius virtute quæriti ad n^o titulus reducantur,
 ut si in possessore super comitatu successione alter obtinuit,
 et ita dignitate et honore uti coepit, si revocetur sent^a in iudicio
 appellationis, aut proprietatis; titulus quoad primum possessorem
 revocatur, et exstringit, ac si nunquam obtinisset. 108.
 Ex his inferit q^d si ducis, comitis, aut Marchionis suggerit ei
 qui miles, aut nobilis n^o est, ex hac nobilitatis maiori gradu com-
 municatione, que eus pro comite haberi facit, ^{maribus} admittendum est
 in brachiis militari apud nos, et in brachiis nobilibus apud Ara-
 gonenses, et hoc etiam uxore mortua. Sed si sent^a cuius virtute
 dignitas possideretur revocaretur, et revocatio esset executioni dedi-
 cata, etiam si plures maribus in brachiis militari esset admittus,
 ulterius n^o admittentur. 109.

Dignitas que grandis facit a ceteris recurrendum, ne qui semel a
 Rege, ut grandis et honoratus, et in sua presentia caput cooperiri
 re iudet, per totam vitam vite sue omnis huius honoris de grande
 gaudebit, licet postea in lite vincatur, nam hic summus honor ad
 inferioris, et peregrini impressionis et exemptionis. 110.

mortuo possessore, successor n^o vocatur comes, nisi possessione apprehen-
 dat, et d^a capit. 26. Junij 1657. statuit q^d gradus dignitate,
 n^o titulo illius appellentur, nisi unam sententiam aut provisionem
 favorabilem obtineant illi competere successione, q^d n^o intelligit de
 illa declaratione huius que n^o citata parte de successione obtinetur, sed
 de sent^a aut provisione Regia cuius causæ cognitione, et illi citari,
 quorū interest lata. n. 111.

eadem d^a capit. 9. Julij 63. cavetur huius dignitates n^o posse transferri voluntarie
 in alios, absque Regis licentia; et si de facto aliter fiat translatio sit nulla;
 et illi in quos transferuntur n^o est tales tractentur, et eorum possessio non sit
 manutentibilis. Per hoc decretum n^o impeditur fructuum, et utilitatis trans-
 latio durante vita possessoris, hoc namque est permittum. Translationi
 dignitatum tria obstant. 1. maioriatur natura = 2. dignitatis indivisibili-
 tas, vel multiplicitas et communicatio = 3. necessitas Regis approbatio-
 nis in alienatione voluntaria. a n. 115.

in alienam familiam n^o potest dignitas transferri (in gradum eius mai-
 oris aut dignitatis inferioris, vel Regulari) nisi Rege consulto, et approbante.
 Ex his infero 1° q^d si in oppido in quo dignitas imponit, esse dicitur gradus
 maioris inferioris, in quo limitatur effectus vocationis ad agnationes dicitur
 taxat, vel ad alia, eis finitū, impigeret in eis, nisi aliud impigeret

vel sent^a de ea adi-
 quenda obtineat, si
 contradictor existat

maioratus legali et regulari iuxta eius naturam sequa Vela differt. 49 =
 2º. in casu, quo antecedentes vocationes extinguerent, et eis deficientibus inusta-
 ta esse pro causa, hoc adveniente casu propter incapacitatem dignitas extin-
 guntur, (q. communitas, et religio sine incapali haru dignitatu) ne po-
 terit reviviscere si in persona capace oppido vendat, na dignitas sunt so-
 mel extincta, et nisi Principi influence reviviscere nequit. n. 121.

q. dignitas castro et concessa, et sic realis, si castro ad Principem reddat, et
 iterum ab eo donetur, censetur deus cum dignitate; si personalis ab eadem, si mi-
 hil aliud exprimitur. 134.
 Matril. lib. 4. de magis. c. 11. resolvit q. si dignitas legalis sibi et heredibus con-
 cedantur transiunt in heredes extraneum. sed hoc non habet locum in nris ca-
 sis ubi habent alios mixti, na cum concedantur oppido contemplatione familiae
 non sunt pure reales, et ad extraneum non transiunt, sed sunt familiae, vel
 extincta maioratu, extinguitur dignitas. n. 157.
 Haec Cressi obs. 117. et late tractat an possessor maioratus qui dignitate sibi
 non possit deducere ratione melioramentorum, q. impendit in media
 annata, sigillo, servitio et alijs sumptibus, et resolvit q. non pluribus fru-
 damentis.

Decimis et primitiis. Apuleius in apolog. contra Amilianum. fol. mibi 306. contra eum
 insuper: iste vero nec divi invocationis, qui cum faciant, ac vestiant segetes vllas,
 aut vitis, aut gregis primitias q. imparet. nullum in villa eius delubrum situm,
 nullus locus, aut locus consecratus.

Deputatio. Regia provisione facta per Car. Donatum Sanchez die 31. Decembris
 1673. ad instantiam Syndicorum Brachiorum ecclesiastici, militaris, et Regali
 et contra Syndicum Deputationis, iussu fuit subdelegatione facta per subdelegatione
 Deputatos cum reservatione alicuius Sybagi, vel alia qualibet conditio. Deputatorum
 ne esse nullius momenti, et carum virtute juramentum non esse defe-
 rendum subdelegatis, nam subdelegatio facienda erat plena, et libera
 absque aliqua reservatione. 1º. quia Deputatus debet adesse in omni Urbe
 Urbis vel saltem eius subdelegatis ad Deputationis negotia peragenda, et
 ex hoc sequeret q. nullus adesse, non Deputatus q. absens (quod frequen-
 ter potest evenire) nec substitutus eum ad plurima peragenda non
 haberet sufficientem mandatum. 2º. quia si Deputatus sibi reservasset
 suffragium ad aliqua officia, et esset absens, non posset ceteros audire, qui
 de idoneitate, vel de impedimento eligendorum tractarent, et hoc esset in
 prauidicium boni publici. 3º. q. si Deputatus esset procul, illius suffragium
 esset executandum. 4º. subdelegati cum tot, et tam arduis conditionibus acci-
 pissent officium, cetera que eis superintendunt facerent venalia. 5º. nam in
 Curia (ut docet Mathieu to. 1. c. 3. §. 2. n. 22.) Syndici Civitatum et oppi-
 dorum Capitulorum ecclesiasticorum non admittuntur nisi habeant plenum

esse, ut in omnibus possint consensum gratiam, et eadem ratio militat
 in substituti Deputatorum.
 Etiam die 1. Januarij 1672. solum aderant tres Deputati, et alij tres
 erant praesentibus et subdelegati non habebant; et tres qui erant gra-
 sentes invenerunt. Relictis alijs tribus Deputatis in ex antiquis uno
 ex quolibet Brachio, ita ut cum tribus qui noviter invenerunt inte-
 gram Deputationem facerent. Ratio est si duo Deputati noviter ex-
 trahi abessent, ceteri quatuor ~~non~~ et essent unius Brachij, ceteri
 si quatuor quatuor Deputationis non constituerent, nihil minus
 invenerunt, et defectu duorum suppleretur per duos antiquos ex illo
 Brachio; et cum integrum Brachium possit suppleri per Deputatos
 antiquos, minus est defectu unius ex quolibet Brachio supplea-
 tur. Si quatuor essent ex novis, unus ex duobus Brachij
 et ex altero Brachio duo, praesentibus admittentur, et exclusi
 debent omnes antiqui, nam isti quatuor Deputationem constitu-
 unt. Conferantur Statuta Mathaei to. 1. c. 3. §. 2. q. 34.

Dos. L. S. per Data 20. Decemb. 1623. inter D. Joannem Ferrer, et D. Mariam Garcia de Lara.
 ibi: Ser eandem D. Maria fuit praesentibus praesentibus D. Joanni Minime competere reten-
 tionem dotis, cum vita durante ex privilegio maritali, quod deo ei constituta saltem respectu
 dictorum bonorum super quibus litigatum fuit in bonis sedentibus inestimatis in quibus iuxta
 dispositionem fori 23. rub. sol. matr. non competere dicta retentionem, nec habere locum huius
 privilegii maritalis viriliter dicitur. et. Attento et. et quoniam iuxta d. for. 23. rub.
 matr. defendi potest quod si dos vel eius pars consistat in immobilibus inestimatis maritali
 tuto matrimonio teneri dicta bona restituere hereditibus uxoris atque ulla retentione, tamen
 pro editionem capitulorum 25. et 26. eiusdem tit. sol. matr. restituere omnes milites, et alij
 qui gaudent privilegio militari habent dotis retentionem in omnibus bonis tam sedenti-
 bus, quam inestimatis, et tam estimatis, quam inestimatis, et nunquam fuit virum, nec
 auditum post editionem dictorum capitulorum gaudentes privilegio militari etiam in bonis
 immobilibus inestimatis non gaudere privilegio militari, et dotis retentionem, quo iure uten-
 tur est hac commedendo nequissime observanda videtur. Minus est dubitabile in occurrenti
 casu, cum inditi facti nuptialibus niti inter dictos D. Mariam Garcia, et D. Joannem Fer-
 rer virtute clausularum in eis contentarum transitus fuerit dominium dictarum rerum
 dotialium in dictum D. Joannem, et plane constat de animo et voluntate contrahentium circa con-
 stitutionem dictarum rerum dotialium, et estimatarum.

Quod si et veraciter, et habet hoc solum L. Creditor. de sign. l. 2. de lit. D. de 201. unde
 debitor potest deponere pretium consualis quod debitor illud remanet auferre, vel obsequium
 causam creditori scilicet solvi non potest L. si fund. §. in vend. de sign. et ad id debitor cessat
 utrumque et pensio cum, et ceteris redemptio. Cov. prac. lib. 1. c. 15. n. 9. Lora apud
 Farin. in post. 2. to. de 43. Nota quod deponit debet fieri in cura vili verbi, ad non liberat
 debitor Novar. q. lib. 2. q. 91. Camar. lib. 2. c. 4. n. 37.

Decime. Syndicus Archiepiscopi et Capituli Valens iudicium petitorius intenta-
 vit in R. A. super certa exemptione infultione decimarum quas pretende-
 bat Civitas de Denia, Xabeas, et plura opida. *Prima sup. in dicitur fuit*
 Syndicus Valentis de genibus, appidum. Omnes iudici diversis supplica-
 tionibus petierunt declarari *nam* instantia precipue hanc magis gravidi-
 cij inuincendam esse principibus personaliter. et provisione facta per d.
 Melch. d. d. d. in Julij 1672. facto verbo de iure fuit n. procedere supra
 per Leonium Pelto nos *indium* procuratorem Ville de Xabea. actuario Vro pro
 Regale scriba.

1^a instantia
 Syndicus

in loco die 20. octobris 72. idem de iure fuit tribus provisionibus factis ad Petro Promerant
 processu f. v. in favore Syndici Archiepiscopi, et Capituli contra B. B. Benito Syndi-
 cum loci de Pedreguer, contra eundem Syndicum loci de Sata, et contra Ludovicum
 Beltran nos Syndicum loci de Verguer. actuario Alpinana pro Regale fa-
 cilio Ros in una decimarum Valent. contra vicinos oppid. de Zuzca procedunt
 in memoriali gravitate esse fultro pro exempt. decimarum, et in favorem
 Archiepiscopi et Capituli Valens apud Penam to. 1. dec. 641.

Rex Jacobus I. sibi reservavit (in for. 6. de iur. iudic.) iurisdictionem su-
 per omniis immobilibus, et super his siue moveantur. si ratione pignori,
 aut alterius iuris, aut quia petantur fructus immobilium, nam omnia
 haec quomodo inter clericos, et religiosos iudicari debent apud Iudices lei-
 cos pro bonis de realibus. les. to. 1. dec. 3. et in hac reservatione compre-
 henduntur decime.

Rex Jacobus I. griv. i. promissit dotare eadem Valens ecclesias, si Vall
 Regnum a Sarrazenorum manibus eriperet. et griv. 12. concessit ecclesie Valens
 duas partes decimarum, sibi terram reservando, totius ecclesie. eadem (tunc
 Cathedrali) Valens in feudum Regi concessit hanc tertiam partem decimarum, et mo-
 et integram decimam super furnis, et molendinis, et tertiam partem in *dispositionibus in d. griv. 12.*
 piscatione maris, et Alouferg. Hoc autem haberi vos (scilicet Reges Arago. 12. enarrati-
 via) et successores vestri in perpetuum ad feudum pro ecclesia Valens, et
 ex hoc sibi fideles, et defensores personarum, et iurium nobilium omni-
 um Successorum, et successorum ecclesie, sine omni alio servitio, quod no-
 bis, vel ecclesie favore non tenentur. Mathia to. 1. c. 2. §. 5. n. 36.

Item griv. 84. retinet sibi facultate perendi fraudem vel iniuriam factam in
 furnis, molendinis, et opatorij, que tenentur ad censum, et factas in his
 censibus et Regalij. et intelligimus Regalia nra esse ea que pro nobis te-
 nentur ad censum, vel ad certam partem fructuum vel reddituum, vel
 ad feudum. Unde in pro Decime litteris Valens inter Regalia congruatur, ut

tenent ad certam parte fructuum, scilicet ad tertiam decimam, et ad fun-
 dum.
 Poss. off. 40. n. 20. ibi: *quasi possessio exigenda decimas, habenti in-
 teresse non praesudicat, nisi illo sciente, et
 parente.* Nota ut. et
 circa hanc re de sum-
 tra copar. v. plurimam
 d. off.

Ad probanda immemorabilem pro exemptione solvendi decimas, requiritur
 qd plene probetur ecclesiam petisse decimas, gravante exemptionem re-
 missam, et ecclesiam acquiescisse. Nec obs. Locum d. 10 tenuisse actum
 non solutionis negativum probari posse ab eo qd petito et acquiescentia
 creditoris intercedant, nisi hoc intelligendum. alio conueniente ter-
 to, et claro titulo. Jondut. post. tract. de generum. dec. 26. a n. 12. et
 dec. 53. n. 4.

Idem Jondut. dec. 38. qd remissoria non est concedenda si articuli sint irre-
 levantes, et improbabilis, qualis sunt si veritas excluditur per publica
 instrumenta, aut alia evidenter probantur. Et transactio facta super
 solutione decimarum non ligat successores in beneficio si non sit approba-
 ta a sede episcopali.

Hac L. Sena pub. fuit per Fr. Paulum Alex. L. M. S. 1. Julij 1608. in favorem
 Archiepiscopi, et Capituli Valmi et contra Syndicum Ville de Moxent.

Xp. Attento quod per forum primivm de decimis est expressi dispositum quod debeat fieri
 denuntiatio collectoribus decimarum, vel primitiis, et eruntur grana et quod
 ea non tolluntur ab arca nisi denuntiatione facta, et decima
 vel primitia collecta, vel collectore contumace existente iuxta
 formam dicti fori. Attento etiam quod decima et primitia
 solvi de iure debent in fructibus et non in pecunia nisi dor-
 to de legitimo titulo. Attento insuper quod Syndicus Univer-
 sitatis non est procurator singulorum, et sic firma juris
 petita per Syndicum ville de moxent cum supplicatione
 oblata decimo septimo Junij. M DC sexto, cum respiciat
 singulos dictae ville, et eius firmam, et singulos non ha-
 buit legitimam mandatum ad ponendum dictam firmam
 juris. Attento praeterea, quod modus colligendi decimas,
 et primitiam in dicta firma iuris contentus, dummodo quod
 dicit non esse convocandos dictos Collectores, sed et in casu
 posse relinquere decimam et primitiam in arca, apportando
 reliqua grana, et respectu certorum fructuum, de iure de
 cimam et primitiam in pecunia, est contra ius et formam
 in dicto foro prescriptam, nec aliter de legitimo ti-

Q

tulo conlitterit prout deductum et allegatum fuit
 per Syndicum capituli sedis Valentie, qui iudicata
 causa firme iuris inmisit, cum supp^o posita die pri-
 mo mensis Augusti dicti anni recentissimi, et
 in viam iuris improbi iuris processio et contra firmam
 mutanda non sit. Idcirco et alias deliberatione et
 conclusionem in regio consilio sumptu in iudicando, pro
 nuntiamus, et declaramus dictam firmam iuris admi-
 ttendam non esse, sed potius repellendam, prout cum
 pnti repellimus, et quatenus opus sit reuocamus illius
 admissionem factam vigesima secunda die Mensis
 Iulij, que cum facta fuerit apponita clausula si et in
 quantum, tantibus supra dictis, potius ^{relecta} ~~recepta~~ quam
 admissa aueretur. Et neutram partium in expensis con-
 demnamus, sed pro bitractus executionem fieri iubemus.

V. D. Ramon Sanz.
 V. D. Guardiola.

Aguirre D^o

V. D. Legl
 V. D. Fran. Casellas

La sena per Abreu 7. Decembris 1640. sub aud^o Don Onof. Bart. Ginart in favore
 Archiepi, et Capituli Val^{ie} et contra Syndicum Ciuitatis Setabis.

Quia per Joannem Marti de Lomen nos Syndicum et procuratorem Ciuitatis Setabis sup^o 29. diei
 Augusti preteriti fuit de iure firmatum super possessionem seu quare in
 qua per se et per suos officiales aueritur et a tempore immemoriali
 imponendi et exigendi assisias ex omnibus fructibus et alijs mercibus
 que venduntur per qualibet personas, etiam si sint fructuum decima-
 tum emptores in omni casu venditionis eorum, vel extractionis a dicta
 Orde, et eius contributione absque perturbatione nec contradictione aliqua
 quam possessionem aliqui perturbante conantur, contendente se a solutio-
 ne ditatarum assisiarum, gabellarum, et iuris extrahendi, libero et
 immunes esse quod nullatenus permitti debere dictis Syndico aueritur
 super qua allegata possessione fuit summana informatio recepta, et eius iur,
 tute iuris firma dicta in quantum admissa die 4. mensis septemb.
 preteriti, que fuit in iudicio die duodecima eiusdem mensis pari sententi pre-
 bituro procuratori Archiepiscopi Valentini, et Syndico Capituli
 et canonicorum sedi pnti Ciuitatis, et Ludouico Barrera con-

ductorum fructuum decimalium dictae Civitatis Scitabie adversus ^{iniquitatem}
quam provisionem et iuris firme admissionem fuerunt allegate, ^{iniquitatem}
nullitates. Die 18. dicti mensis septembris per prefatum Gasparem Sen-
tis dictis nominibus, quarum virtute replicat dictam iuris firmam
reversari, eo precipue quia dictae iuris firmae obstat notorius defectus
dominii et proprietatis, secundum iuris dispositiones, et foras Regni
et ex alijs causis iniustificationem dictarum nullitatum in dic-
ta scriptura deductis. Et attento quod de iure et secundum foras
et privilegia Regni emptores fructuum decimalium sunt liberi
et exempti a solutione cuiuslibet assise et impositionis super
dictis fructibus per Universitates et alias quolibet personas
imponendas sitarum, et iuxta expressè disposita et decisa in
actu Curie brachij ecclesie hie. A. et altero Brachij Regali
377. curiarum anni. 1626. primi emptores fructuum decima-
rum non intelligantur esse idem eorum conductores (qui enim
ecclesiam representant et persona ecclesiastica, quarum ^{sunt}
dicti fructus) sed illi quia dictis conductoribus immediate eo-
rum emunt et consequenter quilibet averta possessio contraria et iuris
improbi et in detractionem immunitatis et libertatis ecclesie
in fructibus decimalibus et primitiis ecclesie tanquam
repugnans foras Regni dispositionibus que positis nullo
modo est manutentibiles, quibus et alijs laicis venit
declaramus ut infra. Idcirco et abs. deliberationem et
conclusionem in Regio consilio sumpta, insequendo prom-
tiamus et declaramus beneficia dictarum nullitatum
et alias revocandam fore et esse et cum ipse revocamus
dictam provisionem admissionis iuris firme obtenta per
dictum Syndicum Civitatis Scitabie respectu fructuum
decimalium etiam emptorum a conductoribus eorum non
obstantibus in contrarium pretensis et nuncampartitione in
expensis condecernamus. Don Joannes Hieronymus Blasus R.
V. D. Balt. Santz = V. D. On. Bart. Ginart = V. Polo = V. D. Petrus Santz -
L. S. Sub. per D. Fr. Vaca 24. Decembris 1642. sub aude. D. Onuf. Bart. Ginart.
Xpi. Quia Joannes Dominicus Reyno Syndicus Urbis Navarrae interposuit sig. oblata die 30.
Aprilis 1641. a provisione facta per Iudicum decimarum Urbis Civitatis die 24. eiusdem mensis
contra eum, et in favore Gasparis Senis p. Procuratoris Urbis Civitatis, et Syndici Capituli, et

Canoniorum Adignu civitatis, qua fuit provincia Noveberis a vicinia de contrahente duo-
 bus anni inunctis in hac civitate per Josephum Ruiz de Sagra
 administratorem decime armium Ville de Callera et loci
 de Sueda qui recursum precedente invocatione fuit Commissarius nobi-
 li Don Christophoro Crespi, tunc huius regij Consilij Doctori
 et dictus sentis dictis nominibus alia replicatione diei 24.
 Maij dicti anni exposuit quod pro computo Dominici Sorda
 conductoris decimalium Ville della Brundia et Cardet fuerit
 adducte ad hanc Civitatem unquam in dicta Supplicatione
 contente processu ex decimis dictorum Oppidorum datus
 pignorum causis contentis in dictis replicationibus et quod
 cum decime sint exemptae, supplicat sibi tradi soltam fran-
 cam, cum pignorum restitutionem et generaliter liberum
 ingressum concedi omnibus fructibus decimalibus et pri-
 ventialibus in bonum Italianorum rerum et fructuum, que
 instantia separate processu fuit invocata et comissa nobili
 huius in Terris Auditori, et ob id alia replicatione diei
 tertio decimi Junij dicti anni ^{ex} exposuit has duas instantias
 (et aliam que contra Civitatem Urbis fuit actitata,
 super qua fuit declaratum sub auditione dicti nobilis
 Auditoris) esse eiusdem materie, et qualitatis deque
 coram uno iudice tractari debere, et facta colatione
 inter dictos nobiles Auditores, diei tertio decimo Julij
 1641. causa mota coram dicto Nobili Patre Christophoro
 remansit per dictum huius cause appellatorem et fue-
 runt dictae causae cumulate die 10. Januarij 1642. et
 ita fuit actum de pretensis per partes circa exemptis
 nem dictarum assisiarum contendente dicto sentis
 dictis nominibus, omnes fructus decimales immunes, et
 exemptos esse desolutione dictarum assisiarum et alia-
 rum impositionem in universo et respectu dictorum greg-
 rum et unarum passarum tradique debere soltam
 francam. contrarium pretendente dicto subsondico,
 immo conductores decimarum convenisse assisias sol-

vere, que et alia per partes late deducta fuerunt. Et atten-
to quod de iure secundum foros et privilegia Regni Diuina
regia prouidentia fructibus decimales sunt liberi, et exempti
a solutione cuiuslibet assise, et impositioni per Uniuer-
sitates et ab. qualibet persona, impostas, qua exemptione
ne, et libertate eorum emptores gaudent, et iuxta Decretum
in actis Curie Brachij Ecclesie huius quadragesimo, et alio
et alio Brachij regis, trecentesimo decimo septimo cura-
rum anni 1616. primi emptores ditorum fructuum non
sunt idem conductores eorum (illi namq. Ecclesiam represen-
tant, et personarum ecclesiasticarum quarum sunt dicti fructus)
sed illi quia dicti conductores immediate eorum sunt
quos dictas assise solui non constat nec ex earum so-
lutione si et ubi constaret, potuit ius aliquod civitati
acquiri (cum sit casus improbi et detractionem immunitatis
et libertatis ecclesiasticas in fructibus decimalibus et pri-
miciis ecclesie et reprobam expressis foratibus Apo-
sitombus Regni quod et per ^{nos} declaratum fuit contra
Sindicum dicte civitatis et ab. sententia publicata
Per Don Franciscum Alrau die 7. Decembris. 1640. Et
consequenter instantis facte per dictam sententiam remanent
insufficientia. Ideo et ab. deliberationem et conclusionem
in sacro Regis consilio sumptam in quibus pronunciamus
et declaramus dictos fructus decimales et primiciales liberos
et exemptos esse a solutione ditorum assisarum et imponiti-
onum, hanc exemptionem gaudere debere primo emptores dic-
torum fructuum qui eos a conductoribus emerunt in quibus
tam franquam libere conueni debere seruata tam in for-
ma privilegii Regis Petri secundi vigesimo sexti inserti in
corpore Privilegiorum et consequenter rescripti mandamus
Quibus Ruz de Laguna et Dominio Jorda dicte Regionis
per ea tradita ratione inuentionis in Ordon ditorum
nomum et quam paratam et neutram paratam in expensis eadem
namus - D. Jo. Pichon. Blasius de S.
V. D. M. Bart. Guart - V. Polo - V. Minot - V. Ferriol -

Fructus decimales possunt vendi, et extrahi a quocumque loco, ut in solutione asyn-
num secundum litem Regis et per griv. 36. Petri 2 = griv. 94. Jacobi 2 fol. 61.
for. 18. de decim = for. 40. an. 1626. f. 42 = et for. 317. eorunde fol. 82.

Administratores asynarum sunt fructus int. inst. antia, Jurati in 2a. private ad
omnes. Exigitur si agat de interpretatione Regij privilegij; vel sit causa alienius Uni-
versitatis, vel cause et consistorialis. Leo. dec. 147.

Beneplacitum apud in ecclesijs alienatione prohibuit lapsum 30. an. iuxta observan-
tia, late Clarin. contr. form. cap. 39 = et ait n. 31. qd hoc prohibet qd in commune
n. resistit, seu si resistat. Et hac limitatio intelligit in illis rebus quarum laici sunt
incapaces, adeo ut non solum in resistat, sed etiam prohibita sit prescriptio, ut in decimis,
et similibus, que n. possunt habere apud laicos neq. quoddam titulum, neq. quoad posses-
sionem, seu ubi n. vocat prescriptio, ut in rebus profanis. Maresc. var. lib. 1.
c. 13. n. 1. 2. 5. 6. Clarin. bispus.

De extractione fructuum clericorum in Regno, vel de introductione eorum, et qd. Natura, et edita
fructus laicorum neq. Principij n. licent ecclesiasticos, et etiam qd. in tempore penuriz pro-
hibitis extractionis debeat fieri ab episcopo. Clarin. c. 31. per tot.
in decimis non admittitur compensatio. c. decima de decim. Amat. Rodij. de
conujs. cred. p. 1. art. 5. n. 62.

Rota (apud Farin. decim. 442. to. 1.) in vna Conchen. 5. decemb. 1612. decidit qd. Decime
ubi vigebat consuetudo non solvendi decimam olei, et croci, si milioris ubi in-
cola consueverant seminare triticum, et oleum orticum, et vberant vineas plan-
tata, postea pro maiori utilitate seminant crocum, et a 40. annis plantaverunt
oliveta, sicut antea decimabant panem et vinum, ad gravem de hinc gradij
decimant oleum, et oleum, tanquam subrogata in locum eorum. Et hac
ratione si minime spectabant ad Lectorem tantum, et ita de quibus agitur inter
minime reputarentur, tamen qd. cultores omnino semine tritici alias
specie serere ceperunt, et loco vinearum oliveta plantarunt, ita ut haec se-
cunde facta sint in illi gradij decime maiore, n. potuerunt Ep. in suis
decimis gravidicare, et sic pertinent ad Lectorem, sed ad epum.

Rota sub. g. Bonavide 13. Augusti 1657. in favore Syndicorum oppidorum de Quant, et de
Aldaya contra Cont. de Poblet dnu. dictorum oppidorum.

Quia Syndici oppidorum de Quant et de Aldaya sig. neq. petierunt revocari provisione locutionis
de recipiendi redditibus, et admissionis firme univ. factas ad Calce et concurrens sup. posit
per Syndicos Cont. de Poblet dnu. nunquam dictorum oppidorum de qd. que decime fir-
mauit super possessione seu quai exigendi decimam et fructu per se, et per conductores
dictorum oppidorum ex silivis, que percipiunt in illorum territorijs, tam ex his, que
vendantur, quam ex his, que in proprios usus, et sustentationem propriorum iumentorum
convertuntur, et ex legi, pepomibus, cucurbitis, et ceteris fructibus, qui in proprios usus
non exiguntur vni ex octo, tam a vicinis et habitatoribus, quam a terrarum tenentibus in dicti

1. Oppidi. Contrarium conuendens est. et attento qd prefata possessio exigendi decimas ex ali-
 2. quibus qua in proprios usus, et sustentationem propriorum instrumentorum dependunt est contra for.
 3. l. v. de iure es. tit. de decimis, quo disponitur qd ex pira et alijs fructibz arborum (quibus
 4. et siliquas comprehendere dubitari non debet) qui in proprios usus consumuntur, decima non
 5. soluat. Et quod etsi per dicta blaunaro grauis nomine fuerit facta fides more R. A. E. alterius
 6. processu inter partes dicti, in quo exhibitum reperit quoddam instrumentum transactionis inter
 7. inter dnm Nunungam oppidi de puat ex parte vna, et illum vicino, sive vasallo ex alte-
 8. ra, que conuenit fuit, qd ex siliquis inditi oppidi territorio percipiendi soluat per deci-
 9. ma septima pro decima, et primitia, tamen non constat de observantia dicta transactionis.
 10. in hoc iudicio, ultra qd solus fuit vna cu vicini oppidi de puat, et quoad decimas aliquas ut
 11. et non cu vicini oppidi de Aldaya, ne cu terras tenentibz inditi oppidi, neq quoad pepo-
 12. nis, cucurbitas, et alia olera, quoru respectu prefata possessio exigendi pro decima vnus
 13. ex octo etia et contra dispositionem diu fori. l. in v. de coli. lignis. et sic iuris im-
 14. probi, et non manutentibili, unde debet pro et infra declarari. Et vno est. declaramus
 15. prefata provisione admissionis firmis iuris et alia respectu possessionis exigendi decimas ex
 16. siliquis que in proprios usus, sive in nutritionem propriorum instrumentorum consumuntur ex
 17. his qua in territorio dictorum oppidorum percipiuntur et quoad possessione exigendi vnus ex
 18. octo pro decima ex pagonis, cucurbitis, et alijs oleis, que non convertuntur in proprios
 19. usus dictorum militum Congregacione vocanda fore et esse ut us pmi vocamus, quoad alia
 20. vero dicta nullitate et manere ineficacia ne de iure procedat repellenda qd fore esse uti
 21. repellimus, et neutra est. D. Ang. Juan de Centella. S.

Alvar. V. D. Franc. Bonq. V. D. Ant. Ferrer. V. Berenguer.

el Diario Jun. dia la Sant. Sig. pub. a 10. de enero 1577.

1. Et q. per processu merito non constat, neq docet homines vniuersitati oppidi de Betera in-
 2. re aliquo a solutione decima fructuum in monitorio memoratorum fore ne esse exempto,
 3. et clari agenti iuris sit omnis ad solutionem integra decima fructuum qui terra pignunt
 4. teneri, obligati qd fore, quare et alii hac vna diffinitiva sententia pronuntiamy sentamy, et decla-
 5. ramy, ac dicta vniuersitate et singulares personas dicti oppidi de Betera condemnamy ad
 6. solvendum decimas integra fructuum necesse vini, vuarum passaru racimoru, silicaru,
 7. foliorum, et omnium fructuum dictorum et nunungatorum decima de paner, demphi racemis,
 8. et ficibus, sive figis, que ex arboribz coliguntur, et leguntur, ad ea recentia comedenda
 9. et que coliguntur ex arboribz ad ea statim comedendum, et non custodienda per domos di-
 10. ctorum vicinorum, et fructuum, et eorum familiarum, hoc etiam addito vini decima sol-
 11. uatur uti hactenus solvi fuit consueta, et in expensis parte vna vniuersitati condemnamy
 12. et ita providemus f. v. in Concilio D. dicti H. m. d. Patriarcha, et Epopi Valentini. omni
 13. meliori modo - Freixa -

El Syndico de Betera con sup. de 24. set. 1586. recurro ala L. A. con pretexto de qd el vni-
 1. vers. le gravava y oprimia haziendo qd se pagasse el diezmo de las algarrivas sin sacar ley
 2. qd era el mayor qd elgado de casa, que cada azemila havia de menester 60. arrovas,
 3. y assi me pedia se mandasse a los Coletores de xaxen sin sacar diezmo 60. ar. qd menester
 4. se conovia de lo se cobrarse en la cobranza del diezmo. En segunda proveyo el D.
 5. Covarruvias (despues dice) f. v. providet qd intimet parti ad dicendum infra triduum cur
 6. sup. fieri non debeant, et interim nihil innovetur. Covarruvias.
 7. Concluse el processo, se publico sent. por Fr. Pablo Alvarez a 30. de junio 1587. y en la qd se
 8. sigue.

Attento quod ex deductis et probatis in processu, constat exactionem decimarum aliquarum
 que fit in oppido de Betera per collectores dicta decime fieri non vi, et oppressione ad-
 qua interveniente, sed potius pro executione sententia lata per iudicem ecclesiasticum
 inter vicinos, et habitatores dicti oppidi ex una, et Arrendatores dicta decime ex alia.
 Idcirco et alias providet non esse locum supplicari per dictum Gironella dicto nomine
 cuius ne posita die 24. septembris anni proxime elapsi 1587. et per consequens, quod
 nihil innovetur proivum ad calcem dicta sup. tollat, pro ut cum ponti illud tollit
 et quod tota hac causa, et negotium remittatur dicto iudici ecclesiastico, pro ut cum
 ponti illud remittit, coram quo licebit dicto Gironella deducere contenta in dicta
 Scriptura per eum posita die 20. dicti mensis Maij, et alia que viderit sua preten-
 sioni expedire, non obstantibus in contrarium premissis, et allegatis et inq. Pasqual Leg.
 Ut Guirau. V. Banyatos. V. Covarrurias. V. Anzina.

huan etuan Gironella condico de Betera con sup. de 8. de Julio 1587. Duplis desta
 sent. para el sup. de Aragon. y algi se hizo la sup. provision. Ihs. die 18. de octom-
 bre de 1587. et anni. f. v. in R. C. et ex illius deliberatione providet fuisse iam debite pro-
 visum, et qd non fuit pars supplicans in aliquo gravata, fuis de benignitate sacre,
 et catholice maiestatis, providet non esse locum sup. Covarrurias.

Debus con sup. de 21. Julio. recurris para el cons. de Aragon, y se provovo Ihs. sup
 tam debite proivum - Covarrurias.

En la cedula de 20 de Mayo, gido dicho Gironella se le recibiese una sumaria informⁿ
 de todos para probar qe entodo el Reyno, y especialm^{te} en los lugares circunvezinos a Be-
 tera, qe cada año se pague un bo. arvalde de algarrovas sin pagar diezmo; y con esto
 quera publica la oppression; Pero en la referida sumaria esta instancia premisa al ovdio.
 eludida = este proceso esta en el Archivo del Cabildo, y tiene este titulo:

Vol. 13 = 247 = Debus de Garrotes -

Decima foliorum mororum solvenda ut in frondibus, non in pecunia numerata. R. J. ^{dez- mo}
 pub. per Alr. 17. febr. 1602. in fauorem Monasterij Vallis digne, et D^a Vniuersitate de Oja
 de Fauerna, et de la Umbria. V. alia pub. g. Alr. 27. Martij 1609. et alia per Alr. 1. Julij
 1608. contra Syndic. Villa de Moxent. Et alia per Alr. 1. octob. 1607. in fauore Ducis
 del Infantado, et contra Cavallos de Alberis et de Alcorer. Vbi de tertiadecima mororum
 et auit inui presumptis ut soluantur in frondibus, et fructibus et non in pecunia. S. R.
 per Alr. 29. Martij 1609. in fauore Thoma Noguera Dextori Villanoue Castellioni et
 contra Syndicum ipsius -

Nota apud Margus. to. 1. fol. 289. n. 2. censuit prescriptionem quadragenariam
 necessario requiri ad prescribendas decimas -

A 30. de Mayo 1640. resolutione las tres salas juntas q los colutores, Arrendadores y primos
 compradores de frutos decimales pueden llevarlos librem^{te} adonde quieren por todo el Reyno, y sean
 dolo del por tierra y por mar, como si fueren engodo del Reyno del distrito, q los frutos son decima-

los y tomar cedula del, glo mismo se observe en los primitivos. Esta resolucion no fue indi-
 cial, y el 31. de Oct. de 1670. se hizo en v. junio 1670. para que se despaçase mandado a los
 Sallados para q' exentaçion de la R. orden dando paso franco, y al que se proveyo sub
 aud. de 21. de Sept. de 1670. f. v. front. sup.
 El Tablayto de Ondara hizo pagar 3 Lrs. de derechos de viaje de los canyas y media de almendon
 conq' gule sup. en 19. Mayo 1674. p. q' las restituyese. Fizeose Recognoscat. Pretendio el Sr.
 Patrim. q' no era vocable por la causa Patrim. y por conuiniencia de la Baylia. Satisfize q' q'
 se trata de inuolunt. de los privilegios (como aqui de los q' dan Exemption a los Prizmos) aunq' la causa
 sea patrimon. y vocable ala And. segun Canon referido por Leon. dec. n. Tambien
 los fructos se han de pagar por la Baylia de Alit. y alli no obediencian la pnt. de la Baylia y si se
 llevara el pleito en las dos Baylias, se dividia la continuancia de la causa, y se podia declarar en
 una Baylia y en otra franco, y en otra no. A 16. de Nov. 1674. se proveyo sub aud. de Donato
 Sanchez: f. v. cum interventu M. R. P. Advocati, providet quod evocetur et vng.

Declaracion de 31. de Oct. 1691. el Snydo de el Cam. de las Ind. que sup. una hda.
 de un dho. y de Aytona Com. de Bexia para q' se pueda en el pntado, q' y podria subdelegar una
 vez del pntado y no fuisse de su dho. de salta. a q' obstaran el auto del Snydo de 17. de Mayo 1670.
 y q' el subdelegado no pudiese admitir a la dho. ni a las puntas de Contrabandos, Costa, R. y con
 R. prov. on. por Patrujo de 19. de Dec. 1693. se declaro. P. ex dispoit. cum curia Brachij
 delo. 265. an. 1585. concessa est facultas personis et brachio eisd. extractis in officij depu-
 tationis ad Subdelegand. q' dicitur in quavis voce ipsius met brachij et licet ex dispoit.
 ipsius met brachij 22. an. 1504. quoad procuraciones totum ipsius brachij convocata videatur
 ad eam faciendam tantum de q' dicitur in eisdem Religionis et professionis. Cum tamen nec
 has in voce habiles, et volentes recipere sit probatum. Ideo ut talis S. C. f. v. in S. R. L. et ex
 illius deliberat. providet et declarat q' ad procedunt supra vna. sup. Subdelegado quocumq' d'ignate
 dimto et inh.

Con R. prov. on. pub. in 18. de Nov. 1694. se declaro q' aun en caso de el dho. Alex. de Boreada
 huyese probado q' el Torcal Padilla de un dho. le hubiese dado palabra de su voto q' el pntado
 de la dho. no proceda la instancia por ser de su dho. de dominio de publica, y q' podria
 variar, o mudar de dho.

Diguntacion. En 16. de dez. e 1679. impidieron a Luis Ferrera con. ofi. no a mand. to
 y Juan de P. y otros. y a Alonso de Ribera con. Ayudante mayor del
 Magdalen. y otros bienes de moriger. expulso. y la extraccion de Diputado de
 Bolsa de J. y otros por ser oficiales Reales y ser el que
 mora estan impedidos los oficiales Reales
 Entiendo q. Luis Ferrera no puede impedir porque los oficiales q. no tienen ju-
 risdicion no son proprios oficiales sino improprios Fontanul. de. 599. D. Vila
 por trae. de ofi. de ofi. S. J. 2. n. q. en este caso prohibido de ofi.
 como no se comprehenden los oficiales improprios, y q. si lo es no a man-
 dant. les quite el derecho comun. Ni basta la dec. de Fontanul. del Senado de
 Cataluna en q. fueron excluidos los ofi. no a mandant. porque atribuir ju-
 risd. a la abstraccion q. tienen de derecho comun. y el conueto de los ofi. de la Diput.
 y fueron excluidos en fuerza de la costumbre q. ay en Cataluna de lo dicho. En
 la misma decision fueron admitidos los coadjutores de Nuevos R. por no ley
 de la costumbre contraria, ~~no~~ ni les perjudica la de los ofi. no a mandant. por la costum-
 bre non traditur de capite capiti. En Val. no ay costumbre de excluir a los
 ofi. no a mandant. antes bien han entrado en el estamento militar D. Mathieu
 en las cortes y han estado impediendo en la misma Di-

puton
 Donde el capitulo de Cataluna de Xaman ay. cita y dice D. Vila d.
 ofi. S. J. 2. n. que en aquella Ciu. y estan impedidos q. son ofi. no
 los q. tienen jurisd. son oficiales Reales y esto no obstante se admiten los q.
 lo son improprios y sin jurisdicion.
 En mi juicio quita toda dificultad respecto de los ofi. no a mandant. la decision del
 Villosa que siendo Ley. el sup. no obsta en Diputado de Cataluna, donde las pala-
 bras del estatuto son las mismas q. las del fuero, y fue Diputado, porque ningun
 es oficial Real solo tiene jurisd. voluntaria y no contentiva, por lo Ley. de
 Provin. de Cataluna, no tener jurisd. ~~no~~ contentiva en el Principado, que por nin-
 gun accidente pueden llevar ninguna causa al sup. ~~omnino~~ vidend. d. J. 2.
 q. ~~quiere~~ ~~esta~~ ~~regula~~. el estatuto prohibe la conueto de Diputado a los ofi. de la Diput. que
 entienda los proprios con jurisdicion) el Ley. provin. de Cataluna es ofi. R.
 con jurisdicion cont.: luego debe ser impedido. Menor gr. el Ley. de Cataluna
 en el sup. ~~no tiene~~ es ofi. R. y tiene jurisd. cont. que aunq. no tiene en
 Cataluna la tiene en Val. en causas de sup. y otras causas vidend. y tambien en las
 islas: luego ~~no tiene~~ ~~no tiene~~ ofi. R. con jurisdicion. Probam. cony. si un
 UVA. BHSC

Catalan fuera del Com. D. de Saltilla, que se lo impidieron por off. de Val. y jamen
no tuvieron Jurisdic. en Cataluña, porq. falta el Catálogo de los señores en
Cataluña. Si un Catalan vini natural de Cataluña, y se le de Val. por hijo
de Val. no o rehabilitado en Cortes, fuera por el Rey. es cierto le impiden
en Cataluña p. el Reyado, q. no tiene Jurisdic. en Cataluña: pero tiene
una Jurisdic. propia en el Reino de Valencia. y los señores de Val. no
tengan alguna Jurisdic. propia, o qualquiera que
les embargara p. el Reyado según Xaman y Vitoria d. n.
y esto parece suficiente a H. lo que se, que la Jurisdic. de Monjes es mo-
dica p. la de los Obis, y exerceen Jurisdic. en el Reo del Marquesado de Val. q. se
debe entender en consecuencia.

De Franc. dec. 403. to. 2. n. 6. Vbi nota Alex. in. Imperium imper. &
jurisdic. Vbi notandum q. qui eodem tempore non possit duo habere officia
compendendi officia labeo modo sumpta, nam cum l. si. (de off. ad refer.
et si de iure communi, qui non possit habere duo officia incompatibilia (nisi
si comparabilia non intelligitur de l. si.) hoc casu status operatur & compa-
tibilibus, & aliquid ubi communi allat.

* Ni Segoviana al Virreinato (en Cataluña el Com. D. o ordo de Val.
no podía ser digno de Cataluña porq. no podía ir personalmente a servir el
off. de Virrey; porque el Rey. del sup. tiene la misma contrariedad que
afecta a S. M. en Madrid, y si dice q. podría ir con licencia de S. M. también
con esta quedaría ir a Cataluña el ordo del Com. D. de Val.

Declaro la S. referente de Filart. p. b. por en de
enero 1680. y Luis Ferrera of. n. concurran bien a la extracción
de la dignidad, y se anula la extracción y por concurso de ellos se
sabea hecho de Andeblateroso.

Al Marqués de Solís por haberle honrado su Maj. con Plaza de ca-
pa y espada la persona de la Dignidad y promoveron su Plaza de inspec-
ción, y parece no debe haber por esta Plaza duran esta prime-
ra Cortes, y así q. el impedimento es temporal. A mas de eso los
Consejeros de capa y espada solo tienen voto en cosas de gracia y

governo, por no mudacion conuenciosa, cony aun Q se puede oformar y podra
fortear y feruir el ofo de B. p. n. = R. S. M. a. y. de h. l. n. u. n. i. n. i. o. y. p. o. l. a. P. a. r. a.
de casa y ofada de h. n. o. n. de la r. e. p. u. b. l. i. c. a. = m. u. l. d. a. i. l. e. y. f. o. r. m. a. d. e. h. n. o. n. o. s. o. c. o. n. t. r. a. r. i. o.
por tener oficio perpetuo, y referir en ellos jurisdiccion contenida.

Deservio. Die vigesimo Decembris ¹⁶⁸⁴ referente Dom. Coloma publicata fuit
L. S. per Benavides inter parte Maria Gorales ex una et Doctori
Canda ex alia. Doctor Canda die 23 eorundem obtinuit oblatam
et die 9 Januarij 1685 obtinuit provisionem in eadem Aula Intimij.
et decretatam in supp. ne quam a predicta L. S. interposuit, et
cum pro parte Maria Gorales supplicatum fuerit declarari suppli-
cationi causam desertam, fuit decisum L. S. per Benavides die 10
Aprilis 1685 causam supplicationi esse desertam ibi: et attendens qd
relata instantia remanet iustificata cum in supplicationibus a
regij. sententij. intra decem dies ab earum publicatione computantur
adesse debeant decretata provisio et oblata, quod in presentiarum
deficit. Hac L. S. fuit revocata alia L. S. publicata per Benavides
die 20 Octob. 1685 in alia Aula, hoc motivo: quod tantum reperie-
bantur tres dies utiles et habiles ad supplicationem interponendam, cu
ceteri dies essent feriati et colendi, absorberentque maiorem partem
dilatationis, et in remedijs Iudicialibus, ut est supplicatio, adimendi
sunt dies feriati, quando absorbet maiorem partem.
Quibus Regij. sententij. publicari per Vincentium Ferrera prima die 13
Januarij 1685 et 2. die 1. Aug. 1689 decisum fuit qd. iuxta forum et
comunem praxim, non solum oblato libelli supplicationis obtinenda
est infra decem a die publicationis sent. sed etiam decretata et
Iudicij provisio.

L. S. per Vincentium Ferrera (Monseñor Gilaree Madrono) die
24 Novemb. 1689 fuit decisum supplicationem interpositam post decem
dies a publ. sent. quando intraprasos dies dilatationis ad supplicandum
occurrunt feria ebdomadz Sancte et Paschatis non esse desertam, nam
regula que oblata, decretata et provisio supplicationis debeant obli-
gari infra decem dies a notificatione publicationis sent. limitatur
quando maior pars dilatationis est feriata, nam tunc feria non

enumerantur in dilatione, maxime in actibus Judicialibus ut et supple-
 cati, et fuit reuocata R. S. pub. Ferrera 19 Octob. 1677.
 R. S. per Mascari 17 februarij 1668 cum doctor libri firmatus diuine super
 possessione beneficij parochiali dñi Bartholomei virtute interuenti possessionis et
 collationis expediti a Nuncio. et iudicij dñi dñi Bartholomei benef. restit.
 petijt reuocadam et declarandam nullam dñi firmam q. supplicauit elapsi
 decem diebus, et decisiuam huius firmam et provisionis sequentes iniunctas et
 invalidas, et nullam irritam q. esse possessionem, et iudicium huius restitut.
 benef. huius motiui: Et attento quod licet dictus Michael de fuentes prouis
nomine contra provisiones ad hunc finem firmam sequentes visus fuerit remedi
restitutio in integrum petitione dñi septimi Samarij preteriti, et per
consequens extra dilationem cum ultima provisione fuerit perchalenda
die secunda decembris preteriti et iniuncta dicto Michaeli de fuentes de
23 sequenti, attamen cum dictis diebus interueniret feria Ras. Pm, et
secundum magis receptam sententiam, quando dñi feriati dñi pñi su-
perant, ex dilatione tolluntur. Attento etiam quod pendente articulo per
dicta restitutio in integrum remedi facta fuit per nos provisio super
qua est questio, et inquam ultimo irruere intendit dictus fuentes, et cum
(ut iam dictum est) dicta supramemorata provisiones non transierint
in iudicium, et melius inspecta, et puncto ad amurim dictuio et
actibus, venit dicendum instantiam super qua facta fuit per nos
provisio re ferent sup. ut supplicabatur, uti interueniam fore,
requerendam: Attento insuper quod inter alia qua allegat dictus fuentes
in perchalenda sup. caput ex tollit defectus tituli ad iustificandam,
manutentionem dicti beneficii, et eo quod illud collatum fuit a R. mo Nuncio
Alipanz sub preterito quod fructus, redditus, proventus unacum di-
tributionibus quotidianis, ac emolumentis vicarij viginti quatuor
ducato Camera non excedant. Attento deinde quod cum in no-
tionis cognitum omnia beneficia parochialia pñi Curis. distributioni-
nes habentia viginti quatuor ducato Camera excedere, ac per con-
sequens inferatur titulum prefate possessioni invalidam fuisse.

Thure - Siterne - Calatagui, Valtorra.
 Fontan. dec. 410. n. 7. ait dilationem decendi ad appellandum computari ferias,
 est maiorem partem dilationis continent. q. appell. est act. extrajudiciali et
 sic potest interueniri quocumq. die etiam colendo. Hinc et in supplicatione qua
 sum fit act. Judiciali, nequit interueniri die feriato, et tenet q. si in p. part.
 dilationis sit feriata, feria non computatur in dilatione, nam maior

Debitori magis gaudenti gratia deducto ne egeat, si creditores velint bona distribere, affirmanda sunt alimenta necessaria, subiecto qd bona vendantur, et ex pretio onerentur communi. Alimenti correspondeat, et ex annui redditibus alatur, reliquis v. distribuat inter creditores. Ita in R. A. in causa venditionis oppidi de Benilluz. lra refte D. Melch. Alerme R. 1. per D. de S. Jan. 1627. inter Lud. Civera, et Creditores. Et alia R. 1. per Alruu 26. Oct. 1634. refte S. Mart. inter D. P. Carriz et Creditores.

Dilationu in mata impugnativa et obcuriva non conceduntur in causis summaris nec executivis. Mathan. l. 10. §. 4. de n. 30.
 riu. detestib. q. 62. n. 206. Menor. de arbit. cau. 32. n. 10. Cov. gra. q. 17. n. 7. Graham. d. imp. c. 236. n. 44. p. 2. Unde inferit qd si parum qui mittat expensat sub conditio dilationis in materia impugnativa, videt recedere a causa sumaria, et executiva, et illa facit ordinariam Graham. c. 255. n. 37. dicit qd per assignationem termini censet revocare executionem Achil. dec. 2. vel 7. de iudic. Farin. dec. 95. n. 4. 2. p. in recit. novis. et Matruil. dec. 157. n. 3. refert ex quib. actib. censet qui iudicium ordinariu intentare et assignat dilatione. Mantie. dec. 11. n. 36. Fontan. de pac. 2. to. cl. 7. gl. 2. §. 9. n. 27. Unde in iudicio possessorio non admittit obcuriva lra Greg. 15. dec. 449. n. 10. et ibi Ad. n. 11.

Dotu iudicium est universale, et ideo fructus et interesse augent dotem l. 32. §. si. sol. matr. Unde si in solutione reru dotalium non fuit illorum habita mentio, diverso iudicio peti possunt intentata ante dotem act. Barb. ad rub. sol. matr. 3. p. n. 61. dicitur fructus dotis fructus dotis partes censeri formaliter, et qd petendo dotem fructus videntur includi, nulla de his facta mentione l. penul. et ult. c. de don. ante rug. Barbos n. 64. Guirba dec. 65. n. 1. et seq. Lud. Cox. 293. n. 23. et peti possunt exacta in dotem, quamvis tempore actionis procehant non sit, ita in Barb. Cabr. Magon. dec. 22. n. 51. vol. 4. Reprobata opinione surd. de al. tit. l. 9. 43. a n. 9. Alu. Valer. to. 1. comul. 8. n. 11. et ita iudicatur R. 1. per Alruu 8. Jun. 1612. inter Jac. Ant. Calafat, et heredes Udef. Alde na/Castilla Contr. to. 6. c. 135. n. 11. et 12. in gradita sent. fuerunt condemnari heredes Alver dicit Calafat fructus, seu interessetori non obstantes qd ille dotem recuperat v. han R. 1. et andotis iudicium sit universale respectu mariti v. surd. d. q. 43. n. 15. Barbos. n. 68. tenet qd universale.

Dotu constituta in annuo redditu, seu in percussione vitalicia, vel mercede ad vitam (si vultu iure), seu votalario, si annui redditus gradus dati sunt alienati in dote, restitui debent in quantitate estimata R. 1. per Casu 26. May 1634. inter D. Anas. Soler, et Fran. Prayuga ex l. ad dote l. quatuor. c. de iure dot. l. estimari. sol. matr. l. arm. rele. lib. 3. c. 10. n. 5. Garcia de expen. c. 23. et for. 39. sol. matr. qd non sunt estimari, Maritu, aut heres illius tenet restituere quantitates quas anno quolibet percipit v. non, nisi illius heredis, nam (iuxta spin. detest. q. 13. n. 67. qui citat sartminto) si in dote detur annuus census, qd extinguat morte uxoris, hoc est fructus dote v. dote, quamvis maritus generaliter faciat fructus suos, et eos non tenet restituere, tamen in hoc casu eos debet restituere qd sunt dati principaliter tanquam pars principalis dotis, qd cum morte mulieris finiat ille usufructus nihil de proprietate excoigantur qd est contrarium in censu pignoris, nam cum proprietate maneat penes uxorem, fructus non sunt pars principalis dotis. Ita in R. 1. per Casu 5. Mart. 1635. in Aula D. Joa. Polanco in favoro D. Hellx. Almunia et 2a D. Joann. Colon. Subiecto qd restituantur annui redditus percipi in dote, sicut bigecunia centadaba fuit et in dote = Quomodo estimantur si annui redditus de lra. de an. red. lib. 1. q. 5. Intrig. dec. 9. a n. 17. vbi omnia opinione refert, et de estimacione domus ad vitam concessa v. flie. dec. 34. Nota qd si uxor constituat in dote usufructum, nisi aliud actu appareat. Maritus non tenet restituere fructus percipios, ad us illos percipiendi l. dote fructus §. si uir. de iur. dot. nam dote fructus qntiter ad Maritum spectant l. pro onerib. c. de iur. dot. l. si. sol. matr. l. vbi §. sep. de rei. ux. act. Unde inferit Font. 2. f. cl. 7. gl. 3. p. 8. n. 34. qd si uxor v. dote constituat in faciendi fructus suos in bonis l. mariti sibi competenti, non tenet restituere. Sarm. n. 6. vbi distinguit qd si census vitaliciu, dal in dote ab uxore pnter, qd dant omnia bona, et in to est census, Maritus debet restituere qd percipit, si specialiter de p. tunc Maritus facit suos annuos pstationes, et non tenet restituere. Et hanc distinctionem ponit in usufructu, ut de iur. in usufr. ac in censu vitaliciu ostendit. Id hoc videtur iudicium duntaxat, graufieri ad nullo iure nitat.

hunc fructu sine tenore percipit. Phi. q. for. lib. 3. q. 41. vbi de annuo relicto contributo indote, ad
dos fuerat destinata. et vbi novat. q. for. 2. q. 6-

Dotanda non est filia a patre, et alia illius conveniunt nuptie for. 6. d. hi quib. ut indig. l. de dec.
27. n. 32. to. 1. Simita q. 2. Patris pro matrimonio expre. vel tacite seu filia reconci-
liavit, nam per reconciliat. censetur remissa dotis, et cessat exceptio inimiuitatis. l. in
igros. (fam. her. l. 3. §. si de alim. leg. l. v. cons. 6. n. 8. to. 2. R. l. per Alon. 8. Junij 1600
1611. in fav. J. Joanni del Dula et D. vrb. Paravegino et 2. J. Paravegino not. Et in
alia dula per vrb. l. 1. 1611. in fav. vrb. Portoles, et vrb. Caero. 2. Ludov. m. Jon. Caero
not. et novissimi in A. D. T. T. Janz ref. D. Balt. Janz in Jo. Rom. thio, et Ant. Rodriguez sa
pub. per

Patre adie. contra matrimonij, vel ad die reconciliationis tantum, et quoniam ind. l. 26.
sept. 1617. ref. J. Jo. Blanco fuerit Caero condemnatus ad interesse adie. contra matrimonij; at-
tamen in A. D. P. Janz in l. 8. Jun. 1611. vbi fuit adie. tantum reconciliationis tamen Pa-
troni interesse doti solvere, et ita pronunciatur inter easdem partes l. 1. per Alon. 30. April. 1600.
1613. p. 1. opinio in dula D. P. Janz fuit complexa, et secundum ea iudicata l. 1. per Caser
13. sept. 1635. inter Domin. thio et Anna Maria Rodriguez conjug. la vna, et Ant. m. Rodriguez
in alia, in qua d. Rodriguez fuit condemnatus ad dotanda filia ad interesse adie. reconci-
liationis tantum. Sed in hoc capite fuit hac l. 1. revocata in alia dula condemnando dictum
Rodriguez ad interesse adie. contra matrimonij? l. 1. per Caser 8. Jul. 1636. Et haec ultima fuit
confirmata in dula vrb. l. 1. per Alon. de anxi v. in 4. to. Antentharu
receptioni, in sent. pub. per Caser 18. Julij 1636.

Donatio facta futuris sponis per sponas in pacto et cond. q. sius sortiat effectum sicut nuptias secuta, et
invalida q. confertur in tempore prohibito l. q. 4. (don. annu. vrb. de ac. lib. 21. tit. 3.
n. 9. Cravet. cons. 51. n. 1. Sanchez de matr. lib. 6. disp. 1. n. 6. que iuris disp. n. est correctiva per formam
Regni, et licet contrarium videat de ius per for. 42. sol. matr. ibi: Empiro filidona in aquella condi-
tio est. attamen for. n. loquitur inter nuptias donationi, sed in constitutione doti, que fieri po-
test cu lo pacto, immo subintelligit tacite hac conditio l. ite q. de pact. l. 1. unum. (de nupt.
vrb. de vit. nup. lib. 3. q. 6. n. 20. Mierus de maior. l. p. q. 22. n. 35. Et ob id gradus sponae fuit
conditio sub vrb. sol. matr. nam sponae debent intelligi iuxta rubricam Part. in l. vlt. de fond. indob.
l. vrb. in centur. leg. loco 45. quod sponae sicut ex eo q. d. for. 42. fuit de nupt. l. 1. doti 7. §. 1.
res. v. fiant. D. de vrb. dot. que n. loquitur de donationibus que conferuntur in tempore matrimonij
sed de dotali contributione, et sic vrb. ex vrb. dixit l. 1. §. 1. (de don. ann. nup. adversari 2. §. sive
v. fiant. l. 1. per Caser 15. Januar. 1633. in fav. D. Petri Carzuela 7. D. Maria Figuerola
uxore Arcadij Bondia -

Quis dicitur eligit iudice qui in causis emphyteuticalis cognoscit for. 1. 7. et 10. de iure emph. vrb. in casu
confiscationis for. 12. l. vrb. 1564. nec potest compelli ut det associatum for. 18. de iure emph. et fuit iudicatus
l. 1. per Alon. 20. May 1611. ref. Leo. q. intelligit q. d. sumus in 1. instantia, nec aliqua subest legi-
tima causa, nam in iudicio appellationis, et iuxta subintentione causa n. dicitur d. for. 18. solut. dicitur
in associatis iudici delegato per R. v. Cons. l. 1. per Caser 26. febr. 1627. ref. Sanchez in fav. vrb. et vrb.
vrb. 2. §. iudici loc. de puel. Subint. an electo associati debeat fieri per R. v. Consiliu an per d. vrb.
reus. Et fuit de ius in favore domini dicitur in ambob. dula. l. 1. per Alon. 6. Oct. 1611. Et l. 1. per
Alon. 17. April. 1630. Et promptus ref. D. P. Janz 8. Aug. 1633. inter D. Hier. for. Navarria, et Hieron.

D
 Senio ex altera. Hoc ad obstante re maritum pignora, et diuissit m. l. c. et fuit iurati dicit
 huius, et fuit unanimiter resolutus in similibus causis nominandos officio iudicis et associatos per R.
 And. et plurimorum ex quibus electi, et ita gratia est et vidisse quod omni Senatorum confirmant, et
 observationem propter magna senas auctoritate. Quod pariter obstat in Tribunalibus Rationalibus et Ju-
 ratorum, et Disputatorum nam ex nominatione Regi vel Princeps Regi Senatorum applicat in iudicium, vel
 associatos, eos accedit q. d. iati iurati vel Disputati eos eligunt aduunt Propter et per interponit autho-
 ritate inditri nominationis, ex quibus res. Solo die 22. Octob. 1633. fuit resolutus in causa verten-
 ti inter Syndicum Cleri Sti. Viti, et Vini. et dicitur Lopez de Rayona nominatione associati debere
 fieri per R. C. pro ut fuit electus et nominatus P. P. Sante, et dicta provisio fuit confirmata in alia
 Aula in grade huius et vigore dictae nominationis P. P. Sante, et per P. P. Sante Index delictus per
 Clerum nominatus cognoverunt de causa principalis; et in incidentibus per dubitatum fuit quod primus
 locus debet obtinere in firmis, et subordinationis provisionis et sententia, et ut super hoc debuit
 conuenire R. C. iurati tribus huius fuit resolutum q. Index associatus R. C. praefertur debet,
 et ita fuit obprobrium -
 electio

Orti in causa appellatio. V. appellatio in causa dicit

Orti retentio ex militari privilegio non competit, si de qualitate militis non constat,
 quamuis in iudicialibus instrumentis maritus miles nuntietur. Ita dec. R. S. per Ber-
 legal 30. July 1596. referente D. Mar. Ant. Silesno inter Petr. Ursanova, et Curato-
 rem Marianae Martorell. P. R. C.

Mortis facta culpa et senia mariti, si ei ab uxore pro dote conveniatur, non gau-
 debit privilegio seducti nequeat, et si miles fuerit, q. d. ob irregularitatem sit indignus
 beneficio; Sic decisi reserua Argues pro extenu in cau. D. Mauritia Roca P. P. Joan-
 nem Perera R. S. per Maslano 19. Januarij 1664. P. R. C.

Doctoratus aliarum Universitatum, praeterquam salernitanam, Vallidam, Comitat, et Bononiam.
 (quales enumerantur in l. recipit.) an possint ad privilegia sublimitatis, et ad exemptiones,
 V. Anst. Rodig. de excep. sent. c. 5. l. ex n. 49. cum pluribus, et pro utraque differit.

Dignior. Q. d. provisio efficitur per conuenum, eligens dignum omnino digniori, te-
 netur ad restitutionem Mohu. de pignos. 2. c. 25. n. 59. Guriu. can. 99. h. 2. c. 11.
 a n. 55. et alij, et quamvis falsia Eben. p. d. c. 16. et alij teneant contrarium
 ad affirmativa docet Diana fr. 4. res. 230. no esse dicendam tanquam probabili-
 ti, et tutiori.

et posterior naturalis minori = Marian. dec. 5. appell. potest interponi et ad mitti de. #
 foriata q. d. est actu extrajudiciali, neq. requiritur citatio quae est necessaria si est iudicia-
 lis = Xamar r. v. ind. def. 137. docet quod dies feriarum prorogationis Regis And.
 semper detrahuntur ad decendo quamvis maior pars sit iudicialis, et aliud notat q.
 si ex decendo 5. dies sunt feriat, et 5. iudiciali, non computantur 5. feriat, sta

de dolo, qd est singularissimum, et indicat in Senatu Catalonia.

Gail. 1. obi. 146. n. 3. ut ordinari Camere tempus sit munium concedi ad introducendam appellationem.

Dolus probatur ex indiciis et coniecturis dummodo sint congrua. l. absum. b. c. de dolo. Favin. q. 89. n. 19. qd est difficili probatur. n. 25. qd iudicij indicia permittit. et si militis iuxta plures quos sint iudicia perspicua. n. 76. qd doli presumptio ex qualitate facti l. 1. b. fi. sed an dolo factum sit ex facto intelligitur. qd doli excep. n. 98. ad dolus presumitur ex antecedentibus, et facta ex consequentibus, et mania la iudicij quod est iudicis = n. 115. doli et fraudis presumptio nascitur ex brevitate temporis, sicut ex eius ante nulla excluditur. l. 24. b. fi. qd de reb. act. uel. 900 = chara ex vicinis actus. n. 24. qd ex iudicij dolo, et ex actu trivulso. n. 141. etia ex actu gesto contra personam agentis odiosam, et non benevola ut Bald. et Masc.

Spicula conceptum tutamur. Ex quinquen. dicit. tit. 1. n. 9. qd iudicij maiori infirmia et affiant inferentem Remanae dicitur quinquennialium habent utare condempnia etiam parte pte. Crediti consentire transiens aliquid ut dicitur creditum suum, vel dicitur in consentientem scitum, et non verum, sed in fraudem, et si id docuerit talis iudicij simulatus non condempnabitur in maiori parte Angel. cons. 213. Itac. & more. tit. de dolo. in b. p. te n. 10. et ait Bart. dummodo sint coniectura indubitata itaqd animatum iudicij reddant certum; ex nimia celeritate actus, et nimia liberalitate hanc presumunt. sic ex temporis certitate. ex nimia cautela. ita ex qualitate consonatum Bald. in l. cum allega. c. de error.

Uol. & trans. q. 100. a n. 11. dicit qd praesentate causa simulandi, simulatio probatur leuiori coniectura et presumptione; si uero in causa officia clara et perfecte transierit, itaqd transactio sit nulla propter simulationem.

Manus Antonius Macovate. var. lib. 2. rei. 18. ut si ius totum in causa dilataria concessum a maiori parte creditorum, non prauidetur praeiudicium. Itaqd non fuerint citati alii creditores. Itac. & dolo. l. 1. n. 7. ut citati non fuerint de dolo et dolo. Itaqd ea in acta et supplicat. vult. & null. sub. allegat. ut. n. 12. = 2da qd in substantia et omnia creditores in dolo conveniunt, nisi congregati, et praesent conueniant. qd ad dolo. l. 1. c. de conuen. l. 1. = 3da qd si creditor non fuerint citati, nullatenus iudicij tunc compta non habent. hanc soluenti quod minimum iudicij ante, hinc videt doli presumptio qua dilata, cum partem si nihil denegatur. Bald. in aut. dolo. cons. 173. et 174. Cons. in consuetud. l. 1. b. p. n. 5. dicit qd doli iudicij tenent modica iudicij in conueniant. Itaqd dicit qd si iudicij dolo, et dicit dolo claustrum qd maiori parte non dicit prauidetur praeiudicium. Itac. de 283. et omnia.

l. dolum. b. c. dolum ex iudicij perspicuis probari conuenit. l. de dolo.

C

Eclesia immunitas Q^{do} iudex ecclesiasticus vim, et iniuriam facit, potest deuari ad Principem, ut iudex ecclesiasticus compareat in Banco Regio, hoc est in Regio Con-
 cilio cum processu contra recurrentes acritate, et si cum vi, vel iniuria processerit, desistat a vi illata, vel admittendo appellacionem, vel absolvendo a se, et communi-
 catus, et talis recursus ad Regium concilium approbatur et a Curia Romana. Ad
 episcopo ad Regem valet appellatio in causis inquis. q^o Regi delegatus. nec obt.
 q^o familiares, qui sunt sub jurisdictione inquisitorum, cui delegata ab ege Terdi-
 manda anno 1488. non possunt recurrere ad Regium concilium, sed ad inquisitorem
 Intem, nam ^{familiares} ~~inquisitores~~ habent propinquum Intem inquisitorem, quem conside-
 adire possunt; at non summum Pont. iudicem ecclesiasticum. Leo. th. 1. dec. 2. nec obt.
 q^o secularis non debent tractare ecclesiastica, nam in hoc casu est ob subsidium re-
 medius, q^o alia via subveniri non potest, q^o si Pontifex sit praesul.

Electio elector relinquat ita fideicommissus: rogo te cui volueris dare semel tantum eligere, l. 17. §. fi. de leg.
 potest heres, si vero ita: rogo te cui volueris relinquat. Subinde, poterit heres mutare ele-
 ctionem, nec usque ad mortem potest eligere l. 67. §. sed et si. de leg. 2. Cuiacius lib. 10. q. 9.
 Papiniani ind. l. 67. in prin.

Error facti nemini nocet, sed error iuris nocet in compendijs, at vero in damnis immittit.
 de rei sua non nocet l. 7. et 8. de iuris et fac. ign. nec obt. q^o qui solvit indebitum errore
 facti habeat conditionem, et qui solvit indebitum errore iuris habeat conditionem, et in
 hoc casu committat rem suam, nam erranti in iure subvenitur ne suum amittat, error. ad facti,
 non etiam si commiserit ne damnum faciat, nam qui damna facta, infecta facere stu-
 det tuorum potest, non damnum vitat - error iuris non nocet minoribus, militibus, * l. 9. §. 3. de iur.
 et ageribus, ^{et ageribus} ~~et ageribus~~ si non occupant habeant copiam iuris consulti. Formis etiam in
 aliquibus casibus propter sexus infirmitatem iuris error non nocet l. 9. de iur. et fac. ign. ut in
 l. d. ius §. pen. ad §. Cor. de facti - ~~et ageribus~~ l. 2. de in ius voc. Ut iudicet errans in iure l. 1. ad iur. §. si non-
 tronum in iure vocavit abq^o Praetoris venia, et punitur poena 50 aureorum. Pl. non regi. ius. qui satis. cog.
 de ignorantia iuris civilis, at d. l. 2. de ignorantia iuris naturalis, in qua nemo excusat. l. 2. de iur. et fac. ign.
 tur, non magis quam si quis committeret furtum, aut adulterium, q^o id non crederet l. 7. de iur. et fac. ign.
 prohibendum, nam nemo nescit Jus naturale. Cuiacius lib. 1. de finit. Papin. ind. l. 8.
 de iur. et fac. ign. Mulier errans in iure nescit inventarium bonorum mariti,
 et nihil minus obtem consequetur, q^o si agit de suo retinendo; sed licet nuptia-
 lia persequi non poterit, q^o agit de iure capiendo. Cuiac. ubi supra.

Empara. Creditor non habens liquidum creditum imperavit emparam pecunia de-
 bite suo debitori, et quamvis sequestratio sit prohibita si iusta causa non sit, tamen
 valebat in hoc casu, quamvis creditum nescit liquidum, nam debitor erat suspectus, et
 nam erat extraneus, et non habebat bond. Empara tollitur praestita cautione. Leo. th. 1.
 dec. 5. Ut ponit differentia inter sequestrationem, et emparam -

Comptor Curiae non efficitur dnu rei empti nisi per integrum pretium deposuerit, nam in
 Curia nō habetur fidei depositio, et si per errorem numerus unus efficiat vel adquiratur do-
 minium. Leo. th. 1. de 6.

Electio. Si heres gravetur eligere unum de familia, et moratur antequam elegerit, non succedunt
 omnes de familia, sed tantum proximior. l. pro §. fratre. l. 37. §. in fideicommissis de leg. 2. nec obt. l. 24.
 et l. unum Epifani. §. rogo. de leg. 2. nam loquuntur de familia libertorum, non cognatorum. nec
 obt. immo probat decisionem l. 77. §. hereditas de leg. 2. nam omnes erant in ead. gradu. nec

Obi. q. antea dictum fuit in R. h. d. Val. contrarius nam Senatus non astringitur suis
sententijs ad amplectendas veniorem opinionem. Menoch. con. 501. n. 27. lib. 6. et sic fuit
deus proximis admitti. Leo. th. d. 50. 11° verb. fidei comite

v. inf. vob. electio

Electio Si pater rogatus sit filium eligere ad omnia sua vel ad aliam successionem, et unus
filius ei promiserit quantitatem, et cum elijat, et pater id fecerit, valet electio ex ten-
tione concensu licet reprobetur a Molina, nam dicitur. Venatur ex persona Patris,
cum q. gratuito facere debebat, mercede fecit, et si filio non vocabit electio, nam hoc
ratio tantu efficit q. filius n. teneat solvere patri, ob turpitudinis illius, tom promissis,
immo et si solvendi poterit repetere. Cancar. p. 2 var. cap. 375

Executio intata virtute instrumenti cum clausula quarentigis roborata, et
quantitas qua peccabatur non erat liquida, sed liquidanda, non peccat ut recipi-
etur testibus informatio ut contante n. esse debitorem, et decifum fuit recipiendos
esse informationem. Obi. q. p. instrumenti quarentigati intatur executio
contra rem q. contentis in instrumento, perinde ac si fuisset condemnatus
cum sententia transacta in rem iudicatam, sed q. intatur executio vir-
tute sententia transacta in rem iudicatam n. potest opponi aliqua exceptio nisi dunta-
taxat solutionis, pacti, aut transactionis inter post sententias; q. testis informa-
tio recipi non debet, et neq. contra vana dicta executionis potest opponi exceptio nisi
per scripturas publicam probata. P. hoc procedere q. q. petatur et liquidum,
nam stante statuto q. n. opponatur exceptio, vel defensio contra aliquam exe-
cutionem, si tamen instrumentu, vel quantitas n. sit liquida, tali probatione
durante, potest rem se defendere. Leo. th. d. dec. 64. Et interim licet pendente re
debet dare caput levationem, ne interim pignora capiantur, nam licet quantitas non sit
liquida, et liquida non debet fieri peior conditio creditoris. Leo. 1. 2. 64.

Emphyteusis res feudales, et emphyteusis in ecclesijs alienari n. possunt, quia cum hac
alienare n. possit, dicitur defraudaretur laudimio, nec ita facilius incidere in co-
muni (manus mortua vocat communitas sive secularis, sive ecclesiastica bonoru
capar, que n. moritur, licet persone, que eas constituunt moriantur) et res emphyteuti-
carias alienari n. potest in potentioribus, sed manus mortua est potentior. q. 117. de iure be.

¶ In bona que perveniunt in manus mortuas debent intra annu alienari for. 5.
de reg. n. alienandi, nisi habeat licentia a Rege possidendi, que licentia dicitur amorti-
sationis, propter que solvitur Regi quoddam sum. Et dno directo solvitur quinquennium
hoc et laudemio decimo quinto anno p. a manu mortua; hoc et solvit quotlibet
quinquennis eas quantitates, que deberentur p. laudemio si res fuisset alienata; et hac
solutio quinquennis consuetudine est introducta, na de iure n. solvitur.

Queritur an possit condemnare ad quinquennium iudex delegatus in causis emphyteuti-
carijs, an iudex Ordinarius Civitatis, vel Regia Audiencia. Et decisum debere cognoscere in
omnib. causis emphyteuticis iudicem delegatum, et alium. Nec obi. q. dno directus n.
habet jurisdictionem in res emphyteuticas, sicuti dominus feudi in feudalis, na hac do-
ctrina et abrogata per for. 17. de iure emphy. ubi contrarius et dispositus. Nec obi. ali-
que doctrina ex quib. apparet R. th. cognoscere in causis emphyteuticis, na q. non
agitur de re censita, tanquam censita, neq. de re feudali, tanquam feudali recte cognosceret
for. 19. de iure emphy. et si res emphyteuticis vendatur per Curiam Civ. vel si inter-
tentu vindicatio dno vtilis, Leo. th. d. dec. 78. Si vassallus agit de possessione non solvendi causa per-
sone, sed certam parte agit de possessione, et agit se n. esse emphyteuta, neq. pensionem debere
agere coram iudicario. for. 19. de iure emphy.

B.H.S.C.

Executio conventus appellare n̄ potest, maxime virtute instrumenti consualis, vici-
larij, seu debitorij cum responsione interesse fr. 58. de iure iur. l. 1. Sed hoc appellationis
notorium interesse appellare potest. cap. super eo 15. de off. deleg. l. 1. d. 17.

Clesia. Pro Clesia reparanda, vel edificanda necessario, compellitur possessor ven-
dere iusto pretio rem fideicomisso subiectam. l. 1. de i. d. 1. d. 90. v. supra.

Equum conduxi, moritur in itinere, praesumetur morte naturali, n̄ sine culpa id
accidisse, et sic locator debet probare meam culpam. Si equus in medio itinere
percat, oportet ut ibi faciat examinari testis, ad futuram memoriam, super e-
qui morte, designando eius signa, et qualitates, nam talis examinatio in loco
ubi carus evenit facta, sine vlla postea citatione probat, et fidem facit coram
Iudice competenti. Caser. f. 1. c. 14. n. 52. ad 57. plures quaestiones circa hanc
res explicat Fontanella th. 2. dec. 533. f. 639. in plurim. quaestionib. legg.

Cleemorias colligentes & Virgine Maria de Monicerrato, et pro Hospitali S. Val-
Bullarum S. Cruciatæ, et p. Collegio quorund. S. Vincentij, sunt Exempti à muni-
cipio publico, qualia habent iudex ordinarius, decuriones etc. Sed si in Villis, et Universita-
tib. Regijs sint pauci capaces ad hanc munera exercenda, isti non gaudebunt Exemptio-
ne, ne inhabiles eligantur, idem concessit locus Magistratus Montesia. Caser. oppi-
da, qua non sunt Regia hoc privilegio n̄ gaudent. l. 1. d. 99.

Clesia. Si laicus committat delictum in Clesia, criminis cognitio spectat ad Iudicem lai-
cum, ut sentit Jul. Clarus in pract. Crim. lib. 5. sent. 8. fi. v. vidi, nam licet Clesia sit lo-
cus sacer, non dividit esse de territorio Principis secularis. Alij DD. contra sentiunt
à Claro relati-

Episcopus potest in suis diocesis Notarios constituere in Clesiasticis negotijs cap.
regenda. fo. 9. l. cap. Episcopus. 12. q. 1. Faustinus ad Panis. ff. 139.

Executio. Causa, virtute renunciationis proprijs fori, potest variari adhuc a Iudiciali superio-
re ad inferius, ut à Subornatore ad Iudicem ordinarius, si vero sit evocata ad R. R. v. n̄
vult ad inferius. Nec qd. est conclusum in causa, vel sententia in posse scribi, qd. in n̄ potest retror-
dari tunc sententia. ff. 19. de sent. l. 1. d. 134.

Exceptiones possunt opponi adhuc post sententiam, si per eas declaretur nullitas processus, qd. non sunt
proprie Exceptiones, sed defensionis, et qd. semper sumus ab initio, in ~~sententia~~ sit nullus processus, et
qd. sententia nulla non excludit Iur. Si exceptio non concernit processus nullitatem, sed tendit ad ex-
cludendam condemnationem, n̄ potest opponi post condemnationem, nisi in appellationis cau-
sa, qd. per sententiam excluditur talis exceptio. Aut exceptio tendit ad excludendam condemnationem,
sed ad eam modificandam, seu eius executionem, et tunc compatitur se cum sententia, et potest cum executio-
ne proponi. l. 17. §. fi. solut. matrim. Nullitas exceptio concernens nullitatem processus est puta falsi
procuratoris, nisi dominus tacuerit, nam tacite videtur eius acta approbasse; ff. si ex falso vel n̄
authenticis instrumentis sit pronuntiata. ff. v. n̄ne persona agentis, ut si n̄ sit heres, neq. successor,
et ut talis egerit, et si haec exceptio tu non es heres, opponat, donec liquides, et fiet executio. Et haec excep-
tio qd. legitime persona adhuc in sumario iudicio debet plene probari, et de ea cognosci. et Iudex

perire, et ex off. suo debet actore suo agendi non habente repellere, et potest supplere def.
fecerit persona excipientis. Q^{do} exceptio non est exclusio per sententiam, potest opponi post illam.
Cuius potest opponi post sententiam in executione exceptio precij non soluti, immo iudex ex suo
officio potest mandare emptori agenti ut solvat precium, licet de hoc non sit actus.
Exceptio inventarii non confecta potest opponi in executione. Et ubicumque exceptio non
redarguit sententiam de iniquitate potest opponi; at si respiciat non potest propter
auctoritatem rei iudicatae; sed fallit si exceptio supervenit post sententiam. l. si.
de condit. sine causa, et sic omnis exceptio superveniens post iudicium, potest contra
sententiam opponi, q^{ia} in veteri iudicio non excludebatur quod non erat.

Si post sententiam noviter instrumenta reperiantur, et sententia lata fuit non integra
probatione retractatur. l. ad moneudi. 31. ff. de iuric. sed si lata fuit ex integra proba-
tione, potest petere restitutionem in integrum. Nec obs. cap. inter. et c. suborta. de re iudic.
Si pro textu novorum instrumentorum sententia non retractat; P. non huc communis,
sed posse restitutionem in integrum ex clausula generali.

Si improbatio datur obreptio, et factum licitum sit, sententia est nulla. Et q^{do} iudex pronuncia-
verit specificam relationem facientem ad acta, quasi huiusmodi pronunciaverit est nulla; si tantum habe-
ret aliquam relationem, quasi casuali potest informari non erit nulla. Belluga. rub. 41. ad
n. 32.

Electio. Docet Bart. q^d qui habet facultatem eligendi potest gravare electum ut restituat vel alieni
coram, qui eligi poterat, non vero alij; v^g. si Pater concedat Matri facultatem eligendi unum
ex quatuor liberis, Mater potest eligere I^u et eum gravare, ut restituat 2°; nam 2us potuit etiam
eligi; sed non potest illum gravare, ut restituat Titio extraneo, qui eligi non poterat. Dixit mihi
V. Harbo. voto 126. a n. 116. Olex. ff. 3. q. 3. n. 14

Episcopus potest esse iudex in causis sua ecclesie. Riccius th. 1. dec. 144. f. 206.

Episcopus non debet impartiri facultatem piscationis piscandi in diebus festis, etiam
si offerant applicare medietatem piscationis alicui ecclesie, dummodo non adsit
causa debilis, vel miserabilis personarum; vel illa necessitas sit tam gravis, ut
non possit alio modo subveniri. Ric. t. 1. d. 189. f. 260.

Emphyteuta si rem censitam melioravit non ex hoc potest pretendere non teneri solve-
re canonem sive census. Leo. lib. 1. dec. 79. n. 7.

Emphyteuta rem deteriorem reddens cadit a jure suo, sed id non intelligit de modica de-
terioratione. Leo. lib. 1. dec. 117. n. 13.

Executoris mandatis si imperetur non currunt decem dies in festis Nativitatis
Ani, habdomadae sanctae, et feriarum Pasche. for. 16. cur. anni. 1626. fol. 11.

Ecclerasticus iudex potest imponere penas pecuniarias laicis, non tamen potest eas exe-
qui contra laicos nisi per iudices seculares, fregit decisus per R. Cancellarium,
et late probat Leo. lib. 2. dec. 154. et ibi interpretat cap. 3. de reformat. sed. 25.
Concily. Vident.

Executionem virtute instrumenti quaerentis, non solum potest instare nominatus in tali in-
strumento, eius heredes, vel cessionarius; nam etiam is, qui creditum emit, vel alio mo-
do causam habet a contrahente nominato, potest potest executionem instare, nam in n.
alteri per alterum suo quaeritur. for. 3. ad exhibend. Et idem in Regno Castellae. Covar.
Leo. lib. 2. dec. 166.

Executio. Decreto de vendendo per appellationem, vel supplicationem pendente, potest debitor executivè conventus offerre debitum creditori executionem instanti, et sic impedire effectum venditionis Judicialis. Nec obstat qd post decretum ista res est adjudicata ~~creditori~~ creditori, et venditio censet celebrata à qua non licet recedere, na R. qd decretum nullas habet vires pendente appellatione; nec venditio est in hoc casu perfecta cum pretius non sit numeratum, na Curia non habet fides decretis, et hinc est differentia inter venditionem Judicialis, et Extrajudicialis, na ^{procc} ista est perfecta si de pretio actus sit; ^{illa} non est perfecta qualis pretius ab emptore deponitur. Leo. lib. 2. dec. 161.

Executivè conventus potest intraducendis agere rationes ordinarias, et in fine libelli offerre rem specialiter hypothecata, petendo, ne in alijs bonis fiat executio. Leo in resp. 3 Fallada. n. 113.

Executivè conventus prius executio faciendae est in bonis mobilis, et si mobilia non fuerint ad immobilia deveniendus non est, alia erit executio nulla, qd non servatur forma fori et de dilacionis. Sed hoc non procedit qd conventus detentor rei hypothecatae, alia non obligatus, na immediate est deveniendus ad bona hypothecata. Leo ubiq. a n. 140

Executionis in causa testes produci non possunt, na solum admittitur probatio per instrumenta. ad Belluga ad S. Regis Regni. n. 33. nisi exceptio falsi, que potest per testes probari; ceteris exceptiones adhuc si sint solutionis non probantur per testes. Leo. dec. 64. et dec. 202. Obstat qd scribit Menoch. de arbitrat. ca. su 63. n. 5. qd qd Statuto caveatur, ut non admittatur probatio nisi per scripturam, qd tunc admittitur probatio ~~per testes~~ ex testibus examinatis, et probatis. na R. qd aliud est admittere probationes ex testibus examinatis, et probatis in alio iudicio; aliud de novo testes producere; nam prima probatio dicitur probatio probata, ac si est per instrumenta. 2a dicitur probatio probanda. Menoch. de reuer. posse. 1. remid. n. 229. et sic videt qd bene allegatur qd exceptione mandati executory ^{probatio per} testes iam examinatos, et probatos, sed non per novam productionem.

Expensarum condemnatio fit quamvis in res iusta est causa litigandi, si expense non factis officio, sed ex conventionibus debentur, ideo in causis executivis virtute instrumenti quarantur, inquit sollemnis est illa clausula, ut debitor ad solvendas expensas adhibeatur, fit apud nos ~~ita~~ ^{ita} expensarum condemnatio, quamvis iusta est causa litigandi. tenent plures laudati a Repp. Et expense apud nos non taxantur que separatim sive extrinsec sunt, sed que ex processu resultant. Et nota qd in hac taxatione servantur apud nos que scribunt Lancer, et Faneanulla de Senatu Cathalonis.

Deus condemnat in expensis conventionalibus, nisi adesset culpa agentis, ut si plus debito petat actor. Si expense debentur officio iudicij, in prima instantia excusat iusta causa litigandi a condemnatione expensarum.

Aliq. d. qd condemnatio expensarum contra lum qui in lite victor est, ut si actor plus debito petat, etiam si in parte obtineat, potest in expensis condemnari. Et qd regula.

tradi potest ut in omnibus casibus in quibus Victor opponere exceptionem, et producere instrumentum distulerit scienter, quo liti finiri possit, et in expensis condemnandus. Etiam clericus contra laicos conveni si declinatoria fore opponere distulerit, in expensis potest mulctari, et licet aliqui teneant executionem esse faciendam per Judicem Ecclesiasticum ad requisitionem secularis; at Crespi censet cum pluribus tales executiones esse faciendas per Judicem saecularem.

Si in gradu appellationis vel supplicationis prior sententia confirmetur, condemnatur in expensis ^{appellationis} ~~in~~ de iuris Victor in expensis. *for. 32. de sententijs.* sed in Supremo Consilio hęc regula limitatur. 1°. si adint in causa duj contraria Regi sententia, nam et si posterior confirmet, neutra partium in expensis condemnatur ob authoritatem Senatus qui primam tulit. 2°. etiam si non adint contraria Regi sententia, si confirmatio non fiat concordia Senatorum voto, etiam uno tantum dissentiente, ob iusta causa quę in vniuerso excellentis doctoris opinio tribuit ad litigandum.

In Criminalibus semper reus condemnatur in expensis, etiam si revocet prior sententia, si in aliqua pena manet condemnatus damnat in expensis, q^{ia} hęc condemnatio accessoria est cuiuslibet etiam tenuis pene. Et q^{ia} dicit in *for. 47. de appellation.* ut si sententia in causa appellationis commutetur in qualibet re parva, nam tenet appellans solvere expensas, intelligitur in Civilibus, nam in Criminalibus eo ipso quod pena aliqua remaneat tenetur. Notatur si plures accusati sunt de uno delicto, qui in pena pecuniaria in solidum tenentur, in expensis tantum p^{ro} sua parte qui solvere tenentur duntaxat, talis iure Casares, quas Pragmatically functionis n^{ost}re. q^{ia} non p^{ro} lite criminis, sed pro lite condemnatio hęc iuris irrogatur. Et Procuratores, et Advocati vni palmarij habent, ut si postulaverit Advocatus fiscalis, et Advocatus parti.

Si aliqua ~~sententia~~ ^{sententia} sit firmata per Advocatum, et aliqua instantia facta per procuratorem, non debent expensas. Advocatus et Procurator propriis nomine agentibus non debent expensas, q^{ia} in his non computantur quod potuisset expendi, sed quod vere expensum est. Si Advocatus defendat causam communem p^{ro} parte socij poterit obtinere palmarij. Et ita Advocati et Procuratores solent vti instanti, et patrocinio aliorum. Si condemnatio fiat non tantum ad expensas, sed etiam ad damna Advocatus in causa propria deducit expensas, q^{ia} fatigatio liti proprie, damnum est. Crespi *th. 2. observ. 48.* cum pluribus ad hoc laudat.

Emphyteusis. Dominus directus non potest in emphyteusim rem concedere noviter nisi prius ad manus suas iure et legitime pervenerit, gravata declaratione, et cum legitima citatione partis, et interventione. *Farraca in arte notar. tit. de iure Emphyt. fol. 71.*

Quomodo alij^o imponatur pena commisi, vel alia etiam pena ipso iure incurrenda, nihilominus requiritur sententia declaratoria. Nam licet pena hereticorum ipso iure committatur requiritur prius sententia declaratoria. Et licet emphyteuta alienare ab ipso d^{omi}ni assensu cadat a iure suo, requiritur etiam d^{omi}ni declaratio. Etiam mulier adultera amittit d^{omi}num ipso iure, sed non ante sententiam declaratoriam. Et quamvis emphyteuta non solvens canonem cadat ipso iure requiritur declaratio, etiam tempore declarationis tenet ad fructus perceptos restitutionem. Quamvis hereticus sit

excommunicat[i]o isto dicitur, et repellatur ab omni actu civili, n[on] tamen ante declaratio-
nem. Et ultimo in p[ar]te isto dicitur incurrendi requiritur sententia declarato-
ria; et quotiescunq[ue] reperietur D. tradentes in p[ar]te isto dicitur incurrere non op[er]e
esse sententia[m], debet intelligere de sententia dispositiva, non autem declaratoria,
que semper requiritur. *Said. Ob. 51. lib. 2. fol. Riccio. f. 2. collect. 303.*

Tertio possessor rei emphyteutica tenetur ad canones fructuum temporis, quo ipse non
possidebat, et n[on] potest emphyteuta aliter ~~de~~ se defendere, nisi solvendo cano-
nem, quamvis res emphyteutica non sit p[er] canonem hypothecata, nec requirit excus-
sio an sit solvendo nec negimus, q[uo]d in ap[er]to in supremo Tribunali, sola facti
veritate atenta iudicatur. id est in laudimio p[re]teriti possessoris, q[uo]d etiam
laudimiorum onus est reale. *Riccio collect. 1538. f. 5.*

Caducitas rasonis ex alienatione rei emphyteutice in requisito t[er]m[in]o, vitatur per
reemptionem, seu recuperationem rei alienate, dummodo redemptio fiat ante
declaratam caducitatem, et antequam sit effecta deterior conditio d[omi]ni directi.
Census. de censu in dec. addit. de. 8. n. 6. et 7.

Dominus directus rasonem canonem post incurratam caducitatem, videtur illa remi-
ttit. *Barbo. de h[er]e. lib. 3. cap. 11. n. 89. et 90.*

Vasallus vendens rem feudalem in requisito t[er]m[in]o, potest vitare commissu[m], si ponat
in instrumento venditionis h[ec] verba vendo vobis tale feudum, salvo h[er]e d[omi]ni
et non aliter, nec alio modo, et q[uo]d i[n] n[on] factu[m] est contemptu d[omi]ni, et sic illa
clausula tenet, nisi d[omi]nus contradiderit. Id est si vendat vasallus sub cond[itione]
si possit vendere sine ammissione sui h[er]edis, et p[re]ij; vel si dicat si domino pla-
uerit; vel salvo h[er]e d[omi]ni. Sed hoc debet intelligi si res tradita de facti
potest recuperari, secus si d[omi]niliq[ue] esset recuperatio. *Quod de. 163. Ric.
collect. 868.*

Civitas. V. aliquas questiones de evitione, et de pacto contra evitionem. verb. venditio
fol. 121. pag. 2. et 122.

Emphyteutis. Quinquennium non debetur domino directo ex bonis maioratus,
vel p[er]petuo fideicomisso subiectis, nam consuetudine recepta est h[ec] contributio
maioratus cum expressa prohibitione alienandi, et d[omi]nus non potest revocare ea.
Et extat consuetudo nam nunquam audivimus quinquennium deberi ex dicta
contributione fideicomissi. Et nam multu[m] differt fideicomissu[m] a prohi-
bitione alienationis a manu mortua, nam illud potest alienari ad filios do-
tandis, ad d[omi]ni r[ati]onem, et ad alia cum iudicij decreto, et sic non
omnino d[omi]nus fraudatur suo laudimio, et bona ecclesie vel universitatis
inalienabilia remanent. Sic conservant quatuor p[er]cipuum Advocati, et obvi-
nunt in curia Baiulie. *Mathen. de reg. reg. m. 1. cap. 2. §. 5. n. 115.*

expens. aliq[ui]s qui sententia in prima instantia favorabilem obtinuit, et in appella-
tione succubuit, q[uo]d ex eisd[em] acti[us] constat male fuisse iudicatu[m], et constat inini-
quam causam defendisse, et extat p[re]sumptio q[uo]d mala fide hoc fecit, nam regulariter
neutra pars condemnatur in expensis. *lib. 3. de. 5.*

Episcopus in nro Regno vt possit officium Disputationis obtinere debet habere gratiam confirmationis a summo Pontifice. Et per id nō desinit sed vacare, donec littere Ap^lie fuerint expeditae, et presentatae. Leo. th. 3. de. 14.

Clig militis sunt exempti in criminalibus a iurisdictione Praetoris dictae Ville, for. et Rex habet iurisdictionem for. 80. de iurisdictione exornat. cul. plurim. Leo. th. 3. de. 24. n. 21.

Excusio materia late tractat Farinae. in reposit. iudiciali. quest. 27. fol. 89. Vbi excusio sensum non habet tertius possessor rei hypothecatae pro censu. Et etiam non requiritur excusio vbi notorium est alia non extare bona. etiam non requiritur excusio vbi fideiussor illi renuntiavit; et per hoc q^d quis renuntiat omni legum auxilio, non tenetur excusio renuntiare. Et ait n. 51. q^d excusio excipitur non potest opponi per fideiussorem q^d principalis debitor non potest de facili conveniri, vel ratione personae, loci, vel privilegij, quae exempla ponunt ab Ant. Gomez tit. de fideiussor. n. 14. in 5. ampliat. idem videtur dispositum per for. 16. de offi. et act. vbi vt ad 3m possessoriam deveniamus requiritur q^d bona sint clara, y descumbargata, et vt principaliter obligat possit de facili conveniri.

Expensa. Iudex appellacionis qui confirmando primam sententiam condemnat viciae in expensis, intelligitur condemnare in expensis primi iudicij, nisi appareat q^d habuit iusta causa litigandi. Farinae. in reposit. iudic. quest. 31. n. 8. Contumax, qui comparuit post secundam, vel tertiam citationem non auditur nisi respectu expensis. sive sit contumax verus, sive fictus, et compareat coram iudice arbitrio, vel arbitratoe. n. 9. et q^d vno ing^{te} condemnat, et imp^{te} absoluitur, qui condemnatus vno perij.

Vt a n. 9. Iusta causa litigandi habet, qui probavit per unum solus testis, vel semipleni probavit vt excuset ab expensis. n. 15 = cedens liti, et ille qui condemnatur ex sua propria confessione debet in expensis condemnari. n. 17.

Q^d in instrumento sine promissa expensis nō excusat iusta causa litigandi. Immo expensis vigore promissionis possunt peti etiam si vix sit absolutus a iudice vno perij, vel si est omnia expensarum condemnatus. n. 21. In expensis condemnatur qui succumbit per delationem iuramentum iudicij; secus vero si succumbat per delationem iuramentum iudicij. n. 42. etiam excusatur q^d adst^{it} pro abili error. 46. vel q^d persona valde honesta, et sputat fidei, ac religiosa, q^d nō presumit calumniose litigasse. n. 44.

Excusio non desideratur q^d debitor stans in alieno territorio, et non in eo vbi iudicium agitur, vel agitari potuit contra eum, velo tramite potest agi contra fideiussorem, q^d est de fideiussoribus. idem est q^d debitor principalis est de fideiussoribus, q^d est potens, rixosus, cavillosus, aut in solvendo durus, et inexorabilis, et ex qualibet causa ex qua difficultas conveniendi iudicatur dicitur non solvendo debitor, et eo nō excusio possit fideiussor directus conveniri.

8

niri. Et q. 9. principalis debere, vel de facto non potest conveniri, et eo omnino
potest conveniri fideiussor, hoc iudicij arbitrio relinquitur quanta debeat esse
difficultas. Et in his casibus inquis et difficultas, potest fideiussor peccare ut
suis sumptibus debitor excutatur. Salgado in labyrintho creditor. p. 1. cap.
23.

Clericalia iurisdictione. Dico articulo si non ageret certissima resolutio
semper in dubio iudicandi est iurisdictionem sibi spectare ad iudicem ecle-
siasticum. Navarra de iurisdictione p. 4. cap. 145. Et quamvis clarius
habeat officium iudicare debet, et conveniat ratione administrationis, vel alia
ratione illius debet conveniri coram iudice ecclesiastico, ~~potest~~ et hoc
est si sit administratio clericali non prohibita. Et si esset prohibita
debet post brevia monitionem ab administratione, vel officio se abstinere,
et si non faciat amittit clericale privilegium, et sic conveniatur
coram iudice seculari. Navarra de iurisdictione 4. p. 2. casu 115. n. 10.
casu. 116. n. 7. casu 127. ex n. 5. et casu 146. a n. 7. Late de
(quamvis non tantum favore clericali) th. 2. disert. 43.

Refert Angelus in l. 1. C. de falsa cau. ad e. leg. Cynum consuluisse in quadam
causa contra clericum, et fuit ~~re~~ revelatum cuidam eremico viro sancto
propter hoc fuisse damnatum, nam in dubio opinionis favore est clerico,
et religioni. Gulielmus Benedictus in cap. Raynut. verb. testamentum. l. n. 60.
sed Fontanella ait lib. 2. de sac. rug. cl. 7. gl. 3. p. 2. n. 10. q. Cynus existit in
inferno q. in dubio sententia contra clericum dedit, q. fuit alicuius eremici re-
velatum, quamvis sine revelatione parum sit facti tribuendum -

Emphyteusis. Dominus dicitur potest propria auctoritate potest sequestrare omnes res
centitas, et omnes fructus, ut sibi salvant pensionem, et quidquid debetur ra-
tione emphyteusis. for. 13. et 14. de iure emphyt.

Emphyteusis. Dominus per receptionem laudimij censetur remississe caducitatem
tam incurram, praesumpta semper illius scientia. Maurus Burgius trac de
laudimio p. 2. inspect. 2. n. 83 = Non praesumit laudimium fuisse solum
nisi per lapsum 30. an. quemadmodum ex diuturnitate temporis decennij
praesumit dominus consentire alienationi rei emphyteuticis, vel facti ex post facto
renunciante. Et contra si dominus tacuit negans ad commissum infra decennium va-
tionem alienationis factae eo incio, talis caducitas praesumitur remissa.
Vel reipsum ius canonis patenti temporis scienter a novo emphyteuta, videt de
clarare de hoc caducitati ab alienatione sine eius consensu factam. Navarra
Burgius trac de laudimio p. 3. inspect. 20. a n. 7.

Nota q. tempus 30. an
currit a tempore quo
dominus dicitur habet notitia
alienationis, atq. visus
d. no currit praesumptio
de notitia dominus habet ex
luramento ipsius, nisi in
secus domini scientia per
militat ignorantia. Rigor
var. c. 7. n. 394.

Dominus caducitate ignorans, futurum canonem accipiens, liberat emphyteuta a pena con-
missi. Nec potest protestari salute sua sibi esse velle caducitatem, quoniam protestatio
contraria facto in iudicio l. 1. Amil. 38. de minor. et censet remittere qui facit actum
repugnantem l. 7. de lege conij. non vult in emphyteuti perseverare accipiens canonem
futuri temporis. Amadeus a Ponte in digesto laudimial. q. 16. in eius noy.

Emphyteusis. ex contractu nullo laudimium non debetur. Et sic si laudimium fuis-
set solutum bona fide, et ex post facto contractus declararetur nullus, laudimium
erat restituendum. Rigoll var. cap. 7. n. 392. Siquis vendit rem emphyteuticam
dicens non teneri sub directo dno altius, si contractus fuerit nullus res quae commissa
erat ob negationem directi dno restituit, qd pena commisi non debetur ex contractu nullo.
n. 330. Si domus combusta sit, vel maneat diruta, semper durat emphy-
teusis, qd circa indiditigi pars praecipua iudicatur, et impetetur emphyteute
qd non renunciauerit alicui cum possit. n. 291. Quidam emphyteuta ci-
tatus ad capiendum vel ignoraret rem teneri sub directo dno & in prin-
cipio, fuit condemnatus una cum expensis, et fuit condemnatus non solum
in expensis adie in qua scire de dno directo, sed etiam in his quae factae

ita Ant. Fab. in. ca. fuerunt antedictum diem, qd ut factis probationibus, non cederet, ad omnes
lit. de sum. epist. lib. 4. expensas & condemnand, qd in mora et et temerarius litigator, et cre-
dit. 43. ff. 69.

ita scripsit Aug. Bar. illam pecuniam terrae esse liberam; R. idemitate terrae in antiquis probari
bona in collect. ad cap. saltem per dno confiny, maxime si sint considerabiles, veluti si a fron-
t. de censibus
n. 2. et 10. qui plu-
res refert.

Ab initio temere fuisse litigaturum, qui ex post facto temere litiga-
vit. n. 500. Quidam emphyteuta negabat idempnitatem terrae, et sic volebat
illam pecuniam terrae esse liberam; R. idemitate terrae in antiquis probari
saltem per dno confiny, maxime si sint considerabiles, veluti si a fron-
tat cum via regali, vel cum flumine, vel alia simili afronatione. qd res im-
mobily salte per dno confinia demonstratur. et confinia probantur per proba-
triones minus perfectas (qd n. praesumptis probata) per testes, etiam si sint vasalli
quorum interit, per lapides terminationum, per scripturas in lapide incisam,
per libros antiquos, per privilegia antiqua, per fama publicam, per concubinas,
et per custodias locorum. Caldas de comp. c. 21. a. n. 13 = Rigoll. n. 88.

Emphyteuta si habet plures res in emphyteusim concessas, si abutatur una,
privatur omnibus, quod intellige si deterioratio magna sit et perpetua. Rigoll
n. 155. Emphyteuta qui male utatur in parte, et in parte melioraverit rem
emphyteuticam, non potest opponere exceptionem quilibetationis, ut se excuset a
condemnatione, et haeres committens fraudem in re hereditaria, privatur quarta fal-
cidia in ceteris rebus. Emphyteuta alienans partem fundi, non gravat toto fun-
do. Aurelius Corbulo intrac. de causis ex quibus emphyteuta sine dno privatur, am-
pliat. 42. n. 6. fol. 100. Sed diversum est si male utatur una re ex pluribus
sibi in emphyteusim concessis, nam privatur omnibus. Castillo de usufr. lib. 1.
cap. 24. a. n. 16. et n. 24. Et censet contra plures dd. idem esse in usufructu,
et sic usufructuarius, qui male utatur in una re, commodo, et sine totius
usufructus, etiam aliarum rerum privari debet. Castillo d. cap. 24. per tot.

Executio. Salaria iudicis delegati, et officialium eius, rescripto delegationis designa-
ta, quae ut solvat reus damnatus est, executive exigi posse, appellatione ad supe-
riores interposita non obstante, communis est dd. sententia. Quae doctrina est
vera in salario omnium operariorum, eorumque qui quoque modo serviunt.
Siquis condemnatus fuerit ad salarium, et aliam rem, quoad salarium exe-
quetur sententia, sed non quoad aliam rem. Et qd salaria non retardentur
receptum est plurimum senatum sententiae. Id. nam sententia alimentorum
executioni mandatur, non obstante appellatione, ne dum sit tractat, qui aliquid

E

est fame percat. Et imo appellans à sententia condemnatoria in causis ali-
mentorum, non auditur apud superiores, nisi prius solverit alimenta. Et
salaria officialium, ceterorumq; servientium, equiparatur victui, seu ali-
menti, et in eorum locum succedunt. Nec obstat qd in alimentis, ut sententia
executioni mandetur appellatione non obstante, requiritur paupertas eius in
cuius favorem sententia lata est, ut aliunde non habeat, unde et aliquoties,
quoniam omnes iudices inferiores delicti, non divites praezumuntur. Si di-
ves fuerit aliunde vit. Carval. de iudic. lib. 1. th. 1. disput. 6. per tot.

Emphyteusis. 1° redimitur fatia, datur dno directo sexta pars pretij rei emphy-
teuticariae, pro illo iure qd habet dñus, scilicet qd non potest cogi ut non per-
mittat iure. Et 1° deducit estimatio, et pretium fatiae; et deinde ex restanti
quantitate estimationis rei, deducitur sexta pars pretij; nam si prius deduceret
sexta pars, dñus bis pretium fatiae deduceret. audiri dicitur.

Non dicitur laudimium ex divisione quae fit inter ~~partes~~ ^{consortio} coheredes, qd hoc casu esti-
matio non fit ut res vendam, sed ut commodius dñis fieri valeat. Secus est si esti-
matio ita fiat, qd danteam electio rem accipiendi vel pretium, qd tunc verè vendi-
tioni equiparatur, et sic debet laudimium. Ripoll. c. 7. n. 423.

Emphyteuta novus accipiens possessionem in casu dno vivente pernam si ad dñum accedat laud-
imium offerens, potest remiam acceptae possessionis, nam tenet dñus consentire, et si nollit
emphyteuta facit consignationem et depositum iuxta l. 2. C. de iure emphyteutici. n. 322

Unica confessio, etiam presente eo cui confessio fit non probat, solae de se se. dominium, nisi ^{quod unice reco-}
sum alijs confessionibus extrajudicialibus concurrat, nam ut hij vim plene probationis habeant, ^{gatione requiritur}
si unica sit confessio iurata vim habet plene probationis iudicij decij. 10. Ripoll. c. 7. n. 81. ^{tenent. per. s. h. m. g.}

Nunius deputatus ad causas capitulationis, potest cum lictoris, vel mulictoris se con-
ferre in locum alterius jurisdictionis, vñ habitantibus emphyteutis et illos citare, qd illa ^{l. p. c. 3. n. 5. Francon.}
citatio non afficit dñum territorij. Ripoll. vñ. c. 3. n. 380. ^{l. 188. n. 5. l. 6. Mena}

Emphyteuta - Dñus directus potest retinere annuos fructus, et accessiones provenientes ex ^{n. 20. l. 1. de cens. lib.}
re emphyteutia, vel ex alia re proportionibus, vel pro damno rei emphyteutis, et ^{3. c. 6. n. 5. l. 1. vñ. dec.}
hoc propria auctoritate, et adq; iudicij decens, ex dno l. 7. de iure emphyt. et ex dno ^{10. sed canon. vñ. p. p.}
14. probatur eadem, etq; potest comparare omnes fructus. ^{n. 21. 22. et 23. tenet}

Laudimium non tantum actioni personali, sed actioni in rem pertinet, sive contra her-
tem, sive contra rem emphyteuticariam possidentem. Et personalis actio non datur, nisi contra ^{sufficit}

Contractentem, heredemve eius, non item contra successorem singularem ex contractu auctoris ^{et dñus probet rem esse}
sui. Et ita non datur conveniant qd laudimij, et omnibus pensionibus, non pro expensis, quae ^{emphyteuticariae si ven-}
factae fuerunt contra antiquum possessorem, quoniam temeritas litigantis personam alienat, ^{ditur id constat in}
ipsius afficit, non rem de qua litigatur. Fab. in Cod. lib. 4. tit. 43. ff. 68. ^{vñ. sequitur de. 141.}

Ex contractu qui ab initio nullus est, vel ita conceptus ut reportet modum sit annullandus, laudimium
non debetur. Secus si contractus a principio esse validus, et postea in irritum incidit, non
tunc debetur, nam sola domini translatio efficit ut laudimium solvantur. Fab. ff. 65.

*
Excommunicatio. A sententia excommunicationis impermissum est appellare cap. in speciali.
41. §. porro. de appellat. Sed antequam fuerit sententia si quis appellaverit suspenditur
excommunicationis effectus, sed (ni fallor) melius est ante prolatam sententiam excommu-
nicationis, recusare iudicium ecclesiasticum secundum formam latae in d. C. 41. in prin. et
sic non poterit procedere ad excommunicationem.

Composituri. hanc probat et emphatica dicitur per condempno in collectis dicitur potest publicari adha-
sione Fab. in (lib. 7. tit. 18. §. 28. Gratiano de reg. for. c. 33. n. 46. Jurdo de alim. tit. 5. q. 3.
n. 37. Glafura: q. secunda en opinion probable no dicitur ser revocada privit. 82. de Jayme. 2. fol. 59.
en q. solo revoca el privit. 23. del Rey D. Pedro el 1.º = Paragfa tercera de las cotas. 9.º to. 9.
esta anotado fol. 33. pag. 2.

Excommunicatio exceptio opposita in iudicio seculari contra auctores iudicis secularis
potest de ea cognoscere hoc pacto: non de articulo spirituali an auctor rite et recte effect
excommunicatus; sed tantum de iure facti an prolatam sit excommunicatio, vel an
publicus qui excommunicatus proceditur, non tunc hoc iure facti requirant, non cogno-
scitur de articulo spirituali. Fontanul. to. 2. dec. 351. n. 13.

*
Executio. D. Gregoria Jimenez inbo ex^{on} por pensiones de un censo contrada Angela Vi-
du, y en justificacion de los derechos activos qnto una declaracion de succion en un
vinculo, en la qual havia una sumaria recepcion de testigos. Declaro en la Real Audiencia
de Oviedo ex^m valere et tenere. Apelló a la Real Audiencia de Oviedo sobre la evoca-
cion por ser contraria de pensiones de censo, y declaro la Aud. que la causa era evoca-
ble, porque haviendo qntado el autor la informacion de testigos, hizo la causa ordi-
naria. D. Sent. pub. en de Julio - binesprentas y no dize motivo -
Y en qto siguieron el exemplar de otra Real Audiencia provision sub aud. del Fran.º Bono-
luis de Oviedo 1660. en el proceso de ex^{on} entre partes de Jayme Tafalla de una, y D.
Melchor Figueroa de otra.

Execucion pro pensionibus censu instata, si in executione iudicio repellat executio,
pro pensionibus postea decursis, potest novus ex^{on} deduci, et instari; Sicut sent. in
que prima executio instata fuit repulsa, transitus fecisset in rem iudicaram, nec
est res iudicata, na ut haec effectum habeat, necessaria est identitas rei, persona-
rum, et causae; et annuus praestatione sunt distinctae, et totae sunt res, quot praestatio-
nes annuae.

Future praestationes etiam in iudicio possunt deduci, si de eis decursis agatur,
sicut de iur. 120. et non sit ut executio pro eis, adveniente tempore fieri possit,
ad obligatio definita maneat, et ad solutionem obveniens non sit necessaria.
Alia instantia, ita ut si res interit foris mutetur et fiat clericus, coram suo
iudice conveniendus et laical. de iud. lib. 1. §. 2. n. 965. q. primus iudicium solu-
tione eius q. debetur finitum fuisse. Resp. 2. to. §. 88.

An penones decursae, pendente executione, superaddi possint primo libello. V.
Fontan. to. 1. dec. 127.

2

Episcopus sine divino potest in sua diecesi quicquid Papa in Universalis
 Clero, excepti his que Papa sibi specialiter reservavit foto in 4. dit.
 27. q. 1. art. 4. vers. at quo tandem. Et lib. 10. de just. et jur.
 q. 1. art. 3. ad 2um Sanchez de matrim. lib. 1. disp. 61. n. 3.
 sed Gaenan. ad tex. in c. 1. de of. ordinar. a n. 28. tenet qd non
 sed puto qd defendit qd non procedit de pure divino.
 Plurade potestate epi in diebus adfert Gaenan. in c. sane. cl. 1. q.
 de of. et pot. dele. vbi fert Bullam Innocentij 10. et declarationem
 super omnis Capituli delegati inter P. Joannis Palafox. epus Arge-
 politanum, et Societatis Societatis tenet.
 Censuit Pont. in gradibus dectaron qd si regulares excepti inobedientes
 fuerint ego in confessionis audiendi, vel gradatione verbi Dei,
 possit epi censuris procedere contra eos, non per concilium, vbi d.
 sed per constit. Gregorij XV. que incipit: infortunabili Reiprovidentia.

Excussio. Cessionarius excusabitur ab onere faciendi excussione in bonis de-
 bitoris cessi, si debitoris bona intricata sunt, et difficili exactioni (natura-
 ter ea tenetur facere, ut regressum habeat contra cedentem) Tab. in tit.
 de signor. dit. 29. Carocius de excussione p. 2. q. 34. Quod sine dubio proce-
 dit si ad bona debitoris cessi formatus sit consensus creditorum, qd
 ex hoc excussio proficere habetur. arg. l. a dno Pio. §. si venis. Hec vidi.
 Molina de primis. lib. 4. c. 5. n. 21. Joh. milagr. 1. p. c. 23. a n. 1. Larra
 ally. 26. n. 14. et alleg. 33. n. 4. et 5. Res de cess. tit. 7. q. 3. n. 37. et 38.

Electio. in electione que fit per plures, potest quilibet se ipsum eligere. la-
 ti Fontanel. dec. 188. to. 1. Et vide ibi limitationes.
Episcopus potest dispensare, et abrogare Constitutione a Papa confirmata qd
 Pontifex solus eas confirmat declarando esse laudabile, et debere observa-
 ri a subditis; si vero Pont. eis robur addat, et illas faciat proprias solus
 potest dispensare in casibus in quibus potest in legibus Pontificijs. Diana
 p. 8. tra. 3. res. 73.

Executio an possit fieri in bonis aratorij, et alij instrumentis rusticis; et etiam pro civitate omnia
 in libro solarium, et arma militum. Carlin. contr. for. cap. 112. est for. cur. an. 1604. fol. vi
Executor nemini potest cognoscere de exceptionis qd dicitur n infringunt sententiam, ad litem omnino tex. in
 potius recipiant eius executionem, et opponunt ad consequendum id qd dicitur in sen- l. 7. 8. et auth. agris
 tonia derogatum non est, et sic potest opponi in executione sententia de excep. compensatio. ultores. l. que res sig-
 nis, inventarij n confecti, solutionis, liberationis, aut alia legitima. Armat. Rodriguez alleg. 8. qd
 de execut. sent. cap. 2. n. 41. et 42. Barbosa prax. exij. p. 2. q. 12. n. 18. et
 19.

Executionis in causa n̄ admittunt (atento Jure communi) exceptiones
requiscentes altiorē indaginem, at si Exceptio in Continenti pro-
bat possunt testes produci dicit. cons. 99. n. 38.
in Continenti probat id q̄ fit in Continenti, et defensio, que potest
in Continenti ostendi, reprobari, nunquam nec vltro modo conuenit
reverti. Et qualibet dispositio exceptionis reijciens, n̄ excludit ea
qua in Continenti probantur. Vivinus dec. 107. n. 1. et seqq.
Etiam per testes in Continenti probatis fit, dum ultra vltima testium
produci non fiat. n. 10 — Et late de hac re frassius in pluribus in
tra. de excep. excep. 7. per tot.

Electio fori miserabilium personarum late et bene tractat Carleual de
iudic. lib. 1. tit. 1. disp. 2. a n. 525.
n. 603. refert plures DD. tenentes miserabiles personas posse variare fa-
cta semel electione fori, et declinare iudicium electum, et ad aliud causam
trahere, sive elegerint Tribunal vltimum, sive duperium. sed n. 604. in
Covar. tenet contrarium, licet contestata, et proinde semel electo foro va-
riare n̄ posse. et n. 607. q̄ est differentia inter actorem et reum miserabi-
les, nam actor semel electo iudicio variare n̄ potest, nec reprobari q̄ semel
approbavit; at reus in quacumq; parte libri potest fori declinare, nam ut pro-
locutus in iudicio veniens coram iudice ab actore electo n̄ eligit iudicem
sed electo ab actore vltimus, et ut n̄ vltimus sit duo privilegia eligendi, in
quacumq; parte libri potest opponere declinatoria, cui renunciare n̄ potest,
sed post facta electione semel, variare n̄ potest. et n. 608. ubi reus
habet iure communi plures iudices, tunc actor potest iudicem eligere, sed
q̄ reus habet plures iudices ex privilegio, tunc ad reum pertinet iudi-
cis electio.

Et ad 611. ubi tenentur t. opinione q̄ pluries sit variatio, intelligit si
trahit causa variationis. de iudic. l. 1. de iudic. l. 1. et Negus. Carlew. vbi sup.
Salgado de ver. Bul. p. 1. c. 6. d. n. 27. q̄ si causa pluries sit com-
missa, et unus iudex qui causa apprehendit decesserit, tunc parti contra
quam referunt et impetratum, obtinuerit vltima decretum in unum,
et intromiserit alicui ex iudicibus impetratorum, vel alius actus debi. ne-
cessarius gerat coram eo, ille erit iudex in causa, invito impetran-
te, q̄ defendit saly. (contra Bar) a n. 11.

Et n. 22. q̄ facultas impetrantis eligendi unum ex pluribus iudicibus per
primam electionem semel valide factam consumit sive a lege, sive ex
testamento, sive ex contractu.

Emphiteusis. Qualibet causa etiam iniuncta emanat a caducitate Menech conf. Abo. n. 4. Et ad hoc ut qui cadat in commissum propter deteriorationem tria cogulative requiruntur. 1. qd sit egregia et notabilis deterioratio. 2. qd sit in progressu et si fiat minus valere rem ipsam cum damno respiciente perpetua deterioracione; nq sit respectu fructuum. 3. qd processerit solo, lata, vel lris culpa, n levissima - Corbul. Menech. de arb. casu 28. n. 6 = Quanta debeat esse deterioratio ut Emphiteuta cadat Ledoan. de no. elec. n. alie. q. 29. c. 7. n. 25. ait vidisse consilios per famosu D. qd debet esse in tertia vel dimidia parte rei emphiteuticæ, sed comu est hoc relinqui arbitrio iudicis secundu casu et personaru circumstantias. Ledoan. Menech. et Corbul. de privat. ob rei deter. n. 27 = Cha qd deterioratio est reparabilis, et Emphiteuta velit ea reparare n inveniit pena defendit Civitae. (qui omnia sunt in favor Emphite) = De inter Emphiteuta et antepolura minoru et veniunt restituendi cu possint reducere se ad primitivum statu, et minoru restituunt advenis qd libet gravitudo, nisi contrariu a iure specialiter disponatur. Uta impendi legalis (ut caducitas) qd n fuit conventa in instrumenta sitanda n redit ex dispositione iuris minoru ipso iure tutor esse etiam sine restit. in integ. od. q. 82. n. 116 = Itac omnia Civitae. t. 2. contr. 268.

Executio. La. 1a. pub. per Vincentiu Ferrera 26. Junij 1673. in favor D. Fr. Masarell contra D. Jacobu Bertaja, sub aud. D. Gilare, in causa executionis in statu virtute instrumenti quaruntur per Masarell. ibi: Revocari nullu declarari duplicavit Joannu B. de iure qd dicit D. Jacobu et. tam beneficiu rationu, nullitatem attentatorum, quam alias implorendo beneficiu restitutionis in integrum, quatenus opus fuerit ex capite si qua mihi iusta causa, deducendo relatione executionis, neque in iuribus acturis, neq in passivis manere iustificatum est. Sed attento quod mandato executionis in iudicatum transacto (sicut id se quo agitur, absque dubio ab ipse in iudicatu ex processu convincitur) memo-rari remedij a foro seduata est via, saltem in presenti executionis iudicio. idcirco declaramus instantia per queyto non procedere est. reservato iure si quod competat dicto D. Jacobo in alia debita instantia.

Expressum dicit quod sub ratione comprehenditur, quamvis verbi omnissum sit l. suo. de testib. in his enim que sub ratione comprehendunt, non dicit fieri interpretatio extensiva, sed comprehensiva. Molina de primog. lib. 1. cap. 8. n. 11. et 12.

Emphiteusis. qd bona Emphite. vendunt absq dno directi hueria, licet in instrum. venditionis requirant verba qd fieri intelligat si tamen accedat consensu dno directi, et n aliter nec alias, et locu caducitati Corbul. tit. de causa priv. ob aliu. ampl. 31. et sim. 37. Clar. §. Emphiteuta n. 13. U. ite quere - Electio. omni habentes supradicti si sunt in provincia convocandi sunt c. 18. de elect. etiam si n habeant votu decisivum sed consultivum c. 52. de elect. Sanchez op. mor. 2to. lib. 1. c. 4. n. 66. et qui n est convocatus, sed contemp. potest quee qd alban.

nullo Tit. C. de omni g. 67. et vult habere suffragium possi illi renunciare tam in foro Peli, quam fori. V. Valer. de diff. Verb. suffrag. dif. 1.

Error communis facit ius. Haec regula est falsa (licet ea teneat Socin. 1. lect. 6. n. 8)

na error est contrarius consensui, quod ius omni requirit. Nec obstat. l. 39. de legib. qd n ratioe introducit, sed errore grimmis, deinde consuetudine obtentum et in alijs similijs n obtinet. na d. s. n. s. esse consuetudinis n ratioe, sed errore grimmis introductum nec ad consequentia gradum, nec infirmis capis obtinere, in quib antea obtinuit, quz tamen observata fuerunt et revocantur ut in l. 3. de of. Prot. na multa facta durant, quz fieri prohibentur. d. l. 3. l. 8. de hi qui usui. Sab. in rati ad d. l. 39 — Obstat. s. 2. in l. de testam. l. 1. Cod. D. t. in quo servus fuit testis ipso iure et nullus s. 5. et 6. in l. cod. quapropter in d. s. 1. et l. 1. opus fuit subdormine, Imperatoria, na mero iure t. erat nullus. Et n error, sed benigna potesta imperatorii ius facit, na ex illo errore facti nihil imputari potest testatori. Qual. 1. c. Obstat. l. 3. in p. de leg. leg. D. na ibi error appellat imperitia testatorii, qui cand. labris argenteis in argento, et n in duplicitate numerat, quz imperitia n fuit in re, sed in solo nomine, et v. n. et quamvis de iure candidatus in duplicitate continet, gravaret voluntas, et iniquis usu testatorii, ut conceat Legatum, na contra de illius voluntate. et n de re n amicit, error in exercitio n nocet l. qm 29. de reb. dub. P. ad s. 4. de testam. et Qual. 1. c. s. l. A. — Obstat. l. 2. Cod. de Maed. et l. 3. cod. D. ibi filius tenent q. munitus fuit n eff. d. rromfam. ut mutus quum in inveniret, et contrabentis decideret ~~et~~ Et si fuit aquus tanquam d. rromfam. tenent, et cessat mens s. l. — Obstat. l. 3. de of. Prot. D. verba pretrahuntur referri ad factum non ad ius (ut in l. 19. de probat.) et quia licet ipse iure sint nulle p. hinc ex benignitate Privilegi, ne tibi semel fuit, reviviscerent. Nec obstat. qd ~~si~~ unus, aut alter sciat testem esse servum, vel Barbarum n fuisse librum, na quamvis in l. 22. s. 1. dicitur (omnium consentu liber exstitimabat id sup. obliu sumit) ut in l. 3. l. 19. ad municip. l. 30. s. quod. et 2. de ad. her. l. 121. de U. l. 1. de legat. 1. P. ad s. 4. de testam. De errore publico, et de integritate s. Barbarum. late Araya in l. 1. et 2. p. s. rromfam. a. n. 9.

Causa de hereditate c. 12. n. 8. q. facta a tutore putativo reperto valida communi- ter, non valent, nam regula l. Barbarus. non habet locum in tutore, ad eam requiritur ut publice inveniatur, ut Valere, et tutore officium nec auctoritate publica utilitate et publicum l. 1. de mun. et hon. sed pertinet ad causam pri- vata utilitatis solius pupilli

Excussio nō est locum ubi notorie combat, vel per sent. debitore principali nō sufficit
 Mantri. detac. 2. to. tit. 17. n. 20. Carroc. de litem. bon. 2. p. q. 35. Sic in L. 1. per Alruu 10.
 Octob. 1633. in fav. D. P. Penalta 7. a. Fr. Bayanni. Et diffusio facta legitime per unum creditore ce-
 teris prodest Noyu. de p. 8. p. privi. mem. n. 38. Carroc. 2. p. 1. 79. Font. de p. to. 2.
 cl. 7. gl. 2. p. 3. n. 38. Et Noyu. n. 12. refert 24. casu inquit nō est necessaria diffusio. Sed
 an ubi debitor notorie nō est solvendo, requirat iudici declaratio ad excluenda diffensionem
 V. Sca. de iudic. lib. 1. l. c. 62. n. 24. et c. 76. n. 12. et in Ob. D. P. sanz. vrb. diffusio
Excludenda sunt bona debitoris ut procedi possit auctore hypothecaria 2. tertius possessor auct.
 ad hodie. [de O. et A. for. 15. et 16. et d. ubi tradit forme servanda in diffusione. Sed dubium
 est an tertius possessor sit citandus in excussione faciendo. Bart. in L. de u. 116. de ~~...~~ U. O.
 tenet qd sufficit generalis citatio per proclama. Arg. n. 6. et Cabr. n. 5. tamen contrarius
 qd sit qui sunt fideiussori, et tertij possessori, et sic procedunt. Ferrar. in pract. tit. for.
 ma lib. in hypoth. n. 16. et 18. et in nota n. 15. et 20. distinguit qd aut sit mota et
 et pendet iudicium contra fideiussore, aut rei hypothecaria possessor, et sunt citandi spe-
 cialiter per reg. l. de u. quoque. de re u. si vero sit non sit mota, nec pendet iudi-
 cium sufficit citatio genit per edictu, arg. l. deo tempore l. de remm. p. q. us nō faciat
 excussione contra certam personam. Et hanc distinctionem sequit notus Senes. Et qd excus-
 sio possit fieri pendente iudicio 2. 3. possessor, vel fideiussore tradunt Camer. 2. p. c.
 s. n. 148. Font. to. 1. cl. 4. gl. 9. p. 2. n. 36. et to. 2. cl. 7. gl. 2. p. 3. n. 36. et 37. Carroc
 p. 2. q. 3. n. 3. et q. 31. n. 15. et 3. p. q. 5. n. 3. et Ob. D. P. sanz. v. diffusio

Electura potest tertius possessor contrahere nulla facta diffusione in bonis principali obzari
 de. in pax. aur. tit. 422. Et pro annuatario exigendo potest personali auctore experi-
 ri 2. tertius fideiussor. de. 535. n. 2. Lara de annuat. lib. 1. c. 8. Et tamen contrarius
 vobis tenet ad electura licet in multis sit privilegiata, tamen in casibus expressis videtur
 iure communi, et de iure nō recipit quod in hoc habeat privilegium, et qd possit tertius
 contrahere nō facta diffusione. Inclinatori gl. l. per Alruu 18. Jan. 1622. Contra syn-
 diu ecclie St. Nicolai adversus subdicitas d. Adm. bonoru Prignardista.
 Ecclie a qua nunquid extrahit non est neesse qd restituat, si aliquid alit impeditur seu
 incommodu, sed potest prehigere d. cancellariu ut restituat alteri Ecclie ubi in loco
 tuto, et apto custodiat. Font. Lara per d. l. d. Henricus R. l. l. p. q. d. per l. d. Salau
 17. Aug. 1577. Alia d. in causa Jo. Bonanat de Alroy 31. Jul. 1637. Alia in causa Fran.
 et Philippo Gonzalez 4. May 1642. Et hoc plura lib. tamen contrarius Bartol. de iur. Eccl.
 vn. lib. 2. c. 3. a n. 50. vel salte qd restituat videt qd ubi electura sita est, tamen alij tenent
 sufficere qd restituat unicuique Ecclie Font. de. 339. n. 36. Citel. de m. lib. 1. q. 1. n. 38.
 Maxime si sine magno incommodo aut periculo. Simile nō potest fieri restitutio Bonad.
 in pal. lib. 2. c. 14. n. 98. Et qd electura cui restituat sit alterius dicitur Ampli. de. 219. n. 9.
 to. 2.

Electus non admittit ad exercitium officij si ab electante ad eum non sunt appellati, vel duxerint nulli-
 tatem. nisi dicitur ad eum possessionem, et gratiam iuramentum, nō potest inhiberi ab exercitio offi-
 cij Bonad. in pal. lib. 3. c. 8. n. 17. et 37. Martini de litem. lib. 1. c. 27. n. 4. Font. de p. 1. to. cl. 4.
 gl. 10. p. 1. n. 98. Bonat. de iur. c. 7. n. 10. qd procedit in L. A. nō si appellatio interponatur ante posses-
 sionem admittit quoad vrbis; si post possessionem tamen quoad declarationem Fontan. vrbis. et debet constare de aliquo
 substantiali iure electionis, alia nō interducat electo administrationis. Franck. de. 8. n. 4. Novar. 99.

for. i. p. q. 129. n. 6. lde tria sit q^o tempore adq^o possessioni, vel pretationi iuramenti;
Adventarius protestat se velle iurare beneficii appellacionis, et postea de facto appellat, na
tunc tria admittit quoad utrumq^o testis, et inferi. interdicit electi in Administratione. Ita
provisi rest. Balt. lang 1626 - in fav. D. Ant. Guntare Straben. 7^a Mich. Hier. Salomar.
Et tempus quo officialis impeditur in adm^o propter lit^o, quantum obtinetur computat in anno,
vel triennio, et ex sequenti debet remitti, licet salaria et emolumenta illius temporis
consequi possit, nec non ab adversariis litigant sine ulla causa damna, interesse, et expensis.
Franck. Dec. 419. Font. n. 102. Barbos. v. h. c. fi. de iudi. n. 7. Cancen. lib. 3. c. 16. n. 151. et 144.
Ric. col. 2008. (aut 1008. R. S. per 1649. 2^a Gaj. Zapata Racion. v. h. i.

Electio facta per illum qui habet a testatore facultatem eligendi, regulariter est q^o non potest variare
electionem, na iacta consummata facultas, et fuit in quibus nominato. Surd. cons. 264. Molin.
de crim. lib. 2. c. 4. n. 3. Cabillo Contr. lib. 2. c. 26. n. 65. et n. sequi contrarius tenet nisi
Prox ad Gam. de. 36. et var. 11. lib. 3. q. 22. in prin. Simita 2° q^o in eligendi non competit
legis, sed et delam indit, na electio antequam facta potest revocari. l. 67. alleg. 2. na tempus
ing^o collat^o electio debet executori. Molin. a n. 22. ad 25. et 35. Valas. consil. 102. et de reg. de
potest. eligi. 3. q. n. 2. 2° q^o 1^a electio non valet propter motus electi secus antequam purifi-
cant^o fidei commissi. Surd. cons. 264. n. 29. Perini. d. 3. p. c. 5. n. 8. Molin. et Add. v. h. i. for. = 3° q^o
annullat testamentum vel instrumentum in quo facta electio, qui remanet annullata, et tunc
potest variari. Prox. d. lib. 3. q. 22. n. 6. Novat. l. q. 44. n. 10. 4° dicitur q^o eligendi in ipso actu
Electio, sibi reservat facultatem variandi et noviter eligendi, an possit variare, in affirmativa
facit Cald. Perini. in trac. de nomin. emphit. tit. de pot. elig. 3. p. c. 5. n. 6. Sed pro negativa facit
1° eligendi et videtur minime testatori, et eligendo semel, consummat^o sua facultate. Cabillo
n. 84. Font. 2. to. de part. inf. in addit. n. 5. (l. 86) qua non potuit sibi reservare. 2° na q^o
testator ei committit facultatem variandi, et mutandi, id facere potest eligendi, q^o secus q^o testa-
tor non committit. Molin. de maior. 1. to. l. p. q. 48. n. 174. 3° na electio vel nominatio go-
torum non potest variari, q^o in concessione est tributa facultas variandi toties quoties;
et tria poterit semel variari, q^o in concessione simpliciter concedit corrigendi, et variandi
facultate Molin. d. q. 1. q. 26. a n. 136. q^o q^o non valet haec simplex concessio, neq^o est claus. toties
quoties, non poterit eligendi sibi reservare facultatem qua non habet. Proxi cons. 174. n. 8. Thesaur.
q. for. lib. 1. q. 65. tria q^o non adveniat consentire reservationi. Gratian. c. 722. n. 35.
167. 36. facit l. 35. Thaur. et Bonuz ad d. l. Add. ad Molin. lib. 2. c. 4. n. 35. Ex his respon-
dit^o auctoritatem Cald. Perini. q^o non loquit^o q^o eligendi habet facultatem eligendi a testatore, sed
q^o donator, vel alius in proprio contractu reservavit sibi facultatem eligendi, na cum
in hoc casu competat electio ex propria persona, certum est q^o sibi potest reservare facultatem
variandi. Cose. cons. 11. a n. 31. Et cum haec casus committit in Paul. D. P. Sarrz in causa Jacob.
Sistero fuit valde disputat, sed non resolutus, q^o difficultas in alio consistebat ut videtur potest
in R. S. per f. 31. May 1634. rest. Plo.
Electio de aliquibus idoneis, et de alijs impeditis et inhabilibus an sit nulla quoad omnes, et
an facultas eligendi in locis inhabilibus redeat ad electores, vel devolvatur ad superiores. Reso-
lutio die q^o aut electio peccat in forma positiva, q^o facta 2^a forma statuti, cuius vigore fit,
aut non peccat in forma, sed in alijs solemnitatibus vel requisitis. 1° casu electio est nulla
quoad omnes, propter naturam sacri individui. 2° casu videtur dividua et non nulla quoad im-
habiles Casado Dec. 84. n. 2. et 15. 2. 2. Font. de part. 1. to. cl. 4. gl. 10. p. 2. n. 53. et 54. Inpl-
Plane. de Baron. pag. 10. n. 80. R. S. per D. 31. Oct. 1614. in fav. Syndici Ord. R. S. per
Cases 25. Jun. 1632. 7^a Gaj. Strabi. R. S. per D. 22. Decem. 1634. Similiter q^o electio fit

per habere potestare eligendi sine dolo et fraude, sed ignorantiter de persona indigna, vel n habente
 qualitate, n est nulla suppetu habilius Font. d. n. 54. et ita dicit in dicit Legi. i. n. 2. quoad
 devolutionem, distingue ad Minor. de arbit. lib. 2. cent. 6. casu 511. aut scilicet electores indig-
 gnus nominarunt, et pro carrie facultas eligendi ad superioris devoluit. c. p. m. de potul. Pralat.
 Font. ubi sup. n. 41. et sic de ius in d. R. l. 45. Jun. 1632. et superior tunc eligere de eade bursa
 manulacione et gremio, despa tenebant electores Cabid. de. 52. p. 2. Font. n. 45. aut 54. et
 ita in R. l. i. n. 4. 1632. et 1634. et gradita devolatio in casu electionu indigni notoria, et
 scienter n devotabit per aut. tur. 21. tur. 1626. f. 49. quo disponit q postquam R. A. cognoverit de
 impedimento, restituat electio Universitarij; na dicitur in loquit de actib; manulacionis, n
 de electionib; per extractionem, et quomodo de electionib; nominaverit, ut ex petitione et
 genuina proprietate formoni deprehendit de manulacione loquit, quz vere et proprii electio
 est, et sic de ius in gradita Font. 1632. Si vero ignorantiter elegerint indignus, n gravant
 electione, sed possunt iterum eligere Font. n. 46. Abundans de Reg. mand. l. p. c. 19. n. 22.
 Bonad. impot. n. 3. l. 8. n. 46. quod tenet R. A. in dual Regi Font. 1614. et 1634.

Comptiteuta in lite qua habet cu uno directo super contractu personali in eo facto, super illius
 validitate potest iudicari Ordinariu adire, et n coram delegato in litigare deo. dec. 17. n. 13. et
 19. Muta deo. 70. n. 19. R. l. per Arnus 5. febr. 1619. Idem fuit resolutum 12. dec. 1634. in fav.
 Communi s. Philippi 7. Collegii s. Pauli, hincur. Dam. Fabra n. 1. Similitis alia provi. 30
 Maij 1636. ref. Q. P. Janz in fav. Pauli Sababurij 7. Capitulo s. d. v. v. l.

Epistola non probat 2. Tertiu, et solus probat obligationem inter mittente, et eum cui mittit
 Gen. de scrip. priv. lib. 3. de epistola n. 187. Inbrat et an probet in favor Tertij, veluti scripti
 litteras Navis, dicens me dno contra debere, an si epistola perveniat ad Tertiu probet contra
 scribentem, et Gen. n. 192. resoluti q sic, na legit. semper loquit scribenti nomine, et us
 ad manus Tertij pervenit, plene in eius fav. facit probone, ex quo videt tunc familia
 confessio gravante Tertio, q intelligi dummodo verba epistolae sint clara, et indubia, na
 si sint obscura, dubia, vel incerta, ita ut de necessitate n concludant, n probant fa-
 vore Tertij adhuc nec semipleni, veluti si aliud sentiu, vel intellectum possunt admittere
 Verat. dec. 328. n. 4 et 5. Jernph. dec. 437. n. 6. to. 1. German. de enunciat. verb. lib. 5. q. 4.
 n. 29. et ita iudicatu R. l. per Dacia 6. Novem. 1635. in fav. Dni de Hejar 2. Jo. Fr. v.
 Rioja, ref. Q. P. Janz.

Uitio. Vendens tunc de litione, si re aliqua scienter vendiderit, et ante qua res sit
 uita l. servu 30. §. fi. de act. emp. lund. dec. 253. n. 10. Brito de locato rub. 2. §. 1. n. 15.
 fol. 80. ita fuit iudicatu in R. A. in fav. Jo. B. Colonina 2. herede D. Hier. P. P. aqual
 v. 2. dec. 14. Lotz apud Farin. in gorth. 2. to. Si tamen emptor scienter re altera eme-
 rit n tenet venditor de lret. c. vn. de lret. tit. 80. in trib; fudoz. pag. 130.
 litione in omnino in litione contract, sicut q. apparet hypotheca tra gnti super re
 vendita, competit emptori retentio greij nondum solati, donec res eximat ab hypotheca, et
 venditor probet cautionem q securitate emptionis cuiuscumq; apparet, vel potius appa-
 rit in emptor for. 2. de lret. lund. com. 36. n. 10. Leo dec. 47. et venditor n ma-
 nifestare hypothecas dicit in dolo l. servu §. sciens. de act. emp. et emptor gnti hypothecam
 tunc venditor cavere Martil. dec. 160. a n. 6. Cavale. dec. 4. n. 4. Greg. 15. dec. 295. n. 2.
 q procedit etia in hypotheca simpli. et n solus q praestanda cautio pro hypotheca q apparet

sed pro omni et quacumque eversione que possit apparere. Brac. dec. 24. n. 8. Thuan. dec. 85. Canon. lib. 1. c. 13. n. 25. Matrit. dec. 160. n. 21. Et multo fortius exquirido Franch. dec. 652. Nec Oportet qd procedat evictio requirit qd res sit evicta vel sit mata, na sansequi res sit tradita et peritissimum, n. requirit qd sit mata. Matrit. n. 7. Suid. com. 36. n. 10. Tamen sunt iudicant in R. A. per R. 1. Aug. 1623. in fav. Jo. Tartania, et Jo. Sazo ex hypotheca qnti n. possedii imminere eversioni nilimime, nec posse emptore pretius evictioe retinere, pariter qd putent fructus pretij n. competere retentio, sicut emptor conveniat pro portio- nis censum n. demeruit, na sicut principalis sorte satis ei est cautus, et fructus sunt re- tinerati. Matrit. d. dec. 160. Ita sunt iudicant R. 1. per Alvim 22. Martij 1634. in fav. O. Jac. Rodriguez de Piana 2. D. Elias. Locamora. Nota qd emptori competit retentio pretij etia depositi in fura n. traditi nec consignati, si intervenit evictio nilimime. Nota novis- sime l. to. 2. p. dec. 281. n. 6. Et ita in R. 1. per Alvim 5. febr. 1637. in fav. D. G. Alonzo et Jo. D. Exim. Ponz. Bon. confirmata in gradu R. 1. per Alvim 11. Aug. 1637.

1. inf. verb. venditio
ubi addit optima
de. Sarrea.

Evictionis actio n. competit Secundo emptori 2a per venditor, sed 2a immediata Manzil. de evic. q. 104. n. 10. et seq. et n. 16. et 17. Immo si 1us emptor cessit actionem Evictionis 2o emptori, na tunc potest agere ex iure sibi cesso 2a per venditor. L. hinc qui. de evic. q. 104. n. 11. Manzil. q. 108. n. 41. et 42. et q. 161. per tot. R. 1. per Guirba dec. 71. Furman de evic. q. 11. Manzil. q. 108. n. 41. et 42. et q. 161. per tot. R. 1. per Daza q. Aug. 1618. inter O. Com. Fendler et Dimis nulla fuit declaratio 1us venditoris teneri de evic. ultimo emptori, et recte qd in iudicio cessit venditori agere de evic. cessit, et 1us emptor cedit omnia iura sibi competente 2o emptori, et sic 2us emptor potest agere 2a per venditor ex iure sibi cesso a 1o emptore in claus. de quibus est. Ut exultet tit. de iudic. censu cl. 12. v. de quibus est. fol. 87. et cl. 13. v. ponentes ver. in leg. fol. 95. et cap. 1. de empt. v. de quibus est. fol. 319. et 341. Ver. do cedet. Manzil. q. 108. n. 40. 41. et q. 161. n. 3. et qd evictio est promissa pro se et heredib. et successorib. na tunc res evicta a 2o emptore potest 1us emptor agere 2a per venditor etia qd a 2o emptore n. movetur Manzil. q. 104. n. 16. et 17. et q. 161. n. 10.

Executio n. suspendit per exceptionem aliove requirunt indagare, na referant ad iudicium ordinariu for. 8. de exec. ver. iud. et ob. de ratoc. c. 21. n. 30. nec de senten. speciali totum executivum conveni potest ea allegare. Ita de iudic. in R. 1. in fav. Ba. Gil de Villarhino. 2a Jo. Ba. Bander. possessore iuri del. Inall. sibi in termino Morells. At potest suspendi ex. instrumenti quarentij vel legati qd posita excep. calculi n. recte calculati, vel ex. vovis congruis. Lancet. de attent. 2. p. c. 4. l. in 28. n. 5. et ob. de rat. c. 38. a n. 1. et c. 41. n. 5. R. 1. per Alvim 22. dec. 1616. inter D. Balt. Prongalan et Ursula Soler et Muech, qua fuit declarata quoad executionem iuri valere et tunc executionem obtenta per 2a. v. sola virtute legati annui reddit. relicti per Ant. Muech illius Mariti, et quoad ex. facti supercedere debere donec donec per ea ubi Curatvie Jo. Anna Maris illius filij, et heredi Antonio reddit. fuissent tunc administrationi, ex. n. dispensata dispensat. Executio facta in causa in qua fuit lata sent. revocatoria alterius ex iudic. facti, non potest debeat per vobis et possit in eis condemnari. Valens qd sic fuit. Puz. q. 137. n. 1. Cap. 169. de. 212. n. 1. Verat. dec. 179. n. 1. et d. 340. Sic in R. A. in causa J. And. Jang. Aff. Bauidi

In Guilielmo Anglesia Pro Curia Bani, in qua S. J. C. revocavit sententiam R. A. lata in
 fav. D. Andree ex eiusdem, et illi condemnavit in expensis. Hic contrarium tenent Bartius
 dec. 113. et relati per Amari dec. 16. n. 24. Nota qd. expensis debent ex contractu, condemnatur
 adhuc habere vitas causa litigandi Covar. grae. c. 27. ut. 14. Amat. n. 26. in quo casu vix
 in eis debet condemnari, etia si ex eiusdem revocet sententiam. Ita deuffus R. J. per Daza 22.
 Oct. 1633. in A. D. P. sanz. in fav. Elic. Borquet 2. Hier. Beltran. Quod si in causa unius
 ex litigantibus condemnatur in exp. et hac sententia revocatur in gradu appellationis, vel signi ubi fit
 neutra in expensis, non debent illi expensae ad quam solutionem inter sententiam fuit condemnatus
 Carner. var. 3. c. 18. n. 96. et sic iudicavit P. sanz in fav. Michaelis Godes 2. Petrus Dier
 1632. U. Scac. defont. et aliud. gl. 15. n. 40. pag. 644 -

Executionis iudicium potest converti per actorem in ordinariu, vel condemnationis, veluti si
 qui mandatum executionis obtinuit, et apponit exceptionis apparet non potuisse execu-
 tionis impetrare, sed qd alia via apertus erat, potuit in eodem processu petere quod casu quo
 executio non procedat condemnatur rem ad solvendum, et tunc apertus est de iure con-
 demnationis perita, et non debet ad aliud iudicium reservari Rodriguez de exec. sentent.
 c. 6. n. 21. Sese de inhib. c. 2. §. 3. n. 4. et in allegato. n. 45. Solis de Curia to. 1.
 lib. 2. n. 34. Cavalecan. dec. 35. n. 5. et in R. J. per Borquet 9. febr. 1606. in Francisco Al-
 caraz. et D. Raym. Joseph. Hic per Alruem 21. Oct. 1625. in D. Pulchri, et Lud. Talla-
 da. et R. J. per Casu loco Alruem 20. Jun. 1634. inter Villa de Musanuel, et D. Blanco
 et neutra pars fuit condemnata in expensis, non obstante qd fuit declarata nec via con-
 demnationis, nec executio potuisse in Planis convenire de Villa in 1. instantia in R. A.
 Alia R. J. per Casu 11. Nov. 1613. inter Jon. Deitor, et D. Fr. Locamora qua fuit condemnatio
 facta in expensis vix ad diem quo fuit inhibita via condemnatoria. Sed cu R. J. per Alruem
 pro Casu 13. Aug. 1637. in fav. Hier. Molina 2. Com. S. Mich. Regis ubi neutra in expensis
 fuit condemnata, et casus sententia R. A. in 2. per Alruem Decemb. 1648. in fav. D. Leon.
 sanz, 2. Vincentius Valles ubi species, qd non fuit temerarie exposita accutis.

Eximuntur vi carcerum a manibus satellitum inter alia tenent ad eandem penam pecuniariam
 quatenus datur. Substant in R. C. an omni simul tenent in solidum ita ut uno solven-
 te liberentur ceteri, vel unusquisq. in solidum principaliter et de perse, ita ut solvendo unius ceteri
 non liberentur. De iure com. certus est unus quomodo deliquit, et sic in solidum tenent, nec liberari
 per alterius solutionem, et ideo principaliter condemnari debent L. penul. §. hoc iudicium L. fi.
 ne quis in iure voc. L. ut. 11. §. sed si plures ad L. Aquil. L. 60. de O. test. licet in civilibus coram sol-
 vente, ceteri liberentur, aliud est in criminalibus in quibus solto dat ad penam, qua omni delicti
 auctoritate sequi debent. Farin. q. 2. de Carcer. q. 38. n. 93. et q. 132. Cabal. res. cas. 8. et 198.
 Sed de iure Municipali hoc est correctus per for. 56. de Crim. et si in homicidio hoc iure cor-
 rectio procedit, consequenter idem erit habendum in alijs delictis Cabal. ubi sup. n. 34. qui
 arguit de homicidio ad alia delicta; et bene arguit non fore omni lege gradus correctio repri-
 munt per for. Ita d. L. item §. si plures L. 1. §. si L. si delinquit de iure, quibus casus qd si plures
 stabum eiecerint, et hominum occiderint, omni amant L. Aquilia, sunt correcti per for.
 49. de Crim. etia de iure plures firantes ad duplum omni tenent, ita ut unius solvendo
 liberet alium Cabal. cas. 198. n. 7. et nota for. 1. de Condit. furt. solutione unius alter ex
 latronibus a pena dupli liberat. Unde cu Mandatarium eade penam pecuniariam explorationi
 teneat ac mandanti, semper observatur in R. A. qd altero solvente, alter liberetur, et rest-

D. P. Lanz fuit indicatus in A. Crimi. 1632. in causa homicidij in persona Phil. Anzil. Rexm.
 ex quibus in hac parte fuit resolutum D. P. Lanz esse eximenter carceratus in solidum tenens, sed
 pro suo solvendo carere libertate. R. 1. per Alben 5. Sept. 1631. adversus D. J. M. Genu. Tale
 et alia Villa de Chij. idem deus fuit in alia causa quinquaginta resse Jarrega. Poterit in se
 nist de hac redhiberi in A. Crimi. gravissima consultatione in Aula D. P. Lanz idem fuit re-
 solutum resse D. Christ. Gregi R. 1. per Alben 13. Jan. 1633. contra alios oppidi de
 Mascarell.

virginis imature
 exponit. in causa Petri Guades rei inquisiti de Angio, facta fuit promissa: subtra-
 hitur amplius, per L. F. S. D. frum. Valero, q. a. difficultas probatio sufficiens ad
 denunciandum. Dubitabatur in Aula Crimi. An rem fidemissoris exaceraret ande
 deberet solvere expensas informatum processu admittit, et videtur teneri nam
 licet sufficiens probatio sufficeret ad denunciandum, tamen fuit sufficiens ad in-
 quiriendum, et ad capturam, et saltem aliquo modo de crimine processum offi-
 ciali probatione constabat. Faves Fab. in l. ad tit. de fruct. et lit. expens. de peni.
 36. ubi supposito q. si de nocentia rei nihil dubitari possit, absolutus ab exp-
 pensis, ait in not. n. 1. Si quantalacumque suspitione deus degeatur, non debet
 absolvi, et, quod ut expensas solvat, quam in rem sufficit in aliam causam fuisse
 inquirendi de crimine contra rem. et diffin. 40. ait q. si nota fuit causa
 inquirendi, nec ad condemnationem sufficiens probatio, et promissionem: pena
plus amplectitur informe (agitur non antequam amplius) in expensa condemnati-
one rem. et dif. 66. ubi: Non idem est de amplius inquiri, unde sufficit,
tunc enim expensarum condemnatio remitti non potest. Sed contra
 resolutum in Aula Crimi. die Novemb. 1638. nam peracta recte procedit in re
 Eji. criminis, sed non in hoc deo ubi per for. Cur. anni 1604. requiritur
 condemnatio in expensis, nisi rei decesserit, et hoc dicitur. Item in for. B.
 de privit. fuit. for. 72. de crimin. for. 67. anni 1585. Mathen de reg. c. 8
 §. 9. n. 113.

de verb. carce-
 ratorum

fol. sig. B. verb. ex-
 communicationis.

quae ad p. estura interior, et p. exterior tandem consuevit loci de
 gitime transmittit. Sicut si non nulla la absolutio per omnia et perib. q. vult q. Eri. va-
 lida contra gl. y canonica per funda in l. c. super lo. de. de. exc. y q. no. ay. for. q. d. q. d.
 de crim. de absolutio.
 Curia regularis salm. fo. 2. tr. 10. c. 2. par. 1. n. 4. dicit si concedat la absolutio ad venientiam
 passado el termino sin nueva culpa se buelva a incurrir. En el n. 5. se refiere la opinion de
 q. no se requiere nueva culpa. Vuel n. 6. dice per mas verdaderam la contraria, y esto es
 la absolutio si de al tiempo, y la razon es q. por culpa materia no puede incurrir
 por q. el Pontife puede suspender ad tiempo, q. se incurrir en la culpa misma, pero
 q. es materia exorcismo. Denna q. s. h. d. r. 15. dice q. ambas opiniones son probables.
 Et q. m. 2. n. 124. y 25. q. es mas probable la p. a. q. vale la absolutio aunq. diga la delegacion
 idem fuit parte, y absolva in l. de p. d. p. q. se lava el delegado y absolva.

Expositi in Hospitalibus, quorum Patres ignorant an absq[ue] probacione puritatis san-
guini possint admitti ad ordinem? Et quomodo communis opinio teneat possi, at
Covarr. in Clem. si furiosus. l. p. in prim. n. 9. tenet opni esse dispensatione legis.
q[ui], na[m] cu[m] Ordinandi si non sint legitimi remanent irregulares, expositi pu-
rumur illegitimi, na[m] inderisibile ut Patres eos taliter exposuisse. Sara
& Annicoyar. lib. 2. c. 4. n. 3). tenet ad Communitate ubi probatio purita-
tis exigitur non admitti, na[m] licet presumptio sit pro puritate, attamen in
Communitatis requirit probatio cu[m] qualitatib[us] requisitis.

Ecclesiarum immunitas. Lexa in trac. de cadaver. punit. tenet Cadaver duperis in paribulo in ec-
clesia asportatum et sepultum debere exhumari, exspuglio rebitui, donec habita Magistro licencia
a paribulo deponatur, q[ui] Cadaver non configit ad ecclesia. sequit formalar, laudato d. lid.
Lexa, in c. 6. de immun. eccles. n. 3 = Sed in fallor contrarius deiffusit in Arago-
nia a France, lib. consulto hoc ceph cu[m] Diana.

Extraneus significatio ut Regib[us] quitate in l. s. de v. s. et ibi etia[m] de verb. extra-
commendare. Guilielm. Cauer. lib. c. 8. in th. crit. to. 3. fol. 522. commendat plura
carmina, legit[ur] suscipere pro suscipere. Vis pro ius. omnia pro omnia.

Esulentia et potulenta in Regno possunt accipere iudex dumodo unica die
et non amplius edantur. pr. 26. ~~receptum~~. Ferd. 2. erectionis R. And.

Error in grammatica an videt rescriptum, testamentum, aut contractus?
V. Lexa de incompar. q[ui] 1. c. 13. d. n. 7. lati agentem et cum plurib[us].

Ecclsiastica iurisdictione. Cause alie sunt ecclsiasticae, temporales, et mixtae. c. 2. q. 1.

c. super eo. de of. deleg. c. cum sit generalis. de for. comp. Simani. de cath. tit. 35. n. 1. Martia

2. q. c. 1. Ecclsiastica dividuntur in ecclsiasticas spirituales meas, et in ecclsiasticas non meas.

Mera ecclsiasticae spirituales dicuntur, quae dividuntur per spirituales cognitionem, ^{et sacramenta decime, copula, et quae de iud. n. 1. de iud. et beneficiis} Mart. a. c. 1. Et ideo earum cognitio spectat ad iudicium ecclsiasticum, c.

2. de iud. Ecclsiastica non mens dicuntur quae quantum ex se et ex natura sua sunt temporales, seu profanae, iuris de causis iudicij ecclsiastici referuntur c. ut inquisitorij

6. prohibemus. de haer. in 6. c. quoniam. de im. ecclsi. in 6. Ind. rei. 25. de reform. c. 12. n. 8.

23. Unde causa omni iurisdictionem, quae cum natura sua essent profanae, Pontifici, vel Concilio, Decretis Ecclsiasticae iudicio referuntur ecclsiasticae appellantur, sed non mens,

quod id non habent ex natura sua, sed ex iure contributo. Temporales cause, seu profanae sunt quae ex se, et ex natura sua non exigunt spirituales cognitionem, nec

in eis ulla subest causa propter quam earum cognitio ad iudicium ecclsiasticum spectet et ideo in totum ^{ad causas gentium, et criminales} ad laicos pertinet. c. quonia. 10. dist. c. ut ad verum 93. dist. c. novit.

de iud. = Cause mixtae sunt quae licet ex sua natura sint temporales, earum cognitio ad utrumque iudicium tam ecclsiasticum, quae secularem spectat, et locum est praeventioni, ut in c. 1. de of. ordin. for. ad c. 8. de arbitr. n. 3.

Delicta in triplici sunt differentia; mere ecclsiastica; mere secularia; et mixta tam ecclsiastica, quae secularia Perira Aman. Reg. 2. q. c. 56.

Mere ecclsiastica quae tantum a iure ecclsiastico sunt prohibita, et tangunt tantum res ecclsiasticas, spirituales, ut haereticum, simonia. c. 1. 1. q. 1.

Mere secularia quae lege civili vetita reperimus, et versantur tantum circa res profanas, et a secularibus geruntur, ut delatio armorum, exportatio mercium extra Regnum, furtum, homicidium, et.

Mixta sunt quae tam a iure ecclsiastico, quae civili prohibentur vel ratione subiecti, aut personae delinquentis, possunt esse ecclsiastica, aut secularia, ut adulterium, sacrilegium, concubinae, usura,

sortilegium perjurium, crimen nefandum, blasphemia. inquit et locum praeventioni, et praeventio reali praefertur verbali. Barb. lib. 3. tit. 92.

Et cum Episcopi habeant iurisdictionem ordinariam in ordine ad finem supernaturalem consequendum, scandalum tollendum, possunt et ordinarij delicta mere ecclsiastica in clericis, et laicis committere, et punire, et similiter delicta mixta fori, cum sint vetita a iudice ecclsiastico, et spirituali res attingant. c. 1. de of. ordin. for. ibi n. 8. et 9.

Perira in c. Felici. s. v. per hoc. de pen. in 6. Et communis opinio est in criminibus mixti fori absolutum, vel quibus a iudice ecclsiastico, possit a seculari puniri, quod intelligitur non satis et sufficienter quod puniri ab ecclsiastico, tunc enim recte potest a iudice seculari puniri vel tractari. Covar. var. 2. c. 10. n. 6.

Spirituales sunt quae spectant ad ordinem, gradum, et sacramenta, aut ad legem, vel fidem Christianam, aut ad ea quae supernaturaliter revelata sunt. Nota. 2. q. 12. n. 8.

c. Felici. s. v. per hoc. de pen. in 6.

+ et illud Zacharia: qui tangit
vos tangit pugillam oculi
mei.

Exemptio clericorum (iuxta gl. Jo. Felin. Card. Dec. Super. et Rotas) et omnino iuris di-
 vi, cui per humana legem derogari non potest. Et probatur ex pluribus locis veteris et novi testamenti quorundam
 aliquos pretermittunt depositionem novalem, et regi morte fuit abrogata. Addunt tamen 1.
 Psalm. 104. Voluit tangere Christus nos, ut Deus exemit a Principibus Christos eius, id est
Sacerdotes, qui Regi, hoc est imperi, et conuersati diuimus. 2. ex novo testamento. Matth. c. 17. Vbi
Christus in ab eo laqueis censu, Petrum interrogat: Regi terra a quibus accipitur tributum a filiis
tu, an ab alienis? et respondente Petro: ab alienis. colligit Regem conuersum: filii ergo liberi
sunt. Ne autem eos scandalizemus vide et statorem, quem agens ore quatuor inuenimus,
da ei pro me, et te Vbi Regi exemit a tributis secularibus clericos, qui filii eius dicuntur?
 3. in c. si imperator. q. 6. dist. 11. c. quamquam. de consue. in 6. ex divina institutione clericos a
 Prelatis secularibus sibi iudicandi, et eximunt a Principibus secularibus, et eorum tributis, et pa-
 thionibus. 4. Constantinus imp. grauidem in Synodo apud Niceam congregata (in c. continua
 5. 11. q. 1. c. futuram. 13. 12. q. 1.) ait conuenimus clericorum quorundam: vos a nomine diuicia-
ri potestis, quod solum Dei iudicio reuertimini. Diu utrimus vocati estis, et id iuris non potestis
ad hominibus iudicari. (Iuxta in c. futuram deducit ad illos capite quod de primitiva ecclesia, et de mu-
 nificencia Constantini Magni habet ante dictum Constantinum. Nec ibi dicitur quod Constantinus
 fuit Constantinus, cuius iudex fuit M. Iulius Philippus qui in omnibus imperatoris Romae fuit copiarum
veris Constantinus fide christi. Romanus imperator omnium quod ecclesiarum separatorum permittit. 1. diu.
(de natum. lib. 1. et permittit quod omnia subditi profiterentur Regi Regi). Corar. grac. c. 31. n. 1. 2.
Ind. su. 25. A reform. c. 20. Magistratus secularis, et personarum secularium quorum im-
munitatem Dei ordinatione, et canonici sanctorum Constitutam. Et hoc fuit illud argum.
Contrarium Exemptio clericorum, et rerum eorum procedat de iure humano tenent Innocent.
 Petr. Ferrar. Alciat. Ioan. a Medina. 1. na in primitiva ecclesia clericos, et eorum rei iuridi-
 cationi Regum, et imp. substant, et condant ex gloriis christianorum Principum Constitutionibus
 in hi. (de sacros. l. de leg. et cler. et de leg. aud. et in novel. (ubi videtur totum))
 63. Vbi dicitur exemit a se iuridictio seculari clericos in civilibus, et legibus impedito,
 non vero in criminalibus. 2. na Paulus appellauit ad Caram, a quo cui oportere iudica-
 ri dixit act. c. 25 - 3. Paul. ad Rom. c. 13. ait: omni anima subditorum potestati danda
ita. Vbi apud de Potestatis secularibus, et de tributis, et dicit quod etiam sacerdotes tribu-
ta debeant prestare Potestatibus secularibus. Atque ita ibi D. Thom. asserit, iure humano,
non diuino Sacerdotes a tributis exemptos esse. 4. ex Petr. 1. epist. c. 2. et con. magnum
28. 11. q. 1. ita ad omnes etiam Sacerdotes Scribens: Subditi etote dno vestro, sicut decetibus
ab eo missis. *

* De si esse de iure diuino, equalis esse
 inter omnia clericos exemptio nec
 mutari possit, et conuerti nisi in
 quibus casibus non gaudent ex diuina - et
 ista clericos non esset conuersio recon-
 uertere, nec conuerti in causa fandi.
 Galton n. 17.

+ et in exemptio eo tempore nota non erat.

Et etiam ad 1m intelligi quod nulla fiat iniuria clericis, et sacerdotibus, nec illis prohibetur
iudiciu seculari dare, praesertim tunc in lege verum Sacerdotes a Principibus secularibus
iudicarentur. Ad 2m quod non ibi eximuntur a tributis omnes clericos et Sacerdotes, cui
 non omnes sunt filii Regum, sed ex respectu Petri ipsius deus libertatem gloriosam Re-
 gum ad subintelligenda alia conclusionem: ex libere sum ego, qui sum naturalis
filii Regni Regis. Magister dicitur quod error Maritij Paduanij asseruerunt Regis
 soluisse tributum necessitate obligationis coactionem. Ad 3m et 4m quod ius diuinus late acci-
 ptum pro iure Canonico c. in Aduocis. Agriuil. in 6. c. celebrat. de conu. dist. 3. c.
 violatores 25. q. 1. Corar. grac. c. 31. n. 2.

C

sed questio differt distinguendo per illationem, et infra 1.º q. in his que veri et proprie sunt spi-
ritualia, et ecclesiastica, Clerici a potestate Principis iurisdictione exempti, nam potestas eccle-
siastica, que venit circa spiritualia ab ipso Deo et supra naturaliter lege evangelica instituta
et Petro, et apostoli eorumque successoribus commissa, et in Principibus seculi, et arguuntur quod pro-
bat exemptionem ipsos iurisdictione seculi accipiunt.

2. cto. in rebus temporalibus, et in criminalibus que spiritualia non attinent, exemptio cle-
ricorum, et rerum eorum, a Principibus secularibus non est a iure divino, sed a iure canonico.
Unde si de iure divino, independenter ab humana constitutionibus res ^{est} examinanda
respondendum foret in his temporibus, ^{alibi} ne clericos, ne eorum res a iurisdictione seculari im-
munes esse.

3. cto. Potuit indubitanter Pontifex clericos et eorum res a iurisdictione seculari exemptas, q. est con-
veniens dignitas, et dignitas in spiritualibus (q. ia iure divino erat statuta) sed et temporalibus
q. Pontifex potest licet eorum in his que concernunt litem regimini, et factis q. ministris ecclesie
non impediunt de negotiis secularibus, ne trahant ad tribunalia secularia, et comode vacent
ministerio divino. Exemptio clericorum quoad fore privilegium probatur ex c. et si clericus. 4.
c. clericus. c. qualiter. 17. de iud. c. 2. de for. comp. c. continetur. ff. de i. l. si. tit. 2. lib. 16. C.
Theod. quoad tributa et census, ex c. quamquam. de censibus in 6. c. non sumus. de im. eccle. l.
Præbitero. c. de episc. et cler. et Principes, et sine tota illa dignitas huius exemptioni conveniunt.

4. cto. Principes seculares nequeunt tamen exemptionem iure summo introducta demer-
re, sed tamen id potest facere summus Pontifex, cui potestates seculi debent in spiritualibus
et ecclesiasticis. Covar. n. 3. et 4.

Cardinali assererat Pontifex sum. non posse tollere clericorum exemptionem quoad omnes cle-
ricos, et quoad omnes causas, sed quoad aliquas, sicuti potest privilegium canonici in universum
non abrogare. nam censura can. dicitur in 17. q. 3. c. non debet de sent. excom. et
ut de iure canonico et Pontifex potuit eas in universum abrogare, sed tamen (ut censet Covar.)
quoad eas, nam id faceret sine causa in gradum totius clericali ordinis. Sed doctrina
Card. respicitur quoad 1.º nam si exemptio clericorum provenit de iure canonico, potest Pontifex
eam abrogare. 2.º si omnes causas non potest abrogare, nec etiam aliquas, q. inquit Card.
q. exemptio hæc provenit de iure divino, et sic nec in parte tolli potest iure humano. Sed
eius assertio Card. defendenda est, non ea ratione q. est iniuriosum, sed alia, nam si Papa
tolleret in universum exemptionem, esset id maxime iniuriosum ordini, et statui clericali
et sacerdotali, et fundis evortent sacrosancta illa sacerdotum, et ministrorum manita-
tem a tot Principibus ab initio ecclesie munitam. Sed potest Pontifex hanc exemptionem
limitare et restringere quoad quosdam clericos vel causas, quibus dignitas, et dignitas
non expedire, nam exemptio hæc de iure humano concessa et iuris canonici, et potest ex qu-
libet utilitate restringi, certis limitibus distingui, ne imperminis concessa debeat
et tunc q. Pontifex potest omnia super his declarare. Covar. n. 4.

2.º non valet consuetudo q. clericus in criminalibus coram iudice seculari valeant conveniri
c. clericus de iud. etiam si consuetudo sit immemorialis, et ratio iusta plurimos DD. est q.
hæc exemptio sit de iure divino, sed fallunt nam hæc de iure positivo, et consuetudo non potest
procedere q. tacito consensu clericorum, et laicorum maxima vim habet in his que sunt
ecclesiastica iuris. Unde tenet Covar. q. consuetudo nequit tollere aut restringere exem-
ptionem clericorum, ut inde clericus, et ordinis ecclesiastici maxima iniuria fiat q. mi-
nistris sui passim ad tribunalia secularia trahantur in iudicium; tamen in aliquis causis pote-
rit hæc exemptio per consuetudinem legitime præscriptam restringi, aut limitari,

na ex parte, qua n̄ imminet de cau. ^{Utraque dampna} ^{Utraque} lulluatio graui retrungi, et limitari. Unde
 consuetudo Anglorum apud quos Clerici quicumq; etiam coniugati in sacris constituti coram
 iudicib; secularib; litigare cogunt, tunc actiois realib; mixti, et personalib; tanq; rebus
 tu iusta videt, et tunc ad d. reprobatu, cu Clericos retrabat a ministerio ditioni ad
 tu. Non ita iniura est, imo fortasi aliquot ex causis admittenda consuetudo Gallorum,
 ut Clerici in actiois realib; coram hie. sec. conueniant (etiam si iuxta Canonu regord
 aliud respondendu esset) et ait Covar. q̄ hie opinio apud Hispanos nunquam est admi-
 sa. & conuenit Gallorum Frayuel. lib. 1. de retract. §. 32. gl. 1. n. 61. Cov. n. 5.

De iure Clerici quo ad quibus realib; con-
 ueniunt coram secularib; iudicib; non est traus-
 gressio, et in omnib; iudicib; sunt
 exempti Balb. c. 2. de iud. n. 56.

3. Etiam si exemptio clericorum a foro, et iurisdictione seculari foret iuxta communem
 opinionem de iure diuino, id obtinere quoad sacris initiatos, et etiam clericos prima ton-
 sura, qui clericis propriis exoneratis officii seruiunt. At tonsurati tantu qui
 lulluatio ministerio n̄ seruiunt n̄ sunt exempti iure diuino a iurisdictione
 seculari, sed iure pontificio c. vn. de cler. coniug. in 6. l. Presbyteros (de ep. et cler.

4. facilius poterit Pont. exemptionis tonsurarum retrahere, et limitare, quod Contri-
 butorum infamii, quamvis ista exemptio de iure positivo procedat, q̄ tonsurati
 fore nullu habent lulluatio ministerii, et q̄ l. tonsura p̄tinet ad gradus, quos ordo.

5. iuste poterit Pont. exemptionis circa clericos prima tonsura coniugatos limitari
 temperare et retrahere, ut in c. vn. de cler. coni. in 6. ubi ut privilegio fori, et ca-
 nonu gaudeant debent vnica et origine vxore habere, et simul tonsurati, et veste
 honesta clericis conuenientes. hie exemptio est de iure positivo, et quamvis foret
 de iure diuino poterit Pont. illud interpretari, ut n̄ aliter procederet quod si
 tonsura vestis clericali ferrentur. quamvis speculator teneat hanc contributionem
 tanq; repugnante libertati lulluatio fore a Concilio Senti reuocanda. Nec au-
 dend; hie. a bello vjtu, conueni clericos coniugatos etiam si tonsurati, et ad veste
 clericali inuadant, effectub; iurisdictioni seculari, et q̄ contrib. d. c. vn. et

Clericus coniugatus qui tonsuratus et
 vestis referat, si postea eas re-
 sumat de iure gaudere impiet,
 nec obit q̄ decessisset. ibi declarant
 Card. Chyng. na Clericu animo
 suauit vxore, beneficiis et cleri-
 catu renuntiauit, et postea mun-
 ta voluntate Sabitum realumpit
 et aliud obtinuit beneficiu, et tunc
 n̄ hnt reuocare privilegium cleri-
 cale. Balb. c. 2. de iud. n. 79.

Observanda in Proximis quoad iurisdictione seculari Pape subiectis. n. 6-
 1. iuxta gradus contributionis clericus coniugatus in civilib; n̄ eximit a foro seculari,
 sed tantu in criminalib; id est ut nec criminaliter, nec civiliter q̄ de quo cri-
 mine civiliter agatur, possit coram seculari conueniri iuxta communem. Sunt
 qui velint q̄ clericus quide clericus coniugatus in causa civili cognoscat, n̄ possit
 lulluatio executione contrarij in Carcerem detudere, et si id faciat inuadet in censura
 Canonis. Cov. tenet contrariu q̄ n̄ inuadet, na Clericus coniug. retinet tantu
 duo privilegia fori quib; iudicib; quoad criminalia, et etiam Canonis, unde in ci-
 vilib; nullu habet privilegium, et sic in causa civili potest carcerari. Et observa-
 tur non Hispanos ut in civilib; clericus coniugatus a seculari iudice coram controver-
 sia Carceretur = Nec sufficit q̄ una vestem, sed q̄ ceteras vestes induant clericales,
 et honestas, illas saltem quo facile videri possunt = Iste Clericus probare debet q̄ tonu-
 ra et vestes detulerit clericales, etiam si vnica et origine duxisset, quamvis in hoc

C

non ita legit probatio ad omnia matrimonium et de omnia virgo gravat, nisi con-
trarium probetur. Balb. n. 83. qui dicit uxori, qua ante matrimonium cognovit, quamvis ad n-

Modus clericali vestis n. et dicitur a iurisdictione in c. pen. de rit. et hon. cler. clem. 2.
loc. quapropter intelligit secundum Regionis consuetudinem usum, et morem. Plu-
res vestimenta sufficiunt qd clericum coniugatum vestiri iudicat eod. modo ac ceteri laici
et seculares qui uxore habent induant iuxta Regionis usum. Sed haec opinio (quamvis
perpetua tenet a pluribus iudicibus secularibus) pugnat Fulg. Cant. et intelligenda est
procedat si ferant vestes, qua induunt iuxta Regionis usum ceteri Clerici omnes
tonsurati, aliter enim id non sufficit ad privilegia fori et canonici cau-
dent. Per Trid. c. 6. sess. 23. adhibet et Bonifacius 8. Constitutioni, et aliam
clericis, iuribus vel ministerio ab episcopo deputato serviant, et clericali habitu et ton-
sura utantur, non obstante conjugatione aut privilegio, etiam immunitabilibus. n. 7.

Ex Alex. 6. constit. Coniugatus debet ferre tonsuram et vestes clericales tempore perpetu-
trati delicti, et quatuor mensibus proximis. Nec oberit qd post delictum vestes dimissit-
sint, et ut laicus induat. Sicuti Clericus Coniugatus qui mortua uxore omnia et
Virgine habeat privilegia quae Clerici ad coniugatos spectant. Nec obest etiam Clerico
coniugato qd negociationi operam det, nisi illi prohibet c. Joann. de Clerici.

Coniug. Covar. n. 8. c. fin. de rit. et hon. cler. ubi Clerici prohibentur negotiatio, d. p. sum. tra. n. 10. quid Clerici coniu-
gati, sed de alijs. de R. d. ibi dicitur
Clerici Coniugati quoad omnia consentiunt laicis, et sic debent solvere gabellas, munera et qd Clerici negotiantes non gaudent
seculares et cetera regalia obsequia ut ceteri laici c. ex parte. de cler. coniug. et sunt exempti quoad tributa, quae de iustitia
sunt de iure. At Clerici prima tonsura vel coniugati immunes sunt a praedictis, a qui-
bus insolvuntur contributi, nisi nomine Clericorum comprehenduntur tonsurati. c. Clerici de Balb. c. 2. de iud. n. 84.

Ubi insolvunt contributi, nisi nomine Clericorum comprehenduntur tonsurati. c. Clerici de Balb. c. 2. de iud. n. 84.
Ubi. sub. de rit. et hon. cler. l. Presbyteri. (de p. et cler. = Innocent. f. iud. pas. offit.
Et alij tenent hanc exemptionem a gabellis Clericorum tonsuratorum vel coniug. procedere
si probam et donata vitam agunt, saltem vestes et tonsuram non dimittentur ex c. 1. de
Apostolici. et ait Covar. qd haec interpretatio non est fortassis a mente viri Canonici ale-
na maxime huius temporis ubi Clerici luxuriosissimi sunt. Et tunc haec exemptio sit de
iure humano, multum qd deferendum consuetudini legitime praescriptae, etiam si iux-
ta viri Canonici opinionem Clerici tonsurati vel coniugati non sunt privandi hoc privilegio ex eo
qd tonsuram et vestes dimississent, nisi tertio mense existant Constantinae. suf-
ficiat attamen publicatio Constitutionis Alex. 6. et sunt Clerici iure et Clerici
vel coniugati solvant decima parte negotiationis, qd dicitur aliqua quatuor de
iure vob. re. coram et persona sint exempti c. quamvis de coram. in b. multis in
tribus potest consuetudo. n. 9.

Covar. cap. 32.

Clerici prima tonsura non coniugati exempti sunt a potestate seculari quoad civi-
lia et criminalia c. vn. de cler. con. in b. c. qualiter. c. Clerici de iud. c. 2. de for. comp.
moribus tamen et receptum qd in civilibus nulla exemptione gaudeant, nec tenere qui-
de praesent. quoad eos qui nec tonsuram, nec vestes habent, nec valent ministerio di-
vino. In criminalibus gaudent quantum vestibus, et tonsura non utantur, donec

+ Coniugatus tunc (si fallor) ex d.
c. vn. de cler. con. in b. ubi vestes
debetant clericales, et dixisset pro-
hibere vestes decentes seculares si
expressim voluisset qd sufficeret habitus
seularium coniugatorum iuxta regio-
nis usum.

+ Clerici, na sunt de familia xpi, et
ad divina ministeria deputati, et
exempti sunt a tributa totis colligis ach-
natis, in quo comprehenduntur Clerici
in minoribus. Balb. c. 2. de iud. n. 85.

tertio modo perirentur communi. c. in audientia. de sent. ex com. quatuor modo
 non est necessaria in clerico communi. inter deus cathaloga et consue. Alex.
 VI. ubi statuit clericos tonsuratos et non communitos non esse exemptos in cri-
 minalibus a pot. seculari, nisi tempore delicti, et 4. mensibus proximis tonsura
 et vestibus us fuerint. idem a Leone concessit fuit Fr. Galley Regi - in eis statuit
 q. publicentur tribus primis Dominibus Quadragesima, et hac publicatio sufficiat pro
 promotione ad constituendos tonsuratos in communi, et privilegio quod dicitur.
 Sed hac publicatio committitur a Rectoribus ~~et~~ Ecclesiasticis, et tonsurati hoc praeter-
 tu. q. non sint communi non procedente publicat. nec trina monit. iniquitatis re-
 nunciatur. et ait Cov. q. de. Conuictus potest obire in bono malo si per litteras Re-
 gias sub solita comminationis admonet iudice lulu. q. Alexandria utantur consue.
 vel praecipiat secularibus iudicibus q. Ecclesiasticis requirant ad ius observat. 1. Per
 hanc consue. dicitur iuri communi, nam per hoc requiritur monitio speciali perso-
 natis facta, at per illa sufficit generalis. n. 1.
 2. hac q. tu monitio sufficit, et tonsuras amittat privilegium, et potest capi, et puniri
 a iudice seculari absq. illa degradatione, et traditione ab omni facta, nam le-
 gitima monitio operatur q. actuali degradatione c. cum non ab homine. 10. de iudi.
 Contingit insuper qui atrocissimum crimen commisit, et degradandus et tradendus ut
 potest puniri a pot. seculari d. c. 10. c. ad falsar. de iur. falsi, quamvis propter
 crimen ablatum possit clericus in saeculo absq. degradatione a seculari puniri c.
 1. de homicid. in b. et var. 2. c. 20. n. 10. etiam clericus incorruptibilis (quamvis
 velati in d. c. 10.) absq. degradatione puniri a pot. seculari - n. 2.
 3. clericus (quamvis constitutus in saeculo) in profundis malorum delatus, qui dimissis
 tonsura et vestibus, misit se enormibus, absq. degradat. et tradit. potest a se-
 culari puniri, modo talis delictus sit, ut possit dici innoteras seclorum minister.
 nec est necessaria trina monitio, et est communis opinio et est gl. Hostien. Hosten. et
 probant de c. un. de iur. et hon. cler. in b. c. 1. de apotat. Sed melior est opinio contra
 com. q. hoc procedat quoad privilegium canonici, ad autem quoad forum, maxime in
 clerico in saeculo. nisi forte tale crimen a clerico sit perpetratum in gremio
 saeculi, ut qui et aequissimum sit communis sensus admittit, eo praesenti casu, quo
 si de iudic. esset exigenda, subest maxima suspicio libertatis, et iniquitatis.
 Sed hac communis opinio moris recepta est in clerico prima tonsura, ^{et in minoribus} quamvis
 alia essent solemniter degradandi, nam usque forum obtinuit q. si dimissis ton-
 sura et vestibus enormia delicta commiserint absq. degradat. puniantur a se-
 culari, nam ipse iure amittunt privilegium. idem est si clericus prima tonsura del-
 tus, et in veste clericali crimen atrocissimum committat, propterea in saeculo
 contumax esset degradandus, nam ^{et in minoribus} absq. degradat. potest a seculari puniri. n. 2. 3.

C + hoc intelligit 2° in fraude ordi-
 nis suscepti; na si ab ipso fraude
 tunc persona et bona eximunt
 a laico, et cognoscit ecclesiasticum

Clericus qui assumptis ordinem post crimen commissum q^o erat laicus, potest puniri a lai-
 co quoad verum, et bonorum condemnationem, non vero quoad corporis poenam. Ita audi-
 vid. Avond. de lex. mand. c. 22. n. 7. quatenus hodie per Alex. comit. potest puniri a laico q^o
 in commissis delictis laici, tunc nec tonsura nec vetus debeat. Fallit, na Alex. solus vo-
 luit punire clericos n^o de huncet verbis et tonsura, n^o vero laicos, q^o est ridiculum. Sicut or-
 dines: Tonsura, qui tonsura et vetus debeat, et post duos menses a tonsura accepta, delictis
 commissis, huius fore gaudebit, quamvis quatuor menses post tunc ab ipso tonsura et vetus inef-
 fectus. Na q^o in delictis nihil habuit Alex. remanent sub iure communi. n. 4.

Et procedat exemplo potest delictis commissum debet suscipi ab ipso fraude. I. hoc accusare. §. be-
 neficio. de accus. l. si maritus. §. lepi. de adult. l. ut si se n. mil. l. i. §. qui mil. per. l. 12.
 Et adhuc si in fraude suscipit ordinem, corporaliter a laico puniri requirit. Clericus qui
 sine tonsura potest ab ipso debeat a seculari puniri et debeat n. 3. etiam mortis pena.
 Grauius grauius, si potest delictis sit accusatus, vel sine infamata, et grauius exco^o potest
 Vimen timore seculari punitionis ordinem susceperit. Et grauius excludat ut est
 q^o ante delictis commissum totum suscipiendi ordinem, vel Religionem impedire, ut potest
 delictis id faciat, et cuius votum sit internum sufficit unam ex his parti iuxta iura et
 alios, sed hoc procedit et sufficit hac probatio in delictis gravi momenti, et ait Co.
 q^o adhuc plene probato voto, non erit omnino exclusa grauius propter delinquentis caute-
 las. Modi tonsuras debet habere officium. ex l. c. T. n. 4.

Cap. 33 -

Contentiones, que oriuntur inter iudices ecclesiasticos, et seculares super his, pertinent
 ad cognitionem iudicis ecclesiastici c. si iudex. 12. de sent. exc. in b. q^o de re spori-
 tuati, vel ecclesiastica agit, scilicet de ordine, itaq^o cognoscit de clericatu, tonsura,
 et vetus. De q^o iudex ecclesiasticus in hac contentione propter maiorem auctoritatem
 cognoscit antea sit in iudicio. Aquid fallor tractat hoc coram seculari, q^o agit de
 vetus; sed q^o de clericatu, coram ecclesiastico; q^o contrarium est d. c. 12. na semper
 debet cognoscere ecclesiasticum. n. 1.

2. Putantur Clerici litigaverit coram seculari, et tamen, potest declinatoria op-
 ponere etiam post sententiam c. si d. h. c. significati. de for. comp. ratio est q^o de-
 clinatoria facti, que reddit retro nullum iudicium ex defectu iurisdictionis, que nec
 potuit prorogari, etiam post sententiam potest opponi, et impedit illius executionem, aliter
 potest appellari c. ad petitionem. de accus. et etiam impedit executio trium senten-
 tiarum. Si clericus tamen potest repeti a iudice ecclesiastico. na per privatum
 facto huius iuri nequit renunciari. d. c. si d. h. Clericus qui coram seculari con-
 temnit tribuit opponere declinatoriam, condemnat in expensis, sed hac condemna-
 tio debet fieri ab ecclesiastico, na seculari sunt et incompetens ad causas prin-
 cipales erit quoad expensas. n. 2.

Clericus probat per scripturas vel per duos testes, per unum sufficit q^o n^o est grave pro-
 iudicium, sed in istis contentionibus veritas maximum, duo requirunt. Unus
 sufficit ad summaria informare. Et remittat clericus, cap^o a laico iudici ec-

clericus ut ab eo custodiat dum hi coram eo pender super clericum. sed lozan. censet
q^d n^o sufficit unius testi ut procedat hac remissio, na^m diversi sunt casus propositi
ind. c. si iudex. sed hodie ipse obtrinit q^d pendente declaratione clericatus Cleri-
cum cap^t n^o remittat, donec causa clericus per litem terminet, et sent^{entia} tran-
sierit in rem iudicatam. sed laici iuris debet supercedere, alii compellit per
clericatus, suscepta prius summaria informat. super clericum, ad q^{uod} processit unius te-
sti. Remittit clericum cap^t a laico iudici litem, expensis cap^t, et si sit pauper, ex-
pensis Episcopi petenti. n. 3. a. 5.

Coniugatus qui declinaverit iuridicti^one seculari semel lege Regia indigni censentur
quibus officii secularia. Et est acquisitum ex c. laudatib. 2. ne cler. vel. Moral.
ubi secularia officia ei interdita censent. De na^m est absurdum eos ad secularia ad-
mittere, qui fideliter non possunt summi a seculari, na^m si clericus in
officio seculari delinquit ab ecclesiastico est puniendus iuxta communem. Pra-
titione Regia lex clericos coniugatos admittit ad secularia munera q^{uod} d^{en}egat
clericis non coniugatis. Pena n^o incurrunt qui oporuit declinatoria donec fu-
per ea sit declaratum, q^{uod} n^o sufficit conat, nisi securo effectu, iuxta Bal. et Alin.
n. 6.

Lex Caroli V. disponit clericos tonsuratos qui semel foris seculari declinaverunt n^o pos-
se arma ferre, nec etiam ea que lege Regia communiter laicis sunt permessa, et
consequenter posse armis spoliari a iudicibus secularibus. Lex Regia de interdicto ar-
moru^m usi secularibus generaliter lata, etiam clericos complectitur, na^m de iure ca-
nonico arma eis prohibent c. 2. de rit. et hon. cler. et nequaunt arma portare
lege laica interdicta c. 1. §. si clericus. de pace ten. et eius b^{en}ed. et pena per lege lai-
ca habita p^{ro}hibenda et apud ecclesiasticum; imo fortassis tenebit ea ex equi-
tate potest iuris canonici penes, et pecuniaria multa clericis punire. Apud
Gallos sunt privilegio, clericis a secularibus puniri pena pecuniaria propter
armoru^m usi interdicta lege Regia. Iudex laicus potest clericum huius armis spo-
liare, abq^{ue} excommunicationis metu, nec compelli potest a laico ut arma
restituat, q^{uod} potest facere, quamvis non possit illu^m pena pecuniaria punire, et
hac conuentione frequentari et in toto Rege Hispano, alioquin clericis liberi va-
garentur armati, cui ecclesiasticum iudex n^o habeat iurisdictionem qui dicitur legant
armatos, contra qua^m consuetudine^m nec est lex divina, nec summana. n. 7.

Cap. 34.

De iurisdic^{ti}one commissa simul ab ecclesiastico et laico, cognoscat de ambo^{rum} iudex eccle-
siasticus iuxta Socin. Loaz. Felin. Cassan. et alios. et probant ex c. per tua. de
arbitr. ubi ratione societatis laicus potest esse arbiter in causa spirituali simul
cum ecclesiastico. sed haec opinio admittenda est in iudicibus l. si com. 10. quemad-
modum. ubi propter sociu^m pugillus, etiam non utendo iura retinet, na^m est iudicium.
si unum contingat causa esse individua, et commune ut nulla possit fieri

congrua divisio. et alter ex loci sit privilegia, tota causa etiam in privilegiorum traditione
ad forum privilegiant. Et sic debet ordinari. Aliud est in dividuo per l. Regi. de part. ubi
Vxor et filius subripuerunt res mariti, hic tenet facti, sed vxor ante nuptias nuptiarum. et
ita debet limitari l. primo - n. 4-2.

Obs. ttx. in c. aliud. 34. n. 1. q. 1. idem in c. aliud. 65. de penit. dist. 1. ibi: Cipius penitenti habeat
causa quae nescire fore non debeat, nullius excedit iudicium quae foris iudicium. Plurimi
hoc intelligunt de penitentibus qui publica et manifesta peccata agunt, qui tam in iudiciis
quae in criminalibus sunt sub prosecutione capiunt, et ab eis debent iudicari. Alii hoc sumpsit lon-
dini non processit. Covar. tenet hoc esse ubi laicus et sub seculari iudicio. Sed tunc loqui-
tione Pont. de penitenti qui dicitur peccata, q. 2. voluit agere foris iudicium agere
iudicium de rebus propriis laicis, non iudicium potest ea nascere, quamvis peccata
sint haec temporalia continentur. Sed non constituit discrimen inter seculares iudicium et
foris iudicium, sed inter iudicium penitentis et foris, iudicium iudicium et pe-
nitentis, et foris et quod est externum gerendum, et hoc est in propter scriptura iudiciale de-
ferat penitentia. Ubi dicitur. non aut q. de harenis na refert ad c. nullus 33. n. 1. q. 1.
Ubi loquitur de Clerico (non de penitentibus) qui in iudiciis et criminalibus apud iudicium conve-
nitur. et colligitur ex verbo propter quamlibet causa q. reperit in d. c. 33. et non in c. 34. = n. 34.

c. aliud. 34. n. 1. q. 1. c. aliud
65. de penit. dist. 1.

Penitentibus qui habent peccata publica peccata in alij delicti gratia harenis
non sunt sub iudicium inquisitorum, ut tenet Covar. Ubi aliud probat ex c. ut com-
missi. 12. v. nec non. de harenis. in 6. et illorum qui humiliter hant propter harenis in carcere
vel muro seclusi, fama vera in Praetori quorum iudicium subest mitigandi, vel
mutandi in iudicium legem, na verba quorum iudicium subest ad Praetori referunt
qui simul in manifestis habent in mitigandi, aut mutandi penam. Et quoniam illa
verba referunt ad inquisitorum essent intelligenda quoad crimen harenis, non quoad alia.
quamvis sent. tantum possit mutari in continenti. Paulus de iud. aliud est in crimine
harenis, et sic in utroque q. inquisitorum sibi referunt facultas mutandi vel mitigandi pe-
na in ipsa sent. n. 5.

c. 12. v. nec non. de harenis.
in 6.

Distinctionem tradidit a Covar. qua. 31. n. 3. quodlibet boni. n. 6. de iud. n. 11. in Belam.
De iudicium, subeod. q. de iudicium iudicium quoad iudicium quoad iudicium a iure divino
quod iudicium iudicium, et bona iudicium a iure positivo, hinc potest iudicium iudicium iudicium
si iudicium persona, eam iudicium a iure seculari, iudicium iure divino.
Si fallor. potest addi q. exemplo Clericorum quoad temporalia et de iure positivo, a Pon-
tificis iudicium. Ad ipsa potest addi exemplo Clericorum quoad temporalia et de iure positivo, a Pon-
nam qui dedit Petro omnium iudicium quod iudicium iudicium. pace vero mea est. Super terram, et in Caelis,
unde qui dedit Clerico in temporalibus, sed dedit Petro iudicium et potestatem in
mundi. Potest ex c. iudicium. 14. n. 1. q. 1. iudicium iudicium iudicium iudicium iudicium
Obs. q. de iudicium. 11. q. 1. dist. 1. ibi: Ad iudicium Deus voluit quae iudicium iudicium
penitentibus: q. exemplo quoad iure divino. Et intelligi quoad rebus iudicium iudicium
la tit. 2. q. 12. n. 4. Et quoad (si fallor) ex verbis quod ad iudicium iudicium, et sic

Matth. 16: Tu es Petrus, et super
hanc petram aedificabo ecclesiam meam,
et porta inferi non prevalebunt
adversum eam, et tibi dabo claves
regni caelorum, et quodcumque ligaveris
super terram, erit ligatum et in caelis,
et quodcumque solveris super terram erit
solutum et in caelis.
c. Imperator. q. 6. dist.

Loquitur de spiritualibus.

Hec exceptio quoad temporalia quamvis non sit de iure divino, et consentanea di-
vino et naturali iuri, genu. l. 47. et Numerus c. 3. nam a naturali statuitur qd Cleri-
cum Superiori dignitate iudicatur a Principe seculari contra c. solus. c. sum inferior. de ma-
iorit. et obed. Morla = non gaudet hac exempt. exopto xpi dmi, aut Apostolorum pra-
cepto, sed secundario per consequentia iuri divini elicto, a Pontificis prolato, et a secu-
laris legis approbato. genu. inc. 8. de iudi. n. 11.

Obst. haec consuetudo potest derogare iuri positivo, et ad iuri divino sive naturali c. si. de consuet.
l. de quib. de legib. sed per consuetudinem requiritur qd Clericum in criminalibus et alijs tem-
poralibus coram laico possit conosci c. Clerici 8. de iudi. qd haec exemptio est de iure divino.
Et consuetudinem debere esse rationabilem et deroget iuri positivo d. c. si. et de tradita
hinc verb. consuetudo) et in consuetudo per qua immunitas ecclesiae laeditur, seu gra-
uidium ecclesiae propter hoc non sit rationabilis c. l. de consuet. ideo non valet. Gonz. d. n. 11.

Covar. praec. 31. Consuetudine rationabile possit ecclesiastica libertati derogare, veluti
inhibitione tributorum in qua non solum conveniunt Ecclesiae laici, sed et Clerici. sed re-
sistentia non consentium gravibus non sufficit; sed non valet expressus aut tacitus Ponti-
ficis consensus, et ad consuetudinem abrogante privilegium clericale expressus
dubio est assensus Pontificis. Balboa ibid. c. 8. l. n. 11.

Fagnan. in c. ad abolendam. de haeretic. a. n. 44. adducit qd in v. relinquatur
qd Clericus pro nullo gravi quantumvis enormi, debet deponari, et fructus cu-
riae seculari, sed debet legem, et remanere sub potestate ecclesiastica nisi
sit incorrigibilis, praesertim in tribus casibus. 1. in crimine haeretic. 2. in
falsificando litteras ad al. 3. in consurgente contra eum proprio. c. si
quis sacerdos. 11. q. 1.

*

ecclesia, aut monasterium, aut dignitas ecclesiastica, etiam si de-
terminantur particulariter, non possunt dimittere, nec privari bo-
nis, iurisdict. et privilegijs, sed tantum singulariter de-
bent perire in bonis, et alijs debent substitui, ne cultus
et divina officia deficiant, aut cessent. Optime Bart. ubi
huic agitur. super in l. 12. tit. 10. p. 2. verb. cae in p. ca. cit.
ca. fin. (Ans. form. et Clar.) nam et si Praebatus et Capitulum communi-
tate consilio alienarent, non praedictant ecclesiae, ut ita privetur rebus sui-
is, si expresse non possunt alienare eius bona, cum non sint dmi, sed Administ-
ratores, minime possunt tacite ex debito. et per speculationem qd in-
gratius forent ad potestatem dmi monasterium, nec bonis privare, sed malis et mo-
nasterium debent regere, et alijs subrogari

tempore, et superbia imperatorum facta fuisse ut Pont. de maiora damna vitanda
sincerat ut ab Imperatoribus clericali genere iudici c. 11. c. 43. c. 46. ff. q. 1. et alia
que proculdubio contingere immunitate ecclesiasticam. n. 8.

Obt. Dion Paul de Gallione Proconsulem Sicilia hinc et reuocatus, Proconsul respondit:
si secularis poena dignus commissit, ego illi puniam. c. 18. au. Apot. Caeleium Cantagin. con
aculis a Donariti, et dammas ab epi Arelatensi, fuit abduci a Constantino Imp. Grilly Pra
sul Hierosolym. ablu dammas in synodo appellavit ad imp. = id fecit Diocorum. 2. n
ideo appellatus fuisse ad imp. q. habebant iurisdictionem in criminalibus causis, sed potius ut con
vocatis ecclesiasticis viris de iustitia sententia iudici a quo cognoscerent, unde imp. non
processerunt iurisdictionaliter. Obt. aut. Clerici. c. de ep. et cler. ubi Clerici tantum

aut. clerici. c. de ep. et cler.
et novel. 83.
et in l. omni. 33. sed. lo. ta
hinc q. clerici in civilibus apud lai
cos conveniant. sed hoc revoca
tus fuit a Justin. ind. nov. 83. et
a Frederico ind. aut. Harui
mur. Balb. c. 2. de iud. n. 46.

in ecclesiasticis delictis conveniendi coram ecclesiasticis, non in alijs. que auth. deducta est ex
Novel. 83. L. in suam 4. de sen. fd. c. 15. n. 7. autem contributionem abrogata fuisse per
auth. (que sequit' immediat' statum. c. de ep. et cler. et sublimam in gradum immu
nitatis nisi statum potuisse. vel L. q. Mena Patriarcha C.P. ex defectu iudicij ecclesiasti
corum qui non percellerant poenas a legibus civilibus pro criminibus secularibus, petijt ab imp.
ut illi de his cognoscerent d. nov. 83. petijt sumus a Mena hoc dare privilegium clerici.
imp. concessit gradum cognitionis iudicij secularis non ut iurata iuris transiret procederent
siquid iustitiam suam minus assignavit contra l. properandum. c. de iudicij, et testat
se id statum animo subijcendi leges sacri Canonis, unde ad hanc contributionem e
manasset potius in favorem eorum, quam in gradum immunitatis, non est neesse re
currere ad eius correctionem. Nec iustitiam potest iurata nascenti ecclesia Prandi de
Clericorum controversij extra ordinem cognovisse. n. 9.

c. 2. de for. compet.
c. 1. 2. 3. 4. 47 = ff. q. 1.

Obt. c. 1. 2. 3. 4. c. Clericum 47. ff. q. 1. c. 2. de foro comp. idem in can. 7. Concil. Lateran.
2. et in alij Concilij. ubi consentiente epi licet iudici seculari sumus seu delicta
mori secularia Clericorum punire et vindicare. P. primis talibus temporibus id
permisissum fuisse, q. non satis de eorum exposita erat immunitas in causis crimina
libus Clericorum, q. postea universalis ecclesiastica legibus fuit prohibita ad hoc consentien
te epi. Gonz. n. 10 = Franca in c. 1. de for. comp. n. 12. Et 1. n. procedere in hoc argumen
tu a contrario sensu, q. sequit' absurdum in iure. 2. n. loqui gradum iura de simpli
ci permissione epi, sed de potestate, et legitima, videlicet ad Clericos et incorrigibiles, et litem
seculari tradit, na ex convenit epi trahit ad subsidium potestatem. c. 10. de iudic. n. 12

Can. 6. Concil. Parisien. 5.

Obt. can. 6. Concil. Parisien. 5. sub Clotario 2. ^{anno 614.} Nullus iudicij de quolibet ordine clericos de
civilibus causis proter criminalia negotia per se distringere, aut damnare gravat, nisi con
vinctus manifestus: q. laici cognoscit de criminalibus clericorum. P. verba proter criminalia
transcripta esse ex nov. 83. que sub n. recte percellunt Clotar. generaliter occupavit, et
in suis capitularibus transcripsit, unde can. 6. interpretatur proter nov. supra. sed postea
Carolus, et Pipinus statuerunt q. nullus clericum, proprio epi non consentiente, apud
seculares accuset. n. 13. Nisi fallor hoc concilium non fuit generale (a quo exprimit d. c.
2. de for. com.) na ait Gonz. ind. c. 2. q. appellat' synodus quia in Concilio Lateranensi q.
in eo interfuerunt 29. episcopi. q. si hoc appellat' non fuit generale.

Obi. c. nullus. l. 15. q. 4. Vbi legitur potest iudicare omnes Diebus, nisi in die Dominico, et de
 omni causis. Exceptis criminalibus reprobis: q. de crimine clerici nequit iudicare, sed in
 lex seculari. Q. verba exceptis criminalibus referunt ad crimina, sed ad penas, hoc
 est equi potest imponere et iudicare de quolibet crimine sed non ad effectum ut criminalis kn-
 tenna fiat, videlicet sanguini pena transmissa crimini lex seculari imponat, non ad effectum
 sententia sanguini proferre, sed clericus degradatus iudici seculari tradere. c. lo. de iudi. n. 12.
 Alii tunc potest (in gallos) interpretari, si verb. exceptis summam pro comprehensis
 ut plurimum usurpat in iure. sic auct. hodie. de iudi. vbi potest supposita in l. 14. hodie iurans
 facturus, secundum quod visus fuerit iustus et malus, exceptis defensionibus iuratis, qui iurans omnia
 secundum legem, et iura facturus. l. 1. §. 2. de postulando. l. 2. §. ff. si maxime. l. 4. §. de ed. ed.
 edi. l. fucelar. 7. de cap. min. l. 3. de iust. c. 24. for. in c. 1. de condt. n. 13.

c. nullus. l. 15. q. 4.

Comprehensis id est
exceptis

Duplex est potestas, interior, et exterior. Interior pertinet ad bonum iurium animae, et
 administrationem sacramentorum ad consequendam salutem, quae dicitur potestas ordi-
 nis, aut clauisum in c. quanto. de conuet. Exterior pertinet ad exteriorem ecclesie
 gubernationem et iurisdictionem ut hinc conferret mandata, et hae potestate a xpo
 Pontificis relicta est legi ecclesiasticae condere, diuinas aut naturales declarare, et
 rebelles compescere etiam gladio ultore, imo et Principi saeculi deponere, et thesa-
 mundi distribuere, q. d. ad expediat in ordine ad finem supernaturalem. Hierem. cap.
 3. Ecce constitui te hodie super gentes et Regna, ut vellas, et disiges, et glanres. In-
 de Principi saeculi sunt dedit ecclesie vassalli, q. d. denotat iuramento fidelitatis
 q. est velut hereditaria species. et dedit potestatem iurisdictioni. Balbon. inc. 2. de iudi.
 n. 3. 4. = Ordini potestati instituta fuit a xpo dno in vltima Cena: hoc fuisse in meam
Commemorationem respiciunt quoniam potestatem faciendi hoc, id est consecrandi. Fried. ser
 22. can. 2. de sac. co. 3. q. 73. d. 41. sec. 1.

cap. 3. Hieremias

Utque potestas a xpo collata fuit Petro immediate c. sacrosancta 22. dicit. et successit omni Petro
 Successoribus, na electus licet eligit a Conclauo Cardinalium, non accipit potestatem ab eo, sed
 a xpo. Selarmin. Barou. vbi dicitur ceteri Apostoli accipiunt hae duas potestates a xpo in
 mediata, sicut et Petrus et in hoc sunt aequali, et licet iure ordinario ea potestas dicit. tamen q. Petrus habuit prima-
 a Petro in alio Apostolorum esset derivanda, tamen illi ex speciali gratia xpi conuulsi
 immediata. Selarmin. = Omni ceteri Prelati accipiunt iurisdictio spirituali iudicare per
 Pont. a quo tanquam a fonte sunt, sicut enim Principi relinquit tota temporalis iurisdictionis
 iudicis l. 1. de condt. Princ. et ab eo derivat in alio Magistratus inferiores. Si spirituali
 hi iurisdictio tanquam a xpo immediata Prelati ecclesie, non possunt illa mutare c. for.
 de conuet. qua sequitur mutat. = At clerici, et alii Prelati accipiunt potestatem ordinis

Ut d. Petrus et illi successores
 sunt mutare qui hanc potestatem ab alio
 Apostolo, et quantum in hoc potestatem su-
 sunt omni aequali, c. in nouo 21.
 habet et maiore iurisdictione, tibi dicit
 et potestatem hanc a Apostolorum
 mutare tanquam potestatem. Et ideo
 non. c. lector. 34. dicit. for. in
 l. 6. de Præbend. n. 6.

immediati a xpo, na in ordinatione Praebitorum, & consecrat. obedi. et veluti quod
da instrumentum quo dxi ordinat Praebitorum per epu, et epi censet veluti quidam
Minister, qui movet instrumentum, et sic recipit potestas a xpo tanquam a
causa efficiens. At vivit. et Pontifici immediate sunt concessa ab eo deriva-
re tanquam a fonte. Balb. ex n. 5.

Procedit exemptio ex vi ca-
vasterii.

Obt. nam in clerico (et au Navarro) procedit exemptio ex vi characteri clericali, na
efficit sacra persona, et eximit n. solu quatenus sacra, sed etia quatenus homo q. om-
nis ignis ex vi characteri baptismali erit exempt, na per illu Deo consecrat. De
Navarro discrimen esse, na baptismali inter xpo n. discernit, sed potius illos conprobat
in unu corpus, at clericali clerico distinguit a Pop. xpo. 2. sacerdotali tra distinguit
inter istu clericos superiori, et inferiori ordini. De na salto baptismali debet exi-
mire a potate Principi infidelis, na sicut character ordini distinguit clericu a laico
eximit clericu a laico, ita baptismali, cu distinguit xpo ab infideli, nec minus et
inducit ad fidei iudicet ab infideli, qua clericu a laico. Et hanc q. etri caracte-
ri clericali differant secundu magu et minu, conveniunt na conferant hominu ad
cultu divinum, ut sacru altari ministeriu, et constituunt hominu sacru; baptis mali
n. consecrat persona deputando illa ministerio laicis, sed tantu obinat ad p. p. p.
retinenda, et sic n. distinguit fidele ab infideli in gestimentis, ad hunc potatem, et
temporalis. Monachatu, etia prima tomum non imprimunt caracterem, et ut
collyit ex c. duo sunt. 12. q. 1. ead. et exemptionis ratio in toto genere personaru leu-
clasticaru, q. divino cultu dicantur - ex n. 26.

Fallunt videntes hanc exemptionem q. ex iure humano, primario ortum habuis-
se ex iure civili ex concessione imperatoru, na id a Pontificis, et a Concilij Ge-
neralib. fuit statutu, et parte manifestu error hereticoru quatuor. Primu fuisse
statutu hoc privilegium Clerici concedente, na sancta Constantinus concessit l. 1. c.
de ep. et cler. et ante huc n. id concessu fuit in Concilio Aquilensiu, et Ma-
ticonensiu. n. 33.

Civica observatio exemptionis tria tempora sunt distinguenda. 1. a principio libertatis
de Constantino q. Principes temporales erant infideli. 2. a Constantino usq. ad Federi-
cu secundu. 3. a Federico ad nra tempora. De 1. tempore dicendu clericos exemp-
tos fuisse a secularib. de iure, sed de facto fuerunt subiecti Principib. secularib. et laicis
ad maiora mala vitanda quidem subiectionem permisit, et quomodo poterat pri-
vilegio uteretur saltem inter istos fideles, et eo tempore, eo modo quo potuit, cepit esse
clericali tribunal Paul. 1. ad Timoth. c. 5. ad usq. Praebitoru auctoritatem n. res-
tore, nisi sub duob. vel trib. testib. 2. tempore ia de facto observabat exemptio, nisi aliq. per ty-
rannidem impediret, na Pont. voluerunt iure conservacione, qua iudicium imp. tempo-
re perficere n. tentaverunt. et quomodo in his temporib. plura facta fuerunt contra im-
munitate n. valida fuerunt c. placuit. 11. c. plurimu. 11. q. 1. De 3. tempore nulla est
dubitatio - n. 38.

c. placuit. c. plurimu. 11. q. 1.

Obt. d. c. placuit. et c. plurimu, ubi: Placuit ut quicumq. ab imp. correctione subiectionis iu-
diciali fuerint, honore proprio privet: si autem imperiale iudicium ab imp. postulaverit nihil

c. Ignorant. l. 1. q. 1.

ei obicit. D. nunciat loco in causis luterianis, vel clericorum iudicium recitare ad impe-
ratoris potestate, vel solum ad obtinenda legitima iudicia aliq. auctoritate Principis inter-
ponebantur. Item inc. Ignorant. l. 1. q. 1. Item ad quosdam Principes recurrit ut Cleri-
cos quosdam violentia alterius Principis tuerit. Hoc privilegium Principis forsan ex
errore, aut ignorantia non intellexerunt, et crederunt Clericos alia iurisdictione gaudere.
Et exemptos, quos exemptionis labeis multo antea declaraverat In d. c. c. et in c. Ja-
cerentibus. At. 4. q. 1.

Nec obicit. Carolus V. Archiep. Colonienis in ius vacasse et se de crimine purgaret. D. q.
vocavit in ius non ut Archiep. sed ut Princeps imperii, non ut iudex, sed ut Protectore
cleri Academicus Colonienis, et ut ageret veritate afflicti et oppressi subveniret, donec
causa ad fontem esset delata, et cooperante Carolo Pont. Archiep. deposuit. n. 44.

Obicit. auct. nullus epi. (de ep. et cler. nullus epi iuratus ad civile, vel militare iudicium in
qualibet causa procedat, vel exhibeatur, nisi Princeps iubeat. id in auct. sed hodie. c. d.)
D. Lexi Sublimari nullius fuisse momenti, qui potest. caruit eam condendi ad causas in-
iudiciorum pertinentes; imo si non haberet veri purgata vim et originem luterianam li-
bertate, multa circa illa per errorem disposuit. n. 45.

auct. nullus epi. et auct.
sed hodie. (de ep. et cleric.)

Sicut qui nequit Clericum condemnare, nequit eum absolbere (quamvis contrarium tenent ob-
lita sub. 25. n. 9.) ex reg. c. archi. clerici. de iud. na. q. 1. magis. Nec obicit. gl. in l. auct. d. 1. c.
venerabilis, ubi iudex ordinarius nequit eum militare condemnare, et potest eum absolbere, sed hoc
procedit ex privilegio militari. 47.

Exemptio clericalis procedit q. Clericum solum, eorum si sit auctor et conveniat laici tenent Regni
forum rei c. si quis ep. l. 1. q. 1. et quamvis potest labeis eximere Clericos a iudicio
na, iura prudente et aequali gubernatione sed non fecit, q. reus debet esse favorabilior auctor,
et ut qui magis ad iudicium transire gaudeat proprii fori privilegio. Item frequenter concedit
privilegia Clericis ut laici reus ad sua labeis forum trahant. In opinione q. exemptio est
de iure divino. Sed q. data sunt a xpo et Pont. illa possent extendere vel limitare, et reus
potest labeis illa moderare, ut solum observet q. Clericum solum. ex n. 48. Item. Sicut.
doctrina, q. Princeps potest solum proferre statum q. reus sequat forum auctori, nam tamen
prohiberi aliena iurisdictioni. q. Pont. (cum ei in temporalibus non subiciant laici) non potest
solum q. auctor non tenet Clericum trahat ad se reum saecularem. D. q. sufficit q. laici
substantur iudicare, na. spiritualis potestas sufficit ad disponendum circa temporalia
q. id existit solum spiritualis. n. 53.

In Regalis Clericum potest conveniri coram Regis iudicibus, q. sub ea condit. a Principe con-
sent. data, na. quae negotia in donatione facta labeis debet observari c. v. n. 4. de condit.
apposit. et ibi. D. n. 53.

Consuetudine potest fieri q. Clericum auctor conveniat coram luterianis, reum saecularem
c. si Clericus. de foro comp. na. tantum derogat iuri assistivo ut solat in competentia iu-
dicii luterianis. At contrarium nequit fieri conveniendum, na. non potest totum incipere laici
n.

in per negligentia eadem in c. qualiter. 1. de iudi. Vbi expresse prohibet ne clerici data negligentia iudicii
 sui, negligentia conueniri coram seculari iudicio tractentur ad seculari tribunal. Plures tenent contrarium Casan. Plesid.
 c. 6. de for. comp. Nov. 123. c. 21 = u. c. 45. 11.
 q. 1. c. 31. q. 1. c. si quis cler. c. X. q. 1. c. glauit. 11. q. 1.
 c. 23. c. 26. 23. q. 5.
 c. 2. de regulari.

clericali tractantur ad seculari tribunal. Plures tenent contrarium Casan. Plesid.
 Monach. linc. 1. na data negligentia iudicii seculari, clericali cognoscit de cau-
 sa temporalis inter laicos c. ex transmissa. 6. de for. comp. qua ratione dicitur. nov. 123.
 c. 21. §. si quis aut. relata in c. si quis. 45. 11. q. 1. Seculare & clericorum causis co-
 gnoscitur data negligentia. 2. v. c. Felij 31. 16. q. 1. Vbi iudice clericali negligentia
 aduocatus et Princeps: Si autem Metropolitani hanc talia gerat, Clerici hanc causam in-
 trinam non differant. etiam docet in c. si quis clericus. c. X. q. 1. c. glauit. 11. q. 1. c.
 Regu. 23. c. 26 = 23. q. 5 - 3. v. c. 2. de regulari. Vbi causa monachorum vel clericorum
 ad Principem trahitur = Ad 1. m. q. seculari et benigna in causis clericali-
 bus; at clericali in causis secularibus tantum est incompetentis; quapropter secularis
 nec ratione iudicantis aut negligentis potest fieri capax; at clericali propter in-
 uidentiam aut negligentiam potest competere fieri. Nec noua dicitur. relata in d. c. 45.
 Obst. q. Casan. Regu. in hac parte non attendunt = Ad 2. m. q. ea non accipiunt
 in d. hanc q. a iudice clericali imploretur auxilium brachij seculari, sed de
 causa cognoscat, sed utroque a iudice clericali, vel a iure canonis tractatur =
 Ad 3. m. q. Princeps ibi sumit pro Pont. clericali Principe. Goul. n. 4.

c. 40. 41. 42 = 2. q. 1. u. l.
 14. §. de iudic. c. 10. c. 17 = 2. q. 5.

Pontifex non potest se submittere imperatori, alterius iudicij seculari iudicij
 ita ut ea hinc dicitur remaneat in iudicij Felij. Wavar. Belarm. c. 14. Obst. c.
 no. 41. 2. q. 1. Vbi Leo Pont. alloquit Legatos imp. Nos si incompetenter alij iudicij
 si in iudicij iudicij sequi tramitem non conseruauerimus, utro, ac iudicij et omnia cuncta
 volumus emendare iudicij. Legate nihil sit q. ab eis iudicij, vel iudicij remaneat
 c. ibi iudicij non accipi presentia, sed pro diuisione, et in rationi directus. et
 posteriora uerba nil sit apposta sunt pro humilitate ut in c. anti, et accipiunt de iudicij
 no conuictio, sed arbitrio, aut discretio, licet u. l. Tho. Nec obst. l. 1. §. 14. ff. de iudicij
 uide Vbi maior potest submittere minori, vel equali iudicij. c. loqui de submissio-
 ne facta iudicij iudicij competentis.
 Sed semper obst. u. l. c. 41. ibi: legitimo terminandum examine: q. procedendi et examine
 u. l. q. p. examine legitimum. c. p. in fallor accipi secundum subiecta materia, id est legitimo
 examine discretio, et iudicij a potest u. l. c. 10. u. l. aliqua sumi in proprietate.
 Plurimum Pontifex se submitterunt alio arbitrio, ad tollendum scandalum, uolentes se pur-
 gare uoluntarie coram illis. ut in c. 42. 2. q. 1. c. mandati. 10. c. audium. 17. 2. q. 5. Goul.
 n. 4.

Ecclia Dei (licet hinc hinc u. l. c. 10. u. l. c. 17) summe indiget u. l. c. 10. u. l. c. 17
 non potest, vel animi feruore, et ob eorum caritatem dicitur subire u. l. c. 10. u. l. c. 17
 u. l. c. 10. u. l. c. 17. Legat. Pagnax. in c. super secula. de Regu. n. 12.

Ad effectum expulsiōis clericorum, hōrum et hūidūm sceleratorū sum-
 mariam informationem facere, et in scriptis recipere, huiusmodi infor-
 matio non ad processum, nec formam iudicalem dirigatur, sed tantum
 eo animo ut Regi, aut sedi apostolicae contare possit, quanam cause
 potestatem secularium commoverint, res cooperire ad hoc iudicium, et
 immitatum remedium. Nec obstat verba Balz in Cava, que quoquomodo
 procedere verani contra clericos, nam dictam informativam notionem
 non excludunt, non processu in iure citationem, contestationem,
 causa conclusionem, assignationem, accusatum, et iudicium spectet, inde
 nomen processu auget. Morano de iure ind. lib. 3. c. 22. a n. 74.
 Villator. q. 2. q. 18. art. 3. ex n. 49. Existo de reg. canon. Indiar.
 En Indias ay mayor razon para lo dicho, que los Reyes son quasi le-
 gados apostolicos enq̄to conuere ala Comunion de los Indios, q̄ muden
 hechar a los delphaticos escandalos, que con su mala vida deua-
 necen este fin.

Exceptio. Manut. Saly. in lab. p. 1. c. 22. n. 42. et 43. per L. Terentiu. si heredi. de statulib. l. 1.
 fam. heretic. si qualitas exceptio aut instrumentum informis deductus in iudicio, quorum
 copie sunt data aduocario, si non impugnauerit videt consentire, et approbare, ita ut
 pari deducere ad probationem eorum a se deductorum ulterius non cogatur, dum per
 approbationem tantam probata remaneant, nec ulterius admittit aduocarius ad ea im-
 pugnanda. La impugnacion de ve por especifica, y nota general segun dō q̄ contradicen-
 do Bart. in l. 1. n. 7. de excep. ubi si exceptio debet esse clara, certa, et si ad sufficit ge-
 neralis Menoch. de pres. lib. 2. pres. 46. n. 29. Cauer. l. var. c. 19. n. 15.

Epitaphium

En el Atlas mayor, o Geografía Flaminiana, en la parte de la descripción de la España fol. 347. citando a Ambrosio de Morales se dice q. Junia Lucia de Vich, llamada Avonia, Avia, y Avona ay esta sumbre indrignion granada en cierta piedra de tiempo de los Romanos.

AVL. MAEVIO. A. F. QVI. POST. DVODECIM.

SORORES. POSTHVMVS. E. VVLVA. P. AE-
LIAE. MATRIS. EXINCTAE. RESECTVS.
ET. QVARTO. AETATIS. ANNO. PATRE.

AVLO. ORBATVS. ET. SVCCEDENTE. PRAE-
TEXTAE. TEMPORE. ANIMO. IN. SORO-

RES. MATERNO. PATERNOQ. FVII. IO-
IA. HAEREDITATE. PRO. CONIVGIIS. EA-
RVM. RELICTA. ET. SIGNA. POPVLI. RO.

VICTRICIA. SVB. LVCVLLO. COS. IN. ASI-
AM. SECVTVS. CVM. OPIBVS. PLENVS. ET.
IRIBVNTIA. MILIT. POTESTATE. FVN-

CVS. IN. PATRIAM. REVERTISSET. MVLT-
CTIS. A. SENATV. PO. Q. RO. PRIVILEGIIS.

DONATVS. ET. NOBILEM. IN. FORO. AVSE-
TANO. PORTICVM. STRVXISSET. ET. PA-

TRIAM. AERE. ALIENO. LIBERASSET. AV-
LA. MAEVIA. VLTIMA. SOROR. QVAE. SV-

PERERAT. CVM. MAGNA. NEPOTVM. MVLT-
TITVDINE. PRAECEDENTE. ET. SEVIRA-
TV. AVSETANO. FVNVS. SVBSEQUENTE.

HIC SEPULCHRYM. EYM. STATVA. PO-
 SVIT. SECUNDO. A CIVITATE. STADIO. IN
 LOCO. PATRIAE. PUBLICO. QVO. OMNES.
 VRBEM. ADEVNTES. IN. SACETANIAM.
 Q. REDEVNTES. PERTRANSIBVNT.

Episcopus

Cornel. à Lapide in Apocalypsin. cap. 3. v. 4. ait: Memorabile est
 dictum Iohannis de Ruila, quem à sanctitate et concionandi officia-
 ria celebrat Hispania: Tot, ait, tanq[ue] sunt Pastores eligentes
 ut qui vel terram eorum pariter si terra impleret, sanctus ab omni-
 bus dimitteretur; unam partem eo solo contentam, rebernam non
 esset evasurus. Quin et S. Chrysost. scribens in acta Agit. magno
 cum animi dnu[m] esset gaudes ex episcopi salutari, eo qd diffi-
 limum sit tot animarum sui creditarum bonam rationem reddere.

Pius 9. dicebat: Peccatum est impedimentum saluti dno, et crea-
tu Pont. aiebat: Ego quamdiu huius Religionis bene curavi de mea salute;
factus Cardinali capsi timere; iam creatu Pontifex gene se ea despero.

eclesia. El Sndico del Conto della Corona Petrus con la. 5.ª y su
Firma en 8 de Junio 1682. Ref. D. Gilart, y el oficio de Peribire preste
obijado ensauante de vender en pedazo del patio del tinte y otra instrum-
te del Conto. 1.ª enlanchar la Plaza, por ser lo q ay muy sequina, y en lo
dici fechos q de consueyo muy embarrasos el trafico al dho. oficio lo
coches como por la muchedumbre de gente.

Nota recent. q. 2. dec. 213. q no solo se puede vender las casas q. enlan-
char, o hacer Plaza ante la dho. Sino q. enlanchar la calle q. sea a
la dho. = en terminos de Plaza lo instrum. de mandol. in addit ad Vinc.
de Franch. dec. 212. (p. 222.) n. 2. Tapia dec. 1. n. 5. Tor. in summa
privat. causa p. q. q. Blas Almar. ad Louit. dec. 92. n. 24. Nota
consult. 46. n. 21. et 22.

En terminos Guizarel. dec. 37. ^{et textu} Pari et ratione poterit eclesia compellere
vicinos ad vendendum domos pro atrio conficiendo, q. nedium et orna-
mentum sit lumen ipsius eclesia q. patescitur et honoris et adfert om-
nib. Christi fidelib. maximam commoditatem, maxime hi, qui in curia
vel equibus procedunt, et vasa et regala simpliciter portata q. ubi veyatur
Voluntas publica cogitur qui vendan rem suam de iure communi. q. in
la dec. 38. de dolo q. el precio de las casas q. se han de derribar lo han
de pagar la dho. de dolo por la utilidad de los ciudadanos, y los vecinos por
la mejoría q. se les sigue de la casa. La palabra atrio de Juan el Rey D.
la entiende el d. Agrarum por la Plaza porq. atrio es aquel lugar q. está
delante la dho. q. in c. nullus. 12. q. 1. Nota consul. 46. n. 19. Nota
ad Guizarel. dec. 38. n. 1.

Nota consul. 46. a n. 18. y los edificios al rededor de la casa del Sndico se
derriban por la decencia del Palacio q. los q. están en frente q. hacer Pla-
za.

En la Sent.ª de 8. Junio 82. y de motu. Stento q. iuxta receptivam ven-
turiam, et ut eclesia favorabilioram amplexandam, non solum pro edi-
ficio sacri construendi, et ampliandi, sed etiam pro earum pulchriori orna-
tu, clariori lumine, formosiori fronte, faciliiori aditu, et aliji ad genus cultui
respectantib, et fidelium deuotionem argenti q. capi possunt vicini proprias
vendere domos, et praedia ea potissimum ratione scilicet q. sacri profana,
et publica privata debet cedere utilitas.

Con. D. de J. por V. Ferrera m. 27. Julio 1669. ref. D. Calatayud, hau. &
 intendido el Con. de Sta. Maria y Juan de la Cruz Mariana Perellos a con-
 der al Con. su casa q. esta en frente de la fuente de la J. y de P. sobre
 q. se ha defendido el Con. con sus finis ambos deauan hechos, y en calle
 de por medio, y de los muros del Con. sobre q. ha de ser si era
 a la pared de la casa de Mariana ay doce palmos; y esto con materia de
 la casa de Mariana servia de estorbo ala ampliacion, y aborno de la
 J. y que declarado q. no proceda la m. del Con. de Sta. Maria. Ed
 atento q. non adinueniuntur probata extrema necessaria ad effectum
 gradationis, sicut secundum probationes in lite exhibitas euidenter apparet
 posse durare subterram latitudine longitudine necessarii comburi, et
 amplissima ornata decorari, quin dicta domus seruisset impedimen-
 ti sit. Tenga etas dos E. de Sta. por contrarias, que auunq. la
 J. de Sta. Maria queda muy capaz, y perfecta segun su planta, pero
 como no necesita de enlanche, pero q. a los caños, gente de aqui q.
 queda el fruto estrechissimo.

Evocatio causarum ad Lam. h. m.

Vocant omnes cause ad ordinarios pertinentes etiam in 1. m. - etiam omnes causas
 ordinarij locorum ex defectu iurisd. nequeunt cognoscere. Nec non viduarum, pu-
 jiliorum, et aliarum miserabilium personarum, quarum et forum Principis eli-
 gere. Cognoscit E. de Sta. de excelsis omnium officialium, delictum suum, Marchio-
 num, Comitum, et Baronum. ex quibus remota spiritum: omnes cause evocabili-
 sunt ad L. A. O. Mash. l. 2. §. 2. a n. 26.
 for. 12. an. 1588. §. 2. Item non potest vocari ala L. A. cause aliquae civiles, nisi de
 la Ciudad, con del Rey, de Pa. en 1. m. q. solo quoniam la suma, lo interesi de
 aquelles no sea de 200 l. ni tampoco causa alguna crimin. si no con pena de mort
 natural, o civil, o mutilacio de miembro, per qualcevol calcat que haya. Plan a S. M.
 E. respectu causarum criminalium procedi q. non preventa ab ordinario, seu si
 preventamur a Senatu. O. Mash. m. 32.
 for. 62. de iurid. - Per 1. no de pobreza, miserabilitate, viduitate, popularitate, et subiecto
 del Rey, o Govern. non desuen evocar cause de vasallo de qualcevol singular del brac
 militar. En el fuero 63. se viene auunq. el vasallo de qualcevol singular de la causa ante
 el E. q. se a ser vasallo del Rey, y habla de causas civiles, y criminales.

for. 64. de iurid. Quod privilegium datur alicuius videlicet, pupili i miserabile & vo-
car lei ^{al. 1. 2. 3. 4.} al. Tortant veu, e alla Aud. de S. M. No ha cha loch, sino en aque-
lla Persona q civilment demanen, o condemnades per contractu, obligacion,
o fets delli propu, q no en aquelles q tenen dretes legacionati, o donats per altre
no havent lo dit privilegi, si ye no era mostrat q la curia, o donacio era dita
da feta per pagament de deute realm. Quis alicuius dicitur videtur &c. uno grau co-
for. 65. Per los ordinari no son impachats en fer dret. q les causes de Alca-
bors, vagabunds, males dones, e bayades, e diti lochs no evoguen per lo Tortant
veu per miserabilitat, videtur ne altra causa, sino per la forma acostumada.
Et del Rey D. Fernando 4. 88. No ha cha, ni comprende al d. 1. 2.

for. 66. q los Lugartenientes de los Reynos no pueden conocer de las causas de
Alcabalas, e dones pecadurias, q q de aquellas tan solam. conga lo dret. en lo cri-
minal, salvas empero la concepcion de los reos al loctin. = Ardua
disposicion q poco practicada.

for. 67. Quedo el Reyno al emper. q ningun vesino de villa. jurada en 1.ª inst.
jurada en 2.ª. o contribucion nuda fuese ainst. de villa, o jurada, o mis-
rable molestancia de privilegios concedidos a la Ciudad. de villa. por la R.
A. secedencia mil. causa, q se dret. Quis puden los privilegios llevar
tos abusos, e q el loctin no tiene gran advert. en aco.

for. 76. En la concepcion, e privilegio de los crimes perpetrados en caminos de la cha
loch la prevencio entre el oficial R. e el ordinari de la Ciudad, e villa. en
rivi q el oficial qui primer ponda lo crimine ha cha concepcion de aquell, quix
no sia de los crimes reservados a la Cor. de la Corona.

Causa non aringente summam quinquecentariorum non potuit devocari
ad Ram And. nisi magna negligentia de inferiori commissa, et si in eum
locutionem per se, et per vicarium condemnari. Extrav. cap. provisio super
gaughe. fol. 4-5. fol. 58. et cor. 7. an. 1547. fol. 2. et for. 3. an. 1552. fol.
la-

Ormai Vall - Azoua Catala - Promissio Castellae - in promissa.

Agunt Larra. al. 29. Carlew. lib. 1. diq. 8. Inf. in tab. lib. 2. l. 8. a n. 43. Puhier. pract. q. 151. 152.
Abundano Alexy. mand. p. 2. l. 12. n. 12. Boud. lib. 5. l. 9. n. 60.

Carlew. ait qd in Regna Castellae cum locat ruy ruy, habent Administri facultatem concedendi licentiam offerendi meliorem conditionem partem pretij cuius que partem licitatori dignitate pretium, hanc dicitur si quis redditus addicatur, tanti minus solvant, quantum et illis promissum, hoc potest pro alio meliorem conditionem offerat, et hunc redditus addicatur, sic velut partem debiti pretij solvat licitatori oblati quantitate promissum ab Admin. concessum. Hec facultas Admin. conceditur l. 22. tit. 13. lib. 9. rec. et in l. 25. Declaratur promissum concedendum esse partem pretij. et in l. 22. habuit quinta parte promissa quantitate cedere debet hunc Regis. idem possunt decuriones civitatis.

Carlew. n. 3. Vivum id liceat quibuscumq; iudicijs sententias executioni mandantibus, ut augeat pretium venditarum pretium. Et tenet qd non contra globum de rationem. l. p. l. 24. n. 43. in Parador. et Alexia Bolano 2. p. 5. 22. n. 3. in si, nam solum potest concedere ista promissa habent administrationem cum libera, qd quomodo sit hoc ut pretium augeat, potest contingere in damnum dno, et hoc dno tantum permittit, vel habent liberam. Decuriones cum habeant administrum a lege sp. fici concupiam officio annexam consensu habere mandatum cum libera. Et iudex non potest facere qd dno est prohibendum, qui n potest vendere habita sit de pretio in damnum creditorum, nec minori pretio quod vult

Incl. Bened. in c. Rayn. Verb. et exord. de. 2. n. 50. f. 71. q. 9. epi
tenens feudum regale debet prius obedire regi, quam papa.
Azov. in l. 13. ff. 3. lib. 4. a n. 9. clerici debent obedire regi pro
negotij regi vel regno pertinentibus, et in iij. que ad imperatorum
et regnum murum spectant, et in alijs ubi se compromittunt. Et
ait Averdo q. vocante, Abbe. et lege, et Abbe. mandat epi, non
obstante mandato legi, q. tunc debet obedire Abbe. = Et ad inno.
q. epi papa debet obedire non obstante vocatione regi.

*
Frid. res. 23. de reform. c. 1. ibi: nisi cum absentia incidit propter ali-
quod munus, et Reg. officium episcopatus adunatum: cuius rationis
causa sunt notoria, et interduum sequuntur, nec eas quidem significat
in Metrophanes scribit. De ubi h. videtur q. quidem los Hispan. & Aragon
q. alia orientator q. ibi in Hispania.

Episcopi possunt vocari a Rege

Salcedo de L. polit. c. 12. n. 3. q. 1. et Prælati præstant legibus in armamentum fidelitatis L. s. tit. 15. p. 2. ibi Lopez. Vltorian. c. 7. n. 9. Salg. prælat. n. 61. Zevall. de regim. n. 99.

immuno videtur
duo Bovadilla
lib. 2. c. 18. an.
60.
etiam Ramo to. 2.

Salg. n. 4. q. tamquam processerit legem tenentur epi mandati Regi obedire. Dian. 3. p. 11. l. 1. res. 25. Vaduz. coru. 4. à n. 29. Salg. prælat. 2. n. 61. et 62. Et si vocati acciderint contempserint, possunt à Regno expelli. Bovadilla. lib. 2. c. 10. n. 66. Zevall. gl. 6. n. 65. q. dicitur, et prætera, ac sufficienti causa ob publicam utilitatem.

lib. 3. c. 46. agit de
vocandi epi, et sup.
su. de epi ejiciendi
à Regno.
Sousa ad Bul. Greg

n. 8. Reg. quotiescumque vocat ad curiam Princeps laicus, pro tenetur obedire præcepto, c. 16. disp. 82. Etiam si a Metropolitano taceat. Garvia de mot. gl. 9. n. 48. Bovadilla. 2. c. 18. n. 10. lora. de gubernat. 62. Si Papa præceptum de comparando, vel quod aliud contrarium Regi præcepto dicitur, tunc obedientiam et Pontifici.

lib. 3. c. 27. n. 54.
Citel. & immum. lib.
2. c. 18.

n. 90. Post Trident. promissa sunt epi absentia ad causas, cum Christiana charitate, regni nequeque, debita obedientia, ac vobis luctu, ac Reg. vobis. c. 1. tit. 23. de reform. et ibi.

Garvia de mot. gl. 9. n. 46.

Hæc legitima absentia causas à Com. Pont. aut à Metropol. vel eo absente suffraganeis epi antiquiori residentibus, qui idem Metropolitanam abstantiam probare debent, in brevi tempore approbanda.

Formosini. c. ad
Cacerias lo. 9. 75.
& comit.

Si absentia tres menses non excedit, si ultra tres menses extenditur, potest dicitur q. dicitur necessaria Pont. licentia ut constat Arzo. 2. lib. 3. c. 4. q. 6. etiam de epi vacati ad hanc officia secularia - Princeps potest off. secularia epi conferre, et ut absent à diocesi hac necessitate urgente, et ratione publicæ utilitatis, q. intelligendum sunt magis necessitate causa, et inmodicabili alia, et hanc absentia limitibus, aut tempore circumscriptibus, perpetua autem, nisi Papa autorizante, ut patet a. 1. excom. 1. m. 1. n. 60. q. Clementi 8. constituit ut nullum off. seculari, ut excom. 1. m. 1. n. 1. non

exeret epi à præcepto de residendo. Bulla 26. Febr. 1599. ad Leonem Philippum.

Ramos lib. 3. c. 48. n. 7. can. de liguris 43. n. 23. q. 5. et de franco episcopo infra Patria regere nullo, et quicquid. L. 3. c. 1. q. 1. m. 1. n. 1. et n. 8. Rescribitur contra ditionem Castellani, prout nota quæ eadem dicitur Regi dicitur, seu præceptis regis, aut alioquin turbare, videtur Regi in vobis, seu curia, et in ea dicitur non sub libertatum custodia, donec publice obedire, satisfiat, aut temporalitatem privat. consulatur, et congruit ditionem ordinariam in fallaciis Aud. de evocandi Cathedralium in causis p. 1. q. 1. n. 1. et in ea curia personaliter sistant, et dicitur neantur donec ditionem cedant. de annui red. l. c. 17. n. 55. et 59. Garvia n. 46. In L. 3. m. 1. tit. 4. lib. 8. com. agit de Cathedralium in Regi Philippo Carverandi, atq. ita ad Regia Curia Regia dicitur. Sed Ramos in ditionem Regia Curia dicitur, et tunc ne e certa Regi vobis excedant.

Ep̄i Romanam Curiam debent adire ad visitanda limina, iuxta Bullam
Sixti V. qua est in Bullar. fol. 10. idem repetitum à Clemente
X. V. Inopi obs. 51. n.
De Ep̄o, vocato à Rege, et à Papa, cui debeat obtemperare? videlicet reliquit
D. Inopi obs. 106. n.
De vocato à Metropoli et à Rege, debent obedire Regi c. cum parati. 19. de
appellat. Vbi legatio Regi excusabat Ep̄um Zamorem. non obtemperare
tunc Cardinali legato in Hispania, vocatum per illum ad Trochum.
Et q. ubi lit. e. si mandatum Regi proveniat mandatum cuius bi
bet Praetori post Papam, tunc Regi est obtemperandum, si ad ipsu te
neat Regalis c. si in morte. 5. eue. 23. q. ult. Quod si Papa vo
cat eum potest, exemplo Petri, retineri ab omnibus etiam Regalibus regue
tur Papam, Unde iste Ep̄ Zamorem. etiam si in triplici, debuit venire
ad Cardinalem legatum, qui in mandatis multas gerebat.
Et in cap. ult. q. legatio Regi excusabat. Et a precepto Cardinali.
Innoc. quartus in d. c. 19. Reges. Et si Rex vocat Ep̄um, vel alium
Praetorem ad consilium, vel ad causam, et Rex sive antea, sive post
eum dem vocaverit, licite potest ad eum venire, et mandatum Regi in
transmittere; et enim Regi honor spectat. Sed si Rex ei mandaret
non obstante precepto Regis, debet obedire Regi, ut fit de eius
iurisdictione et non Regi, et magis obediendum est spiritui quam Carni.
Papa semper est obediendum, nullo precepto obstante. Et qui vocat
diligentius attendet, qui maiori reverentia debeat, et qui prius manda
verit, et cui prius factus obligatus, et quis maior sit, et multa alia,
quae occurrere possunt. Hec Innocentius!

F

Fideiusor. Queritur an fideiusor sententia lata contra principalem possit mandari contra fideiusorem sine nova processu? et dicitur in Bart. in l. 1. fideius. solui. qd in fideiusorem contractus non potest; at contra fideiusorem de iudicato solvendo potest. Leo. th. 1. de. 40.

Fideicomissum. Fideicommissaria substitutio ita concepta si moriatur minor viginti annorum, et alique liberis, locum non habet si gravatus maior moriatur, quamvis sine liberis institutus, et ita fuit decisum in D. S. A. C. contra Cathonem conell. 43. lib. 2. Leo. th. 1. d. 44.

Fideicomissum. indubio adversus fideicomissum pronunciandum est. Peregrin. de fideicom. art. 1. n. 39. quia fideicomissum omnia est, et libertate bonorum est interpretandum. L. ab huius de servitut. Leo. th. 1. de. 60. n. 22. atque fideicomissus est institutus sine ratione conservationis agnationis et favorable, et interpretatio est facienda contra facti rei non presumuntur, nisi probentur gravatum in favore omnium successorum. Leo. resp. pro Tallada. n. 67.

Samuli an gaudeant domini privilegio, et foro. V. Leo. th. 1. de. 101. n. 15.

Filij nati ex nefario, incesto, aut damnato coitu ad bona Patris, ~~neque~~ vel matris neque ex donatione, vel testamento, vel ab intestato admittuntur. Filij naturales quod non sunt nati ex damnato coitu admittuntur. Filius natus ex conjugato, et soluta non est naturalis, sed natus ex cogula damnata, et admitti non potest, si decesserit in U. S. A. Leo. th. 1. d. 68.

Filius spurius, vel aliter natus ex vitio coitu non potest heredi institui a Patre, eius uxor recte potest, et e contra si uxor sit spuria, maritus eius poterit institui a Patre uxoris, sed hoc non procedit quando dispositio fuit facta contemplatione filij spurij, nam est in fraudem legis; qua rone et dignitatem Patris non potest petere heres fideicommissus restituit hereditas nepotibus ^{non natis} ex filio, vel filia spuria, ~~non~~ q. a nulla affectio circa eos veniat cum mundo nati sunt, et pater presumitur. Et si testator ~~faciat~~ disponat qd cognati qui velint annullare huiusmodi non admittantur, non valet dispositio, qd est contra legem. Leo. th. 1. de. 69. nam in nro Regno si bona relinquuntur in fraudem legis non adquirentur testes, sed proximiori consanguineo. for. 13. de huius quibus hereditas. deo. 1. d. 69.

Filius naturalis. Inhibitor maioratus discedit qd succederent liberi, et descendentes, et his non obstantibus succederet pater locus; non obstantibus descendentes legitime succederent descendentes naturales tantum, nam qd filij ponuntur in defectu legitime non erunt naturales, scilicet nati ex soluto, et soluta; et excluduntur qia loca substituta. Leo. th. 1. d. 81. l. 17. §. si quis maritus. ad Treut.

Filius naturalis. Si fideicommissus sit institutus per viam primogeniture, cui gravamine relationis nominis, et armorum in Regno Val. succedunt naturales in defectu legitime. nam quomodo naturales, et bastardi de dote arma, et insignia familia defferre non possunt, quod con. susudum in dandis provinciis et in nro Regno ferunt. quamvis verum sit qd restituta tantum in legitimos transferatur, qua propter naturales non admittuntur in baculis militari. Leo. th. 1. de. 81. an. 9.

Filius naturalis in nro Regno idem est ac bastardus. Et filius illegitimus in dubio non presumitur spurius, sed naturalis, et dignus extat; et filius naturalis deficientibus legitimis solute, et conjugato, qd ex testamento potest succedere. Filius naturalis est conceptus ex soluto, et soluta, nec requiritur qd concubina esset dani causa. de huius Curia Casaris. Leo. th. 1. de. 81. quomodo in pr. 3. de natul. legitimis. et l. c. ubi ait.

Filius. Si Pater habeat filium naturalem, et post hunc natus ducat uxorem, ex qua suscipiat filios legitimos, haec mortua contrahat matrimonium cum illa ex qua habuit filium naturalem, et consequenter sit legitimatus. queritur an ad successionem Majoratus, ad quem vocabatur filius legitimus prior, admittatur filius legitimus qui a matre erat, et non admittatur, sed ille qui maior sit postea successorum, qui testatoris erat et admittetur prior ordine ex legitimo matrimonio. Nec est filius legitimus retrosumi legitimus usque ad tempus natiuitatis, quia haec sententia iuris non habet locum q. et in damnum aliorum filiorum.

Falidia. V. Verb. Legitima -

Filius litigans cum Patre. Pitavus suadens filio ne cum Patre litigaret his verbis usus fuit: Si de Patre iniquiora dixeris, damnaberis: sin equiora vel ob istud damnari dignus est. Fori Regni sunt ad litteram intelligendi iuxta for. 4. poemy fol. 2. sed nihilominus ex omni moda idem potestatis rone extenduntur, q. enim omnismodi ratio n. dicitur extensio. Leo. th. i. d. 91. n. 4. 10.

Fideicommissum. Maritus qui habet retentionem dotis ab privilegium militare, non potest retinere bona fideicommissis subiecta, quae in dote continebantur, sed hoc intelligitur si testator expressè disposuerat ut bona fideicommissario restituerentur absq. diminutione vel legitima falidia, Trebel. et alterius Cuiuscunq. Juris, nam si testator hanc prohibitionem non posuit, non videtur prohibita retentio causa retentionis dotis = si Pater dotaverit filiam, et ista similiter decedat, queritur an maritus miles retineat bona testatoris, et deinde sint restitutura, quia hoc est fideicommissum formale, est distinctum à fideicommissis ab homine instituto; et hinc propter superiores rationes. Leo. th. i. d. 92.

Filij legitimati sunt de agnatione familiae, q. per omnia cententur legitimi for. 8. de his quiq. ut indig. Et in Gal. sub. fuit etiam decisum quod inter nobiles tantum filij naturales tantum sunt de domo, et agnatione. Et Pedrocha voluit cons. 10. n. 3. spurius de agnatione dicit, et familia per eos conservari. Leo. th. i. d. 93. n. 18.

Firma iuris V. Leo. th. i. d. 95. ubi plures citat de hac re agentes. et late tractat Pothius de manutentione.

Fideicommissarius si habeat fideicommissum debet cavere se restituendum, nisi fideicommissarius sit filius fundatoris, et in cui restituitur nepos ex familia, nam tunc nisi testator voluerit n. et cavendus. Leo. th. i. d. 100. Si ad fideicommissum unus ex centis incertus sit eligendus, n. potest restituere ei fideicommissum qui post mortem rogatus erat, nam usq. ad mortem poterat alter eligi et alij decedere; recis est si certa et determinata persona sit restituenda, nam irrevocabiliter potest ei concedi, et ita conciliantur textus oppositi. Leo. i. d. 100.

Fideicommissarius gratias restituere hereditate percipiendi decimas casualiter in eum vita sua percipiet, vel haeres eius gillo, vel fructus eo vivo cadentes, non habebit in cui restituendus est; aliud est si in continentem rogatus fuerit restituere, nam tunc est in mora, et non loquimur q. post mortem, vel indig. vel sub cond. rogatus sit restituere. Leo. 7. 128.

Fideicomissus. Titius reliquit omnia bona Sempronio filio suo, ut si sine liberis decederet ea restitueret Laio, Sempronius dedit uxori, et pro dotis restitutione dedit ei in solutum quaedam domum in fideicomisso contenta, nam per constitutionem, et restitutionem dotis bona vinculata alienantur; et postea ab ea haeres institutus novo titulo domum adquisiuit, et instituit haeres Mavius, quaeritur an Mavius adquisit domum iure hereditario, an Caius iure fideicommissi? Et decisum fuit adquisit Mavius iure hereditario, nam Sempronius novo titulo domum adquisierat, nam per dationem in solutum dotis translatus fuit dominus in uxorem, et postea novo titulo Sempronius adquisita fuit; si non novo titulo adquiseret remaneret domus obnoxia fideicomisso. Etiam si gravatus alienaret rem fideicommissariam pro dote filiae, et postea eam recemisset, quod ex novo titulo habet non debet restituere; quando res fuit alienata pro dote restituenda, mortua dotata absque liberis fideicommissario restituitur for. 7. in fin. de her. instit. quod ex veteri titulo res habere dicitur fideicommissarius. Neque obstat quod assignatio dotis non transferat dominum in uxorem l. 29. de iure dot. nam dicitur quod quod mulier agit pro securitate dotis tunc hypotheca ad res mariti tibi pro dote hypothecatas non est veradoris restitutio l. 29.; at quod in solutum datur transferat dominum in uxorem, ut teneat de fructibus alere maritum, et filios ex illo matrimonio for. 16. ubi. matrim. et est vera restitutio, et sic fuit decisum in R. A. Caius non potest agere contra Mavius, sed fuit Laio iure hereditario, ut si in alia instantia vellet agere contra Mavius possit, nam si Sempronius habuisset haeres, bona non redirent bona libera supervenientia tenetur de illis fideicommissario satisfacere, et resarcire pro qua alienaverat. Leo. lib. 2. dec. 140.

et q. de restitut. uxoris sine liberis decedentis, bona non redirent ad fideicommissum.

Fori declinatoriam Clericus coram Iudice seculari conventus non opposuerit usque ad finem litis, sicut indicta exceptione obtineat debet in expensis condemnari. cap. 12. §. quod si. de exception. Et etiam secularis, qui coram Iudice ecclesiastico litigavit, postea allegavit vasallum Regis non potuisse eius iurisdictione prorogare, condemnatur in expensis. Leo. dec. 141.

Filij legitimati per subsequens matrimonium admittuntur ad maioratus, ad que vocantur filij nati, et procreati ex legitimo matrimonio, dummodo ex parte a testatore cautus sit, vel coniecturis colligatur. Barbara in vot. dec. voto 73. Quomodo probetur Primogenitura de voto 72. Leo. dec. 93.

relinquere succedere legitimatos per subsequens matrimonium. Leo. dec. 93. de primogenitura. l. 1. §. si quis. de primogenitura. l. 1. §. si quis. de primogenitura. l. 1. §. si quis.

Fideicommissum perpetuum differt a maioratibus, et Primogeniis, nam in illo possunt succedere omnes consanguinei qui sint in uno gradu, at in maioratu unus solus, qui primogenitus sit succedet. et sic plura concordantur fura. Molina de disp. primog. l. 1. cap. 5. n. 31. et ibi late de coniecturis, quibus inducitur maioratus.

Fiscus. Plinius in panegy. ad Traianum ait: Quae praecipua tua gloria est, sepius vincitur Fiscus: cuius mala causa est nunquam, nisi sub bono Principe.

Funeris impenae praesertim creditoribus hypothecariis habentibus adhuc expectanda hypothecam, quod praesertim excedit mortuos sepeliri, sed hoc non obtinet in expensis voluntariis, sed servatis in expensis factis in ultima infirmitate. Sic decisum fuit in R. A. non obstantibus contraria opinione. Leo. lib. 2. dec. 191.

Fori Regni sunt leges pactionatae, et cum transeant in contractum efficiunt
irrevocabiles per solum Principem sine consensu congregationis in Curia,
na quamvis Princeps possit leges revocare l. digna va. C. de legib. et non
ligant Successores per eas, attamen si sint pactionatae ligant Principes et
Successores. Cerdas de Tallada super for. declarans. qui ttt. fac. n. 10.
Filius in Regno dicitur prateritus, cui non est facta institutio, nec legatus relictus,
aut expresse exheredatus est. Jure Regni, et aut. filius prateritus a ma-
tre, vel pro matre, habet q. praterito, non exheredato, et annullato
testamento. Patres in hunc Regnum debent filios instituire, vel exheredare
expresse, aut dicendo illis nihil velle relinquere aut per aliqua verba im-
portativa exheredationis. Et debet filius institui primo loco, na si est
substitutus nihilominus est prateritus, Jure Regni, et for. Pater, vel mater
facit hunc institutum filios, prateritum filium unum; iste non annullat testa-
mentum, sed tenet scripturae q. parte extranei, et si hac pars non sufficiat
ad suam integram legitimam, potest agere ad supplementum cum alijs fratribus,
sed si pars superet legitimam, dividit q. plus est inter omnes fratres. for.
declarans. qui ttt. fac. for. Cerdas Tallada ind. for. ad n. 20. Dispositio
istius fori videtur extendenda ad filios emancipatos, vel qui exierunt
de potestate per matrimonium, na nec filij sunt in potestate matris, et
ab ea non debent prateriri. J. for.
filia maritata, et dotata a patre non debet prateriri, sed requirit q. Pater
faciat mentionem de ea in testamento, licet pars, aut nihil relinquat
for. penul. et for. fin. de institutis.

Fori nri Regni etiam comprehendunt Celerarios, q. fiunt cum approbatione brachij lelei-
athici, et habent vim Canonis provincialis, et ligant omnes cap. regula. 2. §. for.
no. 3. Distinct. Morla in imp. pte. 1. tit. 1. q. 16. n. 9. Leo dec. 65. n. 5. Mathieu de reg.
regni cap. 7 §. 1. n. 75. vesp. ss. §. 1.

Filij illegitimi in Regno non gaudent nobilitate Parentum, et non admittunt in brachio mili-
tari, nisi sint legitimi; sed habent q. Curia honoratij, et utitalis exercent officia in
veritatibus. Leo. lib. 3. dec. 8. n. 185.

Fructus ut cognoscatur cui adquirantur iniquum tempus perceptionis, non tempus cul-
turae, et Curae l. definita de usufr. l. Herenij 42. ff. de usuris. Sed indote
computantur fructus q. tempore culturae, et Curae, non in actu, sed in aptitudine,
ut habeat ratio temporis in quo maritus sustinuit onera matrimonij, et quom-
do hoc computetur tradit Petrus Barbosa ad l. divorcio 8. in prin. ff.
soluta matrim. et in §. non solus. q. n. 14.

Filius familia potest facere testamentum si sit maior 15. annorum, quamvis sit ingratia potestate, sed debet dividere hereditatem in quinque partes, et quatuor partes debet relinquere Parentibus, ^{aut} coniunctis personis usque ad quartum gradum inclusive, aut quilibet eorum; et quintam partem potest cui velit relinquere. Et de hoc debet facere quovisque 22. annos completos habeat, ex hoc tempore quomodo velit disponit. Et superior regula non debet intelligi in bonis vineulis, aut filii comisso subiugatis.
 for. 5. sub. qui testam. fac. pos.

Filia a Patre modice dotata non potest eo vivente agere ut dos augetur, q^a Pater creditur pro eo tempore condonare filiam dotasse. Sed distinguendum est si dos constituit officio iudicis, q^d competit loco sufficientis actionis ex equitate, scilicet q^d Pater recusat dotem dare filiae, et ea maritare, quae devenerat ad 25. annus, in qua etate potest cogere Patrem iudicis officio ut ea dotet, colloquet in matrimonio, si conditione matrimonij tale non querat, et si deudonij. Si dos constituit a Patre nomine pactionis, aut stipulationis, nec apparet in quo sit dos constituta, ut q^d Pater pro filia promiserit genero, non declarata dotis quantitate, et in his duobus casibus sex sunt observanda ad dotem constituendam. 1° regulanda est taxa pro dignitate Parentis. 2° gerenda est conditio mulieris nubentis. 3° inspicienda est persona mariti. 4° consideranda sunt facultates illius qui debet dotare. 5° inspicitur numerus liberorum. 6° in dote constituenda spectari debet Regionis consuetudo, et observantia. Q^o statutum excludit filiam dotatam a successione Patris, tunc dos non debet constitui minor quam sit legitima, nam dos subrogatur in locum legitimae l. 29. de inst. test. itaq^d Statutum excludit filiam dotatam a successione potest filia vivo Patre agere ad supplementum congruae dotis; quae doctrina non habet locum in nro Regno cum filia dotata non excludatur a Paterna successione, for. 6. de dotis promiss. for. 50. §. si. de testam. sed post mortem Patris potest agere ut legitimam integram obtineat, nam legitima non aliter nisi verbis expressis potest adimi a Patre. Nec obstat q^d Pater tenetur filiam dotare, et nubere, et ad id compelli, nam licet filia sit modice dotata non potest ad plus agere, nam tunc potest cogi Pater vivens dotem augere q^d ex eo q^d esset dotata excluderet a successione, et legitima; at in nro Regno cum non reperiat exclusio a successione, ideo vivo Patre non potest agere. Nec obstat q^d Pater tam filiam divitem, quam pauperem tenetur dotare, nam in nro Regno vivens non potest ad id adstringi, sed post mortem filia succedet = Nec obstat opinio Avarius ad n^o q^d Pater tenetur dotare filiam nuptam cum aote, vel absque illa; nam haec opinio non obtinet in Regno, ubi filia non excluditur a successione Patris, et tamen off. iudicis compellit Patrem filiam dotare q^d recusat ea dotare, et esset desideriosus. Nec obstat q^d varia sunt tenuissima dotem dare, atq^d indigentiam dotem dare: q^d Pater vivens non liberaliter tenuissima dotem dando. Nam d^o si filia per tenuissima dotem excluderet a successione Patris militaret haec ratio. Nec obstat q^d dos debet constitui iuxta qualitates mariti, uxoris, et facultates dotantis; nam id militat q^d non ex arbitrio dos constituitur, ut si Pater desideriosus cogatur filiam dotare, vel aliter sit constituenda dos, ut q^d Curator pupilla sedotanti consensu praestare debeat, sed q^d Pater dote constituit pro suo arbitrio potest ea dare = In senatu Franciae attestante Roberto Barthelemy lib. 3. rer. iudicatar cap. 6. in fi. non solum absolute fuit Pater ab inani filiae quada petitione, sed iustum fuit filiae solemni iudicio veniam temerariae litis, et importunae flagitationis a Patre deprecari. D. Ludovicus de cana in iuri responsa pro d^o Hieronymo Rocamora in lib. 2. dec. Leon. et S. C. Aragonum inclinabat in hanc sententiam in favore Patris.

est in substantia idem ac maioratij

Fideicommissus simplex inducitur, q^{do} Testator voluit ut bona sua in agnatione remanerent, et prohibuit ea alienari. Leo. lib. 2. dec. 170.

Quidam testator possidebat bona fideicommissis subiecta prohibita alienari; Agnatus, qui in illis bonis debebat succedere, rei vindicationem intentavit; Possessor allegavit illa bona fideicommissis subiecta vendita fuisse ad solvenda debita fundatoris, quae ratio est sufficiens ut bona vincularia alienentur. Quaesitum fuit an actor deberet probare alia bona superfuisse et debita solvere; vel an possessor deberet probare non superfuisse. Et fuit decisum actorem debere probare alia fuisse bona testatoris ex quibus debita solvi possent. Leo. ib. 2. dec. 171.

Filiorum appellatione, et appellatione negotiorum qui comprehendantur. U. Leo. th. 2. in responsis juris p. D. Antonio Tallada cap. 1.

fideicommissus. q^{do} aliqua bona sunt fideicommissis subiecta ad conservationem agnationis, solus inditus fideicommissis recedere alia bona sequitur nil dixit testator ex eius praesumpta voluntate, et per legem coniecturam. Leo in resp. p. Tallada cap. 2.

Filij Presbiterorum. U. Presbiterorum filij

Fori conformes iuri communi recipiunt eandem interpretationem, et limitationem quae iuri commune. Crespi. th. 2. obs. 90. n. 9. Leo. de. 91. n. 10.

Furiosus non potest contrahere, eius solvitor recte poterit; si furiosus contrahat, et postea qui ab eo emit pretium solvat creditoribus furiosi, et postea rescindat contractus per resolutionem; non solum cogitur furiosus reddere pretium, sed etiam interesse illius pretij. Leo. th. 2. dec. 182 in eius utilitatem versum fuit. Leo th. 2. dec. 182.

Filij illegitimi presbiterorum an possint habere beneficium in ecclesia in qua pater habebat. U. verbo. Presbiterorum filij

Filius bastardus, vel filius bastardi non est agnatus, nec parentum, nec illorum familiae. Et q^{do} successio est ingressa in aliam lineam, non debet ad aliam lineam transire, nisi prima finita. Leo. th. 3. dec. 1.

Feudi iurisdictionis in feudis Regij Patrimonij an pertineat ad partes Curiae, vel ad Sacrum Concilium? U. Late Leo. lib. 3. dec. 3. per tot.

Fori in nro Regno non recipiunt interpretationem fraudulentam, et cavillosam, neque interpretationem extensivam, aut restrictivam, nam hoc esset novum forum condere, resq^{ue} adhuc Princeps sine Regno id potest facere, nam Princeps nequit foris addere, et additio habeat vim fori; at Princeps bene potest foris adde in casibus in ipsis omnibus et separatim novae Leges condere, quae non tanquam fori, sed tanquam praegnantibus sanctiones sunt observandae; quae additis interdum detrahit, interdum auget, et omnino revocat Anteriorem dispositionem. At si utilitas publica superiori gradui, aut necessitas extrema exposcat, et periculum in mora imminet, tunc Princeps immutare potest; Plures volunt ad probandum evenisse casum extremam necessitatis, sicut Princeps assertionem. Sed putat Crespi q^{do} in hoc casu q^{do} Princeps imperat aliquid publicum gubernandi concernens standum esse illius assertioni, non comitibus de contrario, et verisimilia asserendo, ut dicit casus maiori gradui utilitatis aut necessitatis evenisse. Crespi th. 1. observ. 1. quest. 1. §. 3. interpretatio significativa, vel declaratoria permittitur et in foris, q^{do} per hanc non subvertuntur, immo eorum mens exequitur. Et haec interpretatio auferri non potest, q^{do} est de iure naturae, et aut rationari et naturale. Crespi = Lex debet agere de publica utilitate, nam

F

singularum utilitatem respiciens erit privilegium, et sunt plures in nris
libris, et possunt à Principe abrogari solo accedente consensu illius, cuius
interest, nec Regni brachia possunt de contraventione conqueri, q^{ia} id non
est propriè Lex, aut forus, sed speciale, aut privilegium. Cressi. l. obs. n.
186. Non omnia capitula inserta in corpore iuris faciunt dno universale
nas q^{od} ab uno brachio, vel duobus, alio dissentiente, stabilitur, sed obligat
personas brachij consentientis. et etia q^{ue} pertinent circa gubernium alieius
Civitatis, ad alia non extenduntur. la n. 199.

Quosdam privilegia etia si contineant aliquid contra foros, ponuntur in corpore
iuris, iam illa probata sunt, quasi in Curia de novo stabilita, nascuntur
ad instantia Regni, et eius trium brachiorum, in varijs Curijs iurata,
ia de eis requit disputari, et dno universaliter a Regno receptum aliquo
modo infringi. Cressi. obs. 4. n. 87.

Solutio presumunt nisi in solis fieri. Canon. th. 3. c. 7. n. 173

Filij vel extraneus descendentes si preteriti sint in testamento, et promo-
vantur nullis relictis liberis, aut ~~autem~~ alijs descendens, testamentum
remanet firmum, et validum. for. 101. Cur. anni 1626. fol. 21.

Fideiusor. Quia fideiusor tenet representare ad iudicij voluntatem infra certum tempus
intra. Non fuit captus, sed à carcere fugit. et ad tempus oportet q^{ui} reus sit captus pro
eadem causa pro qua delinquit tempore quo fideiusor representare eum promissit, an
pro alia. In 2o casu tenet liberat fideiusor, secus in secundo. sed ut in hoc liberet tenet
tur coram iudice protulit dum est captus reus q^{ui} habere vult reum q^{ui} representato et
sic liberabitur fideiusor. Trames de protul. contid. 9. n. 12.

Firma juris. for. 1. cap. 1. super fideijs. in extravaj. for. fol. 58. fesse de
inhib. cap. 28. §. 1. fol. 157. Fontanella de pactis. fo. 1.

Filius quomodo procedat. Etobonij. Dec. 251. per totam.

Famine citius quam viri pubescunt. et ut ait Plutar. in Roma, Romi pulch
miserunt dabantur, ut claris coniugis mores fenella adhuc etate imbeci-
rent, ita obsequijs vicorum facilius fieri possent. Ego id naturę potius q^{ui}
signo, q^{ui} mulieres citius admonet periculationis, veluti naturę inferio-
ris: ut exilia roma celerius matrisunt, sabasta serius. Macrobi. lib. 1.
Saturnal. c. 1. q^{ui} enim infirmior sunt, ea facilius, celeriusq^{ue} perficiun-
tur. ideo octavo de faminis veteris Romani imponebant nomina;
ut nonodia maribus. Paulij Montanij de tribus. cap. 37. n. 23.

Fideiusor. Titij scilicet obligavit ad solvendi. Quis quicunq^{ue} coria Sempronio tra-
deret. Semij. lapsi aliquot annis, confessi q^{ui} multa coria accepisse, an
sufficiat hęc confessio, ut Titij ea cogat solvere. Turdy Dec. 218. putat
non, na est in manu debitoris comptendo gravare fideiusorem. sed Titij-

juvando qd si debitor tempore recognitionis n̄ erat solvendo, n̄ no-
cet confessio fideiussori, n̄ qui nil habet facile colludit l. 3. de
testib; si erat solvendo nocebit, ut esse frans in agnitione debiti.
Fideiussor solvendi creditori, licet de solutione n̄ aliter constet, quā
ex confessione creditoris, potest repetere à debitor. Jurid. dec. 218. et 229.
et idē qd confessio tutoris, et curatoris nocet pupillo. Juris. de iur.
conf. p. 1. c. 63. n. 12. Camer. 3. q. c. 1. a. n. 191.

Supra.
Filius illegitimus = Archidiaconus Tapia habuit filiam illegitimam Ange-
lam de Tapia, eiq; matrimonij contemplatione dedit 5000 l. et in
codicillis postea ei legavit 200 l. annuas, herede relicto Capitulo Valenti-
no. Ditta Angela in luvra dicitur, se fecit declarari in legato suscepti-
sse, n̄ de probato implemento conditionis (n̄ legans erat sub cond.
post obitum Antonij Albornos). Capitulo aliquis annis solvit legatum,
et postmodum, à dicitur declaratione appellavit ad R. A. = et etiam
obtulit supplicationem in R. A. duplicando declarari non teneri ad
illam 200 l. solutionem, et Angela de Tapia condemnari ad illam resti-
tutionem. ad instantiam Capituli ambe cause fuerunt cumulate
et decisus Capitulo n̄ adstringi solvere dicta Angela dicta Angela
nunc vigore dicti legati, nec alio iure alimentorum, dicta Angela
fuit condemnata ad restitutionem quantitatum perceptarum, et
sensu putitur in civilibus revocata. hoc motivo: qd in confesso est
inter partes dicta Angela esse illegitimam filiam dicti Archid: et sic
nihil ab eo relinqui potuit ultra alimentorum modum; et tunc qd
tempore mortis dicti Archid: iuxta reverebat si co. de saepe Generos
cui in dōtē attulit ex bonis Patris 5000 l. que quantitas cum aug-
mento avino contributo sufficit ad alimenta filij spurci. R. A. p.
pub. J. Benavides pro Marcato 24. Aprilij 1652.

Finis. Quomodo in criminalibus restitutione contradicunt, vel prohibito de-
beat impetrari. De late Fontanel. to. 1. dec. 120. ut plurimū leg.

De Possessorium
et De infra.

Firma iuris. Jese de iurib; in emanatione. n. 8. ait qd qd presumptio
iuris vel formi est contra alique, et si ei resistit iur, vel formi, non est manus-
tenendum ex eo qd probatur possessionem, nisi possessio iustificetur cum titulo,
vel saltem relicto titulo, et probet immemoriali
exceptio rei iudicata in rebus principali impedit mandata de manutenuendo,
si tamen rei iudicata fuerit occasione mandata alij n̄ impedit ma-
nutentio, et petitorius absorbet possessorem. Limitasi rei iudicata sit re-
nunciatum per parentem qd procedatur ad ulteriora. Post. off. 66.
Possessio capta contra Privilegium aut Bullas ap. cum decreto irritanti non
est manutenuib; late Post. off. 46.

F

Fideicommissum. L. 1^a per Dacia de 20. Decembr. 1623. Nam qui habet facultatem eligendi, quem eligit possit gravare, hoc tamen procedit si gravamen est oppositum inter eos, inter quos eligere poterat, et non in favorem aliorum.

Firma iuris de his V. for. 11. de gravibus. f. 161. prin. 51. Jacobi 1. f. 16. et prin. 54. in fi. fol. 17. V. etiam rubricas: En qual manera deu, e pot hom reuocar la sua cosa que altre te - et for. 1. de probat. f. 97. prin. 22. L. Petri. 6. item concedimus. f. 33. - et et habet in for. 17. de re iud. f. 87. qui possessorum boni fidei de possessione licentia, debet eis in iudicium habitum restituere. for. vn. quibus firmantibus debet. in extrau. fol. 77.

Provisio admissionis firmarum iuris per comparitionem parti resolutam in simplicium citationem, talis est vis clau. sicut inquantum qua operatur ut sit admittenda quatenus de iure admissionis locum sit. et per clau. et si qua: habet auctorem esse infra deum deducat, qui resoluit mandatum in citatione simplicium per comparitionem parti. Partes ad Molin. verb. firma n. 2. et V. verb. possessorum. infra.

Sed nota q^d firmam de iure est in sua possessione manutenenda, quamvis pari nullitate aut ratione dixerit, nam tradita clauula n^o influunt suspensionem, sed tantum q^d possit cognosci de validitate, aut nullitate possessionis in citatione parti, cuius iura per tradita clauulas reseruantur. et ita et alia clauula praesumptiva n^o suspendunt acquisitionem possessionis si n^o constat alius tunc temporis possedisse. Port. obs. 56. n. 8. et dec. 14. n. 27. Farin. dec. 513. n. 3. p. 1. Barb. clau. 157. n. 9. in fi. cuiusmodi tradita clauula in acquisitione possessionis n^o inducant suspensionem, nec in conservatione possessionis (q^d est minus) ea possunt inducere.

si iudex admissit appellationem a sententia definitiva cum clau. sicut in q^m tali conditio n^o habet suspensionem sed facit veritatem, nam iudex rationabiliter tenet admittere, et conditio huius clau. tali in capite de praesenti, et non suspendit. quoniam Rota Bononiensis apud Beninton. dec. 1. n. 1. Mascard. conel. 119. n. 3. et 4. Lic. in prax. for. lules. dec. 515. ali. resol. 413. in fi. Barb. clau. 149. n. 9: q^d eodem modo tradita clau. in firma iuris continet veritatem, erit de praesenti, et n^o suspendet ex n^o cum hoc remedium firmarum dicat summarius executiuus. Port. obs. 3. n. 25. aliam frustraret firmam nequa in sua possessione turbet lite pendente super possessione, vel proprietate, ne oriantur rixae et scandala. Port. obs. 4. a n. 9.

Partes ad Molin. verb. firma n. 25. postquam resolutum mandatum per clau. si qua resolutum in simplicium citationem si pari compareat, ait n. 33. sed advertendum est q^d ad hoc ut iste turbator, de fractione iuris firmae accusari nequeat, necessarium est, q^d ipse coram iudice prohibente compareat, et illi iuris firmae offerat, nec sufficeret ratione adducere, nisi etiam firmam cum rationibus tradita iuris firma offerat, et docet Molin. in verb. fractor inhibitionis fol. 150. col. 3.

id etiam docet Jese (et qd de his loquitur commentus cu possessoris nri Regni
Leo. dec. 95. n.) de inhibit. in Anacephal. n. 145. qd si inhibitu ra-
tionis ponat, contrafirmet, et cautiones praestet, poterit sua possessione con-
tinuare. idem Jese cap. 6. §. 1. a. n. 88. et addit qd comparitio aduer-
sarij, et contrafirma fieri debent intra 10. dies termini, atq. praecipua tran-
sire in re indicata.

Pract. off. 1. n. 46. Quare cu possessoris inveniit in possessione continuare,
designaret, si ob contradictionem alterius ipsa possessione desereret, ideoq
potest iure optimo contradicere, ac in possessione, etia tunc dependente conti-
nuare, et ubi iure quo antea utebat, etia fructus colligendo.

Falidia. 2^a per Vm. Ferrera 12. Oct. 1650. in favorem D. Iosephi et D^{ae} Mariae
Villarraga fratrum 2^{ae} Ep^{us} Albarracinum D. Martinum de Funes ibi: in pri-
mi omnium pluraquam centum et dictam quartam Fredellianam (ut ait dictu
Ep^{us}) nullo modo deduci posse per dictam D^{am} Elenam, ex quo haec computari in gra-
tione percepta ex dicta hereditate dicti D. Federici, qui fructus manifeste excedunt
dictam quartam, seu melius iure nro quintam, et ita non ei debentur. D^a Elena
fuit haeres avunculi D. Federici adstricta restituere illius hereditatem consanguineis
D. Iosepho et D^{ae} Mariae Villarraga, et Ep^{us} haeres D^{ae} Elena deducere valebat Fredel-
lianam, sed non obtinuit qd fructus percepti a D^a Elena superabant quintam
Fredellianam. Iordan. Argues. Vivet. Quod.

F.

Filius naturalis non aliter potest legitimari, quam legitimus filius de legitimo
 for. 9. de his quib. v. n. Spurius autem quibus ex legitimo et damnata copia na-
 tus nec a Principe potest legitimari. for. 12. eod. et si defacto concedat legi-
 timatio sit nulla, et hereditas tanquam ab indigno tolatur et consanguineis
 proximioribus deferri debentur. for. 13. eod. Atque ita sine legitimat. sive naturali, si-
 ve spurio semper est clausula: Sine gravibus successorum in fideicommissis et
venientibus ad intestato. et ita solus vir dat capacitas ad testamentaria trans-
 cessionem, ita ut quemadmodum Pater potest extantem inhibere herede, ita et filius
 spurius, qui de omnino est indignus institutionis. nec dat habitum filio ille-
 gitimo ad intestata successione, etiam si vivens Pater legitimatus fiat. et li-
 cet plures velint filios legitimatos in successione intestata Patri solus viri a
 descendens, in collateralibus, ut in hocymo conu. et (capitulum Nota Rom) per
 hanc clausulam adhuc a collateralibus preferri. Cressi obi. 37. n. 24. ad 26.

Feriatu dies. Quamvis die feriato in honorem Dei celebrari possint
 contractus, et omnes actus voluntariae iurisdictionis, tamen eo die
 valide iurari non potest. c. t. de feriis. preterquam pro pace, vel
 alia causa necessaria. Quapropter testis, eo die, iurare nequit, atta-
 men poterit deponere, et examinari; et cum iudicamentum non
 liget prestitum, sive in iudicio, sive in contractibus, iurans contrae-
 nire potest absque metu perjurij, perinde ac si non iurasset, cum iura-
 mentum sit nullum absque relaxatione et minor, qui eo die,
 contraxit cum iuramento, nihilominus in integrum restituitur,
 cum iuramentum sit nullum. Sord. lib. 1. cons. 87. a. n. 14.

V. g. ad fin.

Famuli salarii. de hære, et an famulo infirmo liceat. V. Valer. de d. s. v. b. alimen-
 ta dif. 8. m. fi. Carrer. de locato. l. p. tit. de famuli. n. 2. et 3. W. de p. Salsal. de pat-
 pot. 4. p. l. 6. n. 38. Maurat. lib. 1. r. 98. Capl. Philos. dec. 268. et 269. n. 3. Bona.
 in pot. lib. 1. l. 16. n. 42.

Fideiusor de stando iuri, et iudicari solvendo in t. inst. in que fuit reus absque reus, pro quo
 fideiusor, an teneat in causa appetenti in qua reus fuit condemnatus? Et quemvis Fabr.
 de fideius. conel. 4. n. 2. Verb. contrarius et alij teneant quod hic, contrarius est verius
 per L. cu. apud Semp. ff. iud. soluti. Franch. dec. 208. n. 1. et dec. 601. Farin. de Carcer.
 q. 23. n. 110. 116. et 117. Font. de pat. l. to. cl. 4. gl. 10. q. 1. a. n. 65. qui ad t. opinionem
 videt inclinare. V. Woguerol. lib. 1. alleg. 21. n. 32.

Fiscus sive sit reus vel actor iudicium dicitur habere ad quos causa devolvit. Sed dubitatur, si Fiscus
 succedit per confiscationem in bonis delinquentis, et si cepta erat in iure delinquentis co-
 ras alio iudice, an secuta condemn. devolvat hæc causa ad iudicium peculiare Fisci, velu-
 ti ad L. l. Crimile in Regno. Videbat q. n. q. Fiscus succedit condemnato ubi hæret extra-
 neus Sord. de al. tit. 8. p. v. 59. n. 5. Farin. de delict. q. 25. n. 169. et debet sequi formam

de furtis, q^{do} in eo licet contrahat fuerit castillo. de. 2. et 200. n. 1. et 2. to. 2. Ad 2um quod
 est verum, et communiter ab omni recepti, na sicum n^o est tunc fieri delinquenti
 sed quasi hanc, vel anomalu^m ut laxi quazim. de comp^o bon. cont. 20. n. 34. et 5. et
 sic causa trahit ad furti form^{am} per Greg. Diuine Fidei lib. 2. tit. 1. n. 11. et 12. Farin. in p^o
 l. q. Verb. Furti n. 185. Alfan. de f. Fie. gl. 16. n. 23. et 24. Et ita videtur in
 causa contentioni super bonis Jo. Ant. Palacin, et conveniunt iudices ad id no-
 minari, qui fuerunt Rexaule, et Polo, ille ex C. Crimi. ibi et licet, scilicet causas
 creditur dicit Palacin cepta in l. A. Civili ante Constitutioni sena illa secuta ad
 Consilium Crimi. de volu^m una in alio, et imstantij, tamquam ad propriu^m Fidei Tri-
 bunal, ubi in lode Item proseguunt R. S. per Alon^o Marty 1634.

Fructus pendentes tempore Majorum Successionis dividuntur inter Successores, et Ulti-
 mus possessor pro rata Molin. lib. 13. c. 11. n. 12. et Greg. de fidei. a. n. 49.
 for. 51. Cur. 1626. in fav. Hen. Aquilo et Pignora. Rega. lib. Quant. q^{do} intelligi ubi
 res fiduciaria colitur a possessore, ut vero q^{do} colono tradita et certa merces,
 ex greto, na tunc Successor non agit ad fructus, sed ad pensionis pro rata tempo-
 ris, et si verum Greg. de fidei. art. reg. n. 91. ubi supra. et de. 83. n. 7. 8. et 9. Aliqui
 tenent fructus Majorum pendentes tempore Successionis, et iam Majorum Successori ad-
 quiri Gomez in l. 40. Tau. n. 24. Vien. de Major. lib. 1. q. 24. n. 2. Jam ma-
 dec. 308. n. 6. Ric. Collect. 150. p. 1. Quid de fructu percepto, et a solo separatis
 et qui reperiant in bonis testatoris, antequam heres gravatus advenit. Ut Mainard.
 dec. 65. p. 5. Ryel. de Inventario. to. 8. tractatus. n. 22. et 23.

Falsitas. An sine. Expositio qui prodexit in lite Instrumentum falsum Regi privile-
 gij, tenet damnum pena ordinaria falsi for. 4. et 5. de crim. fal. morte et confica-
 tionis. Et dicitur damnum 1° nam Instrumentum falsum, ac ut non sicut
 falsis instrumentis 1° C. de fidei. impu^m 2° ad publicum, et crim. facti.
 for. 5. 10. qui p^o sicut dicitur. fara, o
for fara carta falsa, o scriptura publica, e authentica falsa ubi edes pena sub per
inhiberi, supra pen^{am} regis. 3° condempnt addita a falsificante sequuntur
reprehensio penis Medietatis tenentis. Penes dec. A. Mathu. de crim.
 Carbon.

Interdicitur an damnum tenet conficatio bonorum, nam cum hinc innotescit h^{ic} p^{ro}
 non extendenda et ad actu non expel^{itur}, et in foro tantum loquitur falsificatio
 instrumenti publici non privilegij Regi. De testimonio lib. Crim. nam supra.
 for. Rodus de Crim. 1. 1. c. 3. art. 4. n. 3. Publicum instrumentum est for-
 temus et viti^{um} p^{ro}hibita scripturaque aut tenet persona manus publicae memo-
 rie causa facta = 2° ex cad^{em} d^{ic}tionem 2. coram. falsi ubi dicitur que falsificatio
 sigillum Regis Francorum separati ordinis maliam provincie d^{ic}tare compellitur,
 et in Malogij sum^{us} ei imprimi^{tur} Carater = 3° Parca seu sac. A. n. d. lib. 2. c. 11. d.
 216. tenentur. tit. 1. art. 2. n. 23. ad: Ultima dicitur publica scriptura, cui de-
 iure vel consuetudine penitenti, seu speciali tenentur. et tenent d^{ic}re de publico scriptu-
 rone de falsis adveniens scripturam. et post dicitur authentica scripturam
 4° Publica instrumenta sunt que per publicas manus fiunt. C. 2. et ibi forales
 n. 4. de falsis = 5° supra Alfan. de fidei. gl. 45. p^{ro}scribitur Regi sigilla subscrip-
 tionem

Decisio.

Fideicommissum. In fideicommissum materia, extra scandalum & obprobrium.
 21. De fidei in conditione positum, et vocati fideicommissarii censentur, nec re-
 omnino qd

Trinitatis de iure communi. Infrascriptum materia dat l. proximi. 3. ff. de his
 que in test. del. Larrea alleg. l. n. 19.

Fuga. In causa Vincens. Muntaniz damnatus per diversa facta in gubernaculo
 Cathillonis de plena ad verbera, et remigium in sent. per consuetudinem gra-
 affum; fuit examinatus ritu in aula vrbis R. Aud. et dubitatum an pro-
 gressu esset nullus q. non constaret de instrumentis fuge, ipse nos ante de fuge.
 facta in domo propria vbi in Villa Cathillonis, sed tantum constabat q. auferretur + per instrumentum
 a carcere. Et decisum in aula die 19. nouem. 1678. q. in grapharia tan-
 tum datur forma a denunciationis initio, et non requiritur pro forma q.
 constet per instrumentum de fuge a domo, sed q. uideretur in propria domo habi-
 tationis inque debeat tempore delicti. Nec obs. q. in instructione gra-
 agatur de instrumentis fuge; nam (scilicet quod per instrumentum inducit forma
 sub nullitate de iure) etiam ibi agitur de scriptura bonorum, que non est
 de publicis consuetudinibus gra-
 fuit executi sententia verborum, et remigij.

honom notarij publicarij. et qd. 46. In scriptura notarij esse de publicis instru-
 menti (V. Privilegium de iure inter instrumenta numerari) - Et glo. 47. littera vrbis
 Privilegium cum Bulla habetur pro publicis instrumentis.
 Nec obs. d. non fuisse tractatum, et l. for. 5. vnde Mathen Reg. c. 8. §. 8.

n. 32. loquatur de notarij, in iuri penam spectandum, nam d. d. for. 5. non
 tantum loquitur de notarij, ibi for. 5. que de alio mandante accipi oportet.
 fuit l. non affatu. 6. c. de iuris. reserij. ibi nulli permittit sacri emendati con-
 fessionem habere aut querere, et agere in capitaliter puniri. Quod nomine in-
 strumentorum comprehendantur Regia privilegia diffinit, et affirmat Apinguis de iure
 iurij. c. 8. et addit c. 2. de offi. ordi. in 6.

Nec obs. sent. R. adducta a Mathen d. c. 8. §. 8. n. 32. nam ibi loquitur non de eo
 qui falsi conficit instrumentum sub nomine notarij publici; sed de eo qui finxit se esse
 notarium, et nomine proprio subseribebat conficiens instrumenta.
 Unde decisum in Aula (us scriji D. Valterra, et falcedo) neminem de iure puni
 pena mortis, et confiscationis spectandum. R. Sent. pub. per
 5. feb. 1679.

Falsa moneta. Antonomastice monetae possunt torquari ut de complicibus dicitur
cant. Regnera to. 2. de. 47.

* Furca. inualuit praxi in vno criminali seruari agonendi in sententia clau-
sulam: in alta suspendatur furca. Contra plebeios. sed vno in
alta? an quia plures sunt plerumque triangulatione Euripid. in
Elena: furges (ait) est triangulatione sublimis. et cum infame
et vilissimum sit hoc genus mortis furca, qua tunc modo plebe-
bantur infamiae conditioni homines L. 9. §. 11. Regner. Tirag. de no-
bil. c. 20. n. 113. Gonzalez in c. 11. sequitur. n. 5. inf. et sicut mor-
tem sibi conuenire legere non poterant, similiter nec suspendoribus
qui licet a carnifice laqueo suspenderentur, non legebantur. Varro ait:
suspendoribus uita non fieri et serui ad trig. 12. Aeneid. sane scien-
dum qd caelum fuerat in Pontificatibus tibi, ut qui laqueo vitam finiri-
set, iniquitatis abijcerentur. ut Gonzalez, et Cuiac. in L. in 45. de
iure fisci. Unde forsitan praxi non sequendi suspendoribus, licet id
potius credam fieri ut terreatur sceleris

Corda in trig. An. 12. v. 593. n. 10. vixit quereum Euripid. in Elena:

Deformis equidem laquei plerumque

quoniam etiam in serui turpe existimatur

deformis id est turpe

Furca non ignominiosa omni tempore Louar. var. 4. c. 5. n. 3. et lib. 2.
c. 9. n. 4. cap. secleratio. 39. de punit. dit. 1. Tirag. Regner. temp. cau. 31.
n. 3. et cau. 51. n. 46. hinc Pontificatibus tibi caelum iniquitatis obijci
suspendoribus, qd sit infamissima, et foedissima mors Lips. lib. 3. de cruce
c. 1. et 7. Valenz. cons. 102. n. 129.

Qui habet cognitionem ^{et similib.} executionis caularum criminalium potest furcas imponere
licet qui in eodem loco (ut apud nos dicitur Alfonso) tantum cognitionem habet
causam creationem velut prohibere Oldr. cons. 5. Aluar. 9. paroz. c. 24. Lou.
3. var. c. 5. in fi.

Figurae aquae s. Uos familiares. Eligere et q^o ponit adlectionem abia substantivis ut in rubr.
ad Municipali id est ad leg^o Municipali, et infinitiv leg^o in Pos. lege municipali cu datur.
ad Municip = etia^o lex Julia repetundarum, et ante de pecuniis repetundis legi^o reg^o in dolo facte
per Romano Magistratu oblati. Per dictionem enandem dictionum tabularum. Etia^o Marcius
Venerium Maer, Manechu, et Mitium libro senare publicorum id est publicorum iudiciorum.
Plaut. in Aestel. Antiquus seruus locutus, tandem ut su. Trent. in Andria. Uito antiquus
seruus subandi morem vel ingenium, ut interpretat Dionys, et probat ex Trent. in Hevra
At tu lector more antiquo atq^{ue} ingenio seruus. Lavan. lib. 3. var. c. 15. et in L. 1. de
R. J. ponit alia exempla = Adlo L. 1. de noal. act. noali tecu legem. id est noali actione
Albonimus. in L. 20. de ado. her. pro herede quoniam non est facti que sanium id est non effeta
facti ut pro herede facti facti intuat = Etia^o mutat omel. 8. com. 5. si ul. f. L. 1. de leg. 2.
ibi: in Arbitrio alterum conferri legas velut conditio proh. quid enim intere si Arbitri in
Capitolio ascenderit leptu omel. an si voluerit? In audientia et facta responsio: multum. hic
Trent. in Lumulo det. 2. sen. 2. Stulto intelligi quid intere? subandi multum. trans conl
82. n. 2.

Gracianus. in L. 41. de U. S. Armore appellatio non est scuta et gladio et gella: significat sed et gladiu
et gladio subandi non ut que tantum = L. 69. de U. S. non id est non tantum. L. 9. de leg. 2.
Int. Heri quib. L. 9. de leg. 2. non id est non tantum. Lamian lib. 5. c. 6. n. 7. et refert Savini
ut. lib. 8. de leg. 2. ad L. 8. de leg. 2.

Uiam in L. Marcius ss. de cond. Udem. legis est fund Mauro si cc. Calimacho dederit in quo
ut Sabebat tit. facionem, et debet obtemperare lando CC. quamvis numos non fuit acipi
tur. quid enim intere utrum tali personi dare videat, an aliquo loco ponere, vel in ma
re deicere? et hae conditio est Arrioris, et ingra, na hiet ingra supervacua in sequitur in
gredere, magis ingra vit proicere in mare. et sic ait quid. ad om. 8. com. 32. lit. 9. post
interrogationem substantiva responsionem: multum.

Uisipii reperit in Uirg. 8. En. v. 443. Praecipitate moras. Ne gloria effatu: at illi -
Ocyus in incubare omni, paritatem laborem - sortiti. na conparati sumi debet respun
alterum sicut Ocyus solito. Uirg. in d. lib. 8. gravior ne numis aurei valuerit. id
est: gravior solito. Sacerda ad v. 443.

in L. 28. C. de offi. iud. ad antiquitat transeri voluerit nullo actu interuenire non fallit nam
iudicium suppletur nullo actu alio, 1° q^o ut ex d. L. probat actu necessarij, et non alieni admit
tunt, et non istiant. 2° q^o ita reperit in L. 21. de leg. 1. si. ut aut uno contextu, nullo actu alio
ut: interuenire. ff. qui ket. fac. pos.

Amaya in L. 2. de excusat. muner. n. 42. ait Pro syuri grammaticorum ut flusse
et tu in lit. ff. locari, commodati, depositi supplendit et de actione suo obligat.
Luzae. sb. ff. Juliani ad L. 11. unde. 22. de erat hab. figura apud Latino et Pro orita
ta refert. et 2° in iudic Luzae. verb. figure
Hierologia (in fallor) in l. labro. eg. de U. S. sive re sive verbi quid agatur, ut in regulatione vel
numeratione

Fili Aduocatus. Nemo potest iudicare in causa in qua fuit Aduocatus
l. si. C. de Aduoc. l. 6. in prin. C. de postulando. Unde in cancellaria gra-
uatorum quatuor Fili Aduocatus, seu Legum Fiscalis promouentur ad officium
Senatorum non potest esse iudex super his in que fuit Fiscalis. Similiter
Legum Pratorum, vulgo Alcaides dicitur in his capitula in Provinciali
Curia de qua cognouit, nequit iudicare in gradu appellationis ad
Senatoriam suam dignitatem, per l. eo 6. C. de appellat. Sed an
in hoc casu sententia nulla, si iudex non fuit reuelatus, et verum
et sententia nullam quamvis reuocatio non procedat. Lopez
de incompabil. p. 6. C. 4. n. 31.
Ex his videretur hac omnia procedere in Fili Adu. nri Val. Senator,
proutquam in causa criminalis in suis (q. exorbitantissimum
est non extendendum) prout Aduocatus munus, Sacer Jusfragium
decisum.

Fructus fundi venditi an ad emptorem an ad venditorem pertineant? Gomez
var. 1. C. 13. n. 94. Gomez. 2. C. 2. n. 11. Hermosilla ad Lopez. to. 2. fol. 129.
n. 53. Covar. var. 1. C. 15. n. 3. Mantu. de tract. lib. 4. tit. 16. n. 44. for
14. de Contrab. empt. fol. 108. pag. 2.

Fruus. Xamar. var. 1. C. 1. def. 43. n. 44. Si duo sint diuina admi-
nistratores inter duos, et redditus rationis unus remanere debitor,
ex una admind. et creditor ex altera, et compensatio inter priores Major.
dec. 1. n. 2. et 14. Si in iudicio q. nullo specialis est compensatio non fieri
debet, ne officia compensentur l. 1. C. de compensat. et ibi per 23. et ibi Baldus
dicitur si in iudicio. Tindar. de compensat. art. 5. n. 38. Major.
n. 2. Aliud est in Ch. Gestar. & rationis. C. 36. n. 6.

Fily. Plin. nat. hist. lib. 7. c. 44. & L. Metello, ait: Nam pater honores am-
plissimos, cognomen se Macedonia, quatuor filij illius rogo, uno Pretore,
tribus Consulibus, duobus triumphalibus, uno Censorio: que singula quo-
que pater conceperat. - patet verum sicut e saxo Tanais.

Fily illegitimi sunt legitimi per Relationem Curiae celesti per ingressum et profi-
sionem Religionis. Loxas de incomp. p. 1. c. 6. n. 72. Et subdit n. 104.
Et hoc idem dicendum de Moniali per professionem, nam tunc redditur le-
gitima, et eodem modo filia naturalis, et etiam spuria per sacramen-
tum matrimonij cum viro legitimo, et naturali filius legitima, et succu-
sonis capax, nam purgatur spurietatis macula. Bald. Dec. Pascher.
Roxas. n. 119. Subdit qd naturalis non admittitur ad maiora successi-
onem, pro ut ibi limitat si mater instituat maiora, seu Patrona-
tum, qd tunc filius naturalis et de linea recta abluendum in maiora-
tu, cum dicitur de linea matris quod omni successioni affectu. Bald.
Et hoc et etiam respicit Sal. qd naturalis respectu matris dicitur legiti-
mi. Etiam admittitur naturalis qd institutor maiorum et naturali
qua non videtur similem negasse.

Benedi. inc. Lamin. v. testam. inum. 1. n. 83. et 84. testam. in-
mi solenne valet inter liberos naturales, et legitimos, sed non inter na-
turales tantum veluti bastards, et in hoc primo casu n. sup. vult duo filios
sed integra solennitas: in toto bastards instituitur heres a matre, vel
si reliquit a matre vel linea materna, tunc valet dispositio nisi
solomnis qd quando ad matrem bastards habent iura aliorum, nisi
mater est illorum et hoc et Baldi doctrina l. si. cum. her.

Causa est. Mater decessit intestata relicta filia naturali moniali in mo-
nasterio. Successione tibi et relicta sorore legitima, et naturali,
nullius relicta liberi naturali legitimi. Dubitatur qua veniat pre-
ferenda in successione, nam iuxta for. 3. de instet. l. 153. filius natura-
li tantum succedit Patri intestato, si propinquus non sit, qui propinquus
cum nomine comendationum videtur. Bald. de instet. l. 153. qd. h. a
n. 8. Unde Soror defuncte sua propinqua preferenda est filia na-
turali tantum. Sed oppositum videtur intelligendum for. 3. de

Parte intestata non de matre intestata, ubi: de aquell quipra mort ab testa-
 menti & de aquell legitime. Et postea: e sine si habita alium descendenti
 la mulier de aquell hom hiamy qui fra mort seu testament. Et si foris
 3. Excludens naturalem filium a successione Patris, non expresso matris
 nomine extendere ad excludendum filium naturalem a matris succe-
 sione intestata est exorbitans, et correctorium non Communis. Quippe
 (ut apud Regium I. C. de intestatum ad decem. dicitur. lib. 6. in l.
 penul. C. ad testam. melius quam malis numerata) ex l. C. de testam.
 filij sicuti (voluntariam venere appellat Regium) et vulgo quodam dicitur
 dicit Matris ab intestata sua cum legitime liberis, quam mater ma-
 trim. et foris naturali cognatio est l. 2. l. 8. unde cognat. in scriptis.
 sed Hoffman. in d. l. pen. C. ad test. constituit ut ex matris nupti pro-
 creatus excludat quodcumque a successione matris, si mater illustris sit
 hinc sic foris de test. aut libertate matris aliquid capiat, exheredat
 fente filio legitimo, et est casus specialis, ut quo illustris, eo sit casus
 mater. An vero non sit filius legitimus, alio filio, ex hoc iure foris
 erit heres matris. Si mater illustris filium ex herede contubernari
 successit, cum esse nupta, et vir coelebs, sine adulterio, bigamo, vel
 incestu, huius naturalis filius, qui notus dicitur, non excluditur a legi-
 timo in successione matris, quamvis foris illustris, et hinc est verus
 intellectus d. l. pen. Unde ut filius excludat a matris successione tria conu-
 lta descendit ab eo q. Mater de iure successione huius est, esse illustris, non
 filia naturalis illi succedere, et non excluditur a fratre, vel sorore
 legitima, de iure Communis cum sorore legitima concurreret:
 q. matris excluditur ad matertera. Unde si foris 3. dicitur
 dicitur ut proximam matris intestata excludant filios naturales
 aut foris illius, secundum est for. 3. est exorbitantissimum, et
 correctorium, et nam illegitimi quatinus respectu Patris sit mater
 si, non ita iudicantur respectu Matris, que certa est, et filij naturali
 ut dicitur in sequenti. Coram respectu Matris legitime dicitur.
 Deinde loquitur Perizonius de iure non ad for. 3. [Sunt senato huius
 l. C. de testam. l. legit. et. n.] Quod si dicitur mater non it-

* hinc requiruntur q.
 sint sicuti, q. mater
 sit illustris, et q. filij
 legitimi non superint.
 de honore. Ut Leo dec. 81.
 n. 5. et 6. ut filius sit na-
 turalis mater esse debuit in
 qua stuprum cadere non pot-
 est, et hinc filius ex honore
 sit bastardus, sed in huiusmodi
 hoc etiam si esse spu-
 rium

1. iudicij relicto filio naturali, et matre patris legitime. J.
 2. quos de iure communi procedit filius naturalis, cap. 1.
 3. de huc ab inst. de. S. an naturali excludam ab hinc, vel alij colla-
 4. toralis per rex. progenies, qui vocantur antequam filij naturales. Et ne-
 5. gative q^a ius commune n^o reperitur correctum: item sic loquitur
 6. de successione Patri ist: la nullus. Item q^a for. 3. tantum abest q^a corri-
 7. gat ius commune in dammum naturalium, q^a imo eos diligit admit-
 8. tendo eos hoc casu. aut. licet. C. de nat. lib. etiam nota q^a for. hunc
 9. naturalem nec eius descendentes legitimos n^o posse succedere legitimis.
 10. Coniunguntur, sed soli Patri, et sic quoad alias successiones Romanarum
 11. dispositione iuris communi. C. commodissime de lib. et posth. et V. Sallus.
 12. Rub. 7. n. 10. Sic v^o sola.

Nec obit. masculinum comprehendere femininum. lat. Tirag. de reb. §. 1.
 gl. 9. n. 129. Castillo lib. 5. contr. 68. v^o ad n. 26. Unde licet for. 3. loquatur
 de exclusionem naturalium existentibus propinquis legitimis, respectu Patri,
 in proinde intelligendum et respectu Matris.

Nam supponitur cum Tirag. n. 205. in omni materia indifferenti ma- + et 197. et Castillo
 culum comprehendere femininum, etiam in materia bruta, odiosa, ex n. 21.
 penali, et cordisoria, dummodo eadem sit ratio, ^{alioquin} modo potest dici si in
 provincia adit hancum q^a statuta ad litteram intelligantur hoc fori
 v^o congruit) et etiam si hancum odium continet, modo non fit
 irrationabile. et vt Tirag. n. 213. - et n. 216. eleganter exponit dictum
 iuris communi generis esse. Sed an masculinum comprehendat fa-
 minum ex interpretatione extensiva, vel comprehensiva. Tirag. ait n. 226.
 ex comprehensiva, sed Castillo a n. 19. ^{ait} ex extensiva. et tenet d. n. * et Bonalaz ad reg. 8.
 masculinum comprehendere femininum in ultimis voluntatibus, d. n. 8. aiunt
 et alij oppositioib, sed hoc totum pendet ex coniecturis, vel mente pre-
 sumpta.
 Odium irrationabile appellat Fusch. lit. M. conc. 101. n. 10. si statum dicit
 q^a quis pro eadem re in duobus locis gravetur, et sic duplici onere. Tirag. n. 236.
 si statum dicit q^a filij Banitorum expellantur, aut alius pro alio g^amiatur,
 aut filius exhereditatur sine causa et similia.
 Congruit Fusch. n. 55. dicere masculinum n^o comprehendere femininum

in materia different, quae non ita congruit feminae sicut masculo. Et
n. 60. q. statuta excludens matrem a successione filiorum, q. conve-
ntiam non excludit a successione filiorum. Soc. in lib. 1. Cony. 23. n. 42. si-
militer excludens fratrem masculinum non excludit fratrem maternam. Soc.
n. 47. item si filia excludatur a successione agnata, propter masculi-
tatem non excludatur a successione matris. Soc. n. 50. sed de istius doctrina
non est sermo iudicium, nisi illius consilium perpendatur.

Ex mi deducitur q. non verisimur in regule q. masculinum compre-
hendat femininum, nam (matrem quam q. feminina excludit) nam ut regu-
la procedat debet esse materia indifferens, et q. eadem sit ratio. Et ratio
eadem est facta idemortatam rationem in successione filij naturali, ut patet
sicut respectu Matris, ac respectu Patris, cum Mater sit certa, et respectu
illius habeatur ^{legitimus} successio, et ad huc conveniunt cum filij Legiti-
mi mater quamq. Mater sit illustri, et cum S. C. existimant ratio-
nem naturalem esse ferat, si quis excluderet a successione matris in-
teritatem filium naturalem, aut spurium, in sanguine propinquorum, cre-
derem non desistere in foro rationem irrationabile.

Fuit etiam Lexas sup. n. 119. ubi naturali succedit in maiestate per
matrem. Notandum, nam respectu illius coniectur legitimum pro ad illius
successionem. Aliud est si huius (n. 117. et 118.) maiestatem inhibeat
nam non succedit legiti naturali ex filia legitima, nam huius condi-
tionem detulit, quod sit filia amplexu. Et hinc deducitur valde prui-
cipatam esse successionem naturalem respectu Matris.

Ubi dicitur in l. de iur. cony. 338. ubi dicitur statutum: si quis decedat sine
testamento, succedat agnatis excludi cognatis, et si excludat matrem. Dicitur
Iuanna infans relicta matre, et agnatis intra 4. gradum, et concludit
Soc. q. agnatis contra matrem, q. dicitur si quis comprehendit verumq.
sexum, et intelligenda est de homine intestato, vel de mortua intesta-
ta: q. in l. 3. eo modo quo filius naturali excluditur ob propinquas
a Patre successione, excluditur a matris successione. Nam l. 3. in l. de iur. cony.
statutum est indifferens, et eandem includit rationem ut agnatis exclu-
dant cognatis a successione intestati, vel intestata, que modo modoq. pro-
cedebat l. 12. tal: et in huius casu ratio est diversa ut verisimur in ma-

tertia differentia, quippe aliud est in successione priorum
naturalium, et priorum respectu Patris, et aliud re-
spectu matris. Et dicitur etiam respectu matris legitimus habetur locus n. 119.
et Benedic. in c. Laynut. et sup.

Leo. dec. 81. n. 15. adducit verba de se: per for. 3. de mat. filii naturalis desce-
dentes possunt succedere parentibus et aliis ascendentes desce[n]ditur abole legitima, et des-
cendentes proximius in omni bono cadunt. quod ab intestato et tunc aliter
proximus legitimum per ratione recte scripta, secundumquam etiam desce[n]ditur
abole legitima naturali filio suo indicat utique succedere potest eius Patri
ab intestato. Unde for. 3. de successione in intestatum Patris naturalis filii
desce[n]ditur proximius legitime, alio facit naturalibus que sunt commune, et fa-
vorabilis iudicatur respectu naturalium. De Int. For. in l. 9. Tau.
per tot. et a n. 54.

Fiscus contra debitorem debitorem regulariter agere non potest, nisi
 debitor principali existente non solvendo. L. 4. C. qd. Fiscus vel
 priv. L. 1. C. de condi. ex lege. X. in ar. no. vid. 1. p. d. 10. a n. 28
 et explicat in Peregr. de iure fisci lib. 6. c. 7. n. 25. et 26. nam
 prius, potest exequi ~~contra~~ debitorem debitorem nisi tribus con-
 currentibus videlicet debitore non condemnato. 2o eo existente.
 non solvendo. et 3o se illum debitorem continere, vel per ma-
 liciam negare, quae in continentis edicti possit. Co. de.
 163. Nota (videnda omnino) de 338. apud Doct. n. 1. 2. 3.

+ fatente tamen
 debitore debi-
 toris, se debito-
 rem, nam si debitor
 principalis solven-
 do est, Fiscus debi-
 torem eius non
 exsequitur. d. l. 4.
 et n. re. Curia
 quia qd. debitor
 principalis sit
 condemnatus, du-
 modo debitor &
 se esse debitorem,
 alias se non.

Xam. n. 41. Fiscus autem debitorem debitorem sui exequi fundum potest
 qd. principalis debitor solvendo non est licet condemnatus non sit. Peregr.
 n. 26. L. 4. C. qd. Fiscus vel priv. Franck. de 273. n. 4. = Xam. n. 44.
 In duobus casibus Fiscus exequi debitorem debitorem qd. ex ratione fisci
 apparet debitum fuisse contractum quo tam quod sit Fisco ad hoc contra, et si
 forem debitorem. L. 1. p. re. de adm. tut. Bart. in l. non. 8. & multa de
 pecunia habundant, vel qd. conductor verus, si calidus vel emptor
 de re ipsa ficali contractum. Offero de of. p. n. g. 16. a n. 31.
 Curia. optime in L. 4. C. de off. et act.
 dea l. 4. c. 4. agit late qd. privatus potest agere contra debitorem de-
 bitorem, et in n. 1. in. de fide, sed restrictive.
 Joseph. in L. 4. C. qd. Fiscus vel privatus, qd. debent exequi bona primi de-
 bitoris, ut Fiscus potest exequi debitorem debitorem.
 et Fiscus in casibus in quibus potest exequi debitorem debitorem, n. potest pro-
 cedere executive in personam, sed ubi privatus reputari debet. Xam. n.
 48. ad dea n. Peregr. n. 27.

de manut. obi. 53.

De faullativa plura congerit Cabillo de tertij cas. 32. et n. 14. distinguit: aut debet
 in mera voluntate et faullate consistunt, qualis sunt qui non requirunt actum aliquem
 alterius persone, sed a propria persona vendi dependent, ut et ibi per vram publicam, re-
 gredi Ecclesiam, piscari, venari, de molendinum, aut sumum alienius, succedere, in
 his non cadit prescriptio: Aut sunt tales q^o pro eis actio competere creditur in iudi-
 cio, et tale est vt eo iure vt non possit abinde facto, et interventu tertij, qui iudic-
 rialiter potest compelli solvum, tunc vis prescriptibile est tempore a lege definito,
 et n. 19. Cabillo adducit Menach. lib. 2. cons. 201. et n. 61. ad 90. ibi tenet q^o ex quo
 sunt faullati quorum libertas a iure publico permitta est, et quib^o nulla nobis
 dabit actio, nisi exceptio q^o alterum, nec alteri q^o ad, atq^o ita n^o parit vis deduci-
 bile in iudicio, nec prescribere q^o alior, nec prescribi contra nos possunt, et ita
 qui per mille annos iussit per vram publicam, nunquam prescriberet vis eund^o
 solum, nec alter qui nunquam iussit possit per vram prohiberi. Idem in causa
 privata que non habet antecedentem causam obligand, vt si feci actum qui
 pendet a mea liberalitate ad tui commodum, etiam si recipitur, nullum dies
 tibi adquisitur q^o non prescribit causa, in obligato. Idem si iudicis dua sponte, et
 alij solit. Otto Capone attulit multi alij, certi temporibus. Aliud est q^o
 ea que sunt faullati tendunt ad acquirendum novum vis, novam actionem,
 vel obligationem, vel ad eam confirmandam et parant vis deducibile in iudicio,
 nam hoc non est proprie faullas, sed vis, cum vis qui potest acquirere habeat
 causam, ob quam adversarium vt acquirere paratur, valeat compellere, vt est
 vis aduand^o hereditatem q^o excludit venientes ab intestato, et eos compellit
 vt adquisitori acquiescant. Idem manutentio bonorum posses^o: in legato
 vis faullati potest acceptandi prescribitur per 30. annos: in faullate pe-
 tendi in integrum restitutionem: in faullate concessa debitori vt possit prius
 luere.

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher.]

F.

208

P. 1

F.

10

F

108

5

UVA.BHSC

Gradus successioni: in nro Regno, filia sororis excludit in successione ab intestato fratres patruales, & consobrinos defuncti, q^a illa est in 2° gradu, isti in 3° for. 8. de intesta-
 tis, nam gradus computantur secundum hunc Canonem quoad prohibitionem matrimonij
 cap. ad sedem. 35. q. 5. Et v^o iudex, qui intra quartum gradum est litiganti coniunctus sit
 subiectus; in Regno sic computantur gradus, non attendendo usque ad consanguinem huius-
 terni, sed usque ad fratrem, et descendendo a fratribus quibus persona gradum addit, et sic inter
 filiam, et matrem datur unus gradus, inter matrem, et fratrem alter gradus, et sic sunt in 2°
 gradu; at si frater habeat filium additur gradus, et sic consobrini, et patruales sunt in 3°
 gradu. Nec v^o contraria quaedam sententia in R^o iudic. lata, nam antea, et post contrarium fuit de ipso.
 In nro Regno tantum admittuntur representatio in descendentiis, et in hoc alio casu q^o estant
 ascendentes, et collaterales nimirum fratres, et sorores vtriusq^{ue} coniuncti; filij fratris vtriusq^{ue}
 coniuncti promotioni succedunt in portione eorum Patris simul cum ascendente, et cum alio
 fratre superstite defuncti. Leo. th. 1. dec. 4.

Quidarius pendente, sive securitate (sub quam reus in pristinam libertatem reducitur)
 reus nulla vim pati solet cum armis, vel sine illis, nec cuius autoritate iudiciali, nec
 extraiudiciali, nec debet errari quidarius, ne quis ~~pro~~ sub fide publica deceptus
 remaneat, etiam v^o iudex non solet dictum quidarium concedere Farinac. de carcer.
 & carcerat. q^uis. 29. m. 95. et 96. v^o prim^o opinio. Et quidarius pendente et super-
 sedendo in causa, alias quod factum est, est nullum. Leo. th. 2. dec. 205.

Gradus cognationis fit secundum hunc Canonem, etiam q^o fit computatio ad
 effectum vt consanguinei in certo gradu, n^o possit in libertate stitanti, in in-
 stauratione officiorum Urbis concurrere. Regia sent^a per Alrey 25. septem-
 bris 1601. et alia per Mascaro sub audit^u D. Comy Gombau die Julij
 1653.

Quidarius debent gaudere delinquentes, qui cibaria invehunt ad quamlibet civita-
 tem Regni for. 26. de quidario et plurib^{us} R. privilegij. et gaudent salvo conductu du-
 duras annonae asportatio, et venditio, vel si post finita venditione, n^o superesse
 nisi illud tempus, ad se in pristinam libertatem reponendum necessarium, na
 hoc tamen conceditur; si vero n^o duret cibarium asportatio aut venditio, salvo vt crim. contr.
 conductu n^o gaudent = nec si in fraude fiat privileg. 123. Petri 2. = iuxta for. 159. §. 10-
 lur. Ann^o 1626. vt fruatur duo debent concurrere, alterus vt valor fructuum
 qui asportantur sit saltem 20 £. alterus vt vendant pretio currenti, et non
 amplius. Crisp. obs. 74. a n. 11.

R^a. Sent^a sub. per D. Joane Bata 29. Octob. 1624. in favore Gasparis Moravia
 et Syndici Orisole; et declaratum, q^o sent^a lata a gubernatore Orisole ^{per} fuit
 declarans dictum Gaspare remittendum esse Pratori Murcia non obstante quida-
 rio sibi concessio per iudicia et iuratos Orisole, et licet quidarius n^o careat suspi-
 cione et q^o in fraude legi fuerat obtentus et magis animo tuende persona

suos proprie quas vendendi cibaria in Urbe, tamen abente q^d sub fide pu-
blica decipi non possunt. d. Morasa eo potissimum q^d constat tempore quo
captus fuit in Ex. re. diti quidam detulisse aliquam quantitatem ordei
licet parvam, tamen sufficiente ad impedienda prefata remissione
peritam et proposita. Declaramus fundatum infringari de benedictis
Morasa, ut minimi remitti debeat ad Regnum Castellae, hoc adiecto ut
fraudi via claudatur q^d diti Morasa de cetero, et continuo debeat
habere in praedicta Civitate Venalia duo cassia ordei, ut dicto quida-
tuo possit iuvare, et revocamus sententia iudicis aquo, et neutra in
Regem et est in Archivo Orde lib. 3. de provisionibus p^rter Reali-
salvo conductu ratione deferendi cibaria non gaudent mercatores de-
lecti for. 17. de cessione bonor. Cuius lib. 88. n. 6.

Franci. Caballo Contr. to. 5. c. 59. p^rter et n. 7. v. ad re. Plea
de cf. civ. tit. 6. q. 3. a. n. 6. Foudit. v. civil. c. 44. Canev
var. q. 1. c. 8. n.

Gravatus retentione hereditate post mortem, illa potest restituere in vita,
in praedictum Creditum Caballo lib. 5. contror. c. 112. n. 42. et sup.
Futar. de subit. q. 602. n. 3.

Grandes de España de primera clase se cubren antes de hablar a su Mage.
mandandoseles assi. Los de la segunda desguo de haver hablado. Non
de la tercera hablan y oyen de subiertos, q^d sub Mage. los manda cu-
brir en la pared, donde se retiran los grandes. Fuera de esto es todo
es igual la grandezza, q^d las preeminencias en autos publicos, y tra-
tamientos de primo. en cartas Reales. D. Jos. Pellicer en la aly. for
la grandezza coberturada. q^d clase del Conde de Miranda §. 2. n. 2.

Goveanus. Ant. Fab. in epit. dicit ad lib. 5. Cornu. ait: Pulit nra etas maxi-
mos in iunioribus. Viri non paucos, sed praecipuos, si quid oves indigebit (fal-
terorum pace dixerim) Ant. Goveanus, et Jac. Curianus. Ut dicit mihi quodam orbeu,
multo felicior ingenio ad iunioribus nra: sed qui nraque viris tam consideret
ut diligentia laudem sibi non necessariam, minus era fortasse honorifica gustare
ordetur. Huic contra minus laudo, praetantur ingenij acuminis, sed qui assi-
duo labore ea quoque se assequi posse crederet, quae solum ingenij quereis parvam
quunt

111 43

Glossa. Forma var. 3. c. 3. n. 65. non authoritas glorie et probabilis, et
non necessaria. De authoritate glorie omnia conjecta reperio in
ratione indivisi ivi.

Gratia Dei. in supra et suprema potestate de Rege, aut imp^m. Dei gratia nuncupa
re, et neminem mortalium ab eo obsequari. sub Carolo VII. qui sedes
gratia Comitem Aminacem infringeret, propterea et Maiestati accusatus.
videbatur his verbis liberare se Regis potestate, et cu esse subditum subdere
imperium alienum; unum se non Carolum, velle obsequari. Petrus Fro-
dus ver. ab omni ambiguitate inducatarum lib. 7. tit. 3. c. 9. 1^a thiam
Alfaro de off. p^riculis in clau. p^riculis.

Grandes de Castilla. En 3. Ayoto 1680. dixio el 3°. Duque de Ver-
agua que los Grandes que se cubrieron en tiempo de el Rey D. Fer-
nando el Catholico y Carlos 5. son Grandes de 1^a. clase = De se-
gunda clase son los de Phelipe 2°. = y de 3^a. clase los de
Ph. 3. Ph. 4. y Carlos 2°. = excepto algunos de Phelipe 2°.
que despues han declarado los Reyes que son de tercera clase.
Que los Autores no dizen q Grandes sean de cada clase por su
materia ordinaria, y por esta razon menos en la primera oca-
sion y van a oglar la m. al Rey, y a cubrirse, en todo lo
amas no ay diferencia.

Los que heredan el estado van a cubrirse, y dan quenta a S. M.
de hauer heredado. Los de 1^a. clase hablan al Rey, y oyen
al Rey cubiertos = Los de 2^a. clase hablan descubiertos, y oyen
al Rey cubiertos = Los de 3^a. clase hablan y oyen descubiertos, y to-
dos de qualquier clase q sean en hauiendo oido al Rey se apar-
tan ala pared donde estan arribados los Grandes, y su Maj^{estad} los
manda cubrir.

Tambien q^{do} entran en Palacio para cubrirse, baxa la Guardia.
y abriendose en media reuda al grande, pero con esta diferencia
q si es de 1^a. clase le reube alas gradas de palacio donde llegan
los coche, y apen el grande. Si es de 2^a. clase, baxa la guardia
toda la escalera. Si es de 3^a. llega la Guardia aba la escalera

UNA. BHSC

pero no baya ninguno de ellos grande. el año 1684.

En la alegacion de Manifiesto del Duque de Guisa, fol. 6. se
dize q es estubo no falio ninguno grande deserrado sin cedula
especial de S. M. q hablo con el. q q por la rason de haver
llamado el presidente de la academia a un grande q dize q S. M.
le mandava salir deserrado a uno q fuere, q no obstante
q el Prefecto le nombró un grande de S. M. el duque de
Guise de Guina enq dize lo mandava q si q respondio
el grande q por q obedencia, pero representava el perjuicio
de los demas grande, por q aquel papel no venia en forma.
El Prefecto lo partio a S. M. q baxo cedula heclando
con el grande q obedio con puntualidad.

+ en de Dez. de 1678.

Quando viene al Duque de Guisa, vino la cedula, o carta de
S. M. remitida a mi, q no habia con el Duque, q si
lo referido es verdadero, pudiera el Duque haver puesto
el mismo reparo, pero obedio puntualissimamente.

A 3. de Abril 1696. me dio el Sr. Duque de Monto y Grandi de
debe una pla ta q se cubrieron de plata de 5. y entonces fu-
vieron todas las prescripciones y asi tenen los de 1.ª clase, su-
poniendo q en aquel Reynado como no havia otra clase, q se llama-
ron de primera clase. Que por Carlos 5. no hubo ninguno grande
en el Reyno de Aragon, Sicilia, y Milan. Que en Nápoles fueron
quatro Duque de Montalto, Conde de Colona, Principe de Salerno,
y
Que en Cataluña la casa de Cardona. En
Valencia no hubo grande de primera clase, porque la desgoberno por el
Infante Fortuna de Carlos V. a su hijo mayor gobernador, que alla
deh. Silla y Dozel q le reacia, y como le acompañava, q en las cartas le
llamava mi primo, q los demas grande se la llamava primo de. q despues
los descendientes quedaron de 1.ª clase. Que en Castilla se cubrieron delan-
te de Carlos V. de oro blanco, como con forma de primera clase. Arco,

112 47
Medinacidonia. Lioseco. Maxima. Marquis & Arzobispo, Conde de
Benavente, Duque de Frias, Duque de Medinaceli. Vique del Infantado.
Conde de Lemos.

Preguntóle si de vagar y fazienda lo eran, y me dixo que no se cu-
brieron en tiempo de Carlos V. Dizele como yo estubo en le-
gía la Sta Emperatriz año de 1656. fue declarada la casade
fazienda por de primera clase.

Dixo tambien que los de primera clase, do ay nuevo sucesor se viene
al Rey dando quenta de como ha sucedido y se intitula Duque de tal,
firmado por el estado con esta la bandera. Y los de 2^a y 3^a
clase firman por su nombre y apellido, y despues el Rey les ha re-
spondido firmate Duque, o Conde de tal. que el d^o Duque y d^o
Conde se vino al Rey firmando Duque de Monsalvo, siendo ab^o
y siempre se firma Rodrigo de Aragon.

Irrevocum. Curac. in recit. ad L. Theopompus 14. & dote p. 14. ait qd Theo-
pompus graece scribit in codicillis, et vult, nae ante Theodor. testamenta grae-
ca, vel grae alia lingua, qua latina composita non valebant, codicilli va-
lebant L. hac consuetudine s. vlt. c. de testam. et codicilli valebant.
etiam ait Curac. Constantinus in quada const. qua est in extremo c. Th. (que
à Corolo Magno iuxta fuit observari a suis subditis omnib; iussit) et omnes
iudices indubitanter licet ab uno ego perhibita testimonia recipiant, nec
alium quumquam audiant praeter episcopum.

Gratia, sive revocatum speciale. in c. ex parte 12. de off. delig. 1. impetra-
vit revocatum ~~secus~~ gratia, sive expectativa primi Archidiaconi in
Toletana ecclesia vacaturi. 2. obtinuit gratiam ^{expectativam} Archidiaconi, puta de
Talavera. Archidiaconus & Talavera vacavit per remissionem, et
nihilominus 1. gratia 2.; quia duo scripta fuerunt specialia, nae
q. duo scripta fuerunt prius generale, et 2um speciale, quod 2um a
primi per speciem derogatur, etiam si 2um speciale non faciat mentionem
rem. ad. in c. 1. de revoc. in b. suar. leg. 37. et priori solus fuit quo-
situm vis ad rem ex gratia spectativa generali: q. debet preferri posteriori
prioris ex speciali. Valas. fo. 1. consuet. 72. n. 2.
Panorm. in d. c. ex parte. n. 6. si prima concessio Pontificis de primo beneficiis in
tota in tali diocesi vacatura: 2a de primo vacatura in certa ecclesia, adhuc
1a quia specialis preferatur secundae concessioni. et Panorm. addit Bart. in
ita sententem in l. quod situm. 12. de fundo inst. et in l. si domi no. 102. de
legat. 1. Valas. 1. consuet. 72. n. 14. comprobat, et exornat.
ve. cas. 1. de revoc. et ibi sonatur n. si. dicit dicit si fuerit extra loca, si la
gratia gratia se habuisse concedido q. et Archidiaconus & tal. leg. q. no dixit et

primario & vacante per se in eadem causa sine gratia general. pro el proximo vacante et espe-
 in d. c. 12. flor. 2° certam Prebendam ipsius ecclesie cum vacante
 nulla de prioritate habita mentione, ut si Avunculus eius eam
 vellet dimittere, assignaretur. et nihilominus obtinet per
 quoniam si memores inferimus non pro edressario litteras
 non scripsimus. opponit gl. verb: non obstantibus q^o littere
 fuerunt generales - 2° speciales, et specia derogat generali.
 sed dicitur veritate hic mixta, ambo sunt speciales, q^o
 2° etiam ad unum beneficium restringunt. et postea ait gl.
 in his litteris attendi tempus gratis, sed tempus presentatio-
 nis c. 30. de rescrip. sed aliud ait Gonzalez in d. c. 30. n. 19. et explicat et etiam in n.
 in concursu duorum rescriptorum, si 2° sit generale, 2um speciale
 prevallet. Cum ita intelligit c. quatuor 36. de Prob. in 6.
 sed nota gl. in c. 1. de rescrip. lit. 1. in fi. q^o in litteris ultimis
 considerat presentatio, sed in litteris beneficiaria consideranda est
 data. et ibi explicat d. c. 12. et ait gl. q^o ambo gratis fuerunt spe-
 ciales, et q^o in 2° rescripto non fuit facta mentio de primo.
 etiam gl. in d. lit. 1. 2um rescripto speciale derogat 1° g^oti, licet
 non fuerit mentio de 1° g^oti, idem si 2um sit g^oti, et 2um speciale,
 et 2um non facit mentionem de 1° g^oti. si ambo sunt speciales, si
 2um facit mentionem de 1° valet 2um et si nulla facta sit mentio
 de 1° valet 2um

in c. 1. de rescrip. generali rescripto derogat speciale, etiam si e-
 ius mentionem non faciat c. quatuor 38. de Prob. in 6. c. 14. 5.
 nos igitur. ead. et Gonzalez in d. c. 1. n. 16. in pluribus iuris
 q^o hoc procedit siue species precedat, siue sequatur post genus.
 c. quatuor 8. de rescrip. in 6. quoniam si unus gratia (per quam
 mandabat in certa ecclesia provideri sibi de beneficio proxime vaca-
 turo), per nos fuerat revocata, restituitur, restituitur a nobis de novo ad
 eandem: non tamen ei, cui post revocationem, et ante restitutionem
 praedictam, similis (ait gl. scilicet de beneficio proxime vacaturo) in ea-
 dem ecclesia gratia facta fuit (nisi de hoc expresse dixerimus) anteferi debet. Cum
 talis restituitur, ubi aliud non exprimitur, intelligat fieri sine iuris praedicti alieni.

Habitationem habens potest alteri locare, quia in iure committit, ~~et locare~~, sed si qui habeat habitandi facultatem, non potest alteri locare, neque cedere, quod hoc committit in facto, et non est sensus habitationis. Leo th. 1. de. 59.

Hypoteca Juris possessor habens rem generaliter, vel specialiter hypothecata[m] tanquam liberam, praescribitur in hypotheca for. 6. de praescript. sed contra ecclesiam nihil potest praescribi, nisi 40. annorum spacio. Leo th. 1. de. 61.

Hypotheca. Debitor vendidit rem hypothecata[m], vel pignoratam cum consensu creditore, iam fuit in hypotheca solutum, et remissum, potest fuit rescissa dicta venditio vel per pactum de retrovendendo, seu instrumentis gratis; vel pacto legis committitur; vel adiectionis indiem; vel actione redibitoria, et res acquiritur debitori cum onere hypothecae, quae salvam habeat creditor. l. voluntate 10. cu. 6. 1. ff. 9. pignus, vel hypotheca solv. Obl. l. fin. C. de remiss. pignor. Vbi in eodem casu contrarium disponitur, et creditor non habebit in hypotheca. Resq. aliud est q. rescinditur venditio, ut in supradictis casibus; aliud q. venditio recte valuit, et alio modo quia nova exemptione, titulo hereditario, vel legati dominium tractus fuit; in primo casu q. eodem titulo, quo antea, debitor vel habet, erit obstricta eisdem oneribus; at in 2. casu cum res novo jure sit acquisita libera manet. Leo th. 1. d. 67. Vbi fuit decisum. Explicat sic Cuias. lib. 3. quest. Pauli ind. l. 10. et 6. 1. dicta legis 10. intelligitur in casibus in quibus dominus consentiebat.

l. 10. quibus modis pign. vel hyp. l. fin. C. de remiss. pignor.

Honor anteponitur virgo ex l. 2. §. pen. de Orig. Jur.

Heremite persona ecclesiastica reguntur, et per omnia substant ecclesiastica jurisdictioni, et mulieres viventes sine professionis obligatione, et sub regula non approbata sunt sub iudice ecclesiastico. Bonel. ad Pellug. rub. 11. lit. D = l. 2. par. pact. c. 34. n. 4. Hinc exemptionum scripturae

Hypothecaria actione ut quis possit experiri contra tertium possessorem debet probare quatuor, scilicet agendi; possessionem ex parte rei; q. dicta res fuit in bonis illius, qui eam hypothecavit, et q. discussio facta fuit in bonis illius, qui erat principaliter obligatus. Et creditor agens hypothecaria tenetur cedere reo actiones quales habet tertio possessori, ne repellat exceptione cedendarum. Si duo sint fideiussores in solidum obligati, et alter fuerit liberatus a creditore, (dummodo non dolo) potest postea creditor ad tertium possessorem devenire, nulla facta discussione in bonis fideiussoris liberati. Leo. dec. 146.

Hypotheca specialis est in qua res specialiter, et cum mentione est hypothecata. Et cum quis obligat bona sua omnia et singula per verbum singula induitur specialis obligatio in omnibus bonis, nec opus est ut nominatim exprimantur, ut fert Merlinus de pignoris. lib. 1. q. 11. Vbi respondet Surdo contrarias sentienti.

Hypotheca. Quidam contraxit ~~in die~~ ^{ex die}, et obligavit omnia bona sua; et antequam adveniret talis dies, a quo debebat incipere obligatio; cum alio contraxit obligando omnia bona sua; quiritur an qui 2. secundo contraxit preferendus sit in hypothecaria; et Respondi preferendus, nam licet alius contrahebat factus

prior, attamen erat in diem, et ex contractu sub conditione, vel in diem non nascitur actio, nisi adveniente die, vel conditione Merlinus de pignor. lib. 5. q. 63. Et sic cum actio hypothecaria que proveniebat ex 2o contractu nascatur prior altera, ideo videtur potior, et erit preferenda.

ve Morla in tempo
tit. 8. q. 7.

Hypotheca specialis si sit posterior generali, prior et potior erit generalis; sed ex-
pior casu si ^{artifex} generaliter bona sua hypothecaverit, et postea specialiter
hypothecaverit instrumenta, quibus artem suam exercere solet, potior erit spe-
cialis hypotheca, licet sit posterior, q. in hypotheca generali non vincitur
quis obligare instrumenta, quibus artem exercet. Neg. hinc hinc, si bona
sua hypothecaverit, non videtur libro, comprehendisse. Guil. lib. 2. observ. 25.

Homicidium: Qui dat causam ~~aut~~ abortioni, si conceptum erat, et vivificatum animal
rationale, homicida est; si non erat vivificatum non erit homicida, et si Præbiter
erat nihilominus potest celebrare Nigam. cap. sicut. 20. de homicidio.

ad tempus ale-
brati contractus, et
sic potest credi-
tor conditionalis

Hypotheca. Quisdam hypothecavit aliquid sub conditione, et pendente conditione, eandem
rem hypothecavit secundo, adveniente conditione quæritur quis sit preferendus, et
si conditio erat casualis vel mixta ~~non~~ retrahitur in præiudicium Tertij, ~~sed~~
~~si conditio erat casualis vel mixta non retrahitur in præiudicium Tertij, sed~~
si conditio esset potestativa, ~~non~~ retrahitur in præiudicium Tertij, sed valeret hypotheca a tem-
pore advenientis conditionis. Late exornat Salgado labyrinth. credit. pte 2.
cap. 21. per tot.

Hæres scripti testamenti gaudet beneficio d. l. fi. c. de edito d. Ad. test. hæres ab in-
testato competit in officio Iudicij et in possessionem mittantur. Sed in nro Regno hære-
des testamentarij et legitimi æquati sunt per for. 41. de testam. Nec potest objici
testator non potuisse testari q. erat fenerator, vel servus, nam hoc exceptio aliorum
requirit cognitionem, quam remedium hoc non admittit. Filia ultimi possessoris
maioratus, et hæres illius ab intestato mittitur in possessionem omnium bonorum
for. d. l. fi. quamvis exaret frater ultimi possessoris et prætuleret q. debe-
bat succedere tanquam agnatus, nam femine succedere non poterat, nam id
aliorum requirit indignum. Et hæres ab intestato debet mitti in possessio-
nem bonorum que defunctus tempore mortis possidebat. Sec. th. 2. dec. 209.

Hæres legitimus mittitur in possessionem viri d. l. fi. c. de edi. d. Ad. test. quando substitui-
ti pupillari bus substitutum est, salva questione de proprietate; et quamvis substitui-
ti appellasset, et ut hæres legitimo nulla daretur possessio, nihilominus dicitur. Et indu-
bitio quis intestatus presumitur, non testatus, cum aliquo facto equi sit ut quis testatus
moriatur. Ant. Fas. in suo lib. 6. tit. 14. §. fin. 1.

Hæres qui petit possessionem viri d. l. fi. tantum habet fructus percipere, et qui
percipi possunt a tempore liti contestate; et si petitione hereditatis experiantur
hæres, venient in dicitur petitione omnes fructus, quoniam augent hereditatem,
et qui agit petitione hereditatis dicit se dominum, non possessorem. Tab. Ubisq. de ff.
tit. 8.

Leges q^o dicit possessiones l. si. de edic. d. ad. t. si bona à nemine possidentur non
 requiruntur citatio partis, sed si sit legitimus contraditor debet citari, et qui
 legitima iura ostenderit in possessionem mittatur, et ut ait Menoch. d. ad. p. c.
 p. rem. 4. n. 458. cum bona defuncti testatoris à nemine possidentur, tunc
 non requiruntur citatio alicuius, et nemo reperitur qui citari possit
 et sic erit superflua citatio: q^o dicit q^o qui legit citati requiruntur cita-
 tio. Et q^o dicit legitimus contraditor habet alium titulum, qui favora-
 bilem facit alteri qui vult mitti in possessionem, possit impedire mittitionem
 in possessionem, et cognitionem summariam. D. q^o de. in. d. n. res. n. Mensch. d. rem. 4.
 q^o Regis Franc. contra Ducem de Bejar artic. 1. n. 581.

Hypothecam habet cum p^olatione ceteris creditoribus, creditor expensum pro
 alimentis animalium, q^o agit de conservatione rei aliter perire
 l. incendio. s. ut l. seq. ff. quiposior. Vel ille qui pascua vel herbam locavit
 sui territorij, nae tando habet hypothecam in his animalibus pascua sumptu-
 runt. et durat hęc hypotheca dum animalia sunt in loco eadem, vel si exi-
 unt, sit sine consensu dñi. Et hac hypotheca non videtur in ceteris bonis debito-
 ris, sed tantum in re, qua alitur. Salgado. la. p. v. d. ff. 1. cap. 24. n. 100.

Hypotheca censuale imponitur super aliqua domo potius et alij censua-
 li anterioris, sicut illo domus sit empta q^o privilegium transit ad successo-
 res emptoris. Sen. l. a. sub. per Berthel de g. Martij 1600. in fav. Iudo-
 vici Senpene contra dñm de Jileo. V. for. 13. v. de clamo non mut.

Hypotheca. quamvis scriptura privata à parte recognita plene probet contra confi-
 tentem, et retrotrahat ad tempus factę scripturę, tamen non preiudicat tertio, qui
 medio tempore hypotheca habebat in bonis debitoris, nam alias facile posset obli-
 gatio pignoris posset muniti à debitore faciente scripturam ad anteriore die. Nisi
 talis scriptura trium tertium integre opinionis subscriptione munita sit, nae cessat
 fraudi suspicio, et tanquam instrumentum publicum fidei facit contra anteriores cre-
 ditores. Morla in impor. tit. 11. q. 3. n. 11.

Instrumentum publicum ad sui validitatem debet debet continere preter signum Tabellionis,
 locum, diem, et annos dñi, cuius die non appoito vix posset falsitas probari, alij sole-
 mnitate Cognit. Covar. in pract. cap. 20. In privata scriptura nec dies, nec locus,
 nec cetera requirunt, nisi vertatur p^o iudicium creditorum. n. 13.
 Et tres testes qui debent adhiberi in scriptura privata debent esse masculi; nae quamvis mulie-
 res admittantur ad testimonium in publicis instrumentis, in privati scripturis non probant
 fidem; Et dicit tres testes debent esse ita probate opinionis, ut quilibet videat idoneus, et
 dicta bona fama et opinio necessario probanda, et articulanda q^o Lex in ea se fundat.

hereditatem celony videtur eam adisse, sed limita singulariter in muliere nupta
 que licet disponat vel testetur de rebus hereditariis, ex eo aditis hereditatis non
 induitur, cum ipsa tacite aut expresse hereditatem sine consensu viri adire
 non possit; Et enim quis hereditatem in alium transferat, necessarium est
 quod prius eam adierit. Cetera ut plurim. de legatione sur. tit. 2. §. 3. n. 39 -
Brochua. Possessor bonorum aut specialiter censui sunt subiyata, potest conveniri directus
 nulla facta divisione in bonis principaliter obligati. nam in modis contractibus cen-
 sualis est emphyteuticus, quomodo sine laudimio et facia, et ita dicitur censui habet
 dominum directum in bonis specialiter hypothecatis, nam venditor census transfert utile
 et directus dominus in emptore rei immobilitatis (super qua census imponitur) in emptore,
 et iste quodammodo tenet manum retinuit utile, et retinet per se directum. Nubbt. §.
 hoc venditis non potest valere q^a pluris gradus, et regulariter valeret indulgum
 et amplius quam pretium census, et sic datur decutio ultra dimidiam. nam d.
 re specialiter hypothec. n^o censui per venditorem census in totum venditam em-
 ptori, sed tantam partem q^a indiciis dicitur rei quanta correspondet pretio census,
 et ita nulla est decutio. et etiam in contractibus censuibus q^o taliter emphyteu-
 ticus, q^o si fortea super eisdem specialiter imponeretur census, esset nullus ad q^o li-
 centia et facultate domini censualis, esset nullus, quatenus sit in preiudicium pri-
 mi ex for. 26. de hinc emphyteut. Et in contractibus predictis apponuntur clausule
 Contributi et precarij. Leo. th. i. de. i. ex his in futurum, tertium possessorum bono-
 rum specialium non posse conveniri nisi facta divisione in bonis principaliter
 obligati, nam in contractibus censuibus contrarius observari potest dominus directum
 q^o et per emphyteutem, et sunt clausule contributi et precarij.
 Si emptor virtute predictae specialis hypothecae eam possideat, procedente habili exe-
 cutione, excludit creditorem posteriorum. habentem etiam hypothecam specialem.
 sed si possidens bona, ea habeat virtute generalis hypothecae, et executive conveni-
 atur ad habentem huiusmodi hypothecae posteriori, ratione census. nihilominus
 q^a possidet retentione veterum. et licet si ambo se opponeret per viam actionis, pri-
 or creditor non esset preferendus, attamen per exceptionem retentionis obtinebit.
 Qui conventus actione hypothecaria sine divisione potest hanc nullitatem
 excipere; at si alter possessionem apprehenderit sine divisione opponit q^a q^a q^a
 nihil opponit postea tunc excipit exceptione retentionis. Leo. to. i. de. 53.
Hereditas non addita transmittitur ad heredes ex potentia suavitatis, ut si filius
non se commiserit hereditatigatorum, potest ea transmittere ad quoscumq^{ue} he-
redes etiam extraneos. hinc sanguinis q^o transit ad heredes affinen-
tium transit ad quoscumq^{ue} descendentes; et ex capite viri deliberandi, cum
heredi institutus deditur in parte in qua datus ad deliberandum, nam transmittit
hereditas ad heredem heredis. late. Gomez var.
 receptus est q^o ex capite infra ignorantia et dubitatione computat restituit ad
 hereditate defuncti delata ad eundem. lancea var. lib. 3. c. 21. n. 16. et 19. Crisp.
 obs. 100. n. 9. sed loquitur in casu emergenti in tabella in Napoli et hi p^o dicitur et p^o
 decisio in loco innotata.

Horum recitatio = Habem privilegium utendi Secretario Romano
 iuxta probabilior sententia facta in potest ut Romano, velis pro
 prio in delationis vel ecclesia de privati recitat extra chorum,
 q. quis in ecclesia reconformari debet plura apud barboza ad
 c. i. de celebrat. missar. n. 10. sed dicitur p. 2. tra. 12. res. 10.
 indicat probabilem esse contrariam sententiam q. Bulla Pij V. tan-
 tum loquitur de tota Religionis, et prout illo qui privati recitat
 officium secundum Secretarium Romanum.

Mendo de ordinis Reg.
 13. n. 10.
 Curam. virg. l. B. n.
 1392.

Magister habet maiorem eandem iurisdictionem abbatibus. Semp. p. 3. n.
 Abbatibus libere in Breu^m et missale quotidie mutant. q. et Mag.
 Magister potest mutare et alterare ordinem recitandi officium
 ut dicitur cap. 1. n. 10. d. finit. quo precipitur non recitanda secundum
 ordinem ritus libere consentiens. Semp. p. 3. n. 104. V. Curam. super
 n. n. 1306. et 1296. 1303. 1343.

si loquitur de cap. sen-
 no prudenter q. al. c. 18. m. g.
 lo. Visitatoris non potest qui-
 tar el Maestro Prelado llar-
 birio del con. g. le da Pio V.

Officium canonicum benedictinum et in quo recitantur per Helomada 150.
 psalmi Curam. super n. 1293.

Abbatibus possunt uti Romano de consensu capituli conventuali
 Romanus officium recitatur n. requirit capitulum Generale sed sufficit
 conventuale. sed potest conventuale a sumi lege obsequi, que
 accipit tenet obedire. i. 301.
 nec Generalis Abbat, nec capitulum generale, prater Rom. Pont. possunt
 modificare aut limitare auctoritate quas regula Abbati concedit
 mutandi officium n. 1306.
 Abbatibus respectant in recitacione publice nec private officii pariter
 Maris. 1323. et a n. 1360.

Quis vult Administrator Monasterii potest per se exercere quae pertinent ad
 potestatem dominativam, at quae ad jurisdictionalem vel personalem e-
 risse ordinis Semp. p. 3. n. 549. 550. 554. et n. 566. citat.
 Mathieu, Gombau, et al. Mendo: at mutare ordine Palterij
 pertinet ad dominativam potestatem. Semp. 3. p. n. 149. q. pertinet
 ad Regem.

Praelati ecclesiastici sicut habent in sui Religionis eandem jurisdictionem
 ac epi in diocesi, et Pontifices in universa ecclesia Semp. p. 3. n. 49.
 50. 51. 52. et 273.

De cessatione legis cessante eius causa finali. Castro Palao to. 1. tra. 3. de
 legibus. disp. 5. punc. 1.

Si monasterium sit exemptum n. requiritur consensus epi, sed sui Praelati, et
 totius capituli Serris de iust. lib. 2. c. 32. dub. 12. n. 74. et ubi requiritur con-
 sensus universi capituli n. debet intelligi consensus omnium singulorum capituli
 ita ut nullus dissentiat, sed sufficit consensus maioris partis capituli ut si in
 uno congregati, q. illi in nomine et pro parte universi capituli consensus est
 Suar. lib. 4. de hor. canon. q. 3. p. 1. circa fin. n. 21. refert et sequitur. Castro Palao de hor.
 orat. speciali hor. canon. disp. 2. punc. 2.

Azon. p.
 Serris. lib. 2. de
 iust. et iur.
 Suar. lib. 4. de
 hor. canon.
 Sanchez to. 2. consul.
 mor.
 Suarez to. 2. de relig.

Castro Palas de hor. can. disp. 3. p. 9. §. 3. n. 15. tenet Contramoneta
lucrarum distributionem maxime Canonice, qui magis mandata a ca-
pitulis maximo tempore, ^{receptum} et mane proprii registri incumbat, et vices
re registri sui capuli.

Regulares secularium ecclesiarum Rectorum, et Praelatorum conformari debent
quoad celebrationem et recitationem omnium ecclesiarum, quintanaduenas de
celebrat. missar. singul. 22. n. 1.

Quilibet debet sua ecclesia, in qua degit, accomodare, et conformare. can.
de his. can. glauit. dist. 12. in pluribus. Formatur. de pure. dist. 22. n. 10.
q. 7. n. 4.

Curam in reg. 1. Bened. n. 1323. ibi: quia in breuissimis Romanis
quam monachis Galmi omnes hebdomada periodo legitur
ordo milit. ad bellum. gloriar. depurit. et nobilit. prob. l. p. q. 3. §. 2. n. 15.
Curam in cat. glor. mund. p. 9. consider. 7. et consp. 3.

Monachi possunt, sed non tenentur aliqua obligatione, proprii manibus la-
borare. D. Thomas opus. 19. et in 22. q. 187. art. 3. et B. Bonaven-
tura in lib. de paupertate Regi. Belarmine to. 1. disput. lib. 2. de
Monachis cap. 42.

Comp. verbo. Prius dicitur -

10. lib. Reg. Regis sacerdotum Ophni, et Phynes filios sacerdotum Hebr.
ad eos glauiter punitos, qui negligenter ritus sacrificiorum. et id est in
Leuit. c. 10. de summo sacerdote Aaron.

La religion des Augustin dans Breuiario particular de Reg. et B. M.
fr. Ger. Canon Insuper ordinario deis diuini off. conforme el ofo de la
S. Romana y las constituciones de la orden de S. Ag. de la C. de la
dize así: La Religion Augustiniana. Lo qual aluz el Breuiario
nuevo de S. V. de buena memoria, la Religion Augustiniana de Hebr.
per may conforme al Breuiario de la orden de N. P. S. Ag. que
ninguna de las otras.

Habitus mutari. circa mutationem habitus legitur oridem. V. de
deisy. Rotz in vna illenden. 19. May 1597. cora D. Corduba ibi:
S. C. censuravit Valida quiffi habitus ex habitibus facultate et ma-
teria. si perquam in eod. ponit, et causa habituum considerata (loquit
de mutatione habitus Canonice et aldit) Unde cum nec ite sit de
casibus Papa reuocatis, Valide potuit super eo capitulum statueri
et V. Brindem. de Sylo Baran. lib. 1. c. 15. §. 7. n. 102. Parb. in
collect. Apostol. dec. collect. 20. de alia mutatione ecclesie Hy-
druntinae -

Heredes instituti si attingerit certa aetate, et interiri bonorum Administratione privata, non est absolute heres, et si fructu decem illo medio tempore, et decedente reade antequam dicta aetate attingat, non adquirunt heredi illius, sed vocati, et substituti, na dilatio temporis conset adiecta in gratia substitutorum, et non primi heredi, quo casu geruntur et fructu adquirunt substituti L. 4. §. ego. de part. dotat. l. 11. §. interdu. de leg. 3. Mer. de maior. A. p. 9. 36. n. 3. Gonzalib. l. c. 5. n. 15. v. Rivero. Preti de interpr. vlt. vol. lib. 4. dub. 9. n. 57. Pererr. de fidei. art. 49. n. 25. et ita l. 1. per Alexu 26. Oct. 1646. in fav. Jo. Vic. Bon. Pri. de Ori. Monreal -

Homocidii. in l. 4. §. vlt. ad f. Cornel. de piciar. qui per lasciviam causa mortis tibi praebuit, fuit relegas in quinquennium a Divo Adriano. Consonat l. 6. §. 1. de re militari. Vbi quia vulneravit impotentia dolori, tadio vite, morbo, furore, aut pudore mori maluit, mittit a milia et n' alia pena punit; si nil tale preten- dat capite punitur. Per vinum, aut lasciviam lapsu capitali pena remittenda est, et mi- litis mutatio irroganda

Hereticis in heresi deprehensis, et genitibus innotenda et genera perpetui carceris innotae condit. Innocent. IV. Sed carcer temperat iuxta tempus pite penitentie, et si ratione deprehendantur, delicta fateantur, per sex menses carcerantur; si dum accusatio proponitur per annum; si post accusationem per biennium; si post torturam in perpetuum. In pena carceris perpetui iure Communi esse inquisitores possunt dispensare l. de commissi. v. et illoru. l. hanc. in 6. commutando in pereginationem, ieiunia, et similia. Sed hodie hoc reprobatur et inquisitori sibi, et sibi dispensare ad damnati ad perpetuum carcerem post triennium, et eisdem- natis sine remissione post decem, aut octo annos, si appareant signa vere penitentie, Carcer debet esse compens, sed ita ut maneat ad penam, quod ad custodiam substituitur Clem. vii. §. propter de heresi. Tempus carceris possunt commutare inquisitores condemnando hereticos ad triennium per idem tempus, ex consuet. Alex. 6. Debet fieri penitencia in ecclesia penitentiali, et saepe apud nos Sambenito, na in vltim penitentie detruerunt in monasteriis, et deservit habitus ignis religionis proxiu similem vlti monachorum (ut constat ex consuet. Barchinon. et Tolitano) unde Agui et Glaschamus ^{invenunt} penitentes detruos fuisse in monasteria S. Benedicti, et singulari detruisse ipsius ordini, et postea habitus penitentialis vlti nomen retinuit. Gonz. ad c. 15. de spur. excom. n. 2. et 3. Penitentes simili quoad alia elicta gener haesim non hinc esse inquisitorum iurisdictione. luti Covar. prac. 34. n. 5 -

Hereticorum debent comburari, et si hoc pena commissa est ab inquisitoribus proli per iudicem secularem imponi. Sed tunc pena hoc applicetur, non sicut in seculari in C. 13. §. damnari. lit. D. de Hereticis.

Homicidium in rixa pro for. 42. de crimin. facultas occidendi conceditur
Nisi in consanguinitate ubi Minutius in trig. q. de hereditio. Massa dixit.
Sota de iust. lib. 2. q. 3. art. 8. Farin. late in 3. q. theori. et gran. q. 103. per
H. Rorin. fo. 2. lib. 9. c. 20. n. 322 V. hinc for. concordantia c. 35. numer.
19. Paralij. 20. tome. Fern. f. de rap. vrig. D. Cresi obs. 60. tex n.
9. ubi agit de privilegio dignitatis civitatis Leirauguda. D. P. H.
Adderem tex. in c. 1. de homic. in b. ubi affirmi. de filantur.

Homicidium pro modo vulga punitur = ad for. gen. de crim. V. conyetta
per Syllon ad Gomez. de homicid. n. 16.
Sed iuxta leg. Pragm. boni publici late et pub. die ^{anni}
quo cauetur de pena homicidij perpetrati per aurigas in comite-
rati percurrentes vides posse ad verbum extendi, sicut in Aula, referen-
te D. D. Ant. Calat. ~~Febr.~~ die 21. Januarij 1661. damnatus auriga
qui hominem conculcavit, et occidit, ad centum verbera et exilium per
bivennium; quin excuratio ungerina, et muliarum ferocitatis admit-
teretur, q. cum ad eius officium spectaret currum ducere, non excurat
ungerina s. idem iuris s. mulhonem l. 27. §. si ex plautro. ad Aquil.
s. sine agenda 10. §. idem iuris. ad L. 1. de iactu. l. 9. §. Celsus. l. 60.
§. servum. locati. c. 3. c. 14. de homicid. Gomez. 3. var. c. ex n. 6.
D. Nic. Luna. lib. 2. c. 7. Didec. Perez ad l. 3. tit. 22. lib. 2. ordinam.
p. 1. 1. colum. 1. Navarro to. 2. c. figdo ven. aque. de rescrip. freq.
Soper ad l. 15. tit. 6. part. 1.

Homicidium secutum laudo operam res illius Crugi ff. 4. n. 133. in Cou.
Vr. 3. c. 14. n. 2. Et in Clem. p. 1. q. 2. n. 9. Farin. q. 126. n. 78.
Anquian. de legib. 3. contr. 11 n. 13.

Para el caso de la muerte del Ministro del Rey en Jandia (el Govern). les en-
seno el camino por donde les aguardavan. V. farner. in pract. crim. fol. mibi
62. Vbi si scilicet locum ubi esse malefactoris ostenderit vram transiuntibus
vel per illum eos dolose dirigerit, et fuerint occisi, vel disprobati, tunc eadem poe-
na puniuntur.

Hospitale - Domus Misericordiae. Verbis ecclesiasticis non comprehendit
Hospitale in odiorum Barbar. appell. 85. D. Nepi ubi. 91. per Clem. 2. per
Uiterna. de Prob. et dign. Et ibi ff. q. causa Hospitalis favorabilior est qua
causa ecclesiae. Mothoro lib. 4. c. 11. n. 36. V. l. 34. c. de Episc. et cler.
Extra. vn. de Decimis declarat respectu decimarum non comprehendit
Hospitalia. V. de redditib. et non per gratias, ibi: deklarationes. Et pauci
pauperes non habentes unde se alant non solent tributa. Salom. de iust. trac. 2.
de Venialib. art. 6. §. et citat D. Th. a Villan. qui non videntur, mi-
ni ex elemosinis publicis, et privatis, que solum sufficiunt ad victum, non
tamen ad solvendum vllum genus gabellarum. Lugo de iust. h. 2. d. 36.
re. 4. saltem a tributu personalib. c. licet de censib. et ibi formales ex-
tendit ad tributa realia. Vnde non solent et de recho del general
Hospitalis Generalis, et Domus Divi Gregorii, quamvis adit Bulla Adriani.
Luca de Regalib. disc. 57. per tot. adducit deklarationem Cardin. in qua fuit
deklaratum Religiosi S. Francischi debere contribuere non respectu elemo-
sinarum in specie vini, panis, carnis, sed respectu rerum quas emunt
ex pecunia ex elemosina.

Leguntur de fructib. pauperes non solent gabellas.

Non potest approbare factum a synodo, nec potest contra illud venire.
L. eo qua 149. & L. 1. L. unum à morte. C. de rei vind. Font. de pact.
cl. 4. gl. 5. à n. 32. Sord. de c. 353. à n. 3. arg. L. unum 67. §. 8. de
legat. 2. §. non solum 4. inst. de legat. tom. 1. c. 12. n. 14. Afflic. de c. 111.
n. 16. Molin. de prim. 4. c. 1. n. 16. Lopez de vicom. p. 5. c. 6. ex n. 13.

A.

Moratoria d. Primi Induciae

Uae
stam de hac re
apud Bas. c. 19. a
n. 34.

Bas. c. 45. a n. 1. Solum Princeps potest concedere moratoria debitori de-
bito ex iusta causa, et debet esse Princeps et recognoscere superioris, et debet de-
bitor praestare cautiones solvendi debita legro tempore moratoria. L. revocata. C.
de prec. imp. of. for. i. eod. Ad laudem debet fieri a creditoribus, et si fideiussori
n. inveniatur praestabit iuramentum Castil. & Alim. c. 12. n. 19. nec exequit mo-
ratoria etiam si in revocato veniatur. Castilla. Sed limita si in revocato repe-
rit clausula: non obstante. Idem in lab. q. 2. c. 30. n. omnia debet, debitor
Princeps emanare et ad hoc subreptum, nec 2^a adimonia, submissa, meruna-
ria 2^a debita quillaria, nec viduas, nec dotes. In Regno n. potest pro dote, pon-
derio, deposito, ex debito procedente ex officina volent. Ar. 8. 3. & precib.
Prin. idem si super debita ex his, vel res iudicata ad. for. idem. h. ex pecu-
nias debiti omnia sunt bona immobilia. for. 7. & solut. pro. 45. lac. 1. solt
Princeps concedere moras per annus, vel per quinquennium, sed ex magna
causa potest extendere ad decennium Castil. n. 26. Arim. c. 42. a n. 38.

* aliud est in indu-
ciji. Bas. n. 81.

Bas. n. 44. in Fab.
def. 20. de prec. imp.

Bas. a n. 22. In magna causa potest Princeps concedere 2^a moratoria debito-
ri 2^a causa crediti, dummodo in 2° fiat mentio si in Regno n. potest
for. 4. & precib. imp. p. 45. lac. 1. et moratoria solt valet quoad debita
contracta, non quoad futura. Bas. a n. 31. An proit fideiussoribus
A n. 42. in Regno n. potest Princeps concedere moratoria ut suspenderetur
in executione debiti censualis, aut viduarum, et in coru executione. for. 56. 57.

Moratoria

* ante hunc die Cas-
tilla & Aragonia in
moratoria comprehendit
for. conus.
+ et n. 74. q. d. h. go-
telt remittant bonu-
suo morantibus. for.
7. de prec. Prin. &
de iure communi

de iure omni. for. 8. & prec. Prin. Font. Regoll. Camer. Castil. & Alim. c. 12. n.
* Madrid. for. 8. 9. 10. de prec. Prin. Nec prodest illi qui moratoria remun-
tavit, nisi hoc respicit interesse privatum illius. n. 51. debitor qui gaudet
Moratoria potest debitor mori convenire. Lipoll. Meis. Fab. sed aliter in Regno
for. 3. de prec. Prin. Sed in casu induciarum nam potest debitor mori convenire. Bas. n. 73.
A n. 54. de induciji, concepti a maiori parte creditorum, et licet de iure omni
debeant citari, et congregari, in Regno hoc n. observant, dummodo separatum
maior pars eas sollicitat. n. 60. q. maior pars creditorum chirographario-
rum potest obligare minorum hypothecariis ad inducias. Nec solt. n. 101.
originem n. & pact. nec for. 47. & pact. nam in 16. e. ad laudem & quanta
part del dote casu sua continent, e. ocat, nisi intelligunt de remissione debiti
partu (non de dilacione) in gra creditoru chirographarij nequeunt praesentem
partu minori hypothecariis. et hoc etiam si maior pars sit hypothecariorum

nequit praedictam minori habenti hypothecam cum 1 # trac. et

Chap. 2.
n. 65. q. de iudic. ut scilicet aut simulare. licet in fraude nihil prodest: aliter q. de ve-
rum, et legitimam, nec contra illud sit graui aliqua res suspicio = n. 66. conuicti
inducit a maiori q. nequit minor discentiam, aut improbam, molestare debi-
torum, aut carcerare. intelligit de modica iuri, nam bene potest accusare
criminaliter

n. 67. q. for. 57. de iure iura. et for. post cur. an. 1552. et consuetud. ad intelli-
gentiam, sicut plures legis tenent de remissione debiti, sed non de dilacione, nam
nequit facere n. qam contra minorem hypothecam habente, pro ut eas habent
creditori consuetud. et ita illi fori conciliant in for. 16. tract. 1. in ep. obs.
112 n. 12. Sed obs. in fallimur 2a Doct. Bar) ad q. d. d. for. 57. et for.
nam tam ex foro 16. et 17. de pact. n. poterant praedictam hypothecam a
maiori parte in remissione partu debiti?

n. 68. si transactio fuerit super modo exactionis crediti etiam consuetud. vale-
bit, si conuicti fuerint omnes creditores = n. 69. q. Princeps nequit con-
cedere moratorium in Regno, aduersus creditores consuetud. videlicet, dotu
et alioru compromissoru in foris s. 6. de pact. Prin. Sed maior pars potest
moratoria, aut inducias concedere in his casib, nam sunt omnimodi, et for-
tius hanc inducia a maiori parte concessa, quae moratoria ad Principe salu.
n. 7. Franc. dec. 219.

n. 72. licet moratoria non possit falsum, inducia prosumt.
n. 76. inducia non extendunt ad creditu contracta post concessum induciarum.
licet si in eo non apponatur remuneratio. induciarum.

n. 79. An maior pars possit concedere inducias ad maius tempus 5 annorum, puta ad
8. vel 10 annos, nam videt limitatu ad 5. annos in l. si. qui for. d. 100. Me-
to q. 28. defendit posse, et est de sent. approbans inducias 8. an. Sed in Regno
admissum est non posse, ex d. l. si. remouente minori parte, et scilicet consuetu-
tes obligabunt inducia post quinquennium. Bene tenet et a valebit pro quin-
quennio, sed non ulteriori tempore; et simul concessa quinquennali dilacione
non potest dilatio prorogari per maiorem partem; nec prius concedi for. 9.
de solut. for. 4. et p. Prin. for. 18. et pas. nec cessionem facere

n. 85. q. in Regno in praxi parat curas de eo q. sit creditu iuratum, sed ut ex-
ponat debitor inducias debet iudicanti relaxationem continere = n. 88. q. pau-
dulenter dicunt obtemperare inducia, si inuenerint consuetud. dilacionis, et debiti
contracti facta sint intra modicum tempus, et si intra tres, aut quatuor die
iudicant inducia fraudulenta

late Contrada to. 1. dec. 34.

Com Vicen. in alleg. contra iudicem Breui mandavit huius iuridic-
tionem esse cummulariam. n. 23. y en las otras ap. honesta
veneranda claus. & no quitar a tercero derecho adquirido per res.
18. Cancel. & fuit. Sals. de sup. 1. p. c. 3. a n. 29.

n. 24. no ay clausula en las Bullas y prohiben a los obis en decreto irri-
tante = n. 26. el c. causa omniu 20. xi. 24. de reform. consue.
de sup. 2. p. c. 17. n. 21. y la diciton sumtaxat & exclude a los Sec-
dos, y por consiguiente al juez del Breve p. el conocimiento de qual-
quiera de qualq. causa civil, o crim. = que el c. causa omniu quita

condescto irritante el conocimiento a otro. ibi: aliquorum processus
multis nominis sint. y todo el Concilio tiene decreto irritante por
la Bulade Pio V. y tiene la claus. subita.

n. 29. y pongo los Breves con ampla facultad, no hay irrevocabilidad pri-
vativa los dos primos que dan termino al ordin. p. y conque tampoco
la concede el 3. de 27. de oct. 1525. que no abra clausula y prohiba,
y para esto hace concurrir potestad y voluntad Sals. de ret. 1. p. c. 3.

n. 29. et 30.
n. 30. la degradacion y concede al juez del Breve no anada y la privativa
que en los dos primos Breves se requiere negis. del ordin. aunque los obis
receptacion de especial mandado del Papa (no cita buches, ni texto) pa-
ra la degradacion. de iura to. 14. in mifer. eccl. de. 10. n. 8. cum mu-

labra pro qua acribit regis, et dicitur concepta alicui iuris. que
tus in quibus alter iurisdictionem, et potestatem habet, ea intelligenda
veniat cummularie. Cramer. p. 2. c. 2. n. 221. Forzan. dec. 293.
n. 12. de. 388. n. 14. de. 463. n. 9. et 10. Sals. de ret. 2. p. c. 33. a n.

59.
n. 34. y en Nagola tiene Bula el Nuncio p. proceder contra todos los eclesi-
sticos por delitos graves, y cita a Luca in Principellanus excommunicationis disc.
c. 6. n. 6. y 8. y afirma Luca y es cummularia, y el de. 23. n. 4.
de olive & foro eccl. p. 3. q. 13. n. 26. et 12. Tondit. de prevent. p. 2. c.
45. n. 9. Amigant dec. 23. n. 19.

vide.

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

2

[Faint, illegible handwriting covering the majority of the page]

Justitia. In Anglia capti fuerunt tres falsa moneta fabricatores scilicet
Ismi, et iuxta legem ad manuum amissionem condemnati. Inter ea Ar-
chiep. Cantuariensis, in cuius potestate illi erant in die Pentecostes celebran-
tes interrogat, an iustitia adhuc impleretur. Legatum ut propter
diem festum, dilatare eam iustitiam in crastinum. Nequaquam, inquit, ego
hodie sacrum non absolvam nisi prius in illi iustitia impleretur. Quae
peracta, dum in sacrificio illa verba recitaret: ecclesiam tuam pacificare
vivere, custodire, et regere digneris, nivea columba omnibus impetranti-
bus super eum descendit, et alii super Caput expansi, sic mansit, donec
sacrificium absolveretur. S. Richardus Arden in Theologia tripartita
to. 3. fol. 294. et adducit spec. histor. lib. 25.

Innocente. Marquez Sov. regno lib. 1. c. 22. §. 2. Porphyro y dixo Pedro
Herodio, y por evitar la sedicion, godia ser condenado a muerte
el innocente, el exurgatorio de la Sta. Inga y se hizo por el Card. San-
doval lo corrigio; y si aquella doctrina se pudiese tolerar se ex-
cusaria Pilatos, y los Santos Per se vien a q se lavase las manos de

Immemorialis possessio probatur quatuor requiritis, cum testibus ad minus 54. annorum, si de 40. annis testificentur. 2. quod testes necessario dicant communem opinionem esse, et de contrario usu non existere memoriam. 3. quod testes ita semper viderint, et audierint a suis maioribus. 4. quod nunquam fuerit observatum contrarium. Leo. 3. to. dec. 6. n. 9. Quæritur an requiratur, quod maiores, a quibus testes audierunt, dixerint non vidisse, nec audivisse contrarium, et decidit in S. S. R. C. non requiri cum auctoritate plurimum DD. et Covarruvias male intellecti à Garcia de Benf. et ab aliquibus contrarium asserentis. Leo. to. 3. d. 7.

Localia donata uxori. V. verb. uxori inventarium. Hæres non fecit inventarium; executor vero propter operum (sicut marmeyos) inventarium fecere, quæritur an pro sit hæres, et licet summo iure non pro sit ex æquitate valere censet Cæsar. var. p. 3.

Intestatus. V. gradus successioni. Instrumenta propria contrate nemo tenetur edere, quæ neque arona cap. 1. de probat. secus si instrumenta sint communia, quæ non sunt propria. etiam publica instrumenta cogitur reus edere L. 2. de edendo. Valer. de prob. §. 3. n. 5.

Instrumenti cancellati vi non potest initiari executio, sed tantum via ordinaria procedi, nisi in casu in quo deficiat mens contrahentis cancellandi, nam habetur pro non cancellato. Leo. 4. th. dec. 71.

Ius accensendi datur inter ^{in universales} fideicommissarios, ^{tantis} verò coniunctos, veluti si testator instituit uxore, et post eius mortem Petrus gratæ suæ, et pro alia dimidia parte Antonius, et Joannem filios alterius patris promotui, vivente uxore decessit Petrus, et reliquit filius, quæritur an mortua uxore filius Petri admittatur ad fideicommissum, et dicitur quod non, quia cum pater eius decesserit ante admissionem fideicommissi, nihil sibi adquisivit, et sic nihil transit ad hæres, sed defertur ea portio iure accensendi ad Antonium, et Joannem. Leo. th. 1. dec. 84.

Iuramentum. si impetretur absolutio iuramenti ut tollatur obligatio ab eo contracta, à summo Pontifice, vel ab eius Nuncio non requiritur pariter citatio, si vero petatur relaxatio iuramenti ab episcopo, vel eius Vicario pariter citanda. Et si sit periuurus antequam petat absolutionem à iuramento, debet impetrare absolutionem à periuurio. Leo. th. 1. p. 4. n. 8.

Inerte persona de certis, que potest certificari recte legatur. S. inerte. inst. de legat. l. 1. Gomez in l. 40. Pauli. n. 49.

Inventarium tenetur facere hæres aliter et obnoxius omniis omnia hereditaria; si testator donaverit omnia bona presentia, et futura filio, relictis quadraginta libris, et hoc modo ut abdicaret a se facultatem standi, postea eundem filium instituit hæredem, qui non fecit inventarium, et nihilominus in testamento dicitur nisi in 40 l. 9. cessat suspensio standi, cum certus sit testator plus habere non potuisse. inventarium iure nisi legitime debet fieri, et perfici intra tres menses à tempore quo hæres potius adire hereditatem, nam si hæres sit litigiosa, non currunt tres menses, nisi adire finitum liri. Leo. th. 1. dec. 107.

Hæres, facto inventario si pecunia non sit in hereditate, potest solvere ~~creditoribus~~ res hereditarias, creditoribus invitis, et de casu specialis, in quo aliud pro alio invito creditore solvitur. Hæres si non faciat inventarium non tenetur ultra vires hereditarias, si legatarij, et creditoribus constiterint plura bona non esse in hereditate, quæ ipse hæres abestetur; ratio

et, q. 9. si hares n. fecit inventarius tenetur in solidum, q. Lex praesumit occultasse res hereditarias, et quando ista esset praesumptio juris, et de iure, contra eas admittitur probatio per confessionem partiu. Baron. in l. si. s. et si praesent. de l. de iure de i. b.

Instrumentum publicum est q. scribitur a tabulario publico, et hoc continere debet, alias non valebit, annus, mensis, diem contractus, testes, locus contractus, nomen, et signum tabularii. Covar. prax. qq. cap. 20. et Augustin. Faustinus in potest. ad prax. Camerac. fol. 137. Quemodo tractum de iure de i. b. in l. si. s. et si praesent. de l. de iure de i. b.

Joannes de Imola interrogatus an iudex teneret parti adversae, q. quae sunt conclusum in causa, curia allegationis, ^{dare} parat ^{facile} committant. refert iudex. Rom. sing. 266. Faustin. ad Panir. §. 165.

Immunitio, sive oppositio Tertij, qui se liti opponit vtriusq. exclusurus actorem et reum, debet admitti in eo statu, in quo causa reperitur, et per talem oppositionem non debet revocari expeditio causa inter actorem, et reum. Si Tertius n. velit excludere ambo, sed aliquem secum, et alteri favere, tunc recusat. Lat. de constitutionibus. th. d. 116. v. verb. minor. fol. 65. p. 2.

Immunitas ecclesiae gaudet qui post delictum commissum ad eam confugit, vel ad clericum portantem eucharisticis sacramentis (quamvis hoc iure dispositum n. inveniat) q. ecclesia immunitas est concessa propter ignem Christi. d. q. ex evang. auctor. Math. c. 9. Mulier, quae patitur fluxum sanguinis, tangens solum Christi fuit salva. Et confugiens ad ecclesiam n. sunt deneganda alimenta, et cetera necessaria. Publius Lator, qui in itinere publico, vel in maribus fuit n. gaudet immunitate; at qui in domo ^{supra in loco} fecit peccatum. Nec nocturnus de populo agitur, qui segetes, et messes devastat. Nec qui proditorie, ^{in iudicio} delictum, aut homicidium committit. Nec in ecclesia delictum perpetravit. Nec qui per iudicium ducitur ad Carcerem vel furores, per loca sacra, vel ecclesiam, n. tantum gaudet fugiens ad ecclesiam ex sua libertate. Nota q. d. si n. gaudet immunitate ecclesiae n. debet ab ea extrahi per iudicium laicum, sed per iudicium ecclesiasticum, qui eum laico tradit. Gomez to. 3. var. cap. 10.

Inventarius non tenetur facere vidua bonorum viri, ne per tenuitas foras faciat fructus suos, licet seius sit in Calabria. Leo. th. 2. d. 122. n. 18.

Indicia. Solum Princeps, vel Tribunalia, in quibus sententiae nomine Regis possunt, possunt per indicia indubitata ad mortem condemnare, vel ad alias poenas ordinaria; Caetera Tribunalia n. possunt per indicia iudicare, nisi indicia sint ita a lege approbata, ut plena faciant probationes, ut in for. 101. de Cur. et Pains, ubi is apud quem res furtiva deprehensa est, si n. demonstrat unde eas habeat, potest poena ordinaria puniri. Plura de iudicij sunt Leo. lib. 2. d. 124. Regi. th. 1. observ. 1. quest. 1. §. 5. a. n. 146.

Iudex potest et suspectus recusari, et exceptio recusationis n. solum opponi debet ante lite contractam, sed omnium prima esse debet inter dilatorias, q. si opponat alia dilatoria, conetur prorogata iudicij potest, et induit consensum, ut postea non possit recusari, nisi de nova causa supervenerit recusationis, na quolibet tempore poterit opponi. propositus recusatio, sicut appellatio coram iudice superiori, q. ambo parti casu currunt. Faustin. ad Panir. fol. 259.

Immunitate ecclesiae gaudet, qui occidit inimicum a tergo, q. non est proditor, quamvis in Hispania per legem Regia contrarium sit statutum. Ric. th. de 80. f. 118. Monachus immunitate ecclesiae non gaudet. Ric. th. 3. de. 182. f. 246.

Iurii vel facti error. v. verb. error facti. fol. 29.

Instrumenta suppletorium non defertur in causis magnis aut arduis, nec in criminalibus, nec in spiritualibus, nec in causis famosis, aut similibus, nisi esset aliqua semipleni probatio, ut q^a ultra semiplenam probationem aliquid esset adductum, vel adesse aliqua alia presumptio, vel prodixisset quis duos testes, quorum unus non esset omnino integer, tunc si persona sit honesta, potest iudex (quamvis causa sit ardua, vel gravis) deferre ibid. iuramentum; Et in causis arduis, puta matrimonij si actor sit optima vite, et se sit quendam se inferiorem, vel aequalem et habet unum probatissimum testem, vel duos, quorum unus non sit omnino integer, et sic plusquam semipleni sit probatio, potest iudex adferre iuramentum. huc vult Jason in l. admonendi. de iuribus n. 281. Et in causis arduis etiam mulieri defert hoc iuramentum, si plusquam semipleni probatio sit, et mulier sit honesta; Erunt intelligit plusquam semipleni probatio, q^d sunt alia cum uno teste iudicia, vel sunt duo testes, quorum alter non sit integer. Si probatio magis accedat ad semiplenam, quam ad plenam, tunc non debet deferri iuramentum in causis arduis, nam in alijs sufficit q^d probatio sit semiplena. Leo. lib. 2. dec. 205.

Iudex non potest cognoscere de causa propria, et licet iudex sit suspectus in aliqua causa potest delegare, et delegatus non erit suspectus, nisi delegatus sit subditus delegantis. Vasallus alienius Regis potest iurisdictionem prorogare illius alterius Regis, nisi cum consensu sui Regis; Et sic Praetor alienius Baronis, vel Marchionatus nequit cognoscere de illo, qui non sit subditus illius Baronis, vel Marchionis. Leo. lib. 2. dec. 168.

Iuramentum suppletorium non admittit q^d quis produxit plures testes singulares, q^d videtur per productionem plurium testium desistere a iuramenti probatione. Sed hoc est intelligendum si singularitas sit obstativa; sed si singularitas sit adimiculatoria, hoc est q^d unus alteri adimiculetur, admittit iuramentum. Quamvis iuramentum hoc actori honesto sit per se deferendum, tamen reo praestatur in exceptionis probatione, q^d in ea actoris vice fungitur. In vero Regno usque ad dimas cenas solidorum cum unico teste et iuramento resultat sufficientis probatio for. 49 de testib. si plusquam semipleni sit probatio, quamvis causa sit gravis deferatur. Leo. lib. 2. dec. 140.

Instrumenta. Omnis facta a notariis in instrumentis, vel error probari potest eisdem testibus, aut per alios duos testes, q^d praevalet q^d sit actum inter partes quam quod probetur contra scriptum. Ex qua doctrina inferitur magis standum esse dictis, et depositionibus testium instrumentis, contra notarium, et per ipsius scriptum, quam eius dicto, et instrumento. De morla in m. Ocaña in response Juris in prin. in lib. 2. dec. Leo.

Iudex debet recusari ut suspectus si sit Canonicus, et ligaret Canonicus eiusdem ecclesiae. Limit cap. cum. R. de off. delegati. Limita nisi ambo ligantes essent Canonici. Et si filius, vel alter consanguineus, vel commensalis iudicis fuit Advocatus, non ex hoc potest iudex ut suspectus recusari, quod nota, q^d per prima facie quis dicitur contrarium. Maranus de ordine iudicior. c. p. alia. 2. n. 99. f. 426. Vbi abunde

tractat quis ex causis iudex dicitur duplex. Sed per for. 182. Cur. 1585.
Et dispositio qd Pater nō possit esse iudex in causa in qua sit filius Advo-
cat, Et per for. 2. Cur. anni 1604. fol. 75. Et dispositio qd ceteri con-
sanguineos Excepto filiis possint esse Advocati, quamvis Pater sit iudex.
Inviditio laceratoria. V. verb. appellatio fol. 2. et 3.

Iudex laceratorius. cognoscit privative qd si moveatur super aliqua gra-
minencia, vel prerogativa intra laceriam, quamvis sit inter laicos litigius.
Ita decidit Regius cancellarius contra Villam de lleche. die 9. Aprilis 1631.
~~tenet~~ Salgado de regia prot. p. 3. c. 9. n. 3. D. Gramunt p villa de lleche n. 128.

Iudicium. Nemo debet conveniri ultra proprium domicilium, Excipe si quis
Roma conventus erat, et sic contestata, nam haec eius quamvis transire do-
micilium habeat, Roma tamen defendi debet, qd succedit in ius locum a quo
haec relicta est. l. si is qui Romae. 34. l. 19. ff. de iudicij. Sed dubitatum est
an si clericus sit haec laici debeat ^{litigari} conveniri coram iudice seculari, si
defunctus conventus fuit, et quamvis plures DD. teneant, gaudere clericum
fori privilegio; tamen receptior opinio et communior est contraria propter repre-
sentationem defuncti, et qd ubi inchoatur sit iudicium ibi fini debet. et ita factum
observatur, et dicitur in Hispanensi, et Granatensi Pratoris. Don Josephus Vela
th. 2. differtat. 40. Etiam in l. venditor. 49. de iudicij, si venditor denunciatus
fuit ab emptore, ut eum defendat evictionis nomine, quamvis emptor quig-
set citatus, si venditor habere aliquod privilegium, nihilominus con-
venitur coram iudice emptoris; et etiam est communior, et certior opinio
qd si venditor sit clericus, et emptor secularis, nihilominus venditor se-
quetur forum emptoris. Vela ubi sup. l. dicit. 40. a n. 76.

Immunitas non solum ^{sed etiam} per testes probari potest, ~~per~~ per instrumenta ~~probat~~
Co. th. 3. Dec. 24. n. 52. et antestis 50. annorum probet in
immunitati. n. 44.

Indicia. in foro 52. de criminis et delictorum nemine condemnari debere in
Criminis per suspensiones, aut probationes, praesumptiones, sed solum per pro-
bationes veras, legales, et claras. et tamen observantia declaravit ut possit
vires condemnari ad poena extraordinaria pecuniaria, et etiam corporali.
Et dum contraria sunt intelligenda ut non condemnentur poena ordinaria.
in d. h. ex argutissimis Indici ad poena ordinaria deveniri potest. Resp
observ. 1. a n. 116. Et sic iste forus observabit in Tribunalibus inferioribus respectu
poena ordinaria.

Iudex duplex a quo dicitur? V. verb. procurator. fol. 88.

Iuramentum appositum contractui revocabili ex sua natura, veluti pecuniaris, depo-
sito, donationi causa mortis, et inter contrahentes id tantum ^{pagatur} ~~firmatur~~, ut
iuramento contractus firmetur, sed ei stare, ^{et} contravenire permittatur; intelli-
git haec promissio iuxta naturam illius contractus, et conditiones serventur

dum a concedente non revocantur; sed si conventu sit ut iuramentum apponatur, ne ille possit revocare, si contra in alia natura requiritur, sicut si annullat pactus l. 12. de precario. & post alia natura assumere sicut irrevocabilis. l. 27. de don. cau. mot. Cregi. observ. 1. a n. 262. Judicialis oratio q^{do} contra potest committi? V. verb. orda fol. 80.

in instrumento referunt alij contra; per huc verba narrativa non jurantur in antiquis ad minus intervenisse, nisi per directum tunc temporis. Q^o p^o. nam ex eo q^d inserta requiruntur du^o enumeratione emanatq^{ue} a diuersis personis, non suspici^{untur} ut probent. Res apud Sarrum. g. 7. c. 45 n. 34.

Juridictio politica, et oeconomica. V. lit. o. fol. 80.

Instrumentum producens ut illud non proit adversario, debet illud producere in illis capitulis, quae pro se faciunt, et n^o aliter nec alio modo, et sic tunc in alij capitulis n^o sit productum non facit fidem, et huc praxi usque invaluit. Sed haec proccatio enervatur, si pars altera illud id^e instrumentum producat pro se, quatenus eius favorem concernat. Canon g. 1. var. c. 19. a n. 6.

Instrumenta possunt produci, usq^{ue} ad conclusionem in causa exclusive. Sed si affirmet cum iuramento ad eum notitiam pervenisse post conclusum in causa. vel sit persona qui gaudeat beneficio restitutionis in integrum, admittit ad producendum. l. a n. 9.

in nro Regno Valentie, instrumenta adhuc post conclusum in causa produci possunt, q^o aperte statutum est in foro 38. de testibus. Et notat Molle in Emorio Juris tit. 11. quest. 4. n. 4. in q^o. Vbi dicit speciale esse in nro Regno q^d post conclusum in causa possunt produci instrumenta, ne causa pereat ut eorum defectu. Et Leo th. 2. dec. 212. n. 3. refert per quamdam grammaticam permixtum esse q^d postquam ^{sententia est} instrumenta sunt genus scribam, instrumenta publica producantur.

Instrumentum relatum in alio instrumento nihil probat, quamvis ab eo de notario qui illud recipit referatur, et ad hoc ut instrumentum enunciatum fidem faciat, ne falsum sit in ipso instrumento principali inserte tenorem alterius instrumenti. Molle in temporis tit. 11. quest. 1. a n. 22.

Inventarium. a senta consueendi inventarium, non datur appellatio suspensiva. Scaccia de appel. q. 17. lim. 46.

Iuramentum. Quidam per iurij postulabatur, ex eo quod negaverat se accepisse, et postea solutionem probare intendebat, et obtinuit pro eo P. Jo. de Seter (ut fert Ro. 6. opusc. cap. 7.) cuius defensionem addidit. Et sic cum plurimij P. tenendum est nec mentiri, nec perjurare, qui negavit cum iuramento se accepisse centum, quae solverat, quamvis contradictorijs verbis utatur, supposita mentali restrictione; nam veritas moralis est pars iustitiae. Et preceptum non est

affirmativum dicendi veritatem, sed negativum non mentiri, non perimari.
 Noto verba ambigua habentia multiplicem sensum, non generare menda-
 cium; nec falsum enunciatur, sed devium a mente, et audiens invicem
 sua impuget, non enunciationi alterius. Ita explicat Saoras pag. genes. cap.
 27. Vbi Isaac agens in extremis de impartiendo patrimonio cum benedicti-
 re patriarchali, vocavit filium suum Esau, ut venaret et faceret pulmen-
 tum, et manducaret Isaac, et filio benediceret, et cum audisset Rebecca
 dixit filio suo Jacob ut offerret duas hircos optimos gregis, et paratis omnibus
 vestibus Esau, ornaret Rebecca Jacobum, et manus collum pelliculis tegit, et
 ante adventum Esau, benedixit Pater Jacob; Nec dicendum est mentitum fuisse
 Jacob dicente: ego sum Esau primogenitus, nam phisice non erat primogenitus,
 sed moraliter, sive q^d primogenitum a patre comparaverat, sive ex grac-
 dinatione divina; q^d Juris sui cuendigratia, potuit Jacob dicere se esse Esau
 spiritualiter subicit, et ambiguis verbis vti. Alius est locus Isae cap. 2.

2° non sunt mendacia, praeserta, et comminationes, ut q^d aliquis praecipit aliquid
 fieri, quamvis factum non speret, sed tenet cogere expedimentum, nam non vult
 fallere, sed mentem suam informare, ut Judex qui res tormentis comminat,
 quamvis ab executione longe sit in animo. Sicut Deus iussit Abraam immo-
 lare sibi unigenitum Isaac. etiam iudicium Salomonis ex c. afferte. 2. de praes.

3° aplogi, parabolae, et fictiones per quas in aliarum rerum cognitionem de-
 venimus, mendacia non sunt. Sic Agri cum discipulis properantibus Emmaus, finit
 se longius ire, et intravit cum illis, ut significaret se ab eorum sede longius esse,
 vel longius essetiturum, recedendo in altum, sed q^d facta aut fictionis nihil
 significant veri, mendacia sunt. 4. Hyperbole quae verum excedit, menda-
 cium non est; Seneca lib. 7. de benef. cap. 27. quoties parum fraudis est in his, qui-
 bus imperas, amplius est exigendum, quam satis est, ut praeter quantum sa-
 tis est. In hoc omnis Hyperbole excedit, ut ad verum de mendacis veniat, ita
 ille qui dixit: Qui condore nives anteire, curvis auras. quod non pote-
 rat fieri dixit, ut crederetur, quantum possit. et qui dixit: His immobilior
scopulis, Violentior amne. Nec hoc quidem se persuasurum putavit, aliquid
 tam immobile esse, quam scopulum. nunquam sanus sperde Hyperbole, quantum
 audeat: sed mendacis affirmat, ut ad credibilia perveniat. 5° interrogans
 contraria his quae certo scit, non mentit, veluti Judex. 6. Strategemata, sive
 callida consilia in bello, nulla mendacii speciem continent, quia dux occultat
 veritatem facti, veluti numerum militum, et hosti aperire non tenetur.

7. promissiones quae non adimplentur, non sunt mendacia, si ad initio animo adim-
 plendi promissa sunt, et propter circumstantiarum variationem ad exitum non per-
 ducantur, nam ut ait d. Thomas 2. 2. q. 110. art. 3 ad 5. ad hoc ut homo teneatur fa-
 cere q^d promissit, requiritur q^d omnia immutata permanent. 8. ad veritatem
 orationis, non requiritur q^d omnes termini voce proferant, vel simul scripti, vel
 simul mentales, sed sufficit, si partem orationis proferat, partem mente retine-

at, vel scriptura patefaciat. Notandum est, si aliquis sit interrogatus iure
 ex vi fidelitatis, et veritatis, tenetur clare perspicere et directe respondere
 ad mentem eius, qui interrogat; alioquin quantumvis restringat aliqua verba
 in mente, mentis, et si iuraverit, periturus est. c. quod cum arte, 22. q. 5. Si
 vero in iure, iniuriarum et per calumniam interrogat, non tenet respondere ad
 intentionem interrogantis, sed ad sua propriam. Et si iudex interrogat qui non debet
 respondere potest cum restrictione mentali. Mendacium distinguitur a fallacia;
 illud directe opponit veritati ex diametro, hec indirecte et per obliquum, et
 sic non mendax, qui vult fallere, et sic loquens cum restrictione mentali,
 non mendax. Petrus opusc. lib. 7. cap. 4.

Jure consulti appellantur Juris sacerdotes in l. 1. § de fut. et iure. ex eo quod
 Juris nodos, legumq; enigmata solvunt. Petrus lib. 8. opusc. c. 1.

Juramentum. quando vertitur causa spiritualis, non debent exigi responsio-
 nes cum iuramento, nam in hoc casu iuramentum amoniam est decisorium,
 et non admittit probationem in contrarium. dicit de iuramento.

Judex qui aliter est incompetens, fit competens ratione incidencie l. 3. § de
 iudic. Et ratio locum habet si causa ad ea connexa sit, ut sine ea nequeat
 expediri causa principalis. (respi. obs. 4. n. 155.)

Radice an omnes possint allegari suspecti, et ut tales recusari? fontanella th. 1.
 de. 5. per st.

Inventarium non conficiens, non solum prius legitima et Trebellianica, sed
 tenetur ultra omnes hereditarias Creditoris et legatariis, q. presumptione iuris
 et de iure presumitur hereditas solvenda; Et si non sit et ex eo qd res
 surripuit et occultavit res hereditarias, et vult lex qd teneatur de ius.
 Casus vari. lib. 1. cap. 2. n. 6. 7. 8. Ad filios inventarium non confici-
 ens, legitima non privatur. Canc. lib. 1. c. 3. n. 67.

Judex potest esse, qui in eadem causa fuit Advocatus (etiam si votum popalaverit) de
 consensu partium, nam iij agropantis integritati et peccatis eius dirupentis defectur.
 Et Judex (quamvis eius sit officium necessarium) potest in quavis causa se remove-
 re, etiam partem contrarium postulanti, ut puta si habeat conscientiam lesam, sicut Ad-
 vocatus quidiam se habere conscientiam lesam et improbitate causis potest a patroci-
 nis desistere. (respi. observ. 8.)

Juramentum suppletorium non deferitur iuris, nec iudice contra Christianum. Post conclu-
 sionem in causa iuramentum non deferitur, sed bene potest deferri post dilationem conve-
 sam ad probandum, secus fiet ad probationem et probatum habendum per omne
 genus probationis. Judex non potest, parte non petente, iuramentum deferre, sed li-
 mita qd in libello adest clausula huius et iudicium ministrari, q. sine alia petitione
 potest iudex ex officio deferre. Et actoris et rei probationes sunt pares, secundum
 communem opinionem, iuramentum potius reo quam actori est deferendum.
 Et an infirmalibus admittatur. Farinae. questor. iudicial. quest. 71. per st.
 de iuramento supletorio late Barbosa ad cap. 2. de probat. q. 1.

Judex. Cic. lib. 3. offic. Cum Judicis dicenda est Sententia, meminovit se Deum habere retentum. Calvini. in Lexic. verb. Judicij fol. 481.

Judex Ordinarius non solum potest delegare quando est infirmus, sed etiam eius uxor, aut filij agrotant. Bernardus dea Regul. 517. et quamvis fori sint ad litem intelligendi, vult etiam in rivo ligno observari. P. fr. Christoph. Montese in notis ad foros verb. malaltria fori 8. de Curia et Baiulo. ferit d. Mathias Morla in fine allegat. q. Proposito Rocafell.

Juramentum temerarium, ut q. do. aliquis calore iracundie iurat non ire domum, non videre aut quid simile, propter iracundiam non ligat, nec est perjury contra veniens. Ad Curiam et petere absolutionem ad cautelam, quod de facti conceditur. Ad Siciliam juramentum gerit absq. calore iracundie est obligatorium. Maranta in papi fol. 6. de juramento. n. 45. et 46.

Juramentum suppletivum. Si pendente appellatione a delatione dicti juramenti, desuperit is qui jurare potuit, et non iuravit per appellationem, et habendus pro probato dicto juramento, nam per appellatorem factum fuit quominus iuraret. non obstante quod potuit pendente appellatione petere et salvo iure appellationis iurare sibi liceret, ne forte inter ista ^{appellationis} probationis moras, probatio admitteretur - Ant. Fab. in f. lib. 4. tit. 1. ff. 14.

Jurisdiclio contra Regem acquiritur prescriptione immemoriali, aut quadragenaria cum titulo, dummodo immemoriali probetur qualitas a iure requisita, expedit in l. et penult. ff. de probat. et est regularis q. ubi immemoriali requiritur sufficit quadragenaria cum tit. c. i. de prescrip. in 6. Covar. lib. 1. var. c. 17. n. 7. Morla tit. 2. n. 64.

Jurisdiclio Curie est Index competens in prima instantia, et Gubernator nequit se intromittere for. 19. et seqq. de Curia et Baiulo, ad cuius Curie conservationem Subyndicus vrbis debet assistere in Curia Gubernatoris, ~~et~~ quotidie sub pena 5 l. ut causas ordinariarum ad eos remittere innot. for. 38. Cur. anni 1604.

Jurisdiclio. Prosperus Tacnanus in cap. indecorum. de aetate et qualitate n. 14. ait q. mulier succedens in aliquo officio, seu dignitate, quae habeat aliquam Jurisdiclionem annexam, quamvis alias capax non sit Jurisdictionis, et Exercitij Curie annuam, tamen efficit capax, et potest per se ipsa administrare Jurisdictionem, et committere Exercitium cum viro Capaxi talis potestatis, et beneficia conferre ut resoluit Rocca deis. n. de probandis in antipris. Abbas in cap. cu dilectis n. 20. de consuet. Felini in c. cum venerabili n. 36. de excep. et jammy de felva de benef. q. 5. n. 1. et 5. et Adrianus 6. in Bulla relata ab Angelo Maria Cherrino in vita Adriani VI. n. 1. pag. 627. in qua vivit ordinis militaris Regni Castellae Regis Coronae, statuit quod si Corona in mulierem transierit, possit ea omnia exercere, quae Regi poterat predictam unionem facere huerant. Idem Falco in epist. ad lib. d. d. Jamper Montese illustre. Cham die 7. Julij anni 1099. Urbanus II. concessit Rogerio Comiti Sicilie illud

Mathew to. 1.
Abbatialis privilegio
Papae potest conferre
Beneficia. ut inf.
Verb. Jurisdiclio.
de probat. in delat. d. d. d.
de Goncalis m. c. 6. de
de n. 2. ita
c. dilecta. de mai. et
libel.

memorable privilegium, concessum Rogerum cuique successores in Sicilia legatos
Apostolicos & ea omnimoda Jurisdictione et auctoritate qua ceteri talesque Majesta-
tes gaudere assueti sunt. Et ex his fuit Monarchia Castellana Sicilia. Quapropter
Hispania Reges ea se Concilio Doctissimorum Virorum Jurisdictione videntur, quamvis
Caesar Saborius eam ausus fuisset abolire. D. Martinus Carrillo lib. 4. annal. thro-
nolog. Mundi fol. 313. Et in Galia ubi proximi.

Instrumentum aliis concedunt que non sunt concedenda. c. 2. de conu. prob. in b.
inventarium. Plurimumque et inventarij: ut in juris scriptis et actibus ad in-
ventionem pertinent in libris de officio notarij de Pen. p. 1. et 2. lib. 2. in
notarij rebus.

Inventarium licet de iure civili debeat evocari intra 30. dies, et modis omnibus adim-
plari intra alios 60. computandos a die postquam nota fuit ei apertura tabularum, vel dela-
tas sibi hereditatem ab intestato cognoverit, l. fi. §. si in autem. C. de iure delib. tamen
in nro Regno, sufficit ut omni casu effectus fiat intra tres menses, nec opus est ut intra
30. dies exordium capiat. Leo. de i. dec. 107. n. 23. et 24.

Instrumentum iure communi instrumentis in iudicio, et contra iudicem exemplato
registrato, in transmittendo, perpetua fides adhibetur, ut nec ulterius exemplari ori-
ginale producere teneatur, sed exemplaris cum legitimo contradictore, adversario & pte
fieri debet, et transmissum manet originale, et ad illud tanquam tale recurritur. In Ara-
gonia, et Catalonia observatur ut exemplaris fiat in iudicio in presentia, et adversario
non citato, nec audito, perpetuam faciat fidem ad effectum iuris et fori, ac si parte cita-
ta facta esset = Hec praxis qd fides faciat transmissum sine parte citatione, generali
legni consuetudine introducta fuit. Et si pars admittat originale, cum fuerit id
ammissum, non cogitur id exhibere, sic decisum Aragonia refert de re to. 2. dec. 10.
201. a n. 39. et citat Camer 3. var. c. 3. n. 236. et seq.
Ex quibus nisi fallor deduci potest qd in Regno Valle propter eandem consuetudinem talis adhi-
betur fides, qd eodem transmissis parte non citata.

Instrumentum excedens metam centum annorum, licet non sit ~~per~~ fama qd fuit no-
tarius qui illud recepit, nec adsunt alia instrumenta eiusdem notarij, nec aliter po-
test probari qd ille erat notarius, adhuc presumitur ex ipso actu antiquissimo, na-
propter hanc antiquitatem presumunt omnia solemniter acta, etiam qd so-
lemnitatis sunt. Extra reges, et statim probationi imperfecte. Leo. dec. 188. n. 13.
et 13: ad pluribus. Videndum de hac re Afflic. dec. 251. Videtur qd ut instrumenta
extra Regnum. Nequam faciat fidem in Regno, qd requiritur qd probetur receptum
fuisse notarium, vel saltem qd recitatur tabellio, et qd instrumentis ab eo recep-
tis praestatur fides; et ait n. 5. qd si instrumentum sit multum antiquum, et nota-
rius dicit se illud fuisse, sed non potest probare per antiquitatem temporis, nec per fa-

nam, nec per alia instrumenta (q. inscribitur q. credendum est ei. sed Prax.
ait q. sufficit q. requirant plura instrumenta confecta per eundem nos = si autem
unum instrumentum producat excedens metam centum annorum, vel decem-
torum, et non est forma q. ille fuit notarius, nec sunt alia instrumenta, nec ali-
ter potest probari q. ille est notarius, valebit instrumentum, ex eo q. reperitur
et nominare notarium, et ibi sunt subscriptiones testium. nec expedit probare
q. fuit notarius, vel in quasi possessione notariatus, q. ex ipso actu ita patet
notariatus presumptio. Apud. ubi sup. n. 5. Condundu que ipse illi. confort
deci. 245.

Instrumentum. per solum et introductum, q. q. pars produxit instrumenta, mande-
tur adversario q. si volebat cogiam instrumentorum per totum die seq. m. distraeret,
alias scriba separatum redderet tradere cogiam ditorum instrumentorum,
et lapsa una die post apparatum verum vel factu curret dilatio in materia
impugnativa, ~~ita~~ ad instar testium. Leo. dec. 135. v. verb. dilationis supra

Judex potest monere litigantes, aut Advocatos ut non committant talem diligen-
tiam, nam hoc ~~est~~ indignum et erit contra officium iudicis, immo debitum,
talem sententia sequitur Pellicionius. Contrarias tenent Sanchez et alii Pa-
las, sed utraq. est probabilis, ideo q. dicit Diana in facti contingentia
ora Deum, ut iudex tibi Amicus sit. et licet aliqui distinguant ut
Xaman, hoc est hoc procedere quoad factum, non quoad jus, v. late
Diana. p. 9. trac. 9. ref. 41.

Iurisdiclio ecclesiastica. Femina ex privilegio Pape potest beneficia conferre,
et exercere quamcumq. iurisdictionem ecclesiasticam expressis tex. in c. dilecta
de maiorit. et obedientia. et Abbas potest habere curam animarum, licet eam
per vicarium debeat exercere. Inter ceteras mulieres, que beneficia conferunt
est Abbatissa S. Benedicti de Lugoniano, que etiam iurisdictionem habet in cle-
ricis laicis, et beneficia terra Castellana sambent. de iure patr. p. 1. lib. 2.
art. 4. q. 1. primus. n. 3. fol. 508 = Refert Pyrus Conrad. prax. benef. lib.

1. c. 4. a n. 96.

Immortalis possessio. Testes debent deponere de visu eo annos ante ceptas li-
tem, nec sufficit dicere articulis esse verum ad illa referendo, sed in individuo
debet rationis propriis verbis declarare = 2. licet requiratur etas 54. annos, tamen
iuxta probabile opinio et vna proximam sufficit etas 50. an. nam ad id potest testi mo-
nimus dicere de his que vidit proxime pubertatis; licet ab etate 10. annos = 3. de-
bent deponere de audita q. a maioribus audierunt, et q. illi maiores audierunt ab
alijs maioribus = 4. debent exprimere a quibus audierunt, ut appareat esse defunctos
et non potuisse in iudicio prodire = 5. debent dicere ita se credere, nam poterant a maio-
ribus audivisse, et non ita credere = 6. debent deponere de fama publica, et communi opi-
nioni. 7. testes debent dicere nunquam vidisse, nec audivisse contrarium: et si aliquis di-
xerit per visum, vel per locum non debet; nec si aliquis aliter contrarium sic tam anti-

Antoni. de tempore. c.
111. q. de test. q. vel 12.
mensium ubi modicus
reperitur centenario n
attendit. et c. 112.
plura sunt de immo-
morabili probanda.

quod, ut potest incipere, et compleri immemoriali. I. nec si 6. de liberali causa.
Hec si volens scripserit servate esse, non liborum, praedictum iuri tuo aliquid com-
parasse. Ut. praedicti in immemoriali testis debent esse personae graves, et integre
opinionis. Ceteri offer. 14.

Consuetudinum. D. Ansaloni et de Italia. Petrus D. Sicut. Sanchez et Arzu. ratione su-
hereditatem hereditatis dicit de hys. seu bonorum in ea re cadentium propositum, ut
a creditoribus hereditariis liberaretur beneficium inventarii. D. Sicut. Arzu allegavit,
et probavit dicta D. Anna nonnulla bona mobilia, et per se moventia, ac domus
supellectilia, et Aquarum Redim. (agnus non Salern.) cum duobus mulabris in diebus
inventarii descripsisse. Quis in casu in ardua ac persequenti questione, an
heres beneficium amittat, aut ad duplum tantum creditoribus teneatur iuxta
veriorum in iure et in gravi agud nos recepta sententia heres non gaudet bene-
ficio inventarii, cui illud diminute confecerit, et non sine dolo, et fraude non
apponendo in eo omnia bona et iura hereditaria, de quibus notitiam habuit, heres
non infit; et sic in obstante creditoribus hereditariis, ultra vires hereditarias tene-
antur heredes, ex quo etiam sequitur, quod intra tempus a iure et foro constitutum ad
dum inventarium consuevendi non debeantur admitti, nec retineri ad illud confi-
ciendum, et apponendum bona, quae cum dolo et fraude, scientes esse hereditaria
deserunt in eo describere et praesertim pro ut sicuti in parti, in casu in quo d.
Anna bona deserit non descripta personaliter vendiderat, et post oppositum
effectum non descriptionis dolo admitti ad descriptionem eorum bonorum non descripto.
cum sup. diei 12. Augusti 1661. iuberi et supplicavit declarari, unus in-
stante declaratione ad definitiva reservata fuit. Ad circo est. dicta ra-
tionis dicit de hereditatem legitimam non esse, et inventario non obstante dicta
Anna teneri creditoribus ultra vires hereditarias, et instantia supp. 12.
Augusti non procedere, et esse nullam, et neutra leg. D. Cosmas Jombaud.
U. Arque. V. D. Paul. Grev. V. Mor. V. D. Ant. Calataius.
Publicata per Ferrera 17. Martij 1663.

Hanc quest. in tractat
Castillo de adm. cont.
difficultas consistit in
fi. v. de iure del.
pro cuius explicat. de
laquel.

Instrumentum deperditum quomodo probetur. U. Lamon. cons. 82.
Instrumentum. Si copia publica instrumenti sit aut sententia et signa-
ta parti tradita, et non reperiantur matrici, et appisia, seu protocolia
instrumenti, an instrumentum sit suspensum de falso? et dicitur; aut
non reperit protocolli et matrici, ubi instrumentum originale deberet
esse, et hoc casu plena adhibetur fides copia aut sententiae, quod in mei
Lamon non debet dubiare propter infortunium protocolli deperditum, cui
eius custodia mihi non esset commissa. Et si appareat proto-
collum illius anni (in quo instrumentum fuit receptum) bene compo-
situm, et ordinatum consecutive, et continue secundum hunc perito-
rium notariorum absque aliqua suspitione, et aliquid sit sub-
tractum, et inter illius scripturas appisia et matrici instrumenti

de unius fide dubitatur n'appareat, nulla fides eorum authentice tribuen-
da est, imo erit suspensa de falso. ita de iur. in Sen. Catalonie.
Nota etiam qd qd quis vult redarguere instrumentum de falso, parum que
illud exhibet n' tenet edere in iudicio protocolli parte adversa pe-
tente, sed id onus incumbit colenti impugrare instrumentum
Fontan. de par. to. 2. ~~clau. 13.~~ clau. 13. gl. vii. a n. 13.

Instrumentum. Fontan. ad Reg. Carol. gl. 64. ait instrumenta a parte
producta absq' vitio, si pari nihil opponat, plena fide facere; si vero oppo-
nat tale instrumentum n' esse verum, nec a Notario publico confectum et signa-
tum, tunc quantum nullum vitium appareat, est recognoscendum et probandum
qd fuerit confectum a Notario, et pro tali reputato, vel qd testes de iure
examinati recognoscant manu scripti notari qd est tibi valde nota, vel per
litterarum comparationem cum alijs similibus instrumentis ab eodem notario con-
fectis. a n. 3. ad 6. = Hinc emanavit Reg. Cur. Rom. ut citet part ad deen-
dum contra instrumenta produta, et videndum iurare testes super illorum reco-
gnitione. n. 7. = Qd instrumenta de longinqua parte afferunt, si a pte
negantis esse vera, et a publico notario signata, an sint comprobanda, et pro
utraq' parte sunt plures D.D. sed consilium poterunt qd n' debeat fieri compro-
batio qd n' agitur de gravi, et magno preiudicio, et persona producentis est
integra et legalis. et debet fieri qd agitur de negotio gravi, et arduo, super
quo multum valet iudicantis arbitrium. a n. 8. ad 13.
Plures casus sunt in quibus quantum pari negat imbr. a publico notario confecta eu pte
adhibeat sine comprobatione nec recognitione. 1. qd portant seu post signum
tabellionis littera testimonialis legalitatis notari a quo sunt confecta, et signata ad
ordinario loci domicilij notari, ac sine subscriptione et sigillo munita, qd pro-
cedit si nullus vitium visibile ex instrumenti facie appareat. 14. et 15.
2. qd habet fide aliorum duorum aut trium notariorum afferentium illud notari a
quo est signatum, esse notari m' fidele et legale, sine q' scripturis plena adhibe-
ri fide, et licet negans unum signum possit etiam negare signa, tamen minor fraus
operumit in plurius quam in uno signo, et si hoc procederet etiam negaretur
littere testimonialis ordinarij. n. 16. 17. 18.
3. qd persona tabellionis est nota. Roder. Suarez in l. potest iud. §. pro cui. n. 34.
4. qd tale imbr. est antiquum ultra 60. annos, nec nulla requiritur cognitio.
Covar. in prac. c. 21. n. 6. v. secundum. Menos de prac. lib. 2. praef. 18. n. 11. = n. 20.
5. qd agit de modico preiudicio, et ipsius iudicis motu cum ipso imbr. conuenit. 21.
6. qd pari tacet, nec videt approbare imbr., et si postmodum opponere velit, au-
divi n' debeat. Mascov. com. 1300. n. 18. Unde molevit praxi, ut concedat de
latis ad impugnanda instrumenta. de Recognitionis late Covar. prac. q. 22.
Mascov. d. d. 1300. a n. 28. = a n. 22.
In recognitione littera missiva n' debet esse exacta recognitio ut probet sicut
aliarum scripturarum, cum n' soleant scribi littera scribi in prima testium. idem
in recognitione paritatis descriptarum in libris et cedulis mercatorum. n. 27. et 26.

Index. Aegyptiorum Reges ex lege sua iudices iuramentis adhibebant, si vel Rex iussit quid iudicare non iuste, non obtemperarent. Plutarch. in apotege. fol. mibi 176.

Pontigonus tertius scripsit Ciuitarib, siquid scripsit, quo quid contra leges imperaret ne parerent V. falso sibi. Plutarch. fol. 181.

Inhibitio, et quilibet praeceptis de nihil innovando est timendum, et si sit multum. Ludov. dec. 435. et 119. n. 8. Pena dec. 433. n. 2. et 893. n. 9. Ita apud Marches. de commis. p. 2. pag. 478. n. 2. sed inhibitio ad tempus limitata non extendit post tempus dicit. dec. 75. n. 1. et conu. 247. n. 18. et conf. 294. n. 6. Juncalys ad Reg. Canc. gl. 65. n. 8. Et sic in inhibitione ad 40. eis transactis, licet et impuni iudex inferior procedat saltem de ut. Bul. p. 2. c. 7. n. 4. et 5. et de hac inhibitione temporali ipso iure extincta V. esse de inhib. c. 5. §. 9. n. 16. et c. 9. §. 2. n. 16.

Quod optime explicat in 2^a sent. pub. per Ferrera 23. Maij 1674. ibi: Nec supercedimentum provisum in calce dictae supplicationis hui obstat, cum tantum erat impositum utque ad Audientia horam, et cum in provisione facta in assignatione, illud noviter non fuisse provisum, cessasse est certum. Unde cum in calce supra facta est provisio Cong. partij die prima iuridica hora solita, et usq. ad horam nihil innovetur, postea in assignatione debet reiterari supercedimentum, alias cum sit temporale censetur finitum.

Instrumenta enunciatia. 2^a sent. pub. p. Josephum Laurent. Saboya 8. Aprilis 1674. in favori Gaubij de Jure fr. D. Jacobi Pertusa contra proponentes Giffada & Morent, et Novelda. Attento deinde q^d ex instrumentis in processu inventis, et pro parte dicti Don Jacobi in eo exhibitis constat dictum censum ad illud pertinuisse iusti, et legitimi tituli, ex quibus licet aliqui non sunt exhibitis, tamen referuntur enunciatia, et calendarij geminarij utriusq. in alijs instrumentis, q^d sufficiens est ad hoc ut dominium dicti censui iure comprobatum optime dicatur, q^d verba enunciativa in antiquis instrumentis proculdubio probant, maxime conuentionib. alijs ad iuramentum, prout in p^{ri}ncipali casu concurrunt, simul ut quasi possessione exigendi pensionis dicti censuali sub alijs D. Fr. Jorica.

V. infra. verb. Instrumenta

2^a sent. per Ferrera 8. Aprilis 1674. in favori Comiti de Salent et contra proren. Sam. de Morent, et Novelda. Et Attento q^d iura dicta remanent inhabitata, quin relevet oppositi per Gualys, non se quod licet constat de iurisdictione censui ad cuius omni sunt curam prefati censuale, non tamen apparet de legitimatione personarum, qui instrumenta huiusmodi firmaverunt, q^d in eo quod fuit receptum per eundem Gualys die 22. Martij 1480. reperitur enunciatum et calendarij titulus, quo pertinuit dicti censuale, scilicet testamentum Amoreti de Domino, in cuius favorem illud fuit oneratum, et in antiquis instrumentis verba enunciativa in eis contenta suff. venter probant, et legitime presumuntur.

J. l. b. vocat ad l. l. Lucius 88. §. ult. de leg. 2. l. mori. g. §. solent. de p^{ro}mis. l. 22. c. de testam. Cuj. ad l. l. de testam. et 16. q. 9. Pap. in l. 11. de hui. quib. ut indig. Don. et l. 6. c. 6. lit. A. De Saio Scipione Nasica ait l. 2. §. fuit. 37. Cuius publicae domus in sacra via data est, quo facilius consuli possit. ff. de Orig. iur. pro Exornat. Advocatorum v. l. d.

Inquisitio dicitur transmissio. Et procedat ad captivam sufficientem leviora indicia
 sicut ad generalem inquisitionem; at pro speciali inquisitione majora debent
 esse; utentiora ut procedatur ad captivam; et utentiora ut reus damnetur.
 Menos. de proc. lib. 1. c. 88. n. 1.
 Inquisitio alia est generalis, specialis alia. Inter sit pro instructioe Inquisitio
 inquirendo quis delictum perpetraverit, et habita notitia delinquentis, inquiri possit
 in specie; et ad quod sufficientia indicia leviora non deparis agitur, iudicis delinquentis
 modo aliqui habeant colorem. n. 7.
 Indicia sufficientia ad quod inq. sunt. 1. ex testimonio cuiuslibet testi alia
 inhabili quia inimici, vel inhabili minoris est. quamvis Clar. quod etiam suffi-
 cium ad p. seculi. 2. ex assertioni vulnerati superviventi. 3. ex fama.
 4. ex gravi inimicitia. 5. ex testimonio propinquorum vulnerati. a n. 12.
 Ad speciale (inter alia) haec committunt. 1. fama, na ut vult Clar. legitime
 probata sufficit etiam ad captivam, et torturam. 2. gravi inimicitia. 3.
 ex fuga. 4. ex testimonio socij criminis alijlib in casib. 5. ex asser-
 tione offensi existentis in articulo mortis. 6. ex denunciatione iudi-
 ci vel alterius officialis praepositi ad deferenda crimina. Hue vsq. Menoch.
 us vsq.
 Grazz. de def. rer. d. 9. c. 1. n. 1. inquisitio debet fieri legitime proceden-
 tis iudicij contra reum, iuxta Bullam Pij V. adhaec in crimine laesa ma-
 iorari. Nec Princeps potest mandare ut transmittat inquisitio non gra-
 dentis legitime iudicij, nisi in commissione mandet Princeps iudici pro-
 prio et ex certa scientia, sine parti instantia sibi constare de crimine, na
 suplet omni defectu, sicut ad parti instantia.
 n. 11. P. debet procedere diffamatio, sed n. 14. ait de consuetudine totius Mun-
 di hoc non servari, na sufficientia indicia, quae sunt loco diffamationis.
 n. 18. P. debet constare de cor. g. delicti.
 Graz. c. 2. n. 4. non sufficit de positione unius testi integri; Oculata de-
 nunciationem publici officialis; quarela vulnerati in articulo mortis;
 iuram cu aliquis iudicij. Quia socij criminis n. sufficit, et torturam
 ad hoc solo transmissio fiat, sent. n. et mandanda executioni, cu per
 hoc n. dicit satisfactum motu proprio Pij V. nec sufficit q. assertio et
 ei fuerit confirmata in tortura, na socij de positione socij fide facit in
 crimine exceptis. et n. 8. q. diffamatio sufficit, dummodo de ea in
 aut legitime constet et omni habeat a personis fide dignis, et a maledictis
 cu alijs circumstantijs a iure requisitis.
 Farin. tit. de inquisit. q. 1. got. n. 45. censet remittendum esse arbitrio iudi-
 cantis quae sint indicia legitima ad formanda inquisitionem.
 Farin. contrav. lib. 9. c. 15. dicitur tenet inquisitione speciale fieri n. posse
 nisi procedat legitima diffamatio. Expre. tex. inc. inquisitioni. 21. de
 accusacion. ibi: cu inquisitio fieri debet solummodo super illis, de
 quibus clamore aliqui processerunt. etia prob. ex c. qualiter 24. eod.
 na cu iudex n. possit esse accusator et iudex, fama censet denunciare.
 q. diffamatio fama. et clamor nullus erit iudicij.

Panorm. ad rex. in c. inquit. 21. de accusat. n. 2. de iure civili regulariter ^{procedi debet (in fallor)}
 non proceditur per iram inquisitionis, sed tantum in quibusdam casibus exceptis. Ita in l. pra. 8. de cohabit.
 sed de iure Canonico procedit indistincte procedente infamia ut in c. quatuor cler. et mul. ibi: q. d. in
 c. h. et. Et Maranta in prax. q. 6. n. 48. tenet secundum canones ^{non condita publicis et}
 inquisitionem esse remedium ordinarium, et si quis per veniente ^{monito debeat appellari no-}
 alienatione non tollitur inquisitio. ^{torius, in eo casu que testis}

Farin. in prax. crim. q. 1. q. 1. n. 8. ait secundum iure canonicum super omni ^{ad huiusmodi crimen nul-}
 delicti indistincte procedi posse ex inquisitione, tanquam ex remedio ordina- ^{ta esse interrogatorum cele-}
 rio, et citat Bal. Dec. Barba. Marant. Novel. Monie. ^{ri: q. in terminis publicis}

Et n. 9. ait: sed ut clar. q. 3. vers. debent aut. q. d. ius de iure canonico in ^{procedi per inquisitione}
 omni delicti possit officio procedi, tamen q. d. etia eo iure non servantur ^{in p. d. 4. n. 20. hinc in}
 in iudicio inquisitioni ea, que regulariter in iudicio criminali ser- ^{olunturum de iure canonico}
 vanti debent, propterea nedi de iure civili, sed etia Canonico inquisitioni ^{non est ordinarium sed ex}
 semidistincte extraordinarium. Alciat. Hier. Boss. qui in Claro testantur de ^{traditio ad generali con-}
 communi. Ut Alciat. conf. 169. n. 29. et seq. lib. 1. ubi probat de iure ^{stantur receptum q. in}
 no, de iure et Proc. nemine sine accusatione damnari posse ex c. foru. 5. ^{omni delicti que inquisiti}
 iudi. de 2. l. ^{procedatur.}

Farin. d. to. 1. q. 9. n. 24. exorat clar. (qui tenet q. 6. v. gratia, solenni-
 tate diffamationis ad hoc ut procedat inquisitio, ab Aula necesse) nam dicit
 q. fama non debeat procedere inquisitionem indistincte; sed q. in modo et Practi-
 ca, qua hodie videtur iudicari inquirendo fama non procedit, nam non inquirunt
 ab speciali inq. sed a gnti, scilicet qui commiserit delictum (ad quod gnti
 informatione fama non requirit) et si tunc generaliter interrogati aliqui
 nominant in specie, poterit ex gnti inquiri. De iure ad speciale contra
 nominant, etia nulla fama procedente, nam iudicia ex gnti inq. resultan-
 tia sufficient ad specialiter inquirendum.

Tertullianus in apologetico lib. 2. cap. 2. n. 3. Plinius Vni in Provincia regent,
 damnatis quibusdam Christianis, quibusdam gradu pulis, quid de cetero ageret compulsiit
 Traianum allegari propter obitinationem non sacrificandi, nihil aliud de eorum sa-
 cramenti compulsiit. Traianus respondit: hoc genus inquirendos quidem non
 esse, oblatos vero quiri oportere = Tertul. n. 4. O sententiam necessitate con-
 suam. Negat inquirendos et innocentes; et mandat quiri et nocentes. Parit,
 et levit; Dissimulat, et animadvertit: Quid temet ipsis censura circumvenit?
 Si damnas, cur non et inquiri? si non inquiris, cur non et absolvi? Iatro-
 nibus vestigandis per universas Provincias militariis statio sortitur. In reo
 maiestati, et publico hoste omni homo miles est: ad socios, ad consocios
 inquisitio usque extenditur. Solum Christianum inquiri non licet; offerri
 licet, quam aliud esset actua inquisitio, quam oblatio. Damnatis ergo oblatum,
 quem nemo vult respiciam, qui quoto iam non meruit ideo gratiam qua
 nocens est, sed quia non requirendus inventus est.

Item in c. 2. de accusat. tenet tam iure canonico quam civili per inquisitionem procedi ad
 diffamatio verum accusatoris tenet = inquisita legitur canonica l. 2. §. si quis de
 adulter. superat inquisitionem l. in eodem §. de probat. superat in eodem l. 2. §. de accusat.
 & superat. falsi testi l. nullum §. de testib. Calamny l. 1. §. de Calamnia. et peritiam
 etiam de inquisitione subone l. in eodem de off. Prae. l. 4. §. mandati. pecunia l. §. quae
 de off. Prae. l. 3. §. de annona. In materia criminis et hereticarum, criminali non in
 terminis conueniant, et sic et receptariis interpretantur in eadem l. 1. §. de iuris. l. 6. §.
 et obsequat ad Negitibus cognitionem amittant, nisi missum obis audiant sua off
 reuolator sine reuelat l. 2. de accus. l. 6. §. de accus. non l. 1. §. de iuris. l. 6. §.
 Humiliari ad finem. iure sacralis hac inquisitio committitur l. 1. et 6. §. l. 1. §. 8.
 recog. - Et in materia per inquisitionem tenet ordinaria imponitur.

Item in c. qualiter et q. de accusat. n. 18. dicit: Ad hoc omnia
 scilicet ad inquisitionem tenet non ordinem vel l. 1. §. de accusat.
 & iure canonico cessant ex consuetudine huius temporis secundum
 quod etiam de iure civili permissum est iudici procedere ex officio
 et per inquisitionem; unde tunc hoc generali consuetudine facienda
 et concluso in contrarium id est inquisitionem ex officio iudicis
 ordinariam pro extremum ad consuetudinem
 Item tam in his de mai. Auctor. dicitur et per Erichs civil
 & canonicos la. in q. de remedio extraordinario, per de puer
 dela pua. consuetudine et per remedio ordinaria

Instrumenta enunciativa. Anoncl. de tempore. c. 111. Enunciatio duorum pluriusve instrumentorum ultra centum annos probantur ad quemcumque effectum. etiam in praesentia iudicis tertij, qd. plura instrumenta de antiquo habent vim probationis fama. Et fama in antiquis plene probat, nisi adsit aliquid qd. diminuat. Enunciatio antiqua etiam probant identitate bonorum, et per ea probat nobilitas sicut ex historijs et sponijs. Affli. dec. 245. n. 3.

et n. 7. qd. hoc intelligit de modo enunciatio proveniant a diversis personis et suspectis, nec sufficit qd. instrumenta sine plura, sed qd. sit recepta a diversis notarijs, abij protra enunciatio reputantur. plurius Rota.

n. 8. plures enunciatio emanat a personis suspectis probant si alia adminicula concurrant. et n. 15. qd. licet unica enunciatio excedens centum annos plene non probet facit semiplenam probationem etiam contra tertium. Et iunctis adminiculis facit etiam plena probationem. Burat. dec. 172 n. 11. et 12. et 33 = n. 16. qd. plures enunciatio ultra

60. vel 70. annos quamvis concludenter non probent, magna tamen faciunt praesumptionem veritatis = et n. 17. qd. si enunciatio sine indebentur, conglutantur ad vicem et hinc fide tollunt, pro ut duplex fama.

Index sedem pro tribunali potest procedere contradictorius in eius gravitate commisso ore tenui, et sine processu, in dicit notorius ex eo qd. sit in contra iudicis, et aliorum. Nec opus est ad probata qd. Index selet pro tribunali, sed vel curia, vel per, modo sicut in actu exercendi huius officij et iurisdictionem. Farin. qd. 21. n. 158.

Caroval. disp. 2. n. 298. et 299. agit qd. Index iniuriatus possit procedere et quomodo iniuriatorem, dummodo offensa respiciat officij et dignitate non persona. et etiam sit appropinquata poena ordinaria a iure, seu sicut arbitraria de iracundia calor faciat excedere. et v. plura ad. a Car. relato.

Cabal. to. 1. casu 128. resolvit aut offensa est dignitas, aut persona, qd. primo casu cognoscat, in 2.o. Henricus, nec Index offensus informationem mittat, sed ad iudicem superiorem remittat, et ibi sicut de iure in causa in qua filij iudicis offendi fuerunt, natura ipsa persona patris censetur offensa.

Iniuriarum poena est arbitraria, ideo si delictum sit atroc, potest iudex poenam ad mortem extendere, itaque dicitur alapa officiali. contemplatione officij, et ex odio privato, potest poena mortis daminari. Farin. in gravat. to. 1. q. 25. a n. 36. et vide ibi limitationem eius.

Iuramentum. Adrianus et Alexander Riera intendebant annullare compromissum factum ut Aug. no. Hernandez, qui formis supplicis libellus posuit in d. A. supplicando meliori est qd. opponitur exceptioni perjury dicit Riera, dicit exceptionem admitti et illius ore declarari ut apud illos est nulla, et non possit illos agere quousq. absolutio nem a iuramento obtulerant. Et d. A. per Marcum q. h. p. h. 1668. de iure hae omnia procedere, et neutra in expensis eius. hoc motivo ibi: Immo potius dicit Riera illas (sententias arbitrarias) non servantes, sed contravenientes non obtemperantia absolute, perjury incidisse certum est, et agere non posse, et a iudicio repellendos esse.

Iuramentum est speciei tortoris spiritualis. Peguer. in prax. c. 12. §. 5. Mathen de re crim. contr. 146. n. 45.

Instrumentum productum ab una parte in claus. si et iniquum, si conti-
neat aliquid contra producentem, nihilominus iudex potest sententiam con-
cedere, si producente, quamvis altera pars, cuius favorabilia continet,
id non reproduxisset, nam hoc procedit ex abundantia. Morver dec. 49.
n. 10. et 11 -

Judici alapa dani pena mortis punitur. Ric. dec. 31. p. 1. Viv. dec. 46. tit. 1.
Marant. de ord. iud. 4. p. dist. 1. n. 71. Farin. q. 17. n. 36. Et an Nobili libe-
ret occidere propter alapam locuanda Viv. 2. dec. 46 -

Ad l. municip. 93.
de cond. et dem. V.
orig. lib. 4. c. 11. n. 4.

Instrumentum. Joa. B. Hansenius in lib. de iurando veterum edito Tolosa
1614 - cap. 2. citat Gel. c. 18. lib. 7. de iuramento Annibali Cartaginensi = Cic. de
off. 3. cum vero iurata et dicenda sent, meminere Deum se adhibere testes,
id est, ut arbitros, mentem suam, quia nihil homini dedit ipse Deus divinius =
Ving. Krad. et Honor. in plerisque a Tyrannis aboleri voluerunt, tamen
que fuerant iurando deus, ut ipsi aiunt Sacramento terminata ratant essent
edixerunt L. 9. C. Theodor. de iurim. h. i. q. 2. sub sec. = Ad aras iurabant, cuius
vitus plena est antiquitas Plaut. in Epidem. act. 5. sc. 3. I. tange Aram hanc
Venoni. L. tango. I. per Venere hanc iurandu est tibi est. tene Aram hanc. L. Te-
neo. I. de iura me tibi argentum daturum est. L. fiat est. Quod si fraudasti,
die ut te in quatuor tuo Venus erudice, caput atque etatem tuam. Hinc verus
Verbu Amicus ad Aras veronum a Pericle. Rogabat eum Amicus ut in causa gra-
da sua gratia derideret - Iudei olim iurabant libro legi manus adponentes. Sa-
gittis apud Meech. Exod. 21. Unde et nos manus Evangelij applicamus. Hinc
per iuros n. tantum punitur a Deo, sed et filii et posteris ob violata Religionem, nam
iurandus religio est L. 21. de doct. L. 25. de iurim. Gel. 14. c. 7. Cic. pro Roscio
ubi simul quid pueravit, ei credi potest, etsi per plures Deos iuret non oportet. Et
aliqua deformitas corporis erat comu per iurij Horat. 2. od. 8. Vlla si iuris tibi
generat Pena Perine nocuisset unquam, Dente si nigro fere, vel uno Tur-
rior ungu. Antiquorum superstitio gurabat per iuris in naso, lingua, manu, albi
navis fieri. Ovid. esse Deo credamne? fidem iurata fessit, et facies
illi, qui fuit ante manes. Quam longos habuit nondum per iura capillos, Tam
longos postquam numina laesit, habet. Candida candore, roseo suffusa rubore
Ante fuit, nives luet in ore rubor. Etiam per iuris pena datur, ut fulmine
de Caelo a Iove tangunt, + iudicat Virgil. En. 12. Audiat haec Senitor, qui federa
fulmine sancit, id est vindicare fulmine q. contra formulas iuris iurandi factas,
est. Homer. Iliad. 1. Iupiter Pater, qui ille graec, augustissime, maxime, - Sol, qui
cuncta inspicit, et cuncta audit, - Et flumina, et tellus, et qui infra funtor vita -
Homines punitis, quicumq. per iuris iuraverit, - Vos testes sibi, conservate vero fce -

+ Iurur. ibi adducit Dur-
nebum lib. 25. c. 9.
ibi Arminius.

Lura fide. de penis habitu. et Alex. v. l. ii. (de reb. credit. et de Presbytero de iurante. v. l. P. Damian. lib. 8. epist.

Cap. 3. Iurare est: iurandum sicut conceptus proprie affirmative - Iurare est: re credita seruu-
rio negare, ut vult seruu. ad Virg. lo. ten. Abiurare que boves; abiurata que rapinis Caelo ostendunt
hiet ingignet a Hansenio. Periurare est fide religiose et sancte daram non seruire. Cic. de off.
3. Non enim saluum iurare, periurare est, id est ex animi tui sententia iuratori sicut verbi sunt
verbi conceptus more nobis. Coniuratio est (ut vult seruu. in Virg. 8. ut Belli tymus est) puius
militij na in Bello Italico, aut Gallico qd. experienti viciniae erat timor tumultu, dicitur
exoritur ibat ad Capitolium et proferens duo vexilla, roseus quo pedes, et ceruleus quo equites evoca-
bat dicebat: Qui salua vult Lemg. me sequatur, et qui conuenissent simul iurabant, et dicebat
ista milita coniuratio.

Cap. 4. Castor Aedepol i.e. per A. de Polluui. Me castor. Me Pollux. Me Hercules. i.e. ita me
castor adiuvet qd. Me diu Fidiu. i.e. iurandum per diu fidem. Chia diu Fidiu fuit
duodevini lovi filius Sex Pompeius de puii verbi. Alig. do. voce aliter offerant ut Minutus
Felix in Octav. iurare pro iurare dixit. D. Gorian. Romulus iurante Proculo Deuofactu
simile in Sactant. c. 15. lib. 1. et D. Augustin. c. 15. lib. 3.

C. 5. Iurandum quasi lovi iurandum Clemens Alex. si Neuiu: iur saerant, lovi iurandum
sanguine. Pratorca aliud qd. et aliud seruum. illud si qui aliud verbi simularer, et con-
tuleret, qua mens dicitur, et ratio. Euripides in Hippolyto. Nut. O fili, iurandum ne
contemnat. Hipp. Singra iuravit, meni vero manet iniurata. Cic. 3. de off. si gradomby
factum pro capite pretium non attuleris, nulla graui est, ne si iuratu id non feceris. Seneca.
Quid ad Patre pertinet, quod amantur iurent? michi crede nec ad Deo pertinet.

Pollux lib. 8. c. 6. Protestatio iuramentum est, quo accusator testat se veradice. Contratatio
id, quod reus contra iurat, se non deliquisse. Contestatio utrimq. amborum iuramentum. Deie-
ratio, cum quis ad legatione, aut aliud quodda publicum munus electus, infirmittatis, aut impo-
dentis gratia dicitur aut ipse, aut per alius. Deiurant etia citati testes, si nihil eoru ad que vo-
cantur, scire esse affirmant

C. 7. In Gallis gogulis aliquis iurati dicunt qd. iurant. etia in Boemia. Hec (in sal.) pro exor. Iurador
natione nominu iuratoru Calde

C. 10. Patroni iurabant esse vel esse patrono. l. 8. l. 14. de iur. patr. ite adesse liberos iurare
nuptias n contracturos d. l. 8. et l. 6. cod. Liberti alia iurabant l. 7. de op. lib. l. 44. de lib. caup
l. 13. de acceptil. iurabant daturis oportet, qua Patronus arbitraret l. 30. de op. lib. q. p. iudici.
ad arbitrium boni viri iuxta Celsu in l. 30. Fideiussores iurabant l. 1. §. 3. quar. rer. act. l.
28. §. 2. de iurciu. iurabat moriens quantum haberet in bonis ex Nov. 48. qua de scriptis
na sive in tte. sive in alia scriptura facta heredes sui, vel extranei sequi debent, nisi melius
hereditate multari ex Nov. 1. nec alia bona debent sequere quasi hereditaria per tor-
menta serorum, vel alio modo. l. 1. §. 1. de b. tut. l. scriptum. §. com. vtr. iud. l. si fundu
§. 1. §. si libertas. de leg. 1. l. in Patro. §. Patro qui filio. cod. l. 15. §. vtr. ad sale. na moriens per
iurandum enipini hoc velle videtur l. in Patro. §. filius. de leg. 2. Prohibetur iurabant
nunquam se ab impio illo, et turgi ministerio destituras, q. abrogatu Nov. 51. q. nul-

Uini est momenti iurandum contra bonos mores L. 1. §. generaliter de pact. L. si qui in iudic. §. ut de leg. 1. L. 5. C. de leg. 1. - Haeredes quoque L. 8. §. quoties de cond. inst. L. questione. C. de fideicom. L. 11. C. q. et quibus q. p. L. 29. de test. mil. §. si. inst. de fideic. heredit. et ex Constitut. Imp. Frederici de Treuga et pace. Ubi litem qui Somini deciderit mobilia populo a iudice dirigenda dari statuit, non fructus, et immobilia heredi relinqui. Si modo iurauerint se nihil ex eis pro scripto suppeditaturos, si iurando non paruerint, iam non amplius ea ex proprio, sed feudi iure ab imp. tenere posse. Legatarij iurabant d. L. 29. L. 112. §. 1. de leg. 1. L. 20. de cond. et dem. L. 62. de adq. her. Nec non tutores, et curatores L. 11. C. de iur. prop. calum. L. 111. et si. de adm. tut. L. uelut C. si cert. est. et singularare in L. si. C. de fideic. L. 19. C. de episc. stud. - Indivortij L. in d. usq. §. 7. de iur. iur. - Obbetrici relatione faciunt cum iuramento ut intit. de ventre iurando. Minores iurabant L. 1. C. si advenus vendit. cum Auth. sacramenta p. d. in nuptijs adhibebat iurandum Gel. lib. 4. - Val. Max. lib. 11. Cic. 11. de Orat. Suet. in Tib. c. 35. Equiti Romano iurandi veniam fecit, ut uxore in fugio generi deprehensam dimitteret, quae se nunquam regidiatum ante iuraverat. ne perfidiae actione teneret aut peritrij, quae gratia Princeps olim faciebant L. iung. in prin. ad Municij. Controv. 10. lib. 2. apud Senec. et Contr. 27 = Salutantum iurabant Terent. Heeyra act. 1. sc. 2. ibi Philotim, quae Parmeno salutauerat, ille resalutat; at Syra addit: Salve treccator Parmeno quae loco Donas: Olim (ait) Salutantum addebant iurandum, ut hoc sedulo facere viderentur.

C. 11 - Erat vetus sacramentum contendendi ratione, scilicet q. in ius ventus erat, actor, et reus se invicem interduo sacramento quadragenario, interdum quingentenario lib. gatorum provocarent, eratq. sacramento certus affium numerus, qui apud Pontif. ce, hoc est in aede sacra deponerent, ut is qui in iudicio iuraret sine sacramento ex loco sacro auferret, videri ad ararium rediret, ut ex Festo, et Varrone lib. 4. de L. L. docemur. Vidend. Vgriam in libello de Protribunalibus - Lege Latoria antea non dabantur curatores minoribus, nisi causa cognita, mali moris fuissent deprehensi - Omne sacramentum, sponsionis requirebat, sed nisi contra. sic Uidor. Orig. lib. 5. Sacramentum est signum sponsionis; vocatur autem sacramentum, q. violare q. quing. promittit, perfidiae est. Sponsioni aut. sine sacramento locus est in lite iudiciali. Et per sponsionem sacramentum nonnunquam intelligit. Cic. in Ver. 3. Aut pro pra. liti iudicialium cum sibi accepisset, sponsionem faceret, et ita de hereditate certaret.

C. 12 - Iurabat ex animi tui sententia. Cic. in Acad. quest. Quae ratione etiam maioris comprobatur diligentia, qui primum iurare ex sui animi sententia quemquam voluerunt et 3. de off. quid ex animi tui sententia iurari sicut verbis comprobatur more nostro ac de Orat. Ubi pro animi tui, legem, animi tui. et in L. cum 11. §. q. observari. C. de iuram. prop. cal. Si iuri lib. 22. ex animi mei sent. iuro, ut ego non deceram, neq. alius Civem de ferre gatur. Quintil. c. 5. lib. 8 = notro verbo, ex conscientia, sincera fide, ut

In l. 3. §. eiusdem. de testib. at non ita in l. hac consuetissima §. qui test. fac. poss. - Alia formula est, si fallo, de qua Cic. lib. 7. legit. 1. et Plin. inx. in gratiar. Quin etiam iudex iuravit iurandum, et ille iuravit, expressit, explanavit verba, quibus caput suum, dominum suam, si sereno secessisset. iurabatur etiam ita me diament, id est iuramentum apud Graecos. Simile etiam in Genesi c. 31. de Labano et Iacob. etiam apud Demosthenem: malum hoc mihi veniat accipit pro iurando - iurat: ita mihi deos velim propitios, ex Cic. ad que verba Asc. Pedian. Genus iurandi id est quod dicimus: tantum mihi divinitus caveat, quantum verum est illud, quod dico tibi. De ea, ita Seneca loquitur Tranquil. in Tib. cap. 21 = ita iuram. Val. Max. lib. 9. c. 13. de Bruto. ite Seneca legit. de Bruto - Terent. in Adelph. ac. 11. sc. 1. indicat iurandum nolle esse factum. Sannio loquitur: Tu quod te postoravi purges, hanc iniuriam mihi nolle - facta esse, huius non facias. Crede hoc, ego tamen ius persequar. - Neg tu verbi solvere unquam, quod mihi re male feceris. - Novi ego verba haec, Nollem factum: iniurandum dabitur, te esse - indignum iniuria hanc, indignis cum ego mecum sum acceptis modis. Ubi Donat. iurabimus inquit te esse indignum cui iniuria fiat huiusmodi. Seneca dixit Plaut. Amphit. scena. Altemora interloram prohi, quo trinoctius ille lugiter ea affertur, n' aliam in gratia rediturum ait nisi satisfacias nichil adunet iniuriam nolle esse dicta, qua in me iniuriam protulit: quod mox praestat miser: Mane ait arbitrari tuo iniurandum dabo, Me meam quidiam esse uxorem arbitrari, id est si fallo, tum me summe lugiter quero Amobitruo. ni, ut semper iuratus sis. atque hinc mox erat sollemnis satisfacionis, et qui offensus sine ea satisfacione condonabant, ignavi habebant, vel indigni qui legem spei vindictae haberent. C. 3. iurabant etiam de convincta. can. si peccatum. 22. q. 1 = etiam per deum l. ait Prator §. ut de iur. iur. Nec pergerunt de hoc iniurandum, sed in l. in Patro. de leg. 1. l. 2. §. com. de legat. l. 3. de iur. sic. §. 1. inst. de fid. hered. testantur vox est testatoris heredes ut det vel faciat. Ubi apud Capitor. lib. de divinis lection. c. 15. iurare deum pro confirmare dicitur. Et apud Xenophontem lib. 5. Ped. per Deos. Longi alia minus Platonem qui 11. leg. ait: Utile quid est propter institutum, non temere Deorum nominibus uti, ne Deorum maestas vobis. Uocatus apud Stob. ser. 25. in pueris causa per nullum Deum iurare debere dicebat. Athenis erat templum Fidei Deae, quapropter Attica fides est incorruptissima de templo hoc meminit Plaut. in Aulul. Uellium lib. 1. adeo enim certa Atheniensium in Romanos fides fuit ut semper, et in omni re, quidquid sincera fide periretur, ad Romanam Attica fide fieri credi- carent. Contrarium apud Graecos, de his loquens Cic. Orat. pro Placco: Testimoniorum Religio- nem, et fidem, nunquam ista natio coluit. et Fidei Attica est que a Poetis dicit vera, certa - sed libet uti iniquitate, quia, et interea - Thesali ex arbitrio vendebat fidei, long. in Phoen. multi Non Parca, sed adstant, sed lubrica fide Thesali. etiam Poetis lib. 31. inhumana crudelitas, perfi- Graeca fide. dia pluraque Punica, nihil veri, nihil sancti, nullus Deorum metus, nullum iniurandum, Alex. ad Alex. §. nulla Religio. De yide Tertullian. adversus Marcionem lib. 2. Postquam graeca fidei refugiu- c. 10 in fi. ait fal- spirantibus hosti, - et glomerata dolis emersit pestis operata - sponte sua. etiam Parthi apud los et Persis nulla iustit. lib. 41 - Roma vel mala fide possidere apud I. C. est cuius iusto titulo, aut sine iusta causa iur. iur. religione possidere l. qui a quolibet. de contrab. empt = Graecula cautio apud Cic. dicit propter Graeca moneri, ubi dicit addunt praedictis lib. 10 in liliy. fides = Digeris id est per Deos perij - Per capillos dei iuram. Novell. 77 = apud Plaut. Heruli fides, serorum fidelis hero - Serui iuramentum nulla fuit habita fide Plutarch. in Coriolano.

Urat aut magna castigatio serui delinquentis, siliquis currus, quo te mones sustinetat tol-
lens et ferens, exiret circa uriniam: id enim passus, et sic consequens, n' ultra fides habebat,
dicebat aut furifer.

C. 14. Per salute Principii, et per salute mea Tertul. in apologet. c. 31. Plin. imm. lib. 10.
epit. Per hastam iurabat q' hastas pro dijs habuerunt, unde Lutatius illud. 1. ha-
sta in medio fore exeret, mandavit q' pro deo, ipsa numerare. Exhiguit nos hastas
affervandi intra lineas columna reconditae, n' ut nunc fit iuente. Homer. Odys. 1. Hastas
quid ferens posuit ad columnas longas - intra theca hastarum. alludit Virg. Aen. 12.
Exing' medij ingenti adnixae columnae - Adibit astabat valida vi corporis hastas - Actory
Aynici solium. itaq' Solemne iurandum per hastas id est sceptrum, q' in scepro iura da-
bant Homer. Iliad. 1. iure ratum facio iurando, hoc esse futurum - per sceptrum hoc.
et Troji truncator lib. 43.

Per iurare Parentis. Proger. lib. 2. el. 15. Osiatibi iuro per Marii, et oia Parenti - Si fallo,
civis heu sit mihi vterq' graui. Ouid. de ponto. el. 3. Per mea tela facit - Poeta Prin-
ceps Iliad. 9. Per caput hoc iuro, per q' Pater ante solebat. Vbi seru. q' filij imitentur Pa-
rentes - Ouid. Heroid. Perque tuus nobis caput, q' iunximus iura - Perstus omnes,
cognita tela mei: - Nulla Mycenaes sociasse cubilia mecum - iuro - Et apud Homer.
Iliad. 2. Ulyses iurat Thetide: Si rursum in populo discordia verba ferente - Repperero
caput hoc iuro, nec vniu Ulyses - Telemachi Pater esse ferax. Cultus capiti tanqua' Hierogly-
phico saluti apponitur - De more apponendi manus capiti. Cuius ad l. 4. de iure iur.
iurare Parente ut filio n' agnosceret, nec pro talis habere. Senec. c. 4. lib. 4. Adonif. Quid?
non tam duri quida', et tam scelerati Patres sunt, ut illos averdant, et iurare eis, q' q'
sit

C. 15. Per Geniu, et per Geniu Principii Mart. lib. 7. ep. 11. Vp. in l. si dico & si quis. de
iure iur. id est deus, aut cuiusq' sui custode. Epictetus cap. 14. lib. 1. disert. Deus (ait)
etia custode cuius nostrum addidit, et Genium Curatorem, cuius igitur fores adduxerit,
et tenebras intus fecerit, ne succurrat dicere solus sum; non enim es, sed Deus intus
est, et Geniu noster intus est, quibus quid opus illato lumine, ut videant quid faciatis? ille
autem Geniu est habitans in nobis Deus. et Senec. epist. 83 = Per seculera iurat. Seneca
Pater suaviora it. per seculera nostra iurabimur. et Quintil. lib. 9. c. 9 = etia per Manes apud
Senec = Per ignem Virg. 11. Vos aeterni ignes, et non violabile vestrum - Testor nu-
mum ait - Per Argem, et dijs peierantes, nos annorum spatio gemimus in Tartaro.
Statius 8. Et Styx per iurata diuina - Arguit. Virg. 6. Fm. Cocytis stagna est.
et 9 - Uxerat idq' ratum Stygis per flumina sacris, - Per que torrentes, atras voragines
vires - Annuit. Homer. Iliad. 11 - Stygia non flumen ab Unda, - illius exoritur,
quam dijs iurare verentur.

C. 16. Uratur infanti. Beneditus Leuita c. 209. lib. 6. Si res interrata furto ablata
fuerit, liceat ei super quem interrata fuerit, sacramento se excusare de furto. inter-
rare est apud sequentiu deponere. - etia iurantes solebant ferri ignibus gestare, et igne supe-

rare, et transgredi Cic. lib. 96. et Sueton. lib. 4. Annal. Boior.
 C. 17. iurabant antiqui dicitur: nihil mihi credas divini et humani, quod est, nihil mihi
 vltius rei credas. Plaut. in Arian. Nec divini, nec mihi humani quicquam accideret -
 Armonia, si huius rei esset mentium invenire.

C. 18. Liv. 8. ab U. C. in devotione ab U. C. Deigibus: Pontifex eum togam praetextam (ait)
 sumere iussit, et velato capite manu subter togam ad mentis ementa, super telus subiectam
 pedibus praetextam sic dicens. Per crucem (ait, Hansen.) exemplo singulari iurasse
apud Sophronium Patriarcham Constantinopolitanum indico: iuravit (inquit) per crucem
vltima illi non reconulari - Per fura. Virg. 7. Aen. Satagur Aeneas iuro, extraxit potentem.
in facinus iurat Ovid. 3. Met. - qua terra patet, qua regnat Brynnis, in facinus iurare

per maria iurabant nautes, et salinibus Aen. 6. tanquam navita ait: maria omnia
iuro - Aristophanes in Avibus per eas iurat iurando: iurabatq nullus time
horum iurat etia, et nunc Anserem, quando deiecit aliqui aliquid. Lampo au-
 interpreti, et per anserem, tanquam per avem auguralem iurabat. Lampo erat oraculum

C. 19. Horat. lib. epist. 1. Vallius adlicus iurare in verba Magistri. per translationem ductu
 ab his, qui inducium, imperatorumve verba iurabant - Obiurare est iurando obtemperare
 ut in Pentaciles: formidabant obiurare. Festus

C. 20. Polybius lib. 3. foederis tertij inter Cartaginenses et Romanos meminisse in primo
 iurandum ita factum narrat: Primis Cartaginenses Deo patrio iurati sunt. Deinde roma-
 ni per lapides secundum regulissimum ritum, Marti, Quirinique numinibus additi iu-
 randum praestiterunt. Lithus vero lapidis fuit huiusmodi. Foecialis sumptis in manibus
 lapide, postquam de foedere inter partes convenerat, haec verba dixit: Si recte ac sine dolo
malis hoc foedus, atq hoc iurandum facio, dy mihi cuncta felicia praestent. Sin aliter
 aut ego; aut cogito, ceteris omnibus salvis in proprijs patrijs, in proprijs legibus, in proprijs
 locis, in proprijs templis, in proprijs sepulchris, solus ego peream, et hic lapis e manibus
 meis decidet. Nec plura locutus, manu lapidem dedit. - Per locum lapide iurat. Cic. epist.

12. lib. 7. Gel. 1. c. 21. na simulacra deorum lapidea pro dijs colabantur. - Per oculos iurat
 Ovid. 11. am. et Tibul. et si praequebus fallax iuravit oculos, - timoneq suam, perque
suam Uperem.

C. 22. de formula iuramenti militum U. Gel. 16. c. 4.

C. 23. Milites in salute Principis iurabant Arrianus c. 14 lib. 1. Deo praestanda vobis iuram- vel lib. 3.
randa est, quale militibus, caeteri, at illi mercede accepta iurant xbu omnibus se praestitu-
ros salute Caesaris. Tertul. de Cor. mil. et Cajet. c. 5. lib. 11. Dio lib. 1. Liv. lib. 22. et 10.

Fredericus Imp. in conhit. de pace. Simulacrum est tibi Curiae.
 C. 24. Simulacrum militum iuravit singuli, na necessitate electos tremit vobis periculum
singulos iurare n gatur. Virg. Aen. 7. - Simulacrum cumultu - coniuat trepido Latium

C. 26. Medea prois Euripid.) Ego hoc per futura, ita tu ut iuraret alijit: Me. Confido
sed domus Felia est mihi inimica, - et Creon, sui enim si iuranda devinere qu-
ru, - Abducere volentibus me ex agro non permissus, nec tradi. - Verbi vero compositione

fata, et Ixi iurando oblitus - Amicus eris mihi, et inimicorum meorum legationibus - Non parchi, ut igitur medea. Res enim meae sunt infirmas, - illi vero sunt opus, et domus Regia. Et hoc mulierum prudentia probant. Aegus subdit: Praei verbis quos iurum deos. Medea praeit: Me. iura solum terra, et sole Pare Patri - Mei, et totum simul genus Dierum. Aeg. quam refacturum, aut quid non facturum? dicit. Med. Quod neque in electum me sis unquam in terra, - Ne aliquid si quis meorum inimicorum me adducere velit, permittitur te id iurante, et volente. - Aeg. iuro terram et splendidi lumen solis. - Et omnes deos, me his statum, qui ex te audio. - Med. Atque ut. quid aut parchi, si non gratiteris hoc iurando? - Aeg. Quae hominibus iniurij solent accidere.

C. 27. Avicenna de fonte Acadino narrat, tabellas iuramento, si recte iuratum foret supernatare in eo, nisi liquor perfundi; si pergerat, mox in profundum rari, nisi apparere ultra. Sardinia fabulantur habere aquas scaturigines, in quibus merus si perierat, caecitate crimen luebat; integer celerius periret, clarus videbat.

C. 28. Purgatio per ferrum candens sublata per. c. 3. de iniurijs - iuramenta amantibus tanquam locosa, irrita erant, et quamvis perierant venia illi ad ius pollicetur. Ovid. l. 1. ^{ad amorem} Iupiter ex alto per iuriam videt amantem Horat. lib. 2. od. 8. Ridet hoc iniqua Venus ipsa, ridet - simpliciter Nymphae. Tibull. el. extrema lib. 3. per iuriam videt amantem - Iupiter, et ventos irrita ferre iubet. Procopius epist. ad Euphrasium: pulcherrime noverit amantibus affectum proberit, etiam si perierat voluerint, venia illi ad ius pollicetur. Vng. Constantini pulcherrime iuravit in I. A. (Theodor. de accusatione et iniurijs - Decretum et synodi Constantinopolitanae in Trullo: iurantes iuramenta ethnica, canon poenae subiit, et nos eodem excommunicandos decernimus.

Alex. ab Alex. 5. C. 10. Linnus 4. Dec. lib. 1. ad fin. Festus Pompeius lib. 9. Plutarch. rationum reddidit. Haec dicit quod.

C. 29. Flamendialis non iurabat. Liv. lib. 31. C. Val. Flavius, qui quae creaverant, q. Flamendialis erat, iuravit in lege et poterat, Praeterea autem plus quibus die, nisi qui iurasset in lege, non licebat gerere. Plutarch. in probo. c. 43. Sive q. gehenna sit, et gehenna libris iniurandi, oportet enim flamini sacerdoti a iuramentis, quia corpus, quia animum immunit esse: sive q. haud conveniat ei, cui sacra id est maxima credimus, in minimis fidei adhibere: sive q. omnis iniurandi execratio, per iurij finis sit aut exitus, at haec funesta est, et exitiosa; aut q. per iurij discrimen omnibus commune futurum est effit, si nefario, aut per iurio, supplicationis verborumq. verbis cura committetur. Gel. c. 15. lib. 10. Et ait Plutarch. Antiqui et episcopi non abire ab illa civitate (scilicet non iurandi) aut si vis maior adhiberet, cautum ne iurarent, ut hoc legis imperio aliorum malitia consideret. Offere hoc opera effit abuti, et vis probat, itales, Hispanis, Germanis, et foris aliarum gentium.

C. 30. Iurandi constit. de incendiar. et pae. vrb. statuit q. bona publicent, et domus destruat illius, qui pae iurare, et tenere voluit. Huc funtorum alluit. Qui pae iurare modis formalis tenere - Improbis abierit, qui possidet, omnia vulgo - Derisiva parent, even-tendy Penates.

Jurati dicuntur Consules in aliquibus Provinciis q. iurant, q. probantur ex cap. venientes l. de
iuriv. l. que habet statum. de iur. et. c. 7.

Iuramentum. Juramentum de iuramento confi. q. 1. c. 38. n. 14. et 15. tenet iuramentum de servando sta-
tuta lectis tam edita quam edenda n. utendi ad statuta moris utentium n. recepta, vel per contrarias
consuetudines abrogata, nam iuramentum intelligit agnitione iuxta naturam actus super quo imponitur
et recipit illius conditionem, limitationem interpretationis, exceptionem. Et statuta n. recepta, vel abroga-
ta id non sunt statuta. Iuramentum servare statuta et consuetudines, tenet servare laudabile, et obligat
tam iuxta c. dilecti. de maior. et obed. et intelligit iuramentum de receptis, et non non abrogatis. Et
sic in gratia, sicut iudicatur a predicto futurorum = de iur. lib. 3.

Ius Canonium, et delius historia. Ut verb. Legi Canonice.

Iuramentum. Impp. Antonii Pontifici maximo nomen et titulum iuramentum c. in ad verum. dist. 96. De remissione iur-
c. de ver. dist. 21. et q. pertinet ad Pontifici auctoritate, quoniam pro domo Pont. persequuntur
q. de dignitate considerant, et sic imp. cuius res sacre et ad religionem pertinentis gratia, et maxime
causa iurandi, id est Antonii. Et Verus (qui nunquam eius statum) in l. p. ad Muning. res q. l. f. ad Muning.
Iuramentum: prout se facere iurandi, et qui iuraverat se ordinem n. observaturum, et postea quum in viciis
Patio fuit, nam ad publicam auctoritatem expedit, q. electi ad publica munera, excusant, et iuramentum q. boni
moris contrarias, et in eo sicut in alio quolibet superioris auctoritatis semper intelligit excepta. c. veniens.
l. c. la. et 22. de iuriv. c. confisus. de h. et h. Unde hodie postquam imp. q. iam scilicet Antonii Pontifici
fuit per via relaxationis iuramenti, sed laetacita condit. in eo intellecta. de iur. et h. var. res. lib. 3.
c. 31.

Iuramenta remittuntur dupliciter aut per modum dispensationis et abolitionis relaxando vinculum obli-
gationis Deo quatenus ex iusta causa; aliter per modum iuste interpretationis, seu condonationis. Dispensa-
tio solum potest Rom. Pont. vel Prae latu l. c. 11. §. ult. c. 13. de iuriv. = Per modum interpretationis Prin-
cipi seculari possunt iuramenta iuste declarare ex ratione iuris naturalis divini et humani, et an-
tequam sit iuramentum, et quomodo intelligi debeat, et servari. Per modum condonationis potest iuramen-
tum remittere, q. n. remittit iuramentum relaxando, sed decernendo, n. esse iuramentum ad observantiam
servari, nam quemadmodum seculari potest laicos ad observantiam iuramenti compungere c. 2. de iuriv. in b.
Sic et remittere. L. accipit q. agant de iuramentum iniquitate, et recipientis turpitudine, nam si probabilis
dubitandi ratio occurrat, tutum est ab illis compungi, et laici non tenentur. Et etiam si laici re-
mittat materia debet esse temporalis, et inter laicos. Ut l. ad h. §. si de iur. par. ubi lex Julia remittit. l. 6. §. si de iur.
de iuramentum §. a laico libito imponitur ne ex ore deat. Et quia Augustus imp. latore huius legis patron.
tanquam Pont. remittit iuramentum. Nam Julia de maritalibus ordinis latuit anno 736. ab U. C.
quo tempore Augustus nondum Pontifex sumus adeo, nam mortuo Julio Caesare, legatum per vim iuravit Ponti-
fici Episcopate, post cuius obit Augustus fuit creatus Pont. anno 740. Resin. lib. 3. c. 22. sed l. lex Julia
n. remittere nec relaxare per dispensationem iuramentum, sed interpretari iure humano remittit esse, et
ipso iure n. valeat, nam si valuisse n. esset lex seculari remissione inducere. l. 69. §. si de cond. et dem.
Ratio inducendi interpretationem fuit propter gravem materiam. Unde iuramentum inferre impedimen-
tum iurij remittit tanquam quibus voluit contrariis. l. §. si p. car. de pact. c. 19. de iuriv. id est l. §. de mil.
in c. 12. §. si de iuriv. ab illis iurantes de n. loquendo, nec de alendi parentis declarando iuramentum esse
ipso iure nullum, sic tenet l. §. de re mil. Mile lib. 3. c. 22. ubi dicitur condonari a laico iuramentum
h. ann. §. c. 1. de iuriv. n. 13.

l. si qui int. cog. Nec obstat. *l. si qui sari. cog.* Qui iurato promittit iudicio diti, non videtur iurare, si ex concessa causa hoc dece-
 runt, veluti si gravi morbo impedit, aut a superiori iudice locatus, non iuramento intelligitur clau-
 sive in eodem statu maneat vsus singulari. *l. 38. l. 82. de solut.* Et tollit iuramenti vincula per in-
 terpretationem, quae fit lege civili. Sic in *l. vlt. de non num. pec.* nam si adhibito iuramento se plu-
 rimum promittat, potest opponere exceptionem non numeratam pecuniae, nam videtur iurare se numerationi.
 Iuramentum observandum est. publicus favor secundario videtur, si modo alterius saluti dependens non
 obstat. *c. contingit. 28 de iuri. c. licet de iuri. in b. Misa lib. 3. c. 37.*

Principi seculari ex iusta causa super iuramento non datur interrogatio potest habere, et prohiberi ne in-
 terrogat. *l. 8. de cond. int. l. 20. de cond. et dem. l. 2. de iudi. vid. l. 5. de ill.* Ratio est nam sepius in
 laici iuramenta interpretantur ut figentur seculari iurisdictioni, et ecclesiastica se submittunt,
 ad quae iuranda comparit. *c. 3. de for. com. in b.* nam quilibet privatus potest bonis suis lege imponere
 ne in ecclesia, vel ecclesiasticis personis transgredatur. *l. si. de ac. int. empt. l. deo nobis. §. hoc aut.*
de lo. et cler. Sed hoc non intelligitur in contractibus invalidis qui ad validitatem loquuntur iuramento
 nam tunc non videtur appropinquare ad elidendam seculari iurisdictionem. *Misa c. 37.*

l. glau. 5. 32. q. 7.

Obst. c. glau. 5. 32. q. 7. Vbi quaedam habent illicitum esse coniugium non potest dicitur addunt Patres Con-
 cilio Militano in qua causa lege imperiale petenda promulgatur. *q. 11. impri. agunt de matrim. l. 2.*
 non deprecatur lege imperiale et declaratur matrimonium nullum, sed transgressores iuri puniuntur a goli-
 thia potestate. nam frequenter in iure seculari Principi de rebus sacris lege sancitur, id ipsum monu-
 ecclesia ex scriptis legis habere, nam alia ratione qua est principalis auctoritate coercens transgressores, et
 ecclesia de rebus sacris potest adiciant. Et hinc profertur praxis quod Principi cuius legis advenit lege
 ecclesiastica, et tamen nova pars melius observentur. *Misa c. 35.*

Ex gradibus continentur lege Augustana, quae poena confiscationis imponunt, contrahentes nuptias
 clandestinas, vel poena exheredationis filijs eorum. Simile nuptias contrahentes, et quamvis
 huius teneant hae. *l. de servandis tanquam iuri Canonico contraria;* attamen contrarius est
 receptus, nam licet in Canonibus permittitur hoc matrimonium absque consensu Patris, non tamen
 approbat, nec honeste credit, immo tunc nubentes Parentes afficiunt gravi iniuria, et patris potest
 Patri iniuri adant, et pecunie laetabunt, et ideo iusti lex civilis gillat. *Misa d. c. 35. vbi de*
alij legis civilis tunc iura res ecclesiasticas.

Obst. In seculari potest impedire obligationem iuramenti antequam procedat. *P. Misine,* nam iusti
 ecclesia non potest iuris

Inquisitores. *Sahad. de report. Bull. 2. q. cap. 33. n. 14. Adhuc Secretum*
ne per vram auctoritatem se intromittant contra Regem, et n. 27. et 35. et 37.
hanc prohibitionem non comprehendit regiam personam. V.

Iuramentum asserendum nequit dispensari, q. eius materia sit indispensabilis, nam id est verum vel falsum coram.

in c. quamvis pactis. & pac. in 6. c. 3. n. 6.
Iuramentum ubi est oblatio sub precepto divino continetur, et ideo eius vinculum nequit dispensari, sicut nec
etiam votum, sed possunt dispensari ita ut per ea cogitur id q. sub voto continebatur et a conventu pro-
missum fuerat, in aliquo casu, vel singularem essentialiter vel in parte, aut maiori boni impeditur et hoc
ex sententia S. Thomae. Et hoc dispensatio pertinet ad Pont. et alios laicos & seculares. Si vero iuramentum
est manifeste inhonestum, aut iniustum ipso iure non tenet, et sic non est necessaria dispensatio, sive declaratio.
Rom. Pont. ex aliqua iusta causa potest concedere dispensationem = L. de commutatio fit in melius
non est necessaria superioris auctoritas. n. 4.

Pont. potest per dispensationem iuramenti vinculum et obligationem tollere aut remittere ratione materiae
quod ad eius liberam Administrationem pertinet, nam tenet excepta in iuramento superiori auctoritate.
Ut in augendi diminuendi beneficii gubernatione - de iuramento non alienandi res ecclesie
n.

Cor. in c. quamvis pactis. l. q. c. 1. n. 5. Per creaturam q. potest iurari, q. in illis continetur iuramenti gratia
illius honoris et deo honoris exhibet, nam et spiritus idolatrie et blasphemie. Sicut iurat per creaturam referen-
do eam in Creatore, cuius nomen et maiestas in illis existit, et est de ac iurare per Deum. Et ita iu-
rans per Evangelium videt iurare per Deum cuius Veritas est in Evangelio. et hoc modo componendi sunt
sex. contrarii.

Repro castelle iure iuravit in iuramento promissorio omnium poena infamie et amissione omnium bono. l. 3. tit. 12. ho.
nam: in asseritorio etiam quia pars dicitur facti talis asserenti adhibetur. l. si. tit. 16. c. 3. h. de 4. fori iud.

damnat ad triennium, et alij. pars poena talionis. Terminus in laico et morte fore et omnino potest. in manu. de castis.
a. iudice seculari vel seculari. for. c. 11. de iur. iur. n. 7. ^{quod iurat. in q. q. 7. mundano de lit. 64. n. 59. ad ful-}
num. vela de relig. cap. 23. ^{quod iurat. in q. q. 7. mundano de lit. 64. n. 59. ad ful-}

In l. 2. §. de iur. iud. iuravit solum ven habet utroq. et iuravit per sumptum aliquo colore nulla poena patitur in quibusque non ad co.
et ita intelligend. fit. in l. 2. §. ad §. sub. gnaist. ubi non videtur in poena maiestatis sanari ubi in fallor publici lucellus l. 3.

erat iuramentum q. iuravit tempore iuravit q. de contrahens morte. - l. si. §. qui. §. de iur. iud. ubi. tit. 12. lib. 4. fori
per Deum perieram infamia notatur = l. si. de iur. iud. ubi. tit. 12. lib. 4. fori
in l. qui. §. 33. ubi. ubi. perieram in iuravit per Deum perieram iuravit = et sic fit. in l. 2. de reb. iud. intelli.

gund est q. iuravit per Deum in labore aliquo, non est puniend. ut vero aliter puniatur. = aliter for. in l. 11. in §. ubi. de
iur. iud. n. 9. ^{quod iurat. in q. q. 7. mundano de lit. 64. n. 59. ad ful-}

cessat iuramenti obligatio remissione vel condonatione eius in cuius favore praestitum est. l. si. §. qui. et agunt.
na Deum vocavit iuramentum, nam et auctus habet in commendam et favore parti, et proinde illa condo-
natio remittit Deum. for. c. 1. de iur. iud. n. 9.

Relaxatio per qua tollit oblig. iuramenti potest fieri a Pont. sed non in parte praestitum, proterquam dicitur contrari
illius, nam ubi illo non quodam oblig. parti = Pont. per hunc relaxat parte non utatur; Epus aut hanc relaxat
tata n. 11.

P. Fab. agonisticum lib. 3. c. 23. ait q. non aliter corona vincitur Athletarum qui ad certamen prodierunt
dabantur, nec ad dimicandum aliqui intermissu, nisi iuraverit. Athletae, ipsorumq. Parentes, fratres, sunt verba fa
it gymnasta ad certamen locut ex eo facto nominati Horij, utraque manu submen gerentes in
terram clava stabant praestarent. Et quidem ita, non tantum per se, suosq. Parentum fratres, gymnasta + hoc iuramentum
tam nihil factum ablo malo aduersu subitum, moens certaminis Olympici. Veruleta per P. for. lib. 50. c.

deum admodum meritis continuis omnium exercitationis amplexu ordinum haec omnia observatum 8. n. 12.
esse. Si enim Pausan. Graeci fol. 135. vidend. de Fab. lib. 1. c. 5. in marg. et lib. 2. c. 27. in marg.

quodsi apud astra stabant et hinc haec ^{quod iurat. in q. q. 7. mundano de lit. 64. n. 59. ad ful-}
iuris me factum = ad iura in iuramentum, ad iura in iuramentum non fuisse perieram mihi fol. 340.

Alex. ab. H. lib. 3. de iur. gen. c. 13. f. 263. Animalium sum tamen et se nulla re tenens quae de iuramentum
vando se iuravit iudicere conuictis

De penis puniendi apud varias gentes. omnino videtur Alex. ab Al. lib. 6. c. 10. f. 664.

Solenne gladiatorum iuramentum apud legum f. 10. lib. 2. c. 5.

Oratio Religio propter superbiam non iuramentum apud veteres. Videtur An. Robertus. Alex. et Alex.

De quodam ritu iurandi ubi iurans habebat faciem ardentem. Plutarch. in dione fol. m. l. 24 A.

Notarius falsus videtur: confitetur punitur amputatione manus, et notatur infamia c. irregularis. 6. scripta. de prohib. fudi alien. lib. 2. feud. Videtur parte corporis qui peccant ea mulctari. N. imp. cent. 6. off. 65. Ant. P. ver. inf. ad leg. com. de fals. n. 19. = Grotius in c. 3. de crim. falsi. n. 6. q. apud varias gentes Notariorum pena fuit estitatio, et dextera manus amputaretur legibus Lombard. lib. 2. tit. 51. c. 11. in legib. Ripuar. tit. 59. p. 10. lex praedicta. Siculi post manus amputationem capiti indiderunt suffragium lib. 1. tit. 92. ep. 2 = Alex. Severus digitorum nervus iubebat incidere ut non nunquam scribere possent. Lamprid. in eius vita.

B. Augustini. iurando ad facilitatem iurandi venitur, ex facilitate ad consuetudinem, ex consuetudine in periculum deducitur. Grotius in c. 26. de iur. iur. n. 13. et ait q. ex ornat. prot. de iur. bel. lib. 2. c. 13. n. 21.

De corporibus scilicet inemptis. Iac. Nicol. Locensis. misel. lib. 3. c. 20. Theop. crit. s. to. 2. p. fol. 374.

Per s. i. in seq. tit. 4. lib. 8. recip. Blasphemus proinde vice detinetur in vinculis per mensem. pro. impudens et in per sex menses, et mille spondiorum. In 3. publice sciatum sibi lingua, nisi sit persona parva indignitate vel qualitate, q. pena 2. duplicatur. Grotius 3. c. 1. n. 2.

Religio est prohibita. V. l. s. p. 10. de iur. iur.

De iuramento Episcopi et Flamini non nisi d. l. Mathaei de regim. 3. q. addendy. Inel. f. i. v. n. 1. de la. videtur.

Petr. Rodius ver. iudic. lib. 1. tit. 4. c. 2. Romani sicut Sacerdotibus Tempus attingere. Ideo P. Licinius Crassus fuit Consul et Pont. Max. = M. Fabius legibus censor et Pont. Max. = Sed dubitatur an Flamen dialis possit Tempus gerere, cui iurare non licebat iuxta Gel. Praetori edito. et ille cum

Verba sunt Livij bella Consulibus mandabantur, Flamen vero creabatur Consul. Et cum C. Valerius Placcus, Flamen dialis, Fidei iuramentum creatus esset, mota controversia si num esset euegere Magistratum q. iurare ei prohiberetur. Magistratum autem plus quinque dies vivere, nisi qui iuraret in lege, non licebat. Atqui Fidei fuit. nam petente eo ut legibus Alueretur: Senatus decrevit, ut si Fidei, qui pro se iuraret, arbitrata Consulium, daret: Consules, fieri videretur, cum Tribuni plebis agerent, uti ad plebem ferrent. Datus qui iuraret pro patre L. Valerius Placcus, Praetor designatus. Tribuni ad plebem tulerunt. Plebs scivit, et prius esset ac si ique Fidei iurasset. Tunc resperit (ni fallimur) ritus iurandi per alieim, qui iuravit in lege.

Et dicitur. Altera in c. inter. 10. de purg. can. ait q. Clericus infamatus & excom. non absoluitur etiam effluente accusatore, quinquam Canoniam purgationem subierit, que pro motu dicitur indicitur, tertia, quarta, septima, vel in gravioribus criminibus quarta decima manu per testes iuratos qui dicuntur Coniuratores. ut in d. c. 10. c. quoties. c. p. de purg. can. Sa. vramentalis, et Coniuratores in lege Altemann. et Baioar. qui deponant perdere illum esse uxorem hominis, quo iuratur.

Alteria in c. accipimus 10. de purg. can. Coniuratores non iurant precis innocentia eius qui purgatur, q. nemo iurare cogitur de facto alieno l. generaliter. l. de reb. cred. l. Videtur. & in lit. iur. Sed iurant de veritate c. 16. c. quoties. de purg. can. c. quoties. de testibus.

Altezza in c. 2. de pur. orb. ibi: Alia est purgatio canonica, que fit quarta vel septima manu, id est per testes iuratos, qui dicuntur compurgatores. de purg. can. de Fornell. ius. sp. lib. 13. c. 13.

Alphonus Rex Aragonum Ludovicus Ferdinandum filium suum Regem cuius singulis verbum ad fidem valeret, quantum primorum hominum iuramentum: Primorum. lib. 1. de eius gesti. Joanni à Chokier in thesauro juris in primorum agrorum lib. 2. c. 14. incipit n. 5.

Inhibemus. V. Tribonianus

Los Reyes Aragonos interquella persona. La Reyna D. Isabel de Borbon testifico una causa sumaria de la inform. de la vida y virtudes de Ven. L. de Loxa y de sus hijos. y de sus hijos. D. Pedro de Navarrete Can. y Andres Apellan y Jerez. y de su Mage. y de la Reyna y de sus hijos. Amado de la Reyna. informacion de don Juan de Guzman del Rey de Loxa su confessor. Saiva conciencia en el dia de los años de la vida comunera y hauiendose de conformacion en esta depoficion con el fido, con y en semejante oracion hauiendo declarado sus preseres y regnas, me mande y en su nombre de quise lo siguiente. Lo primero es que y concluye el dicho = Todo lo qual me mande su Mage. dixese y se usase en su nombre en las prietas y de las columbras virtudes y vida del Rey fmo. de Loxa su confessor se hacen por comission del Nuncio de la Santa. dada al. Rey de la Chantre gran. de Navarra, y afito de porre y declaro como secret. de la Reyna Mage. y lo firmo de mi mano, y alle con el sello R. de su Mage. en Ma. a 11. de ju. de 1525.

Por mandado del Mage.

U. de Pedro fernandez Navarrete.

Una total depoficion entera en el lib. 2. de la vida de dicho Ven. Loxa a fol. 598. y refiere las depoficiones de los demas Reyes y todos juraron.

Me dice D. Joseph de Polanco en su confesion y declaracion una calle de Alcalá que era abitada de muchos Reyes no mostrar los rayos q. de su gran.

Judex in Aragonie iudex debet esse 30. annorum. Bonaria ad tit. del lugar donde se buive de tener el
Consejo de Pl. 422. col. 2. Et ad tit. de nominat. et promi. Conil. R. A. fol. 424. col. 4. n.
7. Similiter Consilij Parliamentaria in Franca. Debit. 2. to. pag. 148. = in Castella
26. annorum. Burg. de Paz fol. 153. n. 57 = de iure sufficiunt 26. anni l. quidam con-
silia. fere ad = Venetian. de reg.

In Castella non potest Magistratum gerere minor 23. annorum l. 2. tit. 9. lib. 3. recop.
Alamanian. de off. official. p. 2. l. 4. n. 10. Comorat l. ad. 8. de muner. l. 2. de vacat mu-
ner. q. et ad Magistratum obtinenda, sed ad senatoria dignitatem, nullus, nisi 27.
annuum aeger admittitur. fegon. de iur. ant. Rom. lib. 2. c. 2. Feloxer in l. ubi. c. 2. n.
13. sed Gallum n. 16. crebent minorem huius etatis prescripta admitti, si alia sit
idoneitas, nam si ita esset non prescriberetur etas, sed commenderentur more, con-
silia et =

De iuribus, aut minoribus de iure respondendum, aut in diebus per. in l. 1. §. 3.
de postulando. l. si 91. §. sequitur. 3. de v. o. l. quidam 57. de re iudic. l. si rogatus
20. §. consul. 4. de man. vind. l. vn. infi. ff. de offic. consul.

Iudicem precursus, aut aliter offendens licet exemptus sit, potest ad illo puniri l. nul-
lum. 4. c. de lib. Kocier. de iurid. p. 2. q. 25. n. 3. et q. 45. n. 107. Cou. prac.
c. 14. n. 8. Bonaria lib. 3. c. 5. n. 33. et 36 et lib. 2. c. 18. n. 89. Carlea. de
iudic. diff. 2. q. 6. ser. 478. Giurb. cons. 59. n. 91. cu. seq.

Inducias concedere non potest fideiussori et si sit obligator uti principalis, conue-
nire, sed creditor qui induci non avertit, recte potest. Fontan. to. 2. de c.
471. cu. duab. segg. Et ita discussa re in aula de Ant. fact. promiss. ad
callem petitioni per Michaelem Benedito inducias habentem, et libe-
rari omnes fideiussori supplicentem die 15. septem. 1667.

Instrumentum. Per instrumentum non probatur elictum. cu. limitat. Farin. q.
84. ex n. 1. V. Maske de re crim.

Inquisitio contra clericum per iudicium laicum. Clau. 19. Bull. conq. de
Castro Palao de censur. diff. 3. punc. 20. Farin. q. 8. de iur. to. 1. lib.
4. c. 9. Barb. de pot. ep. p. 3. alleg. 208. scac. de iud. l. 1. §. c. 11. n. 40.
V. Sotoz de iure ind. lib. 3. c. 1. n. 1. Franco de pati. ind. to. 1.

Iudex. Sepe Lucia centum et viginti testib. opus erat ad probandum iudicium
immota accepisse Max. lib. 8. c. 1. Brison. 2. antiq. c. 17. Decian. 2. lib. 8. c. 38.
n. 51. Deinde iure civili non aliter hoc probatur nisi clari evidentib. ple-
nib. probationib. Bellug. lib. 35. §. post milit. n. 13. ad minus duob. testib.

precipue cum id sit contra iuris presumptionem, que stat pro iudice, et iudice propter
 administrationem iustitie plures quodam inimicos. Sed coniecturae sufficientes ad
 torquendum iudicem. Maxima coniectura, et presumptio est contra iudicem
 si officium vel Magistratum quida pecunia adeptus sit, quapropter Alex. Suvr.
 simili officiorum venditione non sustinuit dicens: qui emunt, vendunt.
 Etiam firmius iudicium corruptionis contra iudicem, si post latam sententiam
 a victore aliquid accepit, nisi ex gratia sententia causa accepisse presumitur, nisi
 aliud evidenti firmis probationis, vel coniecturis ostendatur. Deciam. d. c. 38. n. 15.
 lege Castell. hoc ius et correctum, et ad plenam probationem sufficientes tres testes
 licet singulares, et de facto proprio, dummodo sint integrae famae, et opinio
 2^a haec clam, et occulti sunt, et 3° hoc requisitum a lege desideratur, re-
 quiritur plena huius extremi probatio scilicet testes esse integre famae. Nav-
 bona ad l. 31. glo. 16.

in nro Regno valde hoc ius in commune, et sic plene et evidenter et
 probandum. De Sanchez lib. 3. cons. cap. viii. dub. 1. et seqq. contra iudices munera recipientes
 sive post sen-
 tencia. Legula 20. Apostolica Cancellaria Innocentij X. publicae Romae b. sextae, vel e-
Oct. 1644. Statutum quod si contingat providere alicui persona a Parochiali eccliam a dubi-
 clia, vel alio beneficio habente curam animarum, nisi intellexit, et in his ad habenti
 intelligibilitati loqui. Sicut idioma ubi ecclesia vel beneficium consistit, proprio, bus literis, q^a
 mandatum, seu gratia nullius sit robori, et momenti. possunt, vel
 debent coram
 eo litigare.

Ni fallor de idioma aliqua coarctat Lud. Gomezius in reg. cancellar. debet coram
eo litigare.
Utrum reserua. Avius Pined. ad l. 1. pte. 1. de bon. mater. n. 33. Causidum
 ait ab errore imperitorum quatenus iudicium in sum antiquius est iure
 C. qd non est verum; qd plures l. c. quorum reserua habemus in Pandectis vix-
 erunt sub imp. quorum constitutione dicitur in libro C. et plura adest Pined.

Inducia quinquennales, vel eorum exceptio non operatur contra Creditorem ex causa depo-
siti. Boer. de l. 296. Etiam si deposita sit pecunia numerata quae non habent loco speciei.
 constat qd contra depositum non admittitur compensatio. Decisi apud Franck. dec. 151.
Iudex. Prorex. de Soloz. de iure iud. lib. 4. c. 9. n. 63. Melius est in aliquo er-
 rare, quam omnia suspendere. Ci. in orat. pro Balbo: pari vero non levius sit
cum in tanta Repub. vereris, et maximis negotij gravu, facere aliquid quod
si vis non liceret, an omnino reserere quod licet.

J. Matthaeus. Ioseph autem in eam, cum esset virgine, et nollet eam tradere; voluit occulte

dimittere eam. Haec autem eo cogitante, ecce Angelus Domini apparuit in somno ei dicens: Ioseph fili David noli timere accipere Mariam conjugem tuam.

Salmon to. 2. tra. 20. fol. 233. 1^a opinio, et communior veterum Patrum, et Iosephum dubitare de virginis castitate, cum sequuntur Iustinus Martyr, I. Synonymus in pluribus locis; Chrysostomus; huius operi imperfecti; Euthymius, et multi; Hilarius; Theophylactus. traducere, id est esse in publico cum virgi harmonem. Huius opinionis favent verba Evangelij.

2^a sententia est Iosephum nihil mali esse suspicatum de Virgine, sed tantummodo illi tribuere inactionem. Huius sententia est S. Hieron. et sub-
scribit Haymon.

3^a est sententia sententiam Ioseph sanctum, et humilem non ignorare mysterium Conceptionis filij Dei, et se legitimantem indignum talem virginis consortio, et ea dimittenda cogitare. sequuntur Origenes; B. Basilii; Theophylactus; I. Bernardus; B. R. virginis citatus in Corona aurea B. Thomae; Ricardus de S. Thoma; Iohannes Jeron; Iohannes Ekke; Ambrosius Ca-
tharinus; et est recitatio B. Brigitta lib. 7. cap. 25.

De ramentum natu ex toto, vel rotum. Iuarez de Relis. to. 2. lib. 3. c. 15. n. 2. et c. 17. n. 2. et 7. Sanchez in Nom. lib. 3. c. 4. n. 16. et c. 6. n. 5. Barber. in c. deo. 1. n. 6. 22. 4. 5. Gubier. de iuram. 1. 2. c. 47. n. 20. Covar. in c. quam vis pactum 1. p. 6. 5. n. 3. Sanchez de sponsal. lib. 1. disp. 32. n. 1.

Litterarum labor nobilitatem confert. L. providendo. C. de postulando.

Legatarius si cum possit subtrahere debita petitionem legati et usuras habeat, eas non obtine-
bit quae sunt iniuste, necus iudicare non potuerit quod iudicet, vel sub conditione relicto sit,
nam cum petere non potuerit habeat usuras. Off. q. usurae sunt prohibita. Deo q. dicitur
insurre non est proprie usura, sed largo modo usurpatur. Et sic intelligit L. curabit. C. de
acton. emph. Vbi Emptor qui accipit re fructiferam, et non solvit fructus pretium, tenetur
praebare usuras ratione fructuum, id est interesse. les. th. i. dec. 14 -

Legitima, et falcidia. Si testator oneraverit valde heredem, iste vbi potest falcidia donec
quintam partem bonorum destricti habeat, nam in nro Regno non deducitur quarta
partis, sicut de iure Caesares, sed quinta for. fin. de legat. hoc intelligitur si sit heres
extraneus, nam si sit descendens testatoris ^{qua potest} legitimam
non potest falcidia vbi. Pater potest filium in legitima gravare, vel eam detrahi
prohibere for. g. de her. inst. Per immemorabilem possessionem praescribitur iuri
parentis falcidiam deducendi les. th. i. dec. 83.

Lex lata a Rege si est fundata in ratione naturali obstat clericali, et censuit Canon.
les. th. i. d. 20. n. 55.

Lana decima, et primitiva solvuntur Decro, et conductori Parochia vbi pecudes torquuntur (ut
tur, et non conductori Ceteris vbi pecudes pascuntur. Senta lata in d. A. in grama dula, publi-
cata per Gasparem Mascaro die 29. Junij 1654. confirmata in alia aula, publicatione
facta per Vincentium Ferrera d. m. m. die 26. octobris 1654. ^{credo) alia}
^{sententia con-}
^{traria lata fuit.}

Legitimam si testator reliquit filia, et haec decedat sine liberis, non habebit locum
testatoris de quo in for. 1. et 2. solut. matrim. nam cum legitima sit portio debita filij gra-
vari non potest, et quamvis in nro Regno Pater possit onerare in legitima expo-
nere for. 52. de testam. hoc intelligitur si expresse oneraverit for. g. de her. inst. et non
aliter. les. th. i. d. 91. a. 2. n. 11. ^{et noviter in}
^{for. 36. Curia}
^{an. 1604 -}

Locata domus. Qui domus ad certum tempus conduxit, si in ea Phantasmata, vi-
siones, et Umbra appareant, non est contrahendum tempus locationis implere, sed sol-
vere pro tempore quo domus habitaverat. Covar. lib. 4. var. c. 6.

Lucrativa bona. Coniuges solent facere pactum et omnia bona qua lucrantur sint com-
munia; Oritur quodammodo hoc pactum non fiat, censet factum. Maritus constante ma-
trimonio potest disponere de huius bonis, non vero dimidiam partem uxoris potest donare,
vel pro ea fidem habere, eo quod donare sit perdere, et male vti. non idem est si fi-
delius versaretur circa administrationem rei familiaris. in hac societate
non intelliguntur quatuor communes, nisi facti ex opera, et industria coniugum,
nam quod donatur, vel legatur coniugi non communicatur, quod provenit ex eorum ope-
ra. Cancr. var. resol. g. 2. c. 5. an. 58. ad 67. sed hoc in re contraria est consuetudo
Oritur, nam etiam quae ex donatione, vel alio modo proveniunt communicantur.
praedicta lucra sunt dividenda, vel non secundum loci consuetudinem, ubi quaesita
suerunt. Sane de divisione bonor. lib. 2. cap. 16. n. 4. et quod aliqui dicunt lucra esse
computanda et secundum consuetudinem loci ubi fuit matrimonium contractum, et in-
telligendum si ibi lucra fuerint adquirenta.

Legatum. Mater dedit filio suo quaedam bona ut ad esset ordinem sacros succipere
intuitu patrimonij, ~~potest~~ nota bona hoc intuitu data computari in legitima,
sicuti si Pater expendit in emenda militum, vel officio filio, potest mater reliquit
ei plerumque legatum sub conditione ut donationi renunciaret, Filius legatum non agnovit,
sed administravit, et perierit fructus legati, et decessit et renunciasset donationi, non
legatum facti acceptaverat, et sic obstringit parere voluntati matris. Nec obstat qd ex l. com.
Eid. Clerici non possunt alienare absq. licentia Episcopi patrimonium, non hoc intelli-
gitur nisi aliud sint adepti, unde vivere possunt. l. c. th. 1. d. 102.

Locus. Ratione loci ubi commissum est delictum iudex illius territorij potest contra delin-
quentem procedere - Si quis existens in uno territorio emittat sagittam, cum qua
percutiat aliquem existentem in alio territorio, poterit delinquens puniri in
utroque territorio, et inter iudices utriusq. territorij erit locus preventionis. Julius
Clar. in prat. crim. lib. 5. §. fin. v. ite pone. = mandans fieri delictus, si hoc sit com-
missum in alio territorio, non debet puniri in loco ubi mandavit, sed in quo delictum
est perpetratum, qd mandans non tenetur ex mandato, sed ex delicto propter man-
datum secuto. Clar. ubi super. v. ite quero

Legatorum in causis non proceditur via ordinaria, sed executiva. for. S. del. xec. vi. iudi.

Loarzi in cap. 2. addit. ad l. anel. = Annotat. ad Somer. th. 1. c. 7. n. 4.

Lesa maiestatis crimen non incurrit, qui non est subditus Principi, et ideo licet aliquis particu-
lari iure puta feudi, aut ~~dominij~~ delicti quis efficiat de foro alicuius Principis, si tamen
ratione originis, aut domicilij non sit subditus non debet committere crimen lesae maiesta-
tis. Clarus. prat. crim. §. lesae maiest. n. 6.

Lex. Lex conduntur ad futura negotia, non ad praeterita, et sic si causa actretur post legem novam
super contractu ante legem celebrato, lex vetus observatur. Sed hoc fallit si expressi in lege forma gene-
tur etiam praeteritis contractis. for. 58. de iure emphe. Etiam qd constitutio legitur circa ordinatio-
nem processus, vel sententiae, licet contractus ante statum factus sit, attendit lex nova, qd modus proceden-
di est de futuro. Cum lex nova declarat leges veteres trahit ad praeterita non tamen de iure, v. g. qd
lex nova interpretat veteres semper trahitur ad retro, non nihil novi facit. Itē qd disponit super
aliquo actu futuro, quamvis habeat dependentiam ab actu de praeterito, ut si cavetur qd mortua uxo-
re maritus habeat dotem, si post statum uxor morietur, retinetur dotem. Belluga rub. 4. n. 15. = V. Bar-
toram in vot. decis. lib. 2. voto 71.

Locatio. Quidam dum possedit maioratum, locavit bona in eo contenta pro tota annis, et de-
cessit; successit proximus quidam servus (q. vocabatur) indito maioratum, et non tenetur
habe locatorem antecessoris, qd in maioratibus non praedeceffori, sed fundatori maioratus
succeditur, et quilibet successor habet causam separatam ab alio. Sed hoc limita nisi suc-
cessor in maioratu esset proximus successor fundatoris; vel esset haeres sui praedecefforis,
qui locationes fecerat. Barbosa in vot. decis. lib. 2. voto 44.

Legitima. de legitima non potest tractari quando vivit Pater, qd vivo Patre non debetur. Quia in
his rebus cum. 2. n. 9. et in calculanda legitima tempus mortis inspicitur l. 6. de inst. tit.
in solio leg. v. b. legitima *

Legitima. Quidam instituit tres filios, et unum impuberem, et eos invicem substituit, ut quilibet eorum sine liberis decedente, ceteri succederent, impubes intra pubertatis annos decessit, matre illius superstitite, queritur an legitima, hujus competebat filio impuberi in bonis Patris, an mater habeat istius portionis legitimam, quae erit tertia pars (nisi jure novel. et Regni quatuor liberi habent vel quatuordecim habent tertia partem, quinque liberi, vel plures, habent semissem pro legitima) Et eam habebit nisi in for. 10. de intestatij. disponitur quod si filius sit pater institutus a Patre, vel matre, vel aliquo ascendente cum onere retinendi si intra pubertatem decederet, et ita contingat, Pater, vel mater superstititer habebit tertia parte portionis quae ipsi filio debebatur, si legitima ab eo descendente, qui eum instituit, et sic fient 18. unius, duodecim pertinent ad substitutos, duae unius pertinent ad Parentes extantes; et quatuor spectabunt ad proximos consanguineos per viam Parentis, qui impuberem instituit. Nec Obs. for. 9. de heredib. instit.

Lex correctoria Juri communis non fit extendenda ultra casum expressum. Sanchez de matrim. th. 1. disp. 12. n. 2. Et qd. Lex, vel dispositio conceatur favorabilij, et qd. odiosa. Et Sanchez de matrim. th. 1. disp. 1. n. 4.

Littera alicuius probatur an probetur ex eo qd. testis dicit se notam habere litteras, et manus scribentis? Riccio lib. 2. dec. 225. Sed in litteris Cambij certum qd. probat talis depositio - n. 3.

Legitimam potest detrahere filius ex bonis sibi a Patre donatis, sed si Pater superstitit, filius non potest eam detrahere qd. legitima non debetur nisi post parentis mortem. Et solus inducitur casus legitima debetur, Patre vivente. 1. cum Pater per immensam donationem suam exhaustum patrimonium quo tempore donationis attenditur, et pro ratione donationis insufficientis, actio ad supplementum legitime accommodatur. 2. qd. filia dote contenta renunciat patris successioni cum iuramento, in quo tempore contributionis dote attenditur ad computationem legitime, quasi tempore renunciationis Pater mortuus supponatur. Legitima est portio successioni ab intestato. l. parent. ff. de inoff. test. et cum filius mortuus vivo Patre non possit ei succedere ab intestato, ideo nec legitima consequi. Nec Obs. qd. legitima fit vivo Patre filij quasi debita, nisi ut Merlin. de legitima. lib. 5. tit. 3. n. 1. ait, est debita in spe. Cressi. th. 2. observ. 43. per tot.

Legatum relicto cum quantitate, et in hereditate nulla erat pecunia, quam adiret haeres cum censuris inventarij, haeres non cogit vendere bona hereditaria, et sine conditione dicit venditionem, sed conceditur dilatio legatario ad substantiandum, et vendendum res hereditarias iuxta estimationem, ita ut non obligetur haeres, et si non inveniatur emptor, compellit legatarius sciocare res hereditarias iuxta estimationem. nisi id est beneficium inventarij qd. haeres possit aliud q. alio solvere. Leo. th. 2. dec. 185.

Loquendi usus communis attendendus et etiam si differat a proprietate verborum
l. labeo. ff. de suppl. leg. l. l. librorum. §. q. taxibus casus. ff. de leg. 3. l. eo. th. 2.
dec. 190. n. 16.

Libello alij nihil potest post 30. dies a lite contestata.
3. de clamore non mut. si quis non contradicat etiam post 30. die additio periri
potest. Nec est. q. in legto sola veritate attendenda est. Inducendum for. 5. et 6.
de clamore non mut. na id n. militat q. contrarium clari dispositum est.
leo. th. 2. dec. 198.

Lex quis requisitis componi debeat. Late Cressi observ. 1. debet esse iusta, et si
ex post facto fiat iniusta, aut contraria publica utilitati, non est observanda.
n. 169.

Legatum relicto de bonis mobilibus, et aliis de causa q. alio tempore dela morte testatoris causa
que comprehendat. V. Ripoll var. cas. 13. n. 403. et 134.

Lex, et iura pluribus modi interpretantur. 1.º perlecto toto textu. 2.º ex multi-
plici cuiuscumq. verbi significatione, ut in l. si diutino. 25. ff. de penis. ibi: si
diutino tempore aliquis in reatu fuerit, aliquatenus poena eius sublevanda
erit, unde ex perseverantia peccati augetur poena. cap. fi. de consuetudine. cap.
nullus iudicando de foro com. 2.º reatu aliq.º significat peccatum ut in d.
cap. nullus. interdum obligationem poene ad quam pro peccato tenetur, sic
interpretat c. si peccatum. de penis. dist. 1. = quandoq. statum miserabilem
reorum, ut carceres, tormentum et poenas, ut in d. l. 25. et sic poena sublevat,
ex eo q. multo tempore peccatus fuerit, sic interpretat. l. 7. ad l. ful. pec. l. qui in
provincia. §. si de re. iur. l. si non comit. c. de iniurijs.

3.º interpretatur constitutio, q. aliquid deest, ex altera constitutione si in ea
plus aut minus est scriptum. Vt in c. vxor acris. 32. q. 7. permittitur et
viro divoranti ad vxore aliam vxorem ducere. sed n. hoc esse intelligendum
mortua vxore adultera ut ex c. dixit dominus. 32. q. 1. ita interpretandus textus
c. si mulier. 31. q. 1.

4.º ex canonibus, aut legibus que procedunt, aut succedunt, nam in can. si qui.
can. christiano 34. dist. dicitur quod licitum est concubinam habere. q. est
contra preceptum decalogi. c. nemo. c. dicat. 32. q. 4. N. ibi verbum concu-
bina significatur ea que vxor est legitima secundum canones, q. matri-
monium contrahatur mutuo consensu coniungendorum sine aliqua so-
lemnitate. c. sufficiat. 27. q. 2. et secundum leges non vxor, sed concubina
est, quod legalis alij solemnitate defuerint. c. omnis. v.º concubina.
34. dist.

Legatum reliquit maritus vxori suae de totis bonis mobilibus, et aliis, q. tenenda erant
ex parte uxoris de qua mortua in dicta domo erat magna quantitas olei, et vini, et
dubitabat an dicti maritus ad vxorem legatar iam pertinerent. Et non perti-
nent, na legatis res que certo loco continentur, res vchales non comprehendunt, na
cum quis Deo comparavit ut dicitur, maritus magis loco, quam rerum ha-
uisse credendum est. Ripoll. var. c. 13. n. 403.

Legatum si evincatur, quis in casu huius tenetur de evincione? V. Juch. lit. l. v. castillo lib. 4. contr. con. 356. et lit. l. con. 140. Lati tractat Surman de evincione q. 27. per totam. c. 59. a. n. 21. et tenet q. qd legat in genere, vitio debetur magis ex qualitate obligationis, quam fidei legati. H. leges certa specie, quae sunt ipsius testatoris, tenet huius de evincione; si res aliena legatur a sciens, huius tenetur, si ignoranter est differentia, et distinctio. nisi, si sit persona communis. Legitimum huius non detrahit q. in a gratia sit, et talis gratia approbata, eo q. talis approbatio habeat vim speciei renuntiationis. Laner lib. 1. c. 3. n. 91.

Legitima filij delinquentis quomodo possit in vita patri confiscari. Farinac. con. lib. 2. c. 3.

Legatum. Si Legatarius commisit aliquid, q. testator sciisset non legasset, ut q. 2. v. r. tom eius corrupt, tenet q. in l. fideicommissi de fidei. q. legatarius repellitur executione, et Bart. dicit procedere sine scrupulo si hoc commisit vivo testatore, si vero post mortem est dubium, q. dici non potest q. testator revocavit, et ideo legatum non extinguitur, sed adfertur tanquam ab indigno, ut not. in l. sorore. C. de his qui. ut indign. huc ex Bart. et sic Legatarius potest tenere legatum in bona conscientia, donec per iudicem aliter fuerit iudicatum. Sylvester verb. legatum 2. n. 16.

Barbosa ad Conul. Frid. sec. 22. c. 6. n. 8. tenet q. ecclesia ad cuius favorem emanavit defuncti voluntas, si sit negligens, potest equis in alio loco, testatoris exequi voluntatem. et n. 2. ait: q. ad commutationem sufficit iusta causa, hoc est probabilis, seu rationabilis.

Don Stanus de castillo lib. 9. contraveniar. cap. 113. n. 16. et 17. fit q. voluntas testatoris non est servanda, ex causa postea emergenti, si sit verisimile q. disponens ita sciisset, si talem causam sciisset aut prevenisset. Et q. ex causa de novo superveniente potest fieri de maiestate q. 4. p. q. 1. limit. 1. n. 13. recidere licet a quolibet testatoris dispositione, nec fit contra voluntatem illius, sed potius credendum q. si de talis status mutatione cogitasset, idemmet fecisset. et n. 18. ibi:

Confert etiam Manac. de coniect. lib. 9. tit. 15. n. 21. in illo dubio an voluntas testatoris debeat mutari ex eo q. post eius mortem inviderit. et potest per leges restringi moderari et interpretari ad casus supervenientes.

Castillo lib. 4. contr. c. 59. n. 11. ait: observandum est voluntatem testatoris quantumcumq. firmam et expressam, ex causa postea emergenti, aut supervenienti infringi, et alterari, seu mutari posse, et non servari quousq. verisimile sit quod testator ita voluisset, aut expressisset, si talem causam sciisset, eam cogitasset, et citat l. tale. 40. ff. de pactis. V. Pator voluit q. d. ad fratres heredes revertentes, postea habuit filios, et reddidit ad eos ex praesumpta voluntate. et n. 2. ait

Expendi potest L. 4. de ibi: idcirco recedi potest a voluntate testatoris ex causa quae post eius mortem
testam. tut. ibi: nisi cau- emergat, ut in L. in confirmando §. ff. de confirmando tutore. Vbi si tutoria tam da-
sa est. et L. cum quis hincperta sit morum celata vel ignorata improbitas a iudice non confirmat, et in
38. ibi: tacite enim in ff. L. 10. eod. L. 3. §. 3. de administ. tutor. et secundum varietates temporis variatur
haec conventio siquationis testatoris dispositio = Et n. 8. ibi: quod ex mutatione rerum et personarum
videtur, si in eadem cau- sive ex nova causa emergenti, dispositio quoque mutetur, sive voluntatis mu-
sa maneat. de solutione. tatis eo ipso praesumatur transmutari. Marcard. de probat. th. 3. concl. 1418. n. 21, et
§. 7. de consanguinit. L. 43. regg. Ant. Gomez th. 1. var. c. 12. delegat. n. 56. et n. 10. ibi: Pergrinum
in prin. de regul. arg. L. de fidei. artic. 4. n. 58. ven. ades. inquit qd iudex mutato verum statu, de
54. §. inter. 1. D. Locati. fauili potest recedere a voluntate testatoris scripta in test. qd ad eam voluntatis
questio pertinet.

n. 11. Constituenda est verissima regula, seu scribentium omnium vulgarissimum
axioma; videlicet verba interpretari debere in ultimis voluntatis, et in qui-
buslibet alij dispositionis, secundum tempus orationis, et rebus ita ut tunc
erant permanentibus et stantibus; idcirco clausula: rebus sic stantibus, et aliquo
de novo non emergenti in omni actu et materia subintelligitur, et maxime
in ultimarum voluntatum tractatu. et n. 15. et 16. ibi: et praedicta clausula
maxime intelligitur in ultimis voluntatis per tex. in L. 2. in fi. de auro et arg. ly.
Vbi si uxori relicta legatum fuerit, et moriatur viro marito, non valet legatum,
idem erit si vivat et divorserit, idem in L. 3. eod. non legatum videbatur relictum
vel sic stantibus. L. ex fact. in prin. de vulgari. L. Merita §. fin. de auro et arg.
L. Paulo 27. §. 1. L. cum quis decedens 37. §. 1. in prin. de legat. 3. qd procedit adhuc
ex causa in considerata, de qua a partibus nihil fuisset verisimiliter cogitatum,
ita Jason, Decius, Alexander, Cracca. et n. 17. quod etiam in actu iurato gra-
dit et sic in omni actu intelligitur apponitur praedicta clausula. et citat innumeros
doctores, et impugnat Alciatum dicentem. differentia esse ponenda inter actus qui
pendent ab arbitrio unius, et qui sunt ultimae voluntates, et actus pendentes a
voluntate duorum.

Casillo. lib. 5. controvers. c. 107. an. 20. ibi: non solum ex facto testatoris, sed etiam
ex eo quod facere proposuit, eius voluntas declaratur. et interpretatur. Fulgorius, et
Carandre, et non solum actus, seu factus sequens declarat causam, et ostendit quali-
tatem dispositionis; sed etiam nullus, et invalidus actus declarat actum precedente,
et mentem disponens.

Manica de officio. lib. 3. tit. 3. n. 19. 20. et 21. ibi: Iudex potest recedere a voluntate
testatoris propter eam causam, quae si testator non ignorasset verisimile sit, non ita
dispositurum. Veluti si testator remisit tutorem confessionem inventarium, si tutus
agnoscat id esse contra pugillum, non debet sequi voluntatem testatoris L. 8. et L. 10. de
confirm. tutor. et etiam potest recedere propter alias causas consimiles. Si-

milititer potest reudi a voluntate testatoris ex causa que potius mortem emer-
gat, q^a dispositio illius intelligitur rebus sic se manentibus.

idem Mart. lib. 5. tit. 17. n. 21. ibi: Tempus testamenti inquiritur, q^d agitur
utrum dispositio testatoris aliquid comprehendat, et nunquid valeat; non autem
si agatur de interpretatione legi supponendo q^d testator illud non disposuerit, id
est interpretando illius voluntatem ex potest emergentibus.

Martia lib. 12. tit. 5. n. 6. ibi: Si legatarius in voce testatoris, eo ignorante con-
cubuerit, tacite videtur ademptum legatum, et remanet apud heredem; si sit post
mortem legatum si tanquam ab indigno auferatur, et fisco applicatur. L. 1. L. 3. de his que ut indy.
et n. 8. et n. 9. Si cum fratre etiam legatarij inimicitias interaserint, adimitur lega-
tum, adhuc si testator fuerit causa inimicitiarum, quia videtur esse ad volun-
tas. et n. 10. idem si legatarius fuerit negligens in curando testatore erro-
tante, dum adit lata culpa, vel saltem levis. et n. 12. Legatum quod prop-
ter inimicitias tacite videtur ademptum, solum per errorem, tanquam in-
debitum repeti potest, nam licet ipso iure, non censetur ademptum, sed op^e excep-
tionis; tamen perpetuam habet exceptionem, solum per errorem potest repeti.

Card. Tusch. lit. L. concl. 138. n. 57. ibi: Legatarius gerit legatum, si mortuo
legante, aliquid commisit, quod si commissum fuisset, vivente legante, provocat-
set eum ad odium, vel iracundiam, aut cederet in iniuriam testatoris,
quia tunc applicatur fisco. et n. 59. ibi: Declara; quia non habet locum in le-
gato succedente loco legitime pro ut factum filij prodote. Quod in nro Re-
gno (in filior) proculdubio non procedit, ubi iuxta illius foras filius potest et
solum gravari in legitima, sed etiam illa gravari; dum modo id fiat expresse;
at quod scribit Tusch. d. n. 59. procedit iuxta iure communi, nam iuxta illud
filiorum legitima non recipit gravamen, aut privationem. Tusch. lit. L. concl.
187. per tot. et passim in alij. Sed ibi. nam per divergentiam dⁱij, aut ir-
cundis non videtur expresse ademptu legatum, sed tacite; Et in Regno legitima non ta-
cite sed expresse debet adimi.

Legatum sub conditione non nubendi. Conditiones appositae interstamentarij impedientis aut suspensivae libertatis matrimonij, non valent, et legatus remanet puerum, seu quavis alia dispositio. l. cum ita 63. cum seqq. de cond. et dem. l. filij 28. l. civitate. - §. si arbitrarij. fed. l. 54. §. 1. ff. deleg. 1. neque etiam metu gens qui potest ad matrimonium contrahendum adstringi; sed spe premij bene potest ad matrimonium invitari, qd unanimiter tenent DD. et sic conditio contrahendi matrimonij cum certa persona, vel cum certo genere personarum, aut personae tali familiae à testatore adiecta, alia successione quis privetur, servanda est, qd libertas matrimonij non impeditur, sed spe premij ad matrimonium invitatur. Castillo in innumeris DD. lib. 5. contro. c. 127. n. 1. et 2. et prosequit qd conditio, seu praecipue heredi, aut alio successori adscripta, ut nequeat contrahere matrimonium nisi arbitrio, vel consensu, aut voluntate alterius, servanda n'est, ac si n'estet appositus d. §. si arbitrarij, sive conditio ad boni viri arbitrium, sive ad liberam voluntatem referatur, qd haec conditio poterat viduitatem inducere. et donator apponens conditionem lego donataris, qd n' nubat de consensu donatoris, ut fuit Farinac. decij. 91. in novis. anni 1618. p. 2. to. 1. debet consuli, nam conditio valet, et consensus necessarius est; sed si donator illud praestare, sine iusta causa recuset, consensus pro praestito habetur. Nec Pater potest filij hanc conditionem apponere, ut nubant consilio alterius. Ex his reprehendend' venit Pelaez a Niverez in Commentarij de maioratu, et in nova edit. q. 50. per tot. l. 9. r. resolven. n. 41. hanc conditionem a Patre appositam servari debere, ut filij nubant de consensu personae à Patre assignatae, alias amittant maioratum etc. - et n. 6. ait Castillo deupt' Antonius de Prato in concil. 136. ex n. 14. ad 24. inter concil. ultim. vilux. vol. 1. - Nec ~~aut~~ amittenda sententia Oldradi, Carvenci, Calcani in concil. 3. ed. 6. n. 2. Suterres de matrim. cap. 21. n. 18. et seqq. qd si simpliciter relinquatur legatus, vel aliud, sub conditione nubendi arbitrio alterius, talis dispositio remanet pura; si vero testator transierit ultimum ~~dictum~~ privari eum veluti, nisi conditioni paruerit, valet conditio et gravabit legato, et Suterres ait id ~~est~~ proculdubio procedere in eo qd Pater reliquit filio extra legitimam. sed hoc impugnatur nam sic destrueretur dispositio §. si arbitrarij, et illegitima filius nequit gravari ex l. quoniam in prionis C. de inst. testam. et sic nullatenus oponi conditio. - et. n. 11. Recte Sabaudie Senatus definit, ut dicit A. Fabr. ad tit. C. de condition. inveni. de 18. ff. 737. Vbi Pater plus filij reliquerat si nupserit ex patris voluntate, et consequit' filio legatum citra patris voluntatem praest. Item sicin' consensum requisivit, et qd ut considero necessarium, Patris consensum requirit, quamvis de facto id fecisset. et n. 13. Conditio de non nubendo, vel de nubendo arbitrio alterius, consensu, aut voluntate vidui imposita valet de Jure, et servari debet. auth. cui relicum. C. de iudicia viduit. nam cum possit imponi conditio perpetuae viduitatis, à forisari, ut non nubat nisi de alicuius consensu; si autem ille iniuste arbitret' tenet femina illius arbitrium sequi, si autem arbitrari nolit, et mulier nupserit, admittit' ad legatum, quasi impleta conditio. et n. 14. - Sicut actus nubendi non possit poni in arbitrio, et tamen consensu alterius, in consilio tamen poni potest, et sic praecipuum impositum ut contrahat matrimonium cum consilio alterius validum est de Jure, et à Lege approbatur.

Ratio est, q^a talis conditio non impedit libertatem matrimonij, cum non tenetur
 mulier sequi consilium, sed tantum requirere. s. Item et Merus in prim. de ad-
ministrat. Nec ea conditio impedit matrimonij libertatem, ad eandem qui bene-
atur consilium petere, sed non sequi. et si is, cuius consilium requirit, quicquid re-
quirat decesserit, non intelligit defecta conditio, et hęc sententia in iudicij, probari soli-
ta, et idcirco ab ea non est recedendum, si conditio apponatur, si suspenderit de consilio al-
terius. Menof. in consil. 69. n. 29. lib. 1. Perda in l. 1. n. 32. deleg. 2. Sanchez. lib. 1. dyg.
34. n. 24. et non satisfacet si tantum consilium requirat, sed teneri expectare ali-
quantulo tempore consilium, quamvis non astringat sequi capere. de elect. Me-
ror. de maioratu pt. 1. q. 50. a n. 23. discrimen adducit inter consilium, arbitrium, aut
consensum. Canon. var. to. 2. c. 7. n. 228. sed hoc obtinet locum in relicto filij ultra
legitimam. Itaque non sine nequeum gravari ut dicitur. Castillo huc usque
Castillo. lib. controv. c. 127. n. 1. Condicio contrahendi cum certo genere personarum,
vel cum certa et determinata persona, valet de iure, et in casu contraventionis, suc-
sione, aut hereditate privatur. Si minor contra tale preceptum contrahat, non
potest in integrum restitui, adversus omnium suum preceptum: et n. 20. q^a volun-
tate testatorum inter et conditionibus primus locum obtinent, et si condiderit re-
stitutio, illorum contemnerent precepta. et n. 25. nam minor contrahens contra
voluntate, et preceptum Parentis dicitur delinquere, et restitutio non concedit adver-
sus delictum, et dolum, et ut ait Fulgor. cons. 61. n. 5. v. ad quintum non restituit quella
que nupte sciuntur forensi contra preceptum testatorij, etiam si ille frensu ex
plenaria Principis rescripto fiat Civis. et etiam non datur restitutio quia sua ratio
est quantum. et n. 33. sed bene potest minori concedi restitutio, si sit procul
adole, et nulla culpa commisit, ut si dispositione et preceptum testatorij igno-
raret. et n. 34. si hęc sunt contenta in test. non locum, nam ex capite iuris igno-
rantia adhuc maior restitueretur. Item n. 43. et seq. et n. 59. ignorantia test. Pa-
tris, et contrarium in l. 1. in glo. minore presumit, quicquid sit mali. et n. 60.
legatus factus vixit, si videtur nupterit, non amittit, nubente cum alio ex Patris precep-
to et voluntate. et n. 62. mulier nubens intra annum luctus de voluntate parentis
non incurrit infamiam
Canon. lib. 3. c. 7. n. 288. amplius sententia de concilio et n. 290. etat
Mariam in imperio. tit. 2. q. 10. in fine ubi qui tenet actum factum cum con-
silio. alicuius, si illud negat actus ex nullus et est parte in amittit
non ubi Concilium alienum requiritur et requiruntur in ipsa actus
celebratione et conclusionem alii postea nihil operatur et in veteri de
electione. c. cum olim si arbitri. c. vni. ne sub vacante in 6. c. non est
de consuetudine in 6. et n. 299. q^a filij facti notificatio testamenti, ab ignorantibus
nihil obstat. n. 305. valere conditionum de consensu, si substituat locum quic-

Tutorum de matrim. cap. 21. n. 21. dicit qd qd tutor in indignatione simpliciter
reliquit aliquid sub conditione contrahendi matrimonium arbitrio alterius, con-
ditio n. valet, et legatus remanet purum. Si vero testator exauit vterius dispo-
nendo privando hereditate vel legato, valet conditio et privat legato, nisi conditio
n. paruerit -

Testator legans si non nuberet et nihil aliud adijcitur, licet nubar valebit lega-
tum, si vero alia verba adderet, quib. casu quo nuberet legatus adimebat, tunc
non valet legatum. Inferres canonica. quest. lib. 2. cap. 25. per tot. Sigill
varian. cap. 13. n. 306.

Legatus seu annuatim relicto pro dotandis virginibus conuanguinis testatoris
etiam iam nupta capiet, deus si disponit dicit pro virginibus manentibus
vulgo paratq. de laen qd n. intelligitur de id nuptis. Salgado de recent. Bul.
l. c. 10. n. 11. et 12.

Lex. erubescimus, dum sine lege loquimur. cap. consideremus. s. auth. de viente, et femine
l. illam. 19. f. de collation. v. infra verb. lex.

Locatio. de reffessione locationis ex eo qd conductor prohibetur reconduta vbi, et de capi for-
nito. v. l. 174. et sup. 104.

Libellus. libelli omnes generice dicuntur petitiones. In specie dicitur libellus, in quo pri-
ma actio ponitur in civilibus, dicitur demanda, in criminalibus accusatione,
et querella. Salcedo Theatr. honor. glo. 17. n. 3. et a n. 8. late au. vtritur
libellus, si non ponatur iuxta stylum, vel omnittatur signus crucis, vel inscrip-
tio: Nulli potest fieri. Et est certum per hoc non vtritari, et praecipue vbi non
curatur de libelli iustitudine; et quamvis libellus non vtritur, de amon potest eu
ferri officio iudicis puniti, ob n. privatae reuerentiae debita maiestati - salcedo
vbi prox.

Locatio. Locator dicitur funditori gratia omnis creditoris anterioris in fructus rei
locata Carroc. dicit. Neque vtrati a fano de heredo cap. 4. querito 11. a n. 1578. quam
vri contraria qd prior tempore sit preferendus teneant Theaur. Cavalcan. Honri-
quez et Mora = Gratian. to. 1. disp. 25. sequit. Saitum, et impugnat Alex-
lano, et ait receptio esse opinionem dnum esse preferendum in fructus ma-
turis sine industrialibus, dummodo extant; nam si fuissent alienati, eo-
rum prius n. venisset in tali obligatione, ne qd. dnum in actione din-
gulari, pretium in hypothecaria non succedit loco rei.

Legatorum in casu iuxta for. s. de her. vi. ind. procedit executivum (licet hoc iure com-
muni difficultate habeat iuxta Gratian. disp. to. et alios) sed
appellatio admittitur quoad vtrumque effectum ut pluries dicitur et in d. A. sub
aud. d. Petri sanz - Testi vero in causal executioni virtute legati pro dia-
ni n. possunt iuxta priv. 155. Jacobi 2. et ita fuit proxi. referente Romo
27. Aprilis 1649. inter Fran. Bajarra, et Cam. Elisabetha Alex, et de

Bayarri, ut videri poterit in processu cuius erat frater Ambrosius Salazar
notet ita practeat in R. A.

Liti contestatio est vii ad auctori, vel contra auctori ad rei petitionem gruu L. h. non recipiendus
galem, negando vel affirmando coram iudice quae facta responsio, animo ut sit in chumaxi.
Contestandi litem. Debet esse pura na cui sit aut legitimus conditione n rei. Legationum ay. for.
pit. Min. cen. 3. de 24. Valius. de lit. cont. n. 5 = tex. in c. vn. de lit. contat. 8. de nec. vii iudic.
ibi: liti contestationem non inuenimus esse factam, cum non per positionem, sando. verb. tetter
et responsione ad eas, sed per positionem in iure propositam, et responsio- fol. 479.

non secuta contestatio liti fiat. et c. 54. §. partibus. de elec. ibi: Leet
autem positiones, et responsiones super pluribus articulis factis fuerint cora
vobis, et tamen contestationem liti non inuenimus esse factam (cum non per
positionem et responsione ad eas facta, sed per positionem in iure proposita
et responsione facta contestatio liti fiat) eundem processu vultis
si vel in responsione protestet, hi n. contestat, nisi protestatio sit facta contra
ria. Valius. n. 8.

Exceptiones dilatorias post contestationem adici n. possunt, alia per eas videtur + l. 40. §. vlt. habitio. de
reus liti exceptionis renuntiare. plura iura. ab al. §. 1. n. 2: q. ut in nro ca-
hu versemur in dilatorij, Animus reorū fuit liti n. contestare. g. uov. l. exceptione. c. de
prob. c. 20. de sent. et re iud.

Liti contest. efficit et adfensa diffinitiva procedi possit c. sicero etia in Wood.
de exhib. ver. 53. c. 3. Prauant. 6. p. h. t. n. 15. et plura iura.
Carleval. de iud. to. 2. tit. 2. disp. 4. et n. 3. et n. 4. ait iure communi atten-
te in causis summarijs liti contestationem non esse necessariam.

Lites iuxta Trid. decernunt in c. causa omni, intra biennium debent termina-
ri, alia liberis sit partib. superioris, et alia competentis iudicis adire. Sed
an hoc biennium sit computandum a mota lite, vel a lite contestata. et DD. ma-
terias tractantes se referunt ad Angliam. de legib. lib. 3. contr. 17. n. 26. qui
ait: Praeterea considerandum Conuulsi n. dixisse diem biennium incipere
a tempore liti contestata (ut habetur in d. l. proponendum c. de iudicij) sed
a die mota liti, quae secundum verborum proprietatem, et omnimodum iuris
rigorem motam dicimus, antequam contestata sit, iuxta tex. et ibi tradita
in clem. 2. de lite pend. et aut. litigiosa ad l. seq. vbi gl. 1. c. de litig. et
aut. qui semel in prin. c. quomodo et q. dicit. quamvis Lector eruditus
latere non credam, effectum motam litem intelligi, etiam postquam contesta-
ta est ex traditi per Bar. de Padilla in l. ut mota c. de transac. et ex l. i.
c. de presc. long. temp. vbi Communis scilicet c. ex parte 2. de v. l. i. iuncta
gl. 1. ibid. - Sequit Angliam Narbona in recog. ad l. 59. n. 89. et 90.

lib. 2. p. 4.
de Narbona. n. 95. et Antonul. de tempore lib. 2. c. 51. n. 8. tenent qd. dispo-
sitione Trid. procedit qd. causa coram ordinario fuit agitata, et iudex
fluvius requirit pro expeditione causam n. terminavit propter sua negli-
gentia, secus si ager causa gravitatem, vel propter negligentia, aut ma-
lita partium finiri n. potuit. tenent Salg. de rit.

Marques. de com. appel. extra Rom. cur. §. 6. §. n. et omny iudici nate.
UVA. BHSC

Circa questionem an materiali dicat a liti contestatione, vel a citatione, in signi-
 ficatione propria est certum intelligi a contestatione. c. ex parte. 30. de ut. et ibi
 Barbosa, qui citat salg. de proc. Reg. p. 2. c. 13. n. 44. Et sic nunc qua ra-
 tione Arguian. et Narbona de par. relati velint ser. Trid. in c. cause, intelli-
 gere, videndo a proprietate Verborum - His disceptat qd scribit Prozer. Fag-
 nan. in c. olim. de lit. contest. a n. 6. usque ad 12. (Vbi postquam n. 5.
 scripsit liti contestatione: fundamentum iudicij per petitionem in iure pro-
 positam, et congruam responsionem secutam animo litigandi) dicit: Et
 primo dicit qd fundamentum, quia liti contestatio est liti exordium, ut prin-
 cipium causa, ut legit, et notat in c. super questione s. intentioni. de of-
 f. lity. ita ut antea non dicatur liti mota c. ex parte. il. 2. de u. s. qd nec
 dicatur liti mota vel l. amplius s. rom. rakh. Et liti contestatio dat
 principium iudicij ut scribit Roman. c. 174. n. 4. et 5. qd. Quod nota
 pro intelligentia Concilij Tridentini in c. cause omnes 20. ser. 27. cuius qd
 autem liti motissima pars est principium l. 1. de orig. iur. Unde liti contestatio
 non solum est de processu, sed liti ampliat iudicij, et eius fundamentum. et si-
 cut autem materiali adficio vltima inuoluet fundamento omnino, et si-
 militer spiritali c. cu Paulus. i. q. 1. c. fi. 48. dist. c. veniens. de tras. n.
 cap. sic et adficio iudiciorum. Unde n. mirus si Page hic (in d. c. olim) et
 in d. c. didi s. licet. pronuntiet processu iudicij ex eo qd liti contestatione
 n. inuenit esse factam. Hae Fagn. expressione in terminis Con. Trid.
 et rationis ad eo allati conueniuntur Arguian. et Narbona -
 Circa. lib. 2. cont. 396. n. 3. Vbi notat liti contestatio ex eo qd procedat sum-
 marie cessata facti veritate inspecta, ut Procurator efficiat dnu liti, et ut
 mandatu n. exiret. morte principali, liti habebit qd contestata post primu actus,
 que fieri solent post liti contestatione, ut contestata reslet, et eo ipso qd merita
 cause tractari incipiunt -

*

Lenone marium pena dignitatis damnatus fuisse refert Cabal. Cent. 3. capu
 284. na licet iure civili statuta sit pena mortis contra Lenone marium
 et faminam, consuetudine obentis et hanc pena mortis, n. exequi, sed vni-
 uersam, attamen cu hac consuetudo in his Lenone inualuerit, non debet
 extendi ad Lenone restandi criminis. Cabal. vbi sup.
 Libri Historiarum, et Chronis standi et. Granar. disp. c. 893. n. 10. 5.
 Cathilo Controu. 5. to. c. 89. n. 200. et de terrij 7. to. c. 3. a n. 3. Loazu pro
 March. de los Velez q. 157. n. 27. Menoc. con. 112. lib. 2. n. 67. et leg.
 Ley maie. crim. agit Farin. vltimae. huius criminis, et qui in l. 1. q. 122.
 n. 39. tenet maie esse crimen interficere Locu tenente Principis temporalis
 que pergerit, na ille videt nomine Principis, at ille proprio nomine.

L. 2. §. eodem tenor. de orig.
 iur. l. in queshionij
 ad l. Jul. maie. l. 1.
 de of. Praef. Praet. l. 1. de
 of. Quator. l. 1. si
 cont. petat - exornat
 cum pluriq. formalis ad
 c. 13. de probacion. n. 4.
 Vbi tradit qd in p. iudicij for-
 tij n. probant n. ius alio admi-
 nistria, et confirmat Decretum
 Concilij Castella. et n. 5. de
 v. iudicij qd regulam leg.

Lex. Pari passu ambulat verba legis, seu eius mens et intentio. L. q. qui gest. tut. L. 21. de mil. L. non aliter. 69. de leg. 3.
 test. L. 1. §. 2. de exor. act. et multoties potius spectatur intentio quam verba c. humani au- L. mile. 11. §. quidam. idem.
 res. 22. q. 5. c. 63. - l. q. 1. L. 11. de in iur. voc. L. 3. §. hae creditio. de adm. leg. L. 13. §. a- hui. de adu. L. impuberum
 hui. de exor. tut. L. 10. de collat. bon. L. non summa. de O. et A. et in lege dicitur com- 22. §. §. ad corn. de falsi. L.
 prehensum, licet verba nō comprehendat, qd̄ iustitiam mens et sensus agere comprehendere Maria. de man. tit.
 voluisse arg. L. 100. de cond. et dem. L. 67. §. si ommissa de leg. 2. prin. in l. de legit. Tiber. Perian. (in Baldo) com.
 gation. tut. qd̄ nō fit per extensionem sed per comprehensionem que dicitur manu intrinsecali- id. n. 71. v. 3. de voluntate
 §i L. 6. §. si. de d. L. 1. hui. (de revoc. donat. plurim. Q. velati expedit hae iura A. hominis nulli comm. et testi mo-
 Maya in apologia pro statuto Colleg. Conchen. a n. 11. et n. 17. ait debere attendi. nū. qd̄ soli deo nota est, idco na-
 verba et mentem, ut huius committis casu videat comprehendens L. fallu 29. §. ille casu. ibi: qui in hanc rem dicitur certis, quod
 Quibus capitibus legis committis. de lib. et pot.

et si fallimur eadem penitus probat arg. d. L. fallu. §. et quid si tantum. ut x §. illud. 10.
 ibi: illud non est verbum, sed ex imperceptibilis plane placuit. in l. de leg. Aquil.
 iuridicus. Maya ad l. in. §. de arbitri. n. 32. in huiusmodi contractos qui participiunt va-
 cari iuridicati et doctores. et dolenda, aut ridenda iudicat qd̄ epistolarum causa iuridicati
 dicuntur homines litterati.

Libertatum in favore plura a veteris fuerunt stabilita L. 24. §. 10. de fidei. lib. ad vrbat
 tum qd̄ libertas inestimabili est et sine pretio pretiosa L. 8. §. si. rom. rata hab. L. libertas
 iob. vbi. l. iac. 2. Paul. ad edic. de R. 1. tum etiam qd̄ iure naturae omni homines liberi eden-
 tur L. 4. de iur. et iur. L. si quod 64. de cond. indeb. L. 32. de R. 1. et verum omnium re-
 ditus ad statum primaeum maxime favorabilis, et fere naturalis qd̄ L. vnus. 27. §. pabu
 negetret. inf. de pact. L. iuricio 12. §. id. Papin. mandati. L. filio 23. de lib. et posth.
 L. ab hostib. 12. de posth. L. 1. de an. a long. in. vrbat. ad l. 19. de man. tut. n. 7.
 addendum lex. in l. inde Veratius. ibi: ad eam enim partem redire debes, a qua
 initio discessit. §. de vrbat. accura. Sive. de tranqui. animi c. 11. ibi: Reverti unde
 Veneris quid graue est?

Ludi publici. V. Saluianus de gubern. de. lib. 6. fol. nisi. 207. in not. ad lib. 3.
 Litu. de caru. p̄uocinatione, et de caueu. Aloru. V. annos. ad Saluianus. in lib. 3.
 fol. nisi. 501.

Lex. Gomez to. 3. var. c. 3. n. 29. ait: si quattuor ita et licet ita mea resolutio
 topima non probem specialiter aliqua lege, sufficit ratio naturalis, qd̄ querere legem
 vbi est ratio naturalis, est infirmitas intellectus secundum Arist. 8. Physic. cap.
 3

Lex. De lege Licinia scribitur tradit Macro. lib. 3. c. 17. in ea lexenda quastam
 efflegi auctoritatem ex deice cente memleis antiquioris itate de ipis 42. tab.
 factum sit, quarum vbi contempti antiquitas cept, eadem illa qua alij
 legibus cauebantur, in alia latorum nomina transierunt. §. 103. de parnerd.
 ab. l. c. 9.

Legati, seu Ambasciatores dicuntur qui a civitatib. et vrbib. Legi mittunt ad legatione.
 Legatione. Ordin. format. et est de iure L. 2. §. legi. L. 1. §. legi. L. non alia. §.
 de iur. & iudic. L. legati. ex iur. cau. man. et tractat. qd̄ in dabo. dicitur legat. iur.
 tra. de Cabedo, 2. de. 116. n. 3. V. Barbo. & ill. de L. 2. §. legi. a n. 58. qd̄ legat.
 & una civitate ad aliam proprie non dicitur **QVA. BHSC**

Nota ad locum com-
 mune. Item. Catalo-
 gus. vbi.

Lex divina vetus.
si Moyses fuit legislator, esse hoc
in positum humanum, et
consequenter esse dispensari, et
conferre hoc in indispensabili
obijcto. Goni. v. c. 3. de continet
statuta a Moyse tanquam
n. 14.

Lex Canonica, seu in Canonium. Lex divina posterior est, datur in tempore à
Deo hominibus, et in communi diffinitur: Lex à Deo legislator per se, et immediate lata
ad finem supernaturalem. Dicitur in iure divino vetus, et novum. Vetus est q. fuit datus
a Deo per Angelos et Moysen soli populo Iudaico, ut disponeret ad finem æternæ beatitudi-
nis consequendæ per Xpū venurum. Hoc in datus fuit immediate a Deo, promulgatus
et non legislator; non fuit legis-
lator nisi in proprio, et propter promulgationem ministerium. Hoc in continet præcepta
moralia, quæ ad modum disciplina spectabant. Vg. non occides, non mechaaberis, et
aliæ decalogi præcepta. Ceremonialia quæ ad cultum vite Deo exhibendum pertinent.
Iudicialia, quæ iustitiæ administrationi subserviebant. Iudicialia et Ceremonialia
nominum obligantur gratæ populo Iudaico. Moralium vero quatenus præcepta natu-
ralia sunt, et hodie obligant, et olim omnes obligant. Ieronimus in ag. an. 23. 24. 25.

Lex divina novum.

Lex divina novum (sive Lex nova, sive gratia) datus fuit per Xpū immediate ad fi-
nem supernaturalem hominum. Xpū fuit legislator, et ordinavit ea per quæ in gratia in-
troducitur, et quæ sunt de necessitate mediæ et gratiæ ad consequendam vitam æternam
ut sacramenta, ordo ministrorum, iustitiæ 12. Apostolorum, et 72. discipulorum, redit et
præcepta moralia decalogi. Xpū non in particulari de omni ad spiritualia ecclesiæ regimen
continenter providit, sed solum quædam fundamentalia huius spiritualis Regni.
Reliqua vero commisit sui Apostolis, et eorum successoribus ecclesiæ Pastoribus, nec enim
omnia potest in particulari haberi, quæ sunt immutabilia. Et hæc potestas legisla-
tiva quæ Xpū dedit Apostolis, in Universali ecclesiæ videt per se Pontifici tanquam
Legi vicariis, et P. Petri successoribus. Unde in iure ex lege gratia habemus a Xpū condi-
tum extat in novo testamento, vel per traditionem acceptum est, ut adno præceptis, et ordi-
natum. n. 26. 27. 28.

Lex ecclesiastica, seu ca-
nonicum.

Ecclesiastica est q. Apostoli, et eorum successores habuerunt iuxta distinctionem Pauli ad
Corinth. c. 2. Præcipio ego, non dico, et ecclesiastica: Præcipit dñs, non ego hoc est di-
vinus. Molin. de iur. ff. i. disp. 5. in lege Evangelica nullus reperit præceptum q. non sit
naturale, exceptis hiis quæ pertinent ad fidei, et sacramenta, nã d. Xpū determinavit
ea, per quæ in gratiam introducitur ut sacramenta, et opera charitatis; et sic ce-
rimonialia quæ pertinent ad externum cultum Dei, et iudicialia quæ referunt ad proxi-
mum non cadunt sub præcepto nove legis, q. ista determinatione non sunt de-
cendum de de necessitate interiori gratiæ, in qua Lex consistit; et cum humano arbi-
trio relicta fuerunt. Ne potest dici aliq. esse de iure divino, ex eo q. in veteri testamen-
to reperit, q. translato fundamento necesse fuit q. legis translatio fieret. c. 3. de conti-
nuit. et q. secundum in veteri fuit iure divino, cessavit per implementum legis ea cessante
in ecclesiasticum aliq. dicitur divinus c. de iur. 3. 32. dist. c. n. m. 30. de iur. c. quælibet
et seq. de accusat. q. sacri Canonis autoritate, et potestate a Xpū dño concessa, et vicariis
q. cultus pertinentibus tradit in hoc iure, ut in g. nullius in d. de her. di. l. ut in 13. c. de sa-
cro. l. c. l. proprie non dicitur in iure. n. 26. 27. = In Canonium dicitur divinum ad
fontem huius Civitatis. Balboa ad c. 2. de iur. n. 21.

S. Vir. Ferrar. in t.
Serm. Pasch. R. u. v.
n. 15. cum Sto Tho
ma 1. 2. q. 103. art.
3. ait: Quamvis præ-
cepta ceremonialia
veteris legis,
fuerunt vana ut
ad probationem Ipsi
tamen à iure hæ-
rent mortua, et post
divulgationem Evangelij
mortua.

Hoc in frequentibus appellat canoniam c. Niana. 12. dit. 31. l. 6. et 12. Canon dicitur regula q^d dicitur hominibus ad recte regulate gerendum. Homo quadrupliciter considerat^r ingenere, ut animal; in specie ut homo; vel ut subditus Romano Imperio; vel ut subditus ecclesie Romane. 1° modo ut sit iure naturali. 2° iure civili. 3° iure civili. 4° iure Canonico, et regule ecclesiasticae. n. 30.

Post Xpi dñi ascensionem, Apostoli varia Concilia congregarunt ad ecclesie regimen. Im fuit q^d Apostoli convenerunt in domo Matris Marci in Ierusalem, et elegerunt Hieronymum Apostolorum loco iude, et cecidit Iohannes Baptistam. Et postea subsecuta sunt alia Concilia. 31.

Apostolorum Canonum sunt authentici, et approbati in c. glaucus. 4. c. quonia. 7. dit. 16. nec obit. ter. inc. Clemens. c. sexaginta. dit. 16. n. 42. et 43.

Mortuus Apostolus, pro eis legibus constituti fuerunt, et ideo Apostolorum successores dicuntur c. quanto. de consuet. et alij. Apostoli c. dominicus. 93. dit. et ita Concilia postea congregata sunt, et Pontifices ceperunt Leges ecclesiasticas condere, et plurimas hi deinde necessarias fuerunt eorum plurima collectiones. a n. 44.

Gratianus apud Bononienses, Monachus Benedictinus compilavit Decretum ex sacra scriptura, Concilio Canonis, Pont. responsis, legum sanctorum, et alij interpretum fragmentis. Hoc decretum est a Pont. approbatum, et tunc compilata maiore auctoritate habere, quam in suis authorographis tenent plurimi in Ab. Felix. Morta, na Gregor XIII. sublit perperitate, et errores qui in eo inveniunt. Contrarius q^d in eo compilata eadem vim obtinent, ac per se obtinent, nec huiusmodi in eo collata est canonizata, tenent. famulus, danna, duare, Roma apud Roma, et alij. in hoc diffinio concet sonada contenta in hoc volumine si in suis authorographis inveniunt, habebunt vim legis ecclesiasticae, seu si non repugnant, na Gregor XIII. vere non approbavit contenta in decreto; aliud est in decretis nam tunc non repugnant, approbata fuerunt a Gregorio IX = missivis Palae significat Canonum antiquos iuxta Cuiac. vel q^d sunt Cardinali qui aliquos Cantus addidit collectioni gratiani. Communis opinio est verum q^d fuit nomen unius de discipulis gratiani, qui operi Registri aliqua adiecit, quae habent eandem auctoritatem, ac compilata a gratiano. Nec obit. q^d Decretum gratiani sit approbatum, na Relata ap. Roma dec. 480. q^d gratianus non fuit legislator, et sic Canon tunc n^o habet maiorem auctoritatem quam in proprio loco Constituitur ibi: Ne Gregor. 13. gratiani librum tanquam legem authenticam, in solis Commendari iussit, et emendationes sine additionibus, aut detractionibus mandaverit observari. Relata Pet. Gregor. Anagnin. Pundo et alij = n. 48. 49. 50 = Gratianus ait q^d gratianus fuit nimis credulus.

In diffinio opinionum de auctoritate Decreti gratiani. Relata nil noviter excogitavit, nec potest alii media via, na nihil addit secunde negatur opinioni, et ideo q^d Relata n^o habent maiorem auctoritatem quam in authorographis tenent Relata d. dec. 480.

Regule Cancellariae an obligent omnes, varientur opiniones. et aliud est observari debere, et allegari in forensibus disputationibus, q^d licet n^o sint probata in formam legis universales, nec earum ulla fuerit promulgatio, tamen ex intentione Pontificis omnes hiant. Roma sunt plures Congreg^o Cardinalium pro divinitate causarum; inter quas est congreg^o executionis, et declarationis Concilij Tridentini

Apostoli

Decretalis, et Decretum Gratiani

Regule Cancellariae.
Relata: Cardinalium
Decisiones Roma

Et eius declarationis iuxta plures vim legis obtinuit; iuxta alios tantum esse doctrina-
 les, et non obtinere vim legis. Sed temperata Regia, generaliter non est leges, sed ve-
 neranda tanquam gravissimi tenentur placita, et cum alijs conditionibus obtinere vim
 legis. Ut in declaratione comprehendat fuisse facta consulto Com. Pont. ut laet in
 Bulla 74. Sixti 12. in 2. to. Pont. etiam de contentis veris fidelitatis, et sigillo, et
 subscriptis Cardinali Praefecto, et Secretarii Congregationis iurisdictionis, et prescrip-
 sit Urban. 8. Barbos. in sum. verb. Congregatio. n. 8. etiam in declaratione non exce-
 dat declarandi facultas, non per ea amplius, nec restringat Concilii decretum
 sed tantum interpretet. Tandem ut declarationis publici promulgatione, cuius sit de
 essentia legis promulgatio. Haec conditiones procedunt Regia, secundo in Bull. 219. 5.
 C. 6. n. 460. Diana q. 11. tr. 2. res. 42. Manin. de diff. q. 104.

Nota de iur. in Curia Rom. ad instar huius faciunt, extra ea tanquam respon-
 sa prudentis, et faciunt communem opinionem, a qua non est recessionis, nisi
 in contrarium validissima ratio fuerit. C. 1. de i. com. in pref. n. 25. Fuch.
 L. comul. 368. n. 4. Tarron de iur. c. 35. §. 9 = Gonz. n. 57.

Reducendo ad iudicium veteri. Gonz. in c. translatio 3. de Constitut. ait qd uni-
 versum Populum quatuor Populus Indiarum in lege naturali per media Dei gratia
 salvabatur. Si qui ex alia gente ad Populum Religionis Indiarum transire vel-
 let, circumcisi ad illa admittebat, et per Prophetas iuxta Ceremonias ter-
 in c. 12. Exodi. per qd ad observantia univere Legi Indicae obijabat. n. 8.
 Circa praecipua morali dicit. qd non fuerunt data necessaria Populo Hebraeo, na-
 legillatio haec fuit quingentis Annis post Abrahamum, et praecipua haec natura-
 lialis initio hominibus indita fuerunt per Deum. Q. qd per consuetudine peccan-
 di videtur obcecas univere Obijat qd iuxta rationis dictamine, et ita ne-

est hinc qd Deus dignus legislator exponere quid est ius naturale. Sed nec prae-
terea moralia naturalia sunt ius naturale quoad ceteros Populos, ac quoad Iudaeos
quod ius divinum, qd a Deo promulgatum. n. 11.

Iudicialia qd accepta sunt Deo Populo Iudaeo ad tempus, na ad tempus legi gratia nihil
determinavit, esse expiraverunt per Xpi adventum. Sed non alijus ex his qd tan-
qua solertia et ad recta gubernatione conducentia sunt a Principi gratia habent
sive Caesariis, sive Secularis Civitatis, nisi illa qd in rebus sunt a Xpo, et leges
iuris dare oculis pro oculis, sicut procedunt qd n. 12. 13. Iudicialia sunt moralia in materia.
Ceremonialia expiraverunt per legem gratia. Alia sunt religiosa, et alia civilia, et
simul figurativa Christi venturi. Haec non tantum sunt mortua, sed etiam mortuis
nec illa formae leges ecclesiasticae, aut seculari possunt dicitari, ut Cardinalis observa-
tio est. Illa ut purificatio feminae post partum, quae iuris ad Templi decem spectat
tantum) possunt dicitari ab ecclesia, et in c. 1. de purificatio post part. Et sic non omnia
sunt Ceremonialia data Iudaeis mortuis, sed illa tantum quae figurabat Xpi adven-
tum. n. 14.

Praecepta legum veteris non cessant per Xpi adventum, sed per eius mortem, na sunt
praecipua Ceremonialia sunt figurativa Xpi venturi, erant tamen graevae
figurativa mortis, et passionis, quare Xpi dum vixit legem Moysi observabat, et
ceteros ad eam exhortabat. Cessavit lex vetus in ipso instanti mortis Xpi. Post
eius mortem poterant Iudaei sua eandem conservare temp. et eligere Regem, ut
conserverent legem Iudiciali a Deo per Moysen accepta, sicuti hodie Ecclesia
multa ex praecipis Iudicialibus servavit. Illa lex quatenus a Deo lata, et quatenus
divina cessavit post Xpi mortem. Moraliam cessant quatenus lata a Deo per Moysen,
sed hodie durant quatenus naturalia sunt. n. 15.

Xpi ex duobus Populis Iudaeo, et gentilibus fuit unum oris, et ambo Evangelicae leges in-
duxit. Nec ob id qd passim infans litterudicatur lex vetus, perpetua, et aeterna; qd n. de-
bet cessare. Qd in aeternum accipi pro longa duratione, et lex Moysi duravit per
mille et quingentos annos. n. 16. et 17.

Littera, et nota, quae Zelus appellamus. V. Larram to. 1. ally. 66. n. 45. et seqq.
vbi adducit Conradum Brunum a Legatis lib. 1. c. 2 per tot. et Alf. con-
tra Mentem Zeli cum proditore resultat videndum proditionis. causae, et causae
iudicio haec accipienda sunt. Sic verum inter Amigos, entenderi q no saurea
do esse motiva q inducit bruna inducta contra lo publico, et confianza,
o intere in his casus trivadas, q esse epana et re quante entre Amigos: inter
templar in sta Inter con el de gracia esta carta. el to 1. Novo le Nome
Pablo, q esse q va stra carta, V. al. Palato.

Laudare. L. 1. §. 4. de hunc cor. si erat formus omnimodo fugitivus, vel furus
facturus, huius vero laudator sui propositi existit, tenetur. Non enim oportet lau-
dando augeri malitiam

Librorum, et Auctorum Laudatio. Tamen. ad c. cum venissent. & iudic.
n. 74. Mirum enim est quam parvo delectem hoc seculo allegentur
auctores quosque typis ferunt excusi, etiam ad decisionem causarum
quasi magis vniuersa licentia equaliter impendat omnibus auctori-
tatem.

libellus licet per litteram contestatam corrigi, addi, vel mutari non po-
sit circa substantialia, tamen potest declarari, et potest facere de-
clarationem non solum qui libellum proposuit, sed haeres, et etiam
testimonarius in capitulo inquisitio dicitur potest. Olea tit. 6. q. 9.
n. 38. Ubi late de hac re, et etiam de iure, aut actione re-
perirentur conuadentem iudicium in d. quatuor.

Lex. Seneca epist. 94. Non probo si Platonis leges adhibita principia sunt, leges
enim breues esse oportet, quae facilius ab imperitiis feruantur, velut quae
emissa diuinitus vox sit, iubeat, non dicitur. Nihil erit mihi
frigidius, nihil magis, quam lex cui probo. Non sic quamlibet
vane velis fecisse. Non dico, sed parco. Sic Caynauda in trac. Cor-
rectio erotomatium de bonis, et mali libris. Et in hac parte differre
re se a Poridonio profertur Seneca, Poridonius leges non tamis
imperare velle, sed docere

liquidum est, et pro liquido habetur, et in promptu potest liquidari. Coram
permissa iudicialiter perire obligari potest obijcere compensationem
eius plantari, quae tibi a creditore debet in aureis, sicut incertus sit
auctoris valor, et liquidat. opus sit, et licet compensatio solum admittat
de liquido ad liquidum, pro liquido habet cum in promptu potest li-
quidari. Ita Tab. in c. 23. tit. 2. de leg. 2. Greg. leg. in l. 21. tit. 14.
part. 5. d. 3. ut si instrumentum, et alij modis potest liquidari. U. l. fi.
C. de compensat.

- Castillo. 5. c. 93. n. 6. et hinc. ubi regulas continent. 1^a. & natura primogenitorum esse, ut ipsa transeant & primogenito in primogenitum.
- 2^a. q^d in maioribus successione linea recta debet succedi, ut nec successio retrocedat, nec de una linea ad aliam fiat transitus.
- 3^a. q^d recta linea ad eum omnino qui ex indubitate, seu ex possessione maioratus descendunt, sed la ipsa primogeniti qui gradatim succedunt, ut inter omnes descendentes, primogeniti tamen lineam contribuant, et successio admittatur.
- 4^a. q^d linea ultimi possessoris consideranda primum est, itaque qui ex ea procedunt ceteris preferantur, nec transitus fit ad alias lineas, donec ex ea descendente finiamur. Mol. 3. c. 4. n. 13.
- 5^a. finita linea primogeniti, statim succedit secundogeniti eius linea, et postea tertio geniti, et eius linea.
- 6^a. Extincta linea recta descendentium, pertinet successio ad lineam primogeniti collateralium, et finit omnis eius descendenti, pertinet ad descendentes ex linea secundogeniti transversalis, q^d quilibet partem contribuit propriam lineam.
- 7^a. finita una linea, non considerat persona proximior, sed linea proximior, et in linea proximior, querit qui descendit per ipsam lineam rectam ex filio maiori, et finit omnis fit transitus ad aliam lineam.
- 8^a. q^d sicut in Regno Aragonie debet semper linea recta succedi, ut nec successio retrocedat nec de una linea ad aliam fiat transitus, ad demum similitudinem id in omnibus maioribus Regnis procedat. Etiam sicut in Regno Castellae, deiciente linea recta descendenti, successio debet pertinere ad lineam transversalem: Pero si totus usus (et descendenti) falleretur, deve heredar el Reyno el mas proximo existente. Molin. 3. c. 4. et 6.

Felipe 4. en su testamento el 3. p^oiva del Reyno al duques de Calabria. fuesde la clau. 11. instituye al Rey N. S. heredero de todos los Reynos de Castilla: De Aragon vnlos R. de Aragon, vas. Cataluna, Napoles, Sicilia, Mallorca, Menorca, Cerdeña de. Reynos de Navarra, Milan, y de todos de. y heredaran el, y sus descend. por regular, y primogenitura.

en defecto de ellos, en la cl. 13. hanna a la infanta Dª Marg^a que
 fue emperatriz, y a sus hijos y descendientes por primogenit.
 cl. 14. en falta de ellos, a los hijos de la infanta Maria impe-
 ratriz su hermana. en la cl. 15. en falta de ellos, a los descen-
 dientes de la infanta D^a Catalina Rey^a de Saboya su hija.
 Desde la cl. 16. excluye a la infanta D^a Maria Teresa su
 hija capitulada con el Rey de Francia Luis 14. siguiendo le
 mismo y Felipe 3. hizo, capitulo, y testamento, excluyendo a su hi-
 ja la infanta D^a Ana y cap con Luis 13. y estas dos Reynas
 renunciaron a la sucesion por si, y por los hijos y descendientes,
 y descendientes. = estableciendo por ley, como hecha en Cortes, de ple-
 nitudine potestatis, por la utilidad publica de las Coronas, y por
 la Religion, y fee. explicase la brevis voluntad de q no se
 juntan ambas coronas en la cl. 19. y otras, y en la 20.
 clau. 37. y no se introduzca novedad en el gobierno de los R.
 q no se introduzcan nin^{da} ni fueras Estrangeros de los Reynos
 respectivos, conforme a las leyes, usos, y costumbres de ellos.
 cl. 46. y el q previere en el de Aragon sea tutor especial, y auto-
 rante al R. de Aragon, y no pudiendo lo ser por los fueros
 nombra al Rey. = mas antiguo de los dos naturales de aquel
 Reyno. Nota q no habla de los otros Reynos.
 cl. 60. que los ofos. q se dan a naturales segun el R. de la
 Reyna D^a Isabel, que por no haberse guardado resultaron los
 danos q se saben
 clau. 64. de los tributos
 cl. 70. prohibe enagenar los bienes de la Corona. y n° 76. y
 han nulas.
 cl. 78. q se prohibyeron a las yslas las enagenaciones de sus vasal-
 los q hizo Felipe 2. fovido de suchidad por la fe q aya tu-
 vo de ello Bula del Papa. en la 78. y 79. lo mismo de las ena-
 genaciones de las ordenes. = cl. 81. q se cumplan los estatutos
 Reyes Catolicos, y de Felipe 2. y 3°. con la mayor brevedad. *

* clau. 84. y en caso de de-
 da los testamentos de
 carguen la comunion de
 S. M. inclinandose mas
 al derecho de las partes, y
 al de la R. Har da

Majoratu. Representatio.

11.

Molin. lib. 3. c. 6. Filium primogenitum Patre eius vivente mortuam et
 Contencio et inter secundogenitum, et nepotem filium primogeniti,
 que apud antiquos, et recentiorumque inextricabilis. Secundo geni-
 tu ex propria unione potiora iura habere videtur, cum uno gradu
 propinquitatis, atq[ue] etate (frequentius) filium patris precedat, ut
 sit filius ultimi possessoris. ^{sum ut} Item, ex patris persona representate
 in eodem gradu suo filius secundogenitus, ex linea primogeniti de-
 scendat, videtur preferendus. Sicut, Grammat. Ernaq. Cov. pract. c. 38.
 n. 6. Affli. Aboli, Isaac, et alii, sed ex D. 1. de. aduocatum
 deprecandis sine apud omnes gentes, et nationes causam nepo-
 tis huius potiorum. n. 3. ^{ad n. 1. ad} hac op. fuit olim controversa in Castilla, et
 Castilla, et Leonem, sed post modum l. 2. tit. 45. p. 2. cessavit disputari
 tas in Regni possessione. Id etiam in casibus primogeniti pro-
 cedat, et videtur, et in omnibus bonis, que iure sanguinis, et primogeni-
 ture apud omnes nationes differunt. ^{ad n. 1. ad} Castilla. 3. c.
 a n. 9. Regnum Castille non iure hereditario, sed sanguinis deferretur.
 et ex his iudicanda plura adducta ab hystorico ^{ad n. 1. ad} Castilla. 3. c.
 annu. (Sordano) l. 1. m. q. si filius Regis parentis hereditate regnet, hanc
 amittit Regis q[ue] ad secundo genitum transeat; nam aliud est Regni
 sanguis, et aliud hereditas. Et Regis et maioras successio n[on] ad ultimam
 possessoris capit. = n. 12. fallit Nota dicitur Regis huius iuris rigore te-
 neri debita predecessori solvere, etiam si heres n[on] sit, nec nota in
 Regni utilitate sint contracta, q[ue] nullo iure potest probari, nisi sint
 fieri, vel debita contracta in Regni utilitatem, vel ex quada[m] equitate,
 vel decencia. Molin. lib. 1. c. 10. n. 30.
 n. 22. Apud Romanos Cesaris designatio non ius conferbat designat, ut
 post morte Cesaris viventi succederet, na[m] Imperium in electione,
 sed electione conferbat. Instrumentum Principis in his. nullus ius tri-
 buit sed declarat, cu[m] iure sanguinis debeat succedere. Etia[m] qui post im-
 peratorum successum est, Regem Romanorum ab imperij electio[n]e designat
 post mortem Imperatorum viventi.
 a n. 23. non solum in primogeniti iudicatur post legem paritatem, sed adhuc

Molin. a n. 25. q. in omni
 maiori (sicuti in regno)
 debent institui ante 1. Tau-
 ri, et Partem nepos excludit
 patrum, et hoc fuit consuetu-
 do, id q. apertissime in d. l. 2.
 e. ubi verum si morte antea
 sui terras de Alenda e mag-
 gorm. in epina. qua verba
 licet in principio d. l. appo-
 sita sint ad omnes eius par-
 tes sunt referenda.

+ Adh. hic. in Canon. con. 100.
 n. 483. Castil. c. 19. n. 95. et
 106. et lib. 5. c. 93. n. 5. et alij
 in locis.

in institui ante illam, non excludit Patrum, et si Patrum excludit
 vivo possessor, sed q. ut ostendit d. l. 2. tit. 15. p. 2. adhuc ex Advocato-
 ris prerogativa, quae etiam hinc promulgata fuit l. 40. Tau. ad litem futu-
 ras, et etiam prerogativa digni mundi, et sic non est correctoria, sed de-
 claratoria, et ad prerogativa negotia est retrahenda. idem ibid. Rob. lib. 2. c.
 n. 28. in l. 40. Tau. idem statuit in maiori ab absentium,
 et transmissum. Qui dicitur de Hijo, q. sui legitimi, legitimo por-
 tu ordo representat la persona de su padre, cum su Padre no ay an-
 tuendo inter majoras, salvo si otra cosa obviare disputata vel insti-
 tuido. Ratio decid. et q. semper conuat vocata linea recta absenten-
 tium Primogenitorum succedere in infinitum de primogenito in primoge-
 nitum in propria vocata abij iuris alterius transmissio. lib. 1. c. 1.
 n. 17. sub vocat. primogeniti, n. solus filius primogeniti, sed non, et om-
 nes primogeniti ex eo descendit in perpetuum ta. Ex linea descenditiam,
 que transmissum vocat. est intelligunt. Cov. prac. c. 38. n. 6. et 7. ex
 quib. videtur q. ad filium primogeniti etiam vivente Patre. hoc ius primoge-
 nitura consequat, etiam si in vita Patris moriat ad nepotes, et eius descen-
 dentes successio maiorem descendit, et semper lineam rectam primoge-
 nitura sequat, cum in illa linea primogeniti omnia alia excludat perpe-
 tuo, ut quibus omnes ex illa deficient. Et filius primogeniti est primogenitus
 in linea descenditiam: secundogeniti secundum caput, ut ad multas editi
 primogeniti et honoris possessionis admittant; et dum aliquis ex 1. cap. e.
 superavit, nullus ex 2. succedat. Cov. n. 6. et 12. nam sicut successio
 non debet exire ex illa linea in qua simul est expressa, ita etiam primo-
 genitura non debet transitu fieri ex linea, in qua radicatum
 est simul nisi omnes ex illa procedentes deficient, ne eodem modo, quo
 institutor. praebuit filium primogenitum, etiam censens et prae-
 bisset eius liberos l. cum non.

Molina in ally. pro huius. legi. l. 1. n. 55. opinio. l.
 una matre c. 2. bon. mat. ibi: deturioni esse negotio filij
 non sinant q. n. potest de plus iuris in lauro, qua in
 instituti potentia causa educendi q. ad Catharina ex-
 cluderet Augustam matre Philippi 2. afortiori debet Philip-

quam excludere. Resp. id verum esse si Catharina excluderet Augustam
 si viveret, qd non est verum, nisi ex vi representationis, qua in Regni Portug.
 successione non est admittenda. Nec similiter obstat qd si Ferdina et ma-
 gae succedendi in Regno Portug. vel saltem a masculis excludi, qd Philip-
 pa tanquam procreans ex matre infusa excludendū erit Bart. nec hoc ar-
 gumentū Catharina se ipsa excludit. Nec imbecillitas, consilij, fragilitas
 sexus, et alia, quae iuxta aliquos D.D. feminas excludunt à Regni successi-
 one reperiantur in feminis filijs, sicut in feminis, et cessante ratio-
 ne exclusionis, exclusio cessat. L. si instituta. L. Pater filius. L. si is qui
 de inof. test. Cephal. Cons. 103. n. 14. lib. 1.

Idem Molin. 7 n. 26. Rex ordinem succedendi in Regno consuetudine
 viciniam mutare non potest, nec filijs nec transversalibus praeiudicare, nisi si sua
 plenitudine potestatis uti velit. Et V. lib. 1. l. 8. n. 20.

Molin. de primog. lib. 1. c. 16. n. 28. Rege manifeste bona dilapidante Regni, an eius Pri-
 mogenis Regnum debellare. Neg. per filium et ad Pontificem recurrendū, ut pueris iuris
 remedia iustitiam administraret. Ut probat fr. Sep. l. 1. tit. 15. p. 2. Et ad hoc ut
 Pade. c. intellectu. 33. de iuribus, ubi ad Papam fuit recursum. Ut infra. fol. 102.
 Molin. 3. l. 6. n. 34. Nec est qd linea non potest impere nisi ab illo qui successorem oc-
 cupat, et eius descendentes dicuntur esse ex eius linea. Nam si aut quatinus de linea
 ultimi possessoris, aut de linea Primogeniti: respectu 1. non est linea nisi qui in
 maiestate fuerit: si quatinus de linea primogeniti, Primogenitus illico ius pri-
 mogenitiae acquirit, et linea secundogeniti excludit, constitutum linea primo-
 genitorum inter se, et eius descendentes et ipsi in habitu successio acquirit, et spes
 certa atq; incommutabili ac ius succedendi in habitu suo loco et tempore acquiri-
 tur.

libro 2o. tit. de iurisd. de iudicibus - perula de. 56. legibus & libris de ma-
joribus de iudicibus con. 251. Alenoch. con. 172. iniquus sub celebrat. inf. 4
Moxon de 4. legibus con. 581. contra Manria lib. 6. tit. 8. & per. 17. lib. 1. con.
17. de iudicibus & iurisd. con. 35. iud. con. 316. Larrea de 54. Tanag. lib. 1. c. 6.
de. 17.

In hac parte sunt vultu iudicibus in la iudicibus de iudicibus municipal. o per. 17. con.
Molina in report. 17. de iudicibus & iurisd. in. 17. tit. 4. de iudicibus n. 9. & 10. Molina
17. de iudicibus & iurisd. tit. 3. de iudicibus n. 37. iud. de. 254. n. 156. iud. con. 5. cent.
2. Rosa conult. 62. n. 125.

Delephas. de iudicibus de iudicibus de iudicibus. lat. Quarta lib. 11. fo. 3. c. 83. iudicibus lib. 16. c. 7.
Larrea de iudicibus & iurisd. o. 4. cap. 83. lib. 11. Larrea con. 5. n. de iudicibus de. 254.
n. 15. fo. 3. Larrea de iudicibus & iurisd. 3. i. c. 4. n. 32. 34. & 48. Approbat hanc sent. Molina
in alleg. pro success. Regni Portugalia. n. 196. & n. 36. R

Minoribus

II.

inul quibus de d. p. de card. n. 47. quod si sit una species et forme
dolor defertur del ultimo p. p. de, et si sit la consuetudo et si sit in p. de
transmissio d. p. de et si sit in p. de et si sit in p. de et si sit in p. de
porajo. p. de h. de p. de de linea ad ea el maioris et si sit in p. de
mas proxima, sive la linea mas proxima et si sit in p. de et si sit in p. de
h. de p. de et si sit in p. de et si sit in p. de et si sit in p. de

Motin. 2. c. 14. n. 9. q. apud Hispanos nec virum, nec auditus q. iudicari sit q.
ex gravam. de rationi nominis et armorum, apud rationi, seu masculinitati con-
suetudine inducit: aliud et apud italos iuxta eorum statuta. Apud nos feminae, familia conservacionem
ac carum defendentes admittuntur nec possunt habere nomen, et arma. Burg. familia in genere.
de Paz in gram. l. Taur. n. 111. et sup. Alvarad. de comen. mente defen. lib. 2. masculinitatis in-
c. 1. §. 1. n. 23. Montende in alleg. super Baronia de Alens. n. 410. ducendum requirunt
Del mayorazgo de los Bora nigra late Menoch. lib. 6. com. 501 = Montende vgentiores comenior
ubi prox. n. 416. et armorum.
de ratio nominis et ar-
morum sola n. est h. de
ficiens ad inducendum
maioram. Mot. 1.
c. 5. n. 34. et v. Al.

in Regno Castelle abiq. maioris apud rationem transit possessio in duobus
militaria legi. in Regno vallis transit, nisi in contractu fiat iuxta for. b. h. de
ad donation. d. v. de p. de. n. 306. Possessio que per for. b. transit in dona-
tariis et naturalis et civilis, et est vera et propria possessio. Et probari potest ex adu-
ti per Ferner in cont. hac v. de temp. l. de. 1. n. 1. ad lo. Font. de pact. cl. 7. §. 3.
p. 10. n. 31. Novus. de. 252. 9. Post. obs. 55. n. 54. Gratia. et plur. c. 500.
n. 46. et c. 732. n. 6. ex quibus in Castelle apud rationem possessionis bonorum ma-
ioris si non sit legitima iuxta, non manentur in p. de. Motin. 3. c. 12. n. 18.

Alia. de p. de. 3. c. 10. n. 154. et 155. Oca. lib. 3. q. 4. n. 7. v. de p. de. n. 306.
Aracel. de adq. p. de. q. 2. art. 2. n. 33. Et si tantum loquitur de p. de. hoc intelli-
git vera, et propria. Menoch. 3. par. 3. q. 8. n. 8. B. obs. apud. 207. n. 1. Ceter.
de re benef. 3. q. 13. n. 42. Nec possessio translata per Adm. interruptit, quam-
vis alius bona occupaverit Font. de pact. cl. 7. §. 3. p. 10. n. 6. Novus. alleg. 25.
n. 191. Oca ubi prox. Cancor 2. c. 7. n. 60. *

Nec ut in donatarium transferat possessio ex for. b. requirit acceptatio. ut late
Castil. contr. lib. 4. c. 5. a. 21. nisi. et sup. Horden. ad d. v. de. dec. 209. n. 4. Item si
esset in utero, furiosum, munitum. Post. obs. 55. a. n. 58. Gratian. de sep. 700. a. 41.

* Nec obs. verba for. Car la possessio de manentur a ell quanyada, si donec pri-
merant. Alie no pendra aquella possessio: q. 3. occupans bona impedit translatio-

De hoc for. 6. apud 8. in possessionem. Nam verba fori intelligenda de possess. capta ante perfectam con-
locuti do. 15. n. 308. tractu venditionis, aut donationis, ac si fori dixerit: si promissum ante de
conclusionem el conuas, otro no tomara la posesion et misit ex verb. for. car perlo con-
duntur et na forus vult qd in instanti transferat posesio. J. Aguarut.
in alleg. produnda de Meditaculi super dicitur figuris a n. 576.

plura circa for. 6. (loquuntur de re donata, vendita, vel alio modo alienata in-
ter vivos) apud d. Baul. libere male. pro d. f. l. adron super hanc. k. p. nar-
cas a n. 628. et dicto for. 6. dicitur l. quous 3. c. de donat. qua sub motu.
l. 7. ff. 4. p. 5. Molin. 2. c. 12. a n. 2. lib. 1. c. 14. Cabil. 4. c. 5. et 19. et lib. 5. c. 66. Belluga
lib. 14. § non videmus. n. 9. Leo. dec. 110. n. 8. et 9.

de Arco. in l. 6. lib. 2. fit. 1. Menchac. de
succes. tre. § 18. n. 281.
et 29. et a n. 272.
Castillo lib. 4. con-
tra. 56-

Leges Tauri dicitur ante in qte correctoria. Molin. lib. 3. c. 7. n. 24. ait qd omnes
leges Tauri in sunt correctoria juris communiis sed solum declaratorie, et
dicunt qd in p. magis instituti post l. partitum, et ante l. 40. Tau. deci-
dentia sunt l. 40. que emigrant iuxta n. l. 40. que non est correctoria. Et
ait qd l. Tau. d. praesentia etia nequa transende sunt qd declaratoria. l. legu
c. de legio. Ruu. in l. 27. Tau. n. 17. Burg. de Paz in proem. n. 432. l. 6. lib.
2. ff. 1.

Dico bien Molina respecto de la l. 40. no es declaratoria, pero no hay bien en
y todas las de Toro lo hubien, y alli los Adalentes no habieron con esta general-
dad, y se visieron solo aq la l. 40. una declaratoria. Que muchas de las leyes
de Toro son declaratorias, y qd algunas correctorias et cetera. la l. 17. Tau. es
en varios otros correctoria como dicitur. Ant. Gomez ad d. l. n. 4. et alij. la l. 27.
et correctoria segun Menchaca de succ. tre. § 18. n. 264. librit. de Paz ad l. 200.
Ayli n. 17. dize qd in parte es declaratoria, y en parte correctoria respecto del
orden de mejoras los gravamenes, o saltem inductiva de nuevo d. rrecho, y
esta Paz sitvoretia la l. 6. l. 2. t. 1. publicada en el año 1511. y las leyes de Toro
en 1505. que los cetera succedon ante d. l. de Toro si decidan segun ellas. qd
son declaratorias, pero no qd son correctorias, o inductivas de nuevo d. rrecho,
especialmente si las partes fueren derecho adquirido, y esta d. rrecho calabrax
ponen en la l. 6. y desta l. habla Menchaca n. 274. et cond. ii. c. 44. n. 3.
l. subemus. 29. c. de statum. Quid peccant antiquitas que praesentis legi iuxta
vita trasat, ni procedit qd in la respicit forma.

Suarez in cons. 9. et Burgos de Paz in cons. 14. et n. 10. dicit qd los mayorazgos
fundados ante las leyes de Toro no se han de pagar por la l. 17. y omitea se-
guir qd la l. 6. l. 2. t. 1. y Burgos no pone al fin de este cons. qd se refiere por su cu-
riado qd p. rrecho, como pone en otros.

Respecto de qd dicitur qd se han de pagar por causa onerosa segun la l. 22. T. qd mejora se-
guir qd a impozi p. rrecho de estatum. Molin. § 66. n. 13. Cabil. 5. c. 76. queo sequi-
tur #

Ind. In Augusto

Sept. n. 16. Pruebas de llamamiento del Duque por Alfonso de D. P. Conde de la
 la suit. del año 81. Pero responde y en la p. 1.ª se declararon dos puntos. El 1.º
 y cuando muerto D. P. primer llamado con hijo varon, no fue necesario de mas
 llamamiento y se declaró por la proximidad excluyendo el 2.º de D. P. = el 2.º y
 los llamamientos vna de figura de agracia, titijando la duq. hija del ultimo agracia
 con D. Sotelo agracia verdadero fueron excluidos los hijos de la duq.
 n. 18. que por la el. 2.ª tienen llamamiento los hijos de D. P. por quito en condum,
 y en esta el. 2.ª y no tiene fundam. 1.ª
 n. 22. que el diez quiere tener llamado por la naturaliza del Mayorazgo por la L. 1.ª
 h. 1.ª. y la condicion taica: *Si filij, no comprehendit ala hembra ni si por mas se pudiere*
 a su descend. y.º esta expresada condicion: *si de capite filij masculis, lo*
 no es de cap. expresada. Molina 3. c. 5. n. 30. et 31.
 n. 23. y el llamado de descend. varones estan comprendidos varones de hem
 bra. y no procede en los filioconijos de agracion, que se contempla la agracion
 por el varon de hembra no es agrado, sino cognado. Molin. 3. c. 5. an. 45.
 n. 26. y los varones de hembra tienen lugar en la sucesion del mayorazgo mas que el agrado
 con, que se admitido el diez por masculino agrado a D. Pedro, y a su hijo de
 hijos de D. Gabriel, y D. Ruy. y nada se procede y.º de llamamientos
 hijos de D. Gabriel, y cada uno entra en la duq. agracion. y procede y.º de otra
 por haber expresado de masculis, y descend. sub nom. filiorum non veni-
 unt feminis. Mol. 3. c. 5. n. 55. Ley. 54. a n. 17. Lo primero es el llamado
 llama a los varones agrados en una parte, y a los varones de hembra.
 y el diez tiene su llamamiento expresado en la el. 14. el pariente mas cercano al
 suyo.

1.ª y 2.ª en el dictamen de
 1581. costaria el mismo
 de diez. tanto sea el
 de millon de la L. p. d.
 de. = Ley. n. 66.
 #
 Ley de tit. 1. q. 6. n.
 23. que la hembra en pro-
 y se dice seguidamente, por
 por la proximidad no se veni-
 cio al beneficio de com-
 pta por la L. 17. T. de
 poder poner gravamen
 al tiempo de adquirir la
 mayoría.
 Diego Burgos & Par
 de 1. n. 5. y no se que
 poner la filiacion
 de uno a otro de los hijos
 en la ultima parte de
 la ultima en primer
 de que. Ley. 1.º de
 Ley. 12. cod.
 Ley. 1.º de L. 1.
 y haciendo facultad
 Ley. que el padre
 poner gravamen en
 la ultima y no se
 cada en caso de haver
 facultad Real.

n. 24. fue al tiempo de la muerte del May. D. Joachim de D. P. poseedor, no solo se hallava
 ninguno varon al apellido de Gravelle, por ninguna varon cognado en linea estera,
 ni consanguinea, y se dice veniente en la linea primogenita, por ende el Mayorazgo
 en falta de la linea del ultimo poseedor se iba a la primogenita, y de la sucesion
 al y se halla en la linea superior. Molin. 3. c. 5. n. 72. Ley. 3. c. 4. n. 55.
 Ley. y es verdad, pero que puede alternar el llamado entre la linea inferior
 y la superior, y primogenita Ley. 5. c. 92. n. 33. basta no ser la verdadera,
 sino la conservada voluntad del llamado. Mol. 3. c. 9. n. 20. Ley. 54. a n. 20.
 Ley. 5. c. 9. n. 68. Ley. Ley. 3. c. 4. n. 55. Ley. y si aun el diez tiene la
 primogenia de la linea, le obsta la voluntad del llamado = n. 52. y aun el diez
 se hallara en la linea del ultimo poseedor, le seria excluido a. diez y se tiene la ca-

Estado de dñte de varon de hujia b. hincing, q esta llamado en falta de dñte
agnador, calidada y falta de que, por q dñte linea no halla quien tenga
las calidada y sea el fudo. ipso iure pasa la sucesion de los de otra linea y la
honor frara de. c. 621. n. 8. et 9 por q de quel aunq sea de linea primogenita le
falta la vol. de heredador.

A n. 54. que D. R. de santharia en la linea consuetudinaria del ultimo poseedor por
hereditario del Fr. de conuella casa 31. her. de dñte de foyne (29) y de otro
en la p. de 1581.

Reg. y no esta en la consuetudinaria del ultimo poseedor por q en forma se dice bñlar
el dñte comun mas proximo y aya ocupado la sucesion, y como d. Fr. casa 31.
nota ocup. no puede formar linea agnada, ni consuetudinaria.

n. 57. y no haya linea sino el q ocupa la sucesion. Nota. 3. c. 6. n. 35. Si de linea
posteriori utriusque queramus, non efficitur linea, nisi ille qui in maioriata fuerit.

Nota. 34. de ten. p. 1. c. 35. l. 2. n. 11. Causa 5. l. 93. r. 6. et 7. y dñte linea
primogenita, a linea utriusque posteriori. In illa qui primogenita natus est, et ceteros exclu-
dit, etiam si moriat' dno. Patre, nec eius linea habet prerogativa' dñte dñti.
In hac, non potest succedere linea nisi ab eo qui successionem occupat, et occupatum
est q caput lineae maioratus occupaverit eam. Robles de sal. de rep. lib. 2. c. 30.
n. 11.

n. 59. por cuya razon llaman los herederos (hered. v. 1. n. 34.) linea consuetudinaria la
del q ocupa la sucesion. Dicunt Ad. ad dñte. 3. c. 9. n. 3. Et ratio est q in
sucesione maioratus, qui incipit pñdere tempore heredi, et caput lineae, sibi,
suisq' descendenti' propria' lineam constituit, et inclusio illius est ceterarum ex-
clusio.

Por d. c. 35. concludi ad actorem tenente proponenda' sufficere utrumq' possi-
torum mortuo esse quomodo nunquam maioratus successionis scienda' ha' bñlar
na' l. 45. eius possessione hñte, heredi, et naturali' constituit aliq' facto illius, et
declarat' propriis voluntariis, et aliq' ea utrimq' possessor reputat, et ad lo re-
gulat' proximitas (non ad eius' successione et su' errore sicut' hñterea) et non
a predecessoris possessione qui actu possidet. Et sic si pñdor reputat maioratum,
succedit non tñto hñtis succedere, sed id' ad ministerio' tñtis factu' hñte, et sic
cedit qui in proximo sit, et pñtis proximus pñtis hñtis possessor. Et sic pñtis
videtur qui reputat efficitur hñtis. Causa est na' l. 45. Tñtis non dñtis in eius
favorom' beneficiu' constituit tñtis hñtis ignorans mortu', sed in beneficiu' illius qui
post eum succedit, et proximitas ab eo regular' tanquam ab ultimo possessore, hoc a-
prehendit, sive ignoravit, sive renunciaverit, et acceptare nupñterit.

de castillo c. 138. n.
16. et Valeruela
com. 97.

n. 103. Obsta q si nomine filia non continetur nupti. sequitur q m. siendo Don Pedro
 Pringonito con hijo q de su mujer niera, el hijo de la niera suya qra fondo del hijo de
 el niera, porq el hijo de la niera de D. P. no vendria propio llamamto. fino en la claus. 14. enq.
 llama al heredero muy cercano y tal caso se presuman los descendientes de D. P. el niera
 conq los de la linea superior precedan a los de la inferior. Ley. q. no tiene inconveniente
 q. lo dispone asi el testador. Ley. de. 54. Cabil. 5. c. 92. n. 32. sup. nec tunc consideratur
 linea masculina, sed sequitur remotioribus admittitur.

n. 115. Succedan los hijos de tal hijo de grado en grado, si lo mismo q. de su de descendencia ca
 descendte uno es despues del hijo, el niero, q. el suyo el simulo et D. Cabil. 5. c. 93. §. 12. n.
 2. Font. el. 4. gl. 9. p. 3. n. 11. porq los hijos no pueden suceder de grado en grado, porq todos estan en
 un grado. Cabil. n. 3.

n. 118. por la cl. 13. los descend. de los hijos de los hijos de los primos llamados chargeados
 en el testamento nombre garria, y fino entendida el q. no. substituir los no chargeados.

n. 153. sigue el caso: si el testador huiera llamado a D. P. su hijo m. sin hacer mención
 de sus hijos, q. no de los de D. P. huiera llamado, y substituido por su propio nombre a
 D. P. suyo, se venuria el d. q. por la taca condicior. si sine filijs de l. cum hinc, porq
 en ella estan llamados todos los descend. de D. P. Res. de q. hallandose en termi-
 nos de un vinculo irregular, como esta especie interveniendo a mayorazgo regular.
 suyo q. en terminos de irregularidad: substituyo por mi heredero ad. P. su hijo m.
 q. si muriere sin hijos varones le substituyo a D. P. suyo, q. no es aplicable la con-
 dicion de la l. cum hinc, porq esta no tiene lugar de esta especie de calidad de ba-
 ronía: si desierit sine filijs masculis. Molin. 3. c. 5. a. n. 30. l. in hinc. l. in
 auisimmi l. de fidei. Recor. q. no substit. Nisi simpliciter facta subintelligit claus. si sine
 libris masculis que fletum desierit non procedunt ad apponita sub claus. si sine filijs
 masculis desierit, namq. filia extens non excludunt substitutum. ibi hinc. Gomez
 l. c. 5. n. 38. et ibi Bullen n. 40. lo mismo q. respecto de varones de hembras q. el
 mayorazgo es de virg. y no de machos porq nom. filiorum masculorum non veniunt mascu-
 li descendentes ex femina. Mol. Cabil. 6. c. 129. n. 48. Ant. de loquiere. si
 filie lugar la taca condicior de la l. cum hinc q. esta puesta en una substitucion, y
 omittida en otra, porq en esta se dice q. estan confusos omittidas. Mantu. 10. tit. 6. n.
 11. Muen. de maior. p. 2. q. 11. n. 8.

n. 165. Et Man. D. Joachin en la declaracion q. obtuvo en la corte civil 1659. / in facto
 n. 341. confesso judicialm. q. havia heredado en su casa del fideicom. fundado por D. Jua-
 cinto, y por la sent. del año 1581. q. el d. Joachin no puede impugnar-
 lo, ni pedir la posesion como heredero legit. por la l. sui. heredit. Argelo de leg. q. 1.
 19. art. 1. n. 25. Noqueant l. leg. 25 n. 207. V. Parlador. lib. 2. c. 4. a. n. 16.

+ et q. l. art. 5. n. 180.
 Curs. segg. l. 7. art.
 7. n. 135. in segg. et
 n. 144. et 145.

[Faint, illegible handwriting covering the majority of the page]

[Faint handwritten notes in the bottom left corner]

Agregado al Marq. de Al. Almona.

n. 15. Ment. de la Marquesa que en la palabra descendente con el dño. de Cordova que en condicion, talo descendente de su dñe. uan. comprehendiendos varones, y hembras l. liberorum 120 de. v. l. Malin. 3. c. 5. n. 8. y lo mismo la palabra sucesor como lo declara el dño. en la clau. 14. que quiere sea Patron varon oembra n. 16. La Marquesa de Al. Almona tiene la calidad: esto es el llamamto. como descend. de D. Diego, y la calidad de sucesora ^{in cap. 17} Majorazgo. lo q. excluye al Marq. de Almona n. 18. que no tiene la calidad de sucesor. Dice q. descend. q. puede suceder. Respondese q. la palabra sucesor es posesedor in actu, non in habitu. Lexi s. p. l. 3. n. 32. In present non sufficit actus, seu potentia habendi majorat. Item q. do ex voluntate facta, vel expressa substitutoria, requirit qd sucessor habeat in actu non est sufficienti potentia, seu actus. y no facta q. la calidad sobreviene, por q. ha de estar tempore declar. suc. cessoris. El dño. yugo q. p. q. el actual poseedor, por q. de Almona, por quise y el agregado fizege un oneroso con el Almona y no puede apartarse de el.

n. 21. obsta al d. Almona y no tiene llamamto por q. si puede excluir ad. Etia ubi substituita la obra pia.

n. 23. Opone el Fiscal: De Al. Almona es descend. de la Marquesa de Cordova n. 13. la qual por cada conel de Almona no pudo suceder en este agregado, y excluida esta lo estan su descend. y tiene lugar la obra pia. Resp. que D. Maria n. 13. no sucedio, fino en Hern. D. Diego dean de Sevilla n. 14. que esta la unico oneroso de tenuta y sucedio por muerte de m. Hern. D. Filo n. 11. y D. Diego murio en 624. y D. Maria en 607. y asi no llego el caso de haver sucedido D. Maria, y por consi- guiente no pudo entrar la obra pia.

n. 25. Obsta q. D. Diego n. 14. no pudo suceder por estar en su patria y q. asi la ley transfiere la posesion onerosa Maria su her. y sucediendo esta lle- go la obra pia. Resp. q. este motivo obsta la cosa sujeta en tenuta y sedio a D. Diego, la qual aunq. no embaraza q. el juicio de prore- dad obsta al de tenuta (en q. llamto) Malin. et Ald. 3. c. 13. n. 22. sup. como la sent. en el juicio ejecutivo a otro ejecutivo. Parlad. lib. 2. c. 1. s. p. 12. n. 4.

Sobre si fuerde de Maria, ay pleito pende en groy infranada de re
 el año 609. y ay esta indulto.
 n. 27. esto se desvanee cony galya no receñda de representas p dtecho de
 d. Maria n. 13. ni de otros agredos romos, sino solo de su padre
 L. 40. Tauu. representando la persona de su Padre por su orden
 y basta y haya contado ser hijo del Marq. d. Cecilio de Padre Mo-
 lin. 3. c. 6. n. 51. dicitur lex 40. non considerat gradus, sed solum
 primogenituro representationem, et non dicit: representando
 la persona de su Abuelo ni la de su agredor per nam solum tenet
 ostendere se esse filium illius, ad quem ius primogeniturae de-
 rivat sive si in maiore successore, sive non.

Parentes y no por se
 puo por condicion, gen
 sucediendo mujer, entraf-
 se la obra pia, y por consi-
 guiente le sigue el mayo-
 razgo.

n. 30. Aun en caso de haver sueldo de la. En la cuestion: si
 excludida la madre se entendan excludos los hijos, y parece q. q. d.
 la exclusion nace del sexo, pueden suceder los varones u. descend.
 varones, como en los mayorazgos de masculinidad, inf. ex-
 cluida la madre, sucede en hijo. Caus. 3. c. 15. n. 63. cony ex-
 cluida de Maria, no lo cita. En descend. varones, porq. estos cha-
 van llamados por suetos en condicion de.

n. 34. Conoce a d. Fca. la clau. 14. q. sucediendo hembra, se fun-
 tare con otra casa, o mayorazgo menor, o mayor q. sea, se fun-
 de la obra pia, y q. d. Fca. ha sucedido en los mayorazgos de Men-
 doza, Carrillo, y Albornoz. Sep. q. esta clausula se deriva a las
 hembras transvernales de d. Diego n. 9. porq. vulo antecedente dice
 si en algun tiempo sucediere faltare sucesor descendente legitimo
 del dicho d. Diego en su casa y mayorazgo, e sucediendo hembra de
 y otras palabras faltare sucesor descendente legitimo comprendi-
 do los descend. varones, hembras; y primos consanguineos.
 e sucediendo hembra no se ha de entender a las llamadas ex-
 primam. en ella, porq. no se ha de entender contrario in tan breve
 q. se desha la diff. en correspond. en continenti. L. non ad ea 89.
 de cond. et dem. fomez. c. var. c. 10. n. 24. v. hie oblat. puz. q. mu-
 dar havia de hacer mencion a lo antecedente. Larrea. de. 60. n. 6.
 et p. el caso la L. 27. §. 1. de her. inst. si se hered. instituto, de in-

de sueldo se sub condit. institutum, nihil valere sequentem in-
 tendone, q' satis plena prior fuisse, y sendo tan pleno y absoluto
 el primer llamamto descend. sucesor y comprehendiendo varones, y
 hembras, la clau. e' heredero hembra se ha de entender de trans-
 uentale, y no de descend. n. 49. dponere q' los llamados especificamte no estan comprehendidos
 en el llamamto general, como si llaman hijo, y despues
 hijo, y no estan comprendidas en la palabra hijo, por el llama-
 mto discreto Molin. 3. c. 5. n. 55. et hdd. Resp. q' llamamto
 discreto quora, si despues de haver dicho el testador. depende le-
 gitimo de su Her. Sucesor en su casa, quisimodico especificam.
 hembra descend. de su Her. segun Molin. n. 55. et hdd. y q' d'
 se funda mayorazgo aunq' no se nombra transuentali exprese,
 estan llamados, y suceden los transuentali por toda la familia
 esta llamada Mol. 1. l. 3. n. 1. et. 1. c. 4. n. 13. 14. 15. et hdd.
 n. 62. los llamados al paronato varon, e hembra quora el hithor
 y sean transuentali, porq' a ser descend. sucederian en el mayorazgo,
 y excluian la obra pia. Parocime q' esta clau. 14. quide tam-
 bien entendiase de descend. porq' sucederian muger y tenga ma-
 yorazgo mayor, o menor qualquiera excluia y entraria la obra pia,
 y entonces seria Parroto el hijo, o hija de la hembra excluia.
 n. 70. quiere fundar q' sola clau. e' heredero hembra, se fun-
 dare con otra casa, o mayorazgo mayor, o menor, para que sea
 la obra pia. solo esta comprehendido el caso de matrimonio, co-
 mo en la ley de Madrid, esto es si la hembra se casa con q' tenga
 otro mayorazgo. Fundase en la cl. 2. hablo el ob. de la ley
 de Madrid, y esta solo se entiende cuando la union sea por ma-
 trim. y las disposiciones de los testadores se entiendan hechas segun la ley,
 estatuto, costumbre, o Region donde disponen l. 50. fi. de leg. 1. Mol.
 1. c. 3. n. 17. et Madon. et c. 4. n. 13. Mieres 1. q. 2. 48. n. 64. Ley de
 M. impedia la union, ^{por matrim.} valiendo un mayorazgo dos quontos de renta, y el
 ob. dispuso en el valor, conq' quiso conformarse enq' la union fuese
 por matrim.

n. 100. Que aunq por la L. 45. de Toro la Marq^a sea posehedo-
ra legal de este ayuntamiento, actualm^{te} no tiene la posesion, y q^l la
dignidad no basta q^l el Mayorazgo se haya deforido, pero se ha
adquirido actualm^{te} p^o materia de incompatibilidad segun
la Ley. 5. p. c. 3. n. 4. y teniendo la Marq^a la posesion
de este ayuntamiento, tiene derecho de elegir este Mayorazgo, y de xar
los Officia^l Carrillo, Albornoz, y Mendoza. Ley. p. 8. c. 6. n. 1.
y dice Arguila p. 7. c. 4. n. 31. in fi. y teniendo el Mayorazgo las
palabras: Y si tuviere otro Mayorazgo, se separen, no los pueda
uno tener, compete la eleccion, concurriendo en una persona.
Y no tiene duda q^l elegira este ayuntamiento, por q^l es pingue, y los otros
muy pobres, en cuyo caso tiene la eleccion ex d. l. 7. Ley. 1. 57. n.
213. et seq. Ley. p. 8. c. 6. n. 14. Add. 7 p. c. 4. n. 32. Mol. 2. c. 14. n.
26. Y en la prava al posehedor actual de un Mayorazgo la ele-
cion q^l es incompatible con q^l ayuntamiento de q^l es. Mol. 3. c. 2. super
n. 30. Ley. dec. 52. Ley. p. 7. c. 4. n. 2. et Add. n. 39. et q^l se p^ove
n. 3.

n. 107. Que queda la Marq^a tener hijos varones, y q^l los p^o defende^{re}
de d. Diego estan llamados q^l succedian en el ayuntamiento. Pareceme
q^l cada qual media grade, y obtiene la condic^on de unirse en una
mujer, quedarian cargados los defende^{re}.

[Faint, illegible handwriting covering the majority of the page]

Ad. ad Molin. l. c. 8. n. 34. An regula q^d duo maiorat^{us} ex cau-
sa matrimonij iungi n^{on} possunt, procedat ex causa successio-
nis? Tenent affirmativam Parlad. Lara & Annio. c. 5. n. 35. et 36. Ma-
tinez, Arco. Roble. Castillo 3. c. 28. et n. 19. et to. 6. c. 177.
ex n. 1. Soloz. 2. c. 13. n. 42. Lopez 8. p. c. 1. n. 26. et ibi Ad.
(ad Castil. c. 157. n. 38. et Lopez n. 35. fatentur contrarium fuisse am-
per observatum, et necessaria esse Regi declarationes)

Negativam tenent Paz de Hen. c. 57. ex n. 189. et ad resolut^o ex n. 193.
Larrea alleg. 115. ex n. 51. Lara. d. c. 5. ex n. 13. Valenz. tom. 69.
ex n. 69. Miras 1. p. q. 30. a n. 84. et 2. p. q. 4. il. 8. n. 332.
vel il. 9. n. 327.

nam casus successio-
nis remanet in dispo-
sitione iuris communis. Sed qua-
tuor casus distinguunt Ad. 1° q^uo contrahentes matrimonium
tempore ipsius matrimonij contractus possessores utriusq^{ue} maiorat^{us} exi-
tunt, et habet locum d. l. 7. = 2us q^uo tempore nuptiarum uterq^{ue} con-
iux, aut saltem alter eorum n^{on} possident, habent vero probabilem spem
succedendi vel Parentis vel fratris primogeniti, quorum si aegro constante
matrimonio obierit, vel vacante conserit, et tunc habet locum d. l. 7.
ex eo q^{uod} generaliter loquitur nulla facta mentione seu tempore matri-
monij vel extante matrim^o. concursus fiat, nam matrimonij pro-
cedens aut perseverans est causa immediata successio-
nis, ac proxima, et propter matrimonium fit quicquid ex causa matrimonij con-
tingere potest, nam causa mediata causa immediata annexa eodem iure
cum immediata censetur = 3us casus q^uo contrahentes, vel al-
ter eorum in vita Parentis, aut fratris possessoris maioratus decedit,
et postea soluto matrim^o. successio filio, vel nepoti eorum delata est: tunc
enim extra casum legi venimus, cum horum maioratus concursus
et si ex praedicti matrim^o. originem trahat, veru^m, et proprie per successio-
nem adeptus est, et iste casus successio-
nis tanquam omnibus rema-

Contrarium tenent Lara, Cas-
tilla, et Lopez p. 8. c. 2. n. 1.
8. et n. 12.

ut in dispositione iuris, et regales iuxta primogenitorum naturam, cum divi-
 sio quacumque sequatur, cum primogeniti in omnibus bonis iure maioris relic-
 ti, ceteris exclusis, debeat succedere, et potentior est ratio quae nos convenit ad
 vram, et dispositionem iuris, quae quae sequuntur ex identitate sermonis, vel ex
 more, aut generalitate legis. Quae et, q^o contrahunt Parentes nulla habi-
 ta probabili spe succedendi, quibus sequuntur, successio alicuius maioris adestur
 fortassis eorum filio primogenito, vel nepoti post obitum patris, qui erat
 propinquus ex linea transversali, vel remota, quo in casu non procedit divisio
 l. 7. et si locum haberet, tota fore huiusmodi in voluerunt. Et sic 3° et 4° a-
 ius extra legem sunt, et propterea excepti. His v^o ad. ad. Mab.

Contra hanc opin.
 Loras. p. 8. c. 2. a. n.
 14.

In casu d. l. 7. secundo geniti admittit ad maiorationem inconstitutam,
 ex vi d. l. 7. cum alio quam legit primogenitus, etiam si extet pluri-
 bus, aut descendentes filij primogeniti, quia descendentes ex primogenito
 non possunt succedere nisi ex persona primogeniti, quippe sunt exclusi ab
 ipsa lege, existente secundo genito, nec ex propria persona, quia vocationem nul-
 lam habent ex ea l. 7. nisi in casu q^o non extet filius secundus, aut
 filia. Et idem erit in dispositione homini iudicente in caracitatem. Ita
 Casillo lib. 5. cap. 178. a. n. 1. et n. 10. Et per tot. et ait hunc casum om-
 nium fuisse ab interpretibus. Sed quid dicendum succedente Patre

Iudicia de iure l. 1.
 7. u. correctoria, y. q. 1.
 non habent alios in eto, pe-
 to se satisfaci qui isto
 no procedit in los mayo-

Morte solum filio primogeniti, et filij aut nepotis, secundo geniti ma-
 ioratis, an tunc concordantibus duobus maioribus altero summam excedere non debet a huiusmodi com-
 te possit filius primogenitus adhiberi ad eligendum unum maiorem, ita
 ut tunc filij aut nepotes secundo geniti eam e vivis sublati in alio maiora-
 tu primogenitum excludant, nam d. l. 7. loquitur tantum de filio legitimo
 do genito, et non de altero ab illo descendente, et videtur innuere per
 emanam Casil. d. c. 178. n. filios secundogeniti, et eius descendentes ex-
 cludere primogenitum, et etiam in c. 151. n. 45. ut vocationes omnes seu
 substitutiones in primogeniti per se subistere, et tot maioribus sui quot
 vocationes, aut personae vocatae extant, et sic deficientibus duobus vel pluribus
 gradibus primogeniti substitutorum fore locum quarto vel quinto. Et caducitas me-
 dia gradu, sequentes non caducantur, quia vltimorum censentur vocati, nisi
 in casu quo, ultra caducitatem ad sit effectus conditionis. Mortuo filio non
 defuit substitutio nepoti, qui in capite a patre, sed ab substitutore, et unquam
 iure proprio, et ex propria persona succedit.

De Mortem sibi conuictibus. V. Amfenuam lib. de potest. in se ipsum
Lips. Kium obseru. grat. obs. 75.

Misericordia falsa dicitur licet sit simul a deo, autem infirmitate
natum L. 5. §. item. 1. de del. L. si d. inprim. de potest. L. 1. §. 1. de
ult. vol. §. si. vult. ad sequit.

Missa elemosinam sacerdos potest petere iudicialiter qui pro alio celebrat
sed si a profano petat debet petere apud profanum iudicem, et ita
decisum fuit Mainard. dec. 1. n. 1. cum Choppin. 1. 2. c. 2. n. 1. &
sac. politica.

Monasteria inualium ingrediuntur Prelati, et alij monasteriorum curam
habentes in casibus tantummodo urgente necessitate paruo comitatu, id est
a paucis, et senioribus religionis personis comitatu, et licet habeat Cardinali mo-
nasteria vice iniqua ecclesia interdicitur; pro 2. a monachis Principali, et Prin-
cipali superdant, et de magis in facto maneat excommunicati. Excom-
muni omni officio, et ministerio privati excommunicati carum subiacent. Greg.
13. ex Conc. Trid. Coma 23. Dec. 1581. et reperit in 2. de ext. & monachis

ex duobus malis de. lib. 3. tit. 18. c. 4.

Canon. ob. de Portugal. fol. 93. B. La Regla y de los males. et ha de elegir el menor / suponiendo malitiam
tamte. c. non solum 22. 7. 22. q. 4. l. 200. & l. 1. c. duo mala. ad reg. 13. dit. & quom. intellect. A. Reg.
ad gradum. lib. 1. dial. 17. in prim. Turmen. in d. c. non solum. §. procedit in malis culpa aliunde cum cau-
tionem qua unus pro multis dicit Sanchez & Maxim. 7. disp. 11. n. 15. et reg. et ad excep. lib. 1. c. 10. ex n.
21. et c. 11. Hurtado vol. 2. de sep. et charit. disp. 173. tit. 10. subret. 1. §. 90. et reg. Diana 3. q. 174.
5. miscel. res. 37. Barbo. ad c. 1. ad reg. dit. 13. per videri el mayor, hunc entre otros imitacionem
vna mensura q. et q. el mal q. se elige por menor es de culpa propia q. conate el q. la elige, y el q. de fca
vnter q. por mayor es de culpa ajena, pasua et hinc el q. el menor Panorm. in c. qui sandalicia
verit. de d. 5. post sot. Martin. Sanchez d. lib. 7. disp. 11. n. 27. por q. no deve hacerse solo malo por su
cedalo bueno Paul. ep. ad Roman. c. 3. v. 8. c. 9. 33. q. 2. c. 10. 32. q. 4. c. 4. & vlt. y menor si
la culpa propia possidit al. d. decho de proximo Sanchez d. disp. 11. n. 24. Barbo. in d. c. 1. n. 16.
Diana 3. q. 175. res. 37. De S. Martin q. obrue in diligencia submisio Severo dialogo 1. & S. Martino
n. 15. q. per hanc comunicacion por espacio de una hora en la eleccion del Santo Felix q. obispo de
Trevora al Excmo. Maximo Virreyador de la Corona contra su Emperador Germano, y Valentina
no, y a Ithacio obispo, excomulgado por otro obispo auy q. fue con el zelo piadoso, y necesidad de
salvar por medio de esta comunicacion la vida de muchos Catholicos innocentes, merced de la reprehension
de un Rey, y la pena de disminucion de su vida q. adelante en sus maravillas.

M.

Monitoria pro rebus deperditis sub excommunicationis poena dicitur debere pu-
 blicari, Exceptis Natalitatis dñi, Paschalis, Resurrectionis, Ascensionis, Pentecostes,
 et Sani Iosephi Xpi, nec in his nec monitoria fieri, nec ulla alia debet proferri
 excommunicatio. Barboza de potest. episc. pte 3. alleg. 96. n. 2.
 Si epus huiusmodi monitoria deperditis deneget, licet appellare ad Metropolita-
 tanum. n. 4.

Ut haec monitoria concedant observanda est, ut dentur in subsidium, q. veritas alio
 modo haberi non potest = instante parte, et officium iudicis implorante, et re-
 quiratur speciale mandatum. n. 19. et 22 = non pro rebus debent concedi, sed
 pro re gravi, et maxima, nisi fiant de ecclesia, loci q. communitatis, uni-
 versitatis collegij, n. 26 = nec in criminalibus. n. 32 = nec si sint in-
 firmatoria alicuius particulari. n. 33 = ista monitoria n. compul-
 sent deponere cum iuramento, nisi in monitorijs saniretur q. deberent
 cum iuramento fieri, nec tunc nisi cum iuramento debent admitti ad reve-
 landum. n. 34 =

Denunciare vi monitorij non tenentur: qui rem detinet, committens delictum, vel
 socius criminis, nec nemo tenetur se diffamare. n. 45. nec haec monitoria so-
 lu promulgantur contra principales n. rebituentes, et contra scientes qui re-
 detinet si non patefaciat. n. 46 = Principalis n. tenetur restituere q. et im-
 potens ad solvendum, q. intelligitur etiam de eo qui commode n. potest restituere, qu-
 ta si restituendo damnum alterius ordini subiret vel vitz, vel famae, vel
 q. retinet in compensationem iustam, si debita sit liquidum, et n. plus reti-
 neat; et potest restituere vel deposita pro iusta compensatione, nec tunc inforo
 externo n. admittat compensatio, admittit in interno. n. 47.

nisi ille cui facienda
 est restitutio sit in aequa-
 li necessitate. n. 79. Bar-
 boza ubi supra.

Non tenetur revelare scripturas, quoties exhibendo damnum patretur, vel dam-
 num redundaret consanguinitatis proximioris veluti Parentis, filij, uxori, fratri-
 bus et alijs similib. n. 50 = Nec scientes q. id q. sciunt saltem uno teste
 probare non possunt; Exiige in crimine haeresis, et impedimenti matrimo-
 nij, nec tenentur denunciare, et unum testis sufficit ad impedendum matrimo-
 nij. n. 51 = Nec qui de hunc communi compelli non possunt ad testificandum
 ut filij sive legitimi, naturali, spiritus, incestuosus contra parentes, et e
 contra, vel adoptivi sicut in potestate. filij spirituales vi monitorij tenentur
 denunciare hunc spirituale. n. 52 = in crimine haeresis, et blasphemie
 tenentur filij denunciare parentes. n. 56 = Uxor maritus neque frater fra-
 trem tenentur denunciare n. 59 = inhabilis ad testimonium ferendum contra
 infamum et huiusmodi tenentur revelare, nec tunc n. probet facit probum.
 tionem. n. 62 =

Nec qui novit sub secreto naturali, nec solus potest de his loqui, quatenus
 ea novit alia via, quae sub secreto, nisi immineret grave damnum su-
 turum inferniem Reip. aut proximi, ut sunt haeresis, proditio,

machinationes, latrocinia, homicidia occulte gratantia, falsificationes mo-
netu exsimilia. Medicus, Procurator, Advocatus, Tabellio secreta infirmorum.
clientum se revelare non tenent, immo celare debent. Minime Sacerdos, qui
scit in confessione sacramentali, nisi quominus Papa ei praecipiat, vel ut eo
dispensaret, ut alterius detegeret confessionem, tunc ei parere non debet. n. 63 =
Nec qui non veri scit, sed accepit ab illis quibus nulla est fides adhibenda, ut
quo qui audit a personis ignotis, vel nihil certum sciuntibus. n. 66 =

Nec qui audit delictum ab eo, qui iam denunciavit, nisi ex quo iudex fa-
ctus est certus, certior fieri non potest. n. 68 =
Nec qui probabiliter timet sibi aliquid grave damnum spirituale, vel tempora-
le, sive inimicitiam capitalem eventuram ex revelatione. n. 70.
Nullus tenet denunciare, nisi quos parum vel iudex intendit ligare, nisi excom-
municatio vim habeat ad eorum voluntatem; unde non presumitur Patrem vo-
luisse filium, qui eius bona surripuit, excommunicari, nec maritum ux-
orem et similes. n. 71 =

Quod principalis non ligatur, non tenetur minus principalis, et sic quod quis
iuxta compensationem rem detinet, sciens non tenetur revelare. n. 72. et ibi
late de scientia iure detentionis.

Nec qui tempore publicationis editi, et excommunicationis degebat extra ter-
ritorium episcopi excommunicantis. Superior non potest sine censuris ligare
existentem in alieno territorio. cap. 2. de constit. Bonacina de censuris
dig. 1. q. 1. p. 11. n. 6.

Nec Monachi, et Fratres Regulares, qui sunt exempti a iurisdictione ordinario-
rum. n. 80.

Nec qui rem habet sibi debitam vel sint creditorum anteriores, nec qui rem
sibi praevigilant = Nec qui bona fide rem a latrone pretio numerato emit,
negata aut non sperata restitutione pretij. n. 81. 82. 83. et hoc n. 83. late
An in dispendio pretij teneatur emptor re dno restituere. Haec Barbosa =
Qui res aliqua propria auctoritate occupavit, eo quod via iudiciali, ei
succurri non possit, id revelare non tenetur nec ad episcopi monitorium.
nec ligat Advocatos, aut procuratores, quibus via consilij id norunt.
Canebr. lib. 1. var. c. 10. n. 39.

Coniunguntur usque ad 4^m gradum non tenentur testificare vigore editorum, etiam
si veritas aliter haberi non possit, excepto crimine heresi et in quo-
libet delicto in Tribunali istius officij. Drana q. 6. tr. 7. res. 10.

M.

Mulier sine licentia viri contrahere, et post obitum obligare, prout quod super
rebus dotales, in quibus viris ad potestatem praesidio. Gomez ad l. 54. et inquam
l. 60. Tauri; et adhuc in Castella potest in viris dote filias, eo quod
pro causa donare potest. Canon. 3. p. c. l. n. 155.

Maioratus possessor annuus censum ad quem sunt bona maioratus obligata
redemit, et de cessione, vel promissione cedendi iuravit, nullus post adven-
tum maioratus solvat, nisi solutione actio sit extincta; ac facta cesso-
ne a creditore, non censetur redempta, sed emissa, et actio hereditas conservat
Molina lib. 1. c. 10. n. 25. et c. 26. n. 10. Cressi off. 117. n. 190.

Et de deductione meliorationis factarum a possessore maioratus late supra
a n. 66.

Maioratus possessor si dedit quod impendit, et valeat sibi censum reservare
in bonis maioratus debet obtinere decretum. Molina de his. prim. lib. 4.
c. 3. n. 6. et c. 7. n. 16. Larrea alij. sic. 115. fo. 2. n. 43. et 44.
Cressi off. 117. a n. 218.

Mors civilis. Quod heredes gravati profiterentur religionem incapacem
adquisitionis bonorum in communi, per hanc mortem civilem non
sit locus substituto, sed expectanda est mors naturalis. l. ex parte
121. §. in insulam. de v. o. l. cum pater 27. §. hereditatem 4. de
leg. 2. l. ex facto 15. §. ex facto. ad Trebel. l. Narius florus 48. §. Cor-
nelio Felici. de iure Fisci. Id. in gradibus iuris. Bart. ind. §. in in-
sulam. Fusar. cont. 88. n. 7. de fideicom. q. 430. n. 17. Loter. de ve-
nuf. lib. 3. q. 10. n. 1. Costa in cap. si pater. pte 1. ver. si ab his
liberis n. 61. ver. hi tamen. de testam. in 6. Menchaca de iure.
Orat. lib. 3. §. 21. n. 171. tenens hanc opinionem esse probabiliorum
et magis secutam - Nota apud Carrillo deis. 266. n. 20. 21. et 22.
et 25. et apud Farin de. 492. n. 4. et de 543. n. 1. et 2. pte 2. re-
centior. et in post. deis. 151. n. 1. et 2. p. 1. ibi: certe enim
si mortuarius bona capere non possit, tamen clara mortali
viri extans naturaliter impedit purificationem illius conditionis
si posteriora deficeret.

Mortuarius impudat in
bonis communiis mortuatis
post mortem, an hanc ad-
missionem ante purificationem?
V. v. v. lib. comit.

L. a Seno. pub. per Ferrera 22. Martij 1662. inter partes Philippo
Volta, et Joannem Bta Vidal et Joannam Stam Vidal. ibi:
Ob quod verbum illud mortis intelligi debet de morte naturali tan-
tum, et non de civili, per quam conditio praedicta non verificatur
nisi in casibus a iure expressis, in quibus non veriamur.
Notandum est quod per verba: post obitum non intelligitur mors civili,
sed naturalis tantum l. Titius Titij 28. §. Caio leg. ad Trebel.
Rebus in praxi forma supplic. sign. col. 7. ver. per obitum. lo-

ter. d. 9. 10. 11. Nota apud Farin. de. 543. n. 2. recunt. p. 2. ibi:
et hae sunt: absq. scrupulo procedit in casu isto, q. indispotione
fuit dictum, quod officia vacent per obitum, non autem fuit dicitur
per mortem; obitu namq. appellatione defu. natura non venit mor-
tali.

ex his inferitur non curandum esse de hijs quae tradit Argel. de adq. popu-
q. 8. art. 28. n. 36. et per tot. artic.
aliquo modo obit. Reg. pub. per Alvens 13. Oct. 1644. infer par-
tes Josephi et Gaspari Valero fratru ex una, et Josephi Spinola ad-
ministratori honorum Fran. Valero ex altera.

Vivian. de iur. patr. lib. 4.
c. 2. n. 15. Vbi patronas
reprobat familij; vel sibi et
descendentib; illi deficiun-
tibus extri admittunt ad
presentandus, nisi dicitio
taxativa esset posita. op-
timum exornat ibi Vivian.
lib. 4. cap. 9. n. 1.

Maioratu. Qui Titio et suis descendentijs aliqua bona huc maio-
ratu possidenda reliquit; vel in persona Titij, et descendentijs eius-
dem maioratum fecit, non ad nominator tantu, maioratu
restringit, sed univejsa familia, et inter eos praefertunt no-
minati, et deficientes descendentijs Titij, ad proximiores non
vocato, subicit ad transverfalu devolvit maioratu. Molina
de hinc. crim. lib. 1. cap. 4. n. 32.

de miserabilib; personis et
de electione f. h. v. l. cano-
nal. diuidi. lib. 1. tit. 1. disp.
2. n. 525.

Miserabile persona sunt Viduae, puerilli, diuturno morbo fatigati, debi-
li, orphani (v. fori Regni), Senes, expositi, caeci, mutilati membris,
Captivi, leprosi, et alij ad quos miserandi natura movet. Belluga
pub. 23. §. sed pone n. 10. et pauperes, eoque modo probetur pauper-
tas v. Menoch. de arbit. lib. 2. cent. 1. casu 65. n. 7.

Uigania
Notitium pro
Andrea contra P. Petrus
Luis de Liori in causa
Executionis, q. uira acti-
va remanebant inhi-
cata, ut post absentia
Iacobi Capdevila (a quo
causa habebat vicarius)
elapsi essent 17. anni.
R. S. pub. per. die
8. Septemb. 74. Sed nota
q. in ea solus dicit inhi-
cata manere Executione.
Et nota etia q. antequam exe-
cutionis expediret absentia
fuit declaratio furtivi in
civilib; pro successione, praestita prius idonea cautione. et pro morte Jacobi solus concur-
bant in iura, q. de eius vita nil fuit audire, et q. Mater eius, consanguinei credebant eum esse mor-
tuum et erat vox et fama publica in vrb. vrb. A. BHSC

Mors n. praesumit, sed q. probanda ab eo qui in ea se fundat, et ut vix
possit matrimonium contrahere, debet morte mariti probare per cer-
tum Nummum c. 1. 33. q. 2. et quando dubitatur an aliquis sit mor-
tuo eius hereditas adiri nequit. Si aliquis invenit luxuriosus
cepit vagari per orbem, et nulla noticia habet de eius morte vel vita, si
lappi sunt quinq. anni praesumit mortuus secundu Bar. et Bald. etia
praesumit mortuum ille de cuius vita nihil fuit scitu lapsi 20. annis.
Menoch. lib. 6. pras. 49. n. fi. q. agit de praesidio pecuniaris et re-
parabili facultate probationes mortis admittantur; h. de praesidio
imparabili v. de homicidio, exigunt plena, et exactissima; et in de-
qno praestat cautio de verificandis bonis hereditarijs, et omni ea q. ex
illis percepta esse, v. se admittunt ad hereditate illius qui absuerit. Ro-
de. 72.
Maranta in repet. l. si possit. n. 159. dicit probari mortem, si testis dicat
se inter fuisse sepultura, licet n. viderit cadaver, q. erat capta clausa, et
mer publice dicebat, q. erat corpus tali hominis. et n. ibi. q. testis dicat

inter notos conuincinos, et viciniis fuit habitus et reputatus pro mortuo. et n. 164. idem probat fidei iudice ad ingrediendum, ac deinde n. regeritur vniue nec mortuus -

Matrimonium contrahi debet iuxta S. C. T. in presentia parochi, et testium ita ut illi possint audire verba contrahentium. et sufficit si illi audiant vna in formida cortina, vel pariete, qd. habent notas voces contrahentium. tenet Diana p. 8. tr. 7. re. 68. contra Barbossa de pot. ep. p. 2. alij. 22. n. 86. qui defendit non sufficere Parochum audire, sed opus esse ut videat.

Miserabili persona. Privilegium concessum pauperibus, viduis, et miserabilibus personis, respectu electionis fori, n. consetur derogari per aliud privilegium, legem, aut forum, nisi de dicitur personis specificis sit mentio. Vt de pluribus Matheu to. 1. c. 2. §. 2. n. 51. quamvis referat aliquos pro contraria. et c. 4. §. 10. n. 11. referat verba cuiusda. R. de Schot. qua cavetur qd. ut teneat derogatio requiritur specificis mentio de predictis personis.

De miserabilibus personis, et de elect. fori. Vt late Cardenal. tit. 1. tit. 1. disp. 2. a n. 525.

Mulier si amore capta sine quaestu, et gratis se prostituat nondicitur meretrix, nec fit infamia. L. fadissima. (de adulter. nam est propter vim amoris, contrarium erit si pecunie causa se prostituat. Et qui sine quaestu parit uxori adulterari extra legem et. L. mariti 27. §. qui quaestu. de adulter. Affano de offi. Fic. gl. 13. n. 21.

Minoris et Universitatis competit restitutio infra biennium for. 1. et 2. de restit. min. hoc tempus n. currit minori, aut universitati nisi adie seruitij et sic a principio est utile, postea continuus. Elapso tempore 100. annorum seruitij probatio n. sequitur. Iurata curatorii minori n. nocet, et tunc dicitur praxi, ut minor effugiat, antequam labat biennium compareat coram iudice et scriptura ponat asserendo se ignorare an per Curatorem alij gestu sit iudiciale vel extrajudiciale per qd. serui inuenit, et ne propter lapsu biennij alijque preiudicet sibi competere restitutionem, helle potestatem, et tunc postulat sibi concedi ad omnia iura et singulos actu, in quibus laesio interuenit. Et iudex providet: sicut casu et loco de his habet debita ratio et hac probatione iudiciale cautius sit procedendum ut restitutio postea in quolibet casu possit applicari, tempore seruitij. Clespi obs. 33.

Medici. Post aliud tempus debet Medicorum examen iterari, et simul approbat possunt reprobari ob publicam utilitatem. L. 6. §. sed et reprobati. de exur. L. 11. §. reprobati. A numeris. f. auoz ad Aquil. lib. 3. b. sect. 2. n. 5.

Transactio et alij contractus inter heredes, et indignum sunt nullius momenti, nam fit ob metum in firmittatis, sicut pactum quoda. lib. de metum libi, cum Ripa, Lopez et pluribus Olea tit. 3. §. 11. n. 36. et n. 39. in fi.

Maiores. Molina de prim. lib. 1. c. 1. n. 22. Maioratus est: vis succedendi
in bonis, ea lege relictis, ut in familia integra pergens conseruentur, proximo
q. cuique primogenito, ordine successivo deferantur. Unde est in primogeniti maio-
ratus in quo non primogenitus, sed secundo genitu vocatur; qui n. sit primogenitus
sed primogenitus, qui in primogenito ultimo loco vocatur primogenitus; si una familia n. sit
vocata, sed plures persone ex diversis familijs. Primum hinc in maioribus
necessaria non est, nisi ubi pater filijs ultra metas legis dicitur constitutas gra-
uare velit = n. 16. si maioratus ex contractu fiat erit donatio sub modo
vel conditione facta omnibus primogeniti familijs, ut singulis ordine successivo suc-
cedant. si in ultima voluntate, erit quodam heredi institutio legitima vel gra- u-
gans factis primo successori, et ceteris = n. 17. tot sunt donationis, subiti-
tutionis vel legati quos sunt persone vocatae, et sic ab alijs rebus, quibus qui-
libet vocatus consequitur dominium eodem instanti, ac momento, quo iustificat
conditio, ut quilibet vocatus succedat.

Molina lib. 1. c. 16. n. 32. Possessor maioratus qui vendidit bona maioratus, aut suc-
cessor qui consensit non possunt bona alienata vindicare. Sed an successor qui non
consensit possit vindicare vivente possessore? et distinguendum: si bona sunt taute,
non expressis prohibita alienari, et tunc restitutioni subiecta, tunc non potest
alienatio revocari quousque fideicommissi veniat. si expressa sit prohibitio, vindi-
cant a sequenti in gradu non expectato die fideicommissi. Ideo lib. 1. c. 12. n. 33. q.
expressa prohibitio operatur? n. expectata successione possit successor alienata vindi-
care n. procedit retrogradum in maioratu instituto per viam contractus (seu
in donatione causa mortis quousque ultima voluntati natura sequitur) nisi apponatur
claus. q. si possessor res alienat, vel ad aliquem actum aut tractatum alienationis perve-
niat, antequam actus perficiatur bona ipse transcant in sequentem successorem.
na tunc antequam venditio perficiatur bona referunt ad vocatum, seu si deceret: si
alienaverit res revertantur: na debet conformi revocari in tempore alienatio-
nis perfecta (ut pro configuratione fit) et si conformi successor nequit agere, quousque
succedat.

Molina lib. 1. c. 8. a. n. 35. Maioratus possessor nequit novam conditionem appone-
re in maioratus succedit iure sanguinis, et n. hereditario iure (prout quum
in primo successore, qui iure hereditario capit) na n. succedit ultimo possessori;
sed testatori. Quia ex bonis suis aliquis maioratus adiungit potest vincula
et conditiones apponere ta antiquo maioratu, qua bonis proprijs. Et quantum
sint contrarias opinionum, ita concludendum, q. dita procedant q. nova conditio-
nes antiquae n. sint contrarias et repugnantes, et tunc successor si velit bona
addita antiquo maioratu debet conditiones novas admittere. seu esset
si conditiones repugnarent. Minus possessor quamvis nequit conditionem ap-
ponere, potest tamen dubiam testatoris voluntatem interpretari.
et n. 12. q. ultimi possessoris filium potest hereditate regudare, et maio-
ratus admittere, ut tunc iure sanguinis adquirat; at primus successor se-
rius dicitur a testatore id nequit facere ut succedat in maioratu iure heredi-
tario.
et c. 6. a. n. 23. Vbi relictis limitationibus iniquis conditiones regere censentur; in
maioratus omni conditiones generalitate respicientes semper regenda censentur.

M

Et n. 27. quod agerario glorio ex propria significatione regere et dependente non comprehendit qd agit de enumeratione fidelicomissi, qd omni dicit continere; at in pri-
mogeni negotii et omni dependente comprehendit in infinitum; nam maioratu na-
tura est perpetua in omni descendente et transmissibile ex familia, et facienda et in-
terrogatio ut perpetua conservetur.

et lib. 4. c. 6. Bona fidelicomissi deficiente bono libero, et qd. fructus non suppe-
tunt pro dote danda, seu restituenda, sed pro donatione propter nuptias, descendend-
ibus testatoris (n. vero transmissibile illius) vendi, et alienari possunt. Aut. res que-
c. com. delegat. qd. procedit in descendente remotissimo. Hae aut. extendit ut si-
cut gravato fidelicomissi ex parte pro alendo se, et liberis suis, et etiam pro alenda-
re nuptiarum; pro redemptione possessoris ab hostibus capti. Si a testatore prohibi-
tio fiat ut bona n. possint alienari adhuc ex causa dotei donationi propter nup-
tias ad usum et servanda. Molina a n. 19. tenet in Hispania. Majoratus n. poss-
se alienari bona pro dote, et alimentis, nisi prohib. que tempore mortis, inhi-
bitor Majoratus solvere adhibens erat, pro casu n. poss. na aut. loquitur in fidei-
comissi in quib. versat privata utilitas, at non in Majoratib. in quib. prevalere
publica utilitas servanda, conservandis, publicis utilitati dotei, na privilegium Ma-
ioratus agit de amno vitando. Et sic in primis n. procedit alienatio pro dote ma-
trimony carnali aut spirituali, pro alendi possessoris et liberis, aut pro illis ab
hostibus redimendis, nisi Regis concedat licentia, que nisi ex magna causa non est
concedenda.

in hoc Regno causa dotei
possunt alienari bono im-
munita, ad fidetatem de-
dat sine liberis, n. n. ma-
nent alienabilia sed re-
vertunt ad vinculum for-
7. de her. int. et de R.
sunt: cum verba refer-
leo. to. i. de. 37. n. 16.

Et lib. 4. c. 10. In re Majoratus fidelicomissi, aut alia prohibita alienari n. procedit in R. Val. ad prescriptionem
prescriptio 10. vel 20. Annorum. l. si. s. in aut. c. com. delegat; at 30. vel 40. Anno
vul admittitur. Sed intellige qd. solum procedit adversus possessorem, non adversus ceteros
res possessores, nec adversus nascituros, cum sint agere impediti. limita si prescriptio
in vita inhibitoris cepta fuerit, ad huc qd. sit post Majoratus inhibitionem, eo
tempore quo possit illum revocare, nam tempore ordinario procedet prescrip-
tio contra omnes successores. ut sicut expressa prohibito alienationis, na sicut
sequitur in gradu possit alienationis, et prescriptionis prohibens, n. est impeditus a-
gere, contra eum procedet prescriptio, immo et contra alios successores, cum possent pri-
mus requirere, et eo negligente possent agere de revocatione, et n. est impeditus qui
potuit impedimentum removere. Si tamen testator dixit qd. Majoratus posses-
sore bona alienante, vel alienare incipiente, et possessio Majoratus in sequentes
transeat, na cum totis possessio ordinis transeat in sequentes, sine possessione
prescriptio non procedet contra vellos successores. Innumerali prescriptio
sufficiens est contra quolibet successores.
Lopez ad l. 40. Tauri n. 30. tenet prescriptionem 30. vel 40. n. sufficere con-
tra bona Majoratus.

in R. Val. ad prescriptionem
bonorum Majoratus sufficit conven-
tia iuxta R. S. Baronis de Car-
let Regia Leo de. 83. n. 14.
de Prescri. lib. 22. n. 154.

Molina lib. 1. c. 13. a n. 4. Majoratus Comitatus non est Dignitas, ex accidenti erit,
si interea illius competat Regnum, Ducatus, Marchionatus Comitatus, aut oppida vasalla
et iurisdictiones habentia; seu si in alijs bonis, na sequetur qd. quilibet privatus di-
gnitate creant, qd. solum Principi est permissum = n. 7. infamia summoto non

non sit infamia, qua pena prohibitionis successioni committitur) potest succedere in
Maiores adhuc habent dignitate in consequentia, nam quamvis infamatus ab omni
dignitate aueratur, hic non de dignitate principaliter sed in consequentia agitur.
Ignis quamvis sit infamatus et vili conditioni admittit ad successione Maiores
si vocet a transformati, nam solum excluditur a successione Parentis.

n. 18. Primogenitus non gravat Regni successione (ita ut secundo genito testatur) si
sit criminosus, seu si turbaret statum Christianitati; aut criminales ma-
iustatis, aut perduellionis commisset, aut esset hereticus.

n. 21. Furiosus potest succedere in Maiores in quo non est dignitas; seu in
habent dignitate seu iurisdictionem annexam, et idem in Regno, quod procedit pro-
pter publicam utilitatem recte administrationis. Nec debet quod dignitas venit in consequen-
tia; nam quod dicitur de infamato, Ignis, et muliere intra annum lucis nubente, ceteris
deceis, et multis intelligitur quod si sunt apti ad iurisdictionem administranda quamvis
non habeant omnimoda sapientiam. Habilitas requiritur tempore delata suc-
cessionis in Regno, vel in Maiores, et sic quamvis quis non sit furiosus a nati-
vitate, si sit furiosus tempore delata successione repellitur, dummodo furor, ^{naturalis et} perpe-
tuus iudicetur. Si postea furor superveniat, non gravat Regno aut Maiores,
sed dat coadiutor qui administret. Si Primogenitus sit furiosus, non admittit se-
cundo genitum, si furiosus habeat filium sane mentis, sed filium; sed si delata suc-
cessionis furioso, si non habeat filium, admittit secundo genitum, et quamvis postea
furiosus filius succipiat, non excludit secundo genitum, qui iam successit, propter
filiorum existentiam. Nam qualitas requirita debet adesse tempore quo dicitur de publi-
cationis, nec sufficit quod superveniat. L. si quis de filiis, c. l. §. si quis ante cognati
exclusi.

n. 40. Mutus esturdu est capax successioni feliciorum si adhuc habent iurisdictionem,
iurisdictionem, cui nullo iure referat prohibitionem, quamvis ad Regni successione non
sit admittendus, nam differtur suprema iurisdictionis totius Regni ad inferiori iurisdictionem
Comitatus. Quis opinio procedit in mutis esturdu quibusdam ingenij; seu
in mutis otiosi, et tamen ingenij qui nihil intelligit, nam Amilius est furio-
so, et mutis capto.

n. 66. Cecus succedet in quolibet Maiores etiam habente iurisdictionem, nam quam-
vis index esse non possit, hoc iurisdictionis venit in consequentia.

n. 68. Monachus Religionis successioni incapax etiam in communi, in nullo
Maiores succedit, cum sit incapax, et sit locum sequenti vocato. Monachus quo-
fessu in ordine capax saltem in communi est incapax successioni Maiores,
cui est annexa dignitas seu iurisdictionis, et etiam monasterium, quod Monachus conservant
nomen et familiam, nec iurisdictionem. nec si testator esset inter mortuos vellet de successione
ret; et ex quibus consuetudine quod nunquam admissi sunt ad hanc iurisdictionem, et ex
hanc morte civilem sit locum sequenti substituto. Si Maiores sit sine dignitate,
aut iurisdictione, sed solum ex bonis patrimonialibus, proculdubio admittetur Monachus
ex monasterio capax, sed tamen Anselmus (cuius non deciderit) ait hoc non ad hanc diffi-
cultate procedere in Maiores in quibus nomen et familiae cauta est, cum nomen, et

M

ut armone delatione propter contrariam voluntatem testatoris. illoque
casu occurrat deliberandum erit. Ex quo infero qd in successione fideicommissi nullus est
dubitatio, ac erit in Maioratu.

n. 97. Clericus adhuc qd sit Equi succedet in qualibet Primo genitura etiam habente dignita-
tem. etiam militari equite, na quoad hoc consent Latii. etiam Equites M. Joanni, nisi
apponatur clausula infundatione qd n succedant milite qui nequeunt matrimonium
contrahere. Si Maioratus n ex scriptura, sed constet ex sola immemoriali, n censet ap-
posita clausula: qd n succedat clericus, mulier, burdu, cœcus, monachus, moniali, clericus
nec milite q nequeunt matrimonium inire, na n est ex natura maioratus, nisi acci-
derit casus in tempore ad gravissim. prohibitio qd isti sint exclusi a successione.

n. 101. Nota omni hoc relator in dicta clausula successioni esse capace, nec indigni
indignitate iuri, et sic si ex gressu a testatore vocentur, admittent etiam ad Maio-
ratu quibz inut iuridictio aut dignitas, na in hoc casu n requirit status voluntas.
Cap. 14. Si Maioratus instituat in contractu, nec succedit iure directo, neq obliquo, qd
in contractibus hoc n attendit. Si in testamento, sicut legatum, tal. sicut quia ceteri su-
cessores succedunt per obliquum, tanquam legatarij et fideicommissarij accipiens sicut su-
cessor ab herede. Si Maioratus instituat ex hereditate, aut ex parte illius, sicut voca-
tus succedit iure directo, et ceteri vocati obliquo, na quamvis ministerio legi ha-
beat possessionem et dominium, attamen accipit ab herede sicut de summi actuali possessione facti
quos illi habent. Et successori in quo possessio isto iure translata est, competit
interdictum adgicende pro hac actuali possessione consequenda, quod est facti.

Cap. 17. lib. 1. n. 11. Maioratus, aut singulic fideicommissi institutor potest prohibere
Falcidiam, aut Trebellianicam detractionem. lege Tau. filij deducunt legitimam nequeunt
aliam quartam detrahere. n. 15. Si institutor gravat bona maioratus integra ac
sine aliqua diminutione primo et sequentibus vocari restitui, prohibet etiam Falcidiam
et Trebellianicam quamvis delicti nulla mentio fiat; na prædicta verba gratia præcipi
testantis mentem demonstrant. n. 16. Si testator bona maioratus ex gressu aliena-
ri prohibeat, adhuc qd non sit alia prohibitio, quarta non detrahatur. n. 19. In Ma-
ioratus in contractu instituti nulla quarta deducitur. n. 25. Si qui Maioratus
instituat ex hereditate vel ex quarta in persona filij, seu filij, et descendentes
non habent in persona extranei, et n prohibeat alienationem bonorum, nec de-
tractionem quartæ, censet Restituta quarta Falcidiam aut Trebellianicam non detrahi,
(contra Gregor. Lopez, Peralt. et alios) na ex eo qd maioratus instituat, censet omnia
ei naturalia ex gressu qualia sunt perpetua, et indivisibilia favore familie,
et etiam publicis utilitatibus. Contrarium dicendum si est fideicommissum pergenum, na licet
sit pergenum potest dividi, et sic opus est qd detrahitur prohibeatur. Et gravissim. gravat
solum detrahet quartam, ceteri vero non. l. ex fal. §. nunquam. D. ad falc. et hoc
sivissim. est attendendum in Maioratus, et fideicommissum. Si hanc gravat libe-
ralitate exercendo in fideicommissario quarta n detrahat, tunc fideicommissarius
illa detrahet a sequenti; na censet graves in fideicommissario liberalitate exer-
cere, qd proculdubio procedit si sint coniuncti. Et hodie ex antiquo fideicommissum
posse successore quarta detrahere, si non successores n detraherent gravat si esset con-
iuncti. n. 32. In casu in quo sicut vocari in Maioratus, vel fideicommissum Falcidiam

aut Trebellianica detraheret, tunc impuare in quartam fructu. L. in fidei-
missariam. in prin. ad Trebel. Ubi si qui iudicium vel sub cond. restituere gravatus
est debet computare in quartam fructu quos medio tempore percipit, nam per-
cepisse censetur iudicio Trebellianici = n. 33. gravatus & conficiunt inventaribus non
detrahet falcidia, nec Trebellianicam.

lib. 1. c. 27. Possessor maioris tenet ad modicam impugnam. ad magnas, si cul-
pa illius processerit lata vel levi, tenet, ut fructu ex iudicio Trebellianici percipi-
at, delictissima non tenet, ut dispositio testantis sit facta ta gratia primi vo-
cari, quae ceterorum vocatorum, et sic gratia utriusque. Si impugna est magna, et
absque culpa processit, rei est restituenda de proprietate maioratus. Quae sit
magna vel modica arbitrio iudicis relinquitur - n. 7. qd. aliqua bona sunt
deteriorata, aliqua meliorata, non datur compensatio, sed tenet deteriorata re-
ficere, praesertim cum maioratus possessor non possit estimationis meliorationis re-
perire ex l. 46. Tau. Tenet etiam ad pensiones, tributa, et cetera onera realia
quamvis sint magna, cum annuatim solvantur. et ad ea quae gradibus de-
bit solvere, quamvis pecuniam habeat contra Seneca istius l. id est Julianus
§. de leg. 1. Tenet lites defendere, si commodum possessori respiciant; si ve-
ro perpetuas maioratus utilitates tanguant, si sint modicae ad possessoris perti-
nunt; si magne ex proprietate maioratus deducunt, qd. ex qualitate bonorum,
et personarum est estimandum.

lib. 2. c. 2. primogenia legalia dicuntur, quae sunt a lege, quae sunt per e-
rectionem inducantur, comitatum est. - n. 10. Si institutor maioratus non ha-
beat ascendentes, aut descendentes, et si habeat, taxas a lege habitas non ex-
dere non est opus Regia licentia. Quo in casu utilis est institutio maioratus ab ip-
sa facultate Regia; nam in hac praecipit ne bona maioratus possint confiscari, nisi
ex crimine hereditatis, laesae maiestatis, aut contra naturam; at si maioratus institutus
iure communi, adhuc propter haec crimina non confiscantur bona ex prohibitione §.
n. 18. Primogenium qd. ex sola temporis antiquitate constat, indubio non pro-
sumit factum cum Regia licentia, cum sit factum, et non presumat = Melius est
institutor maioratum in ultima voluntate, quam in contractu, nam in illa qui
operatur prohibito alienationi; at ut fiat irrevocabili debet fieri in contractu,
nam in ultima voluntate est impossibile ut a testatore nequeat revocari.

Cap. 4. electio non agit ab electo, sed ab institutore, ita si in institutione com-
mittitur electio ut fieret de descendens, seu consanguineis etiam spuris, non
potest eligi filius spurcus institutoris, nam nequit Patri succedere; at elector
boni potest filius suus spurcus (habente qualitates) eligere, nam non succedit
electori, sed institutori. ob l. unum ex fam. §. sed si fundus. de leg. 2. eligens
nequit electo gravamen imponere; et in re vera illud honorat, cum potest alius
eligere, sed ratio decidendi est, qd. electio debet esse gratuita, et rei debet restitui
integrum, et contrarius fuerit per appositionem conditionis, aut alicuius grava-
mini.

Maioratu concessio impensa. ^M Substitio videtur reimpensum quae melio-
 ramenta sunt rebus s. in fundo. & rei vindi. Menoc. de arb. casu
 258. et videtur late agere de hac re, & recuper. rom. 15. q. 3. et addu-
 cit Clarumogulum distinguendum elegantem, si bona filii postea non
 melioraverit, et modici sumptibus magis pretij rem in gradum posito
 fuerit, ut vineam, Olivetum, solum et retinetur quod impensum
 est; si vero multa ^{in rem} impenderit, sed non multa eam pretiosior em
 fuerit, ei solum rei abhincationem praestari; insidia etenim sua adden-
 dit, qui tantopere laboravit, ut vicinialiter in terram tenuem tantam
 pulchritudinem ac sumptum conferret.

Maioratu regularis est voluntas substitutorii in iudicio. regerunt regu-
 laris ad succedendum in Hispania, per consuetudinem ^{non nisi legem} substituti. Ita Ma-
 ioratu in Italia ad similitudinem Regni ut introductus = Irregularis e
 contrario et sic, in iure fundat. substitutor dicitur a regali iure consueta.
 dicitur introductus in hac parte Regni. Rota p. 1. c. 6. n. 21.

Not. 1. c. 6. n. 1. Regula est qd filij exhi in cond. nuptiarum conveniunt
 Vocati per fidem substituti, sed in bonis pariter ab intestato, tamquam
 in bonis liberi succedant; sed hoc ^{non est ratione} in nuptiarum testis, cum
 filij solum positi in cond. conveniunt positi videtur ac si ex herede et speci-
 fice vocati fuissent. Et procedit consuetudo qd testator cogitavit in conditionem
 fecit, sed hoc ex coniectura legitur in c. 4. illa fuisse commensuratum.

Nam Maioratu ex bono maiore sit perpetuus, ita ^{et} substitutorii, tamquam voca-
 tionibus, semper ad eius substitutionem provisionem admittantur, etiam Pri-
 mogenium in primis filij exquirere, bona solum, uti videtur, et dirigi-
 lia remanent. Et ex diuersa opinione contra eorum naturam. Cur-
 ius regula cepit ubi aliqua constructura quendam casu esse loci, conuenit
 ex qda commensurata testatorum voluisse vocare illum, quem posuit in
 conditione

Filij positi in conditione

a n. 16. iuxta cons. 22. Clar. substitutio facta alii sub cond. si deciderit
 sine filij masculis, dicitur ex tunc filij masculi tempore mortis esse illis
 mortuatur. Item si Princeps conuenit iudici ad hunc sub cond. si de-
 cederit sine liberis, tantum ad Princeps revertatur; nam si miles deciderit in
 sine liberis, etiam si postea filij deciderit, tantum non revertatur ad Prin-
 cipem qd fecit cond. et sufficit qd per momentum impleretur. Hec con-
 siderat qd non procedit in hisq. primogeniis; imo ex eorum natura et
 perpetuitate hac cond. in ipsi filij, ac nepotes, et ceteri descendentes

reperita censenda est, nisi in primogenitiis perpetuum sit, unde. perquisita repe-
rita censenda est. Et quamvis dicitur de verbis simpliciter in iuribus
de se intelligenda esse, atque uno tantum actu contineri, limitatur: nisi
sua natura sit perpetua, nam tunc ad ultimum in infinitum procedi-
tur. Et ideo verba apposta in privilegio non sunt intelligenda de ori-
gine persona, nisi casu privilegij natura, ut privilegium perpetuum esse de-
beat.

n. 22. Regula: semel exclusus perpetuo excluditur censetur, quamvis exclu-
ditur in iure ab alijs filijs, et descendens, ex qua inferuntur tria: primam
aut lineam semel exclusam, perpetuo excludi censeri. limitat. in Pri-
mogenitiis proprijs eorum naturam, et perpetuam, et secundam eam-
dem exclusam, non dicitur perpetuo excludi, sed solum suspensum a suc-
cessionem donec fuerint excludendi, et eius descendentes, nec alij
possit officij perpetuo maioratu. Regula procedit in perpetuo excluso.
Limitatio in suspensio ad tempus. Magnissimi viri equivoce in hoc pro-
cederunt, et sic mentis tenuerunt.

Ex quo sunt quatuor species conditionum non sit videnda nisi contra
causam, et qualitates concurrentibus, et praesertim procedat. 2. cond. est
contra de contra iuri communis dispositionem (infra lib. 3. c. 5. cl. 11.)
haec tamen ubi agitur de primogenitijs perpetuitate conservanda, non
procedunt, imo omni cond. ad perpetuum conservanda semper re-
perita censenda est, sive cond. favorem, aut odium contineat, sive
sit secundum ius, seu proter, aut contra ius. Et sic cond. in instabi-
litate apposta ex proximis mente testantis semper in alia repetitis
censenda est. et haec est regula. de lib. 4. c. 24. l. c. 4. n. 29.

Et n. 26. observat quod in maioribus non videnda reperitis ma-
iustitiam quod est maioribus in infamibus quod in masculis
perpetuum esse, et haec reperitis masculinitatis ut formica proximioribus
gradu excludatur sit quodammodo advenit iudicatum naturam (lib.
l. c. 3. n. 5.) sed fletu reperitis, quod institutor agnationum conservare
voluit etiam contra Majoratum Communis Regula, quod ex ratione ex-
presta, et alij coniecturis efficiendum erit, de quibus lib. 3.

n. 27. Quamvis appell. filiorum ex propria significat. nepotes, et alios de-
scendentes non comprehendat, nec ex vi comprehensivae aut interpretativae
quod agit de interpret. filiorum, quod omnes continere censetur, attamen

An filiorum appell. com-
prehendant nepotes, et ul-
teriores descendentes.

in hereditate, nepotes, et omnes alii descendentes in infinitum. 1. comprehendit, etiam si sibi committitur similia sunt primogeniti respectu ad aliorum filiorum gravamen continent. 2. et ad, sed maioras statum personarum et in omni descendenti, et ceteros etiam transverales, et sapientia ut intelligitur. 3. et cetero communi nepotibus quoslibet bona debent in fidei conservari perpetuo, vel aliter constare de voluntate testantis volenti enim dicitur in generaliter, verbum filiorum omnes descendentes comprehendit. etiam si testator graviter descendentes ignote designavit ad ceteros, ac determinatos filios scripsit, ad in incertum futurum eventum potestatis. 4. et in primogeniti verbi filiorum etiam omnes descendentes comprehendit. 5. etiam si testator ut videtur quoad gradum, prout et majoram, ut videtur omnis gradus descendentes in infinitum debet particulari aliius affectione providetur, tunc comprehenditur omnes descendentes. 6. additur ad Mod. l. c. 6. n. 28. et 29. sine controversia intelligitur referuntur. 7. Comprehensio hoc habere potest appell. filiorum nepotes comprehendit ex nunciandis ponendi mente. 8. Caus. l. c. 143. n. 42. 9. et cetero et intelligitur generaliter, quibus pater, aut Avus vocat filios, comprehendit nepotes. 10. et cetero nepotes etiam patri, aut Avus ad intestato hereditate, vel tunc ordinis, et cetero voluntate sua conformare boni iure communis. 11. Mant. l. c. 8. n. 15. et 20. 12. et cetero ubi dignitas favorabilis est, et filii sine ulla gravamine vocantur, et est com. op. 13. et cetero ubi dignitas favorabilis est, et filii sine ulla gravamine casu nulla viria est particulari affectu considerari potest, sed tunc in habita sanguinis, que est fortior in nepotibus, et per eos magis propagatur. 14. et cetero vtriusque ubi prohibentur filii legitimi nondum cogniti, nec potest veniunt, leg. om. nec sunt incogniti. 15. Mant. l. c. 15. et 16. 16. et cetero ubi tempore cedenti filiorum filii etiam primogeniti, ex leg. nepotes extiterint, tunc et cetero non possunt in filii verificari, nec aliter adit filiorum primum, verificabitur in nepotibus, Maxime cum nec filii nec nepotes essent cogniti tempore illi. 17. et cetero in nepotibus militat eadem ratio, nec ex idem tunc ratio nepotes comprehendit. 18. Mant. n. 17. 19. et cetero ubi dispositio constituitur in futurum. 20. Mant. 21. et cetero ubi dispositio datur, et alia remanet ab eadem, ut si admisso nepote descendente testatore, extraneum admittitur. 22. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 23. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 24. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 25. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 26. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 27. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 28. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 29. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 30. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 31. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 32. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 33. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 34. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 35. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 36. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 37. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 38. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 39. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 40. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 41. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 42. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 43. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 44. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 45. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 46. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 47. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 48. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 49. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 50. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 51. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 52. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 53. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 54. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 55. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 56. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 57. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 58. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 59. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 60. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 61. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 62. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 63. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 64. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 65. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 66. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 67. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 68. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 69. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 70. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 71. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 72. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 73. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 74. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 75. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 76. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 77. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 78. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 79. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 80. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 81. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 82. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 83. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 84. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 85. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 86. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 87. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 88. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 89. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 90. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 91. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 92. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 93. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 94. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 95. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 96. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 97. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 98. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 99. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione. 100. et cetero ubi dispositio constituitur bona in reparatione.

la filiorum liberi. 1. et cetero comprehenditur a toto loc. descendentes. 2. liberorum. 3. et cetero. 4. et cetero. 5. et cetero. 6. et cetero. 7. et cetero. 8. et cetero. 9. et cetero. 10. et cetero. 11. et cetero. 12. et cetero. 13. et cetero. 14. et cetero. 15. et cetero. 16. et cetero. 17. et cetero. 18. et cetero. 19. et cetero. 20. et cetero. 21. et cetero. 22. et cetero. 23. et cetero. 24. et cetero. 25. et cetero. 26. et cetero. 27. et cetero. 28. et cetero. 29. et cetero. 30. et cetero. 31. et cetero. 32. et cetero. 33. et cetero. 34. et cetero. 35. et cetero. 36. et cetero. 37. et cetero. 38. et cetero. 39. et cetero. 40. et cetero. 41. et cetero. 42. et cetero. 43. et cetero. 44. et cetero. 45. et cetero. 46. et cetero. 47. et cetero. 48. et cetero. 49. et cetero. 50. et cetero. 51. et cetero. 52. et cetero. 53. et cetero. 54. et cetero. 55. et cetero. 56. et cetero. 57. et cetero. 58. et cetero. 59. et cetero. 60. et cetero. 61. et cetero. 62. et cetero. 63. et cetero. 64. et cetero. 65. et cetero. 66. et cetero. 67. et cetero. 68. et cetero. 69. et cetero. 70. et cetero. 71. et cetero. 72. et cetero. 73. et cetero. 74. et cetero. 75. et cetero. 76. et cetero. 77. et cetero. 78. et cetero. 79. et cetero. 80. et cetero. 81. et cetero. 82. et cetero. 83. et cetero. 84. et cetero. 85. et cetero. 86. et cetero. 87. et cetero. 88. et cetero. 89. et cetero. 90. et cetero. 91. et cetero. 92. et cetero. 93. et cetero. 94. et cetero. 95. et cetero. 96. et cetero. 97. et cetero. 98. et cetero. 99. et cetero. 100. et cetero.

* Videtur casillo s. c. 92. n. 20.
et p. l. p. a. w.

+ Similiter q. testator bonum
fuit d. h. de masculis,
et feminis, sub n. filiorum
non veniunt feminis. De
mon. s. n. 25. Larea de. 54.
n. 17.

Quamvis filium non veniunt
quod dicitur in p. p. p. p. p.
Larea de. 54. n. 25. Larea de. 54.
n. 17.

idem dicitur con. 4. n. 21. re
Larea de. 54. n. 22.
Larea de. 54. n. 32. p. ad p. p. p. p. p.
Larea de. 54. n. 32. p. ad p. p. p. p. p.
Larea de. 54. n. 32. p. ad p. p. p. p. p.
Larea de. 54. n. 32. p. ad p. p. p. p. p.

fidus. Et fortius ubi in d. p. apponitur et dicitur taxativa, veluti pro nomine
suis. Fallit ubi testator expressit loquitur, q. h. limitate, et restrictive
loquitur, filiorum nomine non veniunt nepotes, aut pronepotes. V. Mol.
3. l. s. n. 55. Fallit ubi extant filij, in quibus hoc verbum potest verificari.
V. Lantini Casillo to. s. c. 144. n. 5. Huc v. Alderici -

An nomine filia, comprehendat frater? Respondetur in lite vocatos fuisse in def-
fatum dependentium masculinum, filio masculo filia nepoti institutoris,
et tunc alia est filia, et alia nepos. Ethob. de. 244. n. 2 et 3. Et de. 271. ubi
n. 4. q. siue voluntas testatoris est restricta ad descendentes masculinum

ex filiis. Observe q. filiorum n. comprehendunt nepotes ad perpetuitatem
maiorum conservandam; ceterum q. agit de perpetuitate inter vocatos,
et linearem non comprehendunt nepotes. Larea de. 58. n. 16.

et ita explicat Molinasi. c. 6. n. 29. = Larea de. 54. n. 24. q. motus non
agitur de perpetuitate maioratus, sed de perpetuitate inter descendentes, et
lineas, tunc filius proprie accipitur, nec ad nepotem extenditur. Et Cas-
tillo. lib. 5. c. 92. n. 20. q. pro perpetuitate maioratus in tuto remanet,

et de perpetuitate inter filia institutoris, vel alterius, quibus pro
nomine perpetuum conveniat cum filiis, seu descendens generati, si-
ve utriusque posterius, ita ut vel una, vel altera persona succedat, q. plu-
res conveniant, tunc ex natura pronominis suum, meum, aut eum,

vel ex alij similiis verbis apparet de voluntate, tunc verbum filius non
comprehendit nepotem, nam tunc non agit de conservat. aut perpetu-
tate maioratus, sed de perpetuitate successione in unam, vel alteram linea
feminarum de q. adducit de h. ramunt pro d. d. g. deo Catala plura
regas tenet. R. And. et h. mi. c. 4.

Ubi supra. s. c. 6. n. 37. Regula com. q. ubi dicitur successione in unam degen-
deret per lineam masculinam, femina a maleto descendens in hac vocatio-
ne fit comprehensa, q. in illa verificat q. ex masculo descendat, non pro-
cedit in feminis, nam cum eorum natura sit agnatiois propria con-
sideratio, consequens est ut in vocatioi facta de linea masculinorum, femi-
na vocata comprehensa non fit, cuius descendens succedere non possunt,

idem q. iudicandum est de causa qua de capite - Et n. 39. item et si vo-
catur ad successionem agnati = Et n. 44. q. primogenitum non potest
cedi in primogenitum suorum, etia institutorum. Et n. 46. q. proximitas
ad successionem primogenitum consideranda est respectu ultimi posterius, non
institutoris.

Testator habebat 1° fratrem, et ex 2° fratre praemortuo unum nepotem, et ex 3° fratre praemortuo tres nepotes; eos communiter heredes instituit, videlicet unum ex fratre; nepotem ex 2° ex alio fratre; et alios tres nepotes in alio fratre; illorum sic substituit: Si aliquis heredum meorum sine filij, nepotib, aut deinceps descendentijs, et masculis mori contingerit, eius portio devolvatur ad coheredes suos, vel eorum heredes dumtaxat sexus masculi, et ex masculis descendentijs secundum rectam lineam. Mulierum autem ex mulierib, descendentijs excludo, sed heredes illis solvantur pro dote certam quantitatem, et non solventur portio devolvatur ad Rom. Col. cum onere illam solvendi, et si non solvat, portio devolvatur ad mulierem, ut nubat. Adiecit etiam: volo quoque q^d si omni predicto heredes abiq, filij, aut nepotib, deinceps masculini sexus descendentijs ex masculis, mori contingerit, bona mea ad eam Rom. devolvantur. Mortuo testatore, mortuus est unicus nepos ex 2° fratre praemortuo, instituti quatuor filij relictis, ex quib, duo mortui sunt abiq, prole: deinceps tertius filius unius filia relicta, heredes instituta: mox quartus filius mortuus abiq, prole, predicta nepote sua heredes instituta. Veniunt masculi ex descendentijs coheredes, et petunt se admitti ad bona iure institutionis ad bona, in quib, est una filia instituta a Patre, et Patruo. Et dicendum est q^d substitutio (et quae dicitur q^d tam mortui, quam viva fideicommissariam induunt) ex praesent in persona cui huiusmodi queritur liberis masculis supstantib, quidquid portio de eis contingerit (limitat totum additionator Oltradi q^d personam Oltradi non procedat q^d potest colligi huiusmodi aiam mentionem testatoris) Nec obstat q^d in prin. dixit Testator: Si aliquis heredum meorum sine filij de. quia per haec verba voluit gravare non solum primos heredes, ex vlt^o habet heredes testatoris et heres; q^d pronomen meorum, ad principalem substitutor tantum significatum referunt. Si ita esset legatum a Patruo et a re leg. et cum haec substitutio fideicommissariam inducat sub cond. relictionem, non videt^r esse de heredes heredum, nisi de hoc expresse dixisset, et verba si aliquis de ad nominatos tantum referuntur. Et secundum veritatem filij masculi heredum scriptorum non sunt heredes primi testatoris ex eius vocatione expressa, licet expresse eius vocatione substitutum excludant.

Castillo lib. 5. cons. c. 89.
 Crispi. lib. 20.
 Castillo a n. 14. plures laudat.
 Perrey. de fid. art. 29. n. 22.
 Jox. 2. c. 5. n. 41.
 Mantici. & conic. lib. 11. tit. 6. n. 7.
 Rubei. in l. un. de her. lib. 1. c. 6. et lib. 4. c. 16. per tot.
 Maynard. lib. 5. ac. 24.

serre del.

Casuarus Cons. 4. scripsit in prin. Cons. 21. Old. sed Cons. 15. vlt. ad 20. contrarium scripsit, et late fundat non habere locum Cons. 21. si ad huc coniectura voluisse testatorem Continuarum suorum in vocatione omnia. Et in Cons. 15. n. 4. vlt. habuisse contrariam in fine Cons. 4. et favorabilem in fine Cons. 15. et vlt. per tot. in fi. Cons. 20. = 2° ad huc coniectura non habet locum Cons. 15. Perrey. Cons. 135. lib. 5. Castil. 5. c. 89. a n. 15. F. adit. 99. civ. c. 43. per tot.

In quatuor in cond. non ostenduntur dispositionem. Nam ad, si u. single, pro
 no sub dupli for. 45. & l. l. m. Belluga rubr. 21. n. 54. Leo. Dec. 209
 n. 36.

Castil. 5. r. 89. n. 29. prohi sunt iudicis q' ab obedi. con. rece-
 dit, et sit boni subditio q' filij et descend. in iudicio quando cum de-
 cedunt q' uirgines conuictas conuictas aduict ex tenore, tunc
 in d'iposit. et uix probabiles et apparentes et aduict casanat. cony.
 4. 4x n. 165. et n. 269. et in con. 20. p. 107. et n. 1. q' obedi
 limitat et u. procedit. q' ex diuinit' et regibus clare reparat huius con-
 siderat perpetuam fidem conuicti, ut huius q' statum in factum subdi-
 tutoria q' hanc filios et descend. conu.

Lozas p. 1. c. 6. n. 9. Linea recta, aliter uocat linea substantis ascen-
 dentium & descendium = linea actualis, alia effectiva possessoris = linea
habitualis in habitu, seu in potentia tantum, alia linea primogenitura.
Linea Paterna - Linea materna - Linea extraneis, sive collateralis
Linea contentiva fundatoris - Linea contentiva ultimi possessoris - Linea
agnatica. Linea uera agnatica. Linea antipicua & agnationis. Linea
Winghii masculinitatis. Linea familiaris - Linea electiva sive electio.

à Père descendente; si autem comprehensive, alia subiective, com-
 prenduntur transversales descendente ab eodem legit. Mieri, et
 mutui Paschali de par. q. 4. c. 9. n. 72. et 73. Si vocentur descendente
 per lineam paternam, non veniunt descendente per feminam ab
 eodem Patre descendente, q. per feminam venit linea paterna,
 a qua incipit generatio nova, et tractat q. dicit q. sui prioritate.
 De Linea materna, cuius dicitur et Marit idem dicendum ac de Pa-
 terna. n. 251.

Linea Colateralis (à n. 252.) sive transversalium comprehensur ex
 his qui ex latere, sive ex transverso coniuventi sunt, à quibus non
 differunt originem, nec ipsi à nobis, sed tantum ab eodem legit.
 ut fratres, et eorum filii, patrueli, et virgati tertium gradum post
 Matrem descendunt, et ascendunt.

Transversalis (n. 282.) dividitur in lineam Equalem, et inaequalem.
 1. q. d. Equae distat ab legit, ut fratres. 2. q. d. Inaequali gradu, velut
 patrueli respectu Coniugum.

Linea Contractiva, sive Comprehensive (n. 290.) est quae non solum
 comprehendit Patrem, Matrem, et Ascendentes, sed etiam transver-
 sales institutoris, et ultimi Maioratus possessoris, qui coniuventi sunt
 ex parte institutoris. Ideo comprehendit omnes, qui ex eadem
 linea sunt, ex qua fuit institutor. Linea effectiva à Patre su-
 mit initium, et solum comprehendit descendentes à Patre. Con-
 tractiva habet initium à superiore faciente generationem, et genera-
 tionem Patris, et sic comprehendit transversales Patris. V. ibi laudato.

Et quoniam dividantur haec lineae inter Contractivam fundatoris,
 in qua ipse continetur, ac quilibet ascendens, et transversalis, et con-
 tractivam ultimi possessoris, in qua continetur ipse, ac quilibet ascen-
 dens, et transversalis ex parte fundatoris; attamen cum successio
 Maioratus pertinet ad proximiorum respectu ultimi pos-
 sessoris ex parte institutoris, et non respectu institutoris, tam re-
 ducimus ad Contractivam ultimi possessoris ex parte fundatoris.
 Et nisi omnibus differentiis in hac linea non datur recurre ad aliam
 296. Exemplum generis in testatore, qui habebat fratrem verum tantum,

com. in l. 8. Tra. n. 2. et ad
 concordantiam hanc proximior
 in gradu tamquam debet fieri
 comparatio incipiendo ab illo
 collateralis qui vult succedere et
 descendente descendente ad Patrem
 vel alium ascendente commu-
 nem à quo descendunt, et postea
 facere successum ad legitimam colla-
 teralem et cuius generatio maior.
 Mol. l. c. 4. n. 40.

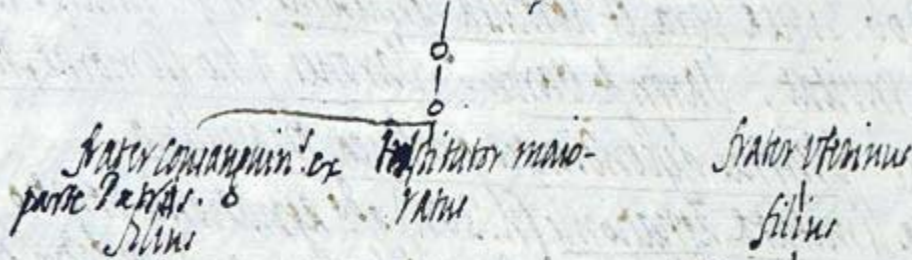
Linea actuali alia generi-
 va possessorii.

+ Parece ubi se continet
 2. q. d. in 2. grado com et
 ultimo possessoris, q. en 3. comel
 fundatoris, q. Mar. est en 4.
 comel fund. q. en 3. comel ulti-
 mo possessoris, q. deve preferre
 se Pedro per Mar. certano al
 possessoris.

De linea contractiva comprehensiva
 Cathil. s. c. 23. n. 24. et c. 92.
 n. 48. et 49. et c. 93. n. 48. et

lib. 4. c. 33. n. 24. et lib. 5. c. 39. n. 14. Mol. l. c. 4. n. 38.

et fratrem consanguineum ex parte Patris, et maioratum substituit. Et ad successio-
nem uterque fratrem consanguineum, et eius filios, et descendentes, et in locum
defectus proximiorum consanguineum his verbis: si natus in filio, suc-
cedat et pariter mris, et filio eius forana. Successit frater consang. et postea eius
filius, nepos, et pronepos, qui desinit in filio, et consurrebant ex una parte quidam
nepos ex fratre uterino, et quidam transuersali ex pronepote (ultimo possessore)
Patris consang. in tam remotiori gradu qd ascendendo ad communem Antrum
distabat ab instituto. Septem gradib, et ab ultimo possessore dicitur; et ex alia parte nepos
communis in du.

Transuersalis ex pronepote, Nepos
distans ab instituto 7 gra-
dib, et ab ultimo possessore de-
cem. Pronepos, ultimus possessor, qui ab
pate liberi desinit.

frater uterinus
filius
Nepos.

Uterque ex fratre uterino ex eo qd proximior est institutori tempore nepos ex
fratre ex parte matris institutoris. Consanguineus ascendebat qd licet esset in
tam remotiori gradu, existebat in linea contentiva ultimi possessoris ex parte
institutoris, et querendo descendentes ascendendo de uno ad alium gradum et
ascenduntium, et non inuenerunt descendentes, ascendimus ad commu-
nem Antrum Prorum institutoris, et ex eo inuenerunt descendens trans-
uersalis legitime, et obtinuit in gratulatione Cancellaria, qd erat de linea con-
tenua tam ex parte ultimi possessoris, que institutoris, et quo utrumque ex
predicta linea deficerent, non debebat fieri transitus ad lineam fratris ute-
rini. Ut Casus 5. C. 93. n. 14.

Linea substantia (n. 299) est illa in qua natura ubi con. descendunt ascendun-
tes, descendentes, et transuersales ubi distinctione marium, ac femininarum,
cum prelatione linea, gradus, sexus, et etatis. Hec linea solum dicitur in maio-
ratu regulari, ubi voluntas testatoris non respicit ullam qualitatem. Molin.
3. l. 4. a. n. 13. et l. 6. a. n. 29.

Linea qualitatis (n. 301) est que comparat ex personis in quibus concurrunt
qualitates naturales, sive accidentales quales institutor. Erant: ut ut
sunt equales, simplicitas masculi, femina, nobilitas, puri sanguinis, diti-
tes, liberi, vel alterius conditionis, et etatis. Linea substantia est regulari,
propria, et naturalis. Linea qualitatis est irregulari, impropria, et civilis. Et in
dubio presumptio est pro linea substantia.

n. 304. linea qualitatis componitur ex Personis habentibus illam qualitatem, absque ea q. interponat illa, in qua non recidat, et si interponat iam non erit linea illius qualitatis, exemplo linea alba in qua si interponatur medium nigri, iam non erit tota alba.

n. 305. Linea qualitatis subdividitur in plures species, et principalem, et magis veritatis et linea agnationis, que componitur ex agnatis, vere, si putative, vel fide; nam frequentior considerat, aut vera, et pura agnatio, aut limitata, aut artificialis, seu fictitia.

n. 306. Linea vera, et absoluta agnationis, et q. testator verbi clari agnata invitat. Varon de Varon. Varoni, q. no. fombas, in los Varon de ellas. Varoni descendentes per linea masculina.

Linea limitata agnationis (n. 307.) q. agnationis vocatio conuertitur ad certas personas, lineas, gradus vel tempus, como de Pedro de. inquit Lara in Compendio vlt. hom. c. 30. n. 85. Nec erit absurdum, nec mirandum. et in aliquibus lineis, gradibus, vel Personis sit Minoratus agnatus, et in alia regularis. For. n. 308.

Linea artificialis, seu ficta agnationis (n. 309.) q. testator non habens pro-
genitum suum agnationem, sicut in testamto vocando masculos, et masculo
masculi ex masculis, et in masculum ex feminis. Adde. lib. 3. c. 5. n. 45. et 50. Larrea dec. 34.
vocat. line masculi ex
femina, hanc cognati
transformantur in
agnatos veros.

+ facta anno 1615

n. 311. Atque verbi clari, et expreci, et ut orationis, et ab aliis quibuslibet pra-
sumptibus, et argumetis etiam valde urgentibus nulla datur linea agna-
tioni, siue obnoce, et absolute, siue limitate, vel artificiali. Larrea dec. 7.
lib. 5. vic. 7. de ducedendo Varon in Varon de fombas, q. per tal hem-
tra per tra de agnacion, o Varonia. a n. 311. 313. et q. canonicus dicit
testator. q. ducedendo los Varonis de Varonis, ducedendo los Varonis de fombas.
Non hanc admittit in officio (quodam his orationis parte) artificiali agna-
tion, siue absolute, et Varon de Varon. et a n. 316. et quodam quod. lineas
agnatis, et q. incomparabilis et agnationis linea tam directa, nam ad
quam conuertitur, necesse est translineare, et transire de una ad aliam
Catillo lib. 5. c. 138. n. 18.

Linea fidei, seu fidei masculinitatis (n. 318) componit ex masculis, cuius-
damus qualitatis descendentes ex feminis, vel ex masculis q. non sunt ex-
alio modo habita ratio agnationis. Larrea dec. 54. n. 1. et q. masculis voca-
ti admittunt masculi ex femina Larrea dec. 34. = Laroni quib. me-

unde habitus ad ducendum huiusmodi masculo, vel mas- [M] culu ex femi-
nis (iuxta Loua in l. femina. n. 47. & l. 1.) 1^a ne femina videtur matrimo-
nii memoriam multum habeat. 2^a si masculi agitur dicitur et generationis
honor augetur. 3^a si agitur ad bona gubernanda, et conservanda. 4^a si femina
quodammodo sunt utrumque, qui extraneis, et eorum potestati obsequuntur.

No. 320. Si in maioribus sit liberaliter habita ratio generationis, praeferat masculus
ex masculo. Et si concurrant femina ex masculo, et masculus ex femina, praeferat
masculus. Si concurrant femina ex femina, et femina ex masculo, praeferat
femina ex masculo. Mueri. l. abito. 3. c. 19. n. 156. Si non sit clare
ac evidens, nisi contemplata agatio admitti debet masculus ex femina ex
linea posteriori, et non masculus ex masculo remotiori, et posteriori lineae
q^d agitur, ac si est maioratus regulari, nam praeferat masculus ex masculo
in omni maioratus dignitate debet observari l. 2. fil. 15. p. 2. succedunt masculi
masculi et agnati, quia cognati, deinde a medio omni femina, et si con-
currant masculus ex femina, et femina ex masculo, succedat masculus
Fons. de pac. t. 1. c. 4. gl. 15. n. 13. Et non praeferat masculus in agnate inter-
posita masculo duobus feminis interpositis, Larrea dec. 54. n. 11. Larra et alio fe-
net Lexis n. 325. Sed (meo videtur) videndum est Larra in comp. v. de hom. c. 30. n.

119. nam Larrea Larra adducit pro sua opinione q^d masculus ex una femina, non
praeferat masculo ex duobus feminis in maioratu singulorum masculinitati

No. 336. Linea electionis, seu electiva consistit ex his Personis electi ad
eo, qui facultatem habet eligendi suorum in maiorem, et ad debet excedere fi-
nes Commissionis, q^d si excedit non erit nominatus de linea electiva. l. 114. §. cu^m Pa-
ter. de leg. 1. l. 27. Tau. Si non coarctatam, sed liberam habet facultatem eligen-
di, poterit eligere de familia quem voluerit, etiam remotiorem. d. l. 114.
§. cu^m Pater. l. cu^m quida 24. Lexo restituae libere meo, quibus volis: Mar-
cellus quia potest heredes et indigni agere. l. 67. §. si de familia: lo
vel si pariter agere, sibi erit vni reliquisse. de leg. 2. l. 57. §. p. d. Tribel.

l. Utrum §. cu^m quida. de reb. dub. l. famint. (de sec. sue. Castil. 5.
67. n. 3. Paz de leg. c. 34. n. 107. et l. 59. n. 9. Ad. ad Mol. 2. l. 5. n. 4. et 5.
Utrum facultas eligendi ad maiorem data primo vocato, censetur in alijs suc-
cessoribus restricta? Cabed. dec. 43. a n. 2. Mueri p. 2. q. 6. n. 178. Castil. 4. c. 36.
n. 60. et 61. et to. §. l. 87. a n. 17. Lar. dec. 31. Ad. ad Mol. 2. c. 4. n. 62.

Paz de leg. c. 34. a n. 66. Commissarius ad instituendum maiorem, regularem fa-
cere debet, et ita si fecerit agnatum, vel aliam irregularem, non valet q^d excedit, na
mundus Pal con. 330. lib. 3. n. 2. verba non determinata formaliter, determinantur na-
turaliter secundu naturam rei et contractus.

L. id si 25. §. adeo. Media via est eligenda q^d adest ambiguitas iuris vel facti §. si. qui man. n. pos.
L. illud. 40. de leg. har. L. 7. et legat. n. cav. L. 7. §. ut quis de leg. n. dom. L. 91. de har. int. in uncto §.
L. Titius 54. ad Tribel. vlt. int. de vulg. Therau. dec. 89. Boer. dec. 239. ita §. iudex aliena 25. de ven.
L. non sine ratione. 5. de bon. qualib. Vir. de 492. Geob. de ratione. L. 9. n. 6. et 7. (vulgi. obs. 23. l. x. n. 209.)
divis. L. 3. si par hered. L. 25. de signor. act. et vlt. vlt. ad l. §. int. Ex
quib^{us} potest inferri in consuetudinibus, doctores distinguunt adhaerendum esse.

Maximi non solum iniure accipit pro filio ut in l. 2. §. illud. de har. vel act. vind.
alia videntur hereditas ingubervi triontis, et ita ait Ant. Fab. in rati. ditiones.
maximi ibi non est implicatio maiori difficultati, sed explicatio, sed ibi im-
gubervi exhereditato fuit subditus heres institutus a testatore Patre ingubervi, et ven-
didit hereditatem testatori. Sic in l. 9. de vuc. quamvis Lucia velit vult. maximi
est institutus a Triboniano, q^d dicitur institutus effectus est? servitus usuagiam-
tor. ita in l. 4. §. 1. de vuc. ibi: maximi nullo intelligit explicatio vel re-
strictiva scilicet nullo nam filius. gaganus nil tibi acquirere potest per
usuagionem nec alio modo, et solus filius. ^{nullo} potest usuagione bone fide castren-
sia, et quasi castrensia. Sic in l. 2. §. 1. Signis om. casy. tti. alia dicit. l. si. cod.
Pac. ubi. §. 9. 99. sic in l. 4. §. 1. cod. Sic expudit l. 7. ibi: maximi de liberati
causa, aliter non potest ibi in l. l. quis ad lib. proclam = interg. Fab. ad d. §. illud
ita novit uxorem ad. fry. Poritto de ady. har. c. 1. n. 17.

Mores. L. testamentar. §. ibi: Mores namque retinenda est fidelissimz vultati. 6. de
testament. V. Verb. antiquitas

Media via est eligenda. Hoc (meo iudicio) agere probatur ex rubr. de coniugendi cum
emancipato debent luy. Vbi si Arus Sabat filius emancipatus, et ex eo nepotes in
saevi parennis, sed (sic Aluumbuch. ad h. rubr. et Lucia. in recit. ad l. 1.) nepotes q^d sui
de iure civili Sababant tota hereditate, nam In civile emancipati Patre n^o considera-
bat; at In Pratorio Patre tota hereditate devolvebat per 2. tab. vel per bonor. poss. in-
de liberi, et nepotes q^d remotiore excludebat, ubi illi cognatione tantis, non sicutam
attenderet; qui propter gravantib^{us} ita iure pratorio et civili, media via est electa ut nepotes
dimidia parte hereditate Sabant, et Patre eor^{um} alia dimidia, et hoc editu^m est equissimum
ut dicit in l. 1. §. 1. de coniug. cum emancip. lib.

Mercatura. L. 3. Prohibetur Natalis et honoris huc conquis et patrimonio ritore pervenire
urbibus mercimoniis operare prohibemus, ut inter Plebis et mercatore facilius sit emendi,
vendendi et communi. De communi. Porro ad 2. rub. n. 2. ait non quia indecoru^m, sed q^d §. 1.
quale est plebi cum eis communi. Porro tam^{en} Senes et vultores abq^u vlla nobilitate, tamen
possent huc mercatura^m operare, Expressa comprobatur in Div. de nobil. c. 27. n. 7. et c. 33.
Porro vlt. pro = Lucia. n. 6. ad d. l. 3. ait id esse constitutu^m in favor^e plebi, quo facilius esset com-
muni.

Monacia. Ordo Mendicantis. Ordin. d. 2. a n. 28. Equites Militares esse debent
 Religiosos, et clericales gr. 1. per Bullas in quibus confirmantur Religiones militares, et + de ordin. Jacobi de
 Militari videntur Religiosi. 2. per has Bullas Henrici Quarti sunt brevia Religiosi: q. etia. Bul. Alex. Rodrigue
 Equites, et inferiori ratione, q. Ordine primario pro Militibus sunt instituti, et quibus pp. reg. to. 1. p. 13. art.
 additi sunt Fratres et viri sacramenti. quibus et etiam populi ditionis suam. 3. 2.
 plurimae sunt Bullae concedentes facultates eligendi iudice Conservatorum Militibus: q. sunt et Militari sint
 clericales, et Religiosi personae, nam solum hic hoc conceditur, sed pro bonis clericis. Vnde Religiosi (antiqui)
 A. Equites communicant privilegia et gratias aliarum Religionum ad militarium ex Henr. clericis) pro-
 Bullis est. Et haec concessiones sunt in factis et Religiosis simpliciter, nam tamen facta ex c. 1. Extravag.
 pla communicatio non conceditur nisi Religiosis simpliciter. Laborat per Bullas in commun. de simonia
 quibus prohibetur Militibus ne ad aliam Religionem, nisi anteriori transierint. 5. per plures ibi: Religionum omni-
 Bullas equites a iudiciis secularibus eximuntur, et q. fidelitatem capitale committunt non tam Militari
 tate iudicium seculari relaxentur, et praecipitur ne sint fideiussores secula- rum
 rium. Eximunt etiam a Mutationis Tributorum, et decimarum. 6. Pont. dicit aliqui etiam pro ex Bulla
 Statunt circa veros Religiosos, exigunt equites militarium, ut in Bulla Cruciarum, creata: hoc expan-
 et in Bulla Spectulorum Saurorum. 7. quoniam hodie contrabant matrimonium, debet D. Marcellus de
 non debent, nam ex hoc sequeretur transibunt Ordine (in quo a primis contrabantur) Castillo in causa C.
 non esse Religiosos. Confirmat nam antiqua possent contrahere matrimonium etiam ve- Wallos ad huc
 re Religiosi: q. et tunc nam Pont. non immutavit hanc Religionem, sed praecipit testimonium casu in
 sicut quoad nuptias, et in Religiosis nihil absolute, immo Praelatus d. Fratres ut magis in favore ordinum
 privilegii, gratia est: quibus antea gaudent. 8. si equites gaudent privilegio Canonici, Militarium q. 2.
 ut de Nicolaei expressit et in Bulla. 9. solum Invenimus negavit esse Religiosos q. 149. fol. 359.
 clericales, et contrarium conuenit ex Bulla Innocent. 8. de Religiosis q. Me. in edit. Toleti an-
 gister, Praeceptorum et Fratrum gradibus clericis personis pro ut sunt, merito sint censendi in 1618.
 et sic gaudent omnibus privilegiis Clericalibus. 10. Rex Joanni 2. absolutionem petijt
 a Rom. Pont. pro q. et ego suo seram, eo q. causa tractaverit et damnaverit
 J. Alvarus de Lebana, Ordini Jacobi, in quo agrorum nuptias contrabant. Et equi-
 tes sentiunt votorum incommoda, ita ut ad aliam Religionem nisi anteriori valeant tran-
 sire: q. et debent sentiri commoda. Et ad veros Religiosos potest dispensare Pont. iuxta
 Communionem opinionum, ut petens hanc dicant uxores.

Exposita est Bulla a Gregorio 14. die 28. Junij 1591. allata a Rodriguez f. 1. g. 55 art. 7.
 in qua concedit congregationi Cisterciensi omnia et singula privilegia, favoribus: totis
 omnino Cisterciensibus ac quibusvis alij Ordini, et Militari etiam diffinitis concessis,
 etiam si talia essent quae specialiter requirerent mentionem et inscriptionem. Quae etiam con-
 cessae sunt in q. 1. h. 1. de oblat. c. 1. Mendicantis d. 2. a n. 10.
 Ad id potest q. Militari sunt personae sacrae aliae et esse privilegium peccatorum luxuriae. con-
 fore Pellizzari.
 in hoc Regno ut tales trahant in exemptione officiarum, et etiam in ordines et privilegia.

facultate conuerti in extractione officiorum Civitatis, Degeneratione, et Brauij militari. Immo et in Brauij Ecclesiasticis (in quo non admittunt nisi ecclesiasticos) admittitur unus equus pro quolibet ordine militari, sicut de generatione. De Tribunali Montis est ecclesiasticus, in quo ut de iure fuit in causa Marchionis de Quirra, et locum tenentis ex iure iurisdictionis Ecclesiasticis, et spiritualibus. Hi audent q. Militaribus non ministrantur sacramenta in Paroecijs, immo ne a Paroecijs scribuntur ut in Paroecia tempore Paschali graue ecclesie satisfiant. Nec causae qz militarium defunctorum deferuntur in Tribunali, aut Curia Archiepiscopali, sed apud iudicem Manumissorem intra ab ordine Degenerationis. Et quod plus est q. Archiepiscopus adhuc Clericis Paroecijs (quorum ecclesie sunt seculares) decens interitari n. succedit adhuc in bonis inuicem ecclesie adquisitis, sed ipsa religio, ut accidit anno 1674. in quo obiit Rector de Caspura. Robert. etiam Religio Montisiana firmavit iure super possessione quod equites secedentes non soluerent Paroecijs iura Parochialia, quae ceteri seculares soluerent, et quae dicitur in iura firma (quae est in Archivo domus del Temple) obtenta cum inuentione Paroeciarum transiit in rem iudicantem. Equites admittuntur in Choro, cum commisit q. Laici admitti nequeant. Vnigeorgi de Caspura. c. s. n. 244.

Diana p. 3. tra. 2. ref. 30. dicitur C. T. nihil innovasse circa approbationem Confessorum Regularium, et sic n. exere equitum approbatione inter eos, et quilibet Regularis poterit Confiteri Clerico seculari n. approbato ab ep. quod ppter cum Militaria probabilitate sint vere Religiosi n. comprehenduntur in decreto C. T. ita Joannes Sanchez in select. disp. 49. n. 10. sed Diana addit q. conuendo et in contrarium. Diana ubi prox. et Sanchez in sel. disp. 49. n. 3. tenent equites militares decet accedere ad sacramenta de iudicibus, et confessione accedens q. n. stat contra Imperatores Confessarios = Diana tenet filios equitum habere extra matrimonium esse familiares, et sic incapaces ad dignitates etc. Lerana to. 1. fol. mibi 386. n. 41. tenet esse familiares, et illegitimos.

Filij militarium
 ex soluta.

In iure in tract. de lib. 3. q. 91. p. 246. tenet filios equitum esse solutos habere ex matre soluta esse naturales, na. per Bullas ap. sunt dispensati ut possit in ea matrimonium contrahere. sed verius est n. esse naturales tantum, sed sacrilegos, et illegitimos, ut per Bullas n. sit dispensatio ut sine sacrilegio possunt contrahere, na. regula q. filij sunt naturales q. d. parentis possunt contrahere, intelligit q. n. tenent aliquo solenni voto castitatis conjugalis. Et ita Rodrygus (contra futur.) to. 1. q. 13. art. 2. et addit ex his q. dicit filij equitum n. legitime persequens matrimonium, na. solus legitime filij naturales, at hi sunt sacrilegi. et hi filij adulterini, et incestuosi per subsequens matrimonium n. legitime contrahunt, ut tenent Cov. in 4. p. 2. c. 8. §. 2. Molin. de prim. lib. 1. c. 2. n. 6.

Barbara repellat. 233. n. 4. refert Rotae decisionem pro milite ordinis Iacobaei quod non spurius, sed naturalis fuerit natus ex soluta, nam non qua. ep. Magni Magistri dispensat matrimonium contrahere poterat. Max. Cutesi. de immun. lib. 2. q. 50. n. 6.

Por haver dispensado los Pontifices con los laicos ^{relax} militares si caen, excomulgado el voto, haciendo el abluo de castidad por a conyugal, pero no hizo dispensa de los votos. ^{M.}
 Primum (meo iudicio) si el abluo es delito publico, et si se excomulgó por de haysa, echado la dispensa a las personas. Confirma referida in. quando. 30. §. ad ult. et lo mismo en el mismo parte Josephi l. 36. §. 1. ad glorn. & fal. Ve. de regei. d. 4. l. n. 185.

Terminis et pro milite ordinis militaris, que para puniendu. Ve. Catal. casu 155. V. Arroya in C.

Melchor Felus dec. 68. per tot. et praecipue n. 6. adducit opinionem supra in sonatu Lusitani, qua iudicacion filium equiti profeti ordinis Regi non esse sacrilegum, et spurium, sed naturalem, nam legitur qd. Patres tempore natiuitatis filij potuerunt contrahere matrimonium. In Arminio Cat. Probina de iust. tract. 2. disp. 141. Jurispr. lib. 2. tract. q. 111. n. 2. Flamin. de regei. lib. 6. q. 2. n. 119. et n. 120. refert celeberrimi Reuerendi Congregationis Cardin.

Haviéndose visto y publicado en el Cons. en 17 de Mayo de
1627 lo que su Mag.^{te} ha sido servido responder a la consulta q^{ta}
en 19 de Diciembre de 1626 le hizo el Cons. sobre el Despacho
de la Orden de Montesa que estava parado por la ausencia
del Sor Regente D. Fran.^{co} de Castelvi a quien esta en com-
endada el oficio de As.^{or} g^{ral} de la Orden para mayor de-
clarazion y execucion de la Resolucion de S. M. ha ordena-
do lo sig.^{te}

Que siempre que faltare As.^{or} el cavallero o Religioso mas anti-
guo que se hallare en el Cons. no siendo Secrado Señale en lugar
del Asesor en esta forma V^{to} fulano proponex As.^{or} ni pro As.^{or}
y no hauiendo en el Cons. el mas antiguo que se hallare en la
Corte.

que siempre que este oficio le exercitare Persona que no sea de la
Corte y se boluiera a su casa por no tenerla de asiento en Madrid
ahaya de avisarlo al Cons. para que se en comiende a otro.
que D. Bernave Valterra por cuya cuenta ha de correr este
oficio aora como Persona mas anciana señale los Despa-
chos que estan detenidos de la Orden en que suele concurrir
firma de As.^{or}

que todo lo que tuviere que comunicar y deuiere hazerlo segun-
tas Ordenes de S. M. el que exerciere este oficio no siendo del Cons.
lo haga por escrito y entregue al que tuviere a su cargo los pape-
les de Montesa para que lo lea en Cons. y que en execucion
de lo resuelto por S. M. le entregue a Don Bernave Valterra
las Pruebas de Don Luis de Paredes y El Lauri para que las

M.

despache havendo visto primero las ordenes de S.M.
 sobre la materia y lo que se ha platicado
 y manda el Cons^o que demas de que se ha de guardar este
 secreto original m^{te} con la Consulta se registre en los
 Registros de la Orden para que en todo tiempo conste
 mas claram^{te} del

Jerónimo de Villanueva

Maiores

Molin. lib. 2. c. 8. n. 14. Si maioratus fiat in contractu inter vivos
in opus et insinuacione, q. ut donatio ob causa, ut familia conservet
se habeat omnia defuncti nomen, arma, alendi totum, patre inopu d. a
L. hoc iure §. f. servat. Si tibi centis respondere heri cond. si
insinuas te nomen meum laturos in defuncti nomen q. ob rem facta est
et res servat. apertius procedit si adit regia facultas qua vni insinua-
tionis habet. Olla tit. 4. §. 3. n. 12.

Som. inf. 22. Tit. n. 17. Pactum adfructuendo quo quis vult adipiscere alium
genus honorarium de fructu promittat aliquid post mortem restituere vel si re-
linquere remissa ipso iure n. valet. L. Hanculo hoc mod. tit. 4. V. O. §. §. hoc
modo concepta si heredi n. p. fecerit tunc d. d. §. §. Contra
fieri potest. videlicet potest capere mortis et delinquendi August. lib. 1. tit. 1.
ad facultatem et cum sit 2. q. d. si mat. n. v. r. 10. et sit ex. h. u. l. u.
fieri potest d. L. 22. Tunc n. potest tollere legem naturalem, aut ~~aut~~ iuris gentium,
et ex n. d. h. e. d. 2. d. n. d. h. e. d. attamen libertas tollandi n. et §. de iure naturali,
et gentium suo cogita sunt tenam. et adhuc lex positiva ~~est~~ ^{est} facta n.
potest tollere, vel mutare lex superiorum ferunt, vel naturali, tamen ex iure
et rationabili causa est tollere ex restrictione, ~~mutare~~ ^{mutare} moderare vel limitare
in aliquo casu particulari, et sic potest validare d. L. 22. pactum adfructuendo,
vel meliorando ex ista iura causa per via matrimonij ne deliquit gener
qui contraxit ad filia patri pariterendi, vel ex alia causa novota: et si de iure
communis illud factum etiam respectu heredi erat nullius momenti, nec poterat
agere ad restituere L. pactum L. §. d. §. et hodie per d. L. 22. valet. Et tale pactum
vel promissum valet moderat istis genero, modo filia ad fiat ex causa onerosa ma-
trimonij, nam ista melioratio illis debet aditari, licet genero proveniat utilitas
ratione fructus, et honorum filiorum. L. uita intelligit somer n. 22. q. d. in promiss.

Som. in l. 17. n. 17. q. 2.
Mulier q. tertii facta filio
vel filie ex causa onero-
sa matrimonio, valet §.
dicitur et n. potest recipere
si ista n. contra trad. §.
et idem est si promittat de
maioratus ita rigentur
L. 22. q. intelligit som.
q. d. n. intelligit som.
n. n. d. §. pro mat. n. 23.
monio

si tunc sit expressa, et specificata mensura de persona generi cui quo matrimonium
contrahitur, eius filia filia generi ex causa matrimonij in genere
et melius potest contrahere, q. tunc n. valet, cum n. potest considerari causa
generi tunc, ne eius sensu; unde si hoc sic talis pactum contrahat, tunc imputet
ad pactum a prim. n. valet, et hoc casu in commune remanet in corrupto
et hoc fundat in L. 17. contra - Similiter si matrimonium ius erat contrac-
tum promissio de meliorando facta filie vel genero n. valet, q. d. etat n. L. 22.
si maris cui quo sunt pariter & meliorando filiam, remittat pactum vel promiss.

1100m, vel moriat anteque pater vel mater promissum accedat, n. per hoc tollit omni
huius pacti, sed debet adimpleri, na licet illud sit causa adimplendi, n. potest tollere
nisi quodammodo ab h. eius consensu.
n. 25. si pater vel mater promittat meliorare filium, et ite remittat promissionem, vel no.
nial in vita promittenti, potest pater quod velit meliorare, cum si moriat in vita pater vel mater
in liberis, vel dependentibus, na tunc pater tenet meliorare omnes nepotes, vel descendu-
tu ex filio praemortuo qd repauctantur pater, et succedunt in hunc filii conpactati,
et in illa portione qua pater eorum erat habiturus.

Momio de p. c. de p. rona
per p. de p. rona
l. 1. de p. rona
de p. rona
de p. rona

Somoz in l. 17. Tau. n. 4. § d. l. 17. et correctoria iuris communis, quo pater, pater
et filius sub huius pateris iure n. valebat donatio qd in ipso sub huius bona donata
acquiritur pater, et tradit filius nec donare, et talis donatio a confirmat morte
pater, qd n. intervenit. traditio, et quid confirmetur, in donatio, et obli-
sit omnino nulla, sed qd facta et traditio, in pater quid confirmabile, hoc
et traditio. Sed d. l. 17. dicit qd melioratio filii n. traditio valeat talis et morte con-
firmat. itaqd melioratio traditio in pater, et n. potest revocari. Et sic est corre-
toria iuris communis. Etia d. l. 17. et aperte correctoria in melioratione facta fi-
lio emancipato, vel a matre si traditio pater, alii n. ut irrevocabili, et sic iure com-
muni in hoc casu erat irrevocabili et sic traditio donatio.

Et iure communi donatio inter pater et filium n. valebat etiam propter alium. l. 2. de inst.
donat. q. nec pro legitima vel aliter, in l. unum ex familia
Somoz in l. 15. n. 8. in d. de legum. q. de iure pater, ante d. l. 17. Tau. poterat pater, vel
mater in vita electione vel melioratione filii donare, sed ut ad morte poterat re-
vocare, na d. de legum. ea vult ad instar donatorum inter pater et filium, itaqd si melio-
ratio fiat filio in pater potest n. valeat nec tenet; si interveniat traditio, tunc melioratio non
valeat traditio sed morte confirmat; si fuerit filio emancipato, vel a matre, traditio
valeat irrevocabili. Idem tenet loarez in l. filius fam.

Molin. lib. 2. c. 7. n. 74. et 73. et instituit maiorazgo hinc inde utonum facultad de l.
pro ignorando q. la terna, q. d. melioratio. pro vale si habendo q. la terna, hinc
et maiorazgo nunc nota iure, in d. de p. rona, q. d. se entende q. d. en p. rona
la forma q. mas p. rona. Y d. de p. rona, q. d. de p. rona, q. d. de p. rona, q. d. de p. rona.
como el Rey la dexa a su meray libre voluntad, que d. de p. rona, q. d. de p. rona.
vela dicit. 49. n. 32. Facultas regia optat qd maiorazgo instituit ab habente
patrem, vel filio, valeat ab h. eorum consensu valeat et factu de omni bonis ad
eo, qui nec pater, nec liberor habet, nec tunc servandus est ordo l. 27. Tau.

Somoz in l. 40. Tau. n. 55. Molin. 2. c. 11. n. 11. et 14. Cahil. 5. c. 82. n. 45. et
c. 121. n. 58.

Monita. in la. definitione vng. c. - De diffina & lame el Maestre anciano
temperato & dno q. juzgan los delitos de los Religiosos. - Aunq. la palabra anciano no
quiere explicar una persona de 60 o 70 años, sino en otros globos.
Nome al. anciano por antiguedad de 40, o 50 años, dno en otros globos.
S. Bernard. in epist. ad Thetald. milit: Multo videmus iunioram super senes
intendere moribus die; antiquorum tempora gravare meritis, etq. deest etati,
virtutibus compensare: quid iuxta Apotolum, nequi contumnat adolescentem bo-
na indoli: Senectus Venerabilis non est numerum annorum, sed magis merito
motuum ~~com~~ computata. Conferunt Conjeta a Ruyza in l. 1. c. 7. per tot. v. gra-
que n. 10.

De varietate colorum in monachi. Petrus Blesensis (relatus e Azana con-
 sult. 51. n. 43) legit. qd. ad quendam Benedictinum Abbatem. ita: Coloribus
 diuini non est, siue in alba, siue in gulla veste, in omni professione, et
 ordine, in omni genere quicumque operatur voluntate domini acceptus est
 illi. inter album, et nigrum habitum non distinguit ille, apud quem non
 est distinctio Iudaei, et Graeci. Attendit dominus mentem, non cutem, merita,
 non colorem. In monte Casino schema monasticum, quo B. Benedictus
 est usus, usque hodie, siue dicitur, perreuerat. Quis audeat tanti Patris
 habitum blasphemare in gl'ia? nam si delibata saneta, et massa, si
 radix saneta, et rami, siue cum Nazareis candidior niue sit aliquis, si-
 ue cum B. Iob. super carbonem denigrata sit cutis eius, utroque salutem in
 domo domini operatur. Sane in Berli laeob sunt agri albi, et nigri. in
 vinea Iovec sunt vinee albae, et nigrae, sed et spongia, quae lilij conuallium
 praalberit, ipsa eadem dicit. nigra non sed formosa. Riquis sponnam Chri-
 sti non est abunda varietas, cum ipsa circumscripta varietatibus deri-
 uatur. ipsa varietas uniformitatis causa est: nam in lythara ex diuer-
 sitate chordarum fit uniformis modulatorio ad conuentum.

Bulla Innocentij 8. Pas Romae 8. Augusti 1489. in qua iubet vniuersi Monachi liter-
 uisibus, quod cum aliqui habitum mutare procurent licet in ordine remaneant, con-
 tra instituta regularia, et constitutiones dicti ordinis, non sine illius detrimento, et scru-
 dalo plurimum, ut de cetero semper habitum dicti ordinis tam in Monasterijs, et locis
 illius quae extra, deferant, et illud nullatenus ultra sub praetextu indulgentiarum, p'ro-
 lici, quouis modo mutare praesument. f. Christotomus Henningus. privilegia ordinis
 Cisterciensis. p'rio. 126. fol. 200.

+ iubet in
 virtute etc
 obedientis et
 sub excom.
 p'one laeoz semit

Molina de primog. lib. 1. c. 13. n. 47. in Regno Castella Princes concedit Nobilibus in feu-
 dum oppida in iurisdictione et dignitate, propter q' tenent ad aliquod Seruitium,
 veluti ad seruendum tempore belli. cu' certo numero militum vulgo Lanças.
 Ex quo infero in ordinib' equestrib' Castella oppida Commendat' esse feudalia, cu' ad
 ill' Seruitus tenent, ut ex eor' distinctionib' apparet.

P'ra el privilegio del sum del marida, de guala romera (come se offruen en Montesa) buen
 tor. in l. muliere. (Th. de iuridit. el qual sta in el cod. de l'it'ia. omnino vi-
 dendu laeob. f'ol. 51.)

Ordo S^{ti} Spiritus Romae exercet multa opera misericordie, et per No-
bile huius ordinis administratur, de quo ait Michael Marquez
in thesauro fol. 61. hunc deventa algi de veinte y quatro mil du-
cados cada dia. Defert Carvam. in Theog. reg. n. 2404. et ait: ra-
tionem nimirum n^o vidi, et Michael Vocum fama publicis
sequitur.

S. Robertus fundator ordinis Cisterciensis filius Theodorici, et Ermengardis
fuit. Matri gravanti V. Maria in somnis apparuit, annulum habens
aureum in manu, dixitque ei: O Ermengardis volo filium, quem gestas
in utero, hoc annulo mihi deponere, et iterum B. V. apparuit mulieri
vix non tam filius Ermengardi natus est, quam sponsus Virginis; for-
san in hoc Josepho preferendus, quippe natus in eo, quod ille factus. p^{er} magis
vix titulum Josepho matris dicit, dicit Roberto preventa natiuitas. Prodit
ex utero matris Mariae sponsus, ex quo vel serua prodijse paucos, prodono
fuit. Angel. Marini. in introd. ad an. Cister. c. 1. n. 2.

Idem in anno 1098 c. 1. n. 5. Sponsus Virginis Robertus fuit natus est. quid
si ex tali coniugio futura proles, (scilicet Cisterciensis) non sine privilegio
nascatur? idem de ordine Calatravensi, Alcantavensi, et Monteciano
dici potest, nam cum sint Cistercienses, proles trant V. Mariae, et Roberti.
Idem c. 2. n. 10. Primam ecclesiam Cistercij B. Virginis dicit Robertus
Unde Gregorius X. ait: Cisterciensis ordo divinis manibus obsequij, et in-
ter religionis ceteras gloriosae Virginis singularitate devotionis adscriptus ex
institutione primaria. et q^{uod} consuetudine hoc constructus fuit in honore Virginis
successorum omnes ecclesias Cistercienses in honore Virginis consequuntur esse dedican-
das.

Idem c. 3. n. 1. Fundatusque hic ordo die 21. Martij anno univ. 1098. (qui
erat natalis S. Benedicti, et dominica Palmarum). eb. n. 4. et tunc nullae con-
stitutiones, nullae leges factae fuerunt; sed solum Regule S. Benedicti pro constitu-
tionibus observanda.

Comendator maior Montois, et Clairvoj illius tractantur Verbalis Reverentia de
Senoria Pragmaticali Sanctione, et Rege Regnum Castellae. Salcedo Teatr. hon. m.
glor. 34. n. 51. et Harbana in 2. 16. relata a Narbone to. 1. in novis
recopil.

el voto de pobreza y hazendo militares, no impide ~~que~~ y goffan bienes
como los tengan sujetos. Segunde aplicas lo q^{ue} dize Seneca in lib. uno
de paupert. Quare possessionis tibi non interdico, sed efficere volo, ut
illas intrepidè possideas. Quod uno consequeris modo, si te etiam sine
illis bene victurum speraveris, et id tibi persuaseris, si illas tanquam
exituras aspexeris. y despus: Magnus ille est qui indivisijs pauper est.
y ante de todo: non in rebus vitium, sed in animo ipso est.

Com. m.
Clavero.

M.

Montesa. Una vinda de val.º conuino a un vasallo de la orden vizgo de Carpe-
 sa por la suuersion de val.º; M.º Parija haziendo of.º de fiscal, suscito con-
 tencion pretendiendo q esta causa pertenecia al Baylio de Moncada por el cap.
 A. de la Concordia; y el Reg.º D.º como Embau, y D.º Fr.º Loria off.º de la Orden,
 sin tener conferencia dixeron q esta causa pertenecia una evocable alos Tribu-
 nales de los q por que la vinda no era vasalla de la orden; y el cap. 4.º de la conor-
 dia se entienda de las personas miserables vasallas de la Orden. se puede
 confirmar esta resolucion con lo q trae Marhe. to. 1.º c. 6.º §. 1.º n. 80.º de que
 los vasallos de los Barones aunq sean miserables no pueden evocar las
 causas ala And.º; pero podra hazerlo si las personas miserables no fueren
 vasallas.

Ningun Cavallero de Montesa podia llevar venura, por que en sus habits el
 qual segun definicion ha de ser de lana. Ninguno el llevar venura de
 los Cavalleros usavan llevar el vestido acuchillado, y por los golpes se desfu-
 bria Cabrietta de ambar, y por ser grande vizgo en quella vna. quide-
 ra alentar en la rojilla; y habiendose representado esto a su Mage-
 stad en su R.º Carta de licencia para el Cav.º se llevasen venuras, y a los
 Freyles no se concede, ni habla de ellos, por no militar la razon. Esta car-
 ta la quito un Freyle del libro de las Cartas de la Orden, asi nos lo
 refiere el i.º D.º del Freyle, y que sabido de buen original quela quito
 un Freyle, sentido de q no estuviesen comprehendidos en la Carta.

Los Cav.ºs del Abito de Montesa son francos de saterio asi en la Tribunal del
 Lugar. Sen.º como en los inferiores de Moncada, Zaira y.º esto no obstante el
 q acordó el grousso ~~de~~ sea el Cav.º o la otra parte, y no es del Abito
 deuen depositar el salario por entero, y despues de dada la sent.º saca del
 deponio lo q le toca y pagar; esto es depositado el salario por entero, si en
 la sent.º condenan al Cav.º en gastos, saca entero su salario, porq es franco;
 si hazen neutra in expenit; saca la mitad, y la otra mitad la cobra de la
 parte; y si condenan ala parte (y no es del Abito) en los gastos, della reco-
 bra el Cav.º todo el salario y deponio. y esto es q.º antes de la publicacion
 no se infiera el tenor de la sent.º y de la condenacion. Lo mismo se observa
 en la And.º q.º haze parte el Proc.º Patrim.º por ser su Mage.º Franco de sala-
 rio.

A los ultimos de febr.º de 1624. muero de repente el D.º Fr.º Lubert Retor
 de esta Carigua; intestado; y sin haversele hallada su progenie. el Arz.º de Val.
 D.º Luis Alfonso de los Cameros embargo todos los bienes muebles del Retor muen-
 te pretendiendo haver sucedido en ellos, por ser adquiridos intestado. Culesia.
 El Lugar. Sen.º dio orden a la Real.º de Zaragoza para q no dexara salir dichas
 bienes, y se los embargando. Tuvo el Arz.º don Carlos Valtierra varias confere-

uas con el Arz. y su Vic. Genl. y haviendose suocido todo el Archiep. na
se halló exemplar de q. ninguna Arz. p. b. hecho talu autor p. ven-
diendo haver suocido a los Freyles, y la razon es por q. ellos por ser Reli-
ci no dexan de ser Religiosos, y assi todo lo adquieren de la Religion segun
diferencias, y por tanfdo ministerio auctoridade pontificia para disponer y
tillar. Y se ve esto claram. en un Religioso q. es vicario de una Iglesia Paroq.
C. si muere intestado no le sucede el obispo, sino su Relig. El Arz. queda
convenido y despues de algunas juntas mando cancelar los embargos,
y demas autos y havia hecho.

En el mes de marzo 1674. D. Mij. Tenelles Gov. de Oriz. ^{de Oriz. o pen. Arz. de} agaxano por su
Tribunal un mandamiento a Don Maximo de Llanos del Orden de Montesa,
p. q. pagasse a un grado, y aunq. no se notifico, se tuvo noticia en esta
Cau. y el Conde de Paredes Virrey le escrivió mandandole cancelar y borra-
se el mandamiento, a instancia de la Orden.

El Rey.

Noble y Amado mio. quis como lo escrivi en otra carta de 7 de Agosto para el Arz. y Obispos
de la Orden de S. J. de Montesa q. las causas de apelacion de los Cavalleros de la Orden no quedaran sacar
de su Reyno, he ordenado q. la que Miguel Angel Lomia ha queuido introducir en mi Consejo Sup.
en tercera instancia, y segunda apelacion de otras sentencias dadas en un otro Tribunal se os re-
mita, como se os remite en esta, y os mande en ella nombreis por vuestro Arz. al Reyente la
Chancilleria de su Reyno, q. lo mismo habeis en las demas causas de que parte q. esta es mi pre-
cisa voluntad. Dat. en S. Lorenzo a 16 de Set. 1595. Yo el Rey.

El Rey.

Noble es. el Prior fr. Fr. Antonio mi Capellan. ha recurrido a mi queriendose de q. el Prior fr. Bar-
tolome Monar no le quiere pagar la corrida de la pensión q. esta cargada sobre su Priorato, o Rectoria
en favor del Prior de S. Jorge de Alfama por el tiempo que el hatenido aquel Priorato, haviendole
pagado siempre sin contradiccion el dicho Monar y todo su predecessor en el dicho beneficio a los q.
han posehido aquel Priorato sin saber en que se funda, mas de por hazelle pleiteas y dalle mo-
lestia de acudir, o quiere acudir a otras buves fuera de la Orden, y valer de ellas, dexando el Tribunal
della, y aunq. no me he podido persuadir que el dicho Monar haya de excusar lo setan suena
y extraordinaria por el Consejo en q. siempre ha estado de circunspeto, buen Religioso, y obediente
a las Superioris, toda via por si acaso fuere assi, os he querido decir q. mande que solo p. queis mu-
cho, y le digais que hallado esto a mi noticia q. no he de permitir, ni dar lugar q. las causas
de los Cavalleros y Freyles de la Orden se traxen ante otros Tribunales que los della por prehenimen-
tos que sean, ni se hagan novedades que hasta oy no se hatenido. noticia ni tiene noticia de q.
en ningun otro lib. ni sepan se haya tratado causa alguna de Freyles de la Orden, y puntam.
le advertireis con severidad que de esta dello, por que no lo haziendo, se hera contra el una muy
grande demonstracion, y que si os parece no estar obligado a pagar esto que deve, ponga su pretension
y la apelacion q. ha interpuesto de la sentencia q. se dio en favor del peticante ante los Jures, q. vos
le habeis nombrado, o nombrareis, a los que vos encargareis la guarda futura, que desto quedare yo
servido, y de q. me avisais lo q. responde. Dado en Madrid a 16. Mayo 1613.

M

In monasterio de Binguera Barchinone ordinis S. Jacobi, moniales
 etiam professe possunt nubere, et habitus iniquus sua Religionis deferre; et
 quamvis testato filio legatum adimat, casu in quo ingrediantur religio-
 num, non intelligit legatum ademptum, si in monasterio, et Religionis S. Jacobi
 profiteantur, cui per professionem non impediatur matrimonium
 Ramon Cons. 4. n. 75. et 76 -

Militibus Alantara Salazar, et S. Jacobi quamvis quodammodo Religionis S. Jacobi
 esse censentur, matrimonium contrahunt, filios legitimos procreant, bo-
 nitari succedunt in
 namq. patrimonialia, Dignitates Regales et alia et opes possident, et quo-
 ad haec omnia potius laici, quam Religionis censendi sunt, atque ita practi-
 catur etiam in maioratu, ubi Religionis excluduntur. Molina de primog.
 lib. 1. cap. 13. n. 98. et addunt. d. n. 98. Frago. de Depub. p. 3. disp. 18. §. 3.
 a n. 3. folor. de jur. ind. lib. 2. c. 9. n. 18. et c. 15. n. 70. p. 2. Nec
 obstat. ut Equites succedant in maioratib. q. tempore creationis, et fundati-
 nis maioratus, gradus militie profiterentur utriusq. solempne absolute certi-
 tatis, nam ut ait Molina d. lib. 1. c. 13. n. 99. ut haec omnia essent
 maioratum inhibitoria adire solent, q. in eis non succedant sicut in
 fundis, Monialibus, Clericis, nec Religionis, nec etiam Militibus eorum mili-
 tiam, secundum quarum statuta Militibus matrimonium contrahere non
 possunt, ex quibus verbis etiam Militibus S. Joanni excluduntur.

Et etiam cessante ratione prohibitionis matrimonij in alij militij, cessat
 prohibitio successione maioratus. L. si pater. 3. de her. inst. Frago. de
 iur. primog. q. 40. n. 176. Castilo lib. 6. c. 113. n. 16 = et etiam con-
 firmatur, nam sicut Molina lib. 3. c. 2. n. 1). si tempore delata suc-
 cessionis Monachus in Monasterio incapax invenitur, non potest succe-
 dere, etiam si post factum ad Monasterium Capax transferatur, seu si tem-
 pore delata successionis in ad Monasterium Capax translatus sit, tunc namq.
 de incapacitate curandus non est.

Per votum castitatis conjugalis in militaribus prohibetur ne accedant ad alias
 feminas quam ad propriam uxorem. Et Suarez to. 4. de Relij. tr. 9. lib. 1. c. 4. n. 19.
 ait sibi videri probabile dictos Equites peccare contra votum castitatis, si debita
 Militia committunt ex nimio affectu ad non uxorem, et ut ex usu immo-
 derato extenuent vires ad Militia, sed inducit Suarez tunc non peccare
 contra votum castitatis, sed contra obedientiam, et contra propriam Regulam.
 Haec Pellizzar. to. 1. tr. 4. c. 3. sec. 2. n. 35. et sect. 3. n. 50. innuit non esse
 certam opinionem Suarez iam velatam - Hoc votum inducit materia
 sacrilegij in contraventione, nam sacrilegium in materia luxurij sicut
 D. Thom.) est peccatum luxurij, quo violatur persona sacra, aut locus sacer;
 et constat virum Religionum per votum castitatis fieri personam sacram,
 Quapropter committere sacrilegium. Haec Pellizzar. d. sect. 2. n. 37. ex

quibus infero militares esse personas sacras, nam alia violatione voti casti-
 tatis conjugalis non committerent sacrilegium.
 idem Pellizzari. n. 38. ait qd si Religiosus sacerdos peccet contra castitatem, gra-
 vabile esse committere unum sacrilegium, et satisfacere obligationi, si in
 confessione dicat se esse religiosum, vel dicat tantum se esse sacerdotem. Nam
 obligatio castitatis in sacris Ordinibus oritur ex voto implicito castitatis (et
 non ex precepto ut aliqui putant) et votum istem in sacris Ordinibus, et
 votum professionis sunt eiusdem speciei, et n. 40. ait qd sola multiplicatio
 votorum numerica non addit circumstantia necessario contentenda
 sed solum confirmat obligationem antiquam. Et n. 41. ait in Filue. tr. 3.
 n. 128. ex l'essio, Persona sacra non habentem in sacra, v.g. Religiosus
 cum Religiosa committere duplex sacrilegium necessario exprimentur
 in confessione, unus ex parte propria, et aliud ex parte alterius, ad qd coope-
 ratum; ut scilicet de duplex adulterium facit vir conjugatus rem habens cum
 conjugata, maxime si persona alia nolens quibus aut blanditiji impellat
 ad consentiendum.
 Pellizzari. tr. 4. c. 3. sect. 5. n. 115. ait Pontificem dispensasse militariibus
 professuris, ut veniens ad Religionis obligarent ad sola castitatem con-
 jugalem.

Aladamas del em-
 pleo del orden
 Militar.

De Laudibus et commendatione ordinis militaris V. Fraymiera aliqua Divi
 Bernardi adducta ab Ayala Manrique to. 1. annal. fol. 486.
 El que exerce oficio publico notorio, no deve presentarse en privilegio,
 aunque la parte contraria oponga la excepción. D. Ger. Vivas por el Gen.
 de Navarra firmo de derecho por la orden contra D. Bath. Julian, el
 qual le opuso q no contava de la prouera. Yo defendi q siendo ofi-
 cio publico con privilegio de S. M. no devia presentarlo, q D. Ger. era
 admirado en la dnta Patrim. con voto de oficio; q del mismo modo q
 el Go. Patrim. no presenta el privilegio, tampoco deve presentarlo el
 Go. Gen. del orden. Conyuntivo en la dnta de 6. de set. 74. si devia
 presentarlo, q resolucion q no. Y dixo el Sr. Parca q en los pleitos
 q a questo interuenia, nunca havia presentado el privilegio; por ser
 notorio.

M. 176

Gauzar Basset alias Don Gauzar Centellas en el año 1670. puso demanda de Plito del
alimento contra el Marqués de Guirra Cauero de la Orden de Montesa Marq. de Guirra
(pretendiendo probar que era su hijo) por el Tribunal del Lugar. Genl.
de la Religión, según su Diposición, el qual aconsejó de D. Pedro
Monfermat y Curana Affor. asumpto declaró consent. pub. en de
enero 1673. que no proceda la demanda, y absolvió al Marqués. Gauz.
Basset apelo al mismo Lug. Genl. coram alio Affore, para lo qual
fue asumpto el D. Fr. Antonio Aparicio Gilart, y declaró consent.
pub. en de del mismo año 1673. reuocando la sent.ª y
condenando al Marqués en haure de pagar 5000. Anna de alimen-
tos. Dicha apelo el Marqués a otro Affore, y se comiso la causa a
D. Carlos Valtorra Cau.ª y Affor. ordinario, el qual declaró consent.
pub. en de febrero 1674. absolviendo al Marqués, reuocando la
sent.ª del D. Gilart, y confirmando la de D. P. Monfermat. Bassit apelo
de la sent.ª a S. M. como Administrador perpetuo y su Affor. Genl. e intro-
duxo la causa en Madrid ante S. M. y su Affor. Genl. en el Con.ª de Ara-
gon, y se hizo la provision de in ad arandum cur introductioni locu
non sit. La Orden hizo contradicion por medio de su Proc.ª Genl. preten-
diendo que todas las causas de cau.ª y pleitos deuen ser en el Tribunal
del Lug. Genl. porque no hay Exceplar de de S. M. ni Adm.ª genl. del Ma-
estrazgo y ninguna causa civil, ni Criminal haya salido de este Tribunal,
y por otras razones y se ponderan en el memorial q. de imprimio. El Con.
de Aragon resolvió en 20 de octubre 1674. se remitiesse la causa al Lu-
gar. Genl.

Adviertese que en este pleito pretendio en otra ocasion Bassit introducir la
causa ante S. M. como Rey y su Proc.ª de Aragon, alo qual no se dio lugar
ni se admitio la introduccion, por el Rey como Rey no es lugar competente.
Tambien se nota q. en este pleito, el Lug. se asumió Affor. por que los Ord.
narios por justos rreptos le remouieron. Lo eran al principio D. Bran-
co Obispo, y D. Fran.ª Secoria.

El em.ª Carlos V. en las Cortes de Monçon año 1542. a petición del brazo
militar estableció (ballese el auto de foyte in extra. cap. i. fol. 99. col. i.)
que ningún Cau.ªo militar q. tuuiese criados de renta, se pudiese ha-
mar sobre; y esto fue por evitar pleitos, que en un.ª con pretexto de pobreza
ponian demandas a su her.ª. De esto (ni falta) proceden el estubo
en la Orden de Montesa de q. S. M. en las cédulas, o Commissiones q. dar
Abito, expresa q. no lo den hasta q. el q. le ha de tomar mostrare con legi-
tima prueba q. tiene los d. d. A. BHSC

T. Cufi obr. 53. El Tribunal de Montañas lespañolas q se deve seguir en el, el decreto canonico
n. 50. cum Rex qns el Municipal de Salamanca de Carlos V de la causa del Dr. Arce
procedit contra milita de quibus q se fubina en Gutierrez y achuar. lib. 1. q. 56.
tari n habere su A 18. vntro 1675. se dio sent. ad. Jazgar de Salazar qd no vio de tres me-
geniorum in Reino. se de reducion en el Conto de Montaña, pagar sol q unlos y otros del pleito. sta-
17 de Leytas Apotolue denunciado, por haver tratado mal a D. Diego Duzali y dor Crim! en la
debet iudicare scun. casa de sueros, no haviendose quitado la montera q. el y dor le saludo, y di-
dum in canonicum. ziendole q hablava como Ministro, por q como D. Diego Duzali havia homby
Non secundum mu- a cada esquina de calle. fue off. D. Fr. Serria. Aniano D. Juan Cortes,
nigale. D. Ruyr Catala, D. Luis Milan, D. Fr. Serria - contava plenam. del mal
tratamiento por 4. testigos de los ministros del y dor, y tres mas q se hallaron
a capo, y todos conuictos. estubo hasta el dia de hoy. so dia poco mas de un mes y un tiempo
A 21. vntro 1675. se dio sent. al Marquis de Llanera absolviendole de la denun-
ciacion q condenandole en castos. estava denunciado por q el Govern. deli-
yorbe con comission del Virrey fue a reconocerle el lugar y casa qd qd albergava
Bandidos. q haviendole jurado el salacio el for. quiso reconocerlo, y el Marquis
trato mal de palabra al gover. y los q le acompañaban negando mi. veru q
se fuesen enhoramala q eran asaramos, y no permitio se reconociese, el gov.
no mostro la comission, q se dio una Carta del Virrey escripta a las 12. Marquis
de Llanera q. qd auxiliase al gov. q via al nas. dly. ad. d. d. en el lugar,
y q. Leyo la carta respondio q la Carta no nombra al Talca q. q. el lugar
Laria auxiliis es = Supra al Marquis q todos los testigos fiscales estavan en-
didos que eran de los q fueron el gover. q todos havia embiado en hora mala. Tam-
bien la gruelada de testigos (aunq. Crudos y Valfellos) conq. gruelada q el gov. qd qd Mi-
nistros faltaron de la Corteja saltando Copias es. y desahen la gruelada de los
q aunq. estos testigos son familiares atendiendo las circunstancias de la vez q
fueron del Marquis; de los q faltaron los Ministros; de no haver mostrado
la comission el gov. qd. parece q por la poca culpa bastava condenalle en castos,
que el dho. fuesse la causa de denuncialle. Fuesse fuesse por la carcel en el
los n. p. q medio hazale por = off. D. Carlos Valtorra. Aniano D. Juan
Cortes, D. Juan Cortes, D. Fr. Serria, D. Ruyr Catala.

Entre tanto del dho. Trib. las cartas de merced de habitos q se venian embiadas al Rey.
avisando al orend. como S. M. la habido la m. venian remitidas al Rey. Sent.
por q en su medio se dio la carta al orend. Segue se altero este estio, y venian
remitidas al Virrey. La razon es clara, que S. M. haze la m. como Ma-
estre qns como Rey, q es cierto q si uno de los Antijos Maestros hallandose en
Ma. hiziera m. de hito a alguno de Val. no embiara la carta de la m. al
Virrey, sino a su substituto q tenia en val. q lo mismo deve hazer S. M. exor-
ciendolo todo por personas de la orden. El lugar. Sent. con parecer de la Junta hizo
lethla a S. M. y en Mayo de 1675. resolvió q se embiaban las cartas de merced al Vir-
rey. Dixo meo en Ma. de D. Fr. Serria y q se convenian las razones del lugar. Sent.

Majoratus. Bona vinculo subingata ab expressa prohibitione alienationis, alienari non possunt. *for. 7. §. de imp. de her. int. sed si expressa sit prohibitio alienatio est ipso iure nulla.* *l. 1. §. de imp. de her. int. de leg. 2. excipitur casus contributionis vel restitutionis dotis.* *perpetua a- alienatio*
 nam alienatio quamvis expressa prohibeatur a testatore, permittitur hoc in casu, *ita §. 11. §. de imp. de her. int. de leg. 3. c. 6. n. 10.*
 tenent plures *DD. cum Bart. et Alex.* sed pluribus discentibus cum Baldo. Etiam possunt *de her. int. si*
 maioratum si rogetur ab institutore dotare sorores poterit alienare bona maioratus, si *ve. Covar. 3. c. 6. n. 10.*
 non sint bona libera, nec fructus maioratus suggerant ad dotes solvendas. *l. 22. §. 4. ff. ad Trebel. = Bart. §. 11. §. de imp. de her. int. totum loquitur de dote filiorum testato-*
ri in primo gradu legitimum, sed favore dote extenditur dispositio ad omnes descen-
dentel. Fovar. §. 9. §. 32. n. 7. = si vxor dederit in dote bona vinculo subingata, id est
 maioratus, soluto matrimonio non poterit solvere marito estimationem, sed ipsa bona;
 quod contrarium si bona non essent vinculata. *leo. th. 1. dec. 38.*

Milites. habent privilegium ne conveniantur ultra quam facere possunt *les. dec. 85. n. 2. §.*
 quod equitibus nobis consuetudine quatuor est *Cristi th. 1. §. 13. n. 16.*
 Morabatur ^{fit} *et decem solidis. les. th. 1. dec. 38. n. 2.*

maritus. *ve. verb. dot. et verb. vxor. =*
matrimonialis dispensatio. *ve. dispensatio matrimonialis*
 non quomodo probetur, et presumatur. *Leo. th. 1. dec. 72.* proponit differentias aliquas.

Milites habent privilegium ne conveniantur ultra quam facere possunt, *aut sub armata mi-*
 laria *trigenda merentur l. 6. et 18. de re iudic. sed consuetudine in vno Regno equitibus*
 consistunt, quibus alimenta decernuntur ne in dedecus totius militiae mendicarent. *l. 2. §. 1. c. 24. n. 12. et 21. 25. et*
 neantur. Et alimenta non sic designantur secundum suum statum, et conditionem, *ut si*
 aliquis eiusdem qualitatis habeat decem famulos, iste habeat; sed designantur alimen- *29. Barza c. 17. n. 73. fuerit*
 ta, *ut possint degere.* Et equites eiusdem dignitatis paupertate oppressi vivunt. *Hoc*
 idem observatur quod maritus convenitur de dote nam non debet ultra quam fa- *ba ad consuet. leg. c. 5. §. 1. 7. n. 9.*
 cere possit. *Barboza in l. 13. n. 6. 7. 8. solut. matrim. §. 2. pag. 228. Leo. th. c. 2. §. 85. ve. Novav. dec.*

Minor 25. annorum. *ve. violariu-*
Minor. Si aliquis cum minore ligare vellet puta pro centis aureis, et intervenitu ami- *hic opinio Bartoli*
 corum contenti esset recipere 60. pro centis, que a minore pretendebat, et minor di- *foli reprobat*
 ctas concordias recusaret, et cum ligaretur, et dimis per sententiam condemnaretur quod *ab opul. ad don.*
 integra centum solvenda, potest petere restitutionem adversus concordiam omnimodam, *exp. lib. 21. com. c. 8.*
 quod ex dicta sententia apparet de huius lesione; nec nocebit quod sententia transeat in rem iu- *lit. D. Valerian*
 dicatam. *Bart. consuebat Advocatis habentibus adversariis minoribus, et alias et h. de transac. tit. 4.*
 ut caveant ab istis Concordiis, et Advocatis minorum ut hanc curent. *Caner. var. ver. §. 1. a n. 38*
 cap. 1. de minor. n. 255. et 256. *vsq. ad 48.*

Majoratus. si quis instituat filium maioratum dicendo quod bona deveniant in filium maio-
 rem per viam maioratus, ut nec possit alienare, et alias personas potius successuras non ex-
 presserit, plures *DD. centent non esse factum perperum maioratum, sed Ant. Ismuz in l. 40.*
Tauri n. 64. tenet factum esse maioratum, et filium primogenitum semper successurum per
 viam maioratus.

Minor - Quidam litigant per supplicationem etiam in S.S.C. et quidam Tertius vult se immi-
scere, et ambos excludere n debet admitti in statu quo tu vertitur, sed debet ire ad Regiam
Audienciam hodie in prima instantia; sed Barbara in l. 49. n. 147 de iudijs. Ric. in collect.
de. q. 7. col. 2936. Sed si Tertius n velit ambos excludere, sed ad unius defensionem admitti,
admittend. et in statu quo tu st. cap. fi. delit. pendunt. in b. Ferrand. d. 145. n. 1. n. al. tertius eod.
iurans intelligitur eadem persona, et principalis. Sed querit si elapsa sit dilatio ad
probandum principali concessa, et minor habens interesse incipiat eum iurare, an favore
minoris iurantis possit principali in integrum restitui, ut probet ac si non elapsa esset
dilatio? Et distinguenda est, vel minor fuit citatus a principali, et factus fuit defensor ne-
cessarius, vel fuit defensor necessarius n citatus, sed q. habebat notorium interesse, et ex ta-
curnitate sibi fieret preiudicium, et in his duobus casibus restituitur principali favore minoris.
Si minor adiurat n q. citatus, nec q. speret preiudicium irreparabile, sed ob commodum sicut ab-
sque necessitate, n datur restitutio, q. n. est necessarius. Dr. Tritemius volebat postulandi munus su-
per q. erat Dr. in Collegio Gandie, et cum illi esset elapsa dilatio, eum coadiuvabat collegium, et vi-
detur q. n. debet restitui, cum Collegium n habeat irreparabile preiudicium, tanquam res inter alios
acta. tracta late diurb. dec. 1. per tot. Nec ob. q. habet preiudicium ex eo q. litigaverit, n. si ha-
bet preiudicium poterit restitui contra id q. declaratum sit. Ita opinat Dr. Tilant in quodam iur. i.
Vergonia p. Curia Vate. Contra Dr. Tritemius, et Collegium, et Ducem Gandie.

Maioratus. Si ad maioratus vocentur filij legitimi, et naturales, queritur an possit admitti fi-
lius legitimus, et naturalis cuiusdam naturalis tantum, descendens? et es communis opi-
nio non admitti, q. filius n potest maiori privilegio gaudere qua Pater, et ubi Pater n ad-
mittit, nec filius debet, d. q. illa linea id fuit infecta. et per quos plurim. alij ronis, quib.
fundat Dr. Balt. Tapies in memor. p. Comitissa de la Franca.

Minor in vno Regno potest impetrare a Principe veniam etatis, nec ob. for. 8. de
restit. min. condit. a Rege Jacobo, cum sit lex pactionata, que ligat Successores; n. si
est lex pactionata cum n sit facta in Curia; si esset facta in Curia Principi non
aliter digeneret, nisi de ea expressa faceret mentionem; sed q. n. si facta in
Curia, cum clausula generali, non obstante, valebit rescriptum. Et minor obtinere
talem veniam potest in omni et maior se gerere; sed tamen, durante dicta mi-
nor etate, n poterit bona immobilia alienare. Les. th. 2. dec. 144.

Matrimonium. Ex depositione unius testis afferentis vidisse mortuum clausum in capite
qui dicebatur talis de tali, cum fama mortis probatur mors, et coniux superstitis
possit novum inire matrimonium. Riccius th. 1. dec. 18. fol. 22.

Monachus etiam si factus fuerit in articulo mortis existens, excludit substitutum
per monasterium, q. filij loco habetur, nisi probetur talem ingressum factum fuisse
in fraudem substituti, ut si ingrediens monasterium hoc expresserit, vel substitui-
tus minatus fuerit. Idem est si contrahens matrimonium ad filios legitimar-
dos, hoc fecerit, ad fraudandum substitutum. Molinad. sig. prim. no. 2.
Cap. 5. n. 25.

Maioratus. Si alicui bona relinquuntur, ea lege, ut si sine liberis decedat, ea restituat Caio, si sine filij moriatur, expirabit substitutio, etiam si filij sine filij illius mortui fuerint, na sufficit qd semel defecisset conditio; sed in Primogeniti, et Maioratus diversus observatur, nam aliter deficeret maioratum perpetuitas, quae ex fundatoris mente effluxit. Molina de primog. lib. 1. cap. 6. n. 16.

Matrimonium. Quid dubitatur a Doctoribus an aliquid sit impedimentum ad contrahendum matrimonium, non est sequenda opinio licentius non esse impedimentum, nisi sit admodum probabilis, quia licet esset probabilis, attamen si non esset vera remanent in perpetuum concubinatus, quomodo non peccarent, et ratio est qd non esset verum matrimonium, qd Ecclesia non dispensat in Sacramento, nec supplet. sed qd Rom. Pont. dispensat ut aliquis matrimonium contrahat, si sit aliquod impedimentum, potest sequi quolibet opinio probabilis, qd tenetur qd Rom. Pont. supplet, et suam interponit auctoritatem, qd non facit Ecclesia in Sacramento, secundum Concilium Tridentinum. haec opinio est Dni Episcopi Verge.

Maioratus quibz coniecturis inducitur, qd testator non expressit velle efficere vinculum, seu maioratum. C. Molina de disp. primog. lib. 1. cap. 5. per tot. Barbozani. lib. 2. vot. decis. voto 72. per tot. Leo. lib. 2. in responsis qd D. Fallada cap. 1.

Maioratus inhibitor vocavit Primogenitum superstitem, nepos ex filio primogenito predefuncto excludit patruum suum scilicet filium secundo genitum superstitem tempore evenientis fideicommissi. Sic fuit Decisus in Regno Castella, et in Rota Romana. Leo in resp. qd D. Fallada. cap. 1. n. 19.

Maioratus clausula ut si filius decedat sine filij, intelligenda est de filij masculis, si ex alijs clausulis constat fundatorem tantum masculos admittere voluisse. Et qd vocantur ad Maioratum filij masculi, tantum comprehenduntur masculi agnati, nam masculi descendentes ex femina non admittunt, qd non potest plus juris esse in causato, quam inefficienti potentia causa. Leo in responsis qd Fallada cap. 1. et masculi descendentes ex femina non sunt agnati.

Qui ut succedant suscipiunt nomen, et armamentarij dicuntur agnati ficti. Leo vbi sup.

Minoris et sociale privilegium, ut quilibet admittatur ad proponendum, et ad probandum exceptione pro pupillo; haec doctrina est Alexandri, et Bartoli, et nota qd verb. quilibet est universale, et comprehendit tam venientem ad defendendum minorem pro suo interesse, quam eum qui tantum venit ad causam pro interesse minoris. Leo. in resp. qd Fallada n. 125. et nota qd coniunctus potest agere pro minore etiam sine conyectorio, vel curatorio. n. 133.

Minoris bona mobilia prius vendi debent ad debita solvenda, et si haec non sufficiant ad immobilia minus preciosa et devenienda, et quae minus valiosa sint minori. L. magis tuto. §. non passim, et §. sed si sit alia. f. de regeor. Leo vbi sup. n. 175.

Maioratus bona an prescribantur? V. Leo culplunig. in reg. g. Tallada cap. 6.

anno. 250

Si senta lata sit contra possidentem maioratum absentem, non nocet alij successorib; Sicuti senta lata contra heredem luxorie agentem, vel absentem non nocet legatarij. 255.

de haere v. vob. pugnillus.

Mater conuolante ad secundas nuptias, filij ex primo matrimonio non debent a matre educari, Et gener eam alij, sed gener alterum, vel alios conueniunt debent educari. Et nota qd iudicij arbitrio relinquitur id disponere qd valius videatur, Et poterit permittere qd pugnilli gener Matrem educentur, si videtur boni viri videatur Et Mater non sit filij substituta; nam gener substitutus nequaquam debent educari, ne vita eorum insidetur. late dicitur les. th. 2. de. 261.

Maioratus institutor qd ad illud vocat feminas non censet instituire dictus maioratum in favorem agnationis, et quamvis in primogenio fiat qd res masculi vocari, n̄ censet habita agnationis ratio, sed solum prelatio masculij tributa. les. th. 3. de. 1.

Maridagij hoc est collecta qua imponit Princeps pro filia Primogenita maritanda, et germisus si ea imponat Princeps non recognoscens Superiorem, secus si ea imponat Dux, vel Marchio etc. qui Superiorem recognoscit. Et an valeat privilegium qd habet Curia Alicantis, ut tantum possit solvere centum Florenos? les. th. 3. de. 20.

Matrimonium. Christophorus Montese Valentiniy qui in Regno Maioritarum fuit Regens, postea in Valentina A. senator, et Comendator Montez religionum Sui Hieronimi fuit ingressus, muliere in saeculo remanente. Nam videbatur qd alter coniugis debebat etiam religionem ingredi. Sed certum est qd vir potest religionem ingredi, quamvis uxor in saeculo remaneat, et sit senis que suspecta non sit, et absit periculum incontinentiay, si ipsa consentiat, et in manib; ordinarij perpetuam voueat continentiam. qd ff. ex c. 1. dist. 10. c. 19. 21. 22. q. 2. cap. 1. 4. 8. 13. de conu. coniugar. c. 18. eod. Ratio est nam ideo maritus etiam de consensu uxoris iuuenis, ac manentis in saeculo, n̄ potest ad religionem transire, ne illius conuersio uxori relictay in saeculo, perditionis fiat occasio, cui vix sit credibile iuuenem vix posse contineri. pugnillus in §. optimum in auth. de non eligendo secundo nubentes. coll. 1. qd n̄ militat si mulier sit senex de cuius incontinentia n̄ dubitetur. Dubitat cuius aetatis debeat esse mulier ut de eius incontinentia nil timeatur. Aliqui volunt mulierem debere esse sexagenariam, qui limitant, nisi aduersa valetudo annorum numerum supleat arbitrio ordinarij. Sanchez putat mulierem bona quinquagenariam etiam bene valentem, dici senem, ut de illius incontinentia nihil timeatur ex c. cum sigredus. de conu. coniug. nam ratione aetatis mulier fit sterilis anno 46. vel ad summum. 50. l. 21. de acc. emp. in masculij sufficit aetas 60. annorum, ut suspecti non existantur. Accedente aduersa valetudine etiam n̄ quinquagenaria, sed minoris aetatis femina desinit esse suspecta vel conuulsoria multum in infirmo, et aegro, perinde ac in senes. Pugnill. varias. cap. 8. a n. 256.

Mendacium quib[us] in casib[us] sit permiffum. V[er]o f[ur]amentum. fol. 53.
 Monasterium monialium Capuccinaru[m] in f[ur]itate Alicanti. volebant erigere,
 absq[ue] Ap[osto]licis sedis licentia, Et videt[ur] q[uo]d v[er]igi n[on] potest. 1.º na[m] ut ait
 Barbosa ap[osto]licar. dec. collect. so 3. in: Monasteria quorundamq[ue] etiam
 mendicantium non possunt erigi, et edificari quavis adit licentia Episcopi,
 nisi vocarij et audarij aliorum conventuum procuratoris, et alijs intereste
 habentis, et causa cognita, et sine aliorum detrimento commode susten-
 tari possint, et si dicti Procuratores nihil opponant, dabitur eis licentia per
 Episcopum, sequens Bulla de Clemente VIII. sub die 23. Julij 1603. et
 la qual habet mentionem Riccio in dec. Reg. tit. 2. dec. 75. et Lizana
 in summa just. Regular. th. 1. c. 9. n. 35. et th. 3. verbo Ep[iscop]us quoad regu-
 laris n. 3. Riccio tenet ind. Bulla extare clausula debent irritari,
 et sic quamlibet consuetudine contra ea factam esse nullam, et ait Barbosa
 n. 2. que quidem Clementi contributio loci etiam habet circa erigenda mo-
 nasteria, ut censuit Sacra Congr. Conc. sub die 9. Decembris
 1620. perus Tamburini in trac. de fidei Abbatibus. disp. 33. q. 1. n. 4 n
 et ait Barbosa collect. so 4. n. 2. Monasteria monialium absq[ue] Speciali sedis
 Ap[osto]licis indultu, erigi non possunt, nec in eis creari, absq[ue] Ordinarij loci li-
 centia, celebrari, Sacra Congr. Episcop. et Regul. in Vicentina. 10. Aprilij 1615 n
 P. Fran. Pellizzarius in man. regul. tit. 1. thomi post. trac. 8. c. 7. sect. 2. conventus non solum edi-
 n. 90. tenet non solum Prioris conventus indicij loci, sed etiam per quatuor
 nullis factam, ad id vocari, ut erectioni consentiant. et licet Papa Regu-
 laris concedat licentiam, nisi aliud exprimat, requirit Ordinarij licentia: et n[on]
 debet concedi licentia, nisi contes. duodecim Religiosos sustentari possit. si Ep[iscop]us
 convocari, et venientis religionis, concedat licentia, et hi appellent, Ep[iscop]us debet
 suspendere executione, ac introitu Regularium, et Papae remittere, et expecta-
 re et ipse pronunciet. Venetus in examine. lib. 6. c. 10. n. 11. Pellizzarius n. 94.
 Clemens 8. infra constitut. que incipit quoniam sub. dat. 13. Julij 160. Statuit
 n[on] posse Ordinarios licentia concedere ad novos conventus erigendos, nisi vocarij, et
 audarij conventus Prioris, et alijs intereste habentis, Anton. Navar. in summa
 Bullar. tit. de monasterior. ad f. 14. super Bulla Clem. 8. n. 2 -
 Postea Urbanus 8. constit. S. Congregatio Card. agrobante Gregorio 15. sub die
 17. Augusti 1624. constit. revocabit consuetudine sive licentia erigendi novos
 conventus, que specialiter aliquib[us] Ordinib[us] fuerunt concessa. Barbosa Jur. lily.
 cap. 12. n. 12. = Postea Urbanus 8. constit. 25. que incipit Romanus non solum
 sub. dat. apud Sancta Mariam maiore sub an. p[ap]e. die 28. Augusti 1624.
 incipit sub excommunicatione, et alijs penis ipso facto incurrendis, q[uo]d observa-
 ret Bulla Clem. 8. que incipit: quoniam ad inhibita sub. dat. Romae apud
 S. Marcus sub an. p[ap]e. die 23. Julij 1603.
 debent probabiliter sperari elemosine ad 12. Religiosos alendos. Pellizar. n. 90.
 Castellin. de electione cap. 15. in fi.
 Innocentius X. in constitutione instaurand[is] tom. 4. Bullar. pag. 80. prohibuit ne
 nova erigenda monasteria absq[ue] Speciali sedis Ap[osto]licis indultu. Angelus a Sanayca
 in theatro Regular. verb. conventus n. 5. VA. BHSC

Secundus Pragmatica Castell
 n[on] potest monasterium fundari
 absq[ue] Regi licentia, et sui con-
 ciliij, ne locus a Regia iurisdic-
 tione Episcopi occupacione
 Regularium. Larrea decij.
 Franat. 97. n. 18. cum plu-
 ribus Comos ad Bul. et Reg.
 lib. 3. c. 44 ex n.
 Lucili de immunit. lib. 2.
 q. 62.
 Pellizzarius ut supra.
 Pellizar. ut supra.
 Tamburini de fidei Ab-
 batibus 27.

* Matrimonium potest celebrari inter absentes per epistolam, sicuti per Procuratorem. et debet traditis et acceptatis utriusque Contrahentis fieri coram eodem Parocho, et testibus alii non possunt legari de Matrimonio. Idem fuit, si scriba Mariti, et ipsius in matrimonium tradere, eamq. in nuptiis extrinsece accipere: igitur legens litteras coram Parocho et testibus affirmet se etiam sibi tradere, et traditionis ad se factam acceptare. Leander à S. Sacramento Decret. de Matrim. disp. 4. q. 14. et refert Sanchez lib. 2. disp. 12. n. 3. Palam. disp. 2. p. 9. n. 11.

Ut matrimonium per Procuratorem contractum valeat requiritur speciale mandatum ad contrahendum ad certam determinatam personam, et ut Procurator non contrahat per substitutum, nisi expresse hoc esset in commissione. et quod tempore celebrationis contractus sit reuocata commissio, seu potestas, si reuocata sit quamvis mere, in totum, et tantum, et quamvis tali reuocatio lateat Procuratorem, et alterum coniugum nihil fit, licet intervenierit iuramentum de non reuocando. Leander. disp. 16. Sanchez lib. 2. disp. 11. a n. 3 ad 10.

Maiores possessor non possunt reuocare alienationem factam a Patre suo bonorum maiorum, si iuris est, nisi ad illud. Molin. de Disp. prima. lib. 4. cap. 11. n. 16. et antequam ad damnum et deteriorationem bonorum maiorum. Molin. lib. 1. cap. 27. n. 5. et 6.

Monasterium. Patres Carmelitarum Discalceati habent Bullam concessam ab Inquisitore generali, et citatione Praetorum ceterorum in qua eis conceditur quod possint nova monasteria erigere, non citatione Praetorum ceterorum conventuum, et quod nulla habeat ratio canonum, sine quibus, et per hoc rescriptum derogatur et Bullis in antea factis comprehensis. Postea hae Bullae per aliam eiusdem Pontificis extenduntur ad omnes Carmelitas.

Tenet Barbosa quod si monasterium contrahat absque ordinarij licentia, ante constructionem debet impediri executio, sed ea iam facta nullatenus. Barb. de pot. epis. alleg. 26. n. 7.

Medicus qui invitum infirmum curavit potest petere salarium. Sordus de iur. 259. n. 25. Trina de nobilit. c. 6. n. 38. Gratian. discip. for. c. 107. n. 24. Legator. Barbosa verb. Medicus. De Medicorum privilegio Menoch. de arbit. lib. 2. cent. 4. casu 379.

Matrimonij appellatione ubi aliud rebinquitur pro Virgine maritanda, venit matrimonium spirituale. Gratian. discip. for. cap. 533. n. 19. cum seq. Legator. Barbosa verb. Matrimonium.

Montezis ordo. ~~Sancti Templariorum ordo~~ ^{extinctus}, imitante Jacobo II. Aragonis Rege per eius Legatum Don Vitalomde Vilanova, expedita fuit Bulla a Joanne XXI. die Venurii. 16. Junij 1317. qua permisit erigi monasterium ordini Calatravenfi in Castro de Montiza (quod erat in frontaria Sarraenorum) ut Regis Valis ab eorum hostilibus incursionibus defenderent. Quia tamen omnia ~~omnia~~ que Templariorum fuerant agnoscantur ordini Dni Joannis Hierosolimitani; et ea que erant ~~credita~~ ^{credita} ordini, monasterio Montezis, exceptis Hospitali ~~Sancti Joannis~~ ^{Sancti Joannis} de Civitate Valentis, et redditibus ordini Dni Joannis sibi in Civitate Valentis et eius territorio per medietatem leuam; et Castro, Fiumilla de Torrente cum eius pertinentiis. Et quod ad statum monasterii construendum esset hoc modo ordini Calatravenfi subiectum, videlicet quod Magister Calatrave possit per se, vel per alium, aut alios dictum monasterium semel in anno, vel pluries si necesse fuerit visitare, et corrigere corrigenda. Itaque tamen ut teneatur Abbatem Santarum Crucum, vel Abbatem de valle digna vocare, si alter venire non possit, ne ab ipso eorum consensu et consilio visitant, et si neuter venire ipse solus fauret. Electionis Primi Magistri ordinis Montezis Pontifex sibi reservavit, et quod fratres eligerent successores primo decedente infra terminum mensium spatium, alias Magister Calatrave eligeret. Dat. Avinionis 16. supra.

Montezis ordo
letra N.

- 26. Sempiterna ^{Montezis illustrata} vna ad n. 46.
- 29. Antiquitas anni numerabantur non a nativitate dñi ut nunc, sed a die incarnationis quae est 25. Martij, et ut tenet Zurita vsq ad 16. Decembris 1350. enumerabantur anni a die incarnationis; sed usq Regi Don Petro II. ab hinc annus incipit currere a die nativitate dñi. ^{Cruci. 27. n. 57. refert Zuritam.}
- 52. Firorimen et inter monasterium, et conventum, illud edificium; iste vero communitarum significat. et nota quod monachi mittuntur ad fundandum conventum favoris causa Abbatia intelligitur fundata, et extunc procedit antiquitas.
- 70. Idem Pont. commisit Abbati Santarum Crucum, quod aq. auctoritate eligeret quod illa vice tantum Magistru Montezis cui antea primam electionis sedi reservaret.
- 115. Die 22. Julij 1319. creatus quidam Montezis, Barcinonensis, et Procurator Magistri Calatrave. tres equites Sancti Joannis, Monteziano stemate insigniuit, et Don Ferdinandus de Bril electus fuit Magister ab Abbate Santarum Crucum; eodem die f. J. Ferdinandus Petrus ab Aragonia filius naturalis Regis Petri 3. et germanus Regis Jacobi fundatoris religionis professus fuit, et fr. D. Jacobus ab Aragonia filius natu maior Regis fundatoris non post multos dies ea professurus, illa illustrius Contribuerunt.
- 190. Magister D. Subirny Bril decessit die 4. Octobris 1319. et tantis perditus menses, et dies decem dies, offitio functus fuit.
- 115. Mense february 1319. in conspectu fratrum minorum Sarrae, presente Rege. Abbas Santarum Crucum aq. auctoritate pro illa vice, Magistru elegit Don Arnaldum de Soler, qui eodem die cum Don Berengario de Montoliva ^{funde habitum} assumptis, et professus est, cum ambo essent ordini dñi Joannis Hierosolimitani.
- 21. Regem cuius fuit in monasterio Santarum Crucum Don fr. Joannu ab Aragonia legum dñi Joannis Primogeniti Regis fundatoris qui die 22. Decembris 1319. renunciarunt, Primogenitum habitum dñi Joannis assumens, et postea die 20. May 1320. Montezis

Anni ab incarnatione enumerabantur

religionum professus fuit, et cum demeritate insigniuit. ^{Jacobus} D. Hen. Soler, dicitur Don Joannis magister, qui antea cum Dni Joannis Cruce detorarat.

H. D. Jacobus non fuit Magister nec Commendator, sed Magistri ~~in~~ ad alimenta 224. quinque mille solidos Barcinonenses ei mimitabant. Deceit Torracony die 20. May 1334.

Monachi ordo non est proprie filius Calatravensis, sed eadem religio, et a principio 255. dem statuta et distinctionibus vocabatur quibus Calatravensis, sed postea particularia statuta facta sunt.

Erigit ordo Calatravensis

Quidam invenerunt quod Arabes veniebant Calatravam expugnaturi; milites Templarij Calatravensem arcem deseruerunt, accedentes ad Regem Sanctum, ut arcem, et villam Calatravensem reciperet. Rex Sanctus anno 1158. tam concessit Sancto Raymundo Abbati Regij monasterij Sancte Marie de Fitero, et successoris indignitate, ut a maurorum invasionibus redderent vestimentum. Erat cum Raymundo Didaco Velazquez monachus, ~~frater~~ nobilis, et in militia strenuus. Abbas reversus ad Fiterum armata, grege, et alia mobilia quibus Fiterum abundabat, et multitudinem bellatorum, veniens Calatravam secum duxit fere viginti millia; quibus gravem illi Agarenorum exercitus fugam arripuit.

Purissimi militum, cum Abbate remanserunt, et ad habitum suscepti, alij ad habitum, et pro 257. fitionem; alij ad Commilitium; ut dum vni ad castra peragebant, ~~alii~~ incessanter Deum laudarent in choro; illi temperato habitu, ut militasus agilitas exerceat, nutriebantur militia; isti vero laudandi viri, psalmodiam mimitabant.

Raymundus particularis edidit constitutiones, et omnes Regulae S. Benedicti profitebantur, sed 260. Anno 1163 deceit Victoria lauris innumerabilibus rediit, et miraculis.

electus fuit Abbas a monachis, fr. Rodolphus; et postea milites magistrum seculares elegerunt 263. fratre Garcia, ut ad instar Templarij ordinis, secularis magister regeret; et monachi ad conventum de Fitero reversi sunt, Magistri electioni regnantes.

Postea equites in sacerdotes aliquos receperunt, qui eis sacramenta ministrarent; et ordo 264. de Liberij in Capitulo generali eos admisit, et incorporavit, statuta concedens, quibus omnia approbavit Alexander 3us anno 1164. et Magister Calatravensis successit Abbatibus 273. in spiritualibus et temporalibus, exceptis illis, quibus a dote ordinum sacrum requirebant, ad quos Prior sacerdos a Magistro eligebatur.

Milites Calatravenses poterant de salvaterra, Calatravensis arcis a mauris expugnata; et subiecti fuerunt Canobis Patriarcali de Morimundo, ut Morimundi Abbates illos visitarent.

Ordo Montisianus in communia

Equites Montisiani in religionis exordio communiter vivebant in Castro, et dormiebant 312. in dormitorio, sed postea ob aris intemperiam in hieme permisit Pontifex ut cellis fierent anno 1426. die 24.

Levancaminas de etambre

Plurimi Nobiles non suscipiebant habitum, quod milites Haminey carnisi vti debent 331. fiant, quod propter armorum suppositionem eos reddebat imbecilles ad superanda bellia onera. quapropter permisit Pont. rescripsit quod intra quinquennium tantum in armorum expeditione essent occupati, Camisey lincey uterentur, anno 1320.

La primera orden que Clementi VII. die 5. Augusti 1393. concessit militibus Montisiani in vestibus superioribus 367. albis Crucem perpetuo portare, quibuscumque constitutionibus non obstantibus. et fuit

primus ordo, cui in vestibus Crucem portare permittum erat, et postea omnes religiones
 militares, cum sequuntur fuerunt. Sicque ordo Calatravensis materna obtinuit a Be-
 nedicto XIII. facultate defendendi Crucem liliatam rubri coloris die 22. Maij 1397. Ordo q. dicitur primus Monte-
 Alcantarensis a Beato Benedicto XIII. impetravit Crucem liliatam viridi coloris die 21.
 Martij 1410. Ordo Avizensis in Lusitania ab Innocentio VII. Crucem liliatam viridi
 coloris clari anno 1404. Ordo Iherosolymitanus in Lusitania anno 1397. commutavit caput
 pro cruce, et quamvis infra diffinit. dicit in eius ordo milites Crucem deusilysse, hoc
 improbatum extat.

Obi. (sigillo) ad ordo
 Iherosolymitano anno 1373. de-
 ferretur Crucem in veste:
 hanc ordo; nisi dicitur
 Montefiam ordinem
 fuisse primum Cisten-
 tium, non aliorum
 nam ordo S. Georg. am-
 plexus fuit regulam S. i.
 Augustini

378. Rex Don Petrus II. Aragonum Pater Regi Iacobus Regnatori instituit religionem mili-
 tarem S. Georgij de Alfama, et dedit desertum de Alfama (situm in Principatu Cata-
 lonie diocesis de Tuyen. quinquem leuis a civitate distant) ut fratres contra Aga-
 rinos militarent. donatio facta fuit die 24. Septembris 1201.

Institucion de la orden
 de S. George en Alfama

385. Rex D. Petrus 4. Aragonie et Val. a Pontifice impetravit q. milites Divi Georgij vive-
 rent sub regula S. Augustini, et q. in veste alba Crucem rubram deferrent. q. con-
 cessit Pont. die 15. Maij 1373.

396. Sed cum militum D. Georg. minueret numerus, ut iam ad suppressand. esset inutilis, Ma-
 gister D. Georgij die 23. Januarij 1400. Magistratum in Montefiam q. dicitur liberie
 et simpliciter, ut religio S. Georgij Montefiam vivetur, quod impetravit Martino
 Aragonie Rex, fecit Pont. die 24. Januarij 1400, cum hoc q. milites Montefiam re-
 linquerent aliam Crucem, et habitum, seu Crucem rubram D. Georg. deferrent, da-
 ret q. relinquerent scapulare dictum benivillo. et q. Magister et milites mon-
 tefiam nunciantur ordinis V. M. de Montefia, et S. Georgij de Alfama.

406. Nunc Magister S. Georg. remansit in ordine Montefiam cum titulo Comendatoris maio-
 ris ordinis S. Georgij de Alfama.

418. Milites S. Georg. deferbant Crucem, quae nunc Montefiam, q. S. Georgius ita glorie debel-
 lant, militansq. contra Mauros apparuit; et postea martiris sanguine, cruor propinquos
 lapides, Crucem, Montefiam ad instar, decoravit. et nunc servatur lapis in Saero Conven-
 tu.

Camisas de lino
 Omittendo etia Bulla
 de Martin. V. q. ga-
 pudiamos flevaria

450. Martinus V. concessit Montefiam camisas lino, ut hoc q. orationem Pater noster, et Ave
 Maria quotidie septies recitarent scripto dato 10. Januarij 1420.

474. In nobilitate sunt quatuor genera de Cavalis. 1. generis sunt milites qui in Rege
 Iacobo veniunt = 2. generis dicuntur qui speciali Rege quae privilegio appellatur
 Don = 3. generis dicuntur Senescales, seu domini domicelli, et sunt Hospitalis de tra-
 con = 4. generis sunt qui ex Civibus, aut plebeis armati fuerunt milites -

genera nobilitatis n. 7
 Misas delino q. ex
 ya rosa comun. q. n.
 decenre en los Cav. r.
 Nexas vestidos ordina-

475. Rigorose tantum dicuntur Cavalis qui sunt milites 4. generis, hoc est armati, ca-
 veri vero improprie et late Cavalis dicuntur. q. milita transit ad descenden-
 tes, sed Cavalis factus personalis qui non creditur personam. Cuius propter plu-
 rimi nobilissimi milites Equites armabantur; et sic in coronatione Regis Marti-
 ni Comes de Angurias Regis Patruus armatus fuit miles, et Magister Montefiam
 Berenguerius March. et in coronatione Caroli V. Marchio de Aragona, et Comes Pa-
 latius del Rin.

ca ror con rosa blanca
 de estambre d. l. p. n.
 336. y mas q. Sixto
 V. en la Bulla q. 2. de fe-
 Bulla (referenda q. r.
 don lizar. to. l. p. c. 7.
 n. 11. et V. n. p. m. fi.
 i. p. q. conceda a los
 militares q. liven ve-

Ado. comune con tal q. no dexen la insignia de Cruz a venera, con q. el vito q. la decencia del lo demas del
 vido. se ha de conformar con lo comun.

Diebantur equites calvaris aurei quia auream in eis poterant portare. et Rom. imp. 477.
filii suos equites armabant; sic Fredericus Barbarossa imp. anno 1184. Prin-
cipibus Mosuniz ad Convivium invitatis, filii suos Fredericum et Henricum gla-
diji accinxit, id est equestri dignitate ornavit. Theodorus Hoepingius de sum. insig.
cap. 2. §. 6. sect. 5. mem. 3. n. 540 = mos in d. ip. §. 1. q. armans unum armati
eius humeros feriebat, et postea alagam dabat.

Montepiani equites q. religio ad superiorem equestris ordinem ascendere non po- 479
terant, et sic remanebant generosi (q. antea erant) sed Cavalleri q. arma-
bantur non poterant, quapropter impetrarunt revocari a Clemente VII. die
5. Augusti 1363. quo eis permittit ut a Rege vel ab alio milite equites ar-
marentur, et insignia militaria reciperent. Et ex hoc tempore proprie et 486.
ex hoc tempore vigore milites dicuntur Cavalleri q. a religiose habitum
armabantur. De his luce donatur cap. definit. Mont. ibi: primamente a quell
tal (hoc est suscipiens habitum) deu esser fet Cavaller, si ya non sera segon altr
Cavaller lehs acostumen de rendre orde de Cavalleria: q. qui non sunt milites
domitantur. 2.º aliud est Cavaller secundum prefatam distinctionem, aliud genu-
ro, o hidalgo.

Si peccat el cavallero q
no lleva el Abito.

Los Cavalleros de Montesa q. peccan mortalmente sino llevan el Escapulario, dicho vulgar 507.
mente Benito (por q. es de proprio habito) q. el Religioso profeso q. dexa su proprio Abi-
to peccan mortalmente. Commuel super reg. S. Benedi. th. 2. n. 165. de heretico th. 2.
de sub. Regul. cap. 5. n. 27. March th. 1. res. 162. n. 13. sicut en que intramitas
opiniones son contrarias, pero que el fugga por commun opinion q. no peccan, por q.
en las cosas odiosas Los Cavalleros no estan comprehendidos en el nom-
bre de Religiosos. Pruvase en el Com. Ind. dago nullas profisiones hechas
antes de cumplir 16. años, y la Congreg. de los Cardenales declaro q. los Religiosos
militares no estavan comprehendidos en este decreto.

Respondere q. el llevar el Abito no es pena sino castigo que se solicita con ansia. 508.
Clemente 8.º en la Bulla dat. en Roma a 15. de Marzo 1525. concede a los Cavalle- 513.
ros de Montesa q. quedan dormidos de noche sin escapulario, contal q. den una vez
depo vida la limosna q. señalar el Prior del Convento.

El Religioso tacito, o expremido profeso q. temerariamente dexa el habito se peca 517.
q. incurrir en sentencia de excomunion lata sententia ipso facto cap. 17. peni-
tulum. 2.º ne clerici vel monachi iud.

El que dexa su habito por espacio de tiempo notable, peccan mortalmente sino fuere por 518
temer algun peligro, o por algun negocio publico de casar, torneos, fiestas, o otras
ocasiones semejantes como de casa, pena; por q. no se permite a los militares.

Unos dizen de la que en el Capitulo de la Orden del Escapulario se dice q. el
Profeso q. dexa su habito se peca mortalmente.

Pellizzar. in man. reg. to. 1. tra. 5. c. 7. n. 11. sente q. la excomunion del. c. 2. comprende a los Reli-
giosos militares q. no llevan su Abito por ser verdaderam. Religiosos, y tener proprio Abito. Ann. Sixto. V.
año 1584. in Bulla: Sub Sacramenta Dei euleni in ordine 92 - les concede q. quedan usar de los vestidos
comunes con insignia farrum Crucis, aut nummulari sue militiae proprii. Dassi para evitar la
Censura parece bastara llevar cruz, o venera, sino es q. obste la costumbre comun.

Ord. de Monaca ilustrada. Ord. segunera y los Padres Cisterciense
no tienen Jurisdiccion espiritual intrinseca en los de Monaca.

La carta Charitativa de la Orden de Cister

La Orden del Cister tiene diez Abades fundados en el año 1119. y ya se observaron una regla y diez unas constituciones; llamadas Carta de Caridad: Item 30. capitulos - de los cuales siguientes.

- 1. cap. que en todo guarda la regla de S. Benito, segun la guardaron los antiguos Padres, sin mudalle su sentido
- 3. cap. q. ninguna Iglesia, o Monasterio, obtenga privilegio contrahe comunis iuribus.
- 4. cap. q. el Abad del nuevo Monasterio fuese elegido, el Abad visitado reconozca la maternidad dandole el cuarto entod Lugar -
- 5. cap. exceptan y el Abad visitado, en presencia del Abad mayor darsi la bendiccion a los novicios.
- 8. c. cada año visite el Abad de la mayor Iglesia por si, o por sus Coabades, todos los conventos y fundos; y si visitare mas a muchos, se libren algunos de los.
- 9. c. la casa del Cister se visiten los quatro primeros Abades Patriarcales, si alguno no estuviere enfermo.
- 12. Si algun Convento creyere de fuerza, o quida formar otro convento, guarden la misma disciplina; excepto q. no celebren capitulo annual.
- 16. Si faltare el Abad de algun convento, el Abad Padre quierne basta la eleccion, y esta se deve hacer de su consejo y voluntad = Por estatuto los confirmo Calisto 2.º y en virtud de lo qual a los Obispos el derecho de visitar los Monasterios del Cister.
- El fin principal de las leyes de la carta charitativa fue introducir en la Orden Cisterciense el mismo gobierno monarchico, q. Christo dignose en su sagrada Romana, porq. como esta segun una voz el summo Pont. cabeza de todo, por quatro Patriarcas, muchos Arzobispos y muchos Obispos; del mismo modo la Orden Cisterciense se gobierna por el Abad del Cister sup. mo y el Abad de la Orden, el qual tiene las voces de Pontifex; por quatro Coabades, que son los primeros que en el Cister, es a saber el de Firmatate; el de Dominicus; el de Clara-Valle; y el de Morimundo; y por eso se llaman Abades Patriarcales. Por muchos Abades Padres q. usan el lugar de Obispos. y Abades locales q. substituyen a los Obispos.
- El Abad Padre contribuye el tercer Monasterio hijo; como el Abad de Cister es Padre del de Clara-Valle; este del Abad de Gran-Selva; este del de Santa Cruzes, y este del de Val-Digna.
- Si la Orden de Monaca estuviere sujeta al Abad de Santa Cruzes, que es o en virtud de la Carta Charitativa, o de la Bulla de la fundacion. No es en virtud de la Carta Char. porq. no es hija natural, adoptiva, ni adrogada: (p. ca.) Los Monasterios hijos naturales son los fundados por otros, como los quatro Patriarcales del nuevo Archiconvento, dando el Abad de este diez monjes, y un Abad para la instruccion etc. y juntamente todo lo necesario para la paz y comunidad. Hijos adoptivos son los Monasterios q. estando de baxo la patria potestad de otro, con expresa licencia del Abad Padre, y por capitulo general pasan a la patria potestad de otro. Adrogados los q. estando libres vigen a otro q. los adopten, como el Cisteriense Monasterio de Calatava (cabeza de los militares Cistercienses) estubo sugeto a Cister, despues fue emancipado, y assi sui juris, sin concepcion superior q. ala sede Ap.ª q. haciendo experimentado la libertad muchos años, rogó al Monasterio de Cister le recibiese, el qual lo hizo señalándole casa madre (segun su hijo) la Patriarcal de Morimundo y assi es adrogada segun el de Calatava de Morimundo.

Gobierno monarchico de la Orden Cisterciense

Primera de Monaca sujeta al Abad de Santa Cruzes.

Monica no fue hija natural porque no fue engendrada por santas Cruzes, ni es hijo 47.
Religioso alguno ^{de su fundacion} y era prelado y el título de santas Cruzes huviera imitado
de su monja y otro con título de Prelado o Maestro. No es hija adoptiva de santas
Cruzes, por lo que era prelado y huviera sido hija de otro convento; y siempre ha
sido Monja sui juris. No es hija adoptiva, por lo que no cuenta para ser admitida a
ser la admision por hija.

Monica no es hija de santas Cruzes por la Bula de la fundacion, porque aunque es humana 53.
no es posible que uno sea Padre de otro sin engendrarle, en las paternidades y filiaciones
spirituales lo puede hacer el Principe de la Ley. pero no lo hizo en Monica su
XXI. ni mandó fuera hija natural. Adoptiva no la hizo, por lo que no fuera inmediata
ni sujeta a la Ley de Adrogada misma que su padre. ^{nada la hizo sui juris.}
Obsta, segun los decretos de liber al Abad Padre y tenen el nombre, ^{el convento} Abad al convento hijo 58.
el Abad de santas Cruzes nombro el primer Maestro con delegacion Ap^{ca}; luego el Abad
Padre. P. Q. no lo hizo en su nombre, sino en el del Papa, y así el nombramiento lo hizo
el Papa y no el Abad, por lo que no ha omnia facimus quibus auctoritatem sua imparti-
mur; y si nombro como Abad, para el privilegio, y delegacion ap^{ca}?

Obsta. el Abad de santas Cruzes es visitador ordinario ^{apud} de Monica con el Maestro de ella 64.
trava: segun el cap. 8. de la carta char. el Abad Padre deve visitar: luego el Abad Padre. P. Q.
que es Abad Padre es visitador; pero no el que es visitador es Abad Padre; y así no se in-
fiere bien que el Abad de santas Cruzes sea Abad Padre, por ser visitador.

el Abad de Monimundo año 1459. impetó una Bula de Pio. 2. para poder visitar, lo mo. 68.
nosterio Cisterciense de España de Alcantara, Monica, Aviz, y Christo corrigiendo
y castigando lo que hallare digno de castigo y correccion; con el Abad de Monimundo quedo
Padre de Calatrava y visitador eorum de los demas Cistercienses; luego puede uno ser
visitador sin ser Abad Padre.

el convento de Monica fue instituido con autoridad apostolica y Pontificia, como 76
comta por la Bula de la ereccion, y secho hijo natural del Maestro de Calatrava. Los ca-
latrienses Castellanos pretenden que no solo su Maestro es Padre y Visitador, sino
su orden de Calatrava. y en los capitulos Generales nombran de secho Visitadores para
todas las filiaciones; lo que es notable error, que aunque digamos sus votos, y lo
monasterio hijo de San Juan, a los monasterios Padres, y a la orden de Calatrava
la llamemos Orden Madre, no por esto entendemos que quede con los derechos de paternidad.
El derecho de paternidad o filiacion, lo tienen con propiedad los Abades, o Prelados, y no
no son los otros de sus comunidades, que participan de los títulos de aquellas, pero
no de los derechos. Pruense: si la casa de S. Cruzes esta unida; queda Padre y visita-
dor de Valdivia, el Abad de San Juan su Abuelo; y muerto este, o impedido, el de Clava-
val bisabuelo; y faltando este o impedido el de San Juan de Caceres tercero Abuelo: luego a la
monasterio no pertenece el derecho de paternidad, porque si perteneciera quedarían
Padres y visitadores los Padres, o Presidentes.

Monica quedo hija del Maestro de Calatrava de Castilla, que el Pont. Juan XXIV. 78
mandó huviese sujeta al convento de Calatrava (que se conformó con lo que le pidió
el Rey D. Jayme, el qual quiso estuviese en esta forma) y nombro por visitador ordi-
nario al Maestro de Calatrava para que cada año, o mas a menudo visitase; y quedo
Padre el Maestro de Calatrava, que fue fundado Monica de caballero Calatravense.
Y aun segun la carta charitatis, por ser Padre el Maestro de Calatrava, quedava ya

el conu. de Monica es
hijo natural del Ma-
estro de Calatrava, pero
no de su Orden.

Visitador, no fue su oficio nombrarle por tal, pero como el Papa no está obligado a que-
 dar los derechos de Cister, sino los que se le han quitado quedando Montesa sujeta a la
 Sede Apostólica y como el Maestro de Calatrava es Padre por autoridad de la Sede y no por la carta
 char. No hay recurso o apelación a él, ni ocurre a las elecciones de Maestro de
 Montesa, ni tiene voto en ellas, pero si dentro de tres meses no concordaban los conventos
 males, le pertenecía hacerla con consejo de los Abades de Sta Cruz y de Valdivia.
 Por lo tanto los Padres de Calatrava no disponian con alguna en la orden de Montesa, sino e-
 ra en su actual visita, por lo que como estaba inmediatamente sujeta al Papa en cualquier caso recur-
 rian a él.

Los Abades de Sta Cruz y Valdivia, no fueron Visitadores de Montesa, sino Jueces, el Ma-
 estro Visitador, con voto consultivo y decisivo. y que sean Jueces se omite de infinito. y Valdivia no fueron
 autos con los confesarios los mismos Cistercienses y así la jurisdiccion la tenía el Ma-
 estro y los Jueces solo en nombre de aquel a quien asisten. Los mismos monjes confes-
 rian en sus escritos a Montesa. Sta de Calatrava. Sino J.^{te} del Maest.
de Calatrava.

Pruebas y otros hechos, no son Visitadores, sino en ellos se trata la visita, sino veniengame de se-
 nalado. A lo qual otra vez dice el Sr. D. Juan y Emba en los Reales Procurador y Alcaide por exem-
 plar la visita del año 1602. embio procurador el Abad de Valdivia, ~~que~~ y de ellos el
 Procurador a Montesa hizo y se comienza la visita. ~~de~~ y la visita no se pudo en exco. ni los
 Visitadores salieron de Val. como consta por el proceso, por que como la orden de Montesa estaba
 unida a la corona real, se emancipó de la patria potestad y reconocia a Calatrava, y mandó
 al Maest. y los Visitadores que havia embiado) se desobedecieron, y así la última visita de los Cala-
 traveses fue a 6. de Set. 1583. y no de otra fecha. Lo qual el nombrar Procurador
 de Sta Cruz y Valdivia, y de los que no puede anular la visita embiada, que jamas se comencio.

El Maestro de Calatrava D. Pedro Muñoz, visitó a Montesa a 4 de Mayo 1376. cuando los Aba-
 des de Sta Cruz y Valdivia por estar impedidos, sin asistencia de otros. luego si pudieran
 no hubieran perdido el derecho de nombrar Visitador.

De todo lo qual se infiere q. Montesa solo es suya y su hija de Calatrava; sino q. de lo
 q. de zimas q. Montesa no es religion distinta, sino la misma q. Calatrava, por q. así
 se distinguen sus filiaciones; por q. se responde q. por derecho entre el Padre y el hijo hay derechos
 de paternidad y filiacion, y eso no obstante son juzgados por una misma persona.

Esta por el Sr. D. Jaime llamó monjes de Sta Cruz para q. instruyeran y tuvieran la su-
 ma espiritual de Montesa; luego Montesa quedó sujeta a la advocada de Sta Cruz. El Sr. D. Jaime
 Urb. de Agosto 1321. escribió al capítulo Gen. de Cister para q. uniera e incorporara su
 monasterio de Montesa a la orden de Cisterciense; y el capítulo lo hizo nombrándole Pa-
 dre Espiritual al des.^{ta} Cruz. luego quedó sujeta al Abad de Sta Cruz. El q. para q.
 Montesa fuera adrogada devia ser libre, lo q. no pudo ser por haver sido hija de Calatrava. No
 por q. el Maest. llamara monjes de Sta Cruz, la suplicación, que se suplicó para la instrucción,
 y se cumplió que se instruyeran venidos los diez Calatraveses como el Rey quería no por q. con-
 venciendo la jurisdiccion espiritual los Cavalleros. Jurando el capítulo nombrara por Padre
 al des.^{ta} Cruz no lo pudo hacer, por q. su ultra penta, por q. Sta M. no podía tal, ni pudo pedirlo
 por no tener jurisdiccion espiritual en Montesa, por q. la inmediata la tenía el Maestro,
 y la mediata el de Calatrava. Embarca que si un Cavallero votara calidad conyugal, el
 Prelado admitida el voto conforme el le havia hecho, q. des de calidad absoluta, no
 por q. estaba obligado a guardarla. También se mira q. Sta M. pidiera tal incorporacion
 con el capítulo la concedio de otra penta; el Rey Alejandro y otra el capítulo facultó a los do-
 s monjes para q. vivieran en Montesa instruyendo ca.

Primeramente Montesa no es sujeta a Morimundo, sino a la Sede Apostolica y al Papa.

Montesa no es sujeta a Morimundo, por que aunque lo es al Maestro de Calatrava, no la sujeta
to su santo como a hijo de Morimundo, sino como a Prelado de la Orden, y Magistral
rango ande, que meritis es preeminencia, sin mas dependencia q de la sede. 170
Breve se hacia segun leyes de Cister, no solo se reconocia sujecion al Abad Padre, sino
al Abad y demas, y así un monje gravado podia recurrir de uno a otro hasta el de Cister.
El Maestro de Calatrava no es Padre, Visitador de Montesa en virtud de los decretos de Cister 193
sino en execucion de la Bulla de la fundacion; por q si fuera por los decretos de Cister el Abad
de Morimundo, podia visitar a Montesa q se refiere, por ver si el Maestro hijo cumplia con
sus obligaciones en las Visitas; q en los referidos se dan los de Montesa recurrir del Maestro
de Calatrava al Abad de Morimundo, q se dice al de Cister; esto nunca se ha hecho; luego es por
autoridad apostolica segun el c. 1.º de 1444. q. 2.º Don Juan Blazquez Abad de Morimundo vi- 202
sita a Montesa, por que lo visito en nombre de Procurador del Maestro de Calatrava, con delega-
cion especial para qto, con qto antes bien confirma la propuesta.
Prueba se lo dixo, con la Bulla del n. 69. vna Pio 2.º conuio al Abad de Morimundo q 205
visitara las ordenes de Montesa, Alcantara, y qto q. Si fuera segun los decretos
del Cister, era suya esta conuision; luego el Abad es Visitador auctoritate apo. dele-
gada, del mismo modo como si su santo. Suvierá delegado al Gen. de los franc. 206
El Abad de Morimundo queda Visitador de Montesa, y si lo visitara persona int. le admitti-
rian por tal, pero no vendran, por q solo vino un Abad en el año 1468. a visitarla, y ha-
yendo hecho sus conuisiones, conuio de autentificarlas en Vat. q q despus se imbia-
ria, mudo muchas en perjuicio de la dignidad Maestral, el Maestro apelo a Paulo 2.º el
qual en su Bulla dada a 24. de Oct. 1469. revoco y anullo todo lo hecho en perjuicio del
Maestro. con q no ha venido otro Abad a visitar.

Este privilegio q queda en Monasterio de Cister viene por su fundacion, y no estar sujeta 210
al de Cister, como es Montesa, por q el Papa la emancipo de la potestad del Cister, sujetan-
dola a la sede apo. y a Calatrava solo la sujeta en la Visita actual.
No obsta un real c.º en q el ultimo Maestro de Montesa recurrio al Abad de ~~San~~ Cruzes, es 240
no a su superior, por q es lo su hallando es muy apretado con lo exepso del Gen. Blazquez,
y qto entendiendo q se q el Maestro de Montesa le queria castigar, qmo de derecho en el
tribunal de Jover. de Vat. y otros libros de manutencion para el Maestro conuio de
supersona, encomiendas y bienes. el Maestro lo descomulgó, y conuio de quatro ania-
nos le privó de la encomienda. el Gen. se fue a Madrid y a su instancia el Rey como Admi-
nistrador de Calatrava nombro Visitadores para q conuio de los referidos enore el Ma-
estro Gen. q qmo era un actual Visitador no lo podia hacer, y sin el parecer del Abad
de San Cruzes (el qual asimismo contradiciendo y protestando a todo) el qual sentia deua
ser castigado y privado el Gen. Blazquez, los Visitadores se laboraron en favor de qto y conde-
nando a el Maestro en cortas; pero como estaba la nullidad por el consentimiento del
Abad de San Cruzes; la orden apello al Papa, y decretó q conuio de qto q conuio de qto
este hecho, qto revocado todo, y la orden manutenido en su privilegio. Esto simfi-
re como los de Montesa no apellan a San Cruzes Morimundo q sino al Maestro de
Calatrava en la visita actual, y de tal Papa.

Defensa de la union de los Maestros a la Corona Real, sin quedada las ordenes emancipadas.

Las ordenes militares. Despus q los Maestros se incorporaron a la corona real, se man- 260
daron de la auctoridad patria, q como hijos reconocian a sus madres, y solo han quedado
lojas munitivas pero no lo otinsecas. si q digamos q los monasterios hijos estan sujetos a
los Monasterios Padres, es con impropiedad por la sujecion conuio de los Abades; y así los
Abades Padres tienen la jurisdiccion inmediata en los Abades hijos para castigarlos, de qto
los qto el Maestro de Calatrava es su madre, por la union q hizo Adriano 6.º en
4. de Mayo 1523. sobre qto no puede recaer visita que la real persona no puede ser
colregida, qto por el Abad de Morimundo; luego qto no puede visitar. Y así qto su Maj. 265

M

- se hace Maestro con los mismos cargos que se ha el Maestro antes de la union, como entre el Rey y ser Maestro no hay de g. or. l. distincion, sino intelectual, no podia ser en su estado su Mage. corregido y castigado como Maestro, sino lo fuera como Rey. P. nueva. Ley. y obra de Maestro
268. *Fr. D. Claudio*, es Caballero de la orden, y ministro de su Mage. en la d. l. And. (en que hay dos formalidades, una de Religioso, y otra de Ministro), y Don Martin Ministro secular de P. Catal. cau 64. lingen en sus officios en materia q. deven ser castigados en pena capital. en este caso Perciv. dec. 58. su Mage. quita la cabeza a D. Martin, y la da a D. Claudio, substancialmente el proceso, y a n. 25. entregall a su prelado, para q. le castigue segun sus estatutos y leyes, y es contingente q. los ancianos no sean del orden y los ministros Reales. su Mage. puede castigar al Religioso multandole, suspendiendole, y privandole del officio, pero no llegar a la pena, que sea no admite d. i. f. q. no se le pueden quitar la cabeza como ministro, y dexarla como Religioso.
272. *Offi. de la decion* en el sig. no de Mayna a 28. de Julio 1664. y los Religiosos de Montea no deven pagar en sus provisiones medias anatas, ni otras impositions, porq. estas las impuso su Mage. como Rey, y no como Maestro administrador, y assi no estan tenidos a las Prema- tias Reales, sino a los capitulos y distinciones de la orden; porq. hay en su Mage. dos formalidades. *de Montea en las provisiones de la orden no pagan media anata ni otras impositions.*
273. En esta forma se entiend. lo q. *Curia Penya* in 2. p. manus Regis lib. 2. tit. 15. l. 66. an. 13. q. el que impetra beneficio, o Prebenda de las q. el Rey de Portugal es Patron, incurr. en la indignacion Real, pero el q. obtiene de las q. el Rey administra como Maestro de la orden de Christo no esta comprendido en las leyes Regias. En lo personal, no son precindibles las formalidades, que en Xpo. hay dos, una de hombre, y otra de Dios; y assi aun q. los Judios digan q. le mataron a hombre, no por eso dexaron de comen. de i. d. i.
276. La dignidad de *Sancho*, el Maniqa el hijo de la patria goz. q. q. de la contribucion de An- Apiniano, por el Consulado y demas dignidades q. tienen administracion; luego por haverse unido las dignidades Maestrals a las Reales, quedan emancipadas de la Patria goz. q. q.
278. *Obta q. fund. el Abad de Montea* no puede visitar al Maestro administrador por ser Rey, pero podra a l. consens. y a su hijo en religiosos. Notase q. matrimonio es q. r. d. l. segun *St. Tho-* mas in 4. dist. 20. art. 4. q. 1. solo se hay propriam. te entre el obispo, y la Iglesia, por lo qual llevan los obispos anillos en señal de su desposicion; pero menos rigoriam. tambien se hay entre los demas Prelados eclesiasticos y sus Iglesias. Tambien q. las mugeres de los religiosos mili- tares, gozan del fuero, y ellos por la union q. resulta del matrimonio; esto supu. se responde: q. el argumento del matrimonio carnal a l. espiritual es valido; el Rey por Maestro es esposo de la orden Militar; ~~la~~ ^{mujer} goza del fuero y la exencion del esp. q. q.; luego las ordenes militares gozan de la exencion de no ser visitadas, de q. goza el Rey su esposo.
283. Por estas razones estan tambien exemptas las ordenes de Alcantara, Montea, A. i. y Xpo de la visita de Calatrava; y tambien, porque si el Maestro de Calatrava visitara al de Montea, se seguiria q. uno de visitaria, y seria suz. de si.
289. Las ordenes militares tienen facultad Pontificia para hacer estatutos, emendarlos, y corre- gilos, ^{ni nombrar visitadores} ^{capitulos q. les hacen} ^{estatutos por autoridad} ^{propia.} en los Capitu. Generales, y q. al quanto q. se promulgan se entienda confirmados por autoridad agl.; con Bula dada por Paulo 3. en el año 1543. y assi por sus mismos estatutos se pueden eximir de las Visitas, como lo han hecho, eximiendose de la potestad patria extirpata.
293. *Obta el Abad Communitario* es lo mismo q. Abad Administrador; el Communitario esta sujeto a la visita; luego lo esta el Rey por Administrador. A. q. algunos Abades q. de C. i. *Abades Administradores y Comendatarios.*

se oían en encomienda à Principes regulares y celestiales, y tal vez algunas señoras; muchos d'ellos tomaban el hábito y en otros casos estavan sujetos a los Abades Padres y Abades de los monasterios, y no eran Religiosos Cistercienses ni otros sujetos a los Abades, ni tenían Jurisdicción Espiritual en los monjes, sino solo el derecho de percibir la renta, y el latencia parte de la del monasterio. En Claracón en los monasterios en otras Abades Comendatarios, hay otros Abades regulares, a quien estavan sujetos los monjes. A los Comendatarios tienen Jurisdicción, ni pueden visitar a los Abades, y en otros casos 301. la Jurisdicción ~~patronal~~ se devuelva al Abad Patronal, aunque se muy remoto en la generación, como si el Abadazgo de Badajoz fuese en encomienda, tendría la Jurisdicción el de ~~San Blas de Salamanca~~ Hago se infiere lo de fuera y sea el Comendatario, al Rey por Administrador, pues su Mage. tiene Jurisdicción Espiritual y temporal en los ordenes. Ni obsta decir que los Mendocianos y otros Cistercienses, que no están sujetos a la Congregación o Capitulo de Cister, por el Rey y hay muchas Congregaciones Cistercienses y no están sujetos a un Capitulo, y por esto no son diferentes ordenes, sino diferentes Congregaciones. La casa de Cister es Benita, cuando tengan otro General, pero por esto solo es diferente Congregación; y así las ordenes milidres Cistercienses, en rigor de la ley se dicen ordenes, pero lo son Benedictinas Cistercienses Congregaciones.

Calatrava nunca fue Madre de montes por los Decretos de Cister; ni de Montesa quisieron recurrir al Papa ni al Papa, sino era en actual estado; Confirmando los mismos Calatravenses en la visita de año 1573. cap. 71. donde disponen y el suceso de Montesa; administrar justicia como se ve en el libro no sospechosos a las partes, y si de ella se oye de este apelaren, sea para con otro Jefe no sospechoso, y de otro al otro, y de esta sentencia no se permite apelacion. Mas se dice que puede apelar qualquiera, no de la disciplina regular, sino de las causas graves y de obligacion cum iudicio judiciali, y por nadie puede impedir el recurso y appellacion al Pontífice.

La Parte de Montesa Nueva.

El Gobierno de las ordenes dimana de dos potestades distintas, la una Dominativa y la otra Jurisdiccional y se deriva del Principio de la Iglesia. Las Religiosas estavan sujetos a los Obispos, solo tenían la Dominativa, pero el Concilio Lateranense último a las ordenes se le dio la potestad de los Obispos, y por esta composición gozaron de ella las demas y quedan sujetas inmediatamente a la sede apostolica. La potestad Dominativa es de derecho natural; la Jurisdiccional es de derecho divino. Ambas potestades Dominativa y Jurisdiccional pertenecen al cuerpo mystico de la orden de Montesa, pero como este cuerpo mystico no se forma, sino es el Capitulo General, solo al Capitulo General pertenecen ambas potestades primariamente y se derivan a los Prelados de la orden.

En el Imperio Romano fueran creados los Magistrados para declarar y explicar el derecho en las causas particulares, y para que siempre estavan en la sede de Pretore y Tribunes. Estos usaban de dos potestades, la primera era declarando las causas segun las leyes, y en esto consistia la simple Jurisdicción. La 2.ª mandando ejecutar el derecho y hacian declarando, y esto era mixto Imperio. De la simple Jurisdicción y mixto Imperio se entendié la L. de officio iuris, que vero sunt Magistratus Compellunt, que no puede ser magistrado sin Jurisdicción y mixto Imperio, y por esto en estas cosas puede delegar; pero el mixto Imperio no compete pure Magistratus, que esto solo recurrió para el pueblo, y lo concedia a quien le parecia por delegacion, y dava muchos y tenian tanto Imperio como Magistrados; y como el Rey tiene el mixto Imperio en virtud de la delegacion de la ley, no puede el Rey hacer de la ley.

La forma que tenía el Gobierno en Aragón a fines de los Reinos.

Los Prelados regulares tienen dos potestades, una Dominativa, y otra Jurisdiccional.

Jurisdicción mixta Imperio, y mixto Imperio.

332

251

2

20

332

26. Jurisdiccion en particular se define: potestas iudicandi in civilibus, et privatis negotiis ad singulorum utilitatem pertinentibus. Mixto imperio: potestas iudicandi iudicando, decernendo, vel coactuendo in privatis, et civilibus negotiis singulorum utilitatem respicientibus. Mero imperio: potestas animadvertendi in facinorosos. Ita Arella.

34. Los Senales tienen en cada Ciu. un magistrado, al qual llamavan Flamen quasi flamini por q' llevava sobre su cabeza una bola de hilo de lana. en la Ciudad grande, o metropoli colocavan otro magistrado mayor con titulo de Arbitr. Flamen; y en cada provincia constitucion otro superior a quien decian Proto-flamen, o Primas flaminum. y de los se recurreva, y appellava como de los obispos, Arzobispos, y Patriarchas.

43. Jurisdiccion canonico-monastica es: potestas iudicandi in iudicibus canonicis-monasticis negotiis ad animarum salutem pertinentibus. Mixto imperio: potestas iudicandi in civilibus et canonicis monasticis negotiis ad animarum salutem pertinentibus; como el deventar y a. h. Pedro de la posesion de un Priorato, es acto de jurisdiccion, y el darle la posesion de mixto imperio. Y aun q' son diferentes la jurisdiccion y mixto imp. no se halla practicamente lo uno sin lo otro, assi se entiende la ley vlt. q. vlt. de off. eius: Jurisdiccionis sine modica coactione nulla est; id est non invenitur.

49. Los Prelados monasticos tienen en sus subditos la misma jurisdiccion, mixta, y mero imp. q' los obispos en sus subditos, por q' la misma multitud de obispos al Papa hazen Prelados Monasticos, que obispos, y fue por no poder venir personalmente de la S. S. en las religiones; los Arzobispos y Primados tienen tanta jurisdiccion, y potestad en sus subditos, quanto el Pontifice. entoda la S. S. (sino es en lo q' impidiere el Pontifice) luego los Prelados monasticos, tienen la misma potestad que los Prelados seculares.

54. Por el mixto imp. pueden los Prelados monasticos, excomulgar, mandar congregate de obediencia, visitar, corregir, dar disciplinas, panes y agua, poner en reclusion los subditos, hazerles proceps en lo civil, executar las penas eccl. y aun q' la excomunion es mas grave pena q' la de muerte, por q' es remedio medicinal y compete a los Prelados, es del mixto imp.

60. Mero imp. es: potestas acrius coactuendi contumaces, por q' pueden los Prelados condenar a los subditos a pena capital. Solo la tienen los Generales, Provinciales, y Visitadores. En los otros q' tengan por especial ley esta facultad.

66. Hay tres generos de capitulos; Conventuales, Provinciales, y Generales. Conventual es el de los capitulos conventuales q' se componen de la Comunidad de un monasterio. Provincial, el q' se forma de las conventuales Provinciales, y personas q' habitan en un Reyno, o Provincia. General, el q' se constituyen todas las personas de Generales, y de su potestad. Al capitulo Genl. de Moravia pertenece toda la jurisdiccion, y potestad dominativa, de suerte q' pueden mudar estatutos, y digonar quanto quisiere (como no repugne a los sacrosantos canones) hazer p'ivas y deponer al Abad q' de qual qual ha sido un. Excomulgacion en las ordenes de Castilla, y uno en cada Juan. Para el capitulo Genl. convoca el Maestro a todos los q' estan en un Reyno, y a los no viniere le castigara a su arbitrio, Pero el q' fuere legitimamente impedido, deve enviar informacion de ello, y se va votar por procurador como de la orden.

77. Si secular es la Prelacia, o Priorato de un convento pertenece al Rey, el q' Prior podra dar misa de Pontifical, por q' todas las milicias libertivas tienen este privilegio, y la Mon-

tesa es la misma regla de la larrava; además y goza de todos los privilegios concedidos, y por con-
ceder a de Calatrava. Un capitulo Gen. en Privilejos de los sacros conventos, por la bula
de Clemente VII. absolvió a los maestros y demás de la orden de qualquier negligencia
o defecto de cosas de la orden, y tambien de excomunion, y qualquier censura.

Montea goza de los mis-
mos privilegios de que
Calatrava, sin nueva
concesion por ser la
misma religion.

La orden de Montea goza de los mismos privilegios concedidos y por conceder a de la larrava 73.
sin nueva concesion por ser una misma religion, pero es notable Leon X. en 17 de Abril
1515. de la rra q. 10. y en quanto a nunciar y gozar de ellos.

El capitulo Gen. queda de aqui adelante, abrogado con consentimiento del Gen. que el Ma- 120
estre, y este no puede alterarse sino es con el parecer del capitulo Gen. por el punto y Stan
rechos se entienden aprobados por la sede cap. y asi nadie los puede alterar, y no tenga la potestad
as. como el capitulo.

Dignidad, Personado
y oficio en la orden
que sea?

2.º queda el cap. Gen. instituir dignidades, ^{encomiendas} oficios, y beneficios, vacilos, y extinguirlos a su arbitrio. 131.
3.º queda crear oficios, y consumir los antiguos, y darlos a los tres benemeritos y le pormiere 132
por el congregado el capitulo vacante de los ipto fure. no se refiere bien; luego vacara la luzante

nuncia Gen. por el punto y dignidad, Personado y oficio son sinonimos muchas vezes, se distin-
guen. Dign. es administracion perpetua de cosas eclesiasticas con preeminencia, imperio,
y jurisdiccion. Personado es administracion de cosas eclesiasticas con alguna preeminencia
pero sin jurisdiccion. Oficio es administr. de cosas eclesiasticas sin preeminencia, ni
jurisdiccion. La luzante Gen. no es oficio, sino dignidad, y asi no vaca; ni tampoco las di-
mas luzante inferiores, por lo solo vacan los oficios y dio el Maestro por defecto del capitulo,
y asi vacan por hallarse el cap. congregado, y son Visitadores, Procuradores y Abades Gen.
Prioros, Proci. Patroni, promotor fiscal, los dos jurados Contadores, Abogados y Judices ca. y
y otros los vota el cap. por canonica eleccion.

4.º queda el cap. reducir el numero de Misas, aniversarios y otras obras pias q. huvieren en 136
los conventos e Iglesias de la orden. sin embargo el decreto de los Cardenales, y se reserva dicha
reduccion a la sede cap. por lo de como dice Bullas no esta publicado, ni recibido en el
Reyno, y por esto los Abp. en las Synodos reducen las obras pias.

5.º queda enagenar el cap. por si solo algunas tierras incluidas como borques, selvas, y o- 140
tros bienes vacios, como no sean de mucho valor, porque si fuere enagenacion de villa, castillo,
y Franja es de consultar la sede Ap. y esperar su resolucion; asi es ipso jure nulla la
enagenacion, y el Maestro, y los q. convida en ella de quito de su administracion, y gobierno.

6.º queda poner precepto formal de obediencia, fulminar censuras, y hacer todos los actos de 142
jurisdiccion, nra, y mixta imp. ; menos los q. privativamente tocavan a los Maestros, y a o-
ra a S. M. como es dar Abtes, encomiendas, y Beneficis, confirmar elecciones etc. Obsta en los
Capitulos la mayor parte es de Cavalleros, y asi no serian capaces de jurisdiccion espiritual,
y talvez la mayor pte determinaria una cosa, sin embargo no se acuerda ningun dele-
gacion, q. el Papa dispensa en consecuencia, quando.

Como en el cap. Gen. no se pueden concluir todos los negocios, se nombran difinidores, 143.
y estos y el Presidente, q. hacen capitulo difinitorio determinan todos los negocios y les co-
metis el cap. Gen. y esta facultad se contiene en los negocios y causas expresadas; y asi no
quedan vedados los dignos en el cap. Gen. sino a expresarse. En lo demás tienen la mis-
ma facultad y el cap. Gen. S. M. nombra difinidores, y el cap. los agrava; todas las
resoluciones se ven con por la mayor parte; y si fueren iguales, la pte q. tuviere el voto del
Presidente. lo mismo es en todos los capitulos de Montea, y en la Junta de amirantes, en igual-
dad venen la pte. de C. B. Gen.

Ap. Gen.

- 116-
159. Los Maestros de las ordenes militares, son Prelatos propriamte con jurisdiccion spiritual, 186
 y temporal en sus subditos, en la conformidad de los Superiores de las monacales. Los Maestros de las or-
 denes difieren de los Maestros de los Abades, que son exercen la potestad de orden sacro, de
 y aquellos no; los Abades son de Mitra y Báculo; los Maestros no gozando de su orden militares.
 persona, pero les dan alianzas para sus Prioros.
164. Los Maestros de Montesa son tan Prelatos, como el Genl de Cister, y en la autoridad de los Maestros no
 mas, que aunque el Rey al^o do, trata con titulo de obispo, de Reverendo, y si fuesen a la estuvieran
 Corte trataria a entrambos como a los Grandes de España; no han tenido los Abades de Cister Corte Real, los Ma-
 de Sionia H^{na}, como los Maestros de Montesa; y si oy fura un particular, Maestros de Mon- tres fueran tratados
 tea, tuviera titulo de Eminencia, como el Gran Maestro de S. Juan. sientelo así Car- Constitulo de Eminencia
 muel in Comment. novis. ad reg. S. Benedi. th. 2. capit. 53. n. 4007. donde dice q^d de re-
 to Urbano VIII. y los Cardenales, los electores Eclesiasticos del Imperio (son los Arzobis^{os} de
 Mozonia, Colonia, y Trieris) y el Maestro de Malta fuesen tratados como Reyes, y tuvie-
 ran titulo de Eminencia; de la misma suerte huviera favorecido a los Maestros de la
 Orden de España, si fueran Capares, no hallandose incorporados los Maestros en la
 Corte Real. Y conluyediendo q^d los Maestros militares devan ser tratados como Re-
 yes, pero los Genl monacales como Grandes.
166. La Orden de S. Estevan de Florenzia, cuyo Maestro es el Gran Duque de Toscana, se go- Orden de S. Estevan
 vierna por un Cavallero con titulo de Lugarteniente Genl (copia en dicha orden anexo al de Florenzia.
 de fundador mayor) y este es Prelado, y tiene toda la jurisdiccion espiritual; y esta reli-
 gion la ma goberna en el Gobierno a la de Montesa.
190. Aunque oy estan unidas ambas potestades dominativa, y jurisdiccion en todas las Prelatos de efetos de la potestad
 las ordenes exemptas, quide el Maestro univrsal de la dominativa, 1.º quide todos los autos dominativa.
 de comunidad, esto es de Coro, capitulo, Refectorio, Leccion de claustra etc.
191. 2.º quide irritar, absolver, relaxar directo, e inmediatamente los votos q^d hizieren sus subditos
 como juzgar mas conveniente; pero solo aquel quide irritar los votos, a quien han presta-
 do obediencia. Si el Papa fuere religioso no podria irritar sus votos, por no tener Superior
 Congregada dominativa segun Suarez.
192. 3.º quide el Maestro mandar a sus subditos con pena de obediencia, y obligara como el manda-
 to no exceda la regla q^d han votado los subditos.
193. 4.º castigar a los subditos con las penitencias de grave y leve culpa, q^d dizgon en la regla. V. ibi quid
 nomine gravi, aut levis culpe intelligatur.
194. 5.º quide el Maestro (ora S. M. o su Lugarteniente) mudar el orden de los Psalmos, q^d está asi-
 gnado en el Breviario, si hallare otro mejor, o con justa causa le pareciere, algundia, con-
 veniente mandar rezar en el Coro otros, o mas, cantal q^d cada semana se rezetodo el Psalterio.
199. 6.º quide el Maestro comunicar las horas Canonicas en el Coro, dar las bendiciones en el alor
 q^d leen, o cantar las liciones, y al letor en el capitulo, claustra, y Refectorio. Sin embargo q^d el
 da estas bendiciones havia de ser sacerdote, porque estas pertenecen en la orden de S. Benito
 al Abad, y en todas muchas religiones, y especialmente en la Benedictina ha sido innume-
 rables Abades legos, no tonsurados, y otros davan las bendiciones, porque este es acto regular,
 y no sacerdotal, y por eso las Abadiaz dan semejantes bendiciones. Si el Maestro no sabe la
 tin, quide mandar estas cosas al Prior.
214. 7.º quide el Maestro dar Reverendas a sus regulares subditos para ser ordenados de todas
 ordenes por el obispo diocesano, pero segun la regla de S. Benito el dar las dimisorias pertenece
 al Abad (y como se habido en Breviario l^o) pero el deve arbitrar si el subdito mereca orde-

name. Sing. obtin. mu. Exemplares en el Prior del sacro convento de adimisorias, 224.
por que lo hacian qd. estava ausente el Maestre, dandole consuecencia. In Maj. etabli. 235.
cio en su D. carta de S. de Agosto de 1658. y el sufraganeo Genl. de dimisorias a los colegia-
les de S. George y qd. este en Montea, la de a los conventuales, pero quando ausente, la de
a los conventuales de Montea, el Prior del sacro convento.

8.º puede el Maestre por la potestad dominativa, proveer libremente todos los oficios de monasterio 237.
como son Com. mayor, Clavero, Prior, Sub com., Sub clav., Sacristan, Obispo, Maestro de
Novicios, Cantor, Subcantor, Enfermero, Pitarero y otros.

9.º puede preferir y proporcionar unos Religiosos a otros, segun sus merecimientos, o culpas, si bien 240.
esto ha de ser con causa urgente y previendo alto consejo, y en esta conformidad ha dado S. M.
ordenanzas al sufraganeo Genl.

Oficio de la potestad
Jurisdiccional

Por la potestad Jurisdiccional tienen los Maestros militares la misma Jurisdiccion Espiritual 245.
tual, y los Generales de las ordenes monacales y mendicantes, y solo para obrar lo q. pide
la bula de la fundacion de los Prebiteros de sus Iglesias. Pruevas de la Bula de la fundacion,
donde dice el Papa del Maestre: qui est ipse q. electus et titulus, pro confirmato habeat, et
sine confirmatione, alia libere admittitur, y como Xpo por las palabras quae oves meas
habetis Jurisdiccional al Papa; se ha de entender conceder la misma potestad po-
testad para q. gobierne la orden libremente y el Maestre de Montea sea secular y Reli-
gioso, exemplo del todo, no solo de la Jurisdiccione secular, sino de qualquiera otra secular.
Aria contra la Bula de Benedicto XIII. de 1706. y asi el Maestre es el sufraganeo mondia-
tante a la sede ap. ca.

Administradores de los
Obispos que Jurisdiccional

Pruevas y por la palabra administrat concedio el Papa toda Jurisdiccione; por qd. el Papa 257.
da alguna Iglesia Cathedral o administracion, puede el Administrador, ^{quando no sea consagrado} ejercer lo Espi-
ritual y temporal della (que en su persona reside la Jurisdiccione episcopal) de la misma
fuente y el Obispo electo y confirmado, pero en las cosas q. requieren orden y consecracion, si
el Administrador no fuere Obispo, las ha de hacer ejercer por otros Obispos. cap. ii. cui. 2.

pero queda en el Admini-
strador la potestad para re-
citarlo todo o en caso y reci-
pente ministerium con-
secrationis. n. 253.

de elect. in 6.º luego los Maestros y no son Administradores, sino proprios Prelados podran
exercer la Jurisdiccione espiritual. y por eso su Maj. Administrador las cosas espirituales
de orden, las haze ejercer por medio de Religiosos de la orden, y por eso nombra sufraganeo
Genl.

Monjes y no consagrados
quedan en Jurisdiccione
Eclesiastica.

Obispos. y las palabras de la Bula obrarian su efecto, si se llaman al Maestre cazer, consagrado, pe. 260.
no no siendo consagrado, es incapaz de la Jurisdiccione espiritual. D. y los legos, por si, son incapaces
de la Jurisdiccione espiritual, pero bien la pueden exercer de facultad, licencia, o comission de
la sede ap. ca. con la bula del Maestre, y asi podra exercerlo todo, menos lo q. requiere orden sacro, y
no solo a Religiosos legos, pero a seculares, y a mujeres han concedido los Pontifices Jurisdiccione
espiritual. La incapacidad de no ser consagrado, substituyera para q. el Maestre recibie-
ra la potestad de otro q. del sumo Pont. sabido es q. a los Nobles, e hijos de ellos quedan an-
tes Cavalleros, los otros Cavalleros; pero a los plebeyos solo su Maj. Los consagrados pue-
den recibir la Jurisdiccione espiritual de los Prelados inferiores; los no consagrados solo del Papa.

Por muerte del Rey D. Martin, estava vacante el Reyno de la coronada Aragon mas de dos
años, sucedio D. fern. el 1.º y para sosegar los tumultos de Sicilia, envio al Maestre D. Ro-
meo Corbera, sabiendo q. Benedicto X. le nombro por su legado ap. ca. con singular potestad
q. proveer en Sicilia todos los Arzobispos Obispos, Abadeses hasta los menores beneficios vacantes,
y pusiera en posesion a los proveidos, y si pareciese privara a los q. havia elegido, y los consagria
a otros, mandando con censuras q. el Maestre no era consagrado; luego no implicaba para q.
el Papa le diese potestad.

- 299. En virtud de la potestad de jurisdiccion queda el Maestre mandar en virtud de 1° Obediencia, no desimos en virtud de obediencia, porq^o se pertenece ala dominativa, sino en virtud de sanctae q^o pertenece ala jurisdiccion espiritual.
- 339. 2° queda el Maestre mandar a sus subditos con censuras eclesiasticas, que es Prelado vendadero, y proprio Magistrado eclesiastico, y el promulgar censuras e de mixto imperio, y compete Jure Praeferunt. 3° el Maestre lo avia el lugar, Sen. Jura a monstra supendia las censuras impuestas por el Prior; luego mejor podria promulgarlas.
- 362. 3° queda suspender a sus subditos de qualquier encomienda, Priorato, Beneficio, orden, o administracion q^o tengan, porq^o el q^o es Prelado eclesiastico y puede excomulgar, queda suspender, y la suspension sera verdadera censura eclesiastica, y suspendira el exercicio. y la suspension de alguna orden, influira irregularidad en el religioso y nota obediencia, pero el suspenso de alguna Prelacia, q^o obediencia no incede en la misma pena.
- 363. 4. y 5. queda poner enredidos personales y locales en todos sus subditos, y en los lugares de la orden q^o de obrar con consejo de mas ancianos, mandando a los Priores executar en sus Iglesias, lo q^o la persona no pueda ejecutar.
- 365. 6. queda el Maestre degradar a los Cavalleros, y a los ordenados por lo obispo, con los requisitos del d^o de, y entregarlos a brazos seculares para q^o los castigues segun sus culpas; pero q^o no debe hazerlos el Maestre sino en los casos q^o dize q^o fueren lo mismo qualquier General de los Monasterios, o mendicantes; el Maestre concede del d^o de, y q^o se entrega el res a brazos seculares, y queda de por con q^o dize, como lo dispone el d^o de. Los Abades q^o dan menores ordenes pueden degradar a los ordenados en ellas, porq^o aquel puede degradar y puede ordenar.
- 370. 7° queda dar el Maestre licencias de confesar a sus subditos los sacerdotes, porq^o los subditos se deben confesar con quien quisiere el Maestre y es el Prelado. El obispo y ordenado sacerdote, da la potestad de absolver, y los superiores Regulares habilitan, y dan subditos para exercer el ministerio. La misma jurisdiccion tiene la Abadesa de las Huérfanas.
- 371. 8° queda el Maestre elegir confessor a quien le pareciere, por el privilegio de Gregorio 12. convalido a todos los Prelados, aunq^o sean menores.
- 386. 9° queda el Maestre dar a sus subditos Regulares licencia para q^o predicquen en las Igl^{as} de la Obisepion. La misma facultad tiene la Abadesa de las Huérfanas.
- 387. 10. queda dar de venerandas a sus subditos para q^o sean ordenados, no solo por el Obispo, sino por qualquier obispo. Si la da como Prelado, es de la jurisdiccion real, Si como superior de la Obisepion, es auto en virtud de la potestad dominativa.
- 388. 11° queda dar licencia a sus subditos para comer carne, huevos, lactivos, no solo en dias prohibidos por la Regla, sino tambien en cuadragesimalis, que haviendo causa, en q^o quien dispensa es el Prelado.
- 394. 12° queda dispensar con los subditos en qualquier voto, meno los reservados al Papa, en las irregularidades, en q^o pueden los obispos dispensar Jure Communi. Lo mismo la Abadesa de las Huérfanas.
- 395. 13. da la institucion y colacion de todas las Dignidades y Beneficios de la orden, dando con la institucion autorizable a los Priores la potestad de administrar los sacramentos como Parrocos.
- 396. 14. queda conocer de todas las causas de sus subditos q^o Civiles, como Criminales, y castigarlos hasta privar de las encomiendas etc. estos castigos debe hazer el Maestre con consejo y voto de seis o quatro ancianos de la orden temerosos de Dios. esta en arbitrio del lugar. Sen. Contra los Casos y Freyles no nombra por ancianos (sea el res Clerigo, o Cavallero) quatro Freyles, o quatro Cavalleros, q^o exeat el verbi: an lianos. de sup.

Como se fulminan los procesos criminales contra los Casos y Freyles

o interpretarlo, tambien queson nombrar egerianos secular (aunq siempre nombranda la
orden) y no se da al reo nomina de los testigos, sino de proce de summariis et de plano, abt y fi.
gura Judicij, por carta real de 11. de febr. 1667 = Novise (concl. 5. Vice. obi. 52. n. 3) y por la
palabra Comandador, no solo son entendidos los q tienen encomienda, sino tambien con el hyslo
mones proprio y vulgar, los Cavalleros; y tambien por la palabra Prior, los freyle clerigos.

La palabra Comandador
y Prior, comarnde a
qualquier Cav. y freyle.

15. puede el Maestre eldar los Abtos a fialos Cavalleros, como a los freyle.
16. puede el Maestre dar licencia a sus subditos para q pasen a otros conventos militares, o
Cistercienses, u. de otras religiones mas, o menos austeras y estrictas y la de Liber, abt-
viendolos de los de obediencia y pretaron en la Profesion y pafamnto al Superior y le
pareciere, y a fise sahudo muchas veces. Y aunq se dice q solo es de dispensa para q un
Religioso pafe a religion mas ancha; esto se entiende q. no hay causa, y q. la hay, puede
dispensar el drelado. Los Monjes Benitos, o Cistercienses pafan a las militares, ^{o freyle.} sin novicia-
do ni prueba, por q las tienen hechas de la impiza en todas las ordenes. Benito, y los Cavalli-
ros Cisterciense pafan de una religion a otra sin mas informacion, sino que se y la orden
a quien se ha de eltransito, pida mayor hidalguia y conservan la anciana q tenian en su
vivienda.

Tramite de una religion
a otra -

el Pont. Juan xxij. en la Bulla de la fundacion vnica, e incorporo la Igla. Parroq. de la villa
de Montoya con la orden, con tal q el Maestre y convento tuviran oblig. de ejercer la Cu-
radelos feligreses por un Presbtero profeso en la orden. Haha qta union perenneis al Maestre
el gobierno, cuidado de las almas de aquellos Feligreses para ejercer por si lo q podia sin
el auerdoio, y ^{lo demas} mandando a sus subditos lo exercir. Y asi el Maestre, y aora
S. M. y el Obispo son ordinarios de los lugares, y propios Parros para todos aquellos q no
es menester consecracion, ni orden sacro. Sobres la villa de Vallada y como el Obispo
de Montoya no pudiera acudir a la adminit. de los sacram. de la villa de Vallada, fue preciso
nombrar un subvicario, ambos amovibles ad nutum del Maestre. Y asi aora unq pira-
nt. se llama el Obispo su superior. Pero en los Territorios de Montoya y Vallada
nullius diocesis, ^{o alio q este, ni de otro, aliud d. q. p. q.} no pueden ser visitados por el Obispo. de val. ni ejercer auto alguno de
Jurisdiccion, por q esto pertenece privativamente al Maestre, por el Tit. de 25. de reform.
c. n. disponyendo Obispos no visitando los lugares en q se hallan G. l. u. o cabezas de las ord. ni tie-
nen jurisdiccion principal, y ordinaria.

Jurisdiccion que tiene
el Maestre en Montoya
y Vallada -

2.º puede el Maestre conferir y colar los Beneficis y pofesion fundados en las Iglas. de su dio-
cesis, por ser el ordinario de las Iglesias de su orden, por ser beneficis regulares y aunq los obten-
gan Seculares, no dexan de ser regulares. Lo mismo ha de ser de las Abadesas de las Abadesas.

3.º puede el Maestre castigar los Clerigos de S. Pedro, q residen en las Iglesias de su orden q. delinquieren
o hallan a ser conveniente, y deve inquirir si dan buen ejemplo. Y los freyles Clerigos en todo lo
auto pueden a los Clerigos fijos en asuntos y lugar.

4.º puede el Maestre mandar examinar y aprobar por los Ministros de la orden a los Vicarios y subvica-
rios de Montoya y Vallada por ser ordinarios de aquellos territorios.

5.º puede castigar y proceder contra qualquiera Predicador q en su predicacion o distribucion de alguna re-
reia como el concilio N. d. lo permitte a los ordinarios, o dando q. de la Inquisition. Lo mismo la Ab. de
la Abadesa.

6.º castiga a qualquier Regular q en su predicacion o distribucion delinquiere, y procede en la forma q el concilio
N. d. lo permitte a los ordinarios Superiores.

7.º puede conocer y saber las dispensaciones grarias q vienen de Roma a su territorio. Y conservan
las ultimas y facultades con justa y necesaria causa, como los Obispos.

8.º puede examinar las causas en q se sanc. absolueva algun subdito de delito, si las causas son
sacras, subreptivas etc. como los ordinarios.

Tramite de una religion
a otra -

- 458. 9. quide conuenir de todas las causas matrimoniales y Criminales y Truivire entre sus subditos como los obispos pero sera mas deueny obre por la Priori del dho conuento mediatam^{te}
- 462. 10. quide dispensar en su secomitan todas las tres denunciacione, o amonstaciones, o secomitan algunas, o se publicen despues de contrahido el matrimonio y antes de consumarle.
- 463. 11. quide asistir a la celebracion del matrimonio de sus subditos por medio de sacristes Regulares, o Seculares
- 464. 12. quide aprobar Confesores para todos sus subditos Seculares y Regulares y examinarlos por persona idonea. Lo mismo haga la Abad de las dhuas en sus dho -
- 465. 13. quide dar licencia a qualquiera persona idonea para predicar en su dho y Territorio.
- 466. 14. quide dar dimissioes a sus Seculares subditos para los ordenes qualquier Obispo.
- 467. 15. quide binter synodo ubi debet, y hacer Constituciones synodales y Leyes para todos sus subditos Seculares, y imponer penas para los transgressores dellas.
- 469. 16. quide en su orden y territorio referir los casos y pareceres de otros segun la determinacion de Clement VIII. y cometer la absolucion dellos a quien le pareciere. Si bien no deven hacer novedad sino si y huviere algun caso tan grave y nuevo y de gran del ser. de Dios.
- 470. 17. dispensa con sus subditos Regulares y Seculares, eni off. divino q. haya ocasion.
- 471. 18. da licencia p. en iudicai. e Iglesias quida qualquier Obispo excois otros Pontificales.
- 472. 19. el Maestre como Prelado uniuersal de la orden deve ser inuocado por el Diacono en las Misas solemnus, a q. asistir con la orden, con tres diuitos como los obispos. Lo mismo el Lugar. Sen. de
- 475. 20. quide dispensar con sus subditos Regulares y Seculares, en todos los casos y los Obispos dispensan como ordinarios; que para todo q. no se requiere orden y conseruacion.
- 479. Sixto V. vnio, e incorporo para siempre el Maestrazgo de Montesa con la Corona R. de Aragon, q. *Incorporacion del Maestrazgo de Montesa con la Corona Real y*
 hazer lo mismo q. goza el Maestre, con tal q. las cosas espirituales las exercira S. M. por personas Regulares de la orden, a las quales da el Pontifice facultad para hazer lo q. podran los Maestres. y *en la Corona Real y*
 S. M. no usaren cosa inmutable de la orden, ni mobily della q. fueren de estimacion. Das Roma *15 de Mayo 1587. Bulla no. 592. en q. murio el ultimo Maestre, se executo la incorporacion*
 494. En el año 1540, intercediendo Carlos V. dio Paulo 3. licencia a los Cavalleros de Alcantara - *Paulo 3. permite a los*
 ra y Calatrava para q. endelante no votasen cantidad absoluta, sino conyugal, y q. qual *Cau. de Alcantara, y*
 quier casado p. hazer tomar el Caballero y professar. Ademas de lo q. da facultad para hazer, dar Calatrava, no voten en *idad absoluta.*
 y dispongan de todos los bienes muebles, y raíces, q. perteneciesen a dho Cavalleros assi por *idad absoluta.*
 herencias, como por sus encomiendas, mrdicias, y por otra via; y q. sus hijos legitimos au-
 diesen suudir entodo. y ultimam^{te} da poder en la misma Bulla a los Capítulos Gntes de dhas
 ordenes, para q. promulguen Leyes y estatutos, y reuocaren los antiguos, y q. al punto q. se hizie-
 ren se sentencias confirmadas por la Sede Ap. *despues Montesa en el Cap. Sen. de laño Sixto V. concede a los de*
 511. 1572. accento la Bulla de Paulo 3. con tal q. los Cavalleros se casassen con licencia del Maestre. *Montesa se casen. pero*
 514. despues en el Cap. Sen. de laño 1583. se estableyo q. el Cau. q. se casara sin licencia del Maestre, *hade ser con licencia*
 uera medio año recluso en dho conuento, y castigado con otras penas a arbitrio del Maestre; y *del Maestre.*
 q. si casa con muger q. no sea limpia quida la Encomienda, y si no la tuviere quida para siempre
 inhabil, quier de lo el Maestre. S. M. ha castigado a muchos por casarse sin tener licencia.
 ia por escrito, en pagar las costas, cien libras, y medio año de reclusion. q. d. un cavallero
 q. d. la licencia, p. d. en la denunciaciõ de su muger, y S. M. comete a uno de sus Capellanes
 hazer las pruebas en Madrid por gavia comun - Sixto V. en 6. de dez. 1588. concedio la
 misma facultad de casarse a los de Montesa, q. tenian los de Calatrava.
 519. Su Mage. tiene total y uniuersal jurisdiccion temporal, y espiritual, lo q. pertenece a la potestad dominativa e-
 xerce por si, y para los actos de jurisdic. espiritual pura y perfecta, se vale de alguna persona de
 la orden; por q. todos los subditos le estan obediencia. Siny obste en los títulos de encomiendas, Prio-

Ofta la Jurisdiccion no reside en el Rey sino en el Suo, a quien acouaja.

Faltaba el Lugar. Sen. hacia Jurisdiccion al Com. m. or.

Gran-cruz.

Los Militares son Brute Religiosos.

Ofta el n. 455. de las y parece haviendo cono. de los ordinarios de los Lugares, donde delinquen. Ven segun el C. D. T. de la inf. n. 911. Comendador mayor.

vato con mandaf. Mr. asu subditos en virtud de.ª obediencia, y tengamos encomendado al Pro. 553 morido; Porq. estos mandatos van acompañados con el parecer del Off. Sen. y ha de ser de la orden. y del mismo modo S. M. en el capitulo Sen. gran multa censuras etc. = S. M. tiene toda la Jurisdiccion espiritual de la orden in habitu, pero la exercitan en lo q. es del fuero contencioso, el Lugar. Sen. y en lo sacramental los Priores y Presbiteros.

Los Maestros nombravan q. sus sucesores, y justos impedimentos suya tenian Sen. y esto 570. van como Procuradores de los Maestros y solo cuidavan de lo temporal. Pero S. M. despues de la incorporacion nombra Lugar. Sen. con la misma Jurisdiccion temporal y espiritual, y prebeminencias, y tenian los Maestros, y q. sean Superiores y Prelados del Com. mayor, Clavero, y demas de la orden, con el Lugar. Sen. que de a todos. Tiene la Jurisdiccion ordinaria, porq. el Rey le da con galabias de la Induccion. q. falta el Lugar. Sen. ignora lo que el Gobierno al Com. mayor, y sino q. ha en el Reyno al Cav. mas amiano q. ha en el Reyno.

El substituto de Lugar. Sen. no goza de las prebeminencias y honres personales, y personal 599. Lugar. Sen. y asi no tiene Señoria, ni lleva Gran-cruz = en Monarca solo el Maestro Com. m. or. y Clavero pueden llevar Cruz en medio del pecho, Pero como el Lugar. Sen. tiene la misma Jurisdiccion q. el Maestro, es auto tenga Gran Cruz (como en la orden de S.ª de Florencia, lle- va el Lugar. Sen.) que es superior al Com. m. or. y al Clavero, y en las Cortes y estatutos de las ordenes precede a los Obispos de Tortosa, Segorbe, y Orisuela, como precedia el Maestro. y asi S. M. en su despacho de 11. de Mayo de 1667. concedio la Gran Cruz al Lugar. Sen. = solo falta de el titulo de Reverendo, Noble, y Armado como a los Maestros.

Ofta esta razon q. grovar q. el Lugar. Sen. no tiene la Juridi.ª y espiritual q. tenian los Maestros, q. 611. raxon. en tiempo de los Maestros fueron los Cavalleros verdaderam.ª Religiosos (como q. lo son los de S. Juan) votando los tres votos substanciales, sin dispensacion, ni limite; los de nuestros ti- empos no son propria y verdaderam.ª Religiosos, por profesar la castidad conjugal; no sien- do verdaderam.ª Religiosos, no pueden tener Jurisdiccion espiritual pura; luego aunq. los Maestros latuieran, no latendran los Lugar. Sen. = R.ª q. aunq. muchos quieran q. los militares no sean verdaderam.ª Religiosos, Cavalleros in 2.ºo. Theolog. Regul. epist. u. n. 2602. con Pon- ce de matrim. cau. 27. q. 2. g. 4. defende q. lo son, y q. la contraria sentencia es muy licencio- sa y la raxon es q. asi como los votos de obediencia y pobreza recibon latitud en las demas ordenes, tambien puede recibirla el de castidad. q. esta es la sq.ª comun, y aunq. en la graxi = el Lugar. Sen. tiene la Jurisdiccion no solo en los subditos q. estan en el Reyno, sino tambien 621. en los q. residieren en qualquier parte, y en Madrid. Sin embargo en el nombramiento pone S. M. B. nombramos por Lugar. Sen. en la dicha Ciudad y R.ª de las.ª porq. estas galabias no son restrictivas de Lugar, o termino; sino de monstrativas de Lugar q. termino en donde ha de residir el Lugar. Sen. con su Tribunal para exercer su Jurisdiccion; y q. en saliendo del Reyno, no pueda exercerla. Provan los Prelados Regulares pueden exercer la Jurisdiccion en sus subditos en qualquier parte del mundo donde q. residieren, y pueden hacer preceptos q. los obliguen en conciencia; los Regulares no, porq. tienen señalada su Jurisdiccion, y no pueden exercer autos de Jurisdiccion contenciosa fuera della; el Maestro y el Lugar. Sen. son Prelados Regulares: luyo etc. y los Prelados Regulares pueden q. por el voto de obediencia. Un Rey, o Barro- segun Bartolo in l. i. n. 80. C. de dignitatib. lib. 12. tit. 1. q. esta fuera de su Reyno, o territorio pu- de hacer los autos de Jurisdiccion voluntaria y no de contenciosa.

La primera dignidad de la orden ha sido la Comendador mayor, su Jurisdiccion es la misma 621. q. la de los Maestros en sus ausencias, o ausencias, o vacantes; y aunq. los Maestros nombravan Lugar. Sen. estos exercian las cosas temporales, pero el Com. m. or. lo espiritual, por ser Lugar. Sen. de auto del Maestro, y en esto se guardara hacer otra com. y asi convocava para la eleccion de

Maestro, y si en monester mandava al electo admittir la Prelacia Maestral omittitid de s. obediencia. En la primera y quarta estancia de las armas, gozia las cruces de la orden, y en la segunda y quarta las de su familia. lleva Gran-Cruz, y la primera vez, y va a Monaca, se haze el nuyho recibimiento, y al Maestro, o a su lugar. Gen. = v. la forma en q. se haze = A. Estan Comienda de Obra dar la tenencia de las Cuervas y tien siete villas, y el Com. m. tiene la jurisdiccion civil y criminal, mero y mixto imperio.

701. La Claveria es la segunda dignidad, hatiendo a su cargo el cuidado de distribuir el mantenimiento nuyho a las personas del Convento; en su sello goza las cruces de la orden, y es llamado la Dignidad, o más propriamte Penonero queda con sus prebeminencias pero sin renta ni oblig. tiene el tercer puesto y lleva Gran-Cruz.

Clavero

702. La Obra es dignidad, y su obligacion es dar los instrumentos nuyho para las obras del sacro Convento; su prebeminencia es gozar las primicias de los edificios, puebla y extinta.

Obra

710. S. M. de quien de la incorporacion nombró un off. Gen. q. fuera Regente del Com. de Aragon, y Cavallero de la Orden, para q. le aconsejase. el off. y no dignidad, por q. la jurisdiccion reside en la persona de S. M. y el off. no tiene propria jurisdiccion, ni es Prelado, pues auy q. algun Cas. o feyle delinque en Madrid conoca la Junta de Amigos, y tiene voto con calidad, y en caso de igualdad prevalece el suyo, obra estas cosas en nombre de S. M. = todas las cosas de la Orden se determinan el off. Gen. con parecer de los demas del Consejo Sup. = menos las cosas espirituales, auy se les comunicados. el Secretario de la Orden (y lo es juntam. de S. M.) auy sea Titulo, en la Junta de Amigos, tiene el ultimo lugar, pero si fuera de la Orden tendria el de su antiguedad.

A. y J. General

Secretario de la Orden

719. El Marques de Caltanajeta delinque en Madrid, la Junta de Amigos de la Orden, le prendio y dio su casa por Carcel, los Alcaldes de Corte, hizieron lo mismo. El Proc. Gen. mto, y el Duq. Conservador de las prebeminencias de la Orden mandó a los Alcaldes, q. requirieran sus autos, con censuras, p. q. devia conocer la Orden. y el Com. D. declaró, q. el Duq. Conservador havia declarado bien, sin haver dicho fuerza a las partes. con q. se queda executorial.

Marques de Caltanajeta

735. Los officios q. administran Jurisdiccion Espiritual son Sub-Com. Sub-Clavero, y Alcaual Gen. el Sub-Com. es el Cayde de la fortaleza y tiene las llaves (q. no sta en el Convento el Com. m. o lugar. Gen. = el sub-Com. haze q. los conventuales obedezcan al Prior, da licencia para q. salgan del Convento; goza en capitulo las culpas de los Religiosos, para q. las castigue el Prior; da licencia q. los Seculares entren en el Convento; recibe los homenajes; unanula y retira a las personas de la Orden q. cometen algun delito, hazelo procho y remitelo al lugar. Gen. = y en ausencia del lugar. de las posesiones de los off. y Beneficis, q. setoman en el sacro Convento.

Subcomendador

742. El off. de Sub-Clavero es para cuidar de los mantenimientos, viene a ser como Mayordomo en el Convento; en las ausencias del sub-Com. haze y execve sus off. =

Subclavero

745. Alcauals Generales tienen la misma Jurisdiccion q. los Obispos, y sus officiales en castigar las obras pias de los Cas. y feyles q. murieren sin testar por su alma; y de executar las ultimas voluntades de las personas q. mueren sin dexar Alcauals particulares, y mandan q. se difinan en su Tribunal dentro de un año; q. los Alcauals Gen. son juntam. Juezes Contadores, y tienen la misma Jurisdiccion q. los officiales de los Obispos, y mandan con pena de excomunion etc. Los officiales de los Obispos, jamas se han entrometido en estas cosas, ni pueden, por estar la Orden exenta.

Alcauals Generales

760. Las Encomiendas son dignidades eclesiasticas, non Abate, sed laic, antijam. tenia cada Com. y sustentava tantos Cavalleros q. podia con cavallo, y armas, lo duro mas de 200. años, pero de que por los diezmos q. tenían, vivian en sus casas, y a cada encomienda se le señalava alguna cantidad para los acompañados, o Paniguados.

Encomiendas

Mea Maestral

La Mea Maestral se componen de 11 Baylos de Cerrova (y tiene siete villas) del de Monada (y tiene 761
tres lugares), del lugar de Zusa, y de las villas de Monera y Vallada. Tiene la orden 22

Tribunal de la orden

Encomendas, y cinco lugares de encomienda, de la jurisdiccion de todas (por V.º capitulo n.º 780.
El Tribunal se componen del lugar.º Genl.; su substituto, dos Alcaides; del Tesoro de la Mea 781
Maestral (señalado poder entrar las Rentas de el Maestre Administrador); del Procurador Genl.
y unida de las Preliminarias de la orden; un Abogado Fiscal; un Abogado ordinario, un Pro-

Tesorero de la orden

Tesorero de la orden tiene un poder todo el dinero y provee de las vacantes y otros efectos
para lo que dispone las disposiciones.

locorro ala orden de San Juan.

En el año 1480. tuvo Mahomero 2.ª sitiada la de la de Rodas, D. Luis Despuig. & Maestre imbio 85
como al Maestre de Malta, a sus costas, y de la Religion, armando un grupo navio con los ca-
valleros y vasallos mas valerosos y nombrando por Capitan ad. Phelipe vivas de Canamar, y de qual
que Maestre. D. Luis Pero 2.º de Picaunt, Cav.º Val.º no.º fue con otros navios a sus costas, para el
mismo socorro, como con efecto lo hicieron, el Maestre de Malta quedo tan agradecido y convido a
Don Luis Pero que dióse por sus armas la de la Religion de San Juan, a un hijo suyo bastardo dio
el Abito y Castellania de Argota, y todos sus descendientes y tomáron el Abito, les corrigió
la animidad desde el dia en que nauyeron, y q.º sin Abito sirviesen a la religion, tuviesen suel-
do doble. El Rey descendiente de D. Luis Pero, Inf.º ms. Zamoguera Maestre Nacional.

los de Montesa donde
deven firmar paces?

En la cavalleros de la orden tiene disputa con un secular, deve firmar las paces en goder del lu- 911
gar.º Genl. de la orden, y por firmar paces en la R.º Aud.º de Valencia, y si contraviniese a ellas
no se le puede executar pena alguna, por ser nullas, y ser lo mismo q.º en las de Sevilla firmado, q.º
lo estubo Phelipe 2.º en su carta dat. en Madrid. 16. de 2.º. 1593. declarando y aunq. la R.º el
Rey de excoptos, y non no tienen superior en el Reyno, no lo es de la de Montesa, lo tiene. y
los Cav.º de la Religion no pueden someterse a otro fuero, ni renunciar al proprio.

quien les arreita?

Los Cav.º seculares y salubridores de la persona de orden, deven ser convenido por la Divi.º 917
dicion de la orden, y lo mismo se observa entre Arrendadores de los bienes de la orden, y sus
fiadores. R.º Carta de 16. junio 1659.

quien les arreita?

El lugar.º Genl.º q.º conuere con la R.º tiene el mismo quito q.º el Governador, Bayle Genl.º o Ma.º 920
de Nacional; q.º es preceden a todos los de la R.º.º menos al Reyente, o a el q.º fizieren el ofi-
cio, aphi lo decretó S.º M.

quien les arreita?

Siempre q.º los Ministros Reales arreitan a alguno de la orden, se les saca y conuere, y Cancellar 921
todos los autos q.º touieren hechos. Y si el Cav.º arreitado no protestare la jurisdiccion q.º se ha-
ze, y por jurisdiccion de la causa q.º orden, le deve castigar el lugar.º Genl.º y para reconocer las
causas de los Cav.º (aunq. q.º son ordenados infamados) o q.º se ha de pedir auxilio al lugar.º
Genl.º de la orden; de la misma suerte y para reconocer las de los Prelatinos se pide auxilio
a los Obispos, decretó lo fu.º M.º en carta de 13. de set.º 1663.

quien les arreita?

Siempre q.º en la R.º Aud.º se trae algo q.º pertenezca a la orden en favor, o en contra, q.º se trata 924
como Criminal, deven abrir los Alcaides de la orden.

quien les arreita?

Siempre q.º alguna villa de la orden q.º se le de la jurisdiccion firmante de obediencia, lo deve ha.º 925
2.º con injuncion del Abogado Patrimonial de la orden; del mismo modo como las villas de la no
pueden firmar de obediencia la jurisdiccion de S.º M.º sin injuncion de su Abogado Patrimonial

quien les arreita?

M.º carta 23. de Enero 1663.
Tambien S.º M.º en su d.º carta de 25. de Feb.º 1668. manda q.º los Ministros Reales no se entrometan 926
con los vasallos de la orden, ni pretendan alojamientos en q.º a las villas de la orden q.º son de todo
Lo q.º las villas Reales son de referencia, aphi en los vasallos no se les puede dar q.º se quisieren, como
en alojamientos etc.º

Del Prior del Convento
es conventual, o clau-
stral.

El Prior del Convento es Conventual, Local y Ordinario; y no claustral, porq̄ tiene la Jurisdiccion con-
cedida al officio y no ala persona (segun Barboza in l. cum Pror. de judic. y muchos otros senten. q̄. la ley
concede la Jurisdiccion ala persona es delegada; q̄. al officio, es ordinaria) y de la misma suerte lo son los Pri-
ores de las demas milicias; que las distinciones han delarado la Jurisdiccion y tenun = Antes de la incor-
poracion del Maestrazgo se puede dudar si eran claustrales, aunque lo mas cierto eran conventuales
por lo q̄. de la incorporacion no tiene duda y lo son por la perpetua ausencia q̄. han hecho los Reyes
Administradores del sacro Convento = porq̄. el Prelado claustral por la ausencia del Prelado principal, o con-
ventual, queda local y ordinario con toda la Jurisdiccion y comia el Conventual; Luego el Prior del sacro
Convento deffu de la incorporacion ha quedado conventual; solo dudando. QD. del tiempo de la ausencia y la
opinion mas comun siente q̄. en faltando el Conventual 24. horas del Convento, queda el claustral ordina-
rio, haciendo verdad vram. Dignidad y Prelado, que de otra suerte quedaria el Convento sin Ca-
beza, y hecho casa de seculares.

Que el Prior del Convento sea conventual se quita; Prior conventual, y ordinario es el Convento no tiene otro
ordinario: refuta; el Prior de Montserrat deffu de la incorporacion no tiene otro ordinario: refuta;
Luego el ordinario y conventual, no solo por ausencia temporal de los Maestres, sino por perpetua que es im-
posible moralmente q̄. se. reside en Montserrat; y del mismo modo el lugar. Sent. no qual refuta en Montserrat
que en el titulo de la manda q̄. reside en la de Vall = Dista en un for. no ha de haver mas q̄. un superior q̄.
fuere el Prior segun la Bulla de la fundacion; luego no lo es el Prior, sino claustral. D. q̄. en un primer año
en Montserrat no era orden, sino Convento particular, el Maestre fue Prelado local y el Prior claustral de este
tiempo se entiende lo q̄. en un año el Convento es el Prior claustral y deffu de la Jurisdiccion en Provincial
Entomias, y Priorato, el Maestre se hizo Prelado general, y el Prior impio a ser Conventual =
En la ley Prior claustral es amovible ad nutum del Abad; el Prior de Montserrat amovible ad nutum de su
Maest; luego etc. D. q̄. tambien los oficios de Maest. Sent. Com. m. y demas de la orden eran claustrales, que
todos los de J. M. durante una guerra y libere voluntaria; y se advertir q̄. en el titulo de Prior del Convento no se
l. m. esta clausula, siendo asy q̄. en todos los Prioratos la pena; no se dice q̄. J. M. haciendo justa causa no podria
quitar este oficio, sino q̄. no lo quitara al q̄. le tuviere sin mucha causa y razon.

Que el Prior de Montserrat no exerce auto alguno de contenciosa Jurisdiccion, sin la qual no hay Prelado con-
ventual, Ordinario, o Local; que solo el J. M. encarcela, retira, o hace procesos a los Religiosos, y la
embia al lugar. Sent. luego el Prior es claustral. D. q̄. como los Prioros habian el año 58. habido Prorog
de las salubridades en q̄. se ha podido la Jurisdiccion. Ya un dudo q̄. no tengan facultad de ejercer Ju-
risdiccion contenciosa, no obsta de xian de ser Conventuales; que para q̄. solo se requiere q̄. la Jurisdic-
cion sea local, fuera poca, o mucha y se exerce sea propria y no delegada. Y todo lo ordinario suelta tener
en muchas cosas limitada su Jurisdiccion, como los Vicarios de Obispos en 40. casos y trae Barboza de gog. q̄.
Epic. q. 3. ally. 54. n. 45. no teniendo especial mandato para el contrario =

El Prior de Montserrat Prelado Conventual de todos los de la orden residen dentro del Con. de Montserrat
pero no de los q̄. estan fuera del; ni en su subdito puede ejercer Jurisdiccion contenciosa. q̄. estan fuera
de su territorio; pero bien podra los actos de Jurisdiccion voluntaria. Los Montserratinos q̄. estan fuera y
en el Convento, no estando obligados a guardar los preceptos del Prior, porq̄. no son subditos, aunque el Prior go-
drá castigarlos, sino los q̄. estan por dilatar en su territorio. Y q̄. el Prior podra absolver de todas
las censuras y pecados venurados al Obispo por el Convento; y de los reservados al Papa siendo occultos etc. 139
y de las censuras de la Bulla de la Cena, siendo occultas, aunque se cometan en materia de la Juris-
diccion eclesiastica, y en confiansa de la absolucion; de las Censuras incurridas por simonia, aunque
fueren contrahida en ordenes; de todas las excomuniones, y censuras impuestas a dote vel ab homine; de los
pecados de los Religiosos; y en las irregularidades contrahidas por homicidios voluntarios; y en los esta-
tutos y observancias de la Orden.

S. M. nombra ahora Superiores Griegos q̄. goviernan q̄. por quatro años, deffu q̄. no vienen Griegos,
y el Superior tiene la misma Jurisdiccion y potestad q̄. tenia el Prior, porq̄. si q̄. este estava enfermo,
o faltava del Con. por distinciones, el Superior tendra entodo, asy q̄. no se hay, con mas razon el
Superior tendra toda la Jurisdiccion = QD. los Prioros eran monges, el Abad de S. Cruzes gregonia
tres hijos, y J. M. nombra etc.

162. Felipe 2. mandó fundar el Colegio de S. Jorge para q. estudiaran los Reyes, despus en el Colegio de Montesa año 1617. se instituyó la Dignidad de Rector, y se le unió el gobierno de la casa y Colegio, en Rector. y porq. el Prior solo le pertenece el cuidado de la Iglesia, y affixion de dignidades distintas, y numera de pades unidas, auyng. casi siempre las tiene en mismo sujeto.

164. El Rector es Prelado Ordinario de la casa, y de todos los q. habitan y residen en ella, que S. M. (como Prelado General de la orden) le es superior ordinario, dándole toda la jurisdiccion y autoridad necesaria, y es certissimo q. el Privilegio Clesiastico Regular puede crear Prelados ordinarios. El Rector es Superior local del Colegio, que no tiene sobre si otro superior en el p.º y el lugar. Sont. vive en su Palacio, y así puede mandar a sus subditos en virtud de Santa obediencia, y con censuras; y todo esto le compete Jure Magistratus, aut Praetoris. Consultore con ocho Cathedralibus de la manera que el Prior del Colegio de Alcantara podrá subminiar Censuras, y mandar a sus subditos con preceptos de obediencia, y responderon que si, Mendo dia. 7. n. 179. S. M. lo declaró con su d.º carta de 10. de Julio 1656. habiendo pretendido los freyles q. el Rector no podía proceder por mandatos, y censuras.

196. Puede el Rector absolver a sus subditos no solo de las censuras al Papa (siendo occulto el delito) Oia. absolucion concede el derecho a los Obispos; sino tambien de las q. el Concilio Trid. delegó facultad a los Obispos (si bien esto es con la limitacion in foro conscientis). Puede y deve dar licencia de Confesar a sus subditos, sino solo impedimentales, o superior mayor. Puede nombrar dos otros Confesores q.º q. confiesen a sus subditos. Puede bendecir Corporales y ornamentos para el servicio de su Iglesia. Puede elegir Confesor para si no solo Regular, pero aun secular, por el cap. fin de Penitent. Organiza a sus subditos en la oblig. del rezo. Y por su dignidad puede ser su Conservador, Synodal, y delegado del Papa, y del Nunio. Esta dignidad es cierta, que es Prelado Regular, y todos los Prelados Regulares lo son.

231. Priori formados son en las ordenes militares ciertos Beneficis instituidos de sus Parroquias Priori formados. en sus Iglesias para los freyles Clerigos con ciertos honores y cargo. Dizense formados, porq. q.º de instituyeron las encomiendas, se formaron estos Prioratos con oblig. de administrar los sacramentos a los Cav.º y freyles de sus distritos, o Provincias

238. Por las divisiones de año 1573. cap. 46. si el Maestro está en Montesa el día de Pasqua de Resurreccion, deve en todos los Cav.º a Confesar y Comulgar en comunidad; sino q. no está en Montesa, ha de cumplir esto allí, o en la Igl.º del Castillo de Lerona, o en la del Temple, o de S.º Jorge, o de la Villa de Borriana y se ha de Confesar con uno de los Priori de dichas Iglesias, lo mismo en el día de Naxidad de n.º s.º y Naxidad de la Virgen, y esto ha de ser vultido confesio maneta en cualquier lugar en q. comulgaren = Por la Bula de la Cruzada que den los militares eligen Confesores Regular, o secular aprobados por su Confesor ordinario, para q. los abuelian de los pecados no reservados a sus superiores; Pero q.º los Prelados mandan q. los subditos vultas, o aquellas fechorias se confiesen con los Parrocos de su orden, no pueden dexar de hacerlo, ni de sufragala dulla, que esto es por el precepto de obediencia.

241. En la Bula del año 1444. se dio facultad a los Priori formados para q. estando fuera del Convento Pauen y obta lo dicho no pudiendo haver facultad.º Confesor de la orden, se puedan Confesar con cualquier Religioso, o Prel.º en el n.º 196. que si el Obispo secular comesta dicentis y habil; y q. los Priori puedan dar licencia a las personas de la orden para hazer lo mismo. Y auyng. q. los Parrocos sino fueren propriam.º Prelados no pueden dar esta licencia a sus feligreses para q. elijan por Confesor a cualquier sacerdote, porq. el Tridentino ha dicho q. nadie pueda oír Confesiones q. no sea Parroco, o tenga licencia del ordinario. Pero esta prohibicion no comprende a los Priori formados, por no ser Parrocos seculares, ni sus feligreses por ser Religiosos excomptos del ordinario; Jasi cualquier Prior formado da licencia a cualquier Cav.º, freyle etc. y resida en su comarca para q. se confiesen con cualquier sacerdote secular o regular discreto y habil, auyng. no q.º q.º aprobados por su ordinario.

Comunion de la orden.
Rector puede elegir Confesor siendo dignidad el Prior podrá elegir confesor secular, auyng. haya muchos de la orden. Puede decir q. el Prior no es vicario.º Prelado, sino con la intnd. por no tener subditos; si S. M. se lo diera, se eritaria su jurisdiccion, y seria Prelado.

Los Priores formados tienen la misma jurisdicción sacramental en los y están en sus conatos, fol. 246.
Prior del Convento, en los y residen en el -

Los Priores formados
en Dignidad?

Dignidad en el derecho can. es: una Administración general de cosas eclesiásticas con prehemini- 247.
nencia en el grado; en las ordenes militares es; una prebenda q se da a los Cav.º ofreytes, y con
ella algun titulo, q incluye dos cosas: cargo de oficio; y honores q por el se llevan mayores q a otro.
La preheminiencia en el grado nace de quatro causas. 1.ª es por la jurisdicción, y así el q tiene
general administración de cosas eclesiásticas con jurisdicción, es propriam.ª dignidad. La 2.ª
es en la institución establecida sea dignidad. 3.ª q.ª por colación de la bula. se reputa por tal
y auto, por derecho no lo sea, se debe tener por tal. 4.ª q.ª un Beneficio es llamado con algun nom-
bre de los q en el derecho son dignidades, como si se avn llama, o Beneficio se llamaran Arcediano
desde su institución, fuera dignidad, aunq no tuviera las preheminiencias q los Arcedianos de
1.ª Cathedrales. así Faciano in cap. ad reg. de Prebendis.

Del primer género son todos los Prelatos Episcopales seculares y Regulares, q los Arce.º y Archi- 249.
prietes de las Cathedrales, por q ellos aunq no la tienen, tuvieron jurisdicción en el fuero concencia-
do. de la segunda especie son los Deanos, Chantres, Huerosos etc. de la 3.ª especie son los Canoni-
gos de Cathedrales (por quales no son propriam.ª dignidades, sino que) y las Preposituras de
1.ª aunq en sus q puede defender q lo son con propiedad por q representan los antiguos Pastores
q administraban las rentas de la Iglesia; como los Archiprietes y Arcedianos representan a los
de su tiempo en jurisdicción en lo concencioso, y son propriam.ª dignidades -

Los Priores formados son dignidad q del 3.º género, y del 4.º por aynq es Verdad q Panormitano 253.
aunq este modo de hacer dignidades por el nombre, pero Faciano dice q si a nombre se junta
la comun opinión y fama, se es dignidad de beneficio; los priores formados ademas del nom-
bre tienen la comun opinión y fama en la religión y el Reyno, pues innumerably veros han si-
do fueres Conservadores, Syndicals, Cancelleros de Concenciones etc. delegados del Papa, y Nuncios.
Tienen muchas preheminiencias, y en otras cosas de un tanto y cubren delante del Maestro (q.ª son
Regular) y el Mag.º le trata con el título q a los Abades; q es: Venerabili y Amado nuestro,
y así si hubi.ª Originalidad, le ven gozar de todas las preheminiencias q tienen las dignidades secu-
lares y Regulares -

Prioratos de la orden.

En la orden tuvo dos Prioratos, a los q quedan pocos. El Prior de la orden de S. George de Alfa- 288.
por q prior mayor de su religión, es el primer de q después del del sacro convento, por representar
aquella gran dignidad, viene a los Barones por cada una de quatro lugares, de los q uno es suyo,
y así tiene muy fundada preheminiencia para tener voto en Cortes, y concurrir a los oficios
de la diputación de Cataluña, y en sus terminos exerce toda la jurisdicción civil y criminal.
El otro Priorato de S. George, es de la bula de bat.º, y haviendo tenido gran playto con el Rey, y 285.
Clero de S.º Andres, por sent.ª de arbitrio dada en 12 de Oct.º 1418. se secularizó q el Prior qndiese
bendición aya, gan, y lo q le parciesse; y dar sepultura a todos los Religiosos de su orden, sin asisten-
cia del Rey y Clerigo de S.º Andres, y sin q pagasen cosa alguna al Rey por derecho de sepultura;
y q los de la orden q estuviesen en dicha casa no tuviesen oblig.ª de recibir los sacramentos de la
Parroquia, sino q pudieran tenerlos en su bula; declarando no q no se le molestia la instancia del Rey
se pretendia q esta casa era secular, como la Capilla de la un.ª y del Colegio de S.º Thomas, por q antes
era regular, y después q.ª tuvo coligial q pasó a ser comunidad Religiosa.

El Prior para celebrar algunas fiestas entre año solia llamar algunos Clerigos de S.º Andres, 294.
voluntariam.ª; el Clero firmo de derecho, pero mandandolo S.º M.º se apartó del playto, y q
llaman a los q se parca de otras Parroquias. Así queda la bula de S.º George entodo exempta de
la jurisdicción del Rey de S.º Andres -

Antes havia un Prior formado q se devia; del señor Maestre, q era como Capellan suyo, pues 306.
le devia Misa, dava la bendición a la Misa, y le administrava los sacramentos, y a toda
su casa. En lugar de esta estan oy los dos Capellanes de S.º M.º = el sacristan mayor del sacro con-
vento tambien es dignidad; y el vicario de valladyn.º se le da título de Prior formado.

310. Hay en la orden tres generos de Curatos. El 1.º porche S. M. como Prelado della orden Personar & co
 Sívido, Sín dependencia de Ordinario, por solo S. M. en aquellos Curatos. El 2.º presenta S. M. como
 Patronal Ordinario, y este aprueba la persona, y dala colacion y posesion de los Curatos. 3.º propone
 S. M. tres Curatos del Ordinario, y este elige al que quiere. ^{del primer genero son las Vicarias de}
 Montea y Vallada.

312. Del segundo genero son las directorias y llaman de Covera, S.º Mathis, Chert, Canet, Calig,
 Aubas, y Alsobact, y esto es por Bullas Ap.º y Sínonius de curia pedida y las demas de la
 orden sustenta calidad para Religiosos, se curan alemanas. Del tercer genero son diez y seis
 directorias en S. M. presenta al Ordinario tres directos Religiosos, quidenogomise secularis, pero si
 unquy haya un Religioso habil, y aprobado, debe ser preferido a los seculares por Bulla de Clemen-
 te 6.º de i. de julio 1604. No ha sucedido caso en que la hay a dexado de ser uno de la orden, pero
 siempre ha havido aprobado.

384. En el convento de Montea hay siete Beneficios, que provehe S. M. un frayle Clarigo. Tambien
 provehe S. M. otro fundado en la Parroquia de S.º Mathis, cuyo Patronato pertenece tambien
 a S. M. como a Maestro = Hay en el Con.º Maestro de Novicios para todos los y novicia, Maestro de novicios. Ca
 auy en tiempo de los Maestros (como en la Cartuxa) a cada novicio a quien habian señalar ^{por mayor, enfermero}
 el Maestro, y havia tantos Maestros como Novicios = Cantor mayor, y subcantor tienen ^{Pitanero etc.}
 cuidado en el coro, y lugar preeminente en el = Enfermero para curar de los enfermos =
 Pitancero, o Cillerero y chula de alimentar la comunidad = y otros oficios.

392. Prava claram.º del modo como pueden los de Montea disponer de sus bienes. Tienen facultad Desapropio q.º hane
 para disponer de ellos y los adquirir por la orden libremente. Solo los Com.º y Prioris tienen obli- ^{gacion de}
 g.º de dexar su parte al convento. De todos los muebles, y sitios pueden disponer, y usar, estando ^{hacer los militares}
 Congruencia de animo y fugacion de S. M. como Prelado q.º gothien, lo entre-
 garian sin ocultar cosa alguna. y deben hazer cada año de desapropio un con su inventa-
 rio. Las demas Constituciones antiguas no estan en observancia.

La Sant. de Clemente IX. en su Bulla de 29 de febrero 1668. ha hecho gracia al Con.º de Calatra Prior del Con.º de
 va para q.º elijan por Prior de su sacro Con.º a un Presbítero de la orden, no obstante qualquier ^{Calatrava e Style.}
 provision del Abad y Convento de Morimundo. el Con.º ha remunerado sus breves, y otros
 en mano de S. M. como Gran Maestro y del Con.º de orden, para q.º tenga la eleccion de Prior,
 por evitar los inconvenientes, e inquietudes de las elecciones, q.º las hazen los Conventuales.
 Con esto queda Montea con puerta abierta para q.º se de los origino; auy S. M. lo podria ha-
 zer sin consultar a la Sede Ap.º por las razones ponderadas =

Fin de Montea ilustrada =

En el año 1633. quando en los ministros Reales a D.º Sr.º Simante Cav.º de la orden del Con.º de
 Montea con los deudas, annos repartidas, y auditorias. Estando en la orden de la
 prior saber Comendado antes de tomar el d.º, vitimer merced de la Comendado de Montea
 una semana de un d.º de un d.º, por medio de los ap.º. En consecuencia de esto
 vielle por la orden, y uno en la division de la, un q.º pretendido no deca q.º de S.º V.º Cruxi off. 80. n. 2.
 no de la Religion por no ser exco.º, y por haver tomado el d.º Comendado de Montea ante et Mathieu de Regime.
 de tomar el d.º. S. M. en la carta de 23. de Mayo 1633. decidio la continuation to. 2.
 en esta forma, q.º en el d.º de la muerte deia q.º de S.º de S.º de la Religion, y
 tovar su conocimiento al d.º. En el q.º del mismo modo la causa de las p.º de
 veniente de investigar con la persona al d.º. por tocarle su conocimiento; pero q.º la p.º
 las, y demas annos repartidas por el d.º. con q.º fundado a.º de S.º son perdidos, y no
 las deven restituir los ministros Reales. Quando un.º en un d.º de alegaciones.

Valens in parant.
adno de refug. §. 2.
n. 7.

Los Cistercienses tienen privilegio de no poder ser convenidos por Decretos Ap. sino es que
en el mismo se mencione el Papa de dicha Orden. Hx. in c. cum ordinem. 6. de re scriptis. Pa-
reos qto se puede aplicar a las Ordenes militares Catalanas por ser Cistercienses, q quibus
salade Montea, contra por la Bulla de la fundacion de dicho to halli en Mendo de ord. d. 1. n. 12.
Multi opinantur Novitium haberi pro seculari, cu retineat omnia bona sua, et beneficia cog.
qua etc. de ele. coning. c. beneficium de d. 1. in 6. et habeat testamenti. factorem, qui reli-
giosi denegatur c. 2. de testam. c. notis. 12. q. 1. Conudo in collect. ~~2.~~ 68. ad c. tanta et
Ovis. qui filij sint lq. n. 5. Contrarium est verius q novitius habetur q persona eclesiasti-
ca per tex. in c. religioso. §. 1. de sent. excom. in 6. quo probat novitius agrotatq religiozi qua-
dere privilegio. c. siquis in dente. 17. q. 4. c. duo sunt genera. 12. q. 1. et sic novitij sunt
ut professi, licet verocabiliter. Joan. And. in c. religioso. post prim. de genit. in 6. P. q. 2. sunt
in habitu, et tam monachi, et religioze debent secundum eum habitum, et statum iudicari
si vero. 2. de sent. excom. c. recedentes de statu monachor. maximi ubi sit presumptio fuisse
ingressum monasterium animo perpetuo remanendi; et licet fieri possit ut exeat, id, donec
contingat, in consideratione habendum non est. D. q. 4. favore religioni. sufficit aliquid
ingressum esse, sicut in quoque de quibus d. 1. §. cepisse. de polluit. et propter hanc rationem potest
novitij statari sine solemnitate in testandis servanda. Canev. var. lib. 2. c. 1. an. 118.
ad 124.

et (in fallis) trite omni
non est expectandus.
vulgari turig.

In nro Regno novitij Ordinum militarium tanquam Religiosi iudicantur per Regia egi-
talam folio nro memoratam, et etiam sunt exempti ab onere siffarum, et impositionis.
Culas Religioze exemptas de Ordinario, se quidem recurrit a sede de q. sing. de hayadado
sentencia contra religion, q sin necesidad de la comission vna subscrita manu s mi-
gora el capitulo cause omnis del con. de J. trem lugar en los subditos de los ordinarios,
no en los exemptos. Marg. part. 1. fol. 254. n. 68. ubi seq.
Pratiam. disp. foran. cap. 363. n. 26. et 27. probat in decis. Ptoz milites militiarul secularul
matrimonio vtentes posse disponere de reb suis, et nudi Religioz, ne personas eclesiasti-
cas. et de rebus C. Fred. non emittendi professionis intra annum procedere tanis in religioze
militari, non in alijs.

Laurentius Beyerlinch in Poliancha, sive theatro vite humane sic. d. verbo. Religio
fol. 202. f. ait: Ordo de Montecia a Guichelmo Crelino equite fundatus.
et fol. 228. d. ait: Jacobo 2. Aragoniz, Cataluniz et Valentiz Rege per legationes
agente, ex pcedi que Templarij in Valentino tractu obtinuerant nova et mili-
tia continebatur anno. C10. CCC. xvij. a Joanne xxij. Pont. max. et impe-
ratum Cataluniz quidem contributa, proprio tamen Magistro vite candida, et
cruce rubra insignis, Simphii, planaque Cisterciensis instituti legibus vivere
mandatum est. Præcipua sedes Montecia vnde et militij nomen. Inhabebant
id temporis Mauri littora Valentina: quibus tuendis egregiam equites vite ope-
ram præbitere. Primarius istius instituti auctor fuit Guichelmus Crelinus, vir
fortissimus. Solent autem equites vbi in vexillis militariis cruce nigra,
viridiane colore distinctas, in scutis autem vestibus que cruce et dixi, ru-
bras præbere, et castitatem omnes profiteri.
Inter Magistros ordinis merito laudatus Jacobus Jacobi Aragonie Regis filius: cui Eleo-

15. ut de ref. m. 7.
quid d. d. m. 7.

, nova Regis Castellae filia cum egi deponata, ea instata p[er]tinque militib[us]
 huius nomen dedit, laudatissimeque scribit. Notra atque huius Falco Valentinus,
 huius ordinis miles insignem de quadratura circuli commentarium edidit
 in Anturq[ue] typis Bellerianis plura qui vocat Joannem Manianam, Consalvum,
 Brasorem, Molinam libro de Nobilitate Hispaniz, aliorumque eius Provinciar[um]
 Historicos consulat. Qui quidem Uranismi Consensus non ad Iacob. 1. co.
 gnomento Fortunati; sed ad Iacob. 2. Aragoniz Regis tempora huius
 laudatib[us] militib[us] initia referant. Ex quibus patet et Crugbrum Lanu-
 vium, in Chronico suo huius, infra p[er]geram anno d[omi]ni 1233. aduri-
 bere - Huiusque Regem huius.

La concordia de las Jurisdicciones de San Mateo como Rey, y como Maestro de
 Montrea se hizo en esta forma, y se reduce a diez capitulos.

1. En todo el Maestrazgo affi v[er]yo como nuevo, y en las Villas y lugares del, y en to-
 das las Villas y lugares de las encomiendas, finela orden toda Jurisdiccion, mero,
 y mixto Imperio; sino es en las Villas de onda y Villafama, donde no tienen
 mas de la Jurisdiccion Alfonsoina, y en Benicarlo y Vinaroz, donde no exer-
 cela orden mas de la dicha Jurisdiccion Alfonsoina, por estar secretado el mero
 Imperio en poder del Governador de Valencia a causa de la litigendencia q[ue]
 tiene elyndico de dicha orden con la Villa de Pamico la; y en los lugares del
 Baylio de Moncada, Silla, y Cueva, en los quales, por estar, como estan secre-
 dos, dentro de los terminos generales de la Ciud. de Valencia no tiene la or-
 den mas de la dicha Jurisdiccion Alfonsoina; y en las Villas de Ademus, Ca-
 selfabi, y Burriana, donde la orden no tiene mas, q[ue] sola la gerencion
 de los frutos, y rentas sin Jurisdiccion alguna.
2. En todas las dichas Villas y lugares, donde la orden tiene el mero y mixto
 Imperio con toda la Jurisdiccion, le pertenece el conocimiento de las causas, assi
 en la primera instancia, como en la gr.^a y seg.^a apelacion; como tambien en
 la tercera y quarta, en caso q[ue] las sentencias sean diferentes.
3. En los lugares, donde la orden gozre tan solam.^{te} la Jurisdiccion Alfonsoina, tie-
 ne tambien el conocimiento de las causas assi en la primera instancia, como
 en la primera y seg.^a apelacion, con segun y como fue declarado en la senten-
 cia de los linos Juris q[ue] se dio entre elyndico de la Religion de una y el syn-
 dico de onda, y Procuradores Fycales nuestros de otra en el año 1422, la qual
 es acto de corte del Rey Don Alfonso, dada en virtud de comission que se le dio
 en las Cortes del año 1418; y con otro acto de corte del año 1419. fue de nue-
 vo confirmado el poder de los dichos Juezes, y como atal con executoria Real
 fue confirmada, y mandada guardar, y mandamos se guarde, y con ellas se
 declaren las dificultades que se ofrecieren entre las dos Jurisdicciones en los

Lugares, donde la orden no tiene mas q la Jurisdiccion Real. Pero esto
no se aplica en las causas, en las quales fuere el Actor no vasallo de la orden,
y la sentencia se diere contra el actor no vasallo; porque en este caso al actor
no vasallo le es lieito apelar aun en la primera apelacion a los oficiales Re-
ales segun los fueros que comienzan: Si Civitatis, et totos los habitantes. rub.
de Jurisdic. om. iudicium -

En lo extrav. se dice q
los Vasallos de Montrea
no pueden recurrir
al Rey, ni al Govern.
de las injusticias, o gra-
vamenes del Maestro
de los lugares, ni Com.
o sus Ministros, sino
si en caso q pidiendose
reparo del gravamen
no se hiziere; y cessa
el recurso, si el Maestre
o sus Ministros dieren
alto q recurran. Affes
no sospechosos. Y de-
clarado el recurso justo
o injusto, la causa buel-
va a la Religion.

4º - Las causas de los pugniles y miserables personas de los lugares de la or-
den, no se pueden evocar por los Governadores, ni Real Audiencia, porque esta
Regalia, que es comunicable, fue concedida a la orden (demas de lo q resulta
del fuero del Rey Don Martin en el cap. 1. in extravagan. rub. de modo et for.
ma qualiter Vasalli Magistri Munitione possunt habere recursum ad dñm Re-
gem) con el privilegio del Rey Don Alonso el 3º del año 1441. por el qual
se prohibe la evocacion de semejantes causas en riesgo de los va-
sallos de la orden, ofendiendose el Auto de Corte, concedido en favor de los mi-
sitares en el año 1428. en favor de la orden, y de los Maestros della. el qual
nos queriendo cumplir con el motivo de la Union q hizo la sede Apostolica
de la Administracion perpetua del Maestrazgo, con la Corona Real de Aragon
(ibi: ut iura iurisdictionis, privilegia, libertatis, gratie, et indulta illis con-
cessa melius, et efficacius serventur) somos servido mandarle guardar,
y en quanto mejor fuere, concederle de nuevo. Pero las causas q ver-
daderamte tocan a las Universidades de todos los lugares de la dicha orden,
se quedan evocar a instancia de las dichas Universidades a la Real Au-
diencia y Governacion, como ha sido declarado con sentencias publi-
cadas en el 1º Consejo de Aragon, en favor del Syndico de Cervera a
4. de Setiembre de 1551. y del Syndico de Onda a 2. de Marzo de 1584; de-
clarando ser causa de Universidad solamte para este efecto, aquella, en
la qual se tratare de Interessi proprio de la Universidad, como Univer-
sidad, y no q se ~~tratare~~ tratare de Interessi proprio de los particulares,
como particulares, aunque en ella haga parte el Syndico de dicha Uni-
versidad, porque las tales causas no se quedan, ni deven evocar; y si al-
gunas se huvieron evocado, mandamos sean incontinenti restituidas -

5º - El Conocimiento de las causas de los delitos y crimenes de lesa Ma-
gestad, plagio, o collar, o falsia moneda, y el conocimiento de amortiza-
ciones, o naufragios, toca a la Jurisdiccion Real, y no a la orden.

6º - Los Cavalleros, y personas militares, que no son del Abito, domi-
ciliados en las Villas, y lugares del Maestrazgo, y encomiendas, assi en
las causas Criminales, como en las Civiles, son del fuero, y Jurisdiccion

Real, y no de la Orden; excepto si los dichos pleitos civiles no fueren por razon de cosas q gozayessen los dichos Militares tenidos y obligados a fendo, censos, o cierta parte de furos, o de servicios ala Orden, o q^{do} los tales Cavallos fueren de furos, y el res vasallo de la Orden, porque en estos casos seria el cavallero obligado a seguir el furo della.

7º El conocimiento de las causas de los delitos hechos en caminos Reales de las Villas y lugares de la Orden, toca ala Orden y sus Oficiales privative, respectu inviditionis regalis, q^{do} son cometidos por vasallos de la Orden; pero si son cometidos por no vasallos, las tales causas se podran evocar por los Oficiales Reales ala R. Audiencia Criminal.

8º El derecho de visitar y yndicar sus Oficiales, o ex officio, o a instancia de parte en las Villas y lugares donde la Orden tiene toda la Jurisdiccion Mero y mixto imperio pertenece ~~ala~~ a Nos solo como Administrador perpetuo della, privative ad Regios Oficiales, Lo que se infiere necessarium^{te} del Sobredicho furo, o auto de Corte del Rey Don Martin. Pero en las Villas, y lugares donde la Orden no tiene mas que la Jurisdiccion Alfoveina, pertenece a Nos solo como Administrador perpetuo della; y a sus Oficiales en el dicho nombre, visitar solamente los propios, y rentas de las Universidades, y el regimiento dellas, privative ad Regios Oficiales.

9º El desmembrar, y Erigir Universidades, con creacion de nuevos Magistrados para exercer la Jurisdiccion, aunq se pretenda, pertenece a nos en nombre de Administrador perpetuo de la Orden en las Villas y lugares della y que el Maestro de esta Orden, sea en tal posesion antiquissima de mas de 130 años, la decission de este articulo nos la reservamos, para decidir q^{do} se ofreciere el caso, sinq por esta reservacion se pueda causar, ni cause ningun perjuicio ala Orden, ni en posesion, ni en propiedad.

10. Siempre que se ofreciere dificultad, o sobre la inteligencia de lo contenido en la precedente declaracion, y provision, o sobre algun caso occurrente q se duide, si toca el conocimiento del ala Jurisdiccion Real, o ala de la Orden, mandamos se suplen el Regente la Cancilleria, y el Mayor mas Antigo del Lugar^{te} Sen^{or}; y decidan la duda dentro de cinco dias, q fueren movida, el qual tiempo le quedan prorogar otros cinco dias; y siendo conformes se execute lo q en conformidad resolveran, sin dar lugar a pleitos; y si discordaren, lo remitan al Cons. Sup^{mo}, advirtiendo cada uno de suparte al Vicecanciller, y Off^{te} nro en la Orden de lo q se les ofreciere respectivamente para justificar su parecer. Dado en Sta Ferrn^{de} a 2. de nov. 1596. Yo el Rey. Se publico en Valencia a 3. de Dez. de 1596. Esta registrada en Curia Valentiz tertio. fol. CXXII = Regememion de la Orden. Tom. to. 3. de. 10. n. 13

en las Cortes del año 1266. pido el bres elipitico en el auto 48. q los cavalleros professo de qualquier
 habito fuesen exentos de obervias assilulas Parroquias de Val. como del Reyno. Decreta su Mage.
 segund yastipochado en el guro 94. de dize Cortes = en el guro 94. piden los tres bra-
 sos q los de la Audi. ni los de. Abta no se quidan lo unni de obervias ni otros gabs Parroquiales,
 y Decreta su Mage = Plan a su Mage. q se guarde lo acostumbrat, y quant fuerchira lo cas, se
gaca justicia. Se hade ver que es lo acostumbrado.

Don Felix Miro de Ayala pretendio el habito de las. de juricia de Juan. Pufiende impedimento en
 Malta, porq tiene los quatos (que son de. Abuelo materno. Abuela, y Abuela gaterna. tudinet)
 de Ciudadanos honrados de la rila de xaba; Declaro la Rota en dos sentencias que devia ser admi-
 tido al Abito que batavan y fuesen los quatos de Ciudadanos de Conquista; y de immemorial;
 o honrados, y q lo fundavan en la decision 9. del 3. to. de Leon = en la to. de Leon = en la to. de Leon
 ro la Rota en 14. de enero de 1662. coram v. v. r. p. Decido la Rota que los Ciudadanos hon-
 rados podian ser repetidos del habito de s. Juan, y en este caso reformar las dos sentencias
 antecedentes, pero que Don Felix Miro devia ser admitido, por quanto por estos dos quatos (que
 se le impugnaban) havia probado bastante m. de Ciudadanos de immemorial. Y assi
 obtuvo el habito de Felix Miro. Dixome dias q Felix que en la Rota tomaron q se tompe.
 ramento para consolar ala Religion de s. Juan, y el vino bien en ello de q repelieran a los
 Ciudadanos honrados, porque no le causava perjuicio habiendo probado la immemorial,
 pero que si el, o el f. de la Rota de Val. huvieran hecho instancias, y el no huvie-
 ra consentido, se huvieran confirmado tambien el cabo de las dos sentencias de que
 los Ciudadanos honrados deven ser admitidos.

esto es que ni por si,
 ni por sus padres, ni
 abuelos huviesen
 exercido oficio me-
 canico.

su Mage. en su Pragmatica Dey en Madrid 1623. a 10. de febr. mando q en
 las gruebas de limpieza, chidalgia, en qualquier Tribunal, mag. colegio es no se
 admitan billeres sin firma, y si se admitieren sean de ningun efecto, sino es
 q en ellos se autoren sanbenitos, o escrituras publicas por las quales se enduz-
 ga de fecho en la limpieza, y en este caso se da credito a lo q resulta de los sanbeni-
 tos, o instrumentos, pero no al papel sin firma.
 Quelas palabras q se huvieren dicho en gendernia, o extrajudicialm. en
 corrillos, o conversaciones no osten, sino se da mas noticia de ellas q
 haverlas qdo.

Quetros autos de limpieza, o nobleza han authorialde cora su gada, de ta l
 fuente q no admiten grueba en contrario. Entendiendo por estos autos pri-
 tivos los de impugnon (en g. entran familiaruras) y del Consejo de ordenes, y
 Religion de san Juan, y de la Audi. de Toledo, y de los quatos colegios de sala-
 manca, y de de Alcalá, y Valladolid, y de otros Tribunal, y de colegio,

q. comunidad alguna. No admite prueba en contrario, aunque des-
gusante de alguna causa, q. se ignora antes de los autos positivos.
No todos quienes los libros venden, o dibujan en ellos hay memorias de
linajes infectos, es pena de 2000. y dos años de destierro, por ser el
libro de trojezo, q. no se le debe dar credito.
Irae gra Pragmatica Sorrelanca iuris spiritualij. lib. 13. cap. 22. fol.
mibi. 389. y Escobar de puritate sanguinis.

Delitos de los mili-
tares de Castilla.

1.º milites ordinis castelle committunt delictum in hoc Regno, nisi Commissarius
specialis Conclij ordinis, et ei tradit' causa et persona et ha commissioes nullum
s. cu' litteris approbatorij vulgo, sobre carta Conclij dragonis, nec aliter exe-
querentur. Hac sobre carta tri' in castro non conceditur. f. de reus tale com-
missioes delictum q. cu' in castro legum a Regia iurisdictione n. liberaret supra
Concordia Conclij de Offorno Carluat. to. 1. disp. 2. lib. 1. n. 433.
2.º in casis inquis et probable personas ecclesiasticas amittere beneficij fo-
ri absq. relaxatione vel degradatione vsi se enormiter immisceat, absq. q. e
habitu clericali incedat
3.º casus que lata fuerit sent. contumaciter contra reum absentem, q. tunc negant
allegare fori declinatoria, et licet culpatici nequeant pro renunciare, ad opus
et hinc renunciatione, cuius Rex sit iudex competens exemplum ex reuigila
pontificio, et immemoriali consuetudine. Respi to. 2. fol. 53.
et n. inquit q. cu' Rex procedat contra exemptos, ut delegat. Ap. de be-
nificiis secundo per Canonico, et n. secundo Municipali, sed illi n. am-
mittunt privilegium. Contrarius est iudex qui relaxant fructus seculari, sed
amittunt privilegium.

Monasterio de la misma
orden de Calatrava, q.
con Cisterciense.

Monasterio no es distinta religion de Calatrava, sino un convento Calatravense de la
misma religion de Calatrava, situado en el Reyno de Val. en el castillo de Montesa
Respi fol. 55. n. 4. et 5. Saenger p. 1. n. 247 = esto mismo se prueba de
la Bulla de la fundacion p. 1. n. 34. concedentes Magistro et fratrib' ordinis su-
perioris (id est Montensis) q. omnia privilegia gaudeant, que Magistro et
fratrib' eiusdem ordinis in dicto Regno Castellis consistentes, sunt ab ap. sede
indulta. lo mismo en la Bulla l. p. n. 70 = d. p. 1. n. 74. en el instrucciona-
to del Card. Borja: quanta domum, sive monasterium fratrum or-
dinis Calatrave in Castro de Montesa Valentini Diocesis = d. p. 1. n. 88. ibi:
ratione noui monasterij ordinis Calatrave apud Montesiam noviter erigendi
de la Procura p. 1. n. 107. hecha por el M. de Calatrava al Com. de Alcaniz pa-
ra que de Abito y reciba profesioes es y dice que monasterij nouiter contra-
cti de Montesa, et de ordine nro in castro de Montesa = d. p. 1. n. 166. la dona-
cion de Montesa hizo el Rey Maymo: Papa ad sup. nro ordinavit. nouum
monasterium ordinis Militaris Calatrave fieri in castro de Montesa = n.
174. el mismo Rey D. Maymo. circa erectionem monasterij ordinis Calatra-

ve in castro Montis. n. 177. el Papa: monasterium de Montea ordini Calatraven.
 Valentin. dicens = p. 1. n. 181 = 193 = 205 = 228. 235 = 335 = 341 = 366.
 militij, Calatraven. de Montea Cisterciens. Ordini = 412. Ordini de Montea mil.
 Calatr. Cister. ord = 422 = 451 = 457 = 480 = entodo elos n. n. de la l. p.
 se intitula Calatr. Ord. y en muchos Cisterciens = Calatrava infra diff. en la fund. de
 su orden. fol. 28: Todo esto es hablado de Montea y su orden de Calatrava aunq. distin-
 eta indiferentes provincias y Reynos = et fol. 77 en el preambula a la bula de la fund.
 de Montea = Lon. to. 1. dec. 89. n. 15 =

La orden de Calatrava es cisterciense. el M. de Calatrava D. fr. Nuño Perez de Guinony Calatrava es
 año 1187. fue al capitulo del Con. de Cister con cartas del Rey, pidiendo incorporacion Cisterciense.
 su orden a la de Cister; lo que hizo el Rey. Con. señalándole casa Madre a Mori-
 mundo - Diferencia de Calatrava de 1652. fol. 22 = el M. D. Martin Marty. año 1195.
 pidió segunda vez incorporacion de su orden a Cister, y la consiguió del Rey. Con. y
 obtuvo aprob. del Papa. fol. 23 = el Rey D. Juancho hizo donacion de Calatrava a
 la Congreg. Cisterciense, y a Raymundo Abbad de Vitero, y a su Frayle fol. 33 =
 Bullas que dicen: Magistro et fratres de Calatrava secundum ordinem Cisterciensium
fratrum viventium in perpetuum - fol. 37 = lo mismo en la bula del fol.
 39. y mas: institutio qua Abbas et fratres Cister. vobis (Calatravensibus) non ut
familiaribus, sed ut veris fratribus fuisse dicuntur = idem fol. 45 - 51.

La orden de Aviz es de Calatrava Bulla del fol. 72. Magistro et fratribus elborensis
militis profesii ordinem de Calatrava, y de puer: cum profesii sitis ordinem de
Calatrava et sus concederis privilegio de Calatrava
 la de xpo es de Calatrava Bulla de su fund. fol. 87. qui ordinem proprium profiteantur sub
observatione regule de Calatrava in Magisterium domus Ordinis militie Calatra-
vensis de Avizo y concede a la orden de xpo todos los privilegios de Calatrava =
 fol. 140. Bulla: Sti Jacobi de Gata, de Calatrava, et de Alcantara, Sti Augustini
et Cisterciensis Ordinis militiarum etc.

en el c. canonica so. de sent. excom. se estirando el privilegio de los Regulares obtaq. la hueridi-
 (de los superiores les abuelvan q. hueriren puestos las manos en otros Re- cion del Maestre.
 gularis) a la Religion de Avizo, para que el Prior Freyle les abuelva.

No haviendo Cameller en el Reyno, el Maestre de Montea era tennero entre las
 Jurisdicciones eclesiasticas y Real. for. 2. Cur. an. 1564. fol. 1.

Las Viudas de los Cav. de Montea y de mas Ordenes gozan del privilegio del fue-
 ro, y de la exencion de rias Diana p. 6. brae. 8. ref. 6. et p. 8. tr. 7. ref. 23.
 Vngi ob. a n. tratado latamente Amaya in l. fi. C. de lib. 19.
 y trae q. el Maestre de Calatrava conoio de una muger de un d. de Capulla un.
 y comulo un homicidio - impugna a Amaya, Jacobi de mth. edit.

Pitini: Calatrav. cap. 14. tit. 2. dize que el cap. 10. de los de 1522. que el Com.º que se quiera retirar al Com.º pague por su comida y lavado cada mes diez ducados. el Com.º sea de diez, y el Prior tres ducados, y lo mismo paguen q.º estuvieren preso, o reclusos.

En el cap. 2. tit. 26. se dispone q.º ninguno de la orden Calatr. pueda ser fiador por otro en poses, ni en mucho, sino es con licencia de S. M., o de los Maestros y portazgo de 100. 10. para de q.º la fianca sea nulla y a que 20. florines - ni ser testigo ~~en~~ ni jurar en causa q.º fuera de las de la orden, sin licencia de S. M. 10. para de 10. florines.

A 28 Junio 1671. mandó su Mag.º que en la proffion que se haia de hazer a la Canonizacion de S. Fr.º de Borja (Com.º y Froze de la orden de Santiago) fuesen todos los Cav.ºº y Froses de qualquiera del Consejo P.º con mantos capitulares, en forma de Capitulo, siguiendo luego el serm.º de ordenes con mantos, y precediendo, y rematando la proffion el Presidente. La orden repuso q.º no havia exemplar q.º la orden hubiese concurrido con el Com.º que q.º dho. el Principe de Gales, las ordenes militares trajeron entre sí sus proffias entre sí precediendo, pero el Consejo de ordenes fue entre los de mas Consejo. De una y otra parte hubo replica pero habiendo hallado el Decreto q.º traigo Ph.º 4. q.º la Beatificacion del mismo santo de q.º se hizo la orden y el Com.º que q.º precediese, persevero su Mag.º en su resolution. Excusose assi que fuese de religion, seguiese el Com.º con el Presidente el Condestable de Castilla. wa en el cuerpo de la religion en el lugar q.º le tocava por Religioso particular el Conde de Medinilla q.º fero ante el Presidente de las ordenes, y entonces del Com.º de Indias - lib. Das. Sagrado, y general en la Canoniz.º de S. Fr.º de Borja. fol. 38. et fol. 71.

S. Thomas fuit monachus S. Benedicti familiaris, et amator, utpote nutritus ab eis in monte Cassino. Silvester. in sum. verb. religio. l. n. 10.

Munda de ordin. disp. 2. n. 33. esta munda de Borja q.º prohiben a los Cav.ºº de las ordenes militares el someterse a jurisdiccion secular, y que sean fiancas de personas seglares. y otras q.º prohiben a los Juzez eclesiasticos (sino son Juzez de la orden) excomulgar a los militares - in cap. sicut 13. ibi: cum Beatus Benedictus in Regula sua, quam ferè omnes Monachi observant, iurare omnino prohibeat. de iure iurando. ubi sic dicitur lib. 2. e. ad dicitur Benedictus. Regula 10. 2. 13. monast. lib. 2. tit. 6. disp. 4.

Nobilitas adquiritur ignoranti, quia non est in voluntate accipientis, sed in dante Prin-
cipi conferentis, quod per mortuo, vel nondum nato potest conferri. Martone de vita
hominis q. 36. n. 2. ^{Trinag. cap. 9. n. 32.} nam collata nobilitate infanti, satis est,
q. cum reviverit, non contradicat. ^{Narb. n. 10. ^{Prin. de 37. n. 8. et 14.} Princeps potest concedere}
Legos ex filio primogenito in successione gadercomisti instituti per via Maiora-
tus excludit patrum, id est filius secundo genitus, nisi testator disposuisset ut ga-
trium preferretur; idem est in alia hereditate. ^{Leo. th. 1. dec. 109.} et hae voluntas testatorij
debet ex parte contineri, nam et si institutor maioratus cavisset ut post filium primogenitum secun-
dogenitus admittetur, adhuc preferatur nepos primogeniti, q. n. intelligitur hanc fuisse vo-
luntatem testatorij. ^{Covar. ^{Prin. de 39. n. 11.}}

Notarius debet praestare cuilibet instrumentum, dum illius interit, mediante solutione
pro labore scribendi; et ut iudex iubeat notario ut praestet, non sufficit q. par iuret, non
animo calumniandi facere, sed ipse iudex, per scripta instrumenti verbi, breviter cogno-
scere an eius interit. Notarius recte potest pro uno instrumento duplex salarium recipere,
vnum pro valore, ut puta si sit contractus decem pro mille, si sit testamentum sexdecim solidos pro
mille, dummodo salarium non excedat 25. s. et aliud salarium q. labore scribendi copias, aut mun-
danas. Et qui petit instrumentum inter alios actus ad agendum, debet solvere integrum sala-
rium notario, et is cedit illi actiones, ut consequatur id a quo fuit rogatus. Qui petit in-
strumentum ad defendendum tantum solvere labores scribendi. ^{Leo. lib. 2. d. 123.}

Nullitas non est proprie exceptio, unde terminus daturus a iure ad exigendum non comprehen-
dit nullitatem. ^{Bald. relatu a Belluga rub. 41. n. 19.}

Nuncio alicuius Magistratus plus creditur in notificationibus, quam igitur Magistra-
tibus, q. id concernit ea quae sunt sui officij, ad quod est deputatus. ^{Post. de substat. ^{ingest. 19. n. 12. cu. de 19.}}

Nulla. verbum ~~nulla~~ rescindo aliq. importat idem ac nullum, id est pro
nullo declarare ut in l. 1. C. de fide et iur. hoc. sic. lib. 10. Ubi venditis nulla re-
scinditur. ^{Leo. th. 2. dec. 172. n. 12.}

Nuncijs, et cursoribus Curiae, sive Birruarijs credendum est de violentia, aut verbe-
ribus ignis illatis, nec obstat q. huiusmodi generis non nisi vilissimi, et abiectissimi
aplicentur, et sic vilis non est credendus; de q. deponere in causa propria, q. na. R.
q. prefatis cursoribus creditur in his quae ad eorum officium pertinent. ^{Late ^{Reccius th. 2. dec. 59.}}

Nobilitatem a Principe adquisivisse intelligitur quae fuit Principi nutrix, et q. est
mirum si ignobili nubat et debilis vir, non solum nobilitatem non amittat,
sed etiam maritum ex debili faciat nobilem. ^{Ant. Fab. in suo Cod. lib. 9. tit. ^{29. ff. 21.}}
et mulier nobilis sive a genere, sive ex persona prioris viri,
si postea nubat ignobili amittit nobilitatem. ^{Fab. vbi sup. ff. 17. et ^{Cocus Principe non solum nobilitatem, sed dignitatem habere intelligitur. ^{Fab. ibid. ff. 4. n. 10.}}}

Nobilitas solum a Rege, et a summo alio potest concedi, nisi a Rege potestatem habeat, qualis est Princeps qui nobilitatem, sive militiam concedere, licet in instructionibus secretis hoc expresse prohibetur sit ne hac facultate utatur, et sic ut quis probet nobilitatem, debet ostendere privilegium, nam nemo presumit nobilitatem nisi ita probaverit, vel probaverit nobilitatem per immemorabile possessionem (quomodo haec probet? V. verb. immemorialis possessio) nam haec tantum importat quantum numerum per quatuor privilegia Pontificis, vel Regis, et praescriptio per tempus immemorabile habet vim tituli. Leo. 3. d. 6. n. 5. privilegij, et iusti tituli, et per ea ad quae iuramentum quod principi sunt reservata quamvis obstat praesumptio iuris cap. 1. de praescrip. in 6. Nobilitas probatur si quis probat habuisse prerogativas, vel admittus ad aliqua officia, vel actus, adque soli milites admittuntur - etiam probatur nobilitas ad certificationem Regis armorum, qui dicit arma, quae habet illa familia, nam talia insignia non habent nisi nobilitas, et quamvis verum sit quod debet probare, illa arma habere ex concessione Principis, attamen multum iuvat. Et per immemorabile possessionem non solum probatur possessorius, sed etiam petitorius nobilitatis. Leo. lib. 3. dec. 6.

Nobilitas probata per immemorabile possessionem referenda est ad tempus quo magis utilis sit eam alleganti, ut puta si quis velit se nobilitate liberari a tali Rege, et non ab alio. sic de iur. in d. n. 19. Nobilitas ex privilegio Regis facta obtinens militiam privilegium a Rege, debet intra annum militem armari, et singulis militaribus accipere, ^{saltem id admittet.} per totum Regnum. n. 4. et 9. Plebeius a Rege nobilitas factus non solum gaudet militari privilegio ne torqueatur, ne incarceratione pro debito civili etiam, sed etiam potest habitum Religionis militarium obtinere. Alantans, Calatravae etc. Et fuit de iure indota quod quidam nobilitas factus a Rege poterat obtinere praebendam in ecclesia in qua stabat habitus quod non admittitur nisi nobilitas ex utroque latere. sed quae extant constitutiones quod milites armati non admittantur ad militares ordines Montecra, Calatravae etc. non admittuntur nisi nobilitas ex sanguine. in pro Regno livei honorati admittuntur dummodo Praesens ex utroque latere essent habitati pro Civibus, et eorum nomina registrata in aulis civitatis Regni, quod probatur per testes, vel scripturas eiusdem aule. usque ad n. 85. Et si civis armatur miles honoris hoc prohibetur militari stemate insigniri, nam hoc tantum plebeius est prohibetur. Qui habuerunt officium Iustitiae criminalis, vel civilis, Avatorum, vel Mustajarum gaudent militari privilegio ac si essent livei honorati, quamvis essent Chirurghi, notarii etc. Valentini descendentes ad hidalgos, castelle, vel alterius Regionis, non sunt milites, et nobilitas Valentini. Leo. lib. 3. dec. 9. Vbi supra cumulat, et distinguit genera nobilitatis -

Nobilitatis sententia quando praesudicat successoris, et eis obstat exceptio rei iudicatae, et quando non? V. Leo. th. 3. dec. 23.

Nobilitas probatur, quod requiruntur instrumenta recepta penes diversos notarios, in quibus quis inscribitur miles, vel domicellus, hoc est nobilitas nobilitate sanguinis, nam haec inscriptiones antiquissimas ultra centum annos probant. de iur. in d. nota, et in d. n. 1. Leo. th. 3. dec. 24. a n. 22.

numerum per quatuor privilegia Pontificis, vel Regis, et praescriptio per tempus immemorabile habet vim tituli. Leo. 3. d. 6. n. 5. privilegij, et iusti tituli, et per ea ad quae iuramentum quod principi sunt reservata quamvis obstat praesumptio iuris cap. 1. de praescrip. in 6. Nobilitas probatur si quis probat habuisse prerogativas, vel admittus ad aliqua officia, vel actus, adque soli milites admittuntur - etiam probatur nobilitas ad certificationem Regis armorum, qui dicit arma, quae habet illa familia, nam talia insignia non habent nisi nobilitas, et quamvis verum sit quod debet probare, illa arma habere ex concessione Principis, attamen multum iuvat. Et per immemorabile possessionem non solum probatur possessorius, sed etiam petitorius nobilitatis. Leo. lib. 3. dec. 6.

+ priv. 75. Papi 2. n. 122. et duo fori 12. in extrin. rubr. de cancelli ali qualis sira foras de no gene. 107. n. 18. lac. 2. fol. 44. col. 3.

Notarius = clausula agoni solite in instrumentis (volunt aliqui) non praesumuntur appositae in instrumentis ex mente contrahentium, sed potius ex eorundem Notariorum stylo. Sed contraria opinio est verior, et probabilior clausulas similis sive accidentalia, sive substantialia contractus respiciant, potius ex voluntate contrahentium, quam ex Notariorum stylo censerem adscriptas. Exulce art. not. fol. nichi 145 -

Autritia in Curialibus cum Maioralibus ante notariis, in quolibet anno bis visitet Notarios, et si instrumenta ab eis recepta intra tres menses non elongassent, et debite in protocolis redegerint, pro prima omissione est poena decem Librarum; pro secunda viginti; et tertia triginta, et si pluries quater omiserit, potest puniri usque ad officij privationem. for. 177. Cur. 1585. Cressi. obsv. 4. an. 11.

Si notarius non appuerit clausulam actum est scriptura est imperfecta. Sed hoc intelligit si notarius non fuisset ad id rogatus; si vero fuisset rogatus, non deeret de eorum dicta clausula - Idem. Rota apud Farinac. dec. 413. n. 4. et ab eo relati.

Naturalis Regni, et non exteri debent obtinere officia. nam exteri non possunt esse notarii, iudices etc. nisi ad officia Curiarum, et Villarum Regalium admitti. for. 54. Cur. an. 1604. per quem derogat foro 45. de Cur. et Villis ubi extranei a Regno qui per tempus 20. an. habitationem haberent in Urbe admitterentur ad eius officia. Cressi. obs. 6. n. 29. et subdelegati vocum brachij Celeritatis debent esse naturales Regni, quamvis prinogales voces extere sint, nisi in defectum naturalium. n. 33. et 34. Naturalis est non exteri, etiam domicilium, debent esse scribae causarum, Procuratores, et Advocati fiscales, et Consilij in Criminalibus, Cancellarius, Gubernatores Curiarum, et Villarum Regalium, et Brevis Prefecti, Scribae mandati, Scribae republi, Alguazilij, ~~et~~ Auditores Civiles et criminales, Advocatus fiscalis R. A. J. J. Inquisitor, Mutuazilij Curiarum, et Villarum Regalium, Consilij Consilij Urbis, milites Centenarij, et Proximitas audiri, subdelegati Vocum brachij Celeritatis. Cetera officia possunt habere exteri a Regno, dum modo in loco domicilium habuerint per decennium. et adhuc ab officij Parosiani ~~non~~ possunt repelli non domicilium per decennium. a n. 39.

Gubernatores Curiarum et Villarum Regalium debent esse naturales. Et quirit an domino exteri qui habuit decennale domicilium in Regno, an possit concedi a Rege suprema Jurisdictio gubernatoris nomine, ut eam in eisdem exerceret, quemadmodum exercebat inferius in subalternam? Et comon est quod potest, nam non obstat fori dispositio, cum iste loquatur de Curialibus et Villis Regalibus, et argumentum est totum quod totum, ac de parcellis non habet locum ubi potest assignari diversitatis ratio - L. 25. §. huc. de probat. Cressi n. 47.

Nobilitas. Leo. th. 3. de. 6. n. 5. In quada lege Castellæ est dispositum qd si qui probet se Patrem, et Avum fuisse in possessione nobilitatis, satis per hoc nobilitatem esse probatam = Et n. 7. ait: quod quatuor testes qui super possessione nobilitatis deposuerunt (quorum minor erat quinquaginta quatuor annorum) qd nunquam viderunt nec audierunt quidquam in contrarium, etq ita adiderunt se maioris sui qui semper ita viderant, et audierant ad fides manibus; etq talis fuit, et est vox et fama publica. Cum quis pleni probatur immemorialis =

In antiquis pleni probat certis de auditu. Et propter hominis brevem vitam testes de visu usque ad septimum gradum deponere non valent. Leo. de. 8. n. 5. Testes de auditu auditus probat in antiquis, si talia ex processu resultant, que Judices induant ad credendum ita esse. n. 10.

In nro Regno illegitimi non cadunt nobilitate parentum, neque admittunt in brachiis militari, nisi legitimum. Sed illegitimi nobilitate habent pro civibus honoratis, et exercent officia vt cives, non vt milites. Leo. de. 9. n. 182. lib. 3.

Si dubium oriatur ex secundo nuptijs contracti ab aliquo ex ascendenti, nec verum sit a quibus gratior proveniat, Pater, seu Avus eius, certa vero est manula primæ aut secundæ uxoris maritum, ex quo plurima dubia excitari, et reddi solent. Vnde et probationis que in antiquis locum habent. Filiatio probatur per instrumenta antiqua in quibus obiter refertur Titius fuisse filium dñi, etiam si per verba

+ Uti de maior. et obed. c. Enunciatio. L. q. tantum. Similiter probat filio per libros baptizatorum, et in qui nescit. dist. 11. Bald. antiquis per testes de fama, et alia probatione imperfecta. Leo. de. 9. n. 182. lib. 3. Menchas. et huc. creat. Non probatur quoniam esse militem ex eo qd testes dicant quoniam esse nobilem, et tali requisi, qd verum nobili equivoque est, et sic debent dicere qd talis est nobilitate, ea nobilitate per quam distinguatur a plebeis. Et testes dicentes articulus esse verum quod probant, nisi reddant rationem dicti sui. Leo. de. 24. lib. 3. n. 7.

Nobilitas. ut res non aliter contrahende, nisi evidens apparcat utilitas l. 2. ff. de constitutionibus Principum. l. unum. c. 23. de leg. 1. l. 1. de senator. c. dilect.

2ª Epistola dñi Mariti 5. Octob. 1623. fuit prohibita causa nobilitatis in alio Tribunali declarari. et alia obtinuerunt hoc Sarrioni de Alcantara in causa generositatis propter inventam Epistola Mariti 30. Aprilis 1624. idem rescriptum fuit respectu causarum de declarando aliquo Cive. Cressi. off. 14. n. 81.

Nobilitas. In hoc Regno Val. no. cause super nobilitate et militia tractabantur, et terminabantur in quocumq Tribunali inferiore usque ad annum 1622. in quo Regia Epistola fuit habitum has causas decidendas esse in supremis Tribunalibus. Et ita datam a Reverendissimo Generali Governatori Civitatis Orizæ, vt videre est in Allegatione scripta a D. Berenguer — V. Cressi. off. 14.

Nobilitas. Ad hoc vt testes probent factum notorium desunt. Deponeere non de fama populi vel maioris civitatis: minus de audientia populi, vel a maiori parte: sed de visu quod scilicet populus, vel eius maior pars fuit presentis facto de quo agitur, et sic testes debent concludere certam populi scientiam.

non personarum audiam, sed verba ita et taliter, quod possit populus directo esse
 testi et contra dicat; scio notorium esse quod filius occidit sempiternum alicui
 gratiam sui, et vidi totum populum vel maiorem partem credere. verba advenit. Fa-
 rinac. in maxi. to. 1. q. 2. n. 105. et sicut. Gomez 3. to. de delictis cap. 1. n. 44
 idem fore dicit Loter. de benefic. lib. 3. q. 18. a n. 39. Nupt. de congl. q. 36. n. 24 ubi
 de notorietate iuris et facti. cap. vltima 7. ubi Notarium (Crispinum) dicitur de quo scribitur in ca-
 Notary attestationem sine iuramento sine testibus creatam, quomodo in iud. nomine condempna-
 cialibus actibus non requiruntur testes. Potius deij. 440. n. 5. et 6. Farinac. de testat. de
 dec. to. 3. et 4. q. 2. dec. 275. n. 4. Contrarium Fontanella to. 2. Terrior. cap. Tria
 dec. 565. n. 13. et seq. conduunt tradita a Iuscho lit. A. conul. nos. 8. si iuramen-
 89. per tot.

Nepoti appellatione an veniant filij? Fontanell. to. 2. dec. 584. notum est ut merito
debeat appellari ne-
potem in eo casu
quod acciderit nec
debeat appellari ne-
potem in eo casu
quod acciderit nec
 in quadam causa inter Comitissa de la Franja, et D. Ludovicum de la, cui prima
 instantia iniuncta fuisse a Notario Comitisse sine testibus. cui Proc. perijt
 formiter intima debere fieri personaliter Comitisse. Et deij. fuit sub testibus ut nec, etiam
 ad D. Fr. de Coria supra n. procedere. Et ut Proc. revisionis remedio vultum huiusmodi
 fuisse, nihilominus debet Senas in processu. Et dixit mihi D. Fr. de Coria brevis multa eo
 quod originali iustitia gradite instantie (in habitante q. ad eam decidenda
 vocas fuit Reg. Lombard) n. fuit discussa, scilicet an in Regno procederet in
 forma Reg. sine testibus, na videbat gratia varia. Et moti fuerunt ex
 aliquo iudicij processu ad declarandum valuisse intimam, scilicet na Comitissa
 sa respondit tempore iuramentis q. acta fuerunt eus d. procuratore etc. Et q. iste
 comparuit supponens habuisse notitiam a principali, et debuisse comparere
 dilecti ad sua pervenisse notitias q. causa prosequatur contra sua privilegia
 te, ea n. videri personaliter. Et sic dixit D. Fr. de Coria q. animus dicitur n. fuit de
 clarare valere citationem Regij sine testibus - ut per iurisdictione
citati. eod. cap.
in. eod. in. Nisi p.
notitiam huiusmodi
et notitiam per
sententiam seu con-
suetudinem factam in
iure, aut per iur.
sententiam rei qua
hinc iurisdictione ali-
qua celari non possit
Et lo. foreales lit
D. cap. cum dile-
cti. Et d. purgat.
canonica.

Nullitas. Quoties dantur contraria Senatus sententia, ad alicuius earum revoc-
 cationem n. esse competentem remedium allegationis nullitatis, sed supplicatione
 et ratio est na q. ad est opinionum conflictus non potest dici dari iniusti-
 tiam notoriam. Crespi. off. 1. n. 305.

Nobiles. Cabal. to. 2. cap. 98. agit de pena pluralitatis uxoris, aut marito-
 rum cui sit arbitraria secundum personam et facultatem, na solent con-
 demnari ad divitiam, et ante ignominiosam mittantur in loca solita. sed
 haec pena temperanda et impersonalis Nobilibus, ut a triennio condemnatione et
 ignominiosa poenis excusantur, alia poena pro arbitrio substituta
 puta pecuniaria, exilij est. quia a poenis ignominiosis excusant Nobilibus,
 ne tota familia et animas dirigerentur. 2. capitalium q. Somnus. et 6. ut genera-
 liter D. de poenis. et Bart. Bal. Bononit. relati a Caballo = Et Cortada

2. to. dec. 103. n. 26. q. Viri Nobili proditori vulnerans a gunt pe-
na grammatiali brevem ad decemius, sed alia generalis traditio-
ria, q. generalitas legi n. dicitur specialia privilegia Nobilius. Ac-
cedo. Leg. 2. n. 11. tit. 3. lib. 8. Recop-

Notare. Ant. Fab. in Legit. de die. ad Coniect. se eximat quod dicitur
Simo. Viri notat, et eorum sententia refellat. ibi: Sic Labrum Albanum
Caemianum, tri Maximos, ac primos Unigredentes nos duces a Ja-
toleno, Marcello, et Paulo plerumque locis recte notatos legimus, quam-
vis horum longe minor, quae illorum auctoritas et eruditio haberetur. Nonne,
docta omnia non sunt, quae a doctissimi Viri proficiuntur: nec huma-
nae imbecillitatis conditio patitur alio perfecti quem scribere, ut nihil
praetermittat, et nunquam a veritate aberrat. Illud dentaxat prospicien-
dum est: diligenter, ne in alienis opinionibus refellendis, immoderate quid
dicatur, et reprehendendi studio potius quam docenda, aut investigandi
veritatis =

in l. si. ff. de his qui in testam. delent. Paulus notat Papinianus - Uin-
trausagium. in l. i. ad leg. Rhod. de iur. Si Servandus navis causa iactu mer-
cium factus est, omnium contributione sanuit, cui omnium interesset inestum ex-
siste. Exornat de Key in com. ad l. i. et Uinuy in not. tit. 6. consuetudine com-
muni opinionis quod si urgente incendio, domus aliqua diruatur, extra-
rus conservandam causa, id damnum sarcienidum esse acrius, ad quos veri-
similiter ignis potuit pervenire, etiam si ad domum que diruta non perven-
nisset.

Notare - in l. si. de his qui in testam. del. Paulus notat Papinianus, sed potest
dici q. nota Pauli potius fuit interpretatio doctrinae Papiniani, quae reprehen-
sio, sed quomodo in rei veritate sit interpretatio attamen contra Paulus pro-
bali habuisse notare Papinianus, na ut constat ex dictis ab A. Fab. Paulus notat
ad Papinianus scripsit animo reprehendendi, non interpretandi. Sed remane
in Pandectis apud hunc vestigium Papinianus recte fuisse notatus in l. Papinianus
20. ff. de minorib. ab Ulpiano. Ubi Paulus reus n. gressat tempus ad gerenda restitu-
tionem, q. licet absit potuit ea gerere per procuratorem, et ait Papin. indignus esse
propter irrogata pene scilicet promissum tempus. et Ulp. notat: non recte. quid
Uinum Commune habet delictum Eumonia etatis.

Ua in l. 7. ff. sed q. Papin. minor. ibi: sed q. Papin. ait q. non per omnia verus
est. Quamvis hinc Papin. defendat a Cuiacio, at in d. l. 20. fuit recte reprehensus
fuisse -
Ua ab Ulp. laudat per negatiam in l. 8. ff. 14. ibi: Unde non male Papinianus refert
de ius. Retam. U. verb. Retrare

Nomine proprio salutare = P. Uodius ad Licor. orat. pro domo sua. ~~contendit~~
contendit Caesarem sibi beneuolum, q^d eam illi scriberet, non Tribuno, aut Procon-
tuli scriberet, sed in haec uerba. Caesar P. Uodio salutem - Ouid. lib. 2. eart.

Nomine quemq^{ue} suo, nulla est iactura, saluta-
tura tunc tua humili ambitioe manus.

Virg. 1. En. prudentem lunonem loco alloueam scripsit: Atole & ubi scite Donatus
hostili sibi Hieronymi Magister: incipit a nomine q^{ue} nec lunonem humiliter fa-
cit, et Atole pratum q^{ue}: potior quippe, si inferiorom suo nomine uocet est. Virg.
ad Alex. 2. c. 19. pueron. in huius c. 53

contra uiciorum et inuiciorum sibi subditus Primum, proprio nomine apellet.
Achates ad Legem suam Anam apud Virg. 1. En.

Mate Dea, quenam animo sententia surgit?

Donatus: Achates licet sit socius, tamen q^{ue} fuit inferior, non nomine suo sum appella-
uit: sed cum omni honorificata: omisso ~~uero~~ uero nomine natum loquidit. Virg.

P. Andreas Pinto in lectis sacra scripturae, siue privilegio sacro tract. 1. c. 38. n. 4.

Nomen. Solent I. C. et Praetores in edictis pro nominibus propriis I. Titium et Ca-
um suum ponere, non q^{ue} uere alij eo nomine appellentur q^{ue} in I. ait Praetor
qui in fr. sed. l. 3. in prin. de alyat. l. 1. §. qui questionem. de quot. Futarch.
in problem. Rom. 29. seculatores Cauium suum et sua Tit. ut uerpare sunt, et
Philosophi honorem, et Titium. clausula in l. si. de uis. act. more Clodii Titii
et suum nominant; ubi Cautionis uerba subiicit, uerum nomen contradentium
ponit. Panir. var. lib. 2. c. 35.

Nullitate fuerunt dicere si quadam senta lata in causa uicili in h. criminali
Sed aud. ~~dom.~~ Maden (ex inuidia? delegata a I. C. A. q^{ue} senta lat in aulis ci-
uilibus fuerunt diffrone) inter partes I. Martini de la Raza et D.
Queritur an possit Sula criminali & nullitate cognoscere, uel restitutionem concede-
re, et uidebit q^{ue} non I. q^{ue} ubi dicitur contrarius. Senes senta non est congruens
remedium nullitatum, na non potest dici dari iudicia notoria, ad supplicatio Regi
1. n. 305 = 2. nam delegati inuidia ad unam, et non ad uicigritatem
causarum exinat lata diffinitio senta. c. 9. de of. iud. deleg. et ibi barbara in
Collect. n. 3. et 4. plures adducens, et Index nequit procedere ad cognoscendum de
nullitate, uel ad restituendum. 3. ex traditio a sadenal. lib. 1. tit. 1. disp.
7. per tot. et in terminis n. 25. ubi delegat a Primum ad procedendum in
aliqua causa usq^{ue} ad diffinitiuam, sed ad procedendum diffinitiuam, post laram
sentat ad posse aduersus sua sentam restituere, uel de eius nullitate cognoscere
na inuidia uenit limitata usq^{ue} ad prolationem senta. claus. I. si ut pro-
poni la t. (quomodo est q^{ue} iudic. 4. na pars non potest reuocari sentam
remedio nullitatum, sed generaliter remedio quo magis expediat, omni meliori est
q^{ue} non est nullitatum, na ut dicta est, nec restitutionis, nam pars non est mi-
nor, nec comperit ex clausula si qua, na nullum est grauanen, nec iusta causa sal-
tem notoria inueterandi hoc remedium.

Deiusto.

Nobles quien la obtuvieron civil posesorio, no necesitan de probarla en el juicio de propiedad, quedandole a ellos la carga de probar su posesion con evidencia el titulo en que se funda el posesor: *L. accion de mobil. gloria 8. n. 5. Abbas in c. cum venissent. de iustit.*

N
201*

Nobilitatis cause arduissime sunt, et pro earum gravitate expendo legem de infra verb.
Regiam cathell, qua iudices privationis officij penam incurrunnt, si non
personaliter, sed per scribam testes examinent in causis de hidalgia testes
Narbona in l. 33. lib. 2. tit. 5. gl. 1. at in causis civitatis arduis, et cri-
minalibus si iudex legi contraveniat, non inducitur privatio, sed prima
vice pena 500. Maragethinorum; secunda duplicata; tertia maiori,
vel privatione plectitur. Gravior est nobilitatis causa, capitali, cum
in illa, prima vice, ~~est~~ privationis pena impolitur, in hac neque
pro secunda contraventione.

Novum ius. Novitas. l. l. §. 1. Qui Magistratum, Potestatemve habeat
si quid in aliquem Novi IURIS statuerit, ipse quandoque adversario
postulante eodem iure uti debet. D. Quod quilibet iur. in alium statuer. ut
ipse eodem iure utatur = l. 3. §. qui indignum IUS adversus aliquem
impetraverit. D. eod. Nota promiscuam receptionem novi iuris, et iniqui
iuris.
Duarren. lib. 1. Disput. cap. 49. ait, Magistratus, Praetores, Praeconsules, et similes
Magistratus habebant non contra legem, sed et in qua nullo certo iure erant
compendiosa. habebant ius vel potestatem statueri in Magistratu erant
vel in singulis causis, exponenda hinc deinde, vel in praescribendo iudicibus
hinc, a quo non poterant in iudicando recedere, et sic Magistratus arbitrio
si contra ius uterentur, verum fuit edito hinc malo mederi.
Priori cap. cautebatur res Magistratus aliquis novi iuris in aliquem statu-
erit quocumque postea adversarium, et quocumque haberit, ipse, eo
postulante, eodem iure uti cogatur. Novum autem ius idcirco iniquum
habetur, quod id ius quod veritas comprobavit, certum et fere non minus,
quam lex aliqua. Cic. in Verr. lib. 3. veniunt ad Chelidorem: domus
erat plena, nova iura, nova decreta, nova iudicia postulabantur &c.
Posteriori capite editi cautebatur, ut si quis a Magistratu quicquam novi iuris
adversus aliquem obtinuerit, quocumque et quocumque postea adversa-
rio postulante, eodem iure uti cogatur

Negotium jecti an habeat salarium. V. imp. verb. salarium.

Montesin

Dixome el Rey en Cataluña, Cataluña y en las Guaymas de S. Juan de
aguel Principado de guaymas capaces los Catalanes: y la Religion recurro ala
Rota, y de alli brevedad, pero de Catalana no diron sumptuosa por una Consul-
ta y los M. de el Reino hincaron a fados y. y nunca admitieron chianu-
ros. Pero y la decima traie Puro. La consulta puede ser fuste la y tita
Oliva de uno Fisi. c. 15. n. 15. = el mismo c. 13. d. n. 51. fuste de los Be-
neficios de los naturales, y de las constituciones y ay, pero depona Bulas ap.
tit. 6.

Dif. de Salas. 652. cap. 3. fol. 323. el cap. prohibe informacion de actor pofsi-
vo, y por patria comun, y usando el cap. de la potestad L. revoca, y anula la
gracia por No (esto es por el Rey) hecha de los actor pofsi-
vatores por no dados de hacer informacion por patria comun, instando ya
ni de los, ni de la gracia, e no es de venidero sin embargo de esta prohibi-
cion y puesta entre las leyes de la Recop. lib. 1. tit. 7. l. 35, 36. y 37. y en
yan los Comis. de la guerra n. 10. de Pades, Abuelo y Abuelo de un
franciscanismo de estos Reinos, y de otra parte queda valida la informacion
Lo mismo se halla en las Leyes de Recop. lib. 1. tit. 7. fol.

Saly. de nra. p. 2. cap. 11. 89. suplico y los Conservadores de las
Religionis nombrados ad Universitatem causarum son ordina-
rios, y no delegados, y por consiguiente estan comprendidos en el
cap. causid. omnes, y no fuste quea putar la p. militaricia, et
ordinarios reputari firmant Valacius dec. 152. n. 16. et
loquendo in Magistris ordinum Militarium, idem confir-
mat Pereira de manu reg. 2. p. c. 22. n. 21.

Saly. p. 2. l. 21. n. 16. Nunc etiam quotidie videmus Numerum
Magistris cognoscere de causis Religionis, Religionis et
aliorum quorumlibet omnium exemptorum alias immu-
datis subreptorum sed ap. ca.

Sobre si los Curas foyles y de quien quien conocen late Salva-
do de la p. lib. 1. c. 17. Sanchez com.

Monetas.

Alca 11. 5. 9. 12. 7. Lectoris Univ. Praxianz et Compul. et Schol. hinc non
 possunt de causis matrimonialibz scholarum cognoscere, ut impliant hinc 7a
 Anguan. (4. cordia. de. 8. n. 51.) na causa matrimones private iud. qui
 cognoscere videtur per fid. rei. 24. de refr. c. 20.
 Nota pro iudicibz regu- P. Barbo. de iud. ad l. 1. art. 4. n. 43. Exemptus per Papam non potest pro-
 laribz, qui immediate gunt iurisdictionem iudicij ordinarij, abiqz vicaria Papa. Panorm. in c. sig.
 nificati. n. 12. de foro comp. et ibi Maruan. n. 4. Panor. in c. si. n. 35. cod. non
 lo. 1. murae salga. volu. a clerico n. potest exercere iurisd. in etia eclesiasticis, sine voluntate
 de suppli. 2. 9. cap. superioris d. c. significati. Ad etia 9. Eximendo illos a iurisd. ordi. et
 11. Tenet idem coram causis sibi reservando, facite disponit, ne illi sine eius voluntate alte-
 lato calamo. riu progredient iurisdictionem.

Nota pro iudicibz regu- laribz, qui immediate
 lo. 1. murae salga. de suppli. 2. 9. cap. 11. Tenet idem
 lato calamo.

En las Cortes de 1604. Del Reyno, establecio S. M. q los Caseros navales de l' D. d'aval, de l' D. de Salat.
 q Alcantara q han de pagar la nave y sus muebles y las salidas de l' Reyno
 conforme sus constituciones q se los de Navarra no se pague q no sea en tal obli-
 gacion, de lo entonces la nave y navegar sus muebles y salidas. Corra. vic.
 En los clerozicos son immuni segun alcabalas de las rentas de sus bienes, y
 de sus tercenas l. 6. lib. 2. tit. 18. y elige 2. ordeno en la l. 9. del mes-
 mo titulo q los Com. de Cast. de Salat. q pagan alcabalas de to-
 das las cosas q vendieren, o trocassen, excepto de las que son de l' com. de Salat.
 q de las que son de Salat. segun alcabala como los seguros.
 En las leyes de salido de excomulgacion de los clerozicos de l' Reyno q
 dizen q. q salidos de com. de Salat. segun la ley de l' com. de Salat. de l' com. de
 Salat. q se venden en el Reyno y no podran pagar por la misma cosa por bene-
 ficio q. mas eclesiasticas. el libro de l. 1. tit. 2. c. 15. n. 84. y 85. segun con-
 la q el mismo dice n. 87. q esta ley se observava por la ley precedente de
 l. 1. tit. 2. y nueva q dizen confirmacion, ante la reiteracion, q se reitera q
 por la conegion pontifica congre a los Com. de Salat. no tributand, era q. un tipo
 particular, que connotada entre el Papa y el Rey.
 Mend. de ord. d. 1. n. 21. apud Cordub. de l' Antonio de l' Reyno, et aut in Hisp. qe algunos
 Comendos que fueran clericali obituat, et hicet qm multat Com. m. or. seu p. ob. ubi
 nu in Germania Comendos de l' Clero, id die sunt banitus ex feror in pace gotini reddi-
 tis eclesiasticis in Hisp. de Comendos q. se banitar ad Regi n. d. q. p. ex bandi-
 fuisse translationem ceteris ex gravissimi fundamentis

Montesio ordo

M.

Alto Sen. de S. M. en la orden consulta en derecho a S. M. Fiscal
 esta presente en el privilegio, o Titulo de su nombram. en que se de
 consultad. a consultar. Montesio yda p. 3. n.
 expresalo el Sr. D. Christ. B. en la consulta y siendo Reg. y Affor Sen. hi-
 zo a S. M. en to. de en. 1642. sobre y los oficios de la orden, y como es
 paguen el derecho de Merced, y no Mediana. Una la consulta tan
 qual quera. El Sr. D. Christ. B. y el Sr. D. Xim. y el Sr. D. Xim. no puen
 mediana, y dice allí y se halla en la orden de la orden.
 Mas claridad se lo expre. reconoce, y compita todo el Cons. en la consulta
 y hizo a S. M. en 1659. para el Sr. Fiscal de Cons.
 no tenga intervencion en los negocios de orden: es administr. consul-
 ta: esta trabada por el Sr. D. Xim. y por otros muy substanciales
 de la Leycion.

Halland. en la orden de la orden. muchas consultas de S. M. Sen.
 y tiene D. P. de Villac. muchas de las privadas, y hacia el
 D. Pedro de. de las quales no pasavan a la orden.
 Dixome el Sr. D. Xim. de la orden de la orden, y en un. tal me
 ordena el Sr. D. Xim. consulta en derecho a S. M.
 en todas las comisiones de S. M. y hazer informaciones nombr. S. M. la
 informantes suponiendo y solo ha consultado el Sr. Sen. en y expresando
 Fealdad el Sr. Sen. no lo consulta, hizo los nombr. y S. M. lo ha por el Sr. Sen. a
 Sen. Sen. Sen.

hecho
 el Affor Sen. lo es en toda la orden sin que se seale este, o apud Registro, pero
 el Sr. Sen. lo es solo en el Reino de Val. y aunq. siempre en Montea. de
 p. 3. n. de la orden y lo era en toda la orden, el mismo tiempo y modo
 de dictamen de y fongo papel. Se conviene por el despacho, o comisiones de
 vna al Com. de Mallorca, y se conserva las causas, y las ofique
 las apelaciones p. el Sr. Sen. = en Ninguna causa de Cau. o Fyde

en sabilla, ha tenido conocimiento el Supte Genl. = Si fuere Supte Genl. y fuer ordi-
n. en toda la orden, podria mandarse en su nombre al Rey y al Supte Genl.
lo y fuera dignidad. El caso y trae siempre p. 3. n. fue de orden del
Rey y p. 1.º y se hacia de executar en Val. = Significase y p. al C. de
Cartona churo las veces en su en 1695 y 1699. quiora haver executado
la orden en la forma, lo y no hizo, ni el Supte de Espana p. de churo sea por
el dpto de D. Ramon Pallas.

El Supte Genl. no dura en el oficio, ni se pone tal carga en su titulo. El
Supte Genl. dura en manos del Rey, y lo expresa el titulo. El Supte Genl.
tiene voto de calidad. El Supte no lo tiene.

Las inform. de la villa de Ven en Val. con votos consultivos. Se deciden
en la Corte por votos decisivos en la Junta y conveia el Supte Genl. p. ante
el S.º Viced. o Preste y el Supte tiene voto de calidad. Las demas Juntas las
tiene en su casa.

El Supte Genl. da las inform. = y no otro.
Las inform. de los Suptes no se ven en la Junta de Val. y vienen en dere-
chura al Supte Genl. y las ve en Junta de Ancianos.

Las inform. de la villa de Ven hechas en Napoli, Mallorca, o en otra qualq.º par-
te se ven en Val. por el Supte Genl. y Junta: luego tienen dnto. en to-
das partes. Despues se embian a Val. p. 1.º y las ve en consultiva
como p. 1.º, para q. sendo visto, se deciden en su con mas inspeccion.

Lo se hacen Juntas diligencias, o informaciones, estas ya no se ven en
Val. y vienen en derecho al Supte Genl. y se ven en esta Junta de-
cisivamente.

El Supte Genl. firma ordenes del Rey y del Cons. y con carta suya se em-
bian al Supte Genl. D. Vraspi obs. 57. n. 13. Et ita fuit decisum
in vno sup. me. Cons. licet priora epistola per Suptorem Genl. scriben-
tem lo com.º Genl. de.

El Sr. D. Christ. Breyer (Scriba Leg. & Ap. de S. M.) en consulta a
S. M. a 10. de Nov. 1684. (esta muestra en el num. del Sr. Breyer
p. q. el Sr. de Cardona no paxa Medranata por hyst. sea. y di-
ze q. la original esta en la libreria de la Orden) dice. Dudavia
go y sin Breve del Papa queda cobrado este derecho (de Medina-
ta) de las cosas de la Orden por ser eclesiasticas, que en ella se divi-
dió su propiedad y no encomienda, ni cargar una pensión, ni impo-
ner otro derecho por ser de la Orden sin ser suyo de la sede ap-
osto mismo oficio V. M. cony. de la Orden go, y no para de su. L. inter-
cion, y se cobra este derecho, sin haverle cobrado.

Señala este en la dñ. 39. de las enmendadas año y no venen
D. Dñ. Breyer (que es el mdo. dño, ni la cita supra libras) ni el Sr. Breyer
ni que en la dñ. de las enmendadas que mu. argumento p.
gloria y esto ~~no~~ no lo queda para S. M. dividendo encomendas, ni
imponiendo pensiones.

Super viene - en el despacho de S. M. a 20. de Salavava en narra S. M. y
por dos cedulas havia hecho m. de la testamentaria, o herederos
de Marq. de Alfoya de 16. años de supervivencia de la c. com.
de Calatrava p. pagar deudas de Marq. die S. M. a sus fin
despues de haver fallecido el Marq. en dñ. de 12. de Marzo del
año pasado de 1689. restor y solicite Breve de su Sant. para
se recibiera, en confirmacion de las mercedes y herencias
S. B. concedome facultad p. ello con calidad q. en procedo se apli-
cate a extinguir las referidas deudas contraidas para la forma de
reabir la Reyna, y no en otros vros. El despacho es de 6. de Julio 1690
declara en el S. M. q. se ha de pagar derecho de sueldo. Ay copia en la libreria
de Monsera.

una de los de las leyes de Castilla segun el tit. 5. lib. 2. fol. 94. de los reyes. una
 charidad y ayuda para que convenga llevar derechos de los alcaides del conde de las or-
 denes, en los reynos y en ellas, ^{suavemente} como. Auto del conde. 229. fol. 92.
 segun el tit. 7. lib. 1. fol. 42. No se de licencia para imprimir libros compuestos
 de tradiciones por Legisladores, o Legisladores sin preceder primero la aprobacion
 de los superiores, y del ordinario del lugar donde residieren. Auto del conde.
 en 3. de Julio año de 1626.

Carta de 11. de Agosto de 1626. y ha sido entregada la informacion que se dio a V. M.
 ad. p. el conde, respecto a comparecer de los señores de la orden de Santiago por no te-
 ner noticia de las mudanzas de los señores, ni haberse hecho el debido aviso a los señores.
 y le dice S. M. y p. los señores de la orden residen fuera de el conde de Val. y los comisarios
 no salen de el, por lo que se debe hacer vista con el conde, y p. las mudanzas de los
 señores de las señas de Calatayud, falta el informe del Pres. de Navarra y Cast. y si se sabe
 alguna conocida, ni una, ni otra es nueva.

Carta de 18. de Mayo de 1688. sobre el Rey. tuvo vista de algunos
 de la casa de orden p. atender al gobierno de la casa, y en presencia del conde
 y hacia of. de honor.

Consulta del conde de 31. Mayo 1691. sobre los medios y proposo el Rey. para
 p. el conde de la recepta, dice aspi. D. Joseph de Sandoval. segun el conde de V. M. en
 la orden de Monja de Santa Catalina de Valencia. esta eserita por D. Ju. Ximeno.

Carta de 24. de Nov. 1691. y el conde por como continúe en servir la casa de
 Monja sin mas emolumentos y la recompensa de los 150. ducados y se le con-
 taron el año por los señores de los Reinos segun arreglado segun el arren-
 del del cap. conde de la casa 1586.

D. Gregorio de 125. n. 5. agere de facultate contrahendi maxime propter mili-
 tum, ait: ex dispensatione omnium sola militia a Calatayud concelestram nostra cog-
 nedi valde nulli difficile fuit ex ratione qua expendit. S. M. p. 3. n. 510. q. nec
 communicatio, sed participatio privilegiorum venit id, q. religionem ornari vel
 adstruit, et q. destruit, ut sunt illa que in substantia professionis, vel votorum ali-
 quid substantivum immittant, et non quae fundantur ex Bula Sixti. sexti v. (la del
 conde) de sacri personae et ex tit. 43. que Pontifici approbatione post apostata quodam
 requirit.

D. Grego. obi. 127. a. n. 7. Lex tanquam homin. a. d. q. n. potest nisi ea que olim
Magistri militiaru. poterant = n. 11. Cap. 1. pro solio verum. s. Si unum res: Nu-
lla nobilitate sanguine proponenda, sed potius nobilitate moribus. & appellat.

n. 24. s. las encomiendas, q. su. d. q. t. q. h. i. m. a. l. a. o. r. d. e. n. y. s. o. n. b. e. n. e. c. e. l. e. s. i. a. l. i. b. i.
17 = n. 25. s. las encomiendas no se pueden dar a. d. e. p. l. e. s. c. o. n. s. e. n. t. a. d. o. d. i. o. 9. 2.

Arca. Monta. n. 12 et d. 8. q. 2. n. 13. q. t. r. a. e. l. e. x. e. m. p. l. a. r. Arca. Montano. Grego. & d. h. i. s. t.
no Grego. y Com. a. p. s. Felipe 2. dio. t. r. a. d. i. c. i. o. n. e. a. e. t. a. o. r. d. e. n. e. p. r. o. c. o. n. d. i. s. p. e. n. s. a. c. i. o. n. p. o. n. t. i. f. i. c. a. El. g. r. a. v. i.
la. d. i. s. t. i. n. c. i. o. n. e. s. e. d. e. r. e. n. t. e. t. r. a. d. i. c. i. o. n. e. a. a. l. i. s. e. l. e. g. i. s. P. r. o. h. i. b. i. t. o. s. e. p. e. n. e. c. e. l. e. s. i. a. l. i. b. i. v. i. s. i. t. a. s. a. m. p.
p. 1. n. 143. Que prohibido n. t. r. a. e. i. n. v. i. d. i. d. e. l. e. v. a. n. t. i. a

n. 61. Que no se puede poner pension general, o especial sobre las encomiendas
sin dispensacion pontificia. Esto tit. de l. e. l. e. s. c. a. b. e. n. e. f. i. c. i. a. s. i. n. e. d. i. m. i. n. u. i. t. c. o. n. f. e. s. s. i. o. n. e. s.
p. n. e. t. N. i. q. u. e. d. e. l. m. a. i. s. t. r. e. d. a. r. d. e. n. o. m. e. n. t. e. a. u. r. o. s. i. n. e. l. p. a. p. a. n. i. v. n. a. e. x. t. i. t. u. l. o. y
otra en encom. = suel n. 64. que si se despacha el titulo del Com. en
conservacion la pension podria el Pontifice dispensar. tiempo otorgar la di-
spensacion al Papa. Nota q. no vio el S. C. de la d. p. n. 39. de las impre-
tas año 1570. El Maestre no puede imponer pensiones, q. el Com. q. las pagare
podria repetirlo pagado.

11

[Faint, illegible handwriting throughout the page, likely bleed-through from the reverse side.]

UVA.BHSC

Officium. Si duo ad equalia administrationis jurisdictionis officia promoventur, et ille, qui posterior fuit nominatus, prius cepit possessionem, alterum tunc prius electum precedet. Leo. to. 3. dec. 38. diversum est in alijs officijs, in quibus nulla est administratio. ibid.

Omni meliori modo. Haec clausula diuersos, et favorabiles in iure effectus operatur. nam haec clausula facit cessare poenam petentium plus debito. Hec d. in libello operatur ut omnis actio, et omne officium iudicij censeatur intentatum abq; aliqua expressione actionis, vel officij iudicij. Etiam tollit ineptitudinem libelli. Etiam operatur ut in casu dubio libellus interpretetur eo modo, quo favorabilior factori libellanti. Etiam operatur ut iuramentum suppletorium iudex debeat, non petente parte. Barbosa sibi plures alios refert effectus de claus. vsu freq. claus. 95. V. infra.

Officiales Legij prohibentur emere pecunia per Curiam nam timet imperator ne eis gratiose vendatur for. 23. de Procuratoris. nec adhuc per interpositam personam possunt emere res subhabitas fisco l. 46. §. quod a Praeside. ff. de iure fisci. Et ad huc superiores ^{ab} inferioribus emere non possunt, ne aliquem inducant ad non licite contrahendum. Leo. g. Tallada in resp. n. 159. in def.

Omni meliori modo claus. operatur ut si quis donaverit omnia bona praesentia, et futura, valeat donatio tantum de bonis praesentibus. Barbosa de claus. vsu freq. claus. 95. Et auaritia Barbosa dicit q; haec claus. facit cessare poenam plus petentium, Cressi lib. 2. observ. 48. n. 6. ait contrarium servari apud nos, q; haec claus. sula nihil petitioni detrahunt, sed modum, et actionem respiciunt, nam qui petit centum omni meliori modo, non petit minus quam centum, sed medio sibi ministrari omni meliori modo, operatur ut ea petita censeatur qui implorasse retentionis in integrum Augustinum, ut de iur. qut in R. P. Leo. th. 2. dec. 196.

Oppositor tertius in lite, qui se opponit pro suo interesse non potest causam ad alium forum trahere l. Venditor. 49. ff. de iudicij. Leo. lib. 3. dec. 3. n. 16.

Officia duo habens potest duo percipere salaria, maxime q; officia non sunt incompatible, et crescit labor. Nec obstat q; Auditoris Rotae non accret salarium si unus decedat, nam neq; labor accrescit, nam eisdem diebus et horis ad expediendas causas interveniunt Auditores, ac q; omnes in duplex habebit salarium. et doctor qui est de Colegio, et habet vocem pro Magna Cancellario, et vulgus duo habebit salaria. Leo th. 3. dec. 28.

Opinio probabilis exuat Iudicem a syndicato, et opinio, aut interpretatio, a Senatu Amplexa, nunquam potest syndicare omnia, q; sola senatus auctoritas tribuit ab extrinseca auctoritate l. 14. ad Gloriel. de falsis. Subdici qui pro se habet opinionem probabilem non debet in foro exteriori

Superiori obedire, qui etiam in precepto facti sunt alia opinione probabili.
In foro interiori probabili est p. utraque parte opinio. Crespi. observat. 1.
a n. 307.

Ordo Judicialis potest committi in sequentibus casibus. 1.º si communitas ecclesiastica
bona immobilia absq. Regis licentia (que est amortizatio) possideat, potest pro-
cedi de facto, et sine processu, ^{et} potest Princeps propria auctoritate illa bona
sibi incorporare. Crespi. obs. 2. a n. 24 = 2. Si iniuria cuiquam intro-
getur in presentia Iudicis p. Tribunali sedentis, vel officium exercentis, et
(qualibet Lex iniuria coram Iudice est atrox): in continentia potest ibi, et
sine processu condemnari, ^{et veteres, potest per Iudicem Regi.} eodem die, vel saltem p. arbitrio, dum calor in-
iuriæ duret recens, q.º elapso maiori termino, debet condemnatio per Iudi-
ciales statim fieri. Et hoc talis debet communi, quas municipalis. a n. 27 =

3. Si vulnera, vel necis inferantur die Veneris Sancti, aut alio devotionis
eximie in Civitate Valentis, et eius termino, neque foris, aut duri ardo de-
bet contrarios servari visus sunt viri Legis. privil. 38. Petri 2. fol. 111 -

4.º si partes conveniant in aliqua re, et apponant penam Fisco applicandam, sub
ca conditione si pars non faciat quod promissit, tunc Fiscus, si pars altera con-
quæta sit, potest penam stipulatam absq. iudiciali ordine exigere. privil.
84. Iacob. 2. f. 59 ^{n. 36} S. si nova lege, vel pragmaticali sanctione ex non delicto
fiat delictum, non potest diversa pena contineri a penis statuta, ut per pragma-
tica prohibitionis Utrius, tabule etc. absq. processu, et sententia comburant - n. 37.

5. Si reus effugato carcere auferat, potest absq. citatione et processu, tanquam
confessus, et convictus de Evimine in pena ordinaria damnari. hoc intelligi
si contrarium fuerit formata specialis inquisitio, et causa Carcerationis scire
potuit verisimiliter. n. 407. filij familie in sacris paternis constituti, iussu Patris
sui, absq. processu, aut causæ cognitione, possunt Carceris mancipari, et eis
debitam reverentiam exhibeant, et Patris nutu liberari. n. 42.

6. q.º detinetur res incerti valoris, in taxatione salarij sententia, debet fieri taxa-
tio ab ordinario sine processu - for. 90. de notarijs. n. 4. Crespi. observ. 2.

Oeconomica reposita potestas non eisdem regulis, quibus Jurisdictionis contentiosa me-
ditur, et non Criminum punitorem, sed preservationem continet. Vtuti Titius
fuit de aliquo homicidio, aut furto suspectus, et idem Titius est suspectus de alio
furto scellere, si Jurisdictione Contentiosa utatur Præter non potest eum
condemnare, quia cogitationi penam nemo patitur; si Oeconomica potestate,
potest Titium in Carcerem detinere, procul pellere, in exilium mittere, et si causa
exposcat, in insulam relegare, et in his perseverare donec inconveniens cesset.
Eodem est si quis non commiserit delictum, sed præsumatur peccaturus. ad n. 11.
itaq. Præter proximis potest ex sola suspitione prohibere alicui ne vicum transeat,
domum ingrediatur, cum alio cohabitet, aut cum muliere conveniat, maioris mali
vitandi causa. Quemadmodum Princeps suspectum Lepete potest à propria domo

Vides (infallor) q. hoc
privilegium, q.º penale
non habeat locum in
ceteris Regni Civitatibus.

per sententiam absentis.

ejicere, et bona comburere inbore, et non tenet satisfacere; ita homines
qui subleni vitiarum contagio Rempus. ledunt, etiam si Respub. contra-
dicere, debent ab eius terminis expelli. n. 10.

Etiam coniuncti sanguine, vel amicitia delinquentium, quamvis non por-
sint propter hoc aliqua pena puniri, tamen si male iusti timeant
posse in exilium mitti, vinculis detineri, habitationem alibi transfe-
rendam compelli, ob praesumptum auxilium, qd ex coniunctione resultat. n. 14.

Clericus qui exemptus, potest hac oeconomica potestate ad honore a Regno
expelli, si sacem publicam turbet, et per iudices seculares capi. cap. si vero.
De sent. Excom. Et prius monetur secrete, et extrajudicialiter superior ecle-
siasticus, et clericum detineat, aut expellat; eo reuocante, iudex secularis
manum imponit, nam solutio potestatis temporalis, etiam contra ecclesiasticos,
penes Regem, et eius ministros residet. quemadmodum Pater filium cle-
ricum, et dominus familiarem ecclesiasticum e domo expellit. Ad. S. Diana
dicit posse expellere famulum, qd non habet in illo habitandi. Ut Vasalli, et ad huc
de causa potest expelli. Ad. 9. nam Pater non potest filium e domo expellere sine
magna causa; Et ecclesiasticus non competit sibi commorandi in Regno, si id pertur-
bant, et iurisdictionem impediunt. Et Princeps potest indicare bellum aduersus
ecclesiasticos non subditos, qd et inter subditos vitare. Et possunt Princeps Episco-
pos expellere e Regno, et suis diocesis, sine timore excommunicationis,
qd id faciunt Helicentia Rom. Pont. vel grave scandalum, et periculum timeatur.
Extra belli conflictum, parata victoria, non licet clericos hostes occidere, si
non timeatur periculum futurum. Nec obs. concordie Regine Leonoris, que est
infor. 10. De iuridic. om. iud. Vbi prohibet ne personae ecclesiasticae saniantur
a Regno, nam id intelligit si sint facta suspicio ibi: facta suspicione Pralati.
hac potestate tantum utendum est. qd iuridictio Regie impeditur, vel pars publica
turbatur. a n. 17.

Familiares, et officiales Inquisitionis, possunt etiam, hac potestate expelli, et
velari. Et adhuc Inquisitores possunt exilio, et temporalium occupatione
admodum, quemadmodum, et ceteri ecclesie ecclesiastici. n. 33.

Etiam qui ab ecclesia extrahi non possunt, per hanc potestatem extrahuntur (quamvis
Riccini col. 1792. etiam q pace, et vitando scandalo extrahi non possunt a firmet)
nam Pater potest filium, et famulum seruum ab ecclesia extrahere et Princeps, quicquid
Pater, et dominus id potest facere, q turbatione vitanda. Qui ad ecclesiam fugit, potest
ab ea extrahi, ut munus suum impleat (sed non potest puniri) et sic seruum extrahit
ut seruiat domino. Miles etiam extrahit, ut castra sequatur. Obligatus ad ratio-
cinam publica. c. vxor. 17. q. 4. Exactores tributorum - Debitorum etiam extra-
huntur, praestita cautione de eos adsumendo criminali iudicio. a n. 37.

Princeps potest innocentem exponere periculo vite (quamvis de innocente sit dubia opi-
nio, de nocente certissima est) ob publicam utilitatem, si aliter imminens
ruina, vel excidium Reg. vitari non potest, qd non est id consentire homicidio,

sed permittitur ob ceterorum involuntatem. Nec obstat. nemini ab aliis causis cogitatione posse damnari foro 23. et 25. de iudicibus. q^a fori nri de contentione iurisdictione agunt, et n^o excludunt oeconomicas. et si lex adhibet, quae status vel in casu necessitatis hae liceret, servanda n^o foret tanquam contra ius naturale. - a n° 49.

Epicheia est (secundum D. Thomam in corpore art. 2.) superior regula humanorum actuum. n. 61. = n^o solum Princeps, sed etiam iudex inferior Epicheia dicitur. n. 62. sed si lex ex circumstantia iniqua sit, amplius non est lex, sicut horologium q^o cum motu solis non convenit, n^o est horologium, sed potius horarum perturbatio, ut ait D. Thomas. et quamvis Rex n^o possit recedere a dispositione principali, potest propter publicam utilitatem discedere, q^a si Leges in illo casu interrogarentur quibusdum responderent quod sic... et ita propter publicam utilitatem Princeps potest edicta generalia, sive Pragmatica constituisse. - a n. 61. Nec obstat. Fontana ad hanc legem. Sententia in qua fuit decisum Proregem non potuisse comburere et destruere domos delinquentium, et teneri ad damnorum restitutionem; q^a d. eo tempore n^o devenisset forsan pacis turbatione ad ultimum necessitatis gradum. - a n. 78.

Cum in Curia Val^o comitis esset factus iⁿ iurisdictionis sacramenti facta sunt consultatio. et resolutio a doctissimis viris q^o in hoc casu poterat Prorex delinquentes punire non servata forma iudicij. Nec obstat q^o sit contra forum, nam q^o vis n^o poterat comprehendere hunc casum, et si forum comprehenderet casus esset iniustus, ita erit iniusta eius observantia = etiam fuit resolutio q^o delinquentes notorii, quorum delicta inscriptis probari non poterant, et ad aures prolegi fieri probari poterant, eadem poena plecterentur, ac si probatio facta esset inscriptis. - fuit resolutio q^o Clerici poterat a Regno extrahi, et in exilium mitti, et si domus Clericorum esset receptaculum latronum, si timeret ne ita daret, poterat solo equari, dummodo Rex maneret subiectioni si iniuste fierent.

Circa equum militare Rex est in possessione procedendi contra eos in locis ubi dignitatem non habent. et est opinio q^o nati^o militari n^o gaudent privilegio.

Familiares s^o officij etiam in hoc casu poterant a Rege puniri. - a n. 79.

Insuper observ. 3. per tot.

Ordo quoad iudicia duplex reperitur. alter de substantia, qui si committatur vel praestatur, vitiat. alter de iustitia, qui si committatur, citra remedium appellationis, ipso facto non vitiat. Ordo substantialis iudicij est ut pars citeatur, libellus offeratur, lis contestetur, de calumnia iuretur, et sententia absolutoria vel condemnatoria certa congruo loco, et tempore a competenti iudice sedendo inscriptis, gratis et rite, id est secundum ius pronuncietur; si aliter fuerit sententia esset nulla = Ordo iudicialis de iustitia consistit in his quae inter iuramentum de calumnia, et sententiam aguntur, sicut sunt positiones, et responsiones testium, instrumentorum productiones et publicationes, interlocutiones, renunciationes, con-

causarum, et allegacionum, qui ordo si a iudice non fuerit servatus sententia
ipso iure tenet. Vantius de nullit. ex defectu processus an. 15. et in
legg. latifroni explicat.

Alius est ordo cognitionis unius causae in ordine ad aliam; alius inordi-
ne ad seipsam. 1us est veluti possessorium respectu ~~possessorij~~ alii petitorij
causa civilis respectu causae criminalis. 2us est veluti citatio libelli
oblatio, &c. Si 1us ordo committat sententia ~~si ipso iure nulla~~, si 2us ^{tertia receptis}
valet ipso iure nisi pars opponat, vel appellet. Si 2us committatur
sententia ipso iure est nulla, nisi fuerit ordinis iudicialis de iustitia

officiali. Non potest curia vel alia universitas gravare aliquem pro officio
publico ex abrogato, et abdy causae cognitione. Fontanella dec. 295. per tot.

Officialis Regij possunt a Principe ad nutum et ad arbitrium revocari, ex vi clausulae, quae
semper agitur: durante sua mera et libera voluntate. Nihil est Princeps id facere
nisi cum magna causa extrajudicialiter cognita. Et potest alij Princeps hunc vari-
simi iure moveri ex malitia fidei ad officia revocanda, si alia via scandalum,
aut persecutio, etiam sine culpa possidentis, nequeat vitari, nam etiam seclusa ea
clausula, potest ad revocandum illum compelli, quemadmodum Episcopo Episcopatum
Cap. nisi. 10. de renunciat. Crugi observ. 7.

Ordinarius non possunt recipere coniugari. V. verbo. conjugary fol. 20-

Officia civitatum. Ad obtinenda officia in civitatibus Regij, specialiter debet ha-
bere 25. annum completum, non inueniunt late Dec. 10. 1. Decij. 52. sed nota est
aliter suppletur ex numero filiorum, ita quod si habent viginti annos, completos ha-
beret plures filios esset admitti ad praedicta munera, ut aperte probatur ex l. 2. ff.
de minoribus et ibi glosa. ex l. 2. (De in inter. petit. minor. et ibi glosa verb. largitur
l. 1. in fi. qui et adversus quos in interru. l. de hij. 12. (De admittit. tutor. sed non
suppletur etiam ad hoc ut ceuantur maiores, et administratione rerum suarum ve-
ligiant. Etiam Vicarij Patrij necessitatibus, ut quia idonei deficient admittuntur
minores ad decurionatus et alia officia l. 1. et ibi glosa. qui et adversus quos. l. 2. (De hono-
qui etate lib. 10. et ibi glosa. et ibi glosa. de decurionibus l. ad rem. ff. de mun. et hono-
c. 1. n. 6. Marquy.
n. 389.

Officialis Vicarius Generalis, specialiter electus a Capitulo sede vacante, non possunt tevo-
cari absque causae cognitione, et nota id procedere in muneribus qui publica admi-
nistrationem habent, aut jurisdictionis exercitium, in ceteris facti admittit
revocatio. et revocari, si a revocatione appellaverit, et Capitulum admissit post
causa per viam violentiae visentem introducere. Et praedicti officialis infra possessione
manuendi sunt. Vicarius a Capitulo recipit revocari, nam si hoc timent, nunquam
procederet contra Capitulares. Et adhuc secundum communem opinionem Vicarius ab
Episcopo nequit sine causa revocari, praesertim si revocatio fiat animo offendendi.
Varrea to. 1. Decij. 2. per tot. Francini Dign. to. 1. c. 167. per tot. Et sic

Mathieu. to. 1.
Decij. reg. l. 4
§. 6. n. 37.
in favorabilibus et ad
honorem, et munera
etiam incepta aditu-
pro completo. Inter
nil. de teno. l. q. h. A.
c. 1. n. 6. Marquy.
de commul. p. 1. c. 2.
n. 389.

Officialij et manutentionij Larrea. n. 8. Gratianus. n. 23. ~~Et~~ refert Bencidus
in c. Rainutius. in verb. duas habens filias. n. 37. de testam. Franc. decy. 409.
p. 2. licet in praxi hoc non admittatur ut testatur Flores pract. quest. lib. 1. q. 10.
n. 39. in p.

Et quamvis praedictum possit haec officia revocari, nec danda manutentionem, cum
sint facultativa, et in facultativis non datur manutentio Post. off. 53. ipse Post. ~~ita~~
~~mutat~~ intelligit n. 16. q. 2. contra clare pet. ^{in p.} vehementer presumptio, mat-
teriam esse facultativam, alia sub praetextu materis facultativae non ita de facili ma-
nutentio deneganda seraph. decy. 323. n. 3. Et actus onere facultativis conside-
rari possunt in actibus factis a privato in privatum, non autem in actibus publi-
cis. Nec est materia facultativa q. 2. procedit titulus, nam actus subsequentes cen-
centur facti interim tituli procedentis ad expulsiorem actus voluntarij.

Et n. 26. ibi: Ut etiam manutentio dat in beneficio, seu capella, qua procedit
manualis, et ad nutum amovibilis illi qui aliquo tempore considerabili posse-
dit. Caval. decy. 72. n. 1. Post. off. 53.

Canonici Perz de Istela habebat vocem Capituli Orislen. et in cessionibus trium
brachiorum intervenire. Capitulum revocationem dicti mandati decrevit, ut
deputati minus sortitum fuisset. A qua revocatione Canonici revocatum in-
terponit ^{in p.} supplicans declarari non licuisse capitulo praedicta revocationem fa-
cere, eam tanquam attentatam revocando. Et decisum fuit in d. Aud. sent. a
pub. per Gasparum Mascaro 23. Maij 1659. q. 2. iuxta ~~se~~ actus 23. brachij
Regis Celeritatis luv. anni 1604. q. 2. aliquod Capitulum et extractus ad offi-
cia deputacionis, teneat mittere Canonici ipsius Celeris, qui officium regat, et
administret, et non mittente Canonici substituat Canonici metrop. ^{in p.} vel
vel alterius Capituli, et illud qui tempore ~~ad~~ extractionis administrabat, et
vocem gerebat, et non alium. Et cum tempore extractionis Can. Istela vocem ob-
tinuisset, condemnans fuit Capitulum ad nominandum Procuratorem dicti Istela
ut officium deputati exercere possit, recedente ab hac civitate Canonico ipsius
Capituli, vel alio sequuto casu impediementi legitimi. Sed Capitulum Orislen.
miserit Canonici ipsius Celeris Doctorem Laurentium Chaverri.

Ordinandorum patria et mores sunt investigandi, et ut Barbara in c. constituti
9. de purgat. Canonica n. 2. ait in Con. Trid. ses. 25. de refor. c. 7. praecipit epus
ut genus promovendorum inquirent, an sit filius ancille, servus, filius,
aut nepos Sacerdotum, factorum, defensorum, receptorum, quos huc a
promovendis Ordinibus excludit usq. ad secundum gradum via masculina, vel
usq. ad primum via feminina. Et n. 3. q. 2. verba consilij referuntur, et pro-
prie significant idem q. legitimus, vel liber, non autem referunt ad decedentes
ex genere Hebraeorum, nam nullibi reperitur prohiberi q. 2. conversi ex Hebraeis ad

ordinem promovant, vel qd egi de illorum genere inquirent. et similes in paucis.
 Decal. lib. 2. cap. 28. n. 15. et 16. advenit qd possunt in errore testes esse illum Chri-
 stianum veterem, nec ad hereticum, Maurum, aut Judaei descendere, qd non
 est Neophytus ex Judaeis, aut Mauris, sed ab infantia baptizatus, et qd non est
 filius aut nepos per viam masculinam, aut filius per viam maternam he-
 retici, defensoris, receptoris, vel fautoris hereticismum, et qd non est aliud statu-
 tum petens specialiter alia qualitate ultra scriptas hunc communi; illis ex-
 tra legem, et contra. Por. prohibentes ne descendentes ex Mauris, Judaeis, aut
 hereticis usque ad quartam generationem admittantur ad aliquam dignita-
 tem, certamine genus beneficiorum esse intelligendas ex turis equitate n
 habere solent in descendentes. Et illis, qui sponte, nulloq metu coacti sunt
 conversi, ut Navarra, et Aril. et predictas constitutionis super hac re editas
 n est vni receptas. et Sanchez 2. lib. 2. c. 27. n. 3. Sciam resp. carum con-
 scientis p. 4. casu 34. vers. 4. ad Praetorem. et vers. addo etiam. Haec apud Reper-
 tor. Barbosa. verb. vobis

Prællis qd sit propria sedes Terrenti vici Euber, et Baiuli Generalis, supponitur qd actus cur. grad
 in for. 39. cur. anni 1547. fol. 7. p. 2. et contrarius spiritus Machin d. reg. l. reg. 2. 1547. fol.
 to. 1. c. 2. §. 4. n. 26. per for. 14. de rev. diu. f. 208. p. 2. Sed nihil probari potest
 per dictum for. immo primo loco enumeratur Regidum Torola, qd et de dala-
 cant = et for. 1. in extra. fol. 89. p. 2. col. 1. maner al Bate de Orila.
 v. lra Q. Ant. Regu-
 nava egit.

Onera. Colexius s. Dominici renunciavit iuri vijandi qd habebat in gradio de
 Ben. Josef, dubitat an post renunciationem teneat ad solvendo censu, et
 onera, quæ solvunt ceteri vijantes, nam sunt onera realia prediorum; et
 sic videantur teneri, na scilicet negotio si omnia renunciant, dete-
 rior redderetur conditio dominorum censuales. Nec obstat qd vicinia, paro-
 chiana possunt renunciare juribus vicinorum, Parochianorum et ad alia vrbes
 seu Parochias migrare, et n tenebunt ad onera; na haec sunt personalia,
 et ille vijandi sunt realia.

Quadam Parochia vicinia solita habere de quodam puteo omnibus communi decre-
 vit afferre aqua vivam in dicta vicinia, et erigere fonte, et construere aquagi-
 num ubi biberent animalia, et aquagium ubi lauarent mulieres et
 imposuerunt tales cum assensu Baiuli dicti terminum. Quida vicinus remobat
 solvere dicendo se renunciare vni fonti, aquagii, et lauari. Et est certus qd n potest
 solutionem offerre propter publicam utilitate. Et ait Petrus Macha. ad Guid. Pap.
 dec. 298. quod si quis edificet furnum in domo sua ad coquendo duo panes, ni-
 hilominus tenebitur pro conservando furno communi, in quo omni vicinaria
 tenent coquere panes, contribuere, vel emolumentum prestare qd per coctiones
 suam domino accedere poterat - Quod procedit etia si ille de vicinaria

est Clericus, q. ad talem tenetur, etiam si vni aqua renunciet Sanonm.
in c. non minus. vob. fater. de immun. lali. q. decreta Civitatis facta
ob publicam Reip. utilitatem Clericos ligant, et Cassan. in Cons. Burg. rub. 13.
§. 5. n. 2. ait in hiis que bonis publicis concernunt, appellacione Civis ve-
nire Clericos. Camer. p. 3. c. 4. a n. 221. ad 229.

Camer. 2. p. 3. c. 13. a n. 98. q. terras tenentes in Castro termino tenentur
contribuere pro rata suam possessionis in collectis impostis ob publica utili-
tatem, aut necessitatem.

Etiam si vicinus renunciet vni putei, omnino tenetur ad expensas. Pall.
et Alex. relati ab addent. ad Sanonm. ad d. c. n. minus. de im. eculi.

Quoties alicui favore aliquid introduitur, non illi conceditur libera re-
nunciandi facultas, si ex tali renunciatione, ius alteri quesitum debe-
tur Cervante in l. 6. Tau. n. 71. Boer. dec. 96. n. 8. Mier. in cont. lo
Impuber. p. 2. col. 6. tit. 9. col. 4. quos refert Camer. p. 1. c. 4. n. 29.

Leo dec. 159. n. 22. inf. refert doctrinam Belluys rub. 46. restat videre
n. 9. v. sed quid. dicens q. facto donativo Civis, antequam Civitas impo-
neret collectam ad solvenda Reip. parte ad ignem spectante ex donativo, qui-
dam vicinus in alia Villa habitabat suus domicilio, renuncians inestabui
Civitatis, et nihilominus tenetur solvere collectam, nam sufficit q. causa ex
qua collecta et imposta habuerit originem in illo tempore, quo erat in com-
munitate; si vero alius erat factus donativus Civis, q. ille renunciet inco-
labui, q. debitum non erat ante contractum, non tenetur solvere. Et Civis, vel in-
cola qui recedunt q. Civitas et cere alieno gravata, nihilominus tenentur pro
debito contracti; nam si bona essent excedentia, et recederent haberent
partem. Haec doctrina limitatur nisi bona possessa ab illo, qui recedit alteri
vendantur idoneo ad solvenda, nam tunc emptor tenetur.

Galleranus de renunciationibus lib. 2. c. 3. to. 1. renuncians rei, liberat ab
onere reali, q. non procedit si immunius est iam inditum = et. n. 14. q. renun-
cians vni putei non evitat onus refectionis, nam onus pertinet non tantum ratione
vni, qua q. est vicinus, et evitaret si etiam renunciet vicinis, vel inco-
labui. Legat. de serv. vrb. praed. c. 47. tit. de putco n. 4. et per hoc solus
Civitas onera futuri temporis, non praeteriti = et n. 16. q. renuncians non
evitat onus in praedictum vicinis, alteri quesiti, et non poterit donativus
renuncians rei donata ut exprimat ad onere alimentandi q. er cui ali-
menta debent quesita sunt ius ex donatione. furd. tit. 9. q. 23. n. 2.

Oppositionum Doctorum in conflitu, an sit videndum consilij,
an tractatus et lecturam, et q^d lecturam et tractatus preferant consi-
lji. Tenet aut plurim. ~~et~~ cent. 6. ff. 60 -

Legatum. Diana q. 3. tr. 5. ff. 58. Legata iuxta rationem iustitiam
divis persone ex aliquo extrinseco accidenti, v.g. q^d eundem nomi-
nis et amicitia cum testatore si in ea conveniant, debent ab herede
inter illos dividit.

Diana 3. p. tr. 6. ff. 29. Legatus relicto conanguineo pauperi, debet dari
pauperiori, et legatus pro dote nulli pauperi, debet etia si illa possit
vivere ex labore suo. Et legatus pro dotandi nulli, potest dari
et nupte sine dote, vel ut modica dote, sicut dilectus pat pro
virginis maritandis. et V. ff. de test. 53.

Donacione tr. 2. de rebus in gen. pag. 383. n. 5. nomine pauperis in-
telliguntur n^o solum mendicis, sed etia locupia, et carentes necessarij
ad congruas et decentes et sua sustentatione.

V. late Thom. Sanchez opus. lib. 4. cap. 1. dub. 60.

quibus. Ordinarij possunt procedere ut sedis ap^{te} de legari contra legataria,
et executores testamentorum ad complementum operum piorum, ad huc
q^d executoris gradus sunt exempti, ~~et~~ Officiali transmissio-
nis est. Alcedo de excellen. episc. dignit. ff. 2. cap. 2. n. 54.
Hoc casu declaratum existit a S. Card. Congreg. ut refert Belarmin.
in declarat. ad C. T. cap. 8. ser. 22. de reform. in §. item lega-
tarij possunt con. ab ep^o est.

Ut refert in Thom. Urban. 8. apud Barbosa in ff. ff. 3. de potest.
episc. ff. mibi. 117. exemptis subcolectorum Camera ap^{te} solum
videtur loqui de causis criminalibus et a de civilibus. et V. supra
apud Barbosa in collect. decii. Verb. subcolector ap^{te} que
propter videtur q^d gradus subcolectores n^o sunt exempti a iudi-
catione episcoporum in causis in quib^{us} fuerint executores operum
piorum. Epi Sepbricensis in mense septemb. 1674. voluit egere Ca-
nonicum D. Josephum Villagrafa ut rationem redderet cum quibusdam operibus q^u
volebat se eximere ut esset subcolector ap^{te} et in ep^o Nunim
consultasset, responsum habuit exemptionem vicia redditione operum
suum nihil operare.

Alia in Clem. si furiosus. de testam. statuitur q^d ep^o possit proce-
dere contra legatarios exemptos, et eos excommunicare ut ratio-
nes reddant operum piorum. V. Casp. de execut. ff.

officium. Valentinianus mil. 7. (Thud. de re milit. Phreca aduocati thoma-
re ante impleta agenda, ad indebitos honores suffragiorum ambitione perue-
nunt. Sicut igitur eos purpuram adorasse constat, sine excepisse aliquos di-
gnitates, eo quod ceperunt honore soluantur: ita et qui ceteros in labore posi-
tos, felina cupiditate transierunt, nec testimonium quidem ementi labori
accipiant. Quod si aliquibus forte rationibus adiunguntur implicati, ad eos
Numeros, & quibus per ambitionem exierant, reuertantur. Jacob. Gotsf.
ut ad honore indebitos ante impleta agenda, atq; adeo per saltum promotos
milites, ceteri vel Purpuram Principi adorauerint (hoc et accepit inter Pro-
fectores) honore fruuntur, ut qui praepotente ambitione Principi obsequuntur, ne-
quissimi, imo nulli haberi debent, nec testimonio ementi labori digni sunt.
Imo Numerofus restituenda milite, si rationes Numerofus similitudine strauerint
et sic. Actuarij, et hoc procedit et rationes reddant, et est inter privilegia militaris
annonae.

Non sit prope de armata adulteraria militis, ad differentiam virum qui per saltum,
ne deinde ambitionem, ad summum honorem euectus. ^{exhibet} Purpuram
adorant licet non Regiam, per sacerdotalium accedat, ^{aut} nec testimonium eme-
nti labori accipit, hoc et ^{ad} ementium privilegia, ad gratiam non habentem
excessu reuertit. In hoc differet, ut Cardinalis non erat implicatus, sed reuertit in Prin-
cipis beneficio, ut Primus dignitatis ^{tenentis} purpurae

Quo quaquam in uincat: Ex lib. Gabriel Palaeo in lib. Arhe-
tricali Sermonum. pte. 3. sermone de sacramento Matrimonij.
lib. 5. cap. 13. Arborum sui habebat quidam plantatam in vi-
nea sua. fol. 133. inquit Palaeus: sed et illud addit: quod
reus quodum in illa, non extra illam. Non sufficit si quis, cum
Parochus sit, aliena negotia uisibiliter tractet, aut libros praeter
munitis sui substitutionem conscribat; aut si Canonice, et libris
aliorum procurandis, aut causis agendis fructus edere affirmet.
Sunt tamen hi fructus, si tamen fructus sunt, non in illa uinea,
sed extra eam. Quid mihi Parochum illum esse uiri Docto-
rem? Optimum Cytharcedum, aut fauendum Lettorum?
si Parochi munus non obit, si in illa uinea ecclesiae suae fructus
non edit?

Opera publica. noua. non liceat imbuere, priuquam ea, que in-
cepta sunt a predecessoribus compleuerit iudex. l. 22. C. de oper. publ.
hinc sequitur l. 2. et 3. C. de. eod. Hec nota pro Prelatis vrbibus
et monasteria de rebus, et erigentibus nomina a primo lapide
et fundatorum laudem adquirant.

Officij Guil. Ben. in c. Layn. verb. duas habens filias a n. 36. Romij licet D. Greg. ab. 7. Pra-
ter de iudicet legi, non tamen contractus l. 2. C. de iur. et iura. cap. mil. lib. 1. c. 27.

l. de mandatis, et sic ut potest officium revocare, etiam si pecunia
accepta, etiam si eos revocauerit, mandatum ei placuit, nam etiam si non
propter, nisi causa rationabilis adit. Nec off. vacare dicit nisi
frat in rationi: morte, renunciatione, relicto, et hoc capi antequam
quodam. Etiam audi in suis defensionibus, et aliter, et competant
remedia possessoria. idem procedit (ut, ~~ut, nisi, suffragane~~ bene) in
officij non venditis. In Francia mortuo Rege, officij continuant
in heredes: mandatum a successor non revocant aut alij substit-
unt.

Opinio (ait s. thom. 22. q. 2. art. 9. ad 2^m) non habet firmum assen-
suum: est enim quoddam debile, et infirmum, secundum Philos. in 1.

Proteritorem. Caietano casu summa tit. sect. Amulator, dico qd adhe-
re con demeranda adhesion a las opinionis et peccato, qd es illicita la opi-
nion ex modo, dum nimis firmiter inheretur opinionis, et asseritur
ut certum, et indubitatum, quod tamen est intra latitudinem opinabi-
lium.

Paen. in c. ne in iustis. de constitut. (ubi loquitur de probabilitate) n. 17. cum Hosti-
ensi, et q. aut Bald. etiam in pugna hereticis credere corpus Dnae Marie non esse,
in celo propter varias opiniones sanctorum PP. sed hodie, qd proximam habet
q. solemniter facta sit assumptionis Virginis, cuius corpus pie creditur
esse in celo, et ita s. Thom. et aliorum. Exponunt: habitu legitima a extros
tra

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Officiorum tractatio & de insaculatione & 0

Regia sententia per Benavides die 28 Aprilis 1683 in favorem
Josephi Perez Roca qua decursum quod etiam die 19 Aprilis 1662 in
solucum dationem, sive paccamentum doti fecerit Anna Surtan
uxori, contra statutum S. Regij Privilegij insaculationis 1648 quo
cauetur quod ab insaculatione arceantur qui doti solutionem fecerint
uxoribus, nihilominus dictus Roca in matricula remansit ibi: Et
attento quod si ce vbi condemnatio obtenta per Curiam Brachia
Urbi 24 Dec. 1651 fuisset instata per personam legitimam, et
paccamentum sive doti restitutio fuisset legitima facta tamen
impedimentum fuit appositum dicto Josepho Perez Roca per sub-
iudicum Urbi die 2 Dec. 1682 post renunciationem factam
tempore habili et re integra, et post decem annos a renun-
ciatione facta per dictam Annam Surtan dicta doti restitutioni
ut ex ipso instrumentis renunciationis deprehenditur, et dictus
Roca fuit simul cum alijs insaculatis primis Burse admittitur
ad concursum officiorum maiorum Urbis Civitatis ob quod prece-
dente renunciatione ante oppositum impedimentum, dicendum
est, dictam doti restitutionem nullum parere effectum posse ad
illum excludendum a concursu officiorum maiorum Urbis Civitatis
et ab insaculatione. Loco et alij.

[Faint handwritten text at the top of the page, possibly a title or header.]

[The main body of the page contains several lines of very faint, handwritten text, which is largely illegible due to fading and bleed-through.]

0.

315

10

O.

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to fading and bleed-through.]

Indignitas iudicatio

Hemos en alleg. el p. 1.º sobre la provision de los obis. va-
 cantes de Portugal, p. 1.º. f. 1.º. de. La p. 1.º. y 2.º. como tal de
 la p. 1.º. que se debe proceder contra el Rey de Portugal con las armas spi-
 rituales propias de su ofi. y de la rason, por la tirania, y por la obstina-
 cion de no admitir obis. sino a su nominacion, y por los perjuicios de la he-
 recion casta. Asunta dos cosas. La 1.ª y la censura, correccion
 y castigo jurid. exterior y del.º del pecado mortal de qual.º. y p. 1.º. en
 quanto pecado pertenece por la 2.ª Evangelica directamente a la potestad
 de la p. 1.ª y con p. 1.ª aut. a su cabeza, Mathai c. 18. v. 17. Qui loquitur
ad ecclesiam non audiet, sicut tibi sicut ethnicus et publicanus, hoc pro-
cedit pot. admonitionis, et correctionis. c. novit. 13. de iudic. ibi Navar.
 notab. 6. a n. 1. Mart. de iurid. 1. p. c. 17. et seq. Gratian. 1. distict.
 c. 154. a n. 25. Barbo. de pot. ep. 3. p. alleg. 82. a n. 17. Suarez 2.ª leg. Angl.
 lib. 3. c. 22. a n. 14. Franc. Hallier & Beron. ceter. lib. 4. sect. 2. c. 1. art. 3.
 Pero la p. 1.ª no usa su ordinariam.ª de esta correccion jurid. exterior en
 los pecados de los legos y no son meram.ª. Eclesiasticos, o mixtos, y deven casti-
 garse por los Prin.º. leyes seculares, porq. como dixo Hobinec de Ham.ª. in d.
 c. novit. 13. col. 2. ven. fama. Alioquin si hoc generaliter intelligeret,
 haec absurditas sequeretur q.º. periret iurisd.º. temporali gladij; et omni-
 bus peccatis ad ecclesiam deferret. Bart. in extr. ad reprimenda
 & denuntiatione n. 9. Bellug. sub. 17. §. p. 1.º. a. 18. Dux.ª. nota q.º. Arma
 de los delictos Eclesi.º. y mixtos, son de la potestad, y iurisd.º. de la p. 1.ª con oblig.
 de practicarla, proceder, y corregir los pecados del siglo notoriom.ª. quando
 son, y nocivos al bien de la paz de la Provin.ª. y de la Xpiana, y enq.º. por hecho
 del q.º. peca y q.º. hecho, y por derecho nose figura a otro juicio, y correccion
 viene a ser necesario el de la p. 1.ª. Navar. Bellug. Suarez a lib. 3. c. 22. a n.
 14. Felin. in c. novit. n. 4. Victoria. id q.º. impeditur publice scandalosi.
 Salthem inter supremos Principes, vni. et exemplis receptis, quomodo iure
 audacter dixit debite dicitur lib. 6. c. 7. ex n. 20. et 29. Favent for. in
 c. per venerabile 13. §. inuicem. qui filij sunt legit. Extrav. vni. v. saxa. ne sede
 vac. c. ex b. c. licet 10. c. 11. de foro Comp. c. de homicid. in 6. c. ex parte

15. d. for. comp. Cov. grac. c. 6. n. 1. ad fin. Jemel. in rub. de rec. ver. 1. p. 1.
c. 2. n. 27. Bover. 2. c. 17. n. 120. et 122. Funda q. et oblig. unlos Prelatos,
q. especialm. en el Papa inter alia conul c. novit. 13. d. iudic.

2ª. Etia. om el medio de proceder ala quimion del pecado ay potestad directa
coactiva en la Jst. q. obligacion en el Pontifice q. ordenar, q. sacentar unlos
L. xpianos con lo quepario q. el bien espiritual de la alma q. causa publica
de la Religion Catolica q. q. revocar q. q. reformar auctoritativam. todo lo per-
judicial q. contrario a los fines q. de esta potestad en quanto no se ofenda a medio,
q. q. tocan unta temporal q. se exerce por solos los propios del Cumbillo es-
piritual q. del Co. q. esto q. unta q. ha podido andar por los de fe q. fundam. en los
testimonios evangelicos (Math. 16. v. 18. et c. 18. v. 17. et c. 22. Joan. c. vlt.
v. 15. et seq. Bellarm. lib. 1. d. lom. Pont. c. 12. et seq. et lib. 4. c. 15. et 22. Joan.
3. c. 6. et 10.) de la promesa de las llaves, q. de la potest. de absolver q. ligar.
Esta misma potestad espiritual por la superioridad q. excelencia de su fin, siempre
q. su fin es q. conservar, o q. reparar, q. q. el bien de la Jst. q. de la
Religion q. puede q. deve ampliar (q. Tho.) q. exerce un indirectam. unta tem-
poral con auctoridad del Cumbillo Jurisd. q. coactivo unta unta a medio
q. unta temporal de unta alto poder (pro testibus et ap. sed. potest. ven-
cita in creando, transferendo, exautorando imperio, Regni, Regis sunt
auctoram. exempla in c. alius cu. seq. 15. q. 2. c. venerabilis 34. q. 1.
unde. de cum. leg. de elect. c. licet 10. de for. comp. Clem. Romani. de su-
re iur. c. ad h. q. de re iud. in 6. c. grandi. de supp. reg. Præl. in 6. c. licet.
6. de voto. c. excommunicamus. 13. q. 1. moment. in p. de heret. c. vlt. de
par. Conc. Later. 4. c. 3. Extr. Un. par. 22. v. sane. nec de vac. q. como for
la creacion, translacion, o privacion de unta q. Regni, q. esto ultimo q. ha
da unta Jst. q. unta Extr. unam. sta. de maior. exord. Extr. merit.
de privilegij. Spod. tr. 1. post Baron. an. 302. n. 7. et 11. et an. 306. n. 2. c. ve-
nerabilis 13. q. 1. v. verumtamen. in filij. sunt leg. c. omnia. 1. in
p. 22. dist. c. si quis. 22. 17. q. 4. c. auctoritate 2. 15. q. 6. c. 1. de no-
nucid. c. un. de schismat. in 6. c. pastoralis inq. de sent. et re iud. c. 2.
1. to. lib. 2. c. 22. ex n. 22. et 45. et c. 23. et 24. de sup. de p. 1. q. h. 3. c. 2.
n. 19. et 24. Dian. 1. q. tr. 2. re. 122. et seq. et plerumq. p. 10. tr. 6. et m. dist.
ad laudem parte tr. 1. re. 5. et seq. Sicut. con. 27. q. 5. Cuius. de immun. lib. 2.
q. 4. et n. 72. Entre los Theologos q. doctos ay una diferencia unta modo de ex-

Q. P.
 ¿Qué es esta potestad de lo temporal, y cómo conviene en reconocerse en la práctica
 sea, y de ve ser tan constante entre las dos, y la opinión contraria por el d. 2.
 y de ve compra d. 2. l. 1. q. 10. in add. l. 1. q. 8. et 9. fol. 2. d. lib. 2. c. 22.
 a n. 24. Los Canonistas atribuyen al Pontífice esta directa y suprema tem-
 poral potestad en el hábito, y no se caen q. pasar al acto. Los Theologos
 y otros Juristas q. solo reconocen la espiritual directa en el Pont. como amphi-
 ble, y q. indirectam. se ha de ejercer aun in temporalibus pro utilitate bono-
 rum. Pero todos convienen en reconocer la potestad pontificia in temporalibus hauren-
 dola de ejercer ex causa. Expediti Jacobi Pape 2. Reg. Angl. lib. 3. c. 22. ex n.
 2. et alij errores. Lamos huc vige. ad fol. 73.

[Faint, illegible handwriting covering the majority of the page, likely bleed-through from the reverse side.]

0.

219

10

[Faint, illegible handwriting covering the majority of the page, likely bleed-through from the reverse side.]

UVA.BHSC.

Procurator an censetur revocari ob supervenientes
inimicitias cum mandante.

L. 23. Procurator testis non potest qui agit in eum sed testimonium dicit. ff. de testib. l. 1. §. si quis in causa habere testib. Suda. putat sic legi debere: procurator testis non potest in reum, qui agit in eum in reo lib. v. in causa testimonium dicit. Maran. lib. 1. disp. 29. ait: qui in me testimonium fol. 304. tulit in causa capitali, in me postea testis esse non potest, nec est inimicus capitalis. Idem Forn. 2. selectar. c. 10. = Bonel. 25. com. c. 4. idem in Bu. haeo. idem A. Matth. lib. 48. tit. 15. c. 2. n. 2. et 3. in causis criminalibus, se- cius in civilibus. Mucch. v. v. 2. c. 22. Franch. dec. 55. n. 15.

Gomez 2. c. 11. n. 20. q. adiecto solutioni bene solvit, praeterquam si muta- vit statum suum in detrim, sciente debitore L. cum qui 38. ff. solut.

L. 82. eod. idem in mandataro, vel Procuratore ad contract, ne vit- t. revocatur mandatum, et non potest ei solvi, et potentior est revoc. manda- ti tacita quae fit per mutationem stat, q. non debet intimari debitoribus, quae ex- pressa, quae debet intimari illis qui ad eorum contractum = Gomez 2. c. 5. n. 6. q. si mandatarus mutavit conditionem in detrim, et est factus dupes, et definitus, eo ipso videtur revocatur mandatum, et non requiritur intimatio.

Optimus tex. in L. creditor 60. §. lucius 3. ff. mandat.
L. post liton. 17. de procurat. Facti domus testis potest revocari, causa prius cognita.
L. 19. eod. si impet. fit proc. L. 20. vel iudicio publico vel privato, vel valem- dice. L. 21. vel exilio, vel si latet, vel inimicus postea fiat.

Menchac. v. v. 2. c. 22. Franch. dec. 55. n. 15. et Castillo 4. cons. c. 69. 59. n. 36. q. ipso iure revocatur mandatum ob mutationem stat, ^{in peius} mandata- rii, aut mandantis. Menoch. 6. praes. 37. ex n. 37. vbi ait praesumi mu- tationem voluntatis si alij supervenerit, ob q. verosimiliter animus etiam ab initio non constitisset. Videtur stracca. Novusol. alleg. 16. n. 102.

Manti. & tract. lib. 7. tit. 22. n. 45. non sufficit q. causa superveniat ut tacite dicatur revocatur mandatum, nisi haec tacite revocatur. Modus vel adversario. innotuerit, nisi suspitio sit notoria, vel stat procuratorij & perior facti sit ut si facti sit inimicus, si in exilio fuerit, si fuerit excommunicatus. Idem Mant. lib. 7. tit. 20. et loquitur de Procuratore ad litem. Fontan. dec. 96. de revocatur procuratoris huius lib.

Protocolum. Agunt de protocollo, et de exemplaribus. Cov. grat. c. 19. n. 1. et alij. Parlat. quotid. c. fi. p. 1. §. 12. l. 2. n. 15. et seq. Castil. la lib. 2. quotid. c. 16. n. 39. et seq. Xaman. Ver. iudic. 811.

Pictura obscena. Aristot. lib. 2. polit. cap. ult. Omnia obscenitas verborum exterminanda est de Civitate: ex turpi enim dicendi licentia sequitur, et turpiter agere. Cum vero sicere quidquam intendimus, clarum est, quod ex adspicere sive picturas, aut actus deformes prohibemus. Sic igitur cura Magistratuum nullam neque piam, neque hanc esse salubrem rerum imitatricem.

De hac pittura dixit S. Greg. Magno lib. 9. regit. epist. 9. in illis legunt qui litteras nesciunt. Agunt de pictura obscena. Anchy de Matr. disp. 46. lib. 9. Azor. 2. lib. 12. c. ult. q. 9. cum pluribus Saiso in clavi regia lib. 8. c. 2. dub. 11. n. 30. P. Vega. Devotion ad Maria lib. 2. c. 5. §. 4.

Pontifex aut Princeps. Verbalitteratum Apostolicarum quibus Papa pro munus factum narrat, plene probant, si tamen illi gratia vel intentio Papa fundatur. Clem. vni. de probationib. glo. ibi. Sals. de ret. 2. p. c. 30. §. 2. n. 2. 3. et 52. Barbo. in collect. ad d. Clem. et ibi Altemura. Casillo et Fortij cap. 6. per tot. Fam. Paris. de reg. lib. 8. q. 11. a n. 1. et praecipue n. 4.

Perisio. Sufficit aetas 7. annorum, refert hanc opinionem Barbosa de aetate, agno. 14. q. 59. quamvis liceat regulari aetate 14. annorum. Barbo. de iure eccl. vni. to. 2. lib. 8. c. 11. n. 42. aut secundu alij hunc dataria sufficere 7. annos.

Immemoriale. Suelves to. 1. cons. 33. Nec obli. immemorialis non potest subsistere ad de initio contet, nec hinc glo. ead. excludat si initio de initio Mol. de prim. lib. 2. c. 6. n. 60. 64. Cov. glo. veritas est q. si initio centum annos excedat immemorialis non officit. Anchy apud Suelves.

Legatio immemorialis. V. immemorialis legatio

Pater habens duodecim filios potest libere negotiari usque ad quantitatem trium mil-
le librarum, quolibet anno, sed est immunus a solutione vectigalium, et aliorum
quorumcumque Jurium sive sit decuris sive non in nro Regno. sed non poterit negocia-
ri emendo navem. Ut non solvat vectigal 20. solidorum pro onere navi, nam hoc vectigal
erat impostum ad habendas quatuor vires ad custodiam ora maritima, ~~et~~ ^{et} privi-
legium Patri concessum non debet in publicum damnnum reflecti, nam pereunte hoc
vectigali rates non conservarentur. Certe creditur mentem Principis fuisse hoc privilegium
Patri concedere ut tanto dependio Regni. Leo. to. 3. dec. 15.

Prescriptio. Bona fides presumitur in prescribente, nisi contrarium probetur. Leo. 1. dec. 47. n. 10.
et si testator dicat quod omnia debita solvantur, bono animo benigniter observato, here-
des non tenentur dare, qd testator cum bona fide, et legitime prescripsit de Jure Canonico; at
qd non secundum Jus Canonicum prescriptum est, haeredes debent prestare, qd de hoc videtur
testator sensisse, de alio non. Leo. 1. d. 47. n. 11.

Prescriptio. Sidefunctus habuerit malam fidem, in primo haerde mala fides presumpta
impedit prescriptionem; at haeres haeredit bene potest prescribere, qd nec habet malam fi-
dem veram, neque presumptam. Leo. 1. d. 47. n. 9.

Præteritio filiorum. Pater filij præteritis, instituit haeredem animam suam, et valet in-
stitutio, nam licet verum sit qd Pater nō potest haere facere extraneum, et filios præte-
rire, tamen anima non est haeres extraneus, cum sit ipse met testator. Leo. th. 1. dec.
10. vide ibi an valeat tibi ad pias causas, filij præteritis.

Patria potestas dissolvitur in nro Regno per matrimonium filij, et nō solum per contractus
dissolvitur potestas, sed per sacramenta, id est per mutuum consensum coram Parrocho,
et testibus, tunc nō requiruntur relationes de Jure Cesareo nō dissolvitur patria potestas
per nuptias. Leo. th. 1. dec. 55.

Pignus. V. hypotheca

Probatione non indigent notoria, et potius debent allegari, quam probari - ea quæ sunt
Judici non sunt probanda, nisi negentur, at facta sunt incognita nisi probentur arg. cap. 1.
de constit. in 6. Valens. de probat. §. 1.

Probatio plena est quæ plenam fidem facit Judici de re, de qua agitur, ut secunda cas possit sen-
tentiam probare, et controversiam definire, nullo alio utitur requisito cap. 2. de prob. velu-
ti probat, per duos testes omni exceptione maiores, qui communis opinionioni boni viri re-
spondent. Cetera instrumenta publica plenam probationem inducunt. Etiam scriptura
privata contra eum qui scripsit plenam fidem facit. Confessio in iudicio, vel iuramentum po-
tius relevant ab onere probandi, quam probant. Semiplena probatio est quæ Judici fidem
aliquam facit non tamen plenam, ut secunda illam possit sententiam pronunciare, sed
opinionem ingerat. talis est probatio unius testis; vel unius testis, et famæ constantis, ut
tenet tit. de probat. §. 2.

Probare debent tam actor quam reus suam intentionem, qd si excipiendo sit actor l. 1. de
Exceptionib. Si uterque suam intentionem probaverit iudicij erit videtur uter melius proba-
verit. Et si æquæ probentur ambo, qd possessor sit iudicandus Vallens. de prob. §. 3.

Procuratorum operum executio. M. secularis iudex.

Procurator potest petere dilationem ad dñm abientem consulendum, quae iuxta distantiam locorum est concedenda; sed haec regula fallit qd̄ verosimiliter gentes malitiose animo litem differendi, et in alijs casibus adductis, à d. fr. Leo. 1. th. Dec. 97.

Subiicit qd̄ qui citatur si sua p̄tate velit interesse, et sic et non voluntarius; vel qd̄ principalis fuit citatus in iudicio, et in citatione fuit expressa causa, et sic potuit Procuratorum certiorari.

Prescriptio. Si ageret alienatio minoris curatoris auctoritate, et nec constet iudicis de veritate intervenisse, diuturnitas temporis faciet praesumptum intervenisse; etiam in alienatione rerum celeris, diuturnitate temporis (id est 30. annis, vel maiori tempore qd̄ arbitrio iudicantis relinquuntur) praesumuntur consensui capituli, et cetera requisita. Cancr. var. res. lib. 1. cap. 7. n. 123. cu. legg. Octaviani Simoncelly in trac. de decretis lib. 3. tit. 7. inq. 3. late tractat.

Procurator non potest detrueri in carcere, ex eo qd̄ principalis ^{implet eum dicens} creditus sit liquidus. Leo. th. 1. d. 109.

Prescriptio triginta annorum habet locum in actionibus, quae per id tempus intentatae non fuerunt, dummodo ille non fuisset impeditus agere, et si erat impeditus non potuisset impedimentum removere. Leo. th. 1. d. 119.

Procurator si ~~non~~ habeat legitimam personam standi in iudicio, in quacumq; parte litis potest ei obijci exceptio (cum paria sint non esse, et non legitimo modo esse; tamen si in standi in iudicio habeat, et aliunde ab officio procuratoris repellatur, quia ratione militiae, aut dignitatis, et ante litem contestatam non ei opponatur. Exceptio, videtur ei renunciatae, Excepto impedimento excommunicationis. Vallens. ad tit. de procuratoribus. §. 8.

Procurator si habeat locum ~~renunciatio~~ procuratoris, dñus debet in iurare ad verum suum, vel iudici, alia qd̄ post revocationem ab his factum erit ratum habebitur. Procurator cum potest substitui, si substituat, qd̄ sunt etiam officio suo non potest substitutum revocare, nisi potestate devocandi à dño habeat. Si dñus secundum faciat Procuratorem, prior videtur revocatus; nisi prior esset ad certas causas, et posterior generaliter ad omnia, nam per genus non derogatur speciei. Etiam videtur revocari si dñus quovis tempore ad causas per se tractandas veniat, non ut procuratori assistat. §. 7.

Falsi procuratoris exceptio peremptoria est, et potest opponi post sententiam l. 40. de procur. et simili. litem exceptio: tu non es procurator semper opponi potest, sed exceptio: tu non potes esse procurator tamen ante litem contestationem. §. 8. n. 7.

In excommunicato distinguitur, nati est in excommunicatus tempore constitutionis, et falsus Procurator, et sic processus nullus; at si post mandatum supervenit excommunicatio, processus erit validus, nisi excipiatur antea antea prolatione sententiae. §. 8.

Procurator quibus in casibus debeat habere speciale mandatum. V. Barbosa in de claus. v. usufr. claus. 39. ubi plures enumerat.

Quod unus litigat contra plures creditores, potest eos compellere ut unum, vel dñs Procuratorem constituat, qd̄ maxime fiet si dñs pro unoquoque actu omnes citare sic decisum à d. Leo. th. 2. Dec. 203.

Procurator constitutus ad agendum utiliter facta constituentis, debet etiam Procurator pro Constituyente existeret, qd̄ contra eum agitur, et cogitur suum principale defendere. V. gl. in l. qui proprio. 46. §. 1. in verb. ei cui. ff. de procurator. Tuschus in verb. procurator titone §. 43. pag. 662. Leo in resp. contradicte de Bejar §. Regio §. 1. art. 1.

Manus ex quinque pedibus constat, et pes ex quindecim digitis. Camil. Boel. ad Belluga. fol. 68.

lit. a
Parochus qui non docuit doctrinam Agranae suis fidelibus fuit suspensus ab officio sua cura per sex menses. Riccius. th. 1. dec. 72. f. 27.

Parochiani non possunt cogi ab Ep̄o ad Missam, concionemve in Parochia audiendam, nec ad dicens ibidem Agrana pietatis rudimenta. Riccius. t. 1. d. 152. f. 214.

Parochus cogi potest ab Episcopo, ut inhabitet intra limites Parochiae. Ric. th. 1. dec. 145. f. 207.

Patroni si discordant in presentando, et sint pares in votibus, Ep̄us potest gratificari quam partem velit, et illi adherere, vel etiam providere per se.

Baldus con. 372. idem ff. q. do patroni unum presentarunt, postea alius, non potest Ep̄us inhibere, quoniam velit ex duobus presentatis. Juscius. lit. P. conclus. 145. Patroni si discordant etc.

Patronus non potest se presentare ad beneficium, et neque potest per Procuratorem ut decisum fuit in nota in una Valentina dec. 185. par. 2. incipit domini con-
cluserunt nisi sint plures patroni, q̄a a ceteris conceitur presentatus. Juscius
concl. 138. patronus non potest presentare seipsum.

Patronus si sit maior septennis potest se presentare, et ea quae dicunt non posse impubere presentare, intelligenda sunt de impubere minore septennis, ~~et~~ et ratio est nam si sit maior septennis, sicuti contrahunt sponsalia inter presentatis, et Ecclesiam, ita patronus debet esse habilis ad contrahenda sponsalia. Juscius. concl. 141. patronus.

Positiones: Reus non respondens positionibus confers habetur. etiam si semel responsum fuerit, et iterum non respondeat habet confers. etiam si ^{non ex} ~~confers~~ ^{non ex} ~~confers~~, et obicere respondeat. Et licet verbum credo in teste non affirmet, in reo habetur pro expressiva veritatis. Barbosa in collect. ad cap. 2. et fin. de confers in 6. regulatio. ad Panormitum in praxi

Probationis in concursu glorio, et potentior extinguit minus potentem. l. 21. §. si testis. ff. de testibus.

Præbendam filij, qui non sunt ex legitimo nati matrimonio, non possunt in Ecclesia in qua Parentes Præbendam beneficium habent aut habuerunt, quodcumque etiam illegitimo beneficium obtinere, nec in dicitur Ecclesiam quocumque modo ministrare, nec pensiones eiusdem fructus beneficiorum, quae Parentes habuerunt, percipere. Not. de veris et S. C. Trident. ses. 25. de reform. cap. 15. et ibi Barbosa inquit resoluit esse habere locum in filij naturalis, generatis eo tempore, quo Pater nondum erat affectus clericus. Negotes legitimi Præbendam ex filio illegitimo, respectu beneficij Pater non comprehenduntur sub hoc decreto, q̄a ad est penale stricte interpretandum. Idem dicendum de nepote illegitimo nato ex filio illegitimo sequuntur aliqui ad. idem de negotibus putent dicendum, ac de filij).
exquit

Et fuit decisum in Rota Patrem non prohiberi obtinere immediate beneficium filij sui illegitimi, q. non reperitur Expressè prohibita esse pariter -

Et nota q. non sufficit dispensatio, nisi fiat derogatio constitutionis Clementinis in l. l. in qua Pater adp. legitimo filio, et minus sacrificii alij. do. possidet. ead. n. potest habere beneficium illegitimus in l. l. in qua Pater habuit solam sedem in choro, ratione dignitatis, qua in alia l. l. obtinebat.

Illegitimus in l. l. in qua Pater beneficium habuit vel habet non potest transgredium, aut Epistolam Solemniter canere; nec devotionis gratia Missas privatum celebrare. Neq. illegitimus Sacerdos potest canere tanquam Musicus in quacumque Ecclesia ubi Pater habuit beneficium. Pater et filius rectè possunt in eadem Ecclesia Missas celebrare, si neuter habeat beneficium. Ratio vnius decreti q. d. ut Paterna incontinentia memoria a locis Deo consecratis longissimi amittatur. Barbosa in collect. ad Trident. ses. 25. de reform. cap. 15. cu. plurim. 80. q. ubi de hac re agit Riccius in collect. de iur. f. 4. collect. 1367.

Plus petitiois p. n. est post Leonianam constitutionem, ut si plus tempore petitum fuerit tempus duplicetur, et tempus duplicetur a tempore conventionis usque ad tempus in quo debebatur; non a tempore quo plus petitur. Si plus petitur re, loco, aut causa, actor tenet solvere in triginta diebus omne damnum quod reo intulit. Et ideo opponi solet claus. salvo iure superflui. Hac exceptio plus petitiois debet opponi ante litem contestatam. Et actor ante litem contestatam potest se corrigere et poenitentia fugiat, nam n. dicit intentasse, sed intendere voluisse. Fieri impeditur potest ante tempus petere ea quae sibi debentur. Mynning. ad §. sed hoc. 33. int. de actionib. De hac poenitentia agit Vesp. th. 2. obs. 47. et obs. 48. n. 5. ait ad vitandam hanc poenitentiam opponi clausulas salvo iure calculi, et salvo iure superflui, vel parumpius, vel minus, et alia similia.

Pecunia destinata ad emptionem praediorum reputatur pro re immobili. Sed hoc est intelligendum aut qui habet pecuniam destinatam, potest de ea disponere, et consequenter destinationem tollere; aut non potest ut si sit heres, et testator insistet pecuniam converti in emptionem mobilium; nam in primo casu pecunia p. re mobili habetur; in 2o. pro immobili - Leo. th. 2. dec. 191.

Prescriptio 10. vel 20. annorum sufficit ad excludendum dominum a suo domino de iure Casari. Iure vero Regni sufficit prescriptio trium annorum. for. 1. de prescrip. et ait Leo. th. 2. dec. 193. n. 11. q. raro iudicatur q. in favorem prescriptionis trium annorum, et putat q. raro probant omnia quae ad probationem requiruntur. Et debet probari prescriptio in effectu curiam, et completam ante motam litem. Leo. dec. 193.

Prescriptio n. currit contra minores. for. 1. de prescrip. adhuc contra minores. 29. an. n. currit prescriptio 10. vel 20. an. bene vero currit 30. annorum, salva restitutione l. f. c. in quib. cas. in integ.

Contra prescriptionem 30. annorum, de iure Casari an det restitutio in integrum ex capite ignorantia, ex claus. si qua mihi iusta causa incepta quae est. De iure Municipi non est dubium q. d. Riccius est in for. 3. de prescrip. qui prohibet concedi restitutionem contra prescriptionem 30. an. ex capite ignorantia; at contra prescriptionem longioris temporis de iure est in R. A. concedi restitutionem ex capite ignorantia. Leo. dec.

ipsum super Angelorum, sola uirgo sac
tasti uere de celo plens
A. Post partum uirgo inuoluta pmanisti
Dei genitrix etc

Oratio

Deus qui salutis terris etc

A Purificat. usq ad Pascha ^{triduo} Resur

Salve Regina etc Oratio Omnipotens
Deus sempiternus Deus etc

A Pascha Resur. usq ad ^{triduo} Ascensum

Regina Caeli etc

A Pascha Trinitatis usq ad Pentecosten

Salve Regina etc
Oratio

Omnipotens sempiternus etc

Ab adventu usq[ue] ad natiuitatem

O uirgo uirginum quomodo fiet istud
q[uo]d nec partum similem uisa e[st]: nec ha-
bere sequens filij h[er]usalem, quod
me admirandum, diuinum e[st] mysterium
hoc q[uo]d cernitur. ⁊

V. Orate caeli desuper et nubes pluant
iustum

R. Sperauit terra et genuit saluatorem

Oratio

Deus, qui de Beate Mariae Virginitate
Luce. Deus, qui in p[re]ch[ar]a etc. et famu-
los tuos etc.

Ab natiuitate Domini usq[ue] ad Purificationem

Puerens mater, uirgo uirum peperisti:
sine dolore, saluatorem gentium

L

Poenam in iudicio quantitatem sibi solutam, et de hoc fuerit in iudicio convictus de-
bet indultum condemneri, et dolum applicari ei, quod fuit indultum sectionem
for. fin. de condic. indol. fol. 95. Sed haec poena locum non habet qd per confessio-
nem totam indebitum acturis constat de solutione; tunc qd foris requirit ad in-
ducendam dictam poenam, ut convincatur per testes, vel instrumentum quidam;
tunc qd non consideratur dolum in recognoscendo solutionem per gratiam confessionis,
ac in eo qui negavit, et convictus fuit offit, vel instrumentis. Nec habet locum dicta
poena ubi quis aliqua occasione potest excusari a dolo, nam in generalibus debet
ferri et libere interpretari. Leo. th. 2. dec. 200.

Possessorij Beneficij (veluti si possidens beneficium, retinendo remedium intentaverit)
post tractari coram iudice laico, et sic decisum est per R. Camerarium. et nota
qd causa possessorij beneficij non solum tractatur coram iudice seculari, sed
etiam tractari coram ecclesiastico, et casus sit mixti fori, datur locus preventis-
ni. late Leo. th. 2. dec. 208. et praecipue de hac preventionis. n. 32. et 40.

Provisio. Qd instat causa ordinaria maiori summa (quae erit si excedatur quan-
titas 500. moraliter novus, id est 250. s.) vel sit causa gravis, et magna molis,
quae agitur de aliqua preheminentia, vel de aliquo iure sedendi preheminenter,
quae propter dicuntur cause magni praedij. Gratian. th. 5. de sep. cap. 845. n. 1.
Barbosa de potest. epis. alleg. 78. n. 31. tunc providet iudex. nisi ad 500. copia
gratia concessa; si causa non excedat summam 250 s. providet iudex. in omni
ad 3am for. 2. de dilacionis. f. 59. et sec dilatis qd intra illam vel
maiores si iudex videat) reus deliberet an velit cedere an contendere, et
elapsa hac dilacione concedit reo alia dilatio trium dierum ad opponendas
exceptiones dilatorias antequam lis contestetur for. 4. de liti. contest. f. 59. quae
dilatio currit ad elapsam primae dilacionis. Et sic fallit Leo dec. 120. qui ait
qd dicitur in qd ad 500. dat dilaciones ad opponendas exceptiones dilatorias, nam certum
est qd dicta dilatio fit ad deliberandum et confirmat ex auctor. operatur. (de liti
contest, ex qua est derumpt d. for. 2. de dilat. D. Fran. Ferrarut in responsis pro
villa de Clehe contra Epus Oriden. p. 1.

Possessione sua nemo debet privari, etiam per unam sententiam, etiam quod venietur in causa
possessoria. Canonice tenent in cap. cum ad sedes. de rebus. spoliator. Cavallos de las pueras
pl. 9. n. 13. ubi ait qd dicitur expresse in Clem. unica. de sequatr. posses. et fruct. ubi ex-
presse dicitur non esse quem privandus sua possessione per unam sententiam in iudicio
possessorio. D. Gramunt in resp. q. villa de Clehe. epus Oriden. p. 2. n. 79.

Prerogativa, vel preheminentia, veluti de iure sedendi, vel standi in meliori loco,
non attenditur lex, sed consuetudo cap. cum olim. 6. de consuet. Belluga. rub.
6. n. 10. addit. lit. O. Franck. dec. 288. n. 4. et quamvis lex aliquid disponat, po-
tius standum est consuetudini Menoch. cons. 257. n. 37. lib. 2. et n. 40. ait qd
valet consuetudo qd Prelatus inferior in sua parrochia sit in meliori sede qua

Episcopus. J. Agrarum. Vo. nuper. a n. 137.

Procurator substitu-
tus factus dñus li-
tis, quamvis non ha-
beat facultatem substi-
tuendi potest substituere,
decisus fuit Mys.
Cent. 1. Obs. 43.

Procurator qui habet facultatem substituendi a suo principali, si substituatur et statim moriatur, et substitutio valebit, quamvis substitutus non sit factus dominus litis, q. cenetur substitutio facta a suo principali; et sic per mortem substituente non expirat. At si procurator (qui non habebat potest substituendi) factus sit dominus litis (nam procurator effectus dñus, bene potest substituere) et substituatur, et antequam substitutus litem prosequatur ut fiat dñus litis, substituens moriatur, expirat substitutio, q. tantum habebat facultatem substituendi a lege, et non a principali, et sic moriente eo, re integra, expirat mandatum. Diversum est si Procurator effectus dñus litis substituatur post mortem suam, hoc est ut post mortem suam litem possit prosequi, nam tunc per mortem non expirat mandatum. sic decisus in R. A. et certum est in iure q. mandatum potest conferri post mortem, et tunc post mortem non expirat. L. si vero. ff. de i. fi. et l. seq. ff. mandati. Obs. l. fi. ff. de solution. na. R. ad Luac. lib. observ. 38. legenda est ei qui mandato meo stipulatus est, post mortem meam recte solvitur, q. talis est lex obligandi: ideo q. etiam invito me recte solvat: ei autem cui iusti debitorum meus solvere post mortem meam, non recte solvitur: q. mandatum morte dissolvitur. Leo. th. 3. Dec. 32.

* cancella

Prescriptio. Quis non debet allegare prescriptionem in rebus imprescriptibilibus sed potius titulum, privilegium, sive concessionem factam per superiorum, et id probet per tempus immemorabile, et sic obtinebit. Barboza ad tit. C. de prescrip. 30. vel 40. an. ad L. omnia. ff. de i. fi. l. ex n. 39. ord. ad 59. fol. 205. Refert Catillo de tertij. decimis th. 7. cap. 3. n. 13.

Procurator quidam non habens speciale mandatum ad recusandum iudicem, eum suspectum dixit. Oppositum fuit non esse legitimam recusatorem ob defectum specialis mandati, habito q. constanti q. requirebatur Gratian. discip. for. q. 100. n. 44. th. i. Procurator statim presentavit mandatum speciale, in quo ratificabatur recusatio ab eo opposita. Substitutum fuit an ex quo erat oppositum defectu mandati, ratificatio superveniens valeret gesta? et dicendum est q. si oppositione facta defectu mandati, Procurator pergeret ad ulteriora in causa, quamvis postea adduceret mandatum ratificans nihil operaret, ut Cavalcani q. 1. Dec. 23. n. 17. sed si statim ac ei oppositum fuit, obtinet speciale mandatum ratificans a domino, valent gesta per eum. Et ita si dñus sit absens, et Procurator generalis non possit obtinere mandatum ratificans gesta per eum, petat dilationem ad obtinendum speciale mandatum, et iudex non debet ad ulteriora procedere. Et tenet Caneus non requiri speciale mandatum ad iudicem recusandum, et hoc est verior sententia. Caneus ff. l. cap. 21. a n. 42. et vide an iudex suspectus sit suspicione iuris, vel incompetenti a iure possit procurator eum prorogare; et an etiam partes possint eum prorogare. in. 47.

Gregorius Valmi circa Bullas ^{et} = Gregori lib. 63. n. 3. Bulla Gregorii non
 abrogat concordiam, ^{et} Regium elionis, neq[ue] fuisse intentionis Pontificis
 videndum est, nec velle presumi potest a contractu dissolvere, abq[ue] alteriusq[ue]
 hi consensu, vel illum parte inaudita violare vel ledere, probat ex
 cap. 1. de constit. in 6 = et n. 5. dicit q[uo]d est necessaria publicatio Bullae =
 et n. 8. tractat q[uo]d per non usum cunctatur Legatum Pontificis Bul-
 lae = et n. 18. q[uo]d longu[m] tempus dicit decem annos = et n. 46. dicit q[uo]d n[on]
 ex eo q[uo]d observetur dispositum in Bulla, illa est recepta, potest enim observari ex
 alia causa = Verbo. to. 1. voto. 8. et lib. 2. voto. 29.

Confirmatio ap[ud] praesumit per lapsum 30. annorum Forin. decr. 31. n. 2. to. 2.
 posthinc. praesertim in iuncta observantia.
 instantia perit q[uo]d a prosecutione eius, fuit cessatum per longu[m] tempus puta 10.
 annorum. concurrente bono fide partis. Calador. decr. 5. ut litigante. ait
 q[uo]d sufficiunt 8. anni. Menoch. de arbitrar. lib. 2. cent. 3. casu 202. n. 14.
 sed Saldado tenet hoc procedere tantu[m] in Beneficialib[us], na[m] in Ecclesiis requirun-
 t 30. anni. Salg. de reg. prot. q. 4. c. 2. a n. 16.
 An adducat aliquid novi in hoc articulo Saldado decret. q. 2. c. 8.

Procurator. in causis super successione maioratus, q[uo]d morte possessoris
 finit mandatu[m] procuratoris, nec in ead[em] continuatur instantia sed
 in novum successorem Clem. fin. de Procurat. Molin. lib. 4. c. 8.
 n. 6. Leo. dec. 136. n. 5. Blorgano de iure ind. lib. 2. c. 29. n. 65. et
 novu[m] successor debet citari, et ex defectu citationis sententia erit nulla
Narez. cony. 10. n. 12. Peregrin. de fidei. art. 53. n. 30. Cabrillo lib.
 2. controv. c. 9. n. 4. Et cum audivisset casu q[uo]d sententia publicaretur
 super successione maioratus, n[on] citato novo possessore successore, cu[m] decessisset
 ille contra q[ui]s latatus fuit post conclusu[m] in causa, ergo factam h[ab]ere relatio-
 nem, haec expendebantur gratulando n[on] obesse nullitatem. Sed et h[ab]ere sub-
 sidie. Vateron de transact. tit. 2. q. 4. n. 46.

Quisio. Resignans Beneficium cu[m] reservatione pensionis, q[ui]s curet
 ut Rom. Pont. in Bullis reservationis inserat clausulam regreus,
 q[ui]s continet duo capita. Quod si Resignatarius aut eius successor in Be-
 neficio cessaverit in solutione intoto, vel in parte. Quod si pensionem
 quoniam gratia[m] minime curaverit, vel nullam, et invalidam, et
 nullatenus assignatam dixerit, vel allegaverit, q[uo]d in quovis horu[m] casu
 liceat pensionario propria auctoritate apprehendere Beneficij, aut Prae-
 bendae possessionem, abq[ue] alia nova provisione. Barbosa praxi exij.
 pens. p. 1. q. 9. a n. 1.
 Nota n[on] potest admittit[ur] huiusmodi accessu[m], et ingre[m]m nisi concur-

... de tertijs cap. 2. p. 17. ...
... et potest eligi novam impotorem, atque p[ro]p[ri]etate ad decima p[ro]curator non p[ro]bat
... et eligere no-
... an archidiaconi possit
... quem velit conser-
... nam pro decimis fundi
... et tunc reale transit in qu-
... fundi possessorum, sicut
... et in
... ut pro pen-
... p[ro]curator
... et in beneficij pos-
... ut pro pensionibus
... p[ro]curator
... n. 13. de
... p[ro]curator
... n. 203. Serrasin. dec.
... n. 2. Burat.
... n. 5. et seq.
... lib. 1.
... n. 6. ff. de
... n. 108.
... ad huc
... cum non 33.
... hinc
... ad huc
... et cum decima om-
... hinc
... in quibus
... decima
... obligatione solvendi tenentur.

Concurrat nimia p[ro]curia indignantem solutionem. Barbosa ubi p[ro]x

omnino
Censu, et omni reale, coherens ipsi Beneficio, immo et omni fructui,
et ipsis fructibus inherens, et debita ab eo, qui fructus percipit; et
Beneficiarius n[on] tenetur ad decimas pensionis tempore suo, si fuit im-
peditus uti fructibus; et ideo pensio decursa de tempore quo benefi-
cium fuit occupatum ab intruso, ab ipso solo et solvenda, et non
atribulari, qui fructus de illo tempore n[on] percipit. Barbosa q. 10. n. 13.

Mortuo Beneficiario qui n[on] solvit pensionem, successor n[on] cogitur
illa solvere, nisi factis diligentibus contra heredes predecessoris. + V. Barbosa de
Censu imposta super fructibus, et distributionibus quotidianis debet solvi
a capitulo, cui acciverunt propter n[on] residentiam Canonici, qui
illius reservationi consenserat, non autem ab ipso Canonico,
na[m] intentis et capis de[be]t reservat pensionem, gravare illos fructus, qui-
bus imponitur pensio, et n[on] Beneficio, vel Beneficiario. n. 15. et 16.

decima ubi dicitur ad huc. et sicut per professionem religionis vacant beneficia, etiam pensiones in titulis
ex cap. cum non 33. No- clericali[m] data, licita in ingrediendis religionis militantes, p[ro]cur
hinc ut cum suo dicitur p[ro]curator hinc tanquam, Barbosa iur. eccl[esi]e. lib. 2. c. 11. n. 39.

transit. de decimis. ad huc
omni in tertijs, q[ui] dicit omni
reale, et cum decima om-
nem hinc gravata ad solvendi
tionem fortissimum in quibus
omni gravantur decima
obligatione solvendi tenentur.

Exceptis q[ui] Beneficiarius sit gravatus alia pensione anteriori, de qua mentio
facta non sit in litteris p[ro]curator posteriori, quavis executionis petit pen-
sionarius, n[on] impedit executionem; quamvis sit totum n[on] valere se-
cunda pensionem si de prima non fit facta mentio. Garvia de decimis. lib.
6. q. 2. n. 40. Etiam si prima pensio sit condicionalis, et etiam q[ui] de
prima pensio est perpetua. Et exceptionem contra secundam pensionem, tenetur
probare q[ui] tempore secundae pensionis prima erat reservata, et q[ui] erat va-
lida, et si haec exceptio requirit aliam investigationem. Garvia p. 1. c. 5.
n. 560. ad 565. Contra hunc tenentur legatos (Garvia p[ro]curator loco impugnantem) de pro-

curatoribus agere via executiva contra eum qui pensioni consentit, n[on] tenentur veri-
ficare narrata parte opponente, vel contra successores sicut in quasi possessione exponi-
ti. Nota apud Garvia p. 1. c. 5. n. 442. q[ui] pensio est reservata monasterio, p[ro]curator
Beneficiarius n[on] debet subscipere sua gratia, et reservatione. n. 491.
Quaeis secundi pensionis in Hispania. a. n. 530. Pensio vacat assumpta ad episcopo-
patu[m] hinc dicitur. n. 491. et 492. Barbosa de p[ro]curator. 3. p. alleg. 57. n. 71.

Possessorium pensionis. Vnicuique possessorius sive in corporalibus, sive in incorporalibus sufficit ad manutentionem obtinendam, ut in quasi possessione intercedendi in capitulo, votandi, excoecandi iurisdictionis; conferendi, presentandi, aut eligendi; repeliendi. etiam vnicuique solutio sufficit ad obtinendum in quasi possessione pro censu, aut pensione, etiam si facta sit iuxta mandatum, vel censuratum, nisi in actu solutionis fuerit proteritatum.

Ex solutione partis acquiritur quasi possessio totius, nisi appareat solvens non habuisse animum agnoscendi totum. Existens in quasi possessione exigendi pensionem reservata sub clausula: dummodo remaneant centus pro rectoribus, aut mille pro episcopis manutentionis est in quasi possessione ab omni verificatione dicta conditionis, sed requiritur quod tota pensio integre sit soluta, vel tota agnita, nam non sufficit parti solutio = Vnicuique non sufficit in huiusmodi solentur ex causa liberali, vel ex gratia, aut iure familiaritatis fieri dari, aut concedi. Post. observ. 18.

Quasi possessio exigendi probatur per apochas, sive confessiones de recepto que esse facta sunt debitori, vel ab eodem in iudicio producta seu alia approbata, seu in confessionibus de recepto factis absentibus debitoribus sine alij administratis, nam ad hoc non probant, ne via fraudis aperiretur; et tales confessiones probant contra confidentem, non contra debitorem. Minus solutio probatur per confessiones de recepto procuratoris cum mandato ad exigendum, cum tamen procurator non potest liberare debitorem, nisi per solutionem sibi factam ante pecunia. Exigitur nisi sit stylus loci in quo solent fieri similem quietantur, per modum confessionis de recepto, quamvis solutiones in prompta, et numerata pecunia fiant. Post. obs. 35. an. 19.

Confessiones administratae et verisimiles, etiam si fiant absentibus debitoribus probant quasi possessionem exigendi contra ipsos debitores, et successores, ut si continentur notabilem summam, cum non sit verisimile aliquis voluisse iactare suam; si confessiones sint geminatae, seu plures factae per mandata notarii diversis personis, successivis temporibus, cum iuramento, coram diversis; si testes deponant, se publice dici audivisse, solutiones fuisse factas; exigentes ex huiusmodi solutionibus vivisse, et contet de obligatione de solvendo, seu in materia pensionis de reservatione clara, et expedita, vel de ordine solvendo. Et procedit etiam si administratae essent sumpta ex depositionibus testium nulliter examinatorum. Et late Post. 2. obs. 35. ubi alia tradit ex quibus probet solutio, ad manutentionem obtinendam. et ibidem pro resolutione ad excludendam quasi possessionem in solutione.

+ quod procedit etiam contra fidei iudicem in beneficiis, qui nunquam solent, nisi tamen clarum constet illa censum remanere. Tondut. de pension. c. 50. n. 81.

de administratis et confessio de recepto facta parte absente probet in possessione. Rota apud Mariner. to. 1. p. 1. §. 2. ac. 51. fol. 648.

Procurator ad diuina effectum solutionis sicut legitime pro-
curatori, non requirit mandatum in iudicio, et exigente
vel qd ne incerta subagatur satisfactio, seu concurrant ad-
muniula et presumptio. Rot. off. 35. n. 85.

Pensionarius sicut in quasi possessione exigendi manutenuendus est in ea
nō obstante precensione qd sit extincta per Cont. Sixti V. de delatione
habitu. Nota qd. Garcia. p. 1. c. 6. n. 549.

Reductio pensionis nō potest fieri per ordinarius, nisi ex speciali rescripto
Garcia. l. y. c. 6. n. 369. sed hoc intelligit si a principio fuisse pensio
excessiva, hoc est tempore reservationis, seu postea, aut adfit clausula
qd pensio annullari, reduci, seu minui nō possit, non tunc requirit com-
missio Pontificis. n. 401. Salgado de reg. proc. p. 2. c. 3. n. 87.

Clausula humo remanent censuris debet verificari tempore gratie
Garcia. n. 398. et quantum postea in aliquibus annis nō remaneant
censuræ pro lectore, nō ex his minui pensio; seu post reservationem, ita
fructus decurrerint, ut lector nō possit sceleris, nec onera sustineri, non
tunc poterit reduci ad convenientem quantitatem. a n. 397. Ex causa
reservationis potest pensio reservari super fructibus certis, et incertis, hoc est
sede altaris. n. 312.

Consensus Patroni non requiritur in imponenda pensione. Ric-
cio in prax. for. euly. dec. 201.

Quasi possessio presentandi non habet locum post Conc. Trid. in c.
Ric. ibid. dec. 153.

Non requirit expressio (in Bullis resignationis, et pensionis Parochia-
lium) in ora capiscenti sicuti solvendarum Seminariis Archiepiscopis
Valm. v. jore l. c. Trid. ses. 23. c. 18. de reform. ut hoc sit onus
perpetuum, et nō sit voluntarium, sed necessarium a iure; et est
Stylus dicecisi Valentis q. similia. onera nō exprimantur
Rot. (apud Diana) post p. 8. in d. Valentini. 28. Aprilis
1645. V. plura de hac re in predicta dec.

Sententia lata in petitorio per rem iudicam absorbet possessorium Fa-
rina. dec. 275. n. 7. in nouissim. Menoch. de recup. rem. l. n. 223.

Et confert Serafin. dec. 575. et 1482. n. 8. Putius lib. 1. dec. 82.

In pensionis reservatione qd sit locus regressu, et qd annullat per
fructus, aut matrimonium. Ciardin. controu. for. cap. 36.

I.

Privilegiis. de dubio privilegiorum a Principe concessorum solum igitur
 Privilegiis cognoscit. Larnia to. 2. dec. 99. et
 et de dubio privilegiorum circa novalia pertinet declaratio ad Pa-
 pam c. olim. i. de v. s. c. ubi tibi. eod. Ferroniam. in s. cum
 venissent 12. de iudicijs q. 1. a. n. 2. et seq.

Pater. Joanne Casamuel in com. in reg. l. Benedicti n. 1364.
 Inquit qd in Mathematicis habet Magister D. Laurentius Ca-
 samuel. cuius multa opera in Bibliotheca manuscripta reti-
 net sub hoc dictis:

Hunc natura sacrem, dedit tunc fortuna Majusbum.
 Prima mihi multum, plura secunda dedit.

Possessoris, sive transmissio = L. 1. sub per Vincent. Ferrera R. M. 8.
 pro Saboya die 11. Augusti 1673. sub. aud. S. Car. Valtorra fuit
 revocata forma sua Conventionum genti vrbu, in qua pretendebat
 possessio, sive quasi qd in processionibus, qd transiunt Religionis per
 aliquam Ecclesiam sive caput vrbu sive vrbu Religionis sacerdos
 cui reliquit est. Et facta fuit Revocatio; Attento qd ipse haberet
 Mag. Monente mandatum ab omnibus Religionibus qd n. habet, si-
 quide a pluribus illo caret possessio comprobata non emanavit,
 sed primus, et tertius testis manifeste contra factus veniens depo-
 nunt, eo qd dicunt vidisse in Ecclesia S. Sordani et de de producta
 illi illa fidei et adhibenda. Secundum testis de auditu generici
 de conventu in producta iurisdictione, et sic sufficiens non est prae-
 ximi, cum plures testis contrarium deponerent ad eum, et sic factum
 reum, et licet deponat de conventu factum in pnti anno reddens ra-
 tionem vrbu, sed tamen non videtur factum fuisse legitimum, et pa-
 tentibus capitulo et Canonibus, et necessariis in incorporationibus re-
 quiritur ad acquirenda possessionem, cui in hac Ecclesia ex-
 plicita loci Traditionis habetur, et qd affirmari n. potest pos-
 sessionem adquisisse contra Capitulum et Canonicos, quia multis
 annis retro possessionem contrariam habere poterunt. Ex
 quibus, merito late impetiti veniunt vrbu est. idcirco est
 rationis et de pure procedere, et iustificatas manere illam
 qd beneficio dictam iurisdictionem esse revocandam, et cum
 pnti revocamus.

* qd adest titulus in possessore
 non est necessaria scientia
 advocarij, Tondut. to. 6. Be-
 neficial. c. 15. n. 15.

+ Cruppi obs. 93. ex n.
 28. in fin.

Pascua. Omnes vrbu, et habitatores civitatis Sabonie, et totius ter-
 mini eiusdem habent in civitate, et in omnibus villis, alciarijs,
 et in quibusvis alijs locis pntis et futuris totius Regni Vall. Pascua,
 herbas, et prata franca, et libera sine omni censu, tributo, aut quali-

141 331 02

bet alia exactione, et qd bectiam possit iacere, stare, ire, et redire se-
cure et libere. Excepto Roalario. privit. 6. Verj. et habenti. 2. Ja-
cobi. 1. iuncto privit. 9. liyde Regis. foro. 1. et 3. de pastur. lat. Ma-
thieu de ry. c. 5. §. 1. et seqq.

Sed dubitari (ni fallor) potest, an vicini vale. habeant predicta ser-
vitutes in oppidi Subnacionis vicijs, et videbat qd non, ex eo, qd
tempore Condit. for. 1. et 3. de Pastur. et privit. 8. et 9. (Sunt 2. Jaco-
bi!) predicta oppida n. erant Regni val. sed Castelle, et eis postea
unita essent nro Regno, vno facta fuit reservatio privilegij, et con-
suetudinis antea obtentis. Sed nihilominus videntur predicta oppida
comprehensa in servitute, n. imponita et servit. in predictis, sicut
contra oppida Regni totius presentia et futura, constituta, et consti-
tuenda, ut plurijs in privit. repetitur et.

Pecunie estimatio. Titius accepit a Nevio 600 aureos, et ei re-
ditum 50. aureorum annuum constituit. Hoc tempore aurum va-
lor erat 50. solidorum, et postea crevit ad 60. Titius voluit
centum luere solvendo secundum valorem tempore celebrati
contractus; At Nevius contendebat sexcentos aureos in eade
aureorum specie numerandos; aut si in alio genere, foret
solutio ratione presentis pretij aureorum, scilicet 60. solidorum.
Et decisum fuit infavorem Nevij, n. ex tex. in l. Paulus. res-
tution. Creditor non est cogendus in aliam formam summo ac-
tigore, si ex ea damnum aliquod passurus sit. Et hoc est regula
observanda aut summi estimati sunt, aut non. 1. casu ad-
mationi standum est, n. est estimatio sit speciei venditionis,
manet res estimata eius commoda, et pericula, qui eam ac-
cepit estimatam, et est verisimile futura predicta pretij mu-
tationem. in 2. (qui est casus nre decisionis) eadem speciei, aut
presentis estimatio solvenda est, n. hoc est natura mutui, sicut
gratuiti, sive non gratuiti ut idem genus eiusdem bonitatis redda-
tur, et in pecunie satis est si reddatur estimatio. l. in fi. de euro
et arg. leg. et sicut debitor si aurei decerneret, sicut ^{estimatio} 600
liberaretur; ita si crevit, debet sentire modum. Annon
Robert. ver. iudicat. lib. 1. c. 16. ut Boer. dec. 327.

Pupillus educari debet 1. apud matrem honesta, et si ea ab intestato sit he-
ressura. 2. pater abas, etiam in matrimonium n. abstanti quavis successione ad
intestato. 3. pater, mater, agnatus non habentes filios, si autem habuerint fi-
lios, et ab intestato essent successores, tunc pater, acumator n. successores propter
votum captandę mortis, et pater, si pupilla sit matris decennis, vel pater,
vel matris suppleat etatem. Cavalcan. trat. de tutore, et curat. n. 304.

P.

et n. 300. ^{et 301.} inquit: qd educatio pupillorum relinquenda est arbitrio iudicis regulato a iure communi scripto, et non scripto sed approbato, et n. arbitria iudicis sui capiti l. i. ubi pupil. edue. deb. et damnat iurey dicentes qd n. curant de legibus, sed de equitate, quas n. vi dent, nec cognoscunt, sed vident eam cognoscere.

Ut n. 305. qd propter altercationem, et discordiam agnatorum potest iudex penes aliquem recomendare pupillum = et n. 307. qd si mater ad 20. nuptias constiterit, vel luxuriose vivat, amittit tutela ad huc testamentaria, qd limita nisi adultus eat ad iudicem et petat velle educari penes matrem, utriusq, aut extraneas personas qd iudex tenetur ei assentire, et complacere, sicut testatori; et si adultus petat utriusq, in curatorum, et agnati contradicant, qd velint ipsi praeseri, iudex tamen debet utriusq, consentire, et ita obtinuit de facto, Albornic. qd in Chile, nisi adultus facultate, vel suasionibus fuisse inductus ad ita nominandum, vel utriusq, esset inhonestus, prodigus, aut suspectus. Albornic. reg. 1. par. 22. n. 4. relas a Cavaleam.

Ant. Fab. in l. lib. 5. tit. 30. de l. 1. ait qd si agnati, cognatique videantur, nec causa fit cur iudex eorum voluntatem sequi non debeat, potest utriusq, tutorem dare, et decernere, ut apud eum pupillus educetur.

De hac re late Trontacino, var. vol. 1. lib. 2. resol. 7. et ait n. 10. qd durante controversia inter consanguineos, super educatione pupilli, iste deponi debet, donec quatuor legitimi sit.

Suarez Cons. 41. Lara de verba hom. cap. 19. l. 1. de dec. 288. Martini. dec. 230. Robert. xv. iudic. lib. 1. c. 7. et lib. 3. c. 3.

Sicut pupillus apud tutorem educari debet, hoc non procedit indistincte, qd non solum ex loq, unus sit, eo ipso qd tutor quis sit, educabitur pupillus apud eum, sicut de alim. tit. tutor et educator, n. 4. q. 13. n. 9. ^{et 10.} Gutier. de tutel. q. 2. c. 8. n. 29. Guinda obs. 23. n. 17. Sunt diversa glo. in l. 2. Valerian. cu. plurib. de trans. tit. 3. q. 1. n. 31. et seqq. glo. in l. 1. in l. ubi pupil. et expresse verb. utriusq. C. ubi pup. ed. deb. Guido Page dec. 536. n. 3. Ramon cons. 4. n. tenet Lujac. ad tit. 6. l. 1. q. 1. qd pupillus n.

41 - De pupillorum educatione late agit Ramon consil. 4. per tot. ubi plurim. ^{et 10.} qd educandus penes tuto- rem legitimum, n. ad si suc- cedat ab intestato. et

Ed. sent. per Saloya die 12. Junij 1674. fuisse sicut D. Gasparum Castellum esse educandum penes Canonice D. Gasparum Guerau Avunculū eius, et non penes Praepositum Christoborum Rojo eius fratrem patrualem, nihilominus qd dicitur Christoborus esse illius tutor testamentarius, tum qd est continua familia vitae D. Franciscus Rojo, et eius filius ut dicit Christoborus, ex qua matrimo- nij libertas dicitur Gaspari impediti posset, quin vellet qd in diversis domib. moreretur, cum hoc inconveniens non ex cohabitatione, sed ex frequentia communicatione oritur; tum etia qd dicitur D. Gaspar Guerau sit Avunculus, et proximior cognatus; et sicut D. Petrus Castellus Pater D. Gaspari dicit Praepositus tutor, et Curator nominaverit, et educandus sit penes tutela- rium sui et iudici a voluntate Patris recedere, cum aliquid aliorum refu- sare valet. - 2. Valerian de Trans. autombus

ubi plurim. qd educandus penes tuto- rem legitimum, n. ad si suc- cedat ab intestato. et De naturali munere. De inf. verb. pupillus. Gosh. ad d. l. 2. §. 1. iudex n. decur- net temere educatori cum qui pupilli succed- tum sperat d. l. 1. §. 2. licet eade rone ad eum redierit tutelate prima. Porro in l. ad d. rub. ubi pup. et Tuldon. ibid.

Preventio induit ad hoc ut Index preventiois conuictus maneat in
causa preventa, et ceteris iudicibus conuictus preferat, si uerget ipse
pro summaria delicti informatione. Farin. Capitul. Matrib. et alij
relati a Casual. to. 1. disp. 2. n. 878. quamvis plurimi contrarium sen-
tiant.

Per citationem verbalem legitimam etiam dicitur facta preventio, et nota q^d man-
datum de in ius vocando, seu decretum de citatione facienda, non sufficit,
nisi citatio sit executioni mandata, et devenierit in notitia in ius
vocati, non induit preventiois quoad iurisdictionem, sed solum quo-
ad effectum perpetuitatis eiusdem. Quod limitat i^o per reu^m, data opera,
fuerit, ne citationis notitia ad ipsum deveniret latitando, et dolo se subtra-
hendo, nihilominus ea decreta citatione, adhibita diligentia per eum cuius
interest ad quodendum reu^m censet inducta preventio per Clem. 2. et lite
pend. Casual. to. 1. disp. 2. n. 879.

Simba conu. 48. n. 38. censet verbalem anteriorem potiore esse rea-
li preventioe, si Index prevenierit per inquisitionem donec non pre-
ferat illi qui postea in reali prevenierat, sed preventio debet incipere
ab exerecitu iurisdictionis, q^d provenit a citatione, que ad domum
facta satis est Matrib. dec. 210. n. 2. Anata dec. 235. n. 5. etenim iuri-
dictionis actus est aliquem citare.

Farin. to. 1. prax. crim. q. 7. n. 53. tenet preventiois reale potiore
esse anteriore verbali. Sed limitat si ambo iudices sint sub eodem domi-
nio, nam tunc preferatur citatio verbalis.

Protestatione iure conservat in ius, que voluntarie fiunt, ubi vero
quis potest cogi, alio remedio opus est, appellatione scilicet, vel que-
rela. Garcia de nobilit. q. 5. n. 6. Araya in l. 1. n. 42. et 43. C.
de his qui p^onti nunciat p^ob. lib. 10. Relati a Crisp. ff. 15. n. 200.

Possessorium. in iudicio possessorio non admittuntur exceptiones alioquin indagines
requerentes si consistunt in factis, seu si in iure consistant. Argel. de
adq. pos. q. 2. art. 4. n. 139. in contrarium est receptissima opinio sent. a quib^o
one iuris, ubi nulla est facti questio in continentibus liquere, nullo modo al-
tiorum indagines sequere. Et q^d exceptio est probata in lite non dicitur re-
quirere aliorum indagines. Gratian. disp. 264. n. 40. et disp. 740. n. 47. et ff.
Font. dec. 139. n. 20. Argel. d. q. 2. n. 140.

Et licet Part. in l. cu^m prolari. de re iud. et alij DD. velint questionem iuris equi-
parari questionem facti, hoc intelligit q^d dubium iuris est ita intricatum, ut doc-
tor possit torquere, et q^d dubium consistit in punto iuris ordinarij Menoch.
de arbit. lib. 1. q. 53. n. 8. Argel. d. q. 2. n. 135.

Et q^d videtur receptum in iudicibus est q^d requiratur questio iuris alta indagines

q. n. regitur qua fit communis opinio, tunc unum diffinitum est tunc
elijerogimshi; sed vero q. licet ad sint varidopmonu, communis tamen
opinio stat pro una parte, sicut Argel. n. 156. Post. off. 42. n. 72. Menoch.
de arb. q. 53. n. 4. lib. 1.

Sae de ten. c. 38. n. 26. et Post. 2. off. 42. n. 71. in arbitrio iudici con-
sistere decidere an quibus requiratur aliove iudicium.

in iudicio l. f. de edict. et in interditi possessorij admittuntur exceptiones al-
tore iudicij requirerent, si in continentibus probantur. Sae de ten. c. 38. n. 28.

Aut. Gomez in l. 45. Fauni. n. 145. per tex. in l. si i agus. ut in posses. legat.
l. ille a quo. §. si testamento. ad Fredel. Garcia de benef. p. 1. c. 5. n. 558. No-
quest. alleg. 25. n. 225.

In iudicio Tribunalis nulla iuris questio talis ardua, qua alteri iudicij
concedatur obsequium spectata iurisdictione. Cressi. off. 42. n. 12. Fort. Curiae. contr. 10.

dec. 133. n. 14. et 15. = et hanc rationem in fabrici consilij ubi tamen ut-
vita attenditur, in possessorij semper inclinant in habente bonum ius in
petitorio, et ideo petitorio etiam deferuntur. ut ait Capic. libro dec. 108. n.

50. Franch. dec. 204. Afflit. dec. 364. n. f. Font. de pact. cl. 7. gl. 3. p. 10.
n. 78. Leo. to. dec. 24. n. 16. = Quod fit ne deus vamus, et inu-

tili vivimus, ut postea in proprietate debeat obtinere Curiae. dec. 1. n. 9.
post contra n. 12. Argel. de legit. contr. q. 5. n. 5. et de adq. pos. q. 3. post.

2. n. 171. Et ideo in hoc iudicio l. f. debet exceptio dolo peti q. hanc
restitutur ei. Menoch. de adq. pos. rem. 4. n. 589. Argel. de legit. q. 10. post.

lib. n. 124. Gratian. c. 731. n. 9. Et est eligenda via finiendarum litium Lar-
rea dec. 4. n. 8. et 9. et dec. 11. n. 43.

Quod in iudicio ~~sumptione~~ ex l. f. debeat iudex cognoscere de merito pro-
prietatis, ne in possessorio obtineat, qui in proprietate obtinere nequeat.

Argel. de legit. q. 3. art. 3. n. 46. Meri de maiorat. p. 3. q. 15. n. 69.
Menoch. de recup. rem. 15. n. 366. Noguero. alleg. 26. n. 446. Curiae. con-

tr. 10. n. 57. 58. et 59.
Exceptio domini habet locum in quocumque iudicio possessorio, praemaxime q.

et in continentibus probata Post. et l. d. in d. l. f. Nota apud Puteum dec.
222. n. 3. et dec. 308. n. 3. lib. 1. Menoch. d. rem. 4. n. 551. Gratian.

dilep. 731. n. 15. Pena dec. 786. n. 5. Argel. de legit. q. 7. art. 6. n. 27.
Guirba off. 13. n. 28. et in continentibus dicit probatur, q. contra per scrip-

turas, testes, et q. probantur et in lite antea probantur. Cephal. corf. 4. n. 19.
Gabr. corf. 65. n. 3. lib. 1. Argel. de adq. q. 2. art. 7. n. 255. et de legit.

q. 16. art. 3. n. 59.
Iudicium iurisdictionis in possessione ex sua natura est summariu Cabillo lib.

3. c. 24. n. 88. Atamen q. heret ea petit cum citatione parti habenti in-
teresse; vel si legitimus contraditor compareat, et de iure interesse appareat ap-
parenter, debet iudex pronunciare n. desolau summariu informationu
sed agenda esse iudicio ordinario, aliter nullatenus procederet. Cabillo d. c. 24.

n. 103. Menoch. de adju. rem. 4. n. 552. Tremac. var. lib. 1. tit. de probat
res. 11. n. 1. Argul. de adju. p. 1. q. 1. art. 7. n. 238. et delegit. q. 2. art. 1. n.
45.

iudicium summario erit ordinariu (et q. d. ordinariu de progritate pro-
culdubio agendu est) si concessa est dilatio ad testes producendos, et ad eos
impugnandos. Franc. de Apona cons. 62. n. 22. et cons. 20. n. 3. 4. et 5.
ibi. et sic decidit esse bonu summario iudicio, sed ordinario agendu,
postquam dedit terminu, ut partes intra terminu deducunt ipsoru iura
in competenti iudicio, q. est illud q. providet d. l. f. 8. in autu ut
in iudicio summario summario n. datur terminu, nec det libellu. de
Apona d. cons. 20. n. 51.

Cavalcan. dec. 20. n. 27. et 28. lib. 3. ibi: et hinc inde per ambas partes mul-
ta sunt deducta et allegata, et sunt admissa in iudicio cu processu ad ulteriora
et capitula intermatoria, et testes sunt admissi, et examinati respicientia pos-
sessoriu, executoriu, tali in casu n. debet recognosci solum de beneficio d. l. f. 8.
sed de iuriti cause, et qui coram iudice legit pedem. Craves. cons. 815. n.
10. et 11. Menoch. d. rem. 4. n. 734. et hoc procedit na in causis summa-
riis, n. concedunt dilationes in materia impugnativa, et obiectiva, ut in
executoriis Farin. de test. q. 62. n. 206. Menoch. de arbit. lib. 1. q. 32. n. 10.
Covar. prac. c. 13. n. 4. Gratian. lib. 2. c. 236. n. 4. nec in possessorii Gregor.
dec. 449. n. 10. et 11. et sic q. pari petit dilatione in materia impu-
gnativa, videt recedere a causa summaria, et executiva, et ea facere or-
dinariam Gratian. lib. 2. c. 255. n. 37. dicit q. per atzatione termini
videt innovare executione Farin. dec. 95. n. 4. p. 2. et ex quib. aut h. vide-
at iudicium ordinariu intentari Fontan. de pac. l. 7. gl. 2. p. 5. n. 27. et
reg. Madrid. dec. 157. n. 1. et 33.

quala possion
de iudic. v.
post. ob. 53. n. 16.
et seq. et off.
10. n. 99.

Dr Petrus Ludovicus Blanquer reservatione ap^{ta} possidebat pensionem 200 L. super
fructu Rectorie de Puost, et habebat confessiones de recepto factas p^{te} parte;
proba Dr Thomas Ximeno Rector factus fuit, et cu tenuisset solvere (na eius
successor erat qui concessit pensionem solvendi) firmavit de iure esse in posses-
sione n. solvendi, et testes produxit dicentes nunquam vidisse cu solvere. Dr Blan-
quer etia firmavit de iure, et quasi possessione probavit cu confessionibus de recepto.
Et eius firma fuit confirmata, et contraria rescata a Sen^{ta} quib. per
sub aud. Dr Joannis Sanchez, die 16. et 19. Januarij 1674. ibi: et
ap^{ta} quasi possessio contraria negativa exceptionis solutorii memorate
pensionis verificata non apparet per testes mimibatos a predicto D^r Xi-
meno, quia nec de tempore ap^{ta}, nec de negatione solutorii, et acquiescen-
tia pensionarii quidquam exponunt necessarium ad acquirendam posses-
sionem in verbis negativis, et sic manutentio praevis possessionis de-
cerni requirit - et quare in expensis - Dr Ximeno reservatione in
integru et noviter deducta impetravit. et de iure fuit R^a pub. per
verificata n. manet condemnatu fuit in expensis.

Q

Possessorius. Religio Montez firmavit de iure esse in possessione cuiusdam arboris termini de Moncada, et testes pro rone scientes deposuerunt delimitis constructis. D. Balt. Julia eius de ordine equi contrafirmavit pretendendo esse in termino loci de Godella (cuius erat domus) et postquam obtinuit admissionem, et causa vocat ad R. A. noviter articulo proponit ad probanda amplius sua possessione, et qd limites (qui pro ordine faciunt) non extant, nec eorum vestigia ex. Et fuit in calce processus sub alio. D. P. Monemot.

Recipiant testes auctore dilatori ad co. dei vili cring. qui processus fuit nobis iniuncta die 16. Octob. 1674. Pro ordine dicta fuerunt nullitates sup. ne 23. Octob. 1674. Quibus iam testes produxerat ante admissionem, et secundum foros n. debet amplius admitti. 2. no verari in possessorio summarissimo, in quo probationes extrinsecas n. admittuntur, que poterit pati aduere in peritorio, et plenario. 3a q. gradus articuli delimitis sunt obiectum, et impugnatur rone scientis non testium. P. D. Balt. restitutione nullo titulo gaudebat. Ibi non obstantibus 2a. prov. facta 30. Octob. 1674. decisum fuit: fuit verbo ex. P. quod repellantur nullitates et omz.

Antiquam. Se et hinc in cal. que elque firmava de derecho notaua testigos, sino qd post asercion alque de la peticion se admitia. Dela prov. de admission se pedia correccion, o reuision. Despues el practico de viz nullidade q no se le permitia dar testigos para justificacion, hasta q ello. Ferrazut introduxo el dho poner razones, y que para justificarlas se permitia dar testigos para lo qual es preciso una alegacion.

En el Reyno el Juicio de la firmeza de derecho, y el que interin son summarissimo, por que el plenario possessorio no se suele intentar, y despues del que interin intentan el peritorio. Quando la R. A. confirma la provision de admission y repele la razon, lo declara por provision por ser este juicio summarissimo; quando se revoca la admission lo haze por sentencia de depuracion plaria; pero q. En el juicio de las razones la parte dada nueva provision de testigos, entonces auzq confirmen la sentencia admission lo declaran por sentencia confirmatoria por que era entonces es verbo que este juicio summarissimo es ad vltim del plechante possessorio, y esillo practico la dho. En las causas de la firmeza de derecho, fuesen de rone, o de testigos, se permitieron las 7. prouisiones de admission, y despues de las 10. de 1674. n. 67. No caute estoria.

In possessorio summariano no conuenit restitutio minoris, et summa personis. V. infra fol. 90. vob. possessorius. q. procedit ad huc si la parte dilato ad probanda coram. grac. c. 17. n. 4. q. probat. Post. off. 82. n. 12. et 13. ait: quamuis etiam hoc videtur remissum

arbitris iudicis qualitate causa, et personarum iniqua atque presentem si calliditas aduersarij interuenierit Paz detenuta c. 7. n. 28. Fontan. to. 2. cl. 7. gl. 3. p. 10. n. 68. et 69. Menos de ret. rem. vlt. ex n. 54. Dixit mihi D. C. V. in hac R. A. d. receptum esse in hoc iudicio summarissimo retinenda qd esse admitenda restitutio.

res, graterquam si magna causa adit, et ita fuisse decisum in possessorio cuiusdam celebrabitur Bonifaz. Font. d. n. 68. Reputa quando R. A. tenet merita huius interdicti interim sunt incommunes, et noni prauis, et condat. minoris q. n. competere restitutionis beneficium in hoc et alijs iudicis prauis. ideo sunt denegata.

In gradibus D. n. inveni admittenda est restitutio si magna adit causa, nisi a contrario sensu inferat ex sensu. Font. q. si magna sit prauis dabit restitutio. vel ex Post. in calliditate aduersarij.

Possessorium. Longava possessio substat etiam sitit contrarius. Dot. Dec. 513.
n. 7.

+ Nota agud Tondut. post
trae. de penon. dec.
82. Exceptionis con-
currenti petitorio n
impediunt manutenti-
onem, nisi probentur
per confessionem parti-
vel per rem indicata
aut per instrumentum
publicum.

Font. de pac. cl. 7. gl. 3. p. 10. n. 72. ait in hoc iudicio summario interim infi-
cere Affirmam, seu Affirmativa possessione (id est sine ratione aliqua) Milanon.
Natta, et Pau. de Castro = Et n. 73. adeo ut n. debeat impedi iudicia posses-
soria, sed vera rei corporaliter detentis in Canon 3. p. c. 4. n. 54. na in hoc iudi-
cio summarissimo si modici praevindij repellunt que requirunt aliterem in-
dignem = id Font. n. 78. quoniam vera supradicta sint, ego tamen se-
querer in statu Neapolitani consuetudinis de qua Offic. Viril. ad Off. dec. 364.
in si. infra C. Neag. nunquam pro ut ego vidi observari, decidit aliqua cau-
sa possessorii, quoniam cognoscatur aliquando de proprietate est magni momenti, ne
iter frustra fiant. +

* admittuntur tunc defus,
minor retinuit appellatio-
ni, vel supplicandi regulari-
ter deferitur. Covar. prac. l. 17.
n. 4. Capic. dec. 55. n. 4.

Font. n. 14. Datur possessorium summarium, et plenarium. Summar. est qd ordi-
nat ne lite pendente super propt. aut plenario poss. partes veniant ad ar-
ma, et iudex cognoscat summarie, ex officio, et nullo dato libello, nec iuris
ordine servato, et mandet alteri ne molestat alium in possessione et eum conturbet
actum in petitorio, aut poss. plenario = n. 17. possessorium plenarium est qd
apertat (fortuna est certum quis sit autor, et quis reus) ad perveniendum ad senten-
tiam definitiva super petitorio, in quo principaliter apertat de proprietate, vel
super possessio retinende, in quo principaliter diligitur quis sit possessor,
qd cognitum et pronuntiatum hanc habet vim ut possessor perpetuo
defendatur donec pars alia petitorio egerit, et obtinuerit. Hoc iudicium
plenarium tractatur in libello, libri content. sent. definitiva, et alij re-
quisiti in ordinarij affertur, na in perpetuo adferat qd iudicium do-
mine super proprietate iudicatur, diligenti iudicario ordine tractatur.

Quasi possessio Tondut. de penon. c. 50. n. 8. quoniam Titulari per 30. annos pensionem non

solvit, illa longa cessatio non impedit iudicium manutentionis in summaris-
simo possessorio. Burat. dec. 347. n. 11. Cenc. dec. 410. 242. 244. 245. et 246.
quod fallit si debitor interpellatus solutionem denegavit, dicens se ad illam non
toneri, qd possessio praesumitur continuata, nisi ab alio fuerit apprehensa.
Et n. 35. quoniam debitor pensioni dedisset commissionem etiam per instrumen-
tum publicum Amico vel Procuratori ad solvendo pensionem, non per hoc probat
quasi possessio exigiendi, nisi fuerit subsequuta effectiva solutio, na aliud est
mandatum solvendo, et aliud solutio.

n. 39. solutio facta sine mandato debitoris puta a Tertio n. contribuit in quasi posses-
sione, na mandatum solvendo n. presumit nisi convenientibus administratis.
Et si soluta sit summa notabilis cu nemo presumat iactare se, et est pro-
sumptis qd sunt factae pecunia debitoris. Cochran. disp. 296. n. 20. et 21. dicit ad
hunc effectum sufficere expensas decem ducatorum non dei modicam.
Et n. 42. si dubitaret putat in quitancia n. fuisse expressus pro quo debitor
solutio fiebat, tunc verum est qd solutio facta censetur in causam illius pensio-
nis reservata.

leg. alleg. 77 (non 18)
 H. g. ubi: Testamentum
 autem publica manu
 scriptum ante publicati-
 onem non probat in possesso-
 rio et authenticitas
 probat in possessorio et
 actione: Notandum quod
 si vero manifestum
 ante publicacionem
 probat in possessorio,
 non in utroque.

n. 59. si Mandator dixerit in libro suo se soluisse pensionem de mandato debitoris, concurrentibus
 adminiculi probata erit solutio ad manutentionem, q. licet seculariter liber mercato
 rei non probet pro Tertio contra Tertium, tamen concurrentibus adminiculi probat
 et n. 62. quamvis Post. obs. 56. n. 37. velit solutionem factam per fideiussorem non conti-
 tuere pensionarius in quasi possessione exigendi contra principali debitorem, q. si
 deusor cui possit recuperare a principali, nimis facili esset ad solvendum, et op-
 ponenda legitima exceptio solvente principali. Censet est dari manutentionem
 adversus fideiussorem, q. factam principali nocet fideiussori) tamen pro certo tenet
 Tondut. solutionem fideiussori proficere contra principale ad hanc quasi possessionem
 tum ex dec. Rot. in lrum. pension. 2. May 1622. quod hanc sententia secuta est, tum
 ex evidenti ratione, q. fideiussori censet dari mandatum non solum ad fideiussendum, sed
 etiam ad solvendum, et sic solutio facta a fideiussore sicut facta a mandatario con-
 stituit in quasi possessione. et quamvis controversat utrum fideiussor habeat mandatum
 ad solvendum verior est affirmativa, q. si fideiussor habet actionem mandati contraria
 potest solvere l. 10. §. fideiussor. ff. mandati l. 2. §. ed. videt ab initio habuisse man-
 datum ad solvendum l. ex mandato §. si. ff. cod. Rot. et. Si fideiussor solvat, et protestet
 soluisse animo recuperandi a pensionario, impedit quasi possessio; si simpliciter di-
 xisset animo recuperandi intelligit voluisse recuperare a principali debitore, et sic in hoc
 casu pensionarius est constitutus in quasi possessione.

et n. 79. quamvis compensatio fiat inter duos quorum uterq. diverso respectu est debitor,
 et creditor, ex hoc non inferat quasi possessio exigendi nisi vel pensione, tamen haec est
 facta et non vera solutio, et nihil operatur in praedictis tertij. Tondut. huiusmodi -

Possessio Gomez ad l. 45. Jan. n. 179. si uterq. probet se possidere in solidum eodem iure possi-
 dendum tanquam verum dominum per totum equali numero et dignitate, et de equali tem-
 pore possessionis, et nullus probet titulum, vel saltem probent aequalem, in ut omnia
 sint equalia; reliqui plurimae opinionum Censet Gomez in lib. et alij quod iudex pro-
 nuntiet utrumq. possessorem illius rei pro equalis portione pro indiviso, q. a
 praesumunt dominum pro eisdem partibus. Et ut ita sententia tantum ferat in possessio-
 rio, postea qui velit eorum potest peritorio agere contra alium. Idem in possessio-
 nis mobili.

Testamentum scriptum non est publicatum, licet sit scriptum privata
 tamen probat in possessorio etiam ante publicationem. In ch. tit. J.
 conel. 107. n. 1. et citat Legum alleg. 78. n. 9. ver. testamentum.

Possessio sine facto hominis, sed vilis potest transferri et voluit Bart. Catr. de. velati a Gomez
 ad l. 45. Jan. (contra iudicium Bald. et Ant.) n. 111. et exemplum ponit in l. raptoris 34. §. de
 leg. et clero. Vbi rapta virgine diaconissa vel sanctimoniali bona raptorum addiunt ecclesie
 (sanctimoniali percipiente vniuersali) ecclesia omnia proprietaria, et plena possessione earundem
 Verum non habet beneficium, nomine vel iudice vel quacumq. alia persona hanc accedente consensu.

De iure Regio Cathellij et L. A. S. Jaur. De iure Canon. c. 2. de lothar. Vbi in Damia prescripta et
consuetudo ut qui iurata vel morte gratia debet donare litem, accepto modico rei donat, et
supra altari imposito, seu in manu Palati symbolica traditione possit transferat. L. m.
Religendū iuxta Val. l. 1. c. 11. n. 20. et 28. q. 1. an n. efficit q. possessio transferat sine agre-
sione in poss. successore Maioris (q. q. facti n. poss. sing.) sed q. effectus iuris transcat perinde
ut si poss. scilicet transisset. Porro de iure quomodo possit, vaucapit iure singulari L.
44. §. 3. de iur. na. poss. ut facti, vaucapio ut effectus iuris.

Genales ad c. 2. de conuic. tunc hanc esse poss. ad iurata per signa, seu symbola, et circum
vitandi causa, ut sufficit poss. glebas aut cugini, vel munusculo oculorum ingradus presentis si
potest accedere abq. impedito, vel si in presentia domus aut homini clavis tradantur,
vel scriptura tradita censet translatam poss. rei impis vel donat. De iure canonico per annulla-
das in iuratura Prebende c. 61. de re iud. Nec obstat quod iurata habeat animus ad possiden-
dum, nam licet huius iure Collegii aut Municipii ecclesia poss. ex defectu animi nequeant
acquirere, tamen iurata causa recipi ut possint possidere. Nec obstat. (iuxta opinionem Gene-
lez) L. 53. c. de iur. et litem. nam n. apud de ad iurata poss. sed de iure titulo litem, aut monachij
ad obtinenda poss. honoris regis virginij. Nec obstat. L. 27. de re iud. Vbi abq. agredens
transfert poss. et transferri per fictionem boni manus.

Possessorum in iudicio tenentur an cognosci possit de retentione, et de nullitate faulta-
tum Regiarum ad fundationem, vel ad alterationem alicuius conditionis spectantibus. tenent
q. non Molina lib. 3. c. 13. n. 55. Arrendario in L. 45. Jaur. gl. ult. n. 1. et 2. Molin.
de iur. disp. 638. n. 4. Rovito cor. 13. n. 18. Martadehuu. leg. q. 4. q. 16. art. 3. n.
37. ad 48. Salcedo ad L. recipit. in L. 4. c. 24. tit. 14. lib. 3. a n. 74. et n. 86. Contrarium
tenent Paz de tenura c. 38. n. 20. et c. 75. Add. ad Molin. d. lib. 3. c. 13. n. 52. ad 56.
Valenz. cor. 69. n. 248. Ponce cor. 62. n. 25. Roguer. alleg. 9. n. 94.

Tenent iudicium non continere poss. iurata, sed detentio meri, ut nulla prerogativa in iudicio
possessorum in iudicio proprietarij tenent. Paz de tenura cap. 69. eodem modo ac obtinere in sum-
manifimo interim possessore, non gaudet prerogativa possessorum in plenario possessore, aut iu-
dicio proprietarij. Casar. prac. c. 17. n. 1. Valac. comul. q. 79. a n. 15. Post. obi. 2. n. 32. Et
tam iudex qui iure equali iure abq. ulla prerogativa litigabunt postea in plenario possessore,
aut proprietarij iudicio. Paz d. c. 69. n. 17.

Mandatum de manutendo nunquam transit in iudicium quoad iudicem L.
quod iustit. de re iud. Vbi illi iudicij contulerit de possessione ad iurata
q. possit suum decretum de iurata, et alterum manutendo Post. obi. 106.
n. 64. Et ita dec. L. 1. per Ferrera 17. febr. 1668. in cau. Cleri Paroch. 1.
Bartholom. Vbi 2a. dicit ibi.

Procuratorum se simulans pena falsi puniuntur, et ad interem tenentur. Ita tit. 7.
102. n. 24.

Procurator an abq. speciali mandato possit renunciare benef. cedendarum,
immo et. ut sup. Verb. cedendarum. gl. 20.

Clem. 1. de procurat. Procuratori literis receptis a Procuratore abq. protectione, non potest postea Procurator
requerere restitutionem illius, imo cogi potest ipsum agere in omnibus causis, et negotijs ad que litera se exten-
dunt, cum per hoc ad omnia videatur abrenuntiare. Procurator.

2^a Sa per Saboya 13. Julij 1677. in favorem D. Jo. Almon. P.
 ma et contra Cap. 1° huius ibi: Et attento qd licet regulariter in actib. negativis, pos-
 seditio vel quasi non adquiratur, nisi concurrant alibi positivi in Veritate et
 patientia adversarii; seu prohibito vel negatio cum acquiescentia; tamen cum res
 credit ad primum statum ad libertatem naturalem, vel positivam quantum
 ad negativam se conformas cum iure communi, tunc ad acquiescentiam pos-
 sitionem inamovibilem non est necessaria probatio scientie et patientie
 adversarii; et sic cum non solvere decimam, et primitiam, nec tertiam decimam
 ex filij qui expenduntur in sustentationem propriorum numerorum sit.
 iuxta for. 1. et decim. ven. de peca. et merito cum his D. Jo. probaverit
 possessionem non solvendi decimam nec primitiam ex filij, que sustenta-
 tionem propriorum numerorum expenduntur, quamvis non probave-
 rit scientiam et patientiam dactorum Capituli, Gregij Cornuti, et Lectoris de
 Betora, legitime prelibatum D. Jo. probasse possessionem probasse esse
 verandam et. Valtorra = Non servat Auditor Curie = filant.

2^a Sa per Ind. Ferrera 12. Nov. 1688. reg. Fr. Martin. Sed attento qd D. Jo. Joseph
 Mathieu et Daza super qlyta eadem possessione se iure firmavit in curia de-
 limarum, et in curia Ferrera vice huius gubernatori, que iuris firma fue-
 runt in iudicio dicto Procuratori Emiliatori et Syndico Capituli, et sic abque
 in iudicio et citatione pariti educere, hanc tertiam iurifirmam solvere
 re non valuit abque iuris nullitati: Itaque et. Valtorra allegata.
 iustitias manere, et eorum beneficium remanere prout provisione Curatoris
 et admittenti iuris firma, et succumbentem in expensis et. Coloma,
 E. Sid. Ferrera - Fr. Martin.

idem decimum 2^a Sa per Saboya 19. Julij 1672.

idem 2^a Sa per Saboya 19. Apr. 1678. in fav. Contra monialium Trinitari,
 et 2^a Rectorum S. Salvatorii: attento qd dicti Rector iterum se iure firma-
 vit super eodem iure exigendi tutam annuam pensionem Vene Parocia-
 titatis a dicto contra abq. in iudicio et citatione dicti contra unde nul-
 titatis iuris laborare hanc 2^a iurifirmam certi iuris et. Valtorra, si-
 tant, Madonna, Pastor.

Hec praxi citandi ad iurifirmam adversarium cum quo hi est eorum
 a D. Math. c. 11. §. 5. ex n. Eg. cum M. Fruch. Similitur qui et hinc bonam posses-
 sionem ex l. si. de edic. d. ad. si ad hunc legitimum contradictor debet illum citare. §. 47.
 Veri. Haver. Idem si qd sit distinctio, hi ad hunc, nam distinctio fiet citato contradictore.
 Leo. dec. 146.

Ohio

Ohio is a state in the northwestern part of the United States. It is bordered by Lake Erie to the north, Lake St. Clair to the northeast, and Lake Erie and Lake St. Clair to the east. The state is known for its agriculture, particularly in the production of wheat, corn, and soybeans. It is also known for its industry, particularly in the production of steel and machinery. The state is home to several major cities, including Columbus, Cleveland, and Cincinnati. The state is also known for its natural beauty, particularly in the Appalachian Mountains and the Ohio River Valley.

The state of Ohio is a large and diverse state. It is home to a wide variety of natural resources, including forests, rivers, and lakes. The state is also home to a rich and varied culture, with a long history of settlement and development. The state is known for its friendly people and its beautiful scenery. The state is also known for its many famous landmarks, including the Rockwell Museum and the Ohio Statehouse.

Ohio is a state that is full of life and energy. It is a state that is always changing and growing. The state is home to many different people and cultures, and it is a state that is always welcoming to new people. The state is also known for its many famous landmarks and its beautiful scenery. The state is a state that is full of opportunity and promise.

Politica, et Oeconomica potestas. P. I. O. verb. Oeconomia. fol. 80

Possessorium iudicium debet prius terminari quam petitorium, et iudex ante
 quod pronunciet in mandatione habet lata manus, ut in petitorio, seu or. interdij. l. or.
 dicitur possessoris, et negotis principalibus, et alio remediis ex adverso intentato dicitur. (De rei
 se introuitum ^{non} possit, nisi possessorio expedito. Et a peruenione istius ordinis vindicatur l. si
 tante oppositioe partis daret appellatis. Salvat^{ur} contenta lata in petitorio dicitur. 37. ff. de
 a defectu nullitatis, si duxerit facta fuerit in alio iudicio, et inter diversas iudicij. Cuiac.
 personas. Vel per tacito consensu receptum ^{est} suspensione. Potius de ma-
 nutenendo dicitur. 7. a n. 15. et v. n. 7. Vbi conuuluit qd pars protestetur se agere
 solum in illo iudicio possessorio summarissimo, et si alij factu fuerit qd petito-
 rium, seu negotium principale concernat, id solum factum ad effectum con-
 uivandi, et colorandi ipsius iudicij possessorio summarissimo, propterea
 etiam qd per quemcumq; actum faciendum nō intendit a suspensione recedere,
 nisi haec expressam fecerit mentionem de quo expresse protestatus fuit, et prote-
 stat non solum pro merito sed et omni alio meliori casu = Potius de manue. th. 2.
 dec. 284 = Vantius de nullit. ex defectu procurator. n. 49. ait qd licet ordinarij
 dicitur sit qd possessorium prius terminetur quam petitorium, nihilominus si pars non
 excipiat prope et sententia valent.

Protestatio in iudiciali debet repeti in quolibet actu, qd si non repetatur presumit
 ab ea fuisse receptum. Barbosa vot. dec. 126. n. 311. Sed si fiat protestatio ita ut cen-
 seatur, repetita in omni actu, nec revocet per actum contrarium nec aliter nec alijs,
 virtute claus. nec aliter nec alijs, censetur repetita. Franco de potestat.

Procurator conceptus revocatus si dominus voluntarie compareat, non si ex necessi-
 tate. Fratrum discrep. forens. discip. 25. n. 58. = Mandatum ad prius causas morte mandati
 mandantis, re integra non limitur; et id extenditur favore dotij, libertatij, et ad faci-
 endam pacem. Jus. l. l. M. conul. 65. n. 84.

Si constitutus Procuratorum iurasset ipsum non revocare, nihilominus facere poterit
 licet periculum fiat, nisi in hijs qd a libera voluntate vnius pendent, fieri non po-
 test etiam per pactum, quominus revocare liceat, ~~nam~~ l. si quis. in prin. de leg. 3. nam
 actus factus contra iuramentum praedictum valet regulariter. Cap. sicut ex literis.
 de sponsalij. Vantius de nullit. sent. ex def. in hab. seu mand. n. 158.

Possessio. Nota quod quicumq; conveniri in apprehendendo possessione, hac cautela utatur
 ut suscipiat arma ad adjuvandum possessionem, etque ita suscipiat ut verissimi-
 liter dubitari possit de futura rixa, et certo modo procuret id ad iudicij notitiam
 devenire. qd. Item iudex, constituto sibi de scandali, aut rixae suspicionem per in-
 formationes quas ex officio nobili tenentur adhibere, debet precipere partibus ne
 accedant ad possessionem accipiendam sub certa pena, et possessionem ad se avo-

cabit, fructuque sequetur, et sic subvenit ei ut remaneat in pari gradu cum adversario, nam si non esset timor scandali Index non posset ex officio suo procedere. Scaccia de appell. q. 17. limit. 6. mem. 2. n. 26.

Processus an sit nullus, in quo intervenit aliquis extraneus? Ut latè cum Regio rescripto Crespi obs. 6. n. 116. infra vobis.

Procurator. in provisione contrahendi procuratorem debent accusari contumacia. Ut Les in reg. q. Tallada. n. 154.

Prescriptionem captam contra maiorem, currit contra minorem etiam in pupillari etate communis et conclusio iurd. dec. 4. n. 16. et 17. apud nos tamen durante pupillari etate contrarium servatur, q. durante pupillari etate prescriptio semper dormiat. Canev lib. 1. c. 15. n. 68.

Prescriptio non currit adversus eum, cui exceptio compensationis opponi poterat, q. hoc casu fit compensatio ipso iure ad evitandam pœnam prescriptiois negligentis impositam. n. 69.

Procurator q. possit citari, in citato principali, V. Fraton. no. 1. Disceptat. for. cap. 147. et Canev.

in Possessorio summarissimo non admittitur appellatio neque ad effectum devolutivum nec de iure Civili nec de iure Canonico, Et decretum mantentionis seu m. trahit executionem Portio de mant. obs. 106. n. 9. 11. 33. et 36. nec nullitates admittuntur ne per eas suspenditur mantentio Port. n. 72. Scaccia de appellat. quest. 29. cap. 2. remed. 1. conclus. 2. n. 17. Menoch. de retinenda posses. remed. vlt. q. 15. n. 28. et 30. et in iudicio summarissimo retinendū proceditur omnino iuri ordine, absq. libri contestatione, absq. testium publicatione, et testes non iurati probant, nam ad hoc iudicium sufficit qualisqualis licet levis probatio Menoch. q. remed. vlt. et sic semper dicendū q. nullitates dictæ de provisione admissa iuris firmatæ non suspendunt executionem dictæ provisionis, immo semper possidens erit mantentendus. Nec obs. q. dicta provisio fiat cum clausula sicut inq. que iuxta Barbaros claus. 149. operat suspensionem, ita ut si de iure admittenda sit teneat admisa, aliter vero non. Ita d. cu. Barbaros ibid. n. 9. q. q. iudex admittit appellationem ad diffinitiva cum prædicta clausula, dicitur eam admisisse, q. talis conditio non facit suspensionem, sed veritatem, nam licet dicit iudex licet inq. tenetur tamen rationabilem admittere: q. ut iudex teneat firmam iuris admittere, servit hęc clausula suspendiva ut hoc sit iudicium summarissimum, valde privilegiat. et procedat contra iuris ordinem. Ut opponens nullitates suspendat provisionis: admissa iuris firma, debet dicere nullitates, et contrahimare. Canev de ant. lib. 2. et ita obs. in R. A. Valentina. V. Verbo. Firma iuris.

Politica. Alexitima Ordinatio dicitur. Secunda quam alij praeferunt et alij parant. Tres sunt
 species: Monarchia: quae est unius hominis Principatus administrandi. Semper ad com-
 munem utilitatem, quae si degenerat, et non ad communem, sed ad propriam convertitur
 utilitatem, dicitur Tyrannus. Aristocratia est; paucorum optimatum Principatus;
 quae si degenerat, et non ad communem, sed solum in propriam convertitur substantiam
 dicitur Oligarchia. Populare Imperium seu Democratia (effectus) pro causa uterentur
 aliqui sicut summa potestas per se populum seu plebem consistit, quae si abutatur, dicitur
 Anarchia. Pontanus l. p. lib. 4. de obedientia fol. 195 = Politia Romana c. 1. in prin. Monar-
 chia in Hispania viget; Aristocratia in Veneta; Democratia in Genua.

Politicus in possidetis. aduersus tertiam super hoc interdico non admittit in integrum resti-
 tutio. Coram. cap. 17. practica. n. 4. Fortunato. 2. de iur. clon. 7. q. 10. n. 55. Potius off. 82.
 n. 12. et 13. et off. 106. n. 25. 26. Menoch. de re iud. r. m. vlt. l. 2. n. 58. De re iud. in iudic.
 possidet. off. 2. n. 9. Genera in paxi rub. 14. n. 69 = sed Odd. de reb. p. 2. q. 68. a n. 39. defendit pro com-
 muni opinione
 minorum competere
 restitutionem ad-
 huc in possessorio.
 A paxi De re iud. n. 10. tunc non est mandatum ut in iudic. possidet. si contra notorie
 careat titulo ad proprietatem et probat ex c. licet. de probatione.
 Mandamentis non debet concedi habenti usum iuris familiaritatis, et ex consensu d. n. tanquam
 Amici permittenti, l. 41. de adq. poss. Gratian. discept. 450. Potius off. 54. nec in actib.
 quae facultatis, quae ex quacumque facultate pendunt et frant, tales est vead tua. Ut in
 d. n. d. off. 53. per tot. Gratian. discept. 655. n. 49. Barbosa vob. 49. ex n. 12.
 l. 1. n. 15. de Castillo de Tortis. Emara m.

Commodatario, conductori et simili non dat mandamentis pro usure, dat tamen ex summa ius-
 ticia interim pro iure qd ipsi resultat ne in usura iniquitent, vel in ipsius custodia
 Coram. in paxi. c. 15. n. 5. Menoch. de re iud. r. m. vlt. l. 2. n. 58. Gratian. Discept. 736. n. 8. Pot.
 off. 16. l. 1. n. 44. ad fi.

Politia dicitur Romani ex quadam ratione conuenit. Hic aliqui vellent eadeglic, alij triplicem
 Politiam in consiliis Monarchia in dictatore, Aristocratia in consiliis; Democratia in populo;
 et Aristocratia in senatu. Gal. addon. 17. com. c. 7. l. 2.

Politicum. in poss. summario sufficit omnino. et Politia debet esse omni exceptione ma-
 ior et haec qualitas est probanda quod si quis presumat omni exceptione maior rationem non
 tamen omni exceptione maior. et in hoc casu iudex ad huc parte consentente potest et de ferre
 Juramentum suppletorium, quo quo in prin. causae petite ius et iudicia ministrari. et advertat
 Adversat quod dependente lite iure hoc interdico sunt. Politia de facto non potest vintepa-
 ri vti Politia; sed insinuat in eo interdico alienam possessionem, nam ad possessio animo
 quae inat. Amur possidet. Risell in practica rub. 14. a n. 58.

Q. d. aliqui in directu et de sua possessione, vel in illa perturbantur et potest si velit agere
 Interdicto retinendae, ut Corporalis possessio ei restitatur, nam ille retinet civilem; Sed si
 Maluerit potest agere interdico recuperandae, sive vintegrandae, et per hoc non dicitur
 qd definit possidere, et potest semper perseverare in interdico retinendae; nam ille dicit
 qd possidet animo, et tamen per se vult recuperare naturalem detentationem am-
 missam. Late Potius obser. 57. per tot. Vbi late de modo quomodo haec remedia con-
 iungantur.

Procurator. Mandatum procuratorium est stricti iuris, et sic non extenditur,
nisi ad personas et causas in illo expressas. Bruni. Tera var. sent. tit. 88.
De Procuratoribus cap. 29. vers. mandata procuratoris. Olivar. Decis. 419. n. 1.
tom. 1. Nota in novis Decis. 456. Agid. Decis. 314.

Mandatum ad lites, solum regulatur ad lites quae tempore constitutionis Gra-
bian. to. 1. disty. for. c. 145. n. 13. et reg. nisi in mandato aponatur clausula
ad omnes et quascumque lites tam motas, quam movendas, vel nisi qd. fuit fa-
ctum mandatum, non adferunt de quibus lites, nam tunc constitutio Procu-
ratoris ad futura trahitur, ut praedicta constitutio aliquid operetur, et non sit inuti-
lis. Gratian. a. n. 29. restrictionibus complexae fuerunt in sent. 5. Decem. 1670. de qua infra.
in Regia Sent. pub. per Vinc. Ferrera M. S. 11. Decembris 1664. inter partes Vincentis
Castello, et Josephi Bernardi Quix. deciditur qd. quoties acta sunt ipso iure nulla,
etiam ante oppositam exceptionem ratificari nequeunt nisi deficiat extremum ha-
bile ad retractionem, et sic quamvis ratificatio fiat ante oppositam exceptionem, non
potest ratificare acta retro nulla, nisi in foro 37. Cur. anni 1626. disponit qd. procura-
tores teneantur in prima instantia causae mandatum producere, et qd. aliter non admit-
tantur eorum instantiae sub nullitate decreti, quae verba inducunt decretum irri-
tantiae, et ipso iure annullant retro acta, nam decretum irritans operatur nulli-
tatem actu ab initio, etiam parte non opponente. Quare post editionem sui annul-
lari ceperunt etiam instantiae absq. exhibitione mandati factae ab eo qui tempore
earum mandatum habebat, et licet post modum contraria iudicandi consuetudo iudi-
candi invaluit, ita ut sustineantur similes instantiae factae ab habente mandatum, in
initio causae non exhibitum, tamen respectu illius qui litem nomine procuratoris suscep-
sit absque mandato, et illius exhibitione non adest observantia aliqua interpretati-
va dicti fori, instantias a non habente mandatum factas sustinens, nec dicto foro adapta-
bilis esse, immo ut expressi illius dispositioni adversentur, non esset attendenda; nec ad
hunc diversorum casuum trahenda velata observantia sustinendi instantias a Procura-
tore habente mandatum factas.

Haec intelligentia praedicti fori 37. approbata fuit in alia Regia Sent. pub. per Jos. Laurentium
de Saboya R. M. S. die 5. Decembris 1670. inter partes D. Petri ab Aragonia Decis. se-
quibz ex una, et Decis. de Alcalá ex altera.

Qui etiam quasi possessorum exigenda pensionum manutentur et contra quorum
et possessorum pensionum etiam qui nunquam solvit, ne possunt soluti-
nes in praedictis factae, et pensioni qui conversit et solvit pro se, et de his
in praedictis conversit lites. lib. 1. q. 39. n. 101. Barbo. prap. lxxij. pen. p. 1.
q. 2. n. 44. Exceptio subreptionis rejicienda ad peritorem. Barbo. fol. 12.
n. 12.

Mortuo litigante an sententia sit pronuncianda contra procuratorem factum dicitur lites,
vel contra mortuum. Tail. lib. 1. obfer. 109.

Paupertas. in L. ii. de gen. ibi: Nec enim austeritati, aut clementia gloria affectanda est, sed perperis iudici, pro ut quaeque res exoptulat. Facienda & plurade paupertate V. C. Lateral. de iudi. lib. i. tit. i. diff. 2. n. 564. et n. 561. et passim in sequentibus.

Procurator a Galano, Curator, vel alio pro Ecclesia, vel Beneficio constitutus per morte constitutus reuocatur, etiam quoad hie, et negotia iam incipit ex gre. tex. in clem. 4. de procuratorib. = V. Ric. q. 2. collect. 2. reg. et quid. cap. dec. 547. n. 5. tractat an d. Clem. habeat locum in morte ciuili. Bar. bol. ad h. tex.

Pensio concessa ad certum tempus qd. expiret, et significati verb. fructus reddi- tus, proventus, obventiones. V. liriac. lib. 2. Controv. # 397 -

Poenae. si plures poenae alternative sint appositae an fit electio rei, vel iudici? V. Giurham. conu. 26.

Puillus. elegans tex. in L. 12. §. in 3. de adm. tut. Vbi tutor in rebus p. accepto- ib. exple puilli amplas, n. minima, sed pro facultate patrimonij, et digni- tate statutu constituit, alimenta serui legitime praestabit: Solemnia munera Parentib, cognatis mittit, at sorori utrimq. n. dabit dotem etiam si aliter ea nubere n. potuit. Cap. L. 13. §. 2. eod. Neg. nuptiale munus Matri puilli, vel sorori mittere. Id. lib. 38. Paul. ad edic. in d. L. 12. nuptiale munus n. compon- tari, qd. n. perquam necessaria sunt; at solemnia munera intelligi ea, quae non necessaria, sed perquam necessaria sunt, et quasi debita Parentib, et cognatis, et aut eis tantum praestant, et n. p. alia munera n. solum cognatis, sed etiam amicis praestant, et aliqua necessaria n. sunt, sed voluntaria et arbitraria.

Ex his videt. de iur. iust. in L. h. V. die 1674 ref. P. P. Gronov. rat. 2. d. Jasp. fuerat Curator P. Jasp. Catholici, n. esse computandu in ra- tionib, huius nuptiale munus, qd. ille nomine minoris volebat dare De Beate Marce Catholici sorori, et p. pretextu n. nubebat Don Hier. P. Gronovii.

Præscriptio. in iudicio agere non currit tempus. L. i. §. de iud. n. una nau- frag.

Pena ex actu nullo an incurrat distinguidit an nullitas actu descendit ex lege quae actu prohibet, et iuriscit, an nullitas aliunde etiam quam ex lege, quae actu prohibet resultet? N. Vbi nullitas solum a lege dependet, qd. aliunde actu inuti- lis non est, ex actu nullo pena incurrit, qd. alia lex vel statutum iuriscit effect- us in actu valido non possit verificari. Si actu ex alio etiam capite sit inuolutus, pe- na n. incurritur. Quid intelligendu est qd. lex vel statutum prohibens n. receperit nudum factum de iure invalidum, sed potius ut poenam imponeret consideravit effectus validus, na si lex prohibens actu sub certa pena p. huius factum quae effectus considera- uit ex actu etiam nullo pena committeret c. 4. et 1. de bigam. non ordin. nisi nul- litas proveniret ex defectu consensu. Olea. de ces. tit. 2. q. 3. per tot.

Pena in milite tirone temperanda est L. qui 14. §. 1. ibi: Tironi in hoc crimine faul-
tu paratur f. de re militari.

Patria. Lex D. Alfonso in l. 2. part. 1. tit. 1. agit de hunc modum et ait: Contra si non tenu-
dos los homu de loar a Dios, e obedien a su Padre, e a su madre, e a su tierra, que dizen
en latin patria. Item lopez ibi. q. 1. ubi dicitur: Ambros. su Patria debet quodam
modo, Virginitatis, Sponsus, quatuor vinculis, Patria longa, fides, longa, deformitas et
cetera. id est lopez lit. n. A su tierra. Adde l. veluti. de test. et iure. et si concurrunt in
eadem civitate atinum, et Regibus. Imperij sive Regni plus et gravis tunc tenetur su civitate, qua
Imperio, sive Regno, secundu sua de Penne per tex. ibi in l. qui unus. de Cohorta. lib. 12.

Pena. l. in iuribus 68. de rit. iur. ibi: Talam delinquere ut errantem maiore pena ex-
uamur: clam committentes ut conuocari slectuntur. et ibi gloss.

Pro derelicto. In hunc modum ab Ulp. in l. quemadmodum 38. §. In hunc. de nox. act. ait: si seruum meum
qui furtum fecit, habes sit a me proderelicto, liberari me, nec dari furti actionem eius nomine
qui sine domino est = in l. si derelictio. Imago rei alius ea habens proderelicto, amittit actio-
nem pro evictione = Proculianus quarebat non amitti dominus rei habens proderelicto, sed penes
derelictum remanere donec ab alio occupetur, sed preuulsius Sabiniam non seruitutem
amitti. l. 2. §. sed Proculus. proderelicto. l. 43. §. quod si dominus. de iur. d. l. 38. §. In hunc. l. 36. de
h. ser. = Post. l. 17. §. 1. de ad. p. ubi dominus eius manus quidam effugerunt, e contra possessio: §. qui ha-
bet re proderelicto non amittit dominus. R. P. de h. et cas. in re. voluntate effugit internum qui per
contumacia signa tantum debet digne, quare licet quis velit non effugit, erit dominus in omni exstima-
tione donec animi signa praestiterit, abiectione rei mobili, vel discedendo a possessione rei immobili, quo in
casibus habet proderelicto. Post. l. a = omnino videtur l. 10. §. 1. in omnibus licet et damni infestis
nomine re derelinquere. de reg. iur. et ibi ab in rati = Post. l. 3. de p. ubi agnatio patris re-
quit repudari quod si quis dicit nullus esse. R. P. de ad. in rati. Incorporatio possessione pro derelicto rebus,
si derelinquere ita dicitur, et intelligendum debet iuris, que agrum induit quodam vel stipulatur
agrari possunt renunciant, at vero que a iure publico et legitime iuris habuerunt, renunciant
requerunt et ius agrarium est. non in rati modo ea amittuntur et manipulis, de p. et c. = Post. l. 46. de iur. ubi primum
renunciatio grunda, et pan passu ac agrario, sicuti requit renunciant = Post. l. 46. de iur. ubi primum
re furtiva, conuenit contrahere et solui actio furti, sed etiam conditio furtiva; et id est in re furtiva habita a domino
pro derelicto. R. P. in omnibus casibus rebus in l. 46. conuenit quod actio furti, conditio furti. R. P. de iur. d. n.
rei iuris, et re derelicta tantum inquit. ubi furti actio, et intelligitur ad consequenda pena non in d. n.
voluntate furti amittuntur conditio cessat l. 10. §. sandu. et c. unde de cond. furti = Post. l. 45. de iur. d. n.
in l. 2. de iur. et temp. l. P. in l. 1. var. c. et si mulier ad c. de = in l.
5. qua in facta. und. si re proderelicto habet in fauore creditoris, inquit in edictum = Post. l. 13. de iur. d. n.
bon. sicuti capitali crimine accusas a domino, sicuti iudicio sicut Alex. iudicium in facta liber, ubi ab sol-
uatur. R. P. non haberi pro derelicto sive committat iudicio fortune a domino, ut si; sive non deludat l. §. de public.
iudic. non dominus legitime habet exceptionem quod in accusando vel in defendendo seruo praestulit sua publi-
cum utilitatem. Post. in rati = Post. l. 2. §. de iur. d. n. de iur. d. n. in bona non videt rebus, et sic a
creditoribus requit conueniri; sed si habeat facultatem a Principe recuperandi bona, ea derelinquat,
non potest se exonerare actionibus quod actio ante sepra tenet. R. P. rebus in rati a Principe dominus non
teneri ex facto amittuntur adhuc pro actionibus personalibus quod iniquitas erat ut bene bonis conuenit illi, qui
pena tantum erat remissa, quare si bona ei restituantur, cessat iniquitas quare et si bona derelinquat
ut actionibus videtur, potest et ei liberari, ut personaliter teneatur = in l. 4. §. 1. de alien. iud. mut.

Ubi potest quis solo malo de iure possidere, et tunc coram de alio iudicij mutandi. nec alie-
 nat (intelligendi ut dicitur de locu) qui committit possessione, qui verba intelliguntur de eoque
 non dereliquit, et certe derelinquente non, illa alienare se debet non alienare ut comprehendat
 in edicto de alienis iudicij mutandi causa facta, na edictum comprehendit translationem domij in alium,
 sed non illud qui tantum debuit possidere, et ipsa derelinquendo et inu. Prator. §. unde querit. de damno
 inf. l. si. §. de adq. poss. Et Prator non impedit derelictione illius qui tantum habuit et carere, ut aliquid
 Ambrosius innumeri exortent. Tab. inuati = Pro explu. l. quia pro. §. (de omni apodictis. 11. v. c.
 luf. in parat. ad d. tit = Edicto D. Claudij m. l. 2. qui sine manumissione. cauetur, seruis ex parte
 adno derelictis libertatis gigni latinam, et sic se fiet occupantis; ratio est na in d. sit facile
 q. d. q. ab aliquo occupatur, ipse se occupare intelligat. in parat. crudelitate omnia, et in ignis
 inuoluntatem = Ubi. nov. 22. c. 12. Ubi seruis derelictis adno ne languent, nec infirmi, li-
 beri sunt. P. in Pmel. 1. cap. 9. hoc intelligi q. d. seruis validis, et infirmis derelictis adno
 in libera muliere contrahit, q. d. quoslibet ea de causa matrimonium contrahit et liber effect sine
 manumissione, ad no sit verisimile ea no voluisse seruis occupare, et occupans in seruitute re-
 tinere, quem manas elegerat = De infantis expositi v. s. sonator ad tit. De iur. de inf. exor.

Professio regularis et duplex expressa, aut tacita. Expressa q. d. Pralas legitima potest. gradib
 astitit, et vota profertenti acceptat. Tacita dupliciter emittit, 1. per delationem habet profes-
 sorum. 2. per exortitum aut proprium professorum, et per hoc communiter, aut separati tacita indui-
 tur. Sed requirit quadruplex conditio. 1. q. d. Novitium de forma habet, illud ducit coram
 Pralato, seu superiore, et omnis alij simul. Barb. 1. iur. eader. c. 42. n. 55. quare si quis per
 se dicat habitum Professorum, nunquam induit tacita professio. Gratian. disp. 140. n. 37. 2. ut
 habitus deferat in ipso monasterio, na nil faciat ea. si per longum tempus deferat extra mona-
 sterium. 3. ut actus per quos induit tacita profo. fiant non solum sponte sed plerumq. ad solas pro-
 fessas spectare, ut q. per cor tacita induat professio. 4. q. d. votum sui actus habeat animus emitti-
 endi professionem, na si negatiue se habeat, nunquam professus iudicatur. Con. Frid. nil inno-
 uavit circa hanc professionem, sed tantum q. d. induat tacita professio, nisi expleto anno pro-
 fationis, et seruis anni adimpleri. Tacita professio nisi apote probatur ex c. 4. de regulari-
 bus. et ibi sonator

Pandectar. ff. ad Don. 14. com. 21. lit. D. ait: q. d. em. Pandectar. Florent. archetypo, ex quo om-
 nia, quae nobis extant, exemplaria descripta, August. 1. emmend. 1. Cont. disp. c. 6. nulla quatuor
 notatis, nulla dictione interualla Poliran. ubi oculus misc. c. 41. ponit nobis ea, si docet
 ratio, et gorta vnde cumq. loquuntur liberum erit Buda. ad l. 3. de l. Aug. 1. emmend. 2. 4. et 6.
 A. sent. 3. lect. 10. Forner. 6. reb. quond. 17. Et sic de bono generi. n.

Primum gradus. ad intera seculi q. d. de ad disputare. saurilegi §. de iur. regis. Dispu-
 tare. (de crim. saurilegi). sed dicit q. d. Primum non habet potestatem ad facienda multa
 no minuit, imo auget illius potestatem. Con. 3. var. c. 6. n. 5. Molina de primis.
 l. c. 8. n. 34. Fab. in Papm. tit. 2. primis. lib. 2. Canonice de l. reg. §. 23. n. 18. Va-
 lenz. Con. 69. n. 114. l. de iur. voc. §. de legib. Theaur. dec. 15. n. 3. Gregor. de Regis.
 lib. 9. c. 2. n. 1.
 Doctam et Philosophorum et hinc in p. p. adducunt in iur. for. in c. 6. de condit.

Virg. S. A. v. 109. Munera
 Principio ante oculos
 Et locantur: in medio facit
 Virg. S. A. v. 109. Munera
 Principio ante oculos
 Et locantur: in medio facit
 Virg. S. A. v. 109. Munera
 Principio ante oculos
 Et locantur: in medio facit

Define, iam venio meriturus, et haec tibi porto dona
 Dona gruu. dixit, telumq; intorpsi in hostem.
 Ubi Cerda n. 12. Dona bonae hae tria de re virgata. Itaque haeta vocat donum ita dicit.
 q. Met. feralia dona. et Valer. 4. Arg. ore hingu. Prima manu tui dona fero? id est
 cui mortem affero? q. Primo vobis laudem Plomurio testimonio. Na lib. 4. iud.
 dicunt esse apud Iovem duo dolia donorum quaeque dat mortalibus, vas alteru ma-
 lorum, alteru bonorum. Udu tam bona qua mala comprehendat vnico doni no-
 mine. Sic primum apud Virg. et alios est ambigua significatio.

Virg. 11. Aen. v. 656. Ubi Opis vocat ad supplicium Aruntem et ait:
 Haec virtute veni: capias ut digna Camilla
 Praemia: tunc etiam tibi moriere Diana. Ubi Virg. vocat ad praemia
 Virg. 2. Aen. v. 535. At tibi quo sceleris, exclamat, gratulibus ausu
 Dij (si qua est Caelo pietas, quataha iuret)
 perfoluant gratas dignas, et praemia reddant

Debita
 Quae Maronii exclamatione si coniungatur cum imprecatione Sophocli (adducta a Cerda
 ibi n. 3.): Quis Caelestis Dij aliquando dicit confirmatum istis poenam pati. optime expli-
 cat idem apud Virgilium primum significasse, quod poena apud Sophoclem
 Praemium et gratium in malam partem accipiunt Virg. 12. Aen. v. 351.
 Ubi Iudici alio quo talis ausu - Affert gratia - et v. 360 - Haec praemia, qui me
 Ferro ausu tentare, ferunt. Ubi Cerda.

Plutarch. in vita soloni: sunt haec duo quasi elementa quaedam virtutum; nam et gratium
 ipse ad optima quaeque studia promptior, et poena inuenit ad actione grauias tardioris fa-
 ct. Et 1. p. 2. fol. 584. Tacit. lib. 3. Annal. Vtriusq; mortaliu nulla adhuc mala
 libidine, sine poena, sceler, loque sine poena, aut coercionis agebant, nec gratium
 opus erat.

Barth. in Argem. lib. 2. post Alana carmina inquit: Vitia effugiam, virtutes
 que, et praemia vtriusque conuenient - ibi (in fallor) primum commune est ad etia
 ad poena, et apud Mantranam.

Pro utatib; in huiusmodi re; generaliter continetur, qd est vana
 auctio vel amplexumque perficere potest si plauerit, et idcirco et
 conditionis potest tibi huiusmodi adhibere nec per hoc huiusmodi sine
 latere ex parte in deo et Cavallo folg. in lat. p. 2. c. 8. n. 7.

Patrii sententiam nunquam lesu glui int. did 38. sed si 7. fed condic. cau. dia.
Patrii commendatione Vq. in l. 1. & censibz. lat. Cardinal. de iud. to. 1.
lib. 1. dig. 2. n. 75.

Poeticum certamen. V. de illo tex. sul. comment. 24. P. de An. legat. et ibi Glosse.

Primogeniti singularis privilegia. V. And. Pinto in privilegio fero tra. 1. c. 39. n. 2.

Primus in casu atrocissimo, cuius vindicta publice expectat, etiam si non probe Primus interdu ad pri-
tur in actu, vel contrarium sit probatum, ex propria convicentia potest, veluti ubi vandum vita nocentem ad
no publico officio et executionem de facto imperare, quod nequaquam procedit in (arbitrio) absq. processu per
Patreve vel aliq. iudex cui mandatur executio tenetur obtemperare, quia - deconvictionem tendit, ut
uis eam latet causa, imo licet sciat esse iniustam. c. pastoralis 28. §. quia tr. in l. 1. filio, filie. dia. l. 1. in
no. & pot. ind. deleg. signanter si preceptum expediat per manus Primus. ibi. 3. n. 46. et 91. 92.
mediate a Principe propositi in rebus luctibus, non cessat gravissima indignationis
aut gravitati torulis. Quae procedunt qd. exequenti et si de iniustitia contes
aliquid, est in re dubia et probabilis, seu si iniustitia manifesta sit, vel error
intolerabilis, ut in Martyrum univiam, nam cum sperando vtz tenetur Princi-
gem committere, executionem differendo, aut aliter se eximando. J. Th. 2. 2. q.
64. art. 6. ad 3. Maruz. 1. c. 10. Trullens lib. 8. c. 1. dub. 12. n. 1. Lar. alleg. 116.
n. 8. Nec ex defectu citationis, observationis, ordinis iudicialis, vel alterius defen-
sionis est minus Principi preceps, nam ex ista causa potest defensionem
tollere, signanter si Principi et alijs trib. probari vivis iustum sit crimine atro-
cissimum, ita ut opus esse per eorum depositione publico iudicio probantur. Cum
pluribus id. Maruz. de re crim. contr. 21. ex n. 63. Senae mixer esse compar. reflexio. pon. siendo iste punto
legeno dela corrupcionia 21. y este assumpto, lo introduxo el. Mathieu para referir a su causa el Alca-
lde de Primicias potest cogebur in rebus mobilibus illius qui et singulis de patti, non tantum de D. P. & Salcedo, y una
latifacere, q. q. deo sunt permittia. Deura dec. 8. per tot. Cragi. ibi. 3. n. 13. Noche deo narrote a D.

Provis ad obediendum etiam si traditur Legimus, disiendo mandatum infringit ad
lo petam, transmittam q. ad Legem. V. Grammel. in Thes. fundam. margin
902. pag. 252.

Poesia. plura de poeri, et sollicitudinis, et bonis, et de illorum infamia
Loxas de puomg. q. 1. c. 12. et art. 4. 13. promittentem lib. 1. libro
rum docere, vel librum scribere, ad id tenem, et precise posse cogi, et
in compedes conijci, q. et speciale ratione publica utilitari. q. 5. sine p. r. de Sevilla per
in l. 21. §. opus. §. de op. novi num. q. fallit si promissio fuerit de re sua, contra d.
poesia, quia in ea cessat publica utilitas. Ita Loxas, pro eo emendata tradit, et rei cause
q. ete facto no obligat, solam la poesia nose aprende, et fuerit, tunc numen
de. vna. et actu in nobis asserante Calerimus ubi d. Orator q. hinc las defensas y
fit, Poeta nascitur, y nade quide obijere conveniar, lo que nose quide apren. no puro in re q. se
der, ita q. in conclusion a Bald. in l. 6. §. de op. lib. n. §. de lib. & q. de. sed
pru. 95. V. Cassaneum.

De temperatione ex merito rationis vel conuentionum q^{da} propter merita
Parentum commemorantur filij. L. n. m. i. v. filij autem. L. p. i. o. C. de heredit.
liar. uil. D. i. q. de pen. long. caufe 49. ex n. 10. Plura de illis lib. 1. c. 38. Farin.
q. 93. n. 141.

Probationes imperfectae in criminalibus non coniunguntur, et est commissio of.
apud Grad. lib. 1. de probat. cond. 1. n. 26. et procedit q^{da} probationes
sunt infra ^{specie} imperfectae, et unus testis de veritate, unus de fama,
unus de iudicio, nam unus testis non probat. Secus de probationibus
in sua specie perfectae, q^{da} est unus testis de veritate, duo de fama, duo
de iudicio, nam tunc imperfectae probationes in criminalibus coniungun-
tur, et plenam probationem efficiunt. Sequitur lib. 1. dec. 17. ex n. 41.
V. Leo dec. 125. n. et Corrada q. 93.

De Precedentia officiorum eodem die electi. V. Franck. dec. 138. et 144.
et 365. Jarna dec. 1. et 4. n. 10. Cabedo dec. 3. et 5. Nata Com. 351.
Clager. comua 55. p. 2.

D. Balt. Sanchez infra de her. pl. 425. tit. Senatos quos electi s' an.
teque iure 20. electi iure, preferetur à 20. nominato 1. Cancor. 2.
pl. c. 8. n. 121. Sed contrarium fuit observatum inter D. Nauarro,
et D. Morla, et quia Nauarro erat antiquior, et quamvis eodem die
fuerint nominati iudices regia curia, licet D. Morla praestitit prius
iuramentum, q^{da} D. Nauarro n^o potuit illud praestare q^{da} J. J. Larrea
in cuius locum fuerat nominatus n^o potuit iurare ante dilectum D.
Fr. de Saldaña, et ita n^o potuit per Nauarro quominus iuraret fuit
promissum per Vincente de voto aularum q^{da} Morla praestaret iura-
mentum sine prauidio Nauarro, et antiquitari illi competenti. Sed
nota q^{da} D. Nauarro erat nepos, vulgo rebat. Andres de J. Precant^o nec
dehinc placebo domino in vocatione viderum, et credo q^{da} ista fuit summa
ratio ut obtineret, et contrarium credo a iure verum indubitanter. Nec
Sancho

V. C. de testib. cap. 2.

Senato Pinhiano etsi inferior non praecedat Patorem Belonum, ut in-
venitur infra de p. d. Larrea alleg. di. n. 41. Secus Senato Reg. Curiae
Cancilla. D. F. de c. 98. n. 49.

Quinquennium. *De Prob. Emphyteusis.*

l. 12. n. 30.

Pluralitas iuxta Rubricam (Castilla c. 5. a. 20. n. 3) regulatur q^o reprobatur
 in sua singularitate, si ex his non resultat absurdum, seu aliquid contra-
 rium naturali, aut civili rationi, vel merito preferenti. Etiam ubi unius ca-
 dem est q^o unius, et multorum, et hoc legitur pro reprobata Castilla c. 121. n. 25.
 Et ait n. 28. pluralitatem non reprobatur in singularitate, sed ad in contrarium ex-
 pressa aut aliter tractata dicitur volentis, sive de contraria voluntate ex
 legitime coniectura potest conitari, ut potest cum demeritis q^o, et testatoris consi-
 milis quae requiritur. Et cum Cavalario de. 18. q^o non reprobatur q^o est n^o ratio
 gradus honoris respectu unius, quam alterius. Et cum Methoch. lib. 4. par. 46. n. 41.
 potest fieri. q^o reprobatur, nisi praesumat^r contraria voluntas testatoris, et q^o non re-
 solvitur q^o regnat aperte. Et n° 29. q^o hoc non fit de propter se testatorum, sed
 de gradumque morte venientis. *et non in propter se.*
 Castilla n. 4. q^o reprobatur in re q^o dividit. Non vero q^o pluralitas pro forma alicui requiri-

n. 54. q^o testator bonas vult distribui inter pauperes, executori ostendit unum pauperem
 eligere, si forte testatoris sunt modici valores, et pauper multos filios habeat, et maxime
 feminas nubendas, sed si hereditas est opulenta, cum gradum et Methoch.
 n. 16. q^o dictio collectiva ambo a testatore expressa vult in omnibus verificari dispositionem,
 ita ut ambo ab eis filii decedant, ut sit locus substituto. Et n. 21. q^o Carus, et Longroni-
 us heredes sui designant singulis, substituo Marium; vel hoc modo: Si unus deciderit si-
 ne filii substituo Marium; si unus deciderit sine filii substituo
 Marium; si Longronius deciderit sine filii substituo Marium.

+ q^o reprobatur in
 hoc modo facta.

Manica lib. 11. c. 5. n. 10: Adiectio nominis collectivi est: si omnes; vel si ambo; vel
 si uterque deciderit. Similiter facta est: si filii mei deciderint in singulari etate. Et n. 29. q^o dictio copulati-
 va: si uterque; et
 n. 17. q^o in testamento pluralitas reprobatur in singularitate, nisi dixerit persona (iuxta
 Bart.) quae in gradumque ordinat. testatoris excludit substitutum, et si dixerit frater de fratre
 et si uterque; si omnes

idem filius testatoris.
 Et n. 19. quae sunt personae, quae ex praesumpta vol^o testatoris possunt excludere substitutum? certum est q^o
 ut aliquis dicat gradus levis, ut excludat substitutum, requiritur q^o sit praesumptio substitutum in succedendo
 ab intestato, et de cuius hereditate agit, vel penitus mortem unius capis substitutionis, ut vult Bart.
 n. 5. cum ita. Et est com. sententia. Etiam est communis q^o liberi testatoris duntaxat ex
 veronimili mente excludunt substitutum. Etiam est q^o si substitutio facta est per
 nomina collectiva quavis essent testatoris, si postea sit, succedat ab intestato, substitutum
 non admittitur, donec eorum aliquid superveniat
 n. 20. liberi ita excludunt substitutum ex praesumpta vol^o testatoris heredes substituti, alio-

+ ad substitutio fuit
facta in toto

quoniam substitutus tanquam magis dilectus et potior. Etiam filij eius non substituti; hinc
legitur in cond. hinc non l. cum avus. §. propraia, et non substitutum, et ne
pluralitas d. nec adest coniectura verum. Et in §. cum ita
Mandua. n. 27. §. in fideicommissaria et pluralitas, non substituto. Nec
obst. §. cum ita, nam ubi clauda fuit substituta in tota hereditate et admittit ad
partem, si tota non vacaverit, nam hinc textus habet locum §. cond. implet imper-
sona utrum decidens, et non loquubatur §. conditio implet imperione primi quo
magis ponit locum substituto.

ubi ob. 20. n. 7. de praedictis ad vocacionem substituti et argumentum, nam
filius in cond. potius graditur et substituit, et tamen substituit et vocat, et dicitur
l. hinc 88. dicitur int. et ob. 20. n. 44.
Lepida §. l. hinc de mas 57. §. cum ita ad Trebel. §. ut recepta. ho. dec. 52. n. 15.
dec. 121. n. 33.

Testator censet regulare volumus. Nam secundum legem communem, et in successione fi-
deicommissi iuxta prescriptionem ad intestato l. dec. 52. n. 14. et in fideicommissis
admittit representatio in his casibus in quibus ab intestato locus et representatio.
n. 17.

Pluralitas refertur in sua singularitate in materia fideicommissaria §. sumus in
intervenit. l. dec. 121. n. 33. Et ideo in dicta dec. Calderoni substituti ad-
mittuntur ex substitutione §. testator fuit collateralis. §. non erat de libe-
ris testatoris, sed collateralis.

l. dec. 121. n. 44. si superet (iuxta Bart.) aliqui de liberis qui substituti ex-
cludat ex presumpcia dicitur de genci, tunc substituti excluduntur, si vero nullus de-
superet qui eorum excludat, sed illi qui superant sunt in eodem vel pari gradu
cum eo, tunc substituti admittuntur: hoc et doctrina Bart. in §. cum ita
et n. 51. testator magis dilexit heredes institutos, videlicet triumque eorum
in parte ei relicta quam substituto, tamen tripartitus heredes magis dilexit sub-
stituto §. cum ita.

Cum in reit. l. 57. §. cum ita ad Trebel. substitutus non transmittit in substituto-
ni ad heredes l. si ex pluribus §. si de sui vel sui.
Non obst. l. quamvis et c. de impub. vel in dubio. singulari expressa, sicut facta vul-
gari. Et in substit. vulgar. si filius et non heredes verum substitutus heres est
substi-

De Substit.

D. Greg. lib. 69. n. 24. de errorum declarationibus quibus omnimoda iuris et
voluntatis expressio conuenit, et a heritorum, et donatorum, quibus ad
committitur, adit aditus ad personam cuius manifeste iudicatur. Item nota
Greg. lib. 5. n. et lib. 11. de hereditate, et habentibus hereditatem con-
stitutam in terminum, ceteris tribus subterrogationibus, heritorum,
heritorum, sicut et in officium profectum est.

Substitutio vulgaris conuenit facta in cap. quo uterque non sit heres, et ut dicitur
in §. cum ita. id procedit in vulgaribus, in qua pluralitas intelligitur, et cum inter
coheredes unum corpus efficiatur, et sit inter eos ius accedendi, nihil conuenit
in Persona utriusque non vocat substitutum, sicut in fideicommissaria quae habet locum post
aditum hereditatem, et ut dicitur in accedendi. Co. dec. 121. n. 17. et 54.

Ubi dicitur §. i. in §. h. hereditatis instituta, si uterque im-
pubes alicuius, cuius substitutus. Non aliter substitutus admittitur, quam si uterque decedat im-
pubera Pater cogitavit, primo filio decedente, statim in eius portionem succedere. Nam
ut speciale est in filijs, sicut in extraneis

* In §. si quis to. 1. C. S. n. 21. in substitut. vulgaribus facta particulariter, ut si Titius non
sit heres, sit Caius. Si Titius non sit heres, sit Caius. Uno repudiante ad eius portionem
admittitur substitutus, licet alter coheres alicuius, et potestatis et ius substitutionis quam
iure accedendi. Idem et si fiat alternative: si Titius, aut Caius non sit heres, sicut
sit heres. Idem si fiat distributive: ut si quis eorum, vel alter uterque eorum non sit heres
sit pars eius, et uno repudiante, admittitur substitutus. Si substitutio fiat pluribus
personis, vel indistincte, vel copulative, vel colective, vel denique coniunctim

Papa est unum (ait Angelicus Doctor relatus a glo. in proemio
Eugenianar.) Angelus Merito, qui maxime verum, nec Deus
est, nec homo, quasi neuter inter utrumque. Krauro in dehi.
ad Alex. 7. in varijs et selectis de i.

The first part of the paper is devoted to a general
 consideration of the subject. It is shown that the
 theory of the subject is not yet fully developed
 and that there is a need for further research.
 The second part of the paper is devoted to a
 detailed study of the subject. It is shown that
 the theory of the subject is not yet fully developed
 and that there is a need for further research.
 The third part of the paper is devoted to a
 detailed study of the subject. It is shown that
 the theory of the subject is not yet fully developed
 and that there is a need for further research.
 The fourth part of the paper is devoted to a
 detailed study of the subject. It is shown that
 the theory of the subject is not yet fully developed
 and that there is a need for further research.
 The fifth part of the paper is devoted to a
 detailed study of the subject. It is shown that
 the theory of the subject is not yet fully developed
 and that there is a need for further research.
 The sixth part of the paper is devoted to a
 detailed study of the subject. It is shown that
 the theory of the subject is not yet fully developed
 and that there is a need for further research.
 The seventh part of the paper is devoted to a
 detailed study of the subject. It is shown that
 the theory of the subject is not yet fully developed
 and that there is a need for further research.
 The eighth part of the paper is devoted to a
 detailed study of the subject. It is shown that
 the theory of the subject is not yet fully developed
 and that there is a need for further research.
 The ninth part of the paper is devoted to a
 detailed study of the subject. It is shown that
 the theory of the subject is not yet fully developed
 and that there is a need for further research.
 The tenth part of the paper is devoted to a
 detailed study of the subject. It is shown that
 the theory of the subject is not yet fully developed
 and that there is a need for further research.

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

#

nutritiva peccati, et adducit Leoc. qd ad quosdam Catholicos ad inquiren-
dos Priscilianistas mendaces, et perituros dixerunt mendacij menda-
cia prode, et ne ad magno fidei detrimento, illi occulti remeuerent,
Christianos qd velle morari se esse Priscilianistas, ut veros de segerent,
suo fugerent, id licet exoratus ut facimus, qd Agriano Romano man-
titi id licet. Sic refert Baron. in anal. fo. 5. anno 413. Confu-
sio extortas qd impunitati, uer nocet

Religioni nulla ratio sunt obligati ad servanda constitutiones et precepta episcopalia ex-
cepti casibus a iure expressis. In Fried. tit. 25. c. 12. de Regular. solum eis precepit obedire
in observant. seditionu, et in interdico, et in cessatione a divinis: q. ab alijs sunt prout exem-
pti. Relin. c. de iur. et of. ordin. de heret. leg. lib. 4. c. 20. nisi. ubi ait neq. ex debito imper-
mutari tenent, nisi adit scandalum. Sic. Catho. P. l. 1. h. 3. d. 1. p. 1. q. 24. §. 6.

n. 11.
Minor Castorum Palatum solum enumerare Interdictionem, et cessationem, nam textus Cone. ait:
Conuicti, et excommunicati de. ad ordinarijs promulgata, mandante Epi, a Regularibus in eorum
Ecclesijs publicentur, nam verb. Conuicti excommunicationum comprehendit.

Praxio in c. de h. q. 1. tra. 1. n. 5. Conuicti ab Epi contra Regulari sunt nulla (qui se-
him possunt excommunicari a Pont. aut a legato a latere) nisi in tres casus exceptis in Fried.
1us in tit. 22. de vitandis, et observandis in celeb. nuptiar. ubi Epi potest procedere contra excom-
municatos per censuras, celebrantes in tractatu privato ad ordin. non approbat, horu non debent
aut nisi prohibita: 2us in tit. 25. c. 5. ubi Epi clausuram monialiu imponant, et mode-
rantes, aut contradicentes censuris compellant: 3us d. per. 25. c. 16. ubi Epi per censuras
cogant Epa excomunicatos restituere bone moribus recipientib.

Summa dicitur §. 56. verb. Regulari n. 37. ubi Epi possunt punire Regulari in his in quib.
ipso subijciunt et sedis apud Regiam, sed non per censuras. Villalob.

Reorum Confessio, et Interrogat. Sac. d. ind. lib. 1. c. 83. n. 3. in Paride de
Pur. et Bot. de exam. Nor. n. 4. q. Beatus Joanni. de Capistrano qui ante in-
gressum relig. fuit Filius Adulteri qui ab iuribus condemnari quendam in
Capitis angustas, et iuribus ad eandem penam condemnari ipse illius filium, verum
absque capite Patris, tantu timor inuavit filiu qui erat pater, et innocens
ut illuc decederet, qui Capistranus ad iuribus ad eruendam veritate epi-
lio, sed illuc off. denunciavit, et sacris ordinis S. Francisci.

Etiam rem gravem de gravi crimine inculpauerat, et iudex cui vellet certior fieri
an illi graues crim. et perpetrasset, sic illud condemnauit ad mortem, et man-
davit illud interrogari in actu vltimo supplicij sic inferendo. an id verum
fuisse, sed ille rem morti timore obijt. Sac. Cartor. de Inter. Nor. lib. 2.
c. 1. n. 51 = Sac. c. 86. n. 35. q. est innotesta iudici promissio que iudex dicit

rem ad faciendum delictu sub impunitati promissione. Clar. q. 35. Cart. n. 23.
Penam. et cui non possit gratia facere ut illud receptio est, q. lex ubi dicit esse

Q

Descriptum matrimoniale subreptitium, vel obreptitium. V. dignitas matrimonialis.

Ratificatio non presumitur nisi probetur, q^a facti est. Et sufficit probare ratificationem, sed q^d ratificans sciebat omnia q^{ae} ratificabatur. Et tunc presumitur ratificatio si actus fiat, qui fieri n^o posset si actus procedens ratur n^o haberet. l. 3. §. suis. ff. minoris. Vbi minor imiscuit se bonis paternis, et factus maior debita exigebat, et nihilominus potest restitui, q^a id exigit (ut notat gl^o. trais) n^o tam approbando prius factis, quod ex consequentia eius inceptio- ne remanendo. Leo. th. 1. dec. 78.

Resurrectione testatoris an rumpatur eius eius testamentum, quod antequam move- retur vite fecerat, et rumpit testamentum, et de h^o re recuperat hereditatem, vel tanquam isemiet (non videtur deponit, qui tam cito revivait) vel tanquam postu- mus, qui de novo natus est. Juliano. l. 1. de testam. lib. 3. §. Testamentum. q^uest. 86.

Rescribere est abominos, respondere presentibus senu. q. epistolar. si quando interveniunt epistolae, tunc mihi est videor, esse refusus animo, non tanquam rescribas, sed respon- deas.

Restitutio in integrum. si minor, q^a senta contra eum lata est, q^a gravatur restitutionem impetra- verit, nihilominus pars in cuius favore senta lata est, mittitur in possessionem, praestita idonea cautione de restituenda re, et fructibus tunc perceptis, si minor gravaverit. cap. suscitata. 6. de in integr. restit.

Ratificatio facta adhuc a maiore quatuordecim annorum cum iuramento n^o valet q^a in ratificatione requiritur scientia clara nitida, et sufficiente probata. adhuc si sit iurata. Leo. lib. 2. dec. 169. Et an ratificatio valida sufficiat ad rem nullam. lat. Leo p^o Tallada cap. 5.

Religioni per ingressum dissolvuntur sponsalia, nisi fraudulenter fiat. Sanchez de per tot. matrim. th. 1. disp. 42.

Regulares possunt compelli ad testimonium ferendum in causis civilibus, q^o aliter veri- tas haberi non potest. cap. cum super. cap. dilectorum. de testib^{us} cogendi, quo casu possunt compelli a suis superioribus regularibus ad testificandum tam coram iudice saeculari, quam coram iudice ecclesiastico. Lezana, qui alibi citat, in questionibus tenentibus th. 1. cap. 11. n. 24.

Religioso professio si relinquatur a donatio causa mortis, vel legatum, ut illud habe- at independentem a testatoris voluntate, validum non est cum pauperum voto advenietur; prohibetur tamen si relinquatur ita ut nihil monaste- rio adquiratur; q^o legatum illud intelligendum est, ut Religiosus illud habeat oculis Praelati committentibus, qui si illam licentiam dare noluit, legatum expirat. Pincent. de Franchy. decis. 718. Rodriguez. th. 2. q. 125. an. 2.

Et nota q^d verba et nihil monasterio adquiratur sunt interpretanda ut cum li- centia superioris illud legatum in usus sacros, et honores, et vestimentorum, li- brarum etc. consentat, sicut indirecte in ipsius monasterii commodum redundet. Nota q^d in revocatione huius legati ad heredem, nulla alia requiritur q^ueris solemnitas, cum nihil adquisitum sit monasterio, sed solum sufficit denegatio licentiae superioris, ut resolventur legatum. Diana resolut. moral. q^uest. 3. trac. 2. resol. 34. = Et dixit mihi doctissimus vir D^or Barthazar

Scias hanc doctrinam alij auctoritate filiam. Et dixit qd monachus
cui relicta est legata n̄ exopto eo ut monasterium nihil percipiat, qd potest
petere licentia ut illud legatum ipse habeat, ut in hunc usum concedat
veteri iurisdictioni sententiam nollit concedere, potest recurrere ad Provinciales
ad Generalem, et denique ad summum Pontificem, et si hanc licentia obti-
nerit, monasterium non tenebitur illi prestare vestimenta, et alia ne-
cessaria.

Religiosi in integritate in unum non possunt implorari per suum, vel per alium necesse
sunt. V. Anaya in 2. V. l. de p. ad v. l. h. a. n. 27.

Regni tantum in modis possunt ecclesiastica Beneficia, et Præbendas obtinere, sed dubitatur
an conceptus in Regno, et natus extra illud possit obtinere beneficium, nam qui casus
et dicitur fuit in S. A. posse obtinere, nam qui casus aliquo extra Regnum nati sunt
cu. Pariter habuissent animum redire, habent pro naturalis, et vere nati.
co. th. 2. dec. 199. — Exigunt Præbende Regij patronatus, nam in his extranei possunt
presentari. co. dec. 199.

Religiosi in integritate non possunt imperare Procurator abbi speciali mandato; nam suffi-
citur generale mandatum, si Procurator fuerit constitutus ad omnia et singula que
ipse necesse facere possit, etiam si forent talia que requirerent speciale man-
datum. Barbosa in collect. ad cap. coram. de in integ. rest.

Religiosus. Monasterium quamvis ex persona Monachi possit succedere in bonis suis
ratus, vita Monachi durante, non tamen potest succedere qd adiectum est gra-
tamen delationis nominis, et armorum, quia id non potest adimplere. — co.
th. 3. dec. 32.

Religiosi sancti Francisci ex altitudine paupertatis sunt incapaces acquirendi dominium,
possessionem, actionem, aut obligationem, in particulari, aut in communi, et sic
quidquid eis permittitur manet in nudis terminis voluntatis via elemosine, qd
non habent actionem ad petendum. Itaque sicis relinquitur anniversarium, aut legata qd fa-
brica, aut infirmis etc. non tenent ad solutionem subij, ut fuit decisum in Concilio
Sicut, qd id non adquirunt, nec actionem. Et in S. S. A. C. fuit decisum non eis opus
esse privilegii amortitionis. Et quamvis Religiosi non habeant actionem, obtinent
officium iudicis implorare et qui elemosina promiserit, vel heredes eius qui aliquid
reliquit ad solutionem compellantur. qd ad iudicis officium spectat nequis re sua
male utatur, et dolo voluntate iusta defraudet. Crespi th. 2. observ. 1. a n.

R

Restitutio ex capite ignorantia habet locum in ignorantia probabili, et
verisimili, non in crassa, et supina. nec restitutio ex culpa ignorantia
habet locum, si pars obtulerit Consulere peritos circa rem ignoratam.
nec etiam qd. agitur de prescriptione scribi querendi, et non duri queriti.

Franciscus de Pena in decijs. l. 1. de dec. 515.

Restitui in integrum quis non potest qd. agit de lucro captando et fin
providendi. Ferris. Cancr. var. lib. 2. cap. 13. n. 57.

Restitutio in integrum conceditur pro causa, eodem modo ac lesio, qd. gaudet
privilegio minoris. Tiraguly de privilegij pro cause, priv. 137. Tuschus
lit. R. concl. restitutio.

Restitutio in integrum conceditur Doctori ^{injure} minori, qd. Doctor tantu tenetur in duri-
pudentia periti, et in administratione bonorum suorum aliq. solertissimi, et
sic si ledatur in contractu restituitur. Cancr. g. 2. cap. 2. n. fi.

Restitutio si impetitur litigante debet concedi absque seriosa probatione. Et ita
observat Senatus Castelloniz optimo Jure ne causa fuerit immortales. et
defendant glures dd. qd. qd. minor pete restitui ad aliquas exceptiones probandas
peremptoriae probandas, quas ante sententiam omnimode per negligentiam probare
fit restitutio non probata lesione. Quod intellige de modo aliquid deducatur
quod lesionem praeserat. Cancr. var. g. 2. cap. 1. n. 244.

Restitutum in integrum alius qd. alio petere non potest, nisi habeat speciale
mandatum. Sed hoc est intelligendum qd. petitur restitutio principaliter, ut
puta si quis petat restitutionem contra contractum, vel sententiam que transivit
in rem iudicatam; secus autem qd. incidit in causam, nam tunc potest peti
per Procuratorem qui litem fuit contestatus in illa causa. Habentes
legitima administrationem ut sunt tutores, curatores, economi, Palati, et
similij possunt restitutionem impetrare absq. speciali mandato qd. habent adm-
nistracione a Jure. Patet etiam potest petere restitutionem qd. filio absq. speciali
mandato, secus qd. alij consanguinei. Abbas Panorm. in cap. suscitata.
de restitut. in integrum. n. 5. et 6.

si senta per qua quis
restituatur hanc in
fiduciam quamvis Pro-
curator speciale mandatu
non habuerit, valebit qd. n.
et expresse Juri error.
Tus. lit. R. clon. 279.

Ad restitutionem petita
per procuratorem. V. l.
Panormi Ariny. de
adq. heredi. et
de carar. var. lib. 1.
c. 6. et ait n. 2.
Sufficit speciale ma-
ndatu, quamvis in lo-
non sit expresse causa
in qua petit restitutio.

Restitutio conceditur, non probata lesione, advenit necessariam probationem omni-
sam, que intendit tuas favore per tunc, non est opus aliter probare lesio-
nem, na ex quo constat qd. probatio illa erat necessaria debet fieri resti-
tutio absq. alia probatione. Panorm. Vbi sup. n. 2.

Restitutio potest impetrari absq. speciali mandato, si restitutio causatur, postquam
curator est effectus dominus liti. Tuschus. lit. R. clon. 279. Sed nota Panorm.
qd. si proripso transierit in rem iudicatam, tunc de novo petitur restitutio, et videt
necessariu speciale mandatum.

Restitutio competit privilegiato contra aequè privilegiatum si habeat causam specialem,
ut puta si aliqua probatio est ommissa. Tuschus. clon. Privilegiaty contra privi-
legiatum etc. Et si (salvo) qui vult restitui contra aliquas probationem omni-
sam certat de damno vitando.

Remissio. Privilegiat est condemnationum penas commutare, remittere, aut delere, nisi leges specialiter, aut diuina prohibeat; qd. perinde in aliquis delictis, ut Princeps ea facultatem sibi auferre concedat, de in sup. canig.

1. Princeps facultatem remittendi se abdicauit, et componendi interfectores clericorum, et eos, qui in clericos vel religiosos viros violentas manus iniecerunt, quo vob. de sacrilegio, et iniuria fuerit plenarie satisfactorum, et ab ecclesia domare tenent absoluti. 2. ad Licet huc non licet a ligno extrahere fructus et quasumq. mures, tamen prohibentur pix, resum, bitumen babilonicum, igna, canalis, filum ad naualis instrumenta, ferrum, arma, ligni, for. 25. de recur. prostan. addit. fumentum, et bordium. for. 35. ed. ad q. per communem necessitatem, licet non extremam, potest prohibitis fieri, sed Princeps potest dispensare gratis, sed si sit accepta pecunia, prohibitis vniuersalis cessat; sed si officialis delinquat accipiendo pecuniam, et a Principe non sumat, iam prohibitis cessat. 3. for. 8. de inuis. offic. in l. tra. fol. 1. subet. lex causas inquisitorum 3. officialis intra annum capiendi, alij in ammissione salarij, et quitationis prouidentur illis anni quimuntur, et qd. illa non potest facere quitatione dicti inquisitoris. 4. notarius privatus ob falsitatem commissam non potest restitui, aut de novo creari for. 6. de crim. falsi, sicuti privatus Doctoratus propter delictum non potest novo examine redctorari. 5. Rex imponit crimen laici nuntij volentis alij facere, vel prohibere incorporationum legij coronis, coronis, ordij, thianis, et aliorum oppidorum, et qd. dicta pena Princeps non potest remittere, nisi volentes curbare desiderint quamprimum sciuerint privilegium. Sed nihilominus aliqua oppida videmus alienata. 7. si Nuntij qui mittunt ad Regem, non obtineant, aut impetrare presumant aliqua gratia, aut remissionem, vel aliud quid, in utilitate proprii nuntij, aut alterius cuiuslibet, sed solum ad utilitatem dicti vrbis, nisi in scriptis habeant facultatem concessam; et si aliter fiat, res impetrata cedit in utilitatem vrbis, et talis Nuntius hoc privatus ab omni officio, et legatione dicti Curatoris, absq. eo qd. Rex valeat remittere aut didensare. prin. 96. Petri 2. in nry. cap. 2. In plunq. ducum foris et privi. legij imponunt plures penas irremissibiles, ad in quib. Principi non sit nota specialis, proculdubio potest remittere. (respi. Off. 5. vob. ad n. 71.)

Remissiones ut sunt in La. A. debent fieri ~~ante~~ cum voto Regis Cancellarium, Thesaurarium, et Advocatum fidelem; et in ~~causa~~ ⁱⁿ Tribunalibus debet intervenire Subnator cum suo Officere, Thesaurarium, et Adm. fidelem. (respi. Off. 5. a. n. 257.)

Restitutio in integrum an concedat privilegiato contra equi privilegium? V. Gonzalez
th. 1. dec. 100

Reversio Iudicij. Si duo sint delegati a Sede Apo. cu. claus. qd. si ambo inter se non possunt alter eorum in causa procedat, suscipiendis causis contra vnum debent proprii co-
stitui alio conuictioe non recusato, et probati. Vbi non est dicta claus. arbitri debent no-
minari. Si vob. delegatus ab episcopo non recusetur, coram episcopo causa est pro-
banda. idem est si officialis episcopi recusetur. tex in cap. si contra 4. de off. delegati in d.
Ex quo qd. vob. Delegatus non est delegatus sed ordinarius. Nam de hinc canonice
vob. non aliter potest recusari, quod recusationis causa coram arbitris probata
Cap. secundo Regimini 41. de appellacionib. Et in cap. cu. special. 62. de appellat. de resp.

R

Et q' pars iudicem recusari, debet suspitionis causas coram eo proponere, et ad
 adversario, aut si adversarius non habeat, ad Iudicem arbitror communiter
 eligere, sed si ambo Iudices dissentiant, debet tertius advocari, ut quod dicitur
 l. si de iur. iur. de iur. iur. non requi-
 ritur causa exceptio, et probatio in recusatione, nisi sic subsisteret solum ad
 Iuramento recusantis, ^{gloriam} a poterat. verb. reg. illud. ad Trebel. L. i. iur. i-
 simi. verb. recusari (de iudicij. Covar. in pract. c. 26. n. 10. fort. Balboa ad. c. 1. de iudicij
 Q. omnis collegij, aut universitatis recusari requirit, cui videat se gra-
 viter recusatis, id sentiant plurimi. D. Relata Mora, de recusatione
 literatorum alicuius loci, et q' non potest admitti. Sed de pure sanone
 si causa exprimat, et probetur poterunt recusari Mora in memoris tit.
 2. q. 11.

Recusatio in integrum ex capite iuris ignorantis, non datur nisi cumque certato
 damno vitando, non tamen certat de iure cum pro iudicio, et damno certij
 sciendum. Ex quib' caus. maior. Canar. p. 1. c. 13. n. 59.

Recusatio. p. do. recusatur Consiliarius ad Consilij Cathaloniz, et caus. suspi-
 cionis deducunt que si probarent, id vergeret in dedecus status Senatoris, et
 totius Senatus, et Senator non vult se removere, tunc Princeps secum totum
 solet videre Senatori ut se abstrineat absq' ulla probatione, et declaratione
 suspicionum. Fontanella tho. 1. dec. 3. n. 16.

p. do. Iudicis inferioris susceptiones recipiunt contra allegatas, nunquam debet
 denegari appellatio, q' maxima differentia inter Supremos Iudices et infrio-
 res, auctoritate suspitionum Iudicis Superioris non dat appellatio. Fonta-
 nella dec. 8. n. 17.

Iudex potest suspectus dici ~~est~~, tanquam habens vitium indictionis dispu-
 tationem iuris cum parte, hoc et declarare difficultatem, ut ille si quis
 fuerit satisfaciatur. Font. dec. 9. v. 19.

Retentio Bullarum in quibus prima instantia tollitur ordinario potest fieri ad
 instantiam Fisci Regij propter Regiam Salgado decret. bul. p. 1. c. 13. n. 71.
 Et ita practicum fuit in R. Aud. nam litem Capitulum sedis Val. obtinuit
 litteras instanciam quib' iubebatur Archiepiscopo et dno Vicarij Sen. q' in-
 tra 15. dies, non procederent in officia Vicarij, nisi sacros ordines susciperent,
 vel in curia cum R. Nuncijs comparerent ad algandus. et cum predictis lit-
 teris essent notificata. ad instantiam Fisci procuratoris Regij fuit iussum Syn-
 dico Capituli quod intra certos terminum litteras presentarent in R. Aud.
 cum renunciacione eiusdem instantis, que erat contra eaq. causas omnes.
 gradis Syndici die 3. Julij 1672. consensio nullitatum pchijt dicta provisiones

revocari, et non fuit admiffus libellus nullitatum, et responfum fuit qd grajenta-
rent renunciationem, et postea nullitate dicerent.

Recursus. Circa opinionem secundam in recurru a iudice l' Galeo de l. p. d. l.
lib. l. c. 9. a n. 37. et l' (in fallo) p. p. d. l.

Receptatorum Pannitorum interius ditioni Rom. talis et subiecti. 9. Bul-
lam Sixti P. to. 2. Bullarij fol. 496. et in margine alij referuntur.

Renunciatio. V. verb. omnia. fol. 83.

Hoc in Gallia qd
ex l. i. §. nego. 2. si a
dantur qui man. sit.
ubi nepos manumissus
ab Avto (id est emanci-
pat contra fiduciam)
Patri suo se dedit arro-
gandis, et si arrogas
decedat, Avus ex m-
tongratu: dicitur per l. m-
tratab. succed. nepos.
Nam nepos non potuit trans-
ferre bona in admpa-
tore in gaudiu iuris
qz Avus habebat, na
per emancipationem
trata fiduciam successio-
nis filio, sicut Patris
liberto. l. ex. §. p. lib. l.
c. 22. n. 20. 21. l. i. Jac.
in reit. ad d. l. i.

qd abest connexitas et complicatio iuris alterius cui iure renunciantis
ita ut non possit renunciatio exequi, quin inferat prauidium alteri tra-
benti in simul complicatum, ut etiam contra Renunciante exequi re-
nunciatio nequeat, qd non est separabile eius prauidium. et gl'ut. Salgado
de reit. q. l. c. 13. n. 37. = et n. 38. f. d. dec. Lotz (agud serap. 341.
n. 7.) Nec obstat si replicet nunc nazi respectu primogenitorum, qd quoties-
cumqz qui renunciando favori suo, prauidiat necessarius alteri, et sic
prauidium tertiij est inseparabile, renunciatio etiam non tenet respectu
renunciantis. et ait qd haec dec. est singularissima -

Recensio. Salg. de reit. 2. p. c. 23. n. 26. et 27. f. d. declarationis Cardinalis
quis decisus qd qd ordinariu extraiudicialiter procedendo partes gravat,
gravas appellare ad superiore. Et sic a collatione facta per ordinariu, vel
ab alio gravamine extraiudiciali recte appellat, na conset consumpta
prima instantia, et probat Flore de Mena var. 99. lib. 1. q. 1. n. 37.

Receptatores favorosorum sicut Barones sua privant iurisdictione, quod
inter procedit, nam qui abint iurisdictione, aut privilegio, eo gravatur, et
aut privilegia iurisdictionis a Rege procedant, Baronibz abintenti, sicut go-
lex ea tollere. in Catalonia privatio iurisdictionis, aut bonorum non habet
locu, et prohibita sit, generali lege, Confiscatio, nisi essent in crimine ha-
refu, aut laici prauidati in primo capite; attamen sit privatio revocabilitate
per sequestrationem iurisdictionis, et n. privatio d. fundi et emphyteutis rei
sequestrata. Requira dec. Crimin. cap. 36. per tot.

Salg. de prof. p. l. c. 2. a
n. 219. qd dicitur (quod)
affertur posse sententiam in causis d. iure concessis; vel qd de causis laicis cognoscunt et laici gravant, et
se intromittere in iudi-
cia aut iudicibus delato-
tione, na Cavallo confidit
terminis, na in adto de
lego. §. de laiciis p. in-
promittit cognoscere de la-
co nec super se non presu-
na

Recensio. Mas. de re crim. com. 18. n. 34. Vis ab ecclesiastico inferat duplici ex cau-
sa, vel qd appellacioni interposita in causis adha iurisdictionis pertinentibus ad se ferunt,
affertur posse sententiam in causis d. iure concessis; vel qd de causis laicis cognoscunt et laici gravant, et
se intromittere in iudi-
cia aut iudicibus delato-
tione, na Cavallo confidit
terminis, na in adto de
lego. §. de laiciis p. in-
promittit cognoscere de la-
co nec super se non presu-
na
Recensio. Mas. de re crim. com. 18. n. 34. Vis ab ecclesiastico inferat duplici ex cau-
sa, vel qd appellacioni interposita in causis adha iurisdictionis pertinentibus ad se ferunt,
affertur posse sententiam in causis d. iure concessis; vel qd de causis laicis cognoscunt et laici gravant, et
se intromittere in iudi-
cia aut iudicibus delato-
tione, na Cavallo confidit
terminis, na in adto de
lego. §. de laiciis p. in-
promittit cognoscere de la-
co nec super se non presu-
na
Por la notoriedad de hecho, procede bien el auto de legos, pero no por la de derecho, no
cabe, por lo tocado a la jurisdiccion de ecclesiastico Gonzalez in c. 6. de immuni. p. n. 2.
con Salg. Covar. pract. l. 34. n. 3. et ve. infr. Verb. de re sobre los salagos.

in cum notorio
 per censuras = et n. 76. q. 2. ^{in cum notorio} Recursus mittit ad Concilium ^{quomodo de appellacione, vel}
 declinatoria apponit coram ordinario ecclesiasticis non constat, absque dubio de iure laicorum
 obtinet, et remissoria ad iudicium secularem, nam procedit ex bono et equo, et quodam for-
 ma non observantur = n. 91. q. 2. per acta processus ^{non debet fieri notorium} Recursus gaudet
 iuris criminis exceptis, debet iudex laicus actum exemplar coram ecclesiasticis edere
 testes cum citatione parti reproducere, et causa perfecte instruire, et sententia
 expectare. Si iniqui notorii pronuntiaverit appellacionem interponat et proteget auxi-
 liis Regis, vel ad Concilium deducat per viam violentiam. Et si his omnibus emittat
 Recursus, nihil agit, et absque dubio pronuntiabit non duci in debito statu. et licet
 impediatur causa instruire, et cum instans Regis iterum ducere, tamen super
 Recursus inspicitur. Si vero deficiat probatio alicuius qualitatis, nec operabitur
 si ommissa via Recursus appellacionem prosequatur coram ecclesiasticis superiore, nisi
 appellatio denget, nam per aliam viam gaudet aditus Recursus interponatur.

Retractio sententiarum - Confulti aliqui retractantur, variantur, mutanturque sententiae
 hinc proprias, ut Scyrola contigit relato ab Ulpiano in l. sed et si quis 25. §. si duo. et
 in l. qui bona 23. §. si quis duobus. de adq. rer. dom. et ita interpretatur
 Cuius 2. ff. l. 37. et ad Papinianum. sed tamen haec solutio innotuit ab Altamirano
 libro 2. q. 99. Scyrola in d. iuris n. 9. sed nihilominus ibi dicitur in Cuius. ad
 Cuius variasse sententias. et in l. penult. de dote praelyta Scyrola relato a Paulo va-
 rias extitit et Papin in l. servus calyce 7. et l. si venditor 6. §. si quis. i. ibi: sed
 in contrarium vult Sabini sententia. deserv. expostandis. l. si §. si cum. 3.

de hoc ibi: et licet ab antiquis variatum sit, et ab ipso Papiniano in contra-
 rias declinante sententias, tamen nobis hoc de iudicibus, Papinianus licet va-
 rias extitit, eligendus est non in prima, sed in secunda eius definitione. Ulpiano
 ff. ad l. 75. de l. 1. lit. 5. ubi plura.
 Ant. Fab. in iuris. Prae. tit. 1. prin. 2. tit. 7. ait variasse Sabini in l. si tutor. 19. §. vlt.
 ad Velleian. et Marcianum ab ipso Imperatore in l. si tutor 17. de iure patron.
 ut sane optimis Rex.

Responsa Altorum. Alii ibi, relata plurimorum sententiarum, aliqua verba adijciunt exprimentes illa
 sequi ut in l. plerique 33. quibus assensum. de iur. qua. l. naturalis 5. §. 1. quod servus est. de
 iur. iudic. l. verus est. 29. §. 1. ff. de iur. l. si quis §. pro emptore. l. centissimus §. 6. §. vlt.

Permissoria (et adaptantur Justiniano in l. 2. §. de iur. iur. emul. proferenti omni iuri in
 Pandectis legitime suspensus continere) ibi vult huius verbi plerique dicunt, et h
 nihil, et considerat approbant, et sequuntur l. si cum. 16. de iur. et rei. d. iur. l. 3. proinde qui
 l. plerique 18. de adq. hereditatis §. §. vlt. de iur. iur. l. si iudex. l. 3. proinde qui
 in d. et ibi l. 3. q. 9. Paul. Don. 14. com. 12. Fab. q. 20. Quae plura cumulatim lib. 2. diff. l. 11. postea. ubi processus sententiarum
 Goyone ad l. 19. de ma. test. a. n. 24.

na, na hinc notorio
 de iur. annullantur
 data, tamen facta
 a d. habente iuridice
 tione temporale; et
 ubi agit de videtur
 de d. de iur. appella-
 tionum in causa ad
 repetendum, abur-
 sum est de iur. iur.
 data annullanda.
 quibus iuris duo in
 hier Conservator et
 est diff. super cogno-
 ali cuius cause quid
 mitorum, si nihil aliud
 excommunicant, et ita
 in causa conat' vo
 de iur. et iur. iur.
 l. ius declinat, in pr-
 in l. 6. et 7. de
 serv. exort. et
 ad l. 1. fol. 9.
 de iur. retracta-
 re
 sibile est q. iuris in
 tibus de iur. et iur.
 sententiam, nisi per iur.
 distorere interposita
 appellat. et tunc si iur.
 qui appellat ad alterum
 processu et comit. vltim
 potest ad Principem recur-
 rare, et ex alio, qui
 vim faciat iudicibus, et
 constat qui dicitur iur.
 procedat, et sic nulliter
 et declarat hunc vim
 facere ad referend' appl-
 lationi, et q. de iur. et
 notat. Altorum (con-
 in notoria ap-
 pellatione vult de iur. iur.
 ubi processus sententiarum
 de iur. iur. n. 226.

Substitutio si fiat ex gratia, substitutum non recipiat bona, quae sunt penes Tertios possessores
L. 1. et 2. C. de sent. pass. etiam si donatorum titulo vel alio iurativo possiderent, na Princeps videt
de concedere privilegium in 3^a praedictum. Aliud est si substitutio fiat ex iustitia. Olee. tit. 4. q. 10.
n. 48.

Queritur ex parte contra me, praesumptum concessa propter ingratitudinem petenti L. 4. de fund.
limitroph. lib. 10. L. 1. vers. sed quoniam de pet. honor. lib. L. 1. et 2. C. si nup. ex recip. pet. L. 2.
C. de summa trinit. L. 3. in prin. de minor. C. si de recip. in b. ad abduci ibi agl. L. 1. ubi in
12. de purgat. can. Amaya ad. L. 28. C. de collat. donator. n. 56.
idem in c. tua. 20. de Prabend. Extrav. execrabilis. de Prabend. L. 2. tit. 14. lib. 4. recopilat.
ibi: Muchas vezes por ingratitudinal delos q nos giden algunas cartas, mandamos dar
algunas cartas contra derecho. Y por muchas voluntades es, q la nra Justicia florezca, y aquella
nossea contrariada. Establecimos q si en vuestras cartas, mandamos algunos cosa en
su perjuicio de parte que sea contra ley, o fuero, o derecho, q la tal carta sea obedecida, y no
cumplida - Vrding Gon. ab c. s. de recipit.

Remissio rerum de Castellis Regno ad Valentinum, etc. contra sit iuxta Pragmaticam.
Vrding D. Greg. ibi. = Luna 1. Dec. 1659. se promueve en la sala criminal
una Supplicacion por parte de P. de S. Martin, y Fr. de Aguilar no. remittidos de Madrid
en q pedian se le diese traslado del proceso, se hizo q se dio traslado no para promover sub-
lidades en lo vidual del proceso, ni para objetar los testigos, sino para promover la me-
ra misericordia con la cantidad, estableciendo se probasse ante la sala criminal. O. H.
Substitutio competet minori executioni conuento ob causa que non debuerat ita
comuniari, pro lesione qua Sabuit in iudicio sumario, testium receptioni-
bus, et alijs extrinsecis probationibus. L. 5. per Ferrera 3. May 1669. in
San. Cleri S. Nicolai vbi 2^a Damiana Nicolau. refertur D. Brau. etc.
ue. O. H.

Remissio delinquendum i Regno Castellis. in Cartagena prenderon a Mo-
reno porque en Alicante etc. q Alejandro Lopez (no presente) mataron en
nombre, q Moreno tenia q se sent. de muerte cierta. And se permitiose
a D. Fr. Brau q executasse la sent. en Alicante q el esclarecimiento, admitien-
do al no alai de sent. q probar su inocencia. Vrding a 16. Mayo 1680.
si el no no podia las daban q probar la inocencia, si q se le permitiose
si mereo executor devia concederle la de oficio, q haviendo consultado
la plebsim! alai los viduals parecio en todas, que la prom. o con-
cordia de la remission se en q no q dice de admitir a probar la ino-
cencia *

Q

Deverio ad propriam naturam. V. verb. libertatum

Legia protecho vel tutento fundat in c. filij. 16. q. 7. ubi fit remissio ad legem. Item
 in c. Princeps 20. c. 23. c. 26 = 23. q. 5. Et ut optimus tra. ind. c. Princeps. ubi Princeps
 culina a reo tuncda succumunt. Et postea reu coru potestati suam culina reddidit. Et
 ipa probat in c. 24. eod. ubi. Rera de huncotalu. Alindat. Auctoritat. Anoniat. Ind. res.
 25. de refu. c. 20. ubi Princeps p. p. huncotalu. Legi. Pignaria (italiani volent) cogno-
 scunt per viam violentia per concessionem Pontificiam; sed verius est qd nituntur tuncda
 Inveolata consuetudine? Non tuncda Parin. lib. 1. couil. 68. n. 6. approbat. de modo conbet
 Auidencia, et processu factu; ut ut gravas n habeat commeditate recurrere ad aliu
 superiore Culicidit. Nisi si potuisset. Sed pars recurrit ad senatu ammo calumni-
 andi ut causa diffinat. Senatores multa imponunt, ea applicantes parti vice experuamul.
 que in ipso recurrit factu, exactione executione commissa iudici tuleriatis in sta. l. 36.
 tit. 5. lib. 2. recop. Juris. l. p. r. a. 20. Nec ubi. clau. 16. bulle cam, na qui iuste appellat
 et iuste agravat n eludit foru Culicidit, sed potius appetit superius Tribunal; et
 tuncda factus in iudicij remissio.

* conia. echa de entender adicendos el reo, porque asilo expresa el d. f. p. p. d. q.
 n. 5. y tambien al margen de la P. n. c. en los libros de Mor. uba notado de letra
 muy antigua. ^{hace} parte p. n. e. y asi se aplica a d. p. p. q. entendiendo al
 reo, y haciendo verificado la temetual, no judicial. Sino extrajudicial.
 le dixese que si quieria probar su inocencia acudir a esta R. C. q. quidi-
 to queda el reo supendido de la R. C. uba q. de la R. C. se le emia la resolucion.
 q. si forma alguna escritura ante el, promette adea R. C. q. de la R. C. q. esta
 Aduertencia parecio que deua hacerse de equidad y por eso extrajudicial.

Esto es de q. deua ser oido dandole la dilacion de ofo. (ni fallor) parecio se podria
 oforzar conque el reo renuncio que ser oido segun se acostumbra en Castilla.
 alla parecio le darian la dilacion ad probandam innocenciam de oficio, porque
 la dnda sta del reo renuncia exprese alas dilaciones ad defension, si quide
 el fuer capaz a condeante Gomez var. to. c. Luego la renunciacion
 tautia q. se induce a no pedir el reo la dilacion no debe obrar tanto pa-
 ra q. el reo quede impense, y no debe obrar tanto como expreso.

En Mayo 1680. Luis de los rios de Moreno sup. sup. en consejo
 pidiendo que se le diese copia del proceso ab intero, y no por partes, du-
 dose si se le havia de comunicar el vidual, o havia de comunicarse
 tantum lo demas del proceso sin el vidual, q. se resoluo que tantum
 se le havia de comunicar el informativo, denunciacion y sent. y no
 el vidual, porque el darsele copia del proceso es solo ad probandam inno-
 centiam *

De Reliq. et vener. sanctor. - Act. Sancto Rom. Pont. non licet aliquum profanato
colere. c. 1. h. t. idem de reliquijs noniter vivendi c. 2. h. t. ibi: invenitur autem (re-
liquias) de novo, nemo publice venerari praesumat, nisi gravis auctoritate Rom. Pont.
haverit approbata - Conc. Trid. ses. 25. de invocac. vener. et reliq. sanctor. ibi:

Nulla etiam admittenda est nova miracula, nec novae reliquijs recipiendi
nisi eode recognoscunt, et approbante epi, qui simul atq. de ijs aliqua comper-
tum habuerit, adhiberi in Consilium Theologi, et alij piji viri, ea sciat que
veritati, et pietati concordantia indicaverit. Barb. ibi n. 13. ait Theologos con-
sultare, non decidere - Et in collect. ad c. 2. de reliq. ex n. 4. addunt Congreg. Card.
decisionem dicitur Trid. intelligi debere tam de miraculis canonizati, quam
non canonizati, et epi ea valeat publicare, et approbare - Wb. 8. invenit
non esse ostendat tabellam (13 Martij 1625.) imaginem, lampades etc. non canoni-
zati, nec ~~aliam~~ aliorum vitam, revelationes etc. abis. Licentia Ordinarii
qui consultis Theologi notius institutum ad eam Ap. eam transmittat, et
suis responsum expectat. Postea idem Urban. 30. Oct. 1625. declaravit non posse
eius intentione prohibere revelationis tabellam, imaginem etc. non canonizati, sed
et omnia sibi favorabilia, et ad gloriam, et aliorum attestacionis recipiantur, et
et approbacionis Ordinarii, ad quos Pragonibus, Decret. ep. eadem omnia referre te-
neantur: in secundo allego, seorsum ad eadem loco custodiant, et si q. d. dnu co-
luerit ad inter finitos numerare, extent in ijs modi quales quales probationes.
Barb. d. c. 2. de reliq. = et n. 5. ait lex. in c. 2. intelligi de publica venerat,
non de privata, nam occulto recte possunt proci effundi non canonizato.

Per verba C. T. nisi approbante epi excluduntur omnes quasi epi vel quacumq.
jurisdictionem habentes, non vero Vicarius epi, vel alter ab eo Deputatus Barb.
de pot. ep. al. 93. n. 4.

Ad probanda miracula sufficiunt duo eade contextu etia si sint domestici, vel de eius
Religione. et etia probari possunt miracula per unum eadem q. d. ex natura il-
lib. miraculi non possunt probari nisi per unicum et in revelationis, et apa-
rtionis; vel de miraculo infra persona facta, nec cu' indij, et admirabili
flume probat. Barb. ibi pro.

R.

In via supplicatione huic S. R. Criminali conf.
 Ablata per Josephum Molina noy alterum ex
 Regij fisci procuratoribus sub decima die Nouembrii
 anni 1666. exiit criminaliter accusatus Vincentius
 Marques senior nuncupatus lo Polvayner Oppidi de Pu-
 col eo quod se valide venisset Hieronymo Rodrigo eius-
 dem Oppidi iudicis locum tenentis ad ius officium
 exercenti, inter octavam et nonam horas noctis diei 26.
 Januarii eiusdem anni, et in vicis S. Michaelis eiusdem
 Oppidi, scilicet approbata merfura versus dictum
 locum tenentem iudicis expressit, et fuit in enomata
 accusatione continetur, et quia contradictum Vincentius
 Marques fuit factus prosequutus et conclusus legitimus Contu-
 maciali absentia processus iuxta formam et Regiam Prag-
 maticam, et non comparuit, ita que venit ut infra decla-
 randum Ides et alii. Deliberationem et Conclusionem in S.
 Regio Consilio Criminali sumptam in sequenda Pronuntia-
 mus Sententiamus et Declaramus dictum Vincentium Mar-
 ques conuictum et confessum de relato Crimine, ac si ore
 proprio illud factus fuisset, et consequenter in penam
 moris naturalis condemnandum esse, ut cum presenti con-
 demnamus, ita ut si ad manus Regias pervenerit per lo-
 ca solita Urbis usque ad supplicium, laqueus in eius collo
 iuncto, Ducatur, et ibi in alta furca suspendatur do-
 nec naturaliter moriatur, et anima ab eius corpore se-
 paratur; et ad solvendum, ratione delationis scilicet
 ad malum usque quingentas libras iuxta Regiam Prag-
 maticam dividendas, et expensas causa: et quod ante
 executionem sententiae, facta tabulata in Platea al-
 tate sedis Val. manus eius dextera amputetur, que
 in loco delicti deinde apponatur. Jomban R. Roy. Regal.
 Marton de la Vega. Gilan F. R. per Ferrera pub. 22 Junij 1668. sub
 aut. Marton de la Vega.

* nocentiam, & no para obra cosa, y el ritual no condize para pro-
 bar la inocencia. Anadese a los nos remitidos de otro Reyno, o
 a los que prenden en este, no se les comunica ninguna parte del
 proceso neq in ritu, neq in iure. Los remitidos de Castilla
 tienen la prerrogativa de q se les comunica el proceso ad pro-
 bandam innocenciam: Sino en lo que no es ad probandam
 innocenciam no dnen ser de mejor calidad que los remitidos
 de otro Reyno. Affi lo replimos concondi voto el
 Valterra pro Ley. Mathes, Valero, Rodrijo, q es, y aunque la
 pronon no se hizo fado vobis, se repluis affi para que lo pro-
 cejed en la conformidad el C. Valero en assignacion.

+ y cita a Clar. q.
 49.

Porque tambien q el ritual hecho contra el ausente, no deve comu-
 nicarse al pnte (vicio del delito) q responde, que el ritual del ausente
 no condize a la forma del pnte, porq segun Bar. q. 39. n. 155.
 en la copia de los indices q se da al xco pnte ante torturam, se bor-
 ran los nombres de los socios del delito, sino es en caso q quedara
 indefenso el pnte ocultandosele los nombres de los ausentes: y en otro
 caso el ritual del ausente es cierto q no condize q la defensa del
 pnte. Lo mismo dice Cartacio (viximo videndus) de inter. rei
 lib. 3. c. in fi.

Remissio ex urbanitate spontanea vixim dependet a voluntate Principis, ut inter confede-
 ratos fieri solet, utam si in pacis federe usus sit conventum Carlew. d. 2. n. 831. et a fortio-
 ri si de uno Regno ad alterum que in eadem Monarchia vna sunt Equi principaliter q magis
 que federat sunt vna: et de id Matriti glorio rei capti ad Regnum Arat. et Bal. remissi nulla
 precedente causa cognit. aut citatione, sed tantum fieri compulsi. = Hac d. in supi ob. d. n. 16.
 Carlew. n. 804. dit q ad iudicem loci delicti remittendum sit veu a iudice originis, aut domicilij re-
 quisito non solum ex urbanitate q etiam sine remissione fieri potest et remissio fieri pot. d. p.
 a Pilato ad Herodem) sed etiam in necessitate. Et n. 826. dit q caveat iudex a simili re-
 missione sua fecit filiam. Et n. 831. q Remissio ex urbanitate, et spontanea fieri solet ex vo-
 luntate Principum volentium sui fedrati parati facere. Clar. q. 38. n. 21. tametsi simili-
 parati, et remissione repellenda = De iur. t. c. 19. n. 6. q in gravibus delictis iudex requisitus
 a iudice loci delicti potest, si vult, ex urbanitate remittere: et e contra potest ex urbanitate
 iudex delicti remittere ad iudicem domicilij. Non dubium. de custodia reor. quod ta-
 men fieri debet causa cognita. At Bald. tenet q nec iudex originis, nec domicilij
 potest

R

Retractare, vel mutare sententiam. omnino videndu Bron. Gotsfr.
in l. 75. de l. l. Et ibi scribentes.

Emundu Merilius notas inuicium in 69 locis sibi contrarium,
vel a prima sententia recessisse.

Brion. de Verb. sign. verb. mutare f. 417. §. 2. Mutare consilium in
l. 75. de l. l. l. 3. §. dua. dearbon. edic. l. 8. de collat. bonor. mu-
tato consilio in l. 17. de edil. edic. = Mutare sententiam in l.
11. §. ult. de leg. 2. Mutare sententiam iudicis arbitri in l. 27. de
pen. l. 19. §. ult. de recet. qui arbitri = Plura iura con-
seruat Brion. de mutato testamento, et voluntate -

A propria confessione etiam iudiciali licet recedere, vel eam renouare
constituto ad errorem.

Sapientis est mutare consilio. Sagal. de reg. iur. l. 9. c. 8. n. 63.

cap. 6. de conuincit. etat. Non debet non sensibile iudicari, si se-
clundum varietatem temporum, statuta quandoque variantur Suma-
ria, gratum cum vixit necessitas, vel euidentis utilitas eadem ex-
pescunt: quoniam ipse deus, ex vi, qua in veteri testamento sta-
tuerat, nonnulla mutauit in nouo. de mutatione statutorum plura
videndi apud forgalis ind. c. 8.

D. Cressi obs. 10. a n. 47. ubi ex hys in Neap. C. semel dato voto, iudices
requerunt illud mutare ex l. 55. de re iud. sed hic tex. intelligen-
dus postquam sententia publicata est, nam ante publicationem sententia potest
mutari. optim. tex. in l. 2. c. de sent. ex ferri. recit. haec lege perpetua
credimus ordinandum ut iudices quos conuocandi, et promouendi
necessitas tenet, non subitas, sed deliberate habita post negotium pen-
tas ponderatae sibi ante formant, et emendatae statim in libellum,
sequuta fidelitate confirmant, scriptaque ex libello partibus legant (qu-
thiam faciant intelligit D. Cressi) sed nec sic eis post hac copia
corrigendi, vel mutandi. itaq. ante publicationem sibi est votum nulli sententiam
mutare Bon. tit. de Carcer. stat. relax. n. 30. Affi. de. 58. n. 9.
et de. 303. Fran. de. 175. Apone. com. 60. n. 24. nam ante

publicat. nomen fuit. non meretur, et ex integro iudicium et faciendum
l. 1. et 3. c. de sent. ex p. vic. recit. plus non potest renovari pot. pu-
blicate, v. in electione Marc. dec. 1209. et hac non observantia
communiunt.

De reformat. sent. a. aliqua d. Marken d. reg. c.

Isabella. imp. fol. 449. et imp. Felipe 3. Henricus per motu: quod
male captum et, ne pgeat mutasse = Carlos V. advertido de su pri-
vilegio q. d. a. firmado era contra bull. = mand. q. d. lo. truxeron
la razi. d. yendo: Ma. quiero razar mi firma q. mi alma.
his laun in iusto modo carpendis: Permitit eum hominum
scilicet in form.

Croci obs. lo. n. 32. Præter non assernatur mutanem consilium
ut notari solet in l. nonnunquam de col. bon. Rouit. cons. 8. n. 1.
in fi. est bonus tex. in l. 1. §. sed neque. C. de vet. iur. enuel.
quem aureum vocat Fray. ad ff. commub. l. 11. §. 1. p. 11. à n. 4.

Papin. in l. 8. de collat. bonor. Nonnunquam Præter variantem non
repellit, et consilium mutanti non assernatur. Iudic. in aut.
de sup. §. nos autem. Nunc concilii perfectionis causam con-
siderantes etiam quædam corrigere, non aliorum solummodo,
sed etiam quæ nobis ipsis sanita sunt; non enim exuberaci-
mus, si quid etiam melius etiam horum, quæ ipsi prius dixi-
mus ab invicemiamus, hoc sanare, et competens prioribus
imponere correctionem; nec ab alijs expectare corrigi legem.
aut. ut fratrum filij. §. itaque vult corrigentes. et §. illud
quoque. c. apostolico 4. cum sup. 35. q. 9. c. vniuersis
§. in fi. et c. non semper. 12. ex Concil. Tolet. 8. = c. 2.
c. incommutabili. 9. 22. q. 4. Fray. de reg. pat. c. 27. a
n. 52. Vbi laudat Croci obs. 22. a n. 220. Marquez lib.
2. c. 35. §. 2. Larrea dec. 47. n. 82. Cephal. cons. 310. Boer.
de. 69. Fontan. dec. 575. n. 21. Graham. c. 127. n. 49. Menoch.
cons. 59. UVA. BHSC

R

Cotardus in grafat. post fibrum resturui ait Hippocratem Medicum, Sosygenem Mathematicum, Dionysium Lesbium, mutasse sententiam alioq. virginis vros referre M. Manuam Bonavitam Includid. rer. sing. lib. 1. c. 1.

Dionysius Alexandrinus in hagn. Dixit enim prior libro de promissis descriptum et ab Iusebio lib. 7. histor. c. 19. alia 22. Laudat Negotiosos qd audita Dionysij disputat. aduersi ipsorum errores, non adasigant moriboni anterioribus placui, sed ubi poscebat ratio sensu mutare, et docenti acutire iudicio, eos nos pidiuist. ad concienria megra, pncera cogitat. et parui exadeum, et simplicis animi, ca puz erant, pimi rationibus, et testimonij a sacri littere depromptis confirma. ta, admodum approbent. Et commendat Boni. hanc mutandi sensu fauli. tatem comperit veritate sui verbi. Sicut enim laudabile est a vera sensu non mo. ueri, ita culpabile persistere in falsa: quam nunquam tenere prima laus est, Secunda Mutare: ut aut ex initio vera permaneat, aut mutata falsa, vera succedat. iudicium est S. Augustini lib. 3. contra Creconium cap. item 3. A quo non abluat illud Casiani lib. 7. de ineam. c. 4. de leporis ad Ianam mentem, et galinodiam adueto. A nobis admonitum, a Deo emmendatum, ita male concessam persuasionem, magnifice condemnavit, ut non minus poni admiranda sit corre. ctio illius, quam illera multorum fide: quia primum est errorem geritui non incurere, secundum bene repudiare. Theophilus Cairauidu in trac. de commu. nione pro mortuis n. 25.

Nathen de uiciria vulnerata.

Videndz Fraps.

C. vnu quisque 8. q. 4. Senis igitur dnu frequentissimam mutat sententiam, sicut scriptura indicat = cap. Incommutabilis 9. eadem. q. 4.

C. qualiter et q. d. de accusat. Non pudeat vos errorem uestrum corrigere, qui positi estis, et aliorum corrigari errore, quoniam apud iudicem distributum, in qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis. C. apostolica sedi. 4. q. 9.

C. Veniam nunc. 5. ead. q. 9. C. sententiam. 6. ead. q. 9. C. alma mater pu. de sent. excom. in 6. C. q. nunquam 2. Extr. Joan. 22. de V. S. c. 3. eod fit. auth. de nupt. col. 4. C. graue. 7. ead. q. 9. C. freyor. 8. ead. q. 9.

Moria in imperio p. 1. tit. 12. n. 15. cum Morer a suena

Sancti Gregorius: reuocantur sententiae c. magnasapientie. 22.
12. q. 4. c. cum ex litteris. de in integr. rest. S. Ambros. lib.
3. de offici. can. 12. et 8. Cap. unusquisque. 10. c. non semper
12. 22. q. 4. l. vni. [de emendat. cod. et §. 3. si qua emen-
datione que forte hanc fueret non titubante animo. Auth.
col. g. tit. 10. non. 127. Notas leges emendare non piget
Cassiodor. lib. 10. epist. 14. Consilium quippe mutare decreuit im-
providus, sapientiam vero querit in altero, penus quem et sci-
entia magnitudo.

Plura congerit Casane. in consuet. Burgund. tit. de hords,
et agarionan. §. 23. gl. de les serme. n. 3. et 4. Peregrin.
in consil. s. n. 34. et 35. lib. 2.

De Morla tit. 12. gl. 1. n. 15. Pa. Petava. uisat omnino utendum Moriter
aliqua impafat. an. 26.

De in expurgat. anni 1690. vers. Anca. Moine, qui postea Pius 2us sua
iuuenuha scripta pie, et eleganter condempnat. O Pius Pius!

2

[Faint, mirrored handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is largely illegible due to fading and orientation.]

[Faint, mirrored handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is largely illegible due to fading and orientation.]

Recurso. Apud Mainard. lib. 1. dec. 80. Senator Tholosanus fuit iudicatus respectu eo quod tam domi quam in adibus parti adversae cum eadem chariti ludere solitus fuerit, licet fessus fateretur per integrum semestre iam cum parte non luisse.

Judex potest recurrere & sit collega parti adversae in eadem camera, et ad aliam cameram si desultum. Mainard. lib. 1. dec. 82. licet n. 1. referat alij placere contrarium respectu iudicij Curiarum superiorum sunt exceptio propter eorum excellentiam.

Religionum adquisitio. De S. per Alon. 1. Febr. 1635. Attendi qd Ludovicus Tachel obiit videtur relicta tantum filia sor Glafira Tachel moniali professa Conventus S. Mariae Frimitari Urbis, ordinis S. Francisci. Attendi praeterea qd tempore delata dicta Augustonis Ludovici, ducum Monasterium S. Mariae Frimitari irritate veterum privilegiorum amortizatorum, quae in causa edidit, facultatem Regiam habuit succedendi in bonis & realibus, ea qd adquisenda in summa et quantitate meli contentis, et ita per mediam personam sor Glafira potuit succedere in omnibus bonis universali hereditari dicti Ludovici illius Patri, qd non constat dicto tempore delata Augustonis expleta fuisse dicta privilegia, nec adquisita quantitates in eis expressas, nec qd bona vacantia in hereditate dicti Ludovici Tachel excedant quantitates eorum. D. Balt. Sans - Finant - Polo - D. Petrus Sans.

Revelatio = Secretis spirituum.

Luis Muñoz vicia de P. M. G. Luis de Spanada lib. 2. cap. 9. defendendo ala Religion de S. Domingo in el ducado de la Monja & Portugal. qd vicia a S. Agustini & predicando dicit qd: Seridme Hermanos, qd por ventura mi casa es mejor qd el arca de Noe, en la qual de tres hijos qd era santo tuvo, el uno fue malo? Por ventura es mejor qd la casa del Patriarca Jacob, en la qual de doce hijos qd tuvo, solo se alaba el uno qd fue Joseph? Por ventura es mejor qd la casa del Patriarca Isaac, en la qual de dos hijos qd le nacieron de un parto, el uno fue el mejor de dios, y el otro reprobado? Por ventura es mejor qd la casa de xpo n. Salvador, en la qual de doce apóstolos que el elegio, uno le fue traidor, y lo vendio?

Por ventura es mejor aquella compañia que se llama Hermita de Espi-
 ritu Santo que se funda en Apolos? tener cargo de las cosas de vida: entre
 los que se ven por nombre Nicolas vino a ser de Herencia? Por ventura
 el mejor y el mismo cielo, de donde tantos Angeles cayeron? sera me-
 jor y el Paraiso terrenal, en el qual los dos primeros Padres Adan y Eva
 sumano criados en su tierra original, y gracia, cayeron?

fol. 114. dice Murin y la Religion de S. Domingo tiene 1450. Conventos de Frailes,
 mas de 400. de Monjas, en 35. Provincias, y 7. de Provincias que nella pa-
 san de veinte y dos mil Religiosos.

Admirada España la virtud, y santidad de Maria de la Victoria Princesa de la
 Armada de Lisboa. Usó el Alberto Rey de Portugal, y Rey de Venecia
 noticia y no eran verdaderas las cosas de manos, pies, y costado, ni los
 resplandores que nella se veian, y en 9. de Mayo de 1588. Embio Comisarios y la
 averiguaron, y algunas Monjas denunciaron y por una mujer de la puerta
 le haurian visto pintar las cosas. Confesaron la los Comisarios, y el uno
 negando la quisieron forzar las manos a don suero de hecho y tuvo me-
 dia hora, limpiaronla, y quedaron sin señal de ella. Turboso, y el
 dia siguiente confesó su culpa, y pidió perdón con lagrimas, y delato y toda
 las cosas de pie, manos, y cabeza eran contraheridas; los arrebatamientos,
 el tallo, y revelaciones fingidos: la claridad artificial: las luces sa-
 lidas de un braserito y tenia escondido, y soplava las brasas disimuladas.

Que ponía un calapín sobre el hombro y se levantava del suelo, y sobre un palo chi-
 co y tenia en su cetro. Que hacia otros fingimtos por la turquesa por la
 perla y humos para apudado del demonio, y atendiendo esto ultimo,
 y el gran Arzobispo de Lisboa, y otros, la condenaron en privacion del ofi-
 cio de Priora; de voto activo y pasivo; quitole el velo negro, y la arrojaron
 a la cárcel perpetua en un calabozo de Lisboa, y otras penas. El Rey Luis de Francia
 56. de la vida de Sixto V. refiere que fue a la larga, y dice y dice que de
 comenzó a ser Santa y vera, y vivió un año.

Cap. 10. Ay gracia gratis dada. S. Pablo. 2. ad Corinth. dice así: A uno
 se comunica por el espíritu el conocimiento de la sabiduría: a otro el de cien-
 tificia; a otro el de fe; a otro la gracia de sanidades; a otro el de hacer mi-

Paul. 1. Cor. 12. Divi-
 siones gratiarum sunt
 et virtutum operationes.
 Uniusq. autem datur
 manifestatio spiritus ad
 utilitatem. Alii sermo
 sapientie; alii sermo sci-
 entie secundum evan-
 gelium spiritum; alteri
 fides in eodem nomi-
 ni; alii gratia sanita-
 tum; alii operatio virtutum; alii profetia; alii iudicium; alii genera linguarum; alii interpre-
 tatio sermonum. Hec autem omnia operantur unus et eodem spiritu, dividens singulis prout vult.

Hec autem omnia operantur unus et eodem spiritu, dividens singulis prout vult.

ayros; a otro la profecía; a otro la dirección de espíritu; a otro el hablar en
diferentes lenguas; a otro la interpretación de las palabras.

La dirección de espíritu es un conocimiento ordenado, a descubrir, y manifi-
star las cosas ocultas del corazón del prójimo. Esto es revelación, y
no lo alcanza el demonio mientras no ve a los exteriores. Fue la Monja
de Portugal que se embustera lo reveló Dios a la Señora de Faria, y al P. Fr.
Madrada su primer carmelita Descalzo.

Estas gracias muy de ordinario las comunica Dios a algunas personas de vir-
tud, tal vez algunas de ellas puede comunicar a los pecadores. S. Clemente
lib. 8. de la constitución de los Apóstoles c. 1. dice que los que tienen don de profecía, y
de vencer demonios no tienen toda santidad, pues Balaam hijo de Beor,
siendo malo profetizó, y Caifas por varón del oficio y tenia, y S. Pablo
dijo lo poco y aprovechó el don de los milagros, y el de profecía sino ay ca-
ridad, despreciando los que se hacen sin ella, y es condición aversa de
los DD. y estas gracias se pueden tener sin estar uno en gracia, como
se ve en los milagros de Indas y algunos dicen los hizo. Muchas veces
no proceden a santidad, sino de la dignidad, o oficio, o necesidad de algu-
no q. Dios bien Dios las comunica, y esta proposición es bien la separa
los que tienen estos dones, q. se humillan al dándose pueden estar sin
gracia.

El P. Juan de Avila cap. 54. en el lib. del Andrés dice y así como pue-
de ser uno menor bueno y otro, y tener don de profecía, de sanar enfermos &c.
de los cuales curare el otro es mejor y el, así puede ser q. el q. es menor
mejor don sea mayor en el don de consejo, y dirección de espíritu.
Ni por ser uno Profeta, sea verdadero, q. no ha de saberlo todo. gran Profeta
era Eliseo, y no supo la muerte del hijo de la mujer Sunamita de Thu-
pua asta q. él se lo dijo.

cap. 11. A Madalena de la Cruz monja de España. Niña se le apareció el de-
monio en figura de Negro, q. se cayó con ella ofreciéndole q. sería tomada por
suave y había milagros. Dijo la prisión del Rey Francisco el primero de
y medio en Paris. Levantóla a q. bendixese los pañales del Príncipe F.
Carlos hijo de Eliseo 2. = arrepentirse y pedir perdón, y se le impuso
penitencia.

Rex. donare - J. lid. Melina de iur. et iure trac. 2. d. 25. cl. 2. p. 186 - et quamvis Rex possit donare & bonis Regni ea que non cedunt in grave
 et notabile preiudicium Regni, remanentibus tamen, et debeat iurata subditorum
 non tamen potest ea que cedunt in grave, et notabile preiudicium Regni; et si ita
 donec possit donacionem revocare, eto iure iurando eam firmasse. Nam nec
 care possunt iuramenta in iuramento preiudicium faciant. Latio est, q. lex est, h. d. m. n. 87.
 bonorum Coronis Regni, bona namq. Coronis Regni h. modo sunt vendenda, et a
 Reg. Regis conycta ad dispensationem, et administrationem Regis, et non ut in Regni
 et Reg. detrimendum dilapidentur, et quamvis Rex possit ab eis auferre illud
 quod vinculum, q. habent, non tamen prohibito, et absq. legitima causa. Sicut alienandi iuris Regni
 Castilla lib. 5. c. 89. n. 195. et seq. et ait q. Rex in p. magis sui Principis, aut tenet non alienare.
 in coronatione iurant iure Regni, eiusq. honorem tueri, ac defendere, et non
 alienare bona regia coronis. c. intellectu. & iure iur. per q. Princeps potest re-
 vocare donacionem iurata contra primum iuramentum huius temporis iuri
 communi, et in conscientia debet revocare, ex quo Regno succedit esse novum.
 late Lex de iur. iur. in p. magis ad q. 2. c. 2. n. 12. et laudat Luc. de Penna
 in l. quicquid. (A. m. n. abso. de iur. lib. 11. c. 1. Princeps (aut Princeps) et Martinus Ep. q.
 iuxta illud Lucan. in 2. Vbi que Martia, nam sicut pater iuravit et iuramentum contra-
 hit matrimonium carnale, et economicum, pater Principem et Roma. morale, et
 politicum; sicut pater Prælatum, et iuramentum spirituale, et divinum. Galliarum ha-
 bitus, sicut alias iuramentum iuramentum, et alienare non valet etiam tam iuramento; sic nec Prin-
 cipis. et Regnum. et
 Trauxo varior. selectar. trac. 3. q. 24. §. 5. ait nisi temporibus in quodam Motu ut Dot. seu Patri-
 alium conventu, nonnulla fuerunt a demone obfusa et arrepta per quas demones, morium coronarum
 doctrinam de mysteriis supernaturalis, ac futuris sandebat, et nonnulla mulierum Apolo-
 labat futurum esse eius triplici Apollonis spiritus bonum dividendi, in i. i. i. Petri; + et q. nova Trini-
 adven Pauli, et sic de aliis. sicut q. demones et di. i. i. i. dabant, casu p. d. h. e. tal. fer. r. e. n. e. r. e. n. t.
 in Codicibus scribebant. et demones p. p. in confirmacionem veritatis debebat iudicis, efficienda.
 et hae, et illa p. r. e. n. d. a. r. e. p. h. e. t. a. r. o. m. i. n. i. s. demones; recipiat lachrymæ lacrimarum
 tum. Lector, Au. Vicarius partem affirmativa m. e. d. i. c. r. i. t. a. t. i. o. n. e. et l. e. x. i. m. i. a. v. i. t. u. b. i.
 rep. t. a. t. h. a. e. i. l. l. i. g. i. t. m. u. l. t. i. t. e. r. i. m. o. n. i. s. p. e. n. n. e. d. e. a. t. O. M. e. r. i. o. n. i. s. q. u. i. d. a. d. T. e. r. r. e. n. o. n. e. s.
 ait hanc esse praxim hereticorum: nunquam heresim condidit An. h. a. P. h. i. l. o. m. e. l. a.
 et super Hieron. c. 3. Nulla heresi nisi propter pulam, ventumq. constructur,
 et h. e. d. u. c. a. t. m. u. l. t. e. r. u. l. a. s. o. m. e. n. t. a. s. p. e. c. c. a. r. i. c. l. e. m. a. d. n. o. t. u. m. & h. e. r. e. t. i. c.
 n. 73. ait Trauxo cum Terone de quatuor causis permittit deum homini tra-
 mi observationis & superstitiois a demone implicari, ac demone fallaci, et vera-
 tioni traditi. Vel propter obstinationem damnationem: Vel ad peccantium

purificationem, et purgationem, ob qua causa ad vitio lecleria sathana corripit
viciandi tractantur et communitati, ut ipsius saluti fient: vel ad saluum proba-
tionem et purificationem, nam secundu[m] Apoc. necesse est parari fieri, ut qui probati
sunt manifesti fiant: vel proprii gloriae Dei manifestationem, sicut 1. Cor. 13.
1. Cor. 13. quoru[m] alter colit, alter infirmitate vexatur pro gloriae Dei ma-
nifestanda, et similiter in lepore demonum qui porcos intravit, et proferit
non ad porcoru[m] purificationem, sed ad potentia[m] xpi manifestanda[m].

n. 82. Nec excusetur ignorancia inuincibilis et iusta ignorancia ob autoritatis vicia-
rij, nam talis ignorancia in personis sciolis, cultis, urbanis, et in curia lepi educa-
ta non est admittenda, nisi in more idioti ad finem. In alijs est ignoran-
tia affectata et vana qua non excusat. Nec ficitur autoritas superioris hanc vir-
ginis q[uod] iam p[ro]lucida carnis agebat, et per ocula, amplexus, et alios actus
imperfectos ad veneri Barathrum disponebat, ut post illuminatoru[m] hanc in-
fectu[m], a qua eius complices via excusari queunt. Nec obit. arreptis, nam
fuerunt omnino a mente aliena, et coris extra arreptionem recordabant,
et postea libere, acti in arreptione conuertebant. Secundu[m] S. Thoma. Si
alibi opinio alicuius Magistri contra manifesta scriptura testimonium
sive contra id q[uod] publice tenet secundu[m] lecleria autoritatem, non debet ad exerci-
vitio excusari, et q[uod] alia essent omnino a peccato digni hanc, et hanc ut
ait S. Tho.

n. 94. Quibus hanc virgines et eam fautores, et complices esse de heresi ve-
tementor suspecti, a qua vehementi suspitione debeant secundu[m] iura per cano-
nicam ab iuramentum purgari. Sicardum, ut post hanc dogmatizatorum conse-
cuti iuri tradendos. Ceterum etiam indicabat peribis abruendos, ac demoli-
endos, aut saltem in alios p[ro]p[ri]os conuertendos, ut nihil reliquiaru[m] peccati re-

maneret
et Religiosa huic Fr. Fr. Garcia Calderon Prior de Con. de la Cruz. Ben. S. Placido & M. Moya
Santo. La Trinidad era q[uod] a xpo representaria vna Monje: a Maria de la Cruz 53. 13. 8. 25. 3. 19. 5. 8. y
a Joseph el Bro. Fr. de Villanueva. Fue condeado q[uod] Fr. a reclusim p[ro]p[ri]a en una celda: q[uod] a p[ro]p[ri]e obresemati
los otros, y en otras genas.

De remissione della palabra remissio.

potest petere remissionem, sed boni iudex debet: ratio differentis est, qd facit officia illi iurisdictioni, in qua deliquit: reliqua aut iurisdictiones non sunt officia, sed tantum earum hoc interest qd territoria purgentur ex tali hominibus. Et Bald. non considerat d. l. non dubium: et sic tenendum qd iudex debet potest remittere ex urbanitate ad iudicem dominum, et hoc conclusio est verissima.

De isto iudicio que la remission espontanea, qd urbanitate (hauriendos et quos per las fovee galabias del Rey, que los de mas notables de la remission que se debe ser condemp. de culpa, si no allega de haze con conocimiento de culpa qd el juez potest remittere, sed non tenetur, y por esto la haze espontanea, qd urbanitate como qd el juez fou delicti remite al otro proximo, aut dominum) se debe, de dicit superior de un Reyno a otro, qd todo conp. llet. Nos significan. Immediat. al Rey, pero no de dicit superior a inferior, como lo pone en las palabras del Rey, qd se significan qd no exponamos a qd haiciendos esto (como lo dice el Rey) si un dicit inferior dicit de su ex abrupto, quidam qd dicit contra conciencia el superior, qd esta impedia esta qd de superior a inferior se remite, por lo dicit superior tenen a superior la potestacion del aliento, qd de obrar con madurez.

En de los. 109. El corregidor de Villena pidio al Rey. Diego de Sotomayor, a Juan, y Pablo Poveda preso en Caudice, y granjados de Rey. en Castilla, y sin embargo qd por officia prender, contravenia nro Rey del Reyno, y al dno. S. C. con toda la sala vrim. qd no proceda extrajudicialm. y ex abrupto. sino qd dicit iudicialm. la remission, y dno. nos alumbro, y promiso el dno. Rey Min. por qd nos usaban p. honrados por el dno. R. de dicit con tal qd usuviglen tres años en Zedena, qd tenia los pedales el Rey, de dicit. qd si se quovieran entregado se hubieran executado las dno. de muer. te y serian, qd seria in puto.

En de los. 109. El dno. de Villena pidio a nos qd nos p. este Reyno y obrasen en S. Mallorca, y las tres salas comisionon con mi dno. de qd qd. entremise por la atrocidad del delicto, se usuvigle la causa la dno. de Mallorca, qd se entregasen a Villena, y dno. p. con esto cesava el dno. de qd se obrase lo abrupto.

En de los. 21. de los. 109. El Correg. de Villena pidio a nos qd nos p. este Reyno y obrasen en S. Mallorca, y las tres salas comisionon con mi dno. de qd qd. entremise por la atrocidad del delicto, se usuvigle la causa la dno. de Mallorca, qd se entregasen a Villena, y dno. p. con esto cesava el dno. de qd se obrase lo abrupto.

ola nos acordamos de haver comedido semejantes remisiones a Villena, qd nos co. mo en Abril 1688. el dno. de Mallorca. El dno. ex urbanitate al Rey, y dno. de Mallorca en reo capital, qd fue ahorcado.

El habitario.

Felix Loya tiene mill años ha arrendado al Bayle de la val por 2000. antes de concluir el ultimo
Arrendamiento. y se le concedio al sup. y dio la dita de 2000. Loya dio al 2.º de mayo 1800. un
na. se fue a M. y dio 2810. con mil L. de promerido y con tal que no se le pague el arrendamto. en
val. sino q. alla se le librase, como con esta sola libras con despacho de S. M. en mayo de 28. de
Julio 1800. firmada del Rey q. el Con.º. Al mismo tiempo la Compañia de Indias dio la 8500. cada
año sin promerido y con tal que se le librase en val. en mayo y que no se le pague el arrendamto.
a sea sea. y mandó q. se apartase del despacho de 28. de Julio. y se le mandó q. se le librase el
habito. y se le mandó q. se apartase del despacho de 28. de Julio. y se le mandó q. se le librase el
en el mes de mayo. y se le mandó q. se apartase del despacho de 28. de Julio. y se le mandó q. se le librase el
del año a S. M. no por el aumento de la Compañia sino por el aumento de S. M. que
no es la quarta parte de todo el arrendamto. como que en esta parte comprende todo
el L. 1.º de las Leyes de Indias. q. dice q. sea la mitad como entendio
Sivell. dec. 44. y esto dice q. se apartase parte de la
Lo q. dice que mandaron al Rey q. sea siendo el arrendamto. por 8. años que mayor seria de
2000. sin promerido de Loya y la d. de S. M. se le concedio que en val. de 600.
y importa el aumento de sal. por 8. años a mil libras de promerido y esta suma influye multi-
dad y S. M. y el sup. mandaron que se le librase la d. de S. M.
Lo q. dice que se le librase y se abre una puerta de mala calidad q. mejoraba de ven-
ta. de S. M. y el sup. mandaron q. se le librase el arrendamto. y se le librase en val.
en M. para la d. de S. M. y se le librase en val. para la d. de S. M. y se le librase en val.
Vicia del despacho de 28. de Julio, por la fe publica que mandaron q. se le librase en val.
vidades, pero no se le librase en val. y se le librase en val. para la d. de S. M.

3.º porque los promeridos no deben admitirse q. no es de habitacion fuer faltar el motivo
de haberse concedido valencia. con. 75.
4.º porque aunque el Senado de Salamanca en Fontan. dec. 520. n.º 9.º acordó q. se le librase el
y se dio, q. no se inclinamos a separar, q. se dio de
separa q. no se inclinamos a separar, q. se dio de
separa q. no se inclinamos a separar, q. se dio de

Despacho de S. M. firmado por S. M. en val. de S. M.
Despacho de S. M. firmado por S. M. en val. de S. M.
Despacho de S. M. firmado por S. M. en val. de S. M.

de la gaja del navio y de la d. de S. M.

3.º mandado de S. M. de 14. de Mayo de 1778. y el 4.º de Mayo de 1778. y el 5.º de Mayo de 1778.

por S. M. y el sup.

Salaria. Medici, Advocati, notarii, artifices, famuli etc. non possunt petere mercedem, aut satisfactionem laborum nisi intra annum computandum a die servitij grati, vel operis perfecti; nisi forsan habuerint publicum instrumentum, vel signum, vel intra annum Judicialiter conquesti fuerint, vel in ultima voluntate relictum, vel debitum recognitum. for. 15. de prescrip. Et requiritur quod dominus habuerit bonam fidem, aliter non valebit hac prescriptio, et sui presumit eum habere bonam fidem, nisi contrarium probetur. Leo. th. 1. dec. 46. Crespi. th. 2. observ. 44.

Senatus non attingit suis sententijs ad veriorum opinionem amplectendam Leo. th. 1. dec. 56. Menseh. cons. 501. n. 27. lib. 6. in l. 14. ad leg. Cornul. de falsi. th. si in iudicium inveniatur

Sententia Regia vni sepi obtinet q. 10 Lata est super causam novo quinquaginta decijs. 2. Lata Montardi q. 10 et iusta, et non combat de eius iniquitate. 3. q. 10 iusta causa non subijcitur, in alleg. sup. Ba- sed falsa, et erronea. Menseh. consil. 501. n. 27. th. 6. Leo. th. 1. dec. 17. vna de Plani. a

Sententia lata contra vnos, obest annis, qui eadem persona sunt, vbi eadem res est, idem ius, et eadem causa petenda. Et q. 10 hoc concurrunt qd habet locum re- gula qd res inter alios acta alijs non prauidiat, cum illa concurrant vere, vel interpretative. Leo. th. 1. dec. 78. Leo. th. 3. dec. 1. n. 67.

Secularis iudex proueniens potest intra annum conuelli ad executionem pro- rum operum, rone examinare, et absolbere, seu diffinire, et iudex ecclesiasticus ne- quit in hoc casu se intromittere, nam duo iudices sunt competentes, q. 10 exe- cutio voluntatum in casu mixti fori. Obt. q. iudex ecclesiasticus de spiritualibus requirit cognoscere. R. q. executio facti, et cultura nihil spiritualij habeant, ideo potest cognoscere; sicuti possessionum (q. facti et) cuius rei spiritualis est temporale, quapropter cognoscet laicus; id est dicendum q. 10 agitur de facto an Titius, et simonia contraxerint in fauore Ecclesie = Obt. q. ecclesiasticus iudex fuit in im- memoriali possessione examinandi rone causarum parum, et laicus per tale tem- pus nihil exerceat: sed per immemoriam possessionis prescribit iurisdictione, et non requi- ritur scientia, et patientia probatis. cap. 1. de prescrip. in 6. q. 10. R. 10 ea que sunt facultatis, et libertatis prescribi non possunt, etiam si habens facultatem per mil- le annos non sit usus, nam quid est impugandum iudicialiter, si pars eleget ecclesiasti- cus ad rone examinanda = Et q. 10 salaria tantum solui possunt duo denarij pro libra for. 120. Curiam anni 1604. Nec obt. q. lex Regia ecclesiasticis non ligat, nam si fundata est in rone naturali eos obligat, et vult canonum; R. q. forus factus fuit supplicatione trius stamentorum. Leo. th. 1. dec. 20.

Sententia lata, siue ab ordinario ecclesiastico declarans aliquem esse filium legitimum citatis illis quorum interest, facta hominum successores, vel substituti, possunt petere sen- tentiam eius ad citatis non nocere, nam sufficit qd tunc fuerit legitimus contradictor. Leo. th. 1. dec. 93.

Sententia. Princeps non recognoscens superiore potest iudicare secunda propria conscientiam contra allegata, et probata; non vero eius supremi Senatores, qd Principis iudicium pro cedit ad instar Dei, et legibus et solutus. Nota in Cingris tit. 2. quest. 1. vbi late explicat eius sui limitationibus.

Propuzio homo in amplexu et humilitate. vbi de bella innotuando epia d. carita. tit. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

Sententia erit nullitas tanquam à iuramento lata repellenda si iudex antequam sententiam ferat de-
gat. Etia non subsistet si iudex in causis ordinarijs expedendis non sederit; vel si sederit
non esset in loco maiori, si sit ordinarius, et sententia definitiva, nisi delegatus ad causas
potest delegare, quod velit, nisi delegatus ad universitates causarum, qui tenetur servare lo-
cum delegantis. Fautin. ad Panis. f. 186.

Sententia lata in die feriato potest emendari si feratur die iuridica, et non alio nullitatis vitio
laboraret, nisi ^{ita} processu erat noviter auditand. Fautin. f. 189.

Sententia. fatuus si iudex qui causas, sive rationem in sententia exprimit. cap. sicut. de
verudi. nisi sententia fundatur in contumacia, nisi causa exprimi debet. Fautin. f. 198.

Sententiam iudex ^{sua} revocare non potest, attamen si Aquis revocet valebit, quod in continentibus fi-
unt inesse videtur - iudex qui nulliter iudicavit potest sua definitiva sententia reformare,
dummodo ad superiore non sit devoluta iurisdictio. Fautin. f. 199. pluribus relatis.

Socius itineris tenetur ostendere, quis socius interfecerit, alia contra socium verum
resultat iudicium. Leo. d. 125. n. 14.

Solutio facta à debitore in tabula, licet sit creditor invitus, valet, et consequenter liberat,
et tabularius, sive argentarius ~~tenetur~~ debitor, nisi videtur delegatus ut solvat.
Leo. d. 130.

Sententia. Si post tres sententias latae aut exequatur contra rem, potest rem per impe-
ctionem sententiae, vel autem dicere nullitates, et sic sententia non possunt executioni ma-
dari iuxta for. 12. de elec. rei iud. nisi de evidenti nullitate potest excipi post trinam
sententiam, cui in evidenti nullitate non datur opponenti calumnia. Et clem. 17. calu-
mnia. de rei iud. loquitur de calumnia, quae per non constat, et sic nullitates notorie, et evi-
dentes ex inspectione apparentes possunt allegari, et opponi, quod sententia nulla, licet tri-
na, nullius sunt roboris. Pellusa. rub. 41. n. 18.

Salarius si petat famulus aliquorum annorum, constat ei praesumptio calumnia, ex quo
non praesumitur quod vicerit de vento, et vestitur sicut nisi ex pecunia domini. Leo. dec.
139. n. 8.

Sise. in causis sive officiali civitate, nimirum administratores in pri-
ma instantia cognoscunt, et sunt iudices private; in secunda, et tertia instan-
tia cognoscunt iurati private, etia si per vicinos Valli pretendatur non debere
sisdem, et ita fuit decisum in favore arrendatorum sive vicinis. sed si aliqua uni-
versitas sita extra terminum particularem pretendat vicinis esse exemptos à sive,
maxime virtute privilegij alicuius, tunc quod praesumptio non subsistet civitati, et agit
de interpretatione Regij privilegij, causa debet tractari in Regia A. Leo. dec. 147.

Sacerdos celebrans absque licentia Episcopi est ipso iure suspensus. Ric. s. 1. d. 150.
f. 213.

Simonia. Vendens imaginem Crucifixi Sanctorum reliquijs circumornatam, centum
aureis, cuius vetus erat valor non excederet viginta, compensando materia, et ar-
tificij, censet voluisse vendere reliquias, ac proinde tanquam simoniacus punien-
dus. Riccius. th. 3. dec. 259. f. 350.

Sententia lata ab aliquo Iudice, si sit alter Index requisitus, ut ea mandet executioni, debet id facere, quamvis sententia sit iniusta, nam de iure iustitia, aut iniquitate Index requisitus non debet cognoscere. Sed si sententia habeat notoriam nullitatem, poterit de ea nullitate (veluti si Index non haberet Iurisdictionem) parte vocata Judicare, et contra sententiam ad mandare executioni. ^{an sententia sit exequenda, vel non} Et licet Index par non possit Judicare de nullitate sententiae Iudicii pariter tamen ad effectum declarandi an executio petita sit concedenda, fieri potest cognoscere. Leo. lib. 2. dec. 168.

Sententia notorie iusta, quamvis aliquo nullitatis vitio laboret, puta si sententia est lata abs citatione, vel in die feriato, vel extra instantiam, vel habeat alium defectum, sive de appellatione, vel nullitatis, potest dicta sententia nulla confirmari. Leo. lib. 2. dec. 189. et ita practice in v. R. A. et in alijs pluribus senatibus. V. infra.

Substitutio pupillaris ut valeat, tam in iudicando, quam in consulendo, solum requiritur quod filius fuisset in potestate Patris tempore mortis; sed si principia, et subtilitates foris inspiciamus non solum requiritur patria potestas tempore mortis, sed etiam tempore factae substitutionis. Lat. fundat. Pichard. in prin. inst. de pupillari subit. semper. dictis semper refertur ad omne tempus, et omnem causam ut in l. 1. f. soluto matrim. Et alijs. restringitur secunde naturam actus, et verbi cui adijcitur Barbosa in pluribus vobis. decis. th. 1. lib. 2. voto 47. n. 52.

Substitutio debet fieri non in loco ubi quis est executivus convenit, sed in loco ubi bona sita sunt for. lo. de election. Leo. resp. p. Fallax cap. 3. n. 74.

Socij. Appellatio interposita ab uno ex duobus litij consortibus, prodest alteri, qui non appellavit. for. 24. de appellat. cap. vna sententia. extra. de appellat. q. 2. vna et causa, et vna ratio defensionis. Ita etiam iuramentum unius socij prodest alteri quamvis non iuraverit eodem modo ac si iurasset. for. 11. de iuram. cal. 56.

Et si ille socij qui appellavit solus, postea se componat cum eius adversario, alijs quorum interesse poterat non nocet, nam his iam fuerat inquisitum, et in iudicium adherentis non valet renunciatio facta appellationi tacita, neque expressa. Leo. in resp. p. Fallax n. 130.

Sententia vel provisio facta contra hylum est nulla. Leo vbi sup. a n. 137. Et vbi ibi de provisione facta ab dy verbo intinetur.

Sacerdos. Si testator mandet Cappellaniam conferri sacerdoti; v. g. instituat Capellanum sacerdotem qui dignus celebret, potest conferri Clerico minorum ordinum; Secus autem si per verba negativa disponeret, ita ut nullus alius nisi qui actu sacerdos sit instituat. Diana q. 4. trac. 4. resol. 227.

Sententia. Et aliquis cogitur solvere iuris ordine non servato, si veri debeat, iustitia revocabitur solutio l. fin. ff. quod metus causa. Et licet verum sit quod sententia que patitur aliquas nullitates sanabiles per iudicium appellationis, si sit iusta potest per eam confirmari; at qd ad nullitas substantialis non potest. Cdo processus fuit validus, et sententia nulla potest confirmari; si processus fuit nullus confirmari nequit. qd ad defectu mandati, citationis, aut jurisdictionis sententia nequit confirmari. Leo. Tallada x n. 237.

Sententiam iudex corrigere non potest qd si bene sive male corrigere non potest semel functus fuit officio suo; circumstantias, vel accessoria bene potest mutare, vel declarare, eodem die; substantialia non potest qd esset noviter declarare. Cressi th. 2. obs. 88. n. 13. et 14.

Sententia si sit in posse scribi ad publicanda ea nulla potest poni scriptura, per maxime publicatam die 24 Julij 1577. Sed scriptura positionum potest offerri ut pars altera respondeat. Nec obstat qd ia exclusus et terminus ad probandum, ita etia qd sententia si penes scribam possunt instrumenta publica produci, et sic pariter poterunt edigi responsiones, aut confessiones ab adversariis, qd idem operatur confessio de publicum instrumentis. Sed hoc limitatur nisi confit de calumnia adversarij, nisi esse imperinentes, qd sunt animo differendi, non tenetur pars respondere. Leo. th. 2. dec. 212.

Sententia iusta si nullitatis vitio laboret potest a iudice ad quem confirmari; sed hoc intelligit qd nullitas solum sit in sententia, ut puta si esset publicata absq citatione partis, aut inde ferriata; sed acta in processu fuerunt legitime facta, Alex. Cons. 53. n. 16. 17. lib. 5. Turch. Verb. Sententia etone. 158. n. 1. et 38.

si nullitas respicit processum, tunc sententia non potest confirmari.

Et antequam processus ad ulteriora lauce signis non pronuntiatur de nullitate, sed confirmetur sententia nulla, et tenet Baldus in l. tale pactus. §. qui provocavit. n. 25. ff. de pactis. ~~sed~~ quod non valet, si pars petat de nullitate pronunciamur cap. exhibita. de iudicijs, qd factus non solum contra formal legis, sed etia contra formam petitionis. Et sic si pars opponit qd nullitas declaratur super nullitate, absq nullitatis declaratione, non potest confirmari sententia nulla. Leo in responsis qd deo fisco. J. Guicilia de Bejar art. 3. Leo. th. 3. dec. 17.

Leo. th. 3. dec. 33.

Sententia. in dno procedit absq figura iudicij, sola facti veritate atenta for. 6. de clamore non mitt. f. 32. Et huc clausula absq figura iudicij operatur ut possit ferri sententia definitiva, quamvis prius iudex non declaret super emendationibus, et potest iudex pronunciare super emergenti simulat principali. Maxima de ordine iudicior. 4. p. distinct. 9. n. 26. Leo. vbi prox. art. 6. n. 108.

Sententia valere per sortes (quae taxillos) colligitur ex tex. in l. si iudicij. (com. delegat. nec de tali sententia appellari potest qd fortuna non habet superiorum. bene tamen si pars esset commissa peti potest, ut iterum ponantur sortes. Marant. ff. 6. fol. 362. n. 86.

Sententia lata contra duos, quorum unus fuit citatus ad omnes, et singulos actus, alter non fuit citatus, potest sententia valere respectu unius, et non respectu alterius. nec obstat qd sententia non potest in parte valere, et in parte non; nam quoad

non citatos hęc sententia erit nulla in totum. Et etiam in iudicijs dicitur bene
potest sententia valere quoad aliquos, quamvis quoad alios non. lco. th. 3 dec.
17 =

Substitutio quando procedatur in duas singularitates, veluti sitellator inti-
mal Caium et Sempronium, et si tibi decedat sine liberis substituat
Titium, an si Caius decedat sine liberis, devolvatur hęc portio ad Sem-
pronium, vel ad Titium? V. lco. th. 3 dec. 26.

Sententia que fuerit lata in d. 4. pro contraria, et altera favorabilis,
quamvis pendat adhuc per supplicationem, presumptio tamen est pro vlti-
ma, qd creditur maturius considerata. lco. th. 3 dec. 29. n. 29.

Simulatio - instrumentis simulate factis in testimonio, et et
pro pre nullum. quo pacto probetur simulatio V. Marcand. de probat.
concl. 439. cu novem. seqq. volumine. 1.

Sensuri. Citatio ad sententiam debet fieri ad diem in qua dicta sententia publicetur. lco
in reg. g. Sallda n. 154.

Stylus pro lege servatur, etiam si adsit in contrarium statuti dispositio. Et stylus ob-
servatur dummodo per allegantem probetur. Sed sufficit qd pars alleget stylum et
iuret quod iudicem v. deo se laudicialiter informet, qd iudex faciat ad ex-
portis personis, absq. citatione partis. Et stylus servat dummodo legitime sit pres-
cribitus per tempus 40. annorum. Et stylus unius Curie non trahitur ad
aliam Curiam. Et stylus de preterito presumitur durare de preterito, nisi con-
trarium probetur. Ferrinas. report. iudic. quest. 82. per tot.

Scriptura privata. V. Verb. hypotheca = Qui exequendus competit verborum
Scripturae privatae prescribitur per decennium: Ceterum decennium non currit an-
te diem recognitionis, q. impeditis agere ut currit prescriptio: Nota in imp. tit. ii. q.
3. n. 12.

Epistola plene probat contra scribentem; in favorem scribentis probabit, quando is,
Cui missa est, ea recepta, non contradixit, sed tacuit; Nam si non protestetur se
nihil debere, factum intelligitur, et mittendi solum approbasse censetur eo. Si filius
fam. 16. ff. ad Maced. extra secure tenendus est. Nota n. 20. Partus, et Marci. rel. h. j.
idem de condus de libro rationum, nam aliter in favor scribentis non probabit. n. 21.
in fine.

Sententia est nulla si pars litiget per Procuratorem, et dicit, sed Procurator condemnatur iuxta
l. 1. de senen. i. s. l. i. m. i. d. n. 29.

Sententia. Officialis Valensij. partis presentibus decernit die 23. Augusti decernit quod per
totam illam diem partes continuarent suas postulationes, et retinuit sibi accordium ad
debitum providendum, et die 25. promitterent beneficium Josepho esse conferendum;

Prædictam sententiam confirmavit Rota, q^d petentis, seu revocatio a cordi ad de-
bitè providendum habuit vim monitionis, et peremptorij, sufficientis ut senten-
tia postea lata fuerit valida. Negobitat nō terminus erat inventus, ex quo iudex
non pronunciauit die 24. nā l^o l^o q^d cum die 24. fuerit festum s. Bartholomei, mo-
nitio p^o quibus facta die 23. servavit pro die 25. iuridica, q^d citatio tenet facta pro
prima die iuridica (s^o de iur. d. c. 212. n. 1. lib. 2.) Minus obit. q^d sententia est
lata, nemine instans, q^d ad decem Indici factus est partij presentis, sicut di-
cebatur abse instantia. Pena lib. 2. de iur. l^o de. 1270.

Sententia alij processu probat q^d publicata fuit partij p^o et transijt in rem iu-
dicatam. Mascard. de probat. concl. 1307. ex n. 12. Vantius de nul. tit. agus et
quib. n. 7. Fusch. lit. s. concl. 16. n. 12.

Sententia ut dicatur antiqua sufficientis duo anni. Alex. cons. 22. vers. et
maxime lib. 2. consil. 16. n. 6. Boer. dec. 524. n. 17. Gramat. dec. 24.
ex n. 7. Frentacing. lib. 2. var. resol. 4. n. 11. et abique dubio di-
cetur antiqua lapsu 30. anni. Frentacing. n. 16. et etiam in antiquis
probat sententia sine processu. Frent. n. 11. Farin. cons. 111. n. 4. lib. 2. Gra-
tiam. dec. 197. n. 1. et 2.

Subhastatio loca q^d per Curiam venduntur debent subhastari iurisdictionibus
ly Alianis, Setas, Siquintij, et Villy Catholony plaminis, et hoc procedit
ex consuetudine. Leo. in rep. p. Tallada. n. 121.

Sententia dicuntur conformes, licet differant in exponis, eo q^d attenditur q^d
principaliter agitur, non q^d venit in consequentiam. Camer. var. p. 3. c.
17. n. 321.

Statutum factum ab universitate, ut nemo possit extrahere frumentum, vel
quid aliud ex aliquo loco, est intelligendum praterquam ad proprium usum,
et sic ad subvertendum necessitas usus proprii, quilibet possit extrahere
absq^e mora incurrendi poenam. Farin. Camer. lib. 1. var. c. 14. n. 14.

Sequestrum si bona aliusmodi obiciuntur sicut sequestrata, licet possit fieri captiva,
et sequestrum per iudicem secularem propter periculum moris, tamen coram
iudice ecclesiastico agendis per creditorem, et non coram iudice seculari, absq^e
sequestrato et nullum. Leo. de. 89. n. 45.

Stimulatus iudicibus, et extrinsecus q^d presumant. Menoch. lib. 3. p^o 132.
de Salutationibus, et de more salutandi inter priores, et recentiores, late, et plura
cumulat Gratian. discip. 283. per tot.

Sententia q^d pars petit executionem sententia, iudex potest declarare eam super
desertione, nam iudex potest pronunciare nō solum super petitis, sed etiam
super causis petendis. Gratian. to. 1. discip. 4e. n. 7.

Sententia. lata contra Universitates, vel contra unum quomodo exequenda sit contra alios canones var. 3. c. 17. a n. 185. et seqq. Fontanula de pact. claus. 4. gl. 17. a n. 87. et seqq.

Secretarius. in civitate omnia adit hanc ne habentes officium publicum possint eligi Syndici, ita ut tenentur restituere dictas. Dubitat an secretarius Urbis in hac prohibitione comprehendatur, et videtur quod non, nam officium publicum dicit illud quod habet annexam iurisdictionem Gratian. discip. 225. n. 51. Matrit. de mag. lib. 1. c. 20. n. 20. Barbos. verb. appellat. 175. n. 1. et officium secretarii solum habet nudum exercitium, et iurisdictionem Matrit. n. 22. Et licet in favorabilibus sub nomine officiali veniant non habentes iurisdictionem Barbosa n. 4. at in penalibus quale est hoc status non veniunt Matrit. n. 26. et in tract. de indulto generali cap. 40. n. 5. et 6. Et statuta prohibentia ne habentes officium publicum mercenaria exercant non comprehendunt officii sine iurisdictione Matrit. de indulto. d. c. 40. n. 6. Barbos. d. appell. 175. n. 5.

Exercitium notarii respiciendi instrumenta non est iuridictio sed officium, aut ministerium. Jur. lit. N. comul. 72. n. 23. Petr. Barbos. in L. 1. art. 1. n. 175. §. de iudicij relati a resp. off. 15. n. 156.

Sententia. Navarra p. 1. lib. 1. tit. 3. ad l. 35. gl. 1. n. 24 ait: sed cum nulla adhuc adio infelix sententia sit, quae suos non habeat defensores = Et hoc inquit dicitur ad lib. 7. comul. = sed enim idem fore tam nobis, quod Philopodii, evenisse.

Significationu. dicitur Vol. 2. tra. 3. c. 2. Corporalia res sunt quae tangi, et ut in iuribus nostra nihil potest videri possunt. incorporealia, quae nec videri nec tangi ut hereditas, servitus, obsequium, et cetera quae in iure consistunt. Corpora quaedam sunt unita, et continua, et cetera ut plurimum per se a natura ipsa vel ab arte uno spiritu contenta, ut homo, simus, &c. quae simplicissima, nec ignobile de his composita coniuncta sunt connexa, quae ex cohaerentibus partibus constant, ut fenestrae domus, navis, armarium; quaedam quae ex discretis et distantibus partibus, ut populus, exercitus, classis, grex, haereditas, peculium, &c. Aliud est genus generalissimum, ut res, animal; aliud genus speciale, aut subalternum ut homo, equus.

Corpus certum, aut individuum dicitur species. C. 3. dicitur et individuum sicut quod actu est indivisibile, vel non; dicitur autem vel individuum quod dividitur vel non, et sic pertinet ad potentiam. Mobilia dictioni sunt experta, quod id firmum requirit ad substantiam corruptionem, et si navis homo, si quis dividerent? Incorporealia sunt individua, L. 17. de servit. L. 2. 72. 140. de U. O. quod de iure naturali procedit, at ius civile per commercium utilitate, et ratione permutationis rerum, duplici dictione constituit, una naturam in partes discretas, naturaliter, aut corporaliter separatas, et altera civile a se introducta in partes confusas, et pro indiviso, quae non

divisione corpori, sed iuris intellectu. eorumque, et tantum separatus inelle-
dualiter dominandi, vel possidendi, vel fruendi ius. l. 66. §. duor. de leg. 2. l.
5. de sig. ser. Et dominus non proprie dividit, nam si divideret divideret esse
tale, l. 3. pro derelicto, sicut anima in corpore, imago hominis in speculo
que non dividunt. Nec fundi vel hereditatis dividit intellectu iuris iudicis commo-
ditate fruendi, vel vane in partes discretas, et separatas potest dividi, d. l.
17. in l. 3. in §. de rei vind. incertum dicitur quod pro indiviso dividatur, licet
quantitas certa sit. d. l. 26. de ad. p. §. ubi certa parte pro indiviso intel-
ligi, quod possessor dicit esse tertiam vel quartam partem, nam ea potest afficere et
effluere. l. 3. §. incerta. eod.

Immobilia quantum pro indiviso possunt possideri. l. 66. §. duor. de leg. 2. tamen
ex voluntate contrahentium in partes discretas, et naturaliter separatas di-
vidunt. l. 2. §. siquis. com. p. ad. et etiam procedit in generis et quantitatis
l. 29. de solut. l. 54. de u. o. Propter incommunitatem communicationis in iudicio
fam. heredis; com. do; et in. res. si quis conquisit dividit in partes discretas et
naturaliter separatas - membra animata et inanimata pro indiviso pos-
sident, etiam res communes, aut hereditariae ante iudicium familiaris res.
vivunt. Arbor, vel lago, in confinio agrorum sequit' eorum naturam, ita et
dividat naturaliter vel pro indiviso, quatenus agri divisi sunt l. 17. de act. imp.

+ l. 6. arbor. furt. cessar.

l. gen. pro socio. Et si arbor succidat, vel lago vivat, quantum ante pro
indiviso possident incipit possideri pro indiviso, et comprehendit d. l. pen.
de her. inst. malis conquisit. l. 3. de rei vind. Quod procedit arbor vel lago
utrumque genua occidit, aut utrumque humore aliat, alter non est communis sed
illius in cuius fundo est, vel cuius humore alitur. d. l. 6. Similiter in l. 36.
de her. inst. bini ad ea diversa conyugatione iuncte diversi fuerunt legata
tina dividunt pro qualitate domorum in partes discretas et corporaliter
separatas, nam tina sunt iam adia l. 23. de her. l. ff. de sig. in.

Secretario, vel alteri nobili familiari Principis eiusque magno cubicu-
lario (summus de corpore) de re sibi data vel commissa pro Prin-
cipe est in loco, ita quod facili, possit facili ad eum haberi re-
cessu pro veritate, creditu. Nam apud suum. de credit.
§. 9. d. n. 39. quod procedit quod non est in tertio pro iudicio,
alias non credit. et ab. in c. cum olim. de solo, et conu. n. 5.
aut quod assertioni cardinalis non est credendum in praesentia
alterius. v. l. 1. l. de mandat. Prin. Roved. lib. 1. c. 18.
n. 207. huc. n. 43. quod soli homini curato standum est
ex disposito testatoris, et per hoc agit de confessorio.

S

Soleimus in aliquibus iuribus reuocari. in l. huius 22. de leg. 3. ibi: sibi generatim.
pro se generatim. in l. si quis de duob. iur. ibi: si aqua et igni interdicitur et aliu-
ius. pro aliu- in l. de capite, ubi pro filio uero legitur et filio
uero-

Sortilium. Est sortis diuinatoria, consultoria, et diuina. Diuinatoria quae uoluntate
quorundam praesentium et futura et determinata in c. 1. de sortilij. Nec est. Sancto alij. eorum sup-
nae hoc sunt spiritus sancti intuitu, et specialiter monitione. Consultoria et licita ad digni-
ti conditione. 1. ut fiat in debita reuerentia, praesens ad deum deuote effusi. 2. ut graui ne-
cessitate compulsi ad consilium capiendum in negotiis spirituali ad faciat. Ionath. ad d. c. 1.
n. 9. Diuinatoria est per que res quae in consilio et diuina, et est licita in quatuor reuocari.
1. ut ueritas sortis exponat ad deo, et non a demone, nec a diabolo. 2. ut fiat simplici animo,
et in debita reuerentia sine admixtione superstitiosum. 3. ut qui sortem equali iure nitantur,
aut equali sint digni pena. 4. ut intentione sortium non sit inquirere uoluntate dei
modo extraordinario, sed litium, discordiam, aut turbidam ablatio. Electionis ecclesi-
asticae sorte fieri nequeunt, ut in l. in iura et iuribus debeat seruari c. 3. de sortilij. Sed
sine prohibito non extendit ad litem ecclesiasticam super beneficii alia q. simile, qui possunt
diuina sorte, si alia communitio ratio non apparet, nec in cui sortis obuenit capere beneficiu
in sortis, sed prioris electionis, et impeditur ab aduersario possit per sortitionem tollit.
Sed dubitat q. duo equalis suffragii electi sunt, possit hactenus sortilium, si ambo
conueniant, et non adit periculum eligendi indigent. Non quatenus possit, sed ueritas et con-
trarius, q. suffragii equalis non dat electio, et sic electio committitur sortis. Quamquam
reuerentia et superioris legere capitulum ut intra certum tempus conueniat, alia ipse eligit
Ionath. in d. c. 3. n. 8. Et minor nulla mentione fuisse de Bulla apud Hispanos, ut profe-
ratur maior nam = dignitates et officia secularia apud varios gentes sortis committuntur
inter equaliter dignos, nam prohibito solum loquitur de electionis ecclesiasticae. Nec
est electio apostolica cum per sortem dicitur in actibus, nam id fuit ex xpi reuelatione. Ionath.
in ad d. c. 3. de sortilij.

Sacrorum immunitas - Cautan. vult qd ecclesiastica libertas sit de personis, et

sermon. de sacro. immunit. lib. 3. c. tenet probare de iure divino contra Covar. na qd in veteri th. erat statutum, nunc de iure divino cessat, si lege evangelica non immutatum.

immunitas de re. ex tex. in Extrav. i. Agrivul. col. 4. veri. mendicacio. sed promissu solent usurpari. Covar. lib. 2. var. cap. 20. n. 1. Templorum et ecclesiarum immunitas non est de iure naturali, nec ex eo prohibenda qd in veteri th. erat statutum, nunc de iure divino cessat, si lege evangelica non immutatum. Extrahi facinorosi a templo, si quidem criminis puniunt iure naturali, divino, humano et civili. De iure naturale humanam constitutionem mutari non potest nisi ab eis possit declarari, et ecclesiarum immunitas etiam quoad novam constitutionem humani legis subijcit.

2. Nec iure Divino habuit. nam quomodo lege Moysi ab altari nullus ad purificationem criminis exellend. est, nec exigitur per adventu Xpi, lege autem Evangelica non fuit hac immunitas habita = 3. ut autem de iure positivo humano Auth. de mandat. p. incip. §. sed nec homicidii. et per gl'ra Concilii hoc immunitas fuit habitata c. 31. c. 35. c. 36. 17. q. 4. c. inter alia. c. pen. et c. §. de tm. teli. id. apud Ethnicos Plaut. in Rudente act. 3. sc. 4. Mibi non liceat amillas meas Veneno de Ara abducere. Atheni fuit Ara Misericordiae, a qua nemo abduci poterat. Stat. lib. 12. Thebaico. Urbe fuit media nulli concessa potentum - Ara Delum, mibi paruit Clemencia sedem. Uta Templum Salome Ephesie. Angla urbs apud veteres passim consecrata et erant loca sacra, unde facti non erat quemquam rapere. Et fit mentio Xpi in li. qui sit. 17. §. apud. 11. de d. l. edii = n. 2.

imo Principi nil potest habere iura immunitate, et quomodo alij. genus homicidij alij. statuat, nil officit ut delinquens non gaudeat immunitate. Etiam si iura, sequa. fore §. ad c. i. de homicidii n. 2.

in materia immunitatis etiam iudices seculares debent habere Pontificij de-creti potestatem quia Casanji sanctionis. et est communior opinio omnino secunda. n. 3. 2. Ecclesia divino cultui dicata, in qua divina officia celebrant, et si consecrata non fit habet immunitatem c. ecclesia. de tm. ed. et est frequentior opinio qd. sufficit ecclesia auctoritate epi esse consecratam, quamvis non sit consecrata, nec in ea celebrata divina officia. Sed hoc in se plurimum est deferendum consuetudini n. 4. 3. id. in hospitalibus auctoritate epi consecrati s. omnia. C. de q. et cler. sed standum est consuetudini. n. 4.

4. id. §. passim iura ecclesiarum auctoritate c. sicut. 17. q. 4. et 30. iura alia ecclesiarum, nisi velati n. 2. qd. iura plures modis recipiunt non est. Passus quinquaginta habet. Per 16. digitos transveros. Passus significat spatium. Distributum passibus, et extremum sedis, uno anteriori, altero posteriori, et tribus intermediis.

5. Palatii epi gaudet immunitate c. 36. 17. q. 4. etiam si sit extra 40. passus ecclesie, et est communis opinio, quamvis alij perperam velint intra esse debere. n. 5.

6. Sanguis ad sacrosancti portante iustitiam gaudet immunitate, sicut dicitur de hiis qui in carcere ad iustitiam, qua ad eum adducit, fuerit. n. 6.

7. Homicida proditorius, quis alium in ditione occiderit, non gaudet (quamvis aliqui velint proditorie vulnerante, morte n. senta, etiam non gaudere reclamante Boer. et h. h. h.) c. i. de homicid. intelligendo de laici homicidii. etiam dicit proditorius homicida qui veneno alterum necat. etiam occidens eum qui inimicus non est, nil gravaverit

cum nulla fuisse causa praecavendi. Unde putat Bart. q. occidit inimicum atque, et in-
cautum non sui proditorius, nisi inimicum debet praecavere ab inimico. sed certi
hoc homicidium committit esse per industria ineluctabilis q. sufficit ut n. gaudet. l. c.
1. de homicid. et ut sit homicida proditorius - Qui alterum occidit absq. proditorie
consulto tamum, et q. sit regentium via motum, iuxta commune non gaudet immu-
nitate, sed verius censet. Covar. gaudere, cum homicidium deliberatum distinguit a prod-
itorio. n. 7.

Sony. ad l. 1. de homicid. n. 2. ait homicida proditorius esse qui occidit militem, q.
se defendere nequit. Occidit iudicem. Occidit Ministri iustitiae ex officio actu
iustitiae secutus, et in tale praecavend. esse. Subra et q. omnia in occidens scilicet
sit proditor, et verior et ruzariva, q. instrumenta n. facta homicidium proditorius
ad inimicum, et occidit in intentione.

Exco. de virginum n. gaudere novl. 17. c. 7. - c. de raptorib. 36. q. 1. et quamvis n.
exco. in c. inter alios de im. ed. de p. h. et r. v. i. s. i. m. delicti hoc p. r. t. e. h. a. b. i. t. u.
q. l. v. n. 8.

Abalini immunitate n. gaudens c. 1. de homicid. in 6. n. 9. 10. et ibi ad p. r. e. n. t. i. j. i. g. l. a. s. s. i. n. i. j.
Excommunicatus confitens ad Anglum gaudet, q. immunitas concessa est l. e. n. e. n. t. i. s.
delinquenti. Infidelis n. gaudet iuxta commune, quamvis plurimi contrarium conse-
ant (et in fallor eade ratio militat in in excommunicato). Tertium t. i. a. non
gaudet immunitate. n. 11.

Fugiens ad ecclesiam, qui fugiens iudex v. i. m. et coram progredit, non potest ab eo extra-
hi de ecclesia, et quamvis l. y. n. et Alex. contrarium putent ab omni de probant, cum re-
spondent inveni. sacrorum Canonum. l. 2. Captus qui ducit per ecclesiam ca. n. gaudet. 13.

Qui Carcerem confregit, et sepiat ad ecclesiam, non debet extrahi.
Non gaudet nocturnus depulso apertum, nec t. i. a. famorum sacro qui irarum gras-
sator interpretatur. Simpliciter fures de iure gaudent, sed ait Cov. q. consuetudine
obtenit et simpliciter fures non gaudere, et sic passim extrahi a Templis. 13.

De Debitis are alium gravatis confugiens ad ecclesiam an cogit equatio an ab ea
possint extrahi et criminaliter puniri. Itaque Boer. velit n. gaudere q. sunt
famosi sacrorum, Attamen Covar. mali sentit de hac gravi quoad purgatione crimina-
li. Et ait q. concessa sunt huiusmodi iudicib. extrahi ut gravata cautione per
iudicem seculari de n. puniendi criminaliter debitorib. et locum ut simul in
bonis, quae ad ecclesiam debentur, et ecclesiam provera in iudicio remittunt, et
michi delegata et iudicib. secularib. et loc. extrahi n. possunt.

Delinquentes in ecclesia non gaudet immunitate c. si de iure et t. e. c. si indignus eius
auxilio, tunc. ca. se deliquisse v. i. d. i. s. a. s. n. p. r. a. d. i. s. u. t. t. i. a. n. g. a. u. d. e. b. i. t. d. e. a. b. q.
ca. se deliquisset. t. i. a. g. r. a. v. i. s. o. l. u. s. c. a. l. e. c. c. l. e. s. i. a. i. n. q. u. a. d. e. l. i. q. u. i. t. s. e. d. e. t. c. e. t. e. r. i. s. P. l. u. r. e. s.
volunt gravari immunitate q. cetera delicta extra ecclesiam commissa, sed contrarium et
verius. Si delictum in ecclesia commissum sit licet n. et extrahi reus iuxta commune.

Delinquunt prope Ecclesia deliberate ut conuicti possint. qd Ecclesiastica liber-
tatis deliquisse, n̄ gaudet ex ratione d. c. ult. (Ex hoc infallor potest deduci
delinquunt infra 30. passu Ecclesia, ista non gaudere). Immittere telus ex lo-
co profano, et percussit existentem in Ecclesia, n̄ gaudet q̄ licet vim non ha-
bit in initio in loco non sacro, perfectione et executione habuit in Ecclesia. Et
quid de iure qui non ferata perduxit ad Ecclesia. n̄ potest abduci ab Ecclesia, et
domino restitui. 14. 15.

Quamvis de iure videat procedi q̄ Equi non possit clericos delinquentes intrabere
ab Ecclesia, attamen iuxta Panorm. procedit, et ingreditur ut non nisi q̄ eos extrahat,
q̄ confuet. et morib. obtinuit. n. 16.

Supplicia ad Ecclesia qui eadeo gaudere, non potest carere, aut compedi huius, con-
trarius q̄ dicit ambiguitate an debeat gaudere vel non, modo vincula ad istos iudic
Ecclesiastico, et seculari iniungantur Belluzi rub. 11. n. 21. et ea ratione requirit
Ecclesia obsequii, ut subijciantur alimenta, et necessaria minima deferant. 17.

Inde laici potest abducere viminibus ab Ecclesia, potest immunitate n̄ gaudet
Abbas, licentia Episcopi, q̄ morib. et grati Regiam Orbis et receptis, quomodo Syn. 14. qd.
et Belluz. n. 25. tenentur exiende effecti contra a iudice Ecclesiastico. Inde laici
potest punire laicos delinquentes in Ecclesia, cum nulla gaudeat immunitate, quomodo
Ecclesiasticum possit variate iurisdic. contra delinquentes procedere.

Laici potest existente in Ecclesia armis portare, n̄ in Ecclesia delinquent, et
Armorum usu et virtute talis Clerici quia laici, talis in Ecclesia qua foris. c. 1.
§. si clericus. de pac. ten. infid. Plena tamen huius lege inferitur, petenda q̄ a Clerico
apud iudicem Ecclesiasticum. 18.

Non est licitum Clerico armis defendere consurgente ad Ecclesia, si voluit eos capere
iudice seculari, n̄ ut est q̄ Armis spiritualibus utantur sicut Censuris, q̄ edicto
de iis causis a Philippo 2. et huiusmodi interu. scandali. Cor. 2. var. c. 20. n. 18.

Scary. l. 13. ad tom. de i. Arrog. inf. l. 148.
Satorum inhumanitas Considera in c. 6. et in monum. n. 12. ad dicit
seruicium ad S. An. vng. v. in: Postquam Hercules migravit de
terris, nepotes eius formantes insidias locum, qui Aeneas effugerat,
Athens sibi primum Asylum, hoc est templum Misericordiae collocarunt,
Unde nullus potest abduci. De hoc templo Stat. Super. lib. 12.
Vnde fuit vltima etc.

Siccariorum pena. Ad L. de homic. V. Jona. var. 2. c. 4. n. 6.
de pena vulnificantis mortuum apud Bavarios. ^{Equaric} fo. 7. 435. de vinctis fo. 270. 816.
V. Munich. de arbitr. cap. 358.

Publica iudicia tribu dixerunt comprehendunt. 1. Omne crimen q^d principaliter r
requirit offensam p^{ri}ncipalis. 2. Omne q^d pertinet ad iniuriam Principis. 3. omne / quan
vis ordinatum utilitatem respiciat q^d certa lege publicum esse iubetur. De 2° et
3° q^d sint publica nulla q^d dubitatio. Et 2° genere quare dicitur esse publica in l.
fi. 1. de Malis. et Math. Vbi quilibet de populo qui Maleficium acciderit sine ulla
ad publicum deferre, et iudici ostendere. L. 2. §. 4. de Heretic. Vbi Maritimarum, et de
Nativitatum publicum esse dicitur crimen imp^{er}ij: ibi: q^d q^d in religionem Divinam co
mittit, in omnibus fertur iniuriam. L. 6. de iur. Vbi q^d dicitur communis sa
nisum, in adiecto nomine illius contra quem scribitur, q^d difficile est probatio et sig
nificatione nominis, publica quoad rationem probat. sed bene. A. Matth. de Crim.
ad tit. de publ. iud. n. 4. non esse publicum crimen, nisi in lege iunctum. L. 1. de publ.
iud. Non omnia iudicia in quibus crimen vertitur, et publica sunt, sed ea tantum
qua lege publicorum iudiciorum continentur. Hec obs. L. 4. q^d procedit in casu speciali,
dignitate. L. fi. Vbi specialis est definitio, quamvis ratio sit generalis. Hec obs.
q^d dicitur accusator, si n^{on} cuiuslibet de populo dicitur accusator. Nam E. peculiariter
ad eum pertinet, cuius causa numerum sequitur, ne si aduersus alium peritauerit,
vel flagitiosius probauerit, alius potest accusare. et ne inulta remaneant flagiti
osa, quamvis accusator n^{on} possit quilibet, potest nunciare iudici, et ex officio in
reum inquirat, committens condemnat. Publica dicuntur q^d cuiuslibet de populo
competat ad exceptio sed est accusatio ut in l. 1. §. 1. de iurisdic. L. 11. de accusat.
L. 4. §. 1. de iur. delict. L. 7. §. 1. de iniur. L. 3. de hom. lib. exhib.) Jona. 1. var. 27. ne
hoc contumacit popularis actionis, intelligit q^d olim cognitio publicorum erat Populi
qui quatuor, et quatuordecim iudices constituebant. Sed in lege Regia impunitum
in Principem transferret, incredibile est dubit^{ur} in §. 1. sub. de publ. iud. vtrumque
seculi non reperisse. ibi dicitur plerumque q^d in adulterio Mariti, Patri, Fratris
Patris, auentibus tantum licet accusare [30. de adult. in crimine castro sup
positi tantum accusant Parentes, et si aduersus ea re pertinet. Hec publica sunt
iudicia, sed in sint exceptiones firmant regule, et quilibet in eis potest accusare.
Sine verb. plerumque dicitur ad eos qui accusare nequeunt. L.

+ hanc intellectus probat per in l.
palam 430 §. 1. de iur. co. et
vit. neg.

Hec Act. Math. de crim. ad tit. de publ. iud. Ex his visis in tribus dixerunt
requirit q^d lege aliqua crimine publicum esse iubetur. iuxta distinctione tradita
de 1°. - Et 2° nulla q^d dubitatio nisi q^d pertinet ad Principis iniuriam, publicorum
esse damnatur.

Iudicia publica olim infra viciniantis populo tractabantur L. qui dolo 10. aut
Vbi iudicium publice executione. Ad l. 1. §. 1. de v. publica

Damnatum publico iudicio semper efficitur infamis. L. 7. de publ. iud. in p^{ri}ncipali, non
nisi per actionem innotetur infamia. L. 1. §. 7.

Publica iudicia L. publica sunt, non ad utilitatem privatorum sed ad regimen, regimen
q^d publica disciplinam L. 1. de publ. iud. L. 9. §. quid. de publican. et vinctis, et q^d eorum Cogni
tio publica, id est Populi, aut Magistratum. Ad l. 1. §. 1. de iur. co. et vit. neg.

nanantur, tamen ad iudicium publicum referri nequeunt, quod per equum pecunia-
riam non dicitur, sed parti laesa applicandam. Andreas Oesfeldius in notis ad Henric. 20:
et. ad tit. de publ. iud. n. 1.

Cui. 8. Paul. ad edic. in l. 1. de popul. act. aut populares actiones esse civiles non crimi-
nales. et ideo populari actione conventus Procurator dicitur potest ad se defendendum
quod civilis actio est l. 5. de popul. act. in criminali non potest, sed debet purgare
crimen. Actor in populari act. nequit per Procuratorem agere l. 42. de Procurat.
quod quomodo elegerit ad agendum, illius mandatis et veris ex populo potest agere,
nec mandatis auctoritatem congregate et actorum in totis debet. Cuius.
V. late apud Boeckl. de public. iudic.

Supplicatio. D. Januarius. Propter male creditorum gravas, cum haberet omnia bona suppleta
subit coram O. Mathaeo 2000. ad alimenta et servitium filium, et 2.º gratia fuit regula in-
stantia a qua supplicavit, et introducta causa in alia aula, et tunc commissa precedente sus-
ceptione: Cuiusmodi Curator Cui de Manico nullitas dixit, et causa in iudicio nuocaverunt
provisi: Evocata causa et in d. 3.º nam supra. Introducenda erat in S. Aug. C. nam
est. n. an. 1626. f. 91. Illarum remanet expositionem 18. an. 1604. f. 4. ita ut in eo habetur
periat de gravitate 2000. extenditur ad 2000. et in d. fr. 18. April. sequantur. 2000.
admittit mille lib. causa aliqua de minor forma de mul. hurey. Similiter in d. grat. anni
1607. cap. 4. ibi: Causa de minor forma de mul. hurey. Unde D. Mathaeo. C. 12. §. 3. n. 35.
per transcurram hanc re est, et sicut aliqua verba profert in contrarium foram locum
sunt verba narrata in exordio act. Cur. 9. quibus non congruit Legimus Decretum quod
intactam reliquit expositionem fr. 18. praeterquam in quantitate qua extensa fuit ad 2000.
Nam supplicatio est servata ad supremum Concilium, et sic quatenus in his foris con-
ceditur alia aula est ad hanc observanda, nec amplius extendenda, tum quod servat.
Est contra prioris ^{conceptionem} nullitatem hanc. Servit iurisdictioni decessu, qui in presenta-
tione ad hanc partem consensu nequit servari O. Mathaeo. ibi sup. Et beneficiis nullitatem
servant evocata provisores 2.º gratia. Sept. 1607. notat.

Nixta fr. 13. an. 1585. §. 4. causa 2000. vel minoris quantitate potest decideri ab uno Senatore,
et causa 4000. vel majoris quantitate dummodo excedat 2000. a duobus Senatoribus, quod id
clate dixerunt; sed in gradu supplicacionis non possunt ab uno Senatore, vel duobus respective
decideri nam in 2.º gratia anni 1607. C. 6. dixerunt hoc in casu non ab uno, vel duobus
Senatoribus, sed de necessitate, sed ad hanc ut in alijs casibus. Quid si causa solus in qua
duo aule civide fuerunt difforme deinde ex corruptione supremi Concilii ad aulem
criminales, an tunc Senator criminalis seu Committitur causa possit illam iudicare,
et iudicem non possit, sed totam aulam, nam extendendum est. C. Aug. velle non recedere
a C. 6. velle gratia nec plus unum Senatori deferendum, cum eam causa in secunda aule
civili in gradu huius non ab uno Senatore, sed a tota aule sit decisa, et ordinem videlicet
et unum illi Senatori Committitur evocatio servat totius aule.

Clarum non
exhibet D.
Crispi. ibi.
168. n. 26.
si non sit
communi, vel
infra duas mil.
te libras alij
habe committ.
fatur.

Simili. J. Mattheus Ralorus in Martial. ep. 110. adducit hoc elegans epigram-
ma in Hippolytum Putorium de imagine quam expressit.

Et mea tam simili tibi, quam expressit imago
Hippolytus, quantum vix queat esse tibi.
Ille ego tam simili, tamque omni ex parte quod illa est,
Ut simili possim non magis esse mihi.
Peruenit mentem interdum gratissimus error,
An ne ego sim quod ea est? an ne ea sit, quod ego?
Idem error forte indomitam post fallere mortem
Potest, et indomita effigere ipse manus.
Quod si non potero, extinctus durabit in eum
Alter ego, et mortem mortuus effugiam.
Quis mirari egitur iuuenis te laudibus equet,
Si dabis extinctum me fugerisse mihi.

Sella. De more apud Dynabos aperendi sellam inuicem sub appenso pallio, ut pote
nulli temere contingendam. A. Pinto in privilegio sacro. tral. l. c. 39. n. 2.

Scripser. De optimo genere scribendi late, et quidem eleganter. A. Pinto Laminas
in privilegio sacro. tr. 1. c. 51. per tot. - Commendat in §. 2. et 3. ne aliena inqur-
tum coaceruet, sed turet demum adiquid laborare, adducit inter alia sine. ep. 45. ali-
quid de meo vindico: nam illi quoque non inuenta, sed querenda nobis reliquerunt.

§. 5. De citandi auctoribus, adducit Gel. 22. c. 8: adhaerent Plutarcho, qui in rebus chan-
pari ponderis nequid temere proferret, totos citandi auctori tomus euoluhat. Ferobatur
Hegestander, nescio quae verba de citris protulisse, id Plutarchoy ut falsum ostenderet
totum eius volumen lectitum durauit. V. Athenium lib. 3. dignos. c. 5.

Suprum. Suprator dicit quilibet ad eff. virginem, cui concubuit, ille vero dicitur eff. virginis, habetque pro virgine, nisi concubuit pro suprator, sed inducitur habet pro virgine. Clar. verb. Suprum. lib. 5. n. 4.

Statutum prohibens extrahi blata extra territorium non licet portantem per transitum. Far. q. 28. n. 59. Gloderna ad Gierh. dec. 139. n. 10. Pergr. de iure fisci lib. 6. tit. 5. n. 38. Capic. Latino dec. 191. n. 29. §. 2. Conciol. verb. Statutum. rest. 2.

Salario, q. sumas si pueri augmentar los fuerit respectu delo, establicido por ley. l. Ampliorem. 39. c. de appellat.

Q. Balth. Sando misis observationibus verb. sportulas fol. 432. q. 2.
haec habet = Sportulas presentiarum quas nos salaria vocamus accipere possit visitator misis a Rege qui habet decimas diurnas, et consultata R. Aud. seu Princeps a sua Matre. an illas recipere possit Contrarius del Puego visitator tabula urbi, et urbi, respondit negativum. Ut for. 54. & Cur. et Bai. in pluribus leg. for. 88. & Notar. et for. 90. eod. = in extran. for. fol. 2. for. 42. et fol. 11. for. 1. = laes. 2. prin. 14. et 86. Pet. 2. prin. 44. c. Statutum §. infuzi. et §. Afflorem. & recurip. in 6. huius in c. prator. c. 9. verb. Affloreas. Floris & Mona var. 99. lib. 1. q. 8. §. 1. et 4. Bonad. impost. lib. 2. c. 21. a. n. 38. Matrit. & Magistr. lib. 6. c. 1. n. 31. in leg. et n. 3. Gratian. disp. fo. 2. c. 257. a. n. 37.

Sed contrarium misis Sando Rex epist. expedita Matris de anti 1625. quod acciperet dies Puego sportulas, sed quod illa cederent in commodum urbi. Nec Sando.

Aliaz. difformet. lib. 3. c. 17. mis. ait olim iudicibus decimam laboris ratione dari solitam. Saepe de decima. c. 2. n. 20. = iudices non debent exire sportulas a miserabilibus personis, etiam si iudex periret propiciatur. auth. de mandat. Princip. §. sit tibi proque. Saeza. c. 10. n. 12. Henric. in c. cum ab omni. col. 1. de vit. et hon. cleric.

salario de
vita

Senatores. De Senatoribus Vt. Cacher. in p[ro]em. ad dec. Sedemont.
 Et n. 11. quo ordine debent votare. et digniores abesse votare.
 p[er] ^{ex} ~~off.~~ Ar. King. in l. 1. in fi. de albo scrib. Et contrarium obser.
 vatum q[uod] iuniores magis, et liberi senioris n[on] auditis, iunioru[m]
 sum[m] preferant, et si seniores melius iudicaverint, iuniores q[ui]a
 opinione recedunt.

Solutio. quando statutum, aut forma requirunt realem solutionem, non barbor. in l. si cum
 sufficit forme silentio, ut docet Bart. in l. neque. n. 2. et ibi Jac. n. ^{dotum §. fi. n. 32. et seq.}
 §. de in iur. voc. Felix. in c. ad nra. n. 12. de iur. iur. Bor. in tit. de ^{solut. matr. Call. de}
 carcer. fiduciary. n. 28. fol. 32. otatic. del. 18. n. 4. et s. Placate de hi. c.
 2. n. 18. Portol. (graditor laudat) ad Mol. verb. accusatio. n. 179. ^{cript. c. 23. a n. 4.}

Secta S.ctorum. Decian. lib. 7. c. 7. n. 12. ait viri temporis in tres fami-
 lias partita et viri viri interpretatio pro et et Medicina, in Emperi-
 cos n[on]ne Advocatos, qui praxi tantum innituntur, et rei iudicatae
 concorant. In dogmaticos sive Theoreticos qui subtilitatib[us] et captioni-
 bus sepe involvuntur. In Methodicos qui viri dispositionem ad
 antiquitatis cognitione coniunctam proprio ingenio s[er]vant, viri
 dissertationes abhorrentes.

Senectus exensae q[uod] debitor (ut de vine castelle procedit) ad liciam credito-
 ri, Quera de moje deb. c. 7. Vbi plurade p[ro]cedit, et etas arbitrio iudi-
 cantis relinquatur = Crespi off.

Sententia senatus. plura lura et ad. apud Barbor. lib. 3. voto 96. n. fin.
 et de eorum magna auctoritate plura apud Valenz. Cons. 171. ex n. 19.
 Contra las Senatus delos Senados mag[is] Senatus supremo, q[uod] se deoat[ur] revocari, q[uod]
 no[n] haret exemplar. Aug[ustinus] si se op[er]averit ad decreta naturalia, q[uod] de las pen-
 tes. Vt late Christof. Brouerde in alleg. super Baronia de Alcazar. a n. 111.
 et castillo.

7 solo repartir. Alscripticio se hazian los y ^{si} fueran esclavos de condicio, o libro pero sujetos al principio por voluntad de pax por necesidad de nacer no se po-
dian apartar del punto a que estaban adictos. Condicionales son los y por ra-
zon de condicio y premio se vincian ala repub. en q. n. m. i. t. e. m. i. o. f. o. r. z. o. r. i. s. c. o.

n. 23. mo. en la l. v. i. a. y. - Condicionales no solo se hazian por naci. mo por
sent. penal l. v. n. f. d. e. m. u. n. d. i. e. t. v. a. l. i. a. l. i. b. 11. donde el hombre libre que
moradia queriendo trabajar queda por colono por n. o. g. e. n. e. r. a. l. d. e. l. q. u. e
le se libre y oyrta (y quis. de vol. a. p. a. i. a. f. o. r. z. p. o. l. i. t. i. n. d. l. i. b. 2. c. 4.
p. 82. et c. 7. p. 94.) Moderato putat. in aut. de quastore, sine novela 60.
c. 4. et 5. Mandando q. si fuese esclavo, a scripticio, o colono se redime
al dueño suyo, o colono, y si fuese libre se entregase a las obras, o
labores publicas, donde se fuese forzado con interminacion de mas pe-
na vt. aut. de p. n. i. t. l. e. p. i. e. n. e. i. s. i. n. e. n. o. v. 123. c. 29. l. a. x. 8. 3. q. 4. c. 31. 11. q.
1. l. 66. l. 108. C. Th. de devorion.

Dejase si lo dicho de la comunidad en q. a los esclavos de naci. mo. multa
vulos q. se hazen esclavos por delitos, y por tal se reputa el q. se vende ad gre-
tium participandum l. 14. de p. n. i. t. l. e. p. i. e. n. e. i. s. i. n. e. n. o. v. 123. c. 29.
y tambien en los condicionales present.

24. Es lo mismo en uno y otros por q. que difieren secundum modum non
diferunt in specie. Una pieza de plata se fabrica de diferente modo por fundi-
cion y con martillo, y despues es de la misma especie. de la propia especie es el
conio q. nace de la putrefaccion de la tierra, o el q. nace de generacion. in re dife-
rentia. ^{in specie} et dominio q. se adquiere por legado o herencia, al q. se adquiere
por compra o permutacion. Aunq. el modo de adquirir sea diverso.
por esto in l. 5. de stat. hom. donde se habla de la condicion de los esclavos no
ay diferencia, aunq. la ay en el modo de hacerse uno por derecho de ley
y otro por civil.

25. Conar. r. m. c. 2. n. 10. inf. Distingue el Encomendero condenado a muerte
del esclavo, y dice q. aquel que p. n. i. t. l. e. p. i. e. n. e. i. s. i. n. e. n. o. v. 123. c. 29.
p. n. e. i. s. i. n. e. n. o. v. 123. c. 29. no tiene entera o nul
no condenado, ni es sujeto con derecho interefal proximo a dominio. Dice
con. nec reg. ob. relata regulariter quemquam nemin fecit nec in sum tunc
seruimus vobis. quod se la palabra regulariter y se ve q. m. i. s. i. s. i. n. e. n. o. v. 123. c. 29.
algun caso de repub. adquiere derecho interefal y proximo a dño q. si
trabaja ad dñero en los reos condenados a servir a nombre, o p. n. i. t. l. e. p. i. e. n. e. i. s. i. n. e. n. o. v. 123. c. 29.

quiere no se pudiese referir. Y en los esclavos, y no entendi estas pa-
labras Quarta con 30. n. 7. queriendo hacer diferencia entre los glla-
nos q nacieron en este estado, y entre los condenados.

26. En haciendo por suyo de torcos en q se arranca la bell. natural, no ha-
ciendo remision del dueño, no perjudica la preserion de la inmunidad
segunda celebre doctrina de Oltrado con. 54. y Fyguis Montalvo in l.
15. tit. 20. lib. 3. fori. Gambaucur. lib. 3. c. 11. a n. 27.

n. 27. L. 9. tit. 24. lib. 8. Y encarjamos y mandamos a los Prelados, y vicarios q otros
clerigos q no acojan ni dispensen ni amparen a los dichos galeros en las
y q siendo como son condenados a prision personal de galeras no
deben gozar de la inmunidad ni privilegio de la gta. Y q acojan-
dolos y amparandolos q no queriendo los entregar las quexas publicas los
apun como lo es qd no es permitido por Just. y derecho. En ambos dere-
chos no ay ^{parte} en terminos por ser moderna la pena de galeras, q se funda con
el finit de los esclavos.

n. 30.
Gamb. lib. 4. c.
34. parece no
dize lo q supo
ne Retti.

Gambacur. lib. 4. semel. Una q quatro años de galeras tienen mas de remedio q
emenda queda pena. pero siguiendo q es pena q no emienda, preseride con
gran justia Gambacur. la razon de que de la rason de intencional; por pena
podrian gozar; por el interes de g. M. et de su estado no pueden gozar

31. La ley de sabilla solo habla de los galeros q transmitiendo a las carcelas ala embar-
cacion se acogen ala gta. en donde la custodia de los Ministros, y procede lo mis-
mo en qualq parte q ay de la carcel antes de ponerse en camino, o
colhera por la razon: por q estan condenados a pr. personal. Explicat la ley
por la razon L. 9. §. 1. tit. de vin. et fac. ign. ad rem Jofph. En general principio
del rasonu la generalis prestante et, etiam si in ipso proprio lex ipsa
speciei minus vel exemplo statuit. a qual no es explicacion extensiva, sino
comprehensiva. L. 6. §. 1. de P. S. Don. et qual. lib. 1. c. 14. Morla tit. 1. g. 11. n. 15.
Alvaran. lib. 5. con. 3. a n. 7.

32. En q solo Sabilla condenado a galeras deve entenderse a condenado ala
mitad q propicio por q lo es de pr. personal de q resulta a. M. el interes
de su p. nente q el estado, q asy preseridre este al trabajo de la pena. Vt
Barra de moze c. 16. n. 99. et 100. Exca de cadaver. pag. 11. Bonadil. lib. 2. c. 14.
n. 24. Bolanos cur. phil. 3. g. §. 12. n. 46. Lemig. de immun. in gr. pag. 13. Jovelle
in c. 6. de immun. 7. de fac. L. ayunt. his. de p. lib. 2. c. 34. Villadiego c. 3. a n. 215.

33. Esta ley se entiende en los condenados a galeras, o otro sem. personal forzoso, por
ser. pasada en esta burgada, o como se rason venidados; por q pendiente la

la causa por apelacion qd haia no tiene estado de forador, ni M. Archo a quien lo
l. 2. §. si. de gen. l. 1. §. si. ad Turpil. y asi en este caso de statar de la inmunidad segun
el delito cometido sea, o no, allor expresados Bohadill. et Henia ubi pro.

35. Hallase en Archo, suado consulto, o decion del senado sup.^{mo} de Portugal que es el
60. de los qd trae se debe al fin. del 2. to. de su dero. acordaron q se cumplido
en pro dunnias q el peso no sea de la inmunidad de la qd. ay se acogio por la
cuja qd se pugnado se siempre a galeras; mas en fusar asi indistinta.
n.^o no se bien juzgado. q corrigiendo se sent. q. cumplido se confirmo por
algunos de su fundam.^{to} q como siendo condenado q se siempre a galeras
quedo sermo de la pena nny no puede gozar de la dta inmunidad q por la
fija a las galeras Cayo en pena de muerte qd por la dta inmunidad.
Mandaron se tornado a galeras con d. q. Por la culpa de su qe
na de muerte q por clemencia no se proceda contra el, q. condenaron en
las cobas. 17. Nov. 1535. El Archo es muy durissimo aunque la razon de
quedar firmes de la pena no es tan adecuada como la del serm. personal de
la ley de abilla q por es la causa qd dec. 362. y vta a forog. in l. 4. Taur. n.

Si se ha de mirar a la dta de 3. de Nov. 27. v. sup. in v. l.
no ha de mirar a la dta de 3. de Nov. 27. v. sup. in v. l.
minalo nny no se a alguna de la razon q se da, que los d. dos fueron
cauidados por las razones de q se dan exemplos claros (Anellatum 2).
de pt. her. l. si Titius 48. de d. m. for. ubi iurac. lib. 10. qd. Papin. ubi
lib. 1. tr. 4. c. 3. a n. 5. Vnde ubi in c. 8. de conuanguit. n. 3. Nec nouum est ratio que m

39. oponer q la ley civil por q se *no se ha de mirar a la dta de 3. de Nov. 27. v. sup. in v. l.*
nny a que se da cada un de las causas. Conflicto qd si fuesse alguna ley l. 48. de fidem. l.
eclesiastica q dize a esta gente la inmunidad, la civil fuera mutua y nula qd de v. sup. l.
o dnan pndar q en la inmunidad de los galotes conubia la publica q decoro de
la qd. a quien no podamos oponer.
l. 1. §. 1. l. 18. qui
l. 27. §. 1.
l. 4. Taur. n.

41 oponer q. id statumus 36. 17. q. 4 = c. 3. 36. q. 1. c. rem 9. 17. q. 4. donde se ad Aquil. l. 1. co.
piorib. q el suado de la qd. queda ser condenado con qualquier genero de dte codicil. l.
gona. q se sup. q otros tchos no son del punto qd se miran a los res no. (eod. Forner.
condenado q dan forma a p. l. dta con dunnias q los tchos de la pena qd
ctimas de cuerpo, pero no de serm. personal.
E. 23. l. iurac. s. ad
Afric. in l. 36. §. 1.

44. En las galeras ay pena q se da personal con interer del Principe, por lo qual se
adina a este concepto q se de interer de penal.
15. Annay. 3. obr.
l. 1. §. 4. n. 42.

45 obra (segun fuero. con. 30 n. 8. dan. 1. q. tr. 1. res. 40. et p. 4. tr. 1. res. 47. et 6.
p. tr. 1. res. 42. Benedus. 10. sic. 9) El esclavo se halla en un estado de serm.
nny o nacido, o cautiuado en guerra justa por fin de esto, qd el reseruo por
el delito q cometo a q se le da la inmunidad q no al estado. Pero a nny-

nos favoreu la d. d. Nic. Ant. c. 35. n. 6. Y tampoco valdria lo que se tallan y venden sus obras para el verso, llamado por los Italianos Bona Bogliai Cotel. lib. 1. q. 40. n. 17. aunq. pinta lo contrario sin texto ni fundamento Guir. a n. 26. que dize valdr la immunitad de quebraua la fee del contrato y la justicia conmutativa.

a n. 48.

Ondas si puede venderse la immunitad a aquellos q. la pretenden despues de vendidos pero alienar y tomaron q. q. fueron hechos della antes de comenzar a plumar el proceso, o antes de determinar por visita. Siente Reyes en esta misma question no tratada por otro q. no gozan y lo funda latam. se

n. 50.

en lo criminal por la eficacia de la cosa juzgada y pedir prompta execucion aunq. euidentem. contra la inguinidad de la sent. no la que el Magistrado aunq. se superior retractar, q. por eso ni l. 1. §. fi. de qual. haviendo nullidad por faltar el cargo del delito se consulto y se dio la resolucion del Principe porq. a este solo pertenece el indultar. ve l. 45. §. de amplian. de re iud. l. 9. §. 11. de pen. deuan. lib. 7. c. 49. n. 15. Bonadri. lib. 3 c. 15. n. 8. Robert. lib. 1. c. 4. p. 48. et 49.

56.

El Sr. D. Fr. Ramon Maestro del mejor digno conq. no nos podemos apropiar y a este titulo sin irreuerencia, los q. antes fundauamos ex el el primer credito de nuestros estudios.

Ve ve. Yete vtro

fol. 100. p. 2.

56. 59.

el auto: otroque y responda de la causa en el proceso eclesiastico conceder la apelacion ante el superior del vno. sent. el auto Real: encomendado poner nozer y procer hace fuerza (llamado de los) quita el conocimiento al eclesiastico, da por nulo lo actuado, y remite el proceso y causa al secular, seg. de protest. p. 1. c. profana vel. racione rei, neg. racione persone.

los tres recuorsos

de los dos y el de

recurso de Bulla

de protest. p. 1. c.

1. et 2. n. 10.

72.

Con todos los vv. de aquella Bulla seg. no esta recibida en el Regno de Castilla. Las ordenanzas de la Chanc. de Granada seg. no esta recibida en el Regno de Castilla. y del no vto. Gutier. 1. grac. q. 154. n. 4. Cur. Phil. 3. q. §. (2. n. 5). Sag. de ret. Bul. 1. q. c. 2. sec. 3. n. 141. D. Nic. Ant. de exit. lib. 2. c. 35. n. 16. Cotel. lib. 1. q. 1. n. 50. Mucho es decir y no esta recibida en todo su ambito, o establecim. y yo no lo dire porq. punto q. fuera quitar al Srmo Pont. la potestad legislativa en materia puram. eclesiastica eius establecim. de que vna y primariam. de la d. ca. Ama q. no a

Contijada to.

2. de.

de la Bulla.

Dijo y el pleito, quedo remitiendo la causa para ver los autos. Que
 la 2.ª se perdió por un robo. Que luego se perdió por un
 con. de Burgos de Paz, o por una quita de un librero
 uno de a 4.º en su tienda y no esta la aprobación y
 el otro por el hecho no siendo clara y expresa. En sen-
 dencia y se queda por el testam.º del R.º D.º P.º y no
 por el testam.º de D.º Juan de N.º 2.º por un R.º P.º
 como la posesión y por el hecho no siendo los gravámenes de
 D.º Juan de N.º 2.º aprobados la posesión.

[Faint handwritten signature or text at the bottom of the page]

La confesión de los señores de España y Sicilia y de sus reinos.

que se han visto en la Corona y en sus curaciones.

Encero nuevo.

Letra común.

Arabes del Colegio.

El Conde de Miranda suplico
a S. M. se le permitiera el
marzo 29 de corriente al
caso y memoria de la
Real Palacio de la Reyna,
madre nra señora, asis-
tencia al hospital de S. Mar-
tín de San Juan con la
Dama de la Reyna
Dama de la Reyna
Reina nra madre =

Juan de Latorre

bunsos y refugios de la i. de totalabula, u. de park. S. de lla. y asime pare-
 ce mejor decir q esta misma entodo losse culpas (apelo d'ingio) como en
 derogar los indulto y ante se ban. d'elo alor Príncipe. y la comun. de
 Chuyas; enpian y tablen los q no duen pora de la inunidad: uncomen
 alo d'ingio q no aben haca repartido aunq sean ordinarios (y as
 no comun. alo d'ade aunq tengan p'ced. con ordinaria) el conoimto p'pta
 inunidad. Pero no p'ceden en p'ale p'ale, y asime el d'ade en el
 R. de abilla y el conp' sea que se enlaten el episcopo, ante se p'arala en
 la publica con caucion de buen tratan. del culpasio a p'le. Ager con-
 p'inte q no se p'ale la conia, q' p'carla, q' educatio; f'nele conio q
 p'impio. Inun. p'onta d'ingio p'nt. al educatio. d'elo d'elo. y d'ello
 no se p'ced. f'nele q' d'elo d'elo, q' d'elo d'elo. Inun. p'arala y
 Inun. p'arala q' el pueblo, que d'elo d'elo Marpag 2. c. 32. Inun. p'arala en
 d'elo d'elo q' p'arala, no se entra in castor q' d'elo con mas racion en
 castor d'elo. Ap'lo d'el d'elo. d'elo d'elo. lib. 7. c. 14. ex n. 17. lib. 8. c. 10.
 d'elo. q. 1. n. 50. Et q. 14. Conste temperant. d'elo d'elo d'elo d'elo d'elo
 f'nele d'elo d'elo lib. 3. d'elo. c. 13. n. 1. Et en d'elo d'elo d'elo d'elo
 ap'lo d'elo. p'arala d'elo d'elo. q. 8. n. 47. et 48. Nota al d'elo d'elo
 una nota marginal puesta a la L. d'elo. d'elo. lib. 1. compil. f'nele las palabras: Ni
 p'ale d'elo d'elo d'elo no los segun de las q' d'elo d'elo d'elo q' no duen pora
 de la inunidad. dice la nota: El d'elo d'elo. 14. q' d'elo d'elo d'elo d'elo, no
esta inun. d'elo d'elo. reparo y conp' d'elo d'elo q' no d'elo d'elo. d'elo
multa d'elo d'elo d'elo.

el d'elo d'elo en c. inun. d'elo d'elo inun. d'elo d'elo d'elo d'elo d'elo d'elo, y en el
 n. 8. dice q' vio mu. veces en la d'elo d'elo d'elo q' los conoimtos a galeras pora de la inu-
 nidad. En el n. 2. supone q' las causas de inunidad deven d'elo d'elo por los d'elo d'elo d'elo
 f'nele segun d'elo d'elo d'elo y no por ley de los Príncipe, ni d'elo d'elo d'elo. Cov. 2. var. c. 20.
 y el decreto: hace p'ceder en conoimto, d'elo d'elo. que d'elo d'elo en caso notorio d'elo d'elo, q' no
foriamt. contra q' el d'elo no conp'io q' d'elo. d'elo q' no fue extrahido de d'elo d'elo sino d'elo d'elo pro-
fano, por d'elo d'elo solo tiene d'elo q' el d'elo d'elo q' era conoimto contra ley, q' en ne-
gocio profano, y sin d'elo d'elo d'elo, no se da auto d'elo. d'elo d'elo d'elo. c. 1. n. 2. et c. 2. n. 27. et
de d'elo 2. p. 27. n. 59. In d'elo d'elo, et Cov. p'arala. c. 35. n. 3. pero en d'elo d'elo d'elo d'elo
foce el conoimto al d'elo d'elo c. si videt. d'elo d'elo. in b. Cov. n. 1. Valer d'
Castro y d'elo.

Substitutio cum duplici conditione copulativa. Regula est qd utraq; debet adimpleri.

Magdalena Combaucce de Navarra instituit heredem Antonium Navarro filium
et si decederet in minore etate abiq; filijs fuerunt substituti Thomas et Susana
Iouer. Antonij Navarro decedit maior, sed sine filijs causa iam in testamto
instituta in fauorem Hospitalis Sctae Urbis et R^a Sent^a per Altrau 21 Marj
1627 fuit decissum hereditatem pertinere ad causam piam, et non ad sub
stitutos, q^a non fuit adimpleta utraq; conditio; nam licet Antonij Navarro
decedit sine liberis, attamen decedit maior. Blaus. Fenollet. Cardona.

Ap. 1.

Curia Jacobus Silabert ciuis appellacionem incepit a declaratione iuris
quam obtinuit in Curia Iuridica in ciuilibus vrbis die 15 dez. anni 1620 Pe.
Vicarius Silabert p^r Canonico Alma sedis super libertate bonorum hereditati
Vincentij Silabert q^o eius patris: quam appellacionis causam in hac S. R. Stud.
introduxit, et pariter dictus Canonicus Silabert appellauit a dicta declaratione
in eadem Curia prouisa in fauorem dicti Jacobi eius patris die 28 Septembris 1630
que extitit declaratum omnia bona dicti Vincentij, propter susceptionem
Sacrorum ordinum dicti feliciani, exceptis censum libri annui cuius cura
durante percipiendi ad ipsum pertinere, adhuc feliciano viuente, ex dispositione
Vincentij testatoris, et substitutione in casum praedictum, ut contendit, facta
in sui personam. qua dua causa appellacionum hinc inde incepitarum
ad hanc S. H. euocata, ut vno processu agerentur, et omnia sent^a termina
rentur, fuerunt cum lata prouisione facta die 9 Aug^o anni praeteriti 1634
Veni igitur decidendum, quanam dicti declarationibus debeat confi
rman, et quanam reuocari. Et attento q^o dictus Vincentius Silabert testa
mento confecto vno Hieronimum ferri q^o ng. die 17 m^o Martij anni 1607 et
per eundem publicato die 24 eiusdem mensis et anni, heredes sibi vniuersales
instituit felicianum Silabert et Vincentium Silabert ex uxoracia Sanchez con
iuge filijs legitimis, et naturalibus, et posthumum Velgosthumos ex dicta uxoracia
tunc pregnante nascituros, proportionibus aequalibus inter eos faciendis, cuius
tamen in cubo conditione et non aliter, q^o si quilibet ex dicti filijs, et haeredibus, et
posthumis nascituris, decederet quando cuinq; minor viginti annorum, et sine filijs
aut alijs descendendibus legitimis, et naturalibus ex legitimo et carnali matrimonio
natis, et procreatis, tali in casu tantum possit disponere de tercentum libri, et re
liquum sine detractione legitime aut alterius cuiuscumq; sui perueniret ad alios
eius fratres superuiventes, et ita fias et sequatur de omni in alijs, usq; ad vltimum
ex filijs, quo decedente in minori etate abiq; filijs, et descendibus legitimis
et naturalibus, exceptis tercentum libri, de quibus possit testari tantum residuum
bonorum, abiq; detractione legitime etq^o donatae et pertinet ad dictum Iacobum

Silabere tertatoni fratrem, si tunc viveret, et eo premortuo, ad eius filios, et descendentes legitimos et naturales cum facultate disponendi de diti boni, ad libera voluntate, cui dispositioni postea subiunxit testator, q. si aliqui ex dicti filij, et heredibz Religionem ingrederentur, in ea professionem emitteret, tantummodo ex boni testatoris haberet quinquaginta libras annuas eius vita durante, et reliquum portioni hereditariae ad eum pertinetenti ad alios suos fratres qui superviverent pertineret, et ad eorum filios et descendentes, ut supradictum est, et ad substitutos in eius hereditate: Et novissime idem testator in fo dicitur per eum confecti pene dicitur fieri die 18 Martij 1601 et publicati die 24 eiusdem m. cedimus voluisse ordinavit quod si aliqui ex suis filij sacros ordines suscipere, et tunc centum libras annuas, Residuum pertineret ad alios fratres cum pacto vinculi et conditionibz et gradibus substitutionum per eum facti in testamento et clausula hereditaria: Ex quibus dispositionibz apparet Colligitur Jacobum Silabere testatoris fratrem, tantum ab eo fuisse nominatum, et substitutum ultimorum filij morientis in minori etate, et sine filij, cuius substitutioni casus non fuit sequens nec sequi potest ob defectum conditionis decedere feliciani Silabere (qui ultimus ex fratribz exiit) in minori etate, cum interfectus sit in confesso maiorem etatem excedere: Et licet alia conditio obitu sine filij legitimis necessario sequi debeat ob sacrorum ordinum susceptionem, tamen hic necessarius eventus conditionis non potuit nisi aliquos inducere in fauorem substituti post mortem, qui expectare debet et mortem, et conditionem sine liberis, et minus locum facere substitutioni et Vocationi sub dupli conditione facta, et coniuunctive et copulative concepta, nempe obitu in minori etate, et sine filij ultimi morientis ex heredibus a testatore institutis cum iuxta rationis naturalis scripte sanctiones, utriusq. conditioni conuictus et implemendum requiratur, nec sufficit ut substitutus admittatur graueum abiq. filij decedere, nisi etiam minor obierit. Nec potest Jacobus Silabere Vocationem et substitutionem asserere ex ademptione portioni hereditariae filij sacros ordinis suscipientis, quia praedicta ademptio fuit facta in fauorem fratrum, qui duo, et plures superesse potuerunt, cum testator tempore testamenti duos filios nato habere, et ex uxore pregnante alios nasci posse cepitavit in isto testamti Contextu. quod expressi colligitur in illis verbis Codicilli: Unga als altre germani, ex quibus et ex versumili mente testatoris non obscure deducitur voluisse adimere portioni filij clerici felix, et ad alios filios, non in extraneum quem in testamto in casum mortis ultimi ex filij vocauerat, si ultimus minor annis viginti, et sine filij moreretur in qua voluntate persistere in ipsa et ademptioni dispositione profertur nihil circa

Substitutionem Jacobi immutare voluit: esset namque affectione et
amore paterna, et accordati testatoris iudicio (quali probatur Vincentius)
longe alienum privare inquam aliorum fratrum portione deuenire
poterat: prout deuenierunt universo Eusebii hereditari, excepti centu-
libris quasi sine nomine ab successione ordinum (quod antequam sit
testator non leui caret dubitatione) et infra rem ex transuero trans-
ferre filiorum beneficio et comodo omnino postposito: quod et
vixit dicendum est testatorem inter filios heredes admittere vo-
luisse, et in eorum fauorem non ad fratrum beneficium, cum quo ad filios
vixit causa potuerit mouere testatorem scilicet, ut filij in seculo manoni-
tes pro maioribus oneribus quibus subijci oportebat plus ex bonis et heredi-
tariis haberent quam filius clemens, qui paucioribus indiget, et congrua
sufficit sustentatio. Nec contrarium suadent verba Codicilli, ex quibus
dicit testator quod succedant alij fratres cum pactis vinculis et con-
ditionibus, et gradibus substitutionum dispositi in testamento: quia verba
praedicta in se per se dispositi: sed tamen referunt pacta et
substitutiones sicant: in quo plures coniungere videmus, nempe reci-
proca inter filios heredes in finibus de uno in alium usque ad ultimum
et hinc minori et absque liberis, alia legitima substitutio ut Jacobi, et eo
pro mortuo, in suorum filiorum, et decedentium fauorem: quibus
sic existentibus Relatio facta in Codicilli referri debet ad dictas
substitutiones, ita ut verus sensus proprius et genuinus sit, sequente
cum ademptione in aliquo ex filijs, ex successione sacrorum ordinum
et in aliis superstitibus, translata eius portione remaneant et eorum
conditiones, et substitutiones firmae et valida, et bona heredita-
ria affecta vinculis, et substitutionibus in testamento dispositi, re-
cipere scilicet usque ad ultimum filijs, et fidei commissaria, hinc
sine liberis decedenti et in minori etate in personam Jacobi et
suorum filiorum, et decedentium: quibus verborum sensus admit-
tus est, cum conueniat verbi testatoris, eiusque voluntati, et agatur
de excluendo grauiore, quod apponitur contentum in filiorum
dispositum, et extranei nimis dilecti praerogationem, et beneficium, et
de quo testatore non meminit in clausula ademptionis, cum potuerit

ut in alij substitutionibus fuerat nominatum eum ad totam hereditatem
 ultimi morientis in minori etate et sine filijs iuricando: unde dicendum
 est substitutionem in casu ademptionis, et ordinum susceptione de Jacobo
 non legitur Idcirco eod. mensi processu attenti deliberatione
 Conclusionem in S. R. C. sumptam insequendo Pronuntiam et Declaram
 beneficium provisum et declaratum per Justitiam in Civitate Urbis die 12
 Dec. anni 1620 bona hereditaria Vincenti Silabert integre pertinuisse
 ad felicianum Silabert libera et ab omni vinculo et fidei commisso exempta
 et q. dicta declaratio confirmari, et cum prioribus confirmari, et Relocari
 aliam promissam per eundem Justitiam die 28 Aprilis 1634 beneficio ap-
 pellationis ab eadem Justitia per dicitur felicianum Silabert et nequam
 partium in expensis Condemnamus.

Sisterne Regens

J. D. Balthazar Sanz
 J. D. Lolo

J. D. Mughini Barthol
 meus Lincio

J. D. Petrus Sanz

Per Data. die 7 Aprilis 1636 Austrie Vincentis franch.

Salaria. De iure civili tutoris officium et gratiam, quapropter nec sala-
rium, nec suorum debet percipere. Baza de decima tutori c. 1. et act
n. 2. per l. 1. §. si pupilli. & tut. et rat. dati. non nisi, si tutor nec aliun-
de alere non potest, salarii percipit. Et n. 3. §. si profectus et peregrini ad
curanda negotia pupilli, debet hinc expensis pupilli, et civitat. damnatum, non
capit lucrum, et §. de iure civili tutori aliquid datur, et pro expensis ab illo
factis, et reparatur damnatum. Et cum tutoris officium sit necessarium, et iure
concreto, et non liberalitate animi, ideo non gratatur premium. Sed dispa-
rio existantur homines, et pro labore administrationis decimam fructuum
constituunt, et idem Gothorum lege cautum erat. Et quod apud Gallos, et alios
tutoris Mobilium datur omnes fructus, sed Baza n. 36. hanc consuetudinem
cum Butry. et Casen. restringendam, aut tanquam odiosam, et Padilla illam in-
quam abstrit. = Et n. 35. et 32. §. hoc Lex Castellæ concedens decimam tu-
tori Corripit iure civile, et veluti rigida restringenda, et salarium decima est
largum, et splendidum, et ideo iudex non tribuit tutoribus, nec ex omni genere
fructuum decimam concedit = Baza c. 3. nam decimam concedit tutoribus
satis pupilli Persona, et res, nam est principatim de his Personis, etiam datur re-
bus secundario, et ex idemitate Tutoris huius legi concedenda et decima Ca-
ritati, ubi gloria, et idem Curatori fructus de = Et c. 6. §. tutori honorario
(est si plebeus designat filio tutorem Benemuntanum Comitem, aut Sultanum,
aut Magalensem Temp.) non conceditur decima, quodam propter laborem admi-
nistrationis, et honorarium non administrat l. 3. §. tutorem. de adm. tut.
Baza. c. 9. §. Tutori Regis non est danda decima fructuum Regni, nec id credibile
et mente legi Castellæ comprehendere voluit. Tutoribus (n. 31.) Eiusdem et similibus
danda et decima, nisi adeo opulentissimum est patrimonium, nam absurdum
est dare tutori decem aureorum milia.
Baza. c. 10. n. 8. ait decimam aduocendam esse de omnibus fructibus, antequam
alimonia aduocantur. Et n. 6. et per tot. cap. tenet §. si fructus omnes sint re-
cipiendi ad alimonia pupilli, tutor eos non decimabit, nec pupillus cogitur eam
soluere, etiam fructus maior, et hanc opinionem iudicat aequiorem, et probabilio-
rem.

Baera c. 14. *f* femina luxuriose vivens datur Curator *f*. et mulieri qua luxuriose vivit, bonis interdicti potest. *f*. de Curat. Jur. *f* muliere non de meretricie indulgentia libidini, sed honesta profunditate, cui non datur Curator, sed de femina qua libidini indulget, et luxuriose vivit, hoc et sua profunditate proprie luxuria non libidinem, sed profusionem significat, que opponitur parsimonie, et tunc Curatori danda et decima.

C. 16. Curatori bonorum jura Capiti, defuncti, cuiusque bonis cessat, latitanti, ventui &c. iuxta veriorum sententiam non est danda decima, nam hac l. correctoria est restringenda, et in l. inter. de adm. tut. magna differentia constituitur inter Curatorem bonorum sui ventui, et inter Curatorem pupilli, prodigi, et furiosi, quoniam illi sola custodia rerum committitur, et venditio rerum quod detriores facta sunt, tunc vero plena rerum administratio, et ideo Curatori bonorum (n. 15.) neque recipere monere, neque agere possunt nisi in rebus tempore perituri, neque venditoribus solvere, nisi in defectum solutionis maxima pena imminet. Et ait Baera n. 20. Curatori bonorum dandum aliud salarium probabere iuxta naturam rei, iudicis arbitrio. et n. 25. *f* si Curator bonorum deducit decimam, similiter deducere Procurator, mandatarius, et negotiorum gestores *f* est absurdum. in lo. c. apud Baera de Curat. probandi.

C. 17. ^{Inter vel} Curator curata rei datus non deducit decimam. Nec Curator ad lites: si vero datus sit rebus litis in una civitate, vel regione fructus illarum decimabit, quemadmodum faciunt Curatores.

C. 18. n. 10. *f* testas debet mittere iuridice fructu off. ut in adu. m. Curatori l. in iuridice of. Procons. et pro tempore quo administrat fructu off. debet conferre salarium perupine. aut. de adm. s. illud.

C. 20. n. 12: tenaciter defendit sequuto non est danda decima, quoniam eius officium est colere, colligere, et conservare l. longuam. s. Pringui. ut in postu. leg. *f* ut officium Curatoris bonorum, nec tutore labores, sollicitudines, anxietates, pericula comparari possunt. imo et sequator minus est qua bonorum Curator, nec habetur loco (n. 15.) domini, nec est personam repraesentat, sed habetur loco singulorum gestorum, et Custodum, sed alij tenent *f* sit sequator proprie Curator bonorum. Et Baera n. 16. pro certo asserit sequuto non dari posse decimam, nec adeo audeat agere dandum salarium, licet aliquo modo non

negot salarium dari posse.

Salgado in labr. g. l. c. 13. n. 11. Administratorem bonorum designatum a Curia nec nomine debitoris, nec n. creditorum agere et administrare, sed Curia, et si maior pars creditorum suorum administrasim elegerit, illum approbare et confirmare debet. Sed si minor pars elegerit, et maior numerus non dicitur rebelles. Perferendum, sed respectu quantitatis, itaq. duo creditores majori quantitate praudent. Sex creditoribus minoribus quantitate et n. 22. q. debet eligi si, a quo sit facti caetero, et negociario, et eodem Ministri eius Curiae nunquam in iure representantur idonei ad hanc administrationem et n. 23. elegantior tamna reconset.

Sal. d. c. 13. n. 30. aut Administratori bonorum Concursum tanquam depositario et sequestrario Salarium arbitrio iudicis assignari, et q. depositario et sequestrario Salarium etiam non Concursum debetur, et datur Administratori bonorum pro laboribus et oneribus personalibus et n. 51. ex hac Salazar dicens q. Administratorem agere non possit, et est Administrator bonorum Concursum.

Zachia de salario q. 183. n. 23. in deposito facto de iudicis mandato, q. sequestratum appellatur nullum salarium debetur. Siq. retract. §. 4. gl. 7. n. 6. nisi depositum esset tale q. administrationem requireret veluti si quibus beneficiis ecclesiasticis q. depositario necesse debetur. Siq. Garcia de sup. lib. 2. si minister de deposito fiat iudicialiter ex voluntate partium tunc depositarius salarium habebit, etiam si de salario nihil sit convenitum.

Barza c. 24. q. tutor supra decimam fructuum, expensas repetit, quas si non deduceret, nihil haberet pro labore, sed si tutorem esse et pariter curam praestitisset et pupillo, vel omnibus manibus in fundo pupilli laborasset, mercedem non detulisset pro patrocinio, sed deducit pro labore cultura, stipendio et operas locare.

Recepit Azaro nos. quattuor fuit pro. Comitissa et Branda de Philippa Clavero et Brandy de Branda cum salario tot. tamen q. per 16. annorum spatium fuit negotia Dni Abbatissae (cum Branda et possessio sub lite toto hoc tempore fuit) act. negotior. gestor. egit, ut ei taxaretur Salarium Centum librarum soluen. Carum ex sequestrato quippe Dno hoc tempore curante de omnibus rebus spectantibus ad dominium Comune oppi dorum, sicut locavit omnia huc a dominicalia, fecit deponere in tabula moedes locacionum, et caetera egi et genus. imulq. pertinentia ad Administrationem Austriacae voluntaria iudicialiter, nam cum Canonico Delmof. re. gnti. Maritoni de la Muna, alcerius concedenti facultatem

concedebat ut congregarentur in illa generalia ad oneranda censuali
 et familia. Quæritur an negotiorum gest. actio, habeat locum: quæ ut obli-
 gatur requiritur ut gerens, id sponte faciat, et nulla necessitate cogente, sicut si co-
 actus ut tutor posthumum l. 29. de negot. gest. Vel qui falsis existimat se manda-
 tum, curam ve suscepit l. 11. Cod. eod. Vel vicariam servitutem mandanti ser-
 vire. Gestor restituit quid quid ex gestu quo cumq. modo est acquirunt omni-
 cum usus l. 19. §. 4. ff. eod. et Gestor consequatur quid quid impendit, vel
 amittit ratione gestioni, l. 2. Restituitur gestori quod quod ex gestu
 vel abest ex parte abfuturum est ff. eod. et etiam Usuras sumptuum Gothofr.
 in d. l. 2. l. 18. Cod. eod. d. l. 19. §. 4. l. 45. quæ utiliter in negotia aliorum
 eroganur in quibus et etiam sumptus honeste ad honore pergratulo gesti-
 onis facti, actione negot. gest. peti possunt ff. eod. = Requiritur negotium
 geram utiliter, quæ melius non ex officio gerenti, sed communi hominum
 iudicio, probata rerum, temporum, et Personarum qualitate Present. n. 11. idem
 in l. 10. §. 1. ubi sufficit, ut utiliter gestum dicatur, et si fecerit non habuit
 negotium, ut si insulam fulcit vel seruum agrum curavit, etiam si Insula
 exuta sit, vel seruum obiit, ager negotior. gestor: Idem si utiliter hoc fa-
 cere hinc, cuenens non sit sequens. Sicut, si Insulam fulcit, quam Dominus
 quasi ingrat sumptus de reliquis, vel quæ sibi necessaria non putavit, et
 hoc modo melius utiliter, et necessitas.

A. Perez, quod procurator, et similis negotior. gestor, qui sine mandato gerit
 negotia, reperere propter absentiam, et animus gerenti inspiciebundus
 est, si sponte gerit, animo repellendi sumptus, si mandatus tui, aut alieni
 causa, quæ ex qualitate rerum gestarum, et personarum, satis apparebit;
 et n. 2. ait q. 1. si Omnis mandatus, dabitur actio Mandati, non negotiorum
 gestor. l. 16. Cod. hoc titulo, et si Omnis non ab initio mandavit, sed postea vult
 habere, non denegatur actio negotiorum gestorum l. 9. ff. eod. l. 9. et l. 19.
 Cod. eod. nam facti habito, retrahitur, et comparatur mandato, cap. 10. de reg.
 Jur. in b. et hoc casu concurrunt, actio Mandati, et negot. gestorum. l. 60. d.
 R. 1. et ait n. 4. q. gestor tamen de levi culpa tenetur, nec obicit §. 1. vult. q.
 obijit: ex quasi contractu, nam exactissima diligentia accipitur iuxta naturam
 actus, et ait n. 10. q. repellere sumptus tibi, quam perdidisti, exemplo procurato-
 ris, cui comparatur, l. 46. §. 6. de procurat. Sed non repellere si pietatis, chari-
 tatis, aut amicitie officio fungens, sumptus fecit, si gestor prohibente tui

perceptus fecit, licet utiliter non eos deducat, quia equum est obijcere Deum
ignorantem, non tamen inuicem l. fm. Cod. hoc. titulo.

Tab. in Cod. lib. 2. tit. 20. in not. n. 22. ibi: Ceterum si qui procuratorem nomi-
nauerunt bonorum reliquens, eius bona neque gestore indigens neq. Curatore, l. 20.

demini. l. 26. §. l. eo quibus caus. maior. Tab. dif. 3. q. si negotium geritur
ad plures pertinet, quorum unus, dumtaxat mandauit, contra solum manda-
torem, mandat agi potest, non contra ceteros, qui nihil mandauerunt, sed hi
actione negotiorum gestor. tenent. si modo, commune omnium negotium utiliter
geritur, aut utiliter inuicem, licet per actum minus feliciter

Tab. in Cap. 27. n. 51. dicentibus opinionem adfert, an negotiorum gestor ab omnibus
vel ab aliis ungeditorum percipiat salarium, et distinguit q. si gestor erat so-
lus, et si non, pro rebus a se gestis, et ille cuius negotium geritur, soli
pro rebus a se gestis, et ille cuius negotium geritur, soli

pro rebus a se gestis, et ille cuius negotium geritur, soli
pro rebus a se gestis, et ille cuius negotium geritur, soli

pro rebus a se gestis, et ille cuius negotium geritur, soli
pro rebus a se gestis, et ille cuius negotium geritur, soli

pro rebus a se gestis, et ille cuius negotium geritur, soli
pro rebus a se gestis, et ille cuius negotium geritur, soli

pro rebus a se gestis, et ille cuius negotium geritur, soli
pro rebus a se gestis, et ille cuius negotium geritur, soli

pro rebus a se gestis, et ille cuius negotium geritur, soli
pro rebus a se gestis, et ille cuius negotium geritur, soli

pro rebus a se gestis, et ille cuius negotium geritur, soli
pro rebus a se gestis, et ille cuius negotium geritur, soli

pro rebus a se gestis, et ille cuius negotium geritur, soli
pro rebus a se gestis, et ille cuius negotium geritur, soli

Practian. dicit
257. n. 1. q. 10. de
salarium non est
conuentum hoc
alio copulatiue
requiritur q.
alibi sine vno
conducent, alio
locare operari
aut por-
tari per
a dicitur pro
trahit.

Tenuta dote. Uxor relicta ^{fuit} usufructuaria omnium bonorum, et duo filij haeres instituti, anno luctu iam diu elapso petijt Titius unus ex filijs matri cautionem de utendo boni viri arbitrio, quam mater nō praeiitit, et postmodum decepsit haeres relicto semprorio alio filio. Queritur an mater potuerit acquirere fructus, nam ex quo usufructuarius interpellatus fructus cautionem non praeiitit, fructus suos nō facit, sed nihilominus Uxor fecit fructus bonorum viri ~~de~~ usufructuaria ~~de~~ eoque fuit interpellata, et tenentiam habens formalem postea omnes fructus fecit. Leo th. 1. dec. 8. V. verb. Uxor. plura de tenuta.

Tutela. a tutela, et cura nemo excusat eo preterea q̄ nesciat legere, et scribere, nisi probet senyacionum expertem, q̄ procedit tam iuxta leges, quam regni Leo. 1. dec. 57.

Testatus pro parte, et p̄ parte intestatus non potest qui decedere in Regno Val. for. 5. de her. insti. Vbi institutus de parte hereditatis ~~non~~ acquirit totam. Ost for. 27. de testam. ibi: declaram q̄ si en aquell cas lo testador no hauria distribuïts en l'exer tots ses bens: quel residum solament pertanga als viuentz ab intestat. R. diuis foris 27. procedere q̄o dispositio non fuit facta per viam institutionis, sed quaedam bona fuerunt a testatore legata, nullo instituto haerede, tunc legatarius non succedet in ceteris bonis, sed ea peruenient ad successorem ab intestato. Leo. th. 1. dec. 63. Nota q̄m rationem iuris accrescendi nō sequitur testator decedat partim intestatus, sed p̄pter individuitatem hereditatis, nō probat euidenter Valentia de adq. heredit. cap. 3. et ideo in milite nō datur ius accrescendi, et potest decedere partim testatus, q̄ in eo nō attenditur fictio hereditatis iacentis, q̄ ille testatur secundum suum gentium, et haec est de iure Civili. Valentia Vbi supra.

Tutor, vel curator ad quas tenent usuras pecuniarum pupillarum. V. Verb. usura.

Testis lapsis dilationibus recipi non possunt, nisi probentur ex capite probabili, et excusabile ignorantia restituatur in integrum, nam tunc terminis elapsis possunt produci. Leo. th. 1. d. 96.

Testamentum. Testator confirmet in ^{tit.} quodam memoriale scriptum, seu manu propria subscriptum, et postea tradat memoriale noty. aliena manu scriptum, propria subscriptum, et non ab eo lectum, non valebit. Nam quamvis ^{tit.} manu propria testatoris factum validum sit, quamvis factum sine testibus, nec finitum, nec subscriptum, nec sigillatum, et sine chalendaris. for. 50. de testam. Et subscribens quamvis aueatur scribere contenta in scriptura subscripta l. cum antiquitas. C. de testam. tamen, vt ait Menoch. lib. 3. praes. 66. n. 21. non procedit praesumptio q̄o subscribens non legisset scripturas cui subscribit. Nec Ost q̄ haeres promittit praestare legata contenta in memoriale q̄o adijt hereditate, nam hoc fecit credens valere, et qui errat non consentit. l. 116. §. si. de P. S. Leo. th. 1. d. 30. V. dec. 32.

Tenuta. V. Verb. Uxor.

testis unicus, et iuramentum efficiunt ~~plena~~ probationes sufficientes in nostro Regno usque ad
summas centos solidorum. for. 49. de testib. l. 1. dec. 140. n. 16.

Tutela. Lex, quae concedit immunitatem à munere municipalis, non concedit immu-
nitatem à tutela. l. 17. §. 3. l. 15. §. 12. de excoy. tutor. Nec obstat, quod tutela, et cura
publica munera dicuntur. prin. inst. de excoy. tut. nam tutela quasi secundario est
munus publicum, sed non munus Republicae, quod verus publicum administratio
in ea non versatur. et sic recte ait Modestinus in l. ad l. §. 15. de excoy. tut. ibi:
tutela non est de publica munus, nec quoad imperia pertinet, sed civile. Et sic non debemus
in Cuiac. in prin. de excoy. tut. hunc locum spurium, et reiciendum putare. Rubei lib. 7. opus.
cap. 4. n. 21.

Testis potest interrogari de certa re et gesta elapso sex mensibus. Ric. th. 1. dec. 25.
§. 308. Vnde de fragilitate memoria plura refert Accursius.

Testes aliqua contraria proferentes in facto intricato praesumuntur ex oblivione potius,
quam ex falsitate dixisse. Mascard. conclus. 1127. n. 25. fol. 72.

Testis unicus probat aliquid, cum requisitis, quae refert Antonellus de tempore le-
gali.

Testis. opponens crimen, praecipue occultum contractum respectat mortaliter, nam licet
crimini delictum peccat, attamen iure suo utitur; alioquin si exceptione proba-
re non potest, peccat, quod attestem Romanae. Sed aliqui volunt quod si excipiens non probat
quod testis possit contra eum agere iniuriarum; alij putant quod si non habuit animus
iniuriandi, sed repellendi eum a iudicio; ~~et sic~~ attamen concordant haec opinio-
nes cum cautela Educatorum, si quis opponunt similes exceptiones adversus testem
praesentem praemissa iuramento non ex malicia, nec animo iniuriandi oppo-
nere. Clarus in gran. crim. l. 5. §. si. q. 53. v. cavent. ~~et si excipiens plene~~
~~et~~ si excipiens delictum contractum plene non probat non condemnatur in
expensis. Debus in declar. exceptionum adducit ad Hevedo. Sed si causa sit parvi
momenti, et fieri nullius praesudicij, et exceptionis obiectae sunt occultae et incurramus
notam, obijciens peccat mortaliter. J. Thomas. 2. 22. q. 77. art. 3.

Testis. licet haturus, vel datus commune dicitur quod in causa appellationis, vel nullitatis non de-
bent recipi novae probationes, tamen si probaverint de novo recipiantur. Belluga. rub.
33. n. 39.

Testes falsos producenti ^{sciens} poena falsi puniuntur, et causae amissione. Et sciens praesumit
quod quis fabricat articulos super facto proprio, et super eo testes producit; super facto
alieno articulos praesumitur ignorans. Et qui produxit falsos testes ignorans, po-
test poena evitare (qui sciens produxit nullo modo potest) si coram iudice renunciet
Et sic cautelosi Advocati ut faciant contrahere poenam falsi utuntur falsis testibus
interrogant an vellent uti suis testibus, et coram attestacionibus, et si pars altera dicit
quod sic contrahit poenam falsi ut in l. si falsus, l. dicitur la. 2. de fal. - Sed pars
adversa potest uti hac cautela ut respondeat se velle uti dictis testibus inquantum
verum dicant, et non aliter. Canev. lib. 2. c. 20. a n. 54.

Testium numerus, quod suppleat eorum defectum. Ric. th. 3. dec. 40. a n. 136.

testis si iuraverit in dilatione, licet post eam producat, attendit tempus iuramenti, et si post iuramentum fiat infamij probat, q^d cum iuravit non erat, si agit de inimicitia testis, vel alia inhabilitate attendit tempus examinij.

Testis. Testis esse potest mater in causa in qua filia postulat aliquis, quia matrimonij fidem ei dederat; nisi vir qui postulat, sit dives vel nobilitate superior, ut testimonius matris videatur suspectus, cum tot honores, et divitias filia sit assecutura. cap. super. 22. de testib.

Testis. Quomodo debeat litigator petere dilationem ad recipiendos testes, qui sunt extra Regnum. Leo. th. 2. dec. 157.

Testis familiaris. Non admittitur ad dicendum testimonium pro domino dummodo tempore referendi testimonij sit in eius familia, et servitio; et sic datur cautela ut si quis velit famulos pro se inducere, eiciat eos a suo servitio per decem, vel octo dies, antequam illos producat, et poterit postea eos inducere, et admittentur. Leo. ad plurim. D. lib. 2. dec. 205. et melius erit (infallor) post aliquos dies familiare illud ad suam domum non reducere, ne videatur simulata illa dimissio, ut infra ex Leo vbiq.

Testis. Unius inhabilitas suppletur per magna fidem, et stabilitatem alterius con- testis; et non solum ex fide alterius conestis, sed etiam ex alij admniculij, coniecturis, et presumptionib; ad plurim. Leo. lib. 2. dec. 205. n. 41.

Testis. Procurator non potest esse testis in ea causa, in qua est Procurator, in alia causa eiusdem clientuli bene potest esse testis; si Procurator antequam causa ageret, se integra, mandato renunciarit, vel non coepit causa agere, non prohibetur p mandante testis esse. Solicitor regulariter repellitur a testimonio ferendo; excipit si sine salario solvet in causa. Leo. 2. dec. 205. n. 49.

Testis. propter paupertatem fides diminuitur; et hoc operatione suspicionis quod facillime con- iungitur, et sic deponat pro paupere non habet eorum hanc suspicio. si inter alij pro- ductis discordia consideretur, si contrarietas non sit in substantialib; sed in decessorijs, nihilominus testes probant. Leo. 2. dec. 205. n. 51.

Testis. si sit clericus ad iuramentum debet habere licentiam superiorij. V. clericus

Tutor. A datione Tutoris non admittitur appellatio, sed intra 30. dies ex quo cognovit effectorem, vel curatorum dationem debet executionis proponere, q. qui dicit. inst. de excus. tut. et ut docet Bart. a datione tutorij non admittitur appellatio quoad effectum suspensionis. Leo. lib. 2. dec. 151.

Terras tenentes. sive feudales sunt obligati ad solvenda plura onera secundum pragmaticeam de Sueca in for. 21. de ver. divis. = Et est de iurum in R. A. q. vicini possunt col- lectari pro bonis sibi extra territorium = Facto donativo Civis, antequam Civitas vel Villa imponant collectam ad solvendum Regi partes ex dno donativo resultantee, alter ex vicinis in alia Civitate transiit suum domicilium, renuncians in col- lecta, si postea imponatur collecta, remanet obligatus, q^d tempus originis attenditur; aliud esset si renunciarit in eadem ante factum donativum. terras tenentes non sunt obligati ad censuales imposta q^d opera avitallana, sed tantum vicini; Et nihilominus attenta cuiusdam casus equitate fuit de iur. territorij tenentib; Leo. lib. 2. dec. 158.

Testis in continentia potest se corrigere, et ex intervallo se corrigere non potest. etiam postquam notorium testimonium scripsit, sed antequam testis se subscriberet. Et nota quod adhuc post perfectum examen potest se corrigere, dummodo id sit antiquas allocutionis sit cum parte, quamcumque se subscripserit. etiam ex intervallo potest se corrigere testis, quod causa corruptionis, et erroris non solum allegat, sed probat. Ex causa oblivionis potest se corrigere, quod solus est verisimilis, et quod sit verisimilis, necne iudicij arbitrio relinquitur. V. inq. testes possunt recipi in causa matrimoniali post publicationem testimonium, super eisdem articulis, aut directo contrariis, quod non debet permitti occasio peccati. Et est ratio, quod iudex in causa matrimoniali tardius debet cognoscere, donec fuerit plene intrudus. Et haec militat sententia lata contra matrimonium non transit in rem iudicatam cap. lator. cap. tenor. de re iud. Secus si sententia lata esset pro matrimonio non transit in rem iudicatam. Et sic probatis facta esset pro matrimonio, non admitterentur alij testes super eisdem articulis. Secus si probatis esset contra matrimonium. Riccioy lib. 2. dec. 44.

Testis deponens de actu gesto nocte, seu nocturno tempore, et tunc se vidisse, et cognovisse aliquem committentem maleficium, vel aliqua proferentem, non lucente luna, et absque lumine accenso, nihil probat nec in civilibus, nec in criminalibus, quod de nocte nemo potest videri, aut cognosci; et testis deponens de actu nocturno, suspectus est de facto, nisi etiam non interrogatus addat rationem quod luna lucebat; nec sufficit dicere quod luna et nocte lucebat, sed quod tempore commissi delicti. non deponant de re quae est contra naturam, et debent rationem reddere. Et sic cum in lura Neap. quidam arguerent de rubricatione, sive magriata facta, non probaverunt testes deponentes de nocte, non lucente luna. Riccioy cum pluribus lib. 2. dec. 63.

Testes recipi non possunt publicatis attestacionibus; nec adhuc lesia potest super eisdem articulis novos testes producere, sed fallit hoc si lesia probata lesione, et probationum omissione restitutionem impetraverit. Riccioy lib. 2. dec. 70.

*
dem. testibus. de testibus.
Testis veniens ad se corrigendus post triduum depositionis gravaturus alloquutus cum parte, et ab ea subornatus; sed hoc iudicij arbitrio relinquitur. Post publicationem testimonium testis non admittitur, quod praesumitur loquutus cum parte. Et nota quod si testis veniens ad se corrigendus sponte absque eo quod sit cum parte alloquutus, admittitur talis correctio, sedus si esset ad instantiam partis. Farinae. de oppos. contra test. quest. 66. pte 7. Vbi late.

Testes varij et contrarij sunt concordandi ut varietas evitetur, etiam impropriando verba depositionum, nisi contrarietas esset evidens. Sed hoc procedit ad effectum evitandi falsum, non ut probent; quamvis plurimi de contrariis sentiant, et etiam fiat interpretatio, et probent. Farinae. distinguit quod testis sibi varius, et concordans nunquam probet in criminalibus; in civilibus oritur probatio per hanc interpretationem, dummodo per impropriationem non fiat.

Testis qui dicit se aliquid vidisse, deinde dicit se audivisse probat recte, quod non simpliciter quod quis viderit, et audiverit. Farinae. de oppos. con. test. quest. 66. pte 9. Vbi late alias tractat questionem de eo qui dixit se scire, et postea dixit nescire, et alij conimiles.

Actu quomodo possint desinire pro promovendo ad sacros ordines de illius gene-
re, et an desinat a mauris Julari, hereticis eg. ut verb. ordinandorum.

Transactio debet esse de re litigiosa, quare post rem iudicata vel iure iurando deci-
sa transigi non potest, nisi interposita sit appellatio, aut interponi possit. l. 7. ff. vel si sit intra tempus
de transact. aut neget ignoreturve iudicatum esse. l. 11. eod. aut alio modo res impetrandi restitutionem
iudicata adhuc dubia esse possit. l. 32. §. 1. de condic. indeb. Valens. ad tit. de trans- in integrum Fulgor. et
act. §. 3. n. 1. Nos. Valerian de

Transactio de summi alimenti impermissa est sine decreto Praetoris, ne contenti-
modis praeo cetera regudient, et famae laborent; de praeeritis valet transactio transact.
l. 8. §. n. t. Valens. n. 7.

De transactionibus agunt Trentanung. var. recit. to. 1. lib. 3. Mantica de aut. et amb.
Conv. to. 2. lib. 26.

1. Valet compositio inter laicos et clericos ut minus quod sit de iure eis solvat, vel ut de
aliquis rebus praestetur, si fiat in clerici utilitate, vel approbata sit a summo Pont. ut per
2. Pleban. de decimis. q. 13. n. 26. et 29. Novus de decim. c. 5. q. 7. n. 124. et 125.
3. Vel si talis compositio sit firmata magno temporis intervallo, cum observantia
30. annorum. Abbas. Alexand. et Nota in una Medolan. et alia Laurin. Haec Barbo-
sa in collect. ad. c. 2. de transact. n. 5.

2. Index possit salva conscientia partes litigantes reducere ad concordiam. Afflic. decis.
13. n. 29. plura refert Barboza ad c. 11. de transact. n. 3. de potest. episc. q. 3. ally. 29. et

3. Causa amissa per mediam an rite dividit. §. fin. qui man. n. 30. l. 1. ff. de transact.
Mantua de aut. et amb. lib. 26. tit. 1. c. n. 17. l. 1. ff. de transact. transactiones esse de re
dubia, et lite incerta, intelligi disiunctivi. et transactio si iurata ante litis con-
tentionem, non sufficit timor futurae litis = et n. 21. adhuc post rem iudicata posse
transigi, si sententia lata dicat nulla ex defectu iurisdictionis, citationis, mandati
vel aliorum =

Ex n. 26. si transactio ob aliquod defectum est nulla, non valet tanquam pactum, si con-
stat id actu esse ut conventio debeat valere tanquam transactio, alioquin ut pactum
valet, nec per verbum transactio intelligit contrahentes voluisse facere, vel dona-
re, nec verbum transigere tam accipitur, ut sit sine litis impetore.

si in acti dicit partes devenisse ad transactionem, compositioem, et pactum, iure facti
id subinetur. n. 28. et adhuc transactio qua ut pactum ut potest subineri, apposto
iuramento, ut pactum valet, nec iuramentum efficit ut pactum valeat meliori modo, et valet adhuc si fiat
nec dubium si iuramentum per pactum a re iudicata possit dissolvi. n. 31. Idem si in tran-
sactione facta causa per errorem agnoscatur, iuramentum non facit ut valeat quod per
errorem factum est. n. 36. iuramentum
Mantua de aut. et amb. lib. 26. tit. 1. c. n. 17. l. 1. ff. de transact. transactiones esse de re
dubia, et lite incerta, intelligi disiunctivi. et transactio si iurata ante litis con-
tentionem, non sufficit timor futurae litis = et n. 21. adhuc post rem iudicata posse
transigi, si sententia lata dicat nulla ex defectu iurisdictionis, citationis, mandati
vel aliorum =

Exceptio transactionis potest opponi, et proinde si sit apposta clausula rato ma-
nente facto. tit. 7. n. 18. et impugnant transactiones iuratae notat infamia,
actionem perdit, et generalis solutio: et si accipit restituit adversario. n. 20.

si rei ipsa tradatur, causa transactionis, transfertur in causa utriusque conditio
si sequatur traditio, nam quibus modis acquiritur dominium, ijdem utriusque condi-
tio transfertur. n. 23. tit. 7. Mantua. ut l. ex causa. c. de iur. pro cur. Nota
tit. 4. q. 1. per tot.

Qui vult infringere transactionem praecepta lectionis enormissimae (nota qd lezio
ultra dimidia n sufficit ad ea rescindenda, si sit ultra dimidia modica, na
si ultra dimidia esset enormis sufficeret. Mandic tit. 9. n. 29) debet prius ofer-
re quantum accepit, Diversus est si agatur ad nullitatem transactionis. tit.
9. n. 39. Olca. Moling & Hys. prim. lib. 4. c.
Indubio pronunciandum est transactionem rescindi oportere, et multo magis
si transactio sit iuramento confirmata, qd infamia notat qui vult rescin-
di. n. 45 - et difficilius rescindi debet si pluris anni sit observata. n. 47.
sive usq. Mantia de auctori et ambly. lib. 26.
Sicut pendente termino ad appellandum, ita pendente termino ad petendam res-
tutionem in integrum, admittit transactio. Fulgor. et Oror. in l. et post rem
iudicatum de transact. sed contraria opinio est verior, na in considera-
tione n habent ea que obveniunt successibili, quali est restitutio - re-
stitutio successibili debet peti intra biennium, for. l. de restit. min. et huc
curti intra quadriennium. l. si. de tempor. in integ. rest. Mora tit. 4.
n. 36. etiam quadriennium de huc canonico c. l. de in integ. restit.

Constitutio Urbani 8. qd
servativa iurium ecclesiarum
Substitit presumptionem
beneficii apostolici ex
longa observantia. Nota
apud Tondut. post trac. de
pension. dec. 67. n. 19.

Transactio super rebus ecclesiis requirit eadem solemnitates quas alienatio,
et in transactione decimarum in vna Mediolanen. 10. Januar. 1597. pro so-
lemnitate enim sufficit solus beneficiarius sp. qd suplet omnes et alias
solemnitates. Et licet huiusmodi beneficiarius n ostendat talem profumit
obsequium, praesertim stante observantia ipsius transactionis spacio 30. an-
norum, et ultra, quo tempore sequitur fuit de iure profumit beneficium
in alienatione bonorum ecclesiarum, et hoc procedit etiam si beneficium non
sit enunciatum, sequissimum fuit de iure in hunc. Marches. de som. p. i. cap.
2. n. 18. ibi: et conuincere temporis spacio negari non potest quin sit
solemnis de omni parte.

Sicut n valeat transactio post rem iudicatum et transactio bene valet
transactio iuramenti ut pactum. et bene valet transactio post rem iudica-
tam, qd lapsum est tempus 30. annorum, et fuit observata Crau. consil.
423. n. 60. Insch. lib. J. consil. 346. n. 27. et 29. vel qd de re iudicata
est facta iuramentis. Crau. consil. 425. n. 68. Insch. n. 32.
si transactio fuerit contra utilitatem ecclesiarum n valet, ne confirmatur ullo tempore,
nisi fuerit a sede sp. confirmata c. veniens de transac. Transactio
licet sit de quibuscumq. bonis ecclesiarum iuri ordine servato, sed n de iuris-
tutibus, sacramentis, actibus beneficiis, na cum transactio debeat fieri aliquo dato
vel retento finem habent c. 7. h. t. nisi ad redimendum ve parons c. di-
tes de financia. Si verius in parat. ad tit. de transac.

Bartholom. Cepole de cautelis cautela 41. ibi: potest fieri compromissum
super rediissa in transactione, si compromittentes vel transigentes iurent
hanc omnino qd transactio vel arbitratus fuerit.

Transactio nullius momenti est post rem iudicata, quod adeo verum est, ut talis salvad. de reb. bul. g. 2. c. 18. a.
 transactio nec in vim facti valet. Sunt tamen aliqui casus in quibus valet n. 13. ubi plurim. dd. tenet licet
 transactio post rem iudicatum, puta si actus iudicati accipilatione extrinseca in diei finit. per sola rem iud.
 sit: si dicant transigentes, ad omni meliori modo quo efficacius possunt
 contrahere; si contractus iuramento confirmaverint; aut omni senten- catas, sed q. gratie requirunt
 tiis expressis renunciarint; si lata sententia, rem fecerit iudicata, re ipsum executio.
 tradidit, ac postea transierit, ut q. probabilis dicitur non libi
 timor; si denique notarius affirmet in instrumentis, q. sic dicitur,
 vel subesse potest super tali negotio, ideo partes transigisse. Mynsing.
Cent. 4. off. 47.
Volens impugnare transactionem debet alire iudicium vii. Mynsing. cent.
2. off. 41. n. 3.

Tutor. maritus si relinquat curatorem uxori, licet administrare vinegi-
at se potest hereditate, sed non potest esse curator uxori, ex eo q. si
 male ageret, uxor propter affectionem si remitteret omnia. at cura-
 tor ad lites bene potest esse. Paulus Montanus de iur. c. 35. n. 39.

Tutela femininarum finitur per conventionem in manus viri, sed conventio
in manus viri est capta. specus capiti minutionis, que omnes tutelas
solvit, et omnia que eius erant, viri subant doti nomine. Feminis quo-
que liberabantur tutela, q. d. virginis verbales essent castas, t. de Boetia in
topi. licet. Montan. c. 37. q. ult. a. n. 245.

Tutes simpliciter asserentes aliquem fuisse negligentem in aliquo
actu praesendo, potius iudicare quam testificare dicendos fore, ex
eo que eorum dicta invalidari possunt. Menoch. de adp. cen. rom. 7. q. 5.
Mancard. cond. 1093. n. 7. Sebastian de ratiocin. cap. 19. n. 25.

Tutor, curator, vel Administrator oneratus de chirographis, cedulis, vel
obligationibus sibi traditis, illas tempore dispendii administrationis red-
dens, dicendo summas illas recuperare non potuisse; non oneratur
graditis obligationibus, nec presumitur in eo negligentia, nisi a dno
vel iudice probetur. Sebastian de ratiocin. cap. 19. n. 22.

Tutes ex causa possunt ante tempus recipi ut valetudinarij es. Fontan.
dec. 183. n. 3. et 4. Farinae. de test. q. 76. n. 82. supi off. 118. n. 12.

Tutor. non debentur usura, q. d. non est liquidum? restitutorum est cu-
rator ex probabili dubio facti vel iuris. Leo dec. 123. a. n. 8. et n. 20.

Tutor. in tex. in l. si tutor. g. 5. i. de iur. nat. distr. duobus im pube-
ribus fratribus datus fuit tutor a iudice, alter factus fuit maior 25. anno-
rum, et sic erit curator, aut tutor fratris minoris, et excludet favore
dativus; at si tutor esset testamentarius quamvis frater foret ma-
ior, non eum excluderet, q. legitima tutela praesertur legitima, et le-

Inde patet in Regno
et si frater vult esse tu-
tor gratiam non sit
consuetudo conuinciu-
neorum, aut vincto-
rum.

legitimam testamentariam preferatur. idem l. 3. C. de testam. tutela.
In for. i. de testament. tut. proponit a Jacobo l. casus q. si pluri-
bus pupillis datus sit in testamento tutor, si alter eorum sit maior
(scilicet 20. annorum) erit caeterorum tutor, et excludit testamonta-
rium. Per quem forum Corruca et Dispositio d. l. q. s. i. in quo ca-
vetur tutorem testamentarium legitimo esse preferendum.

Sed dubitatur an in nro Regno, pupillis factus maior, excludat tuto-
rem (n. testamentarium) sed dativum, scilicet datum a iudice. no du-
bitandi vult ex eo, qd sicut per forum derogatur et huiusmodi in es
qd in nro Regno tutela legitima preferatur testamentarie, an etiam de-
rogatur sit, ut tutela legitima n. preferat dativam, sed contrarium videt
nas cum iste casus sit omnifusus in foro, regulari debet iuxta huc
commune, ut tutela legitima preferat dativam. Deinde, q. tutela
testamentaria et dignior quam dativa, et cu foro statutu sit q.
legitima excludat testamentariam, que et dignior, excludat etiam dati-
vum que et minus digna.

Quaero an si pupilli non essent fratres, sed alia cognatione coniuncti,
ut puta fratres patruuli, si unus eorum factus sit maior, an ex-
cludat tutorem testamentarium, et dativum. et mihi videtur qd excludit,
nam ratio tutelae legitime etiam in his militat; et etiam q. in d. for.
i. de test. tut. si alium probis serui donat tutor in testamento, et non
dicit pupillis fratribus: qd idem militat dicendus et in tutela legitima,
quantiu non sit inter fratres.

In sumptibus carnis puta s. solidorum sufficit tutoris iuramentum. et in
consuetudinibus n. requiritur talis iuramentum, sed etiam in non mo-
dici talis iuramentum, si persona qualitas, verisimilitudo, et iudicij
motus concurrant, qd procedit si administratori conuinciu neque
frater administrasset de re frater iurari, sicut si ut tutor. fateri rot
Securclij p. 3. c. 1. n. 161.

J.

Testes. Commissarius ad testes recipiendos. Commisarius potest testes recipere
 in secunda tenore sue commissiois, at non interrogatoria admittere
 et ratio est qd. iudex commissarius ista habet in mandati facultate
 Examinandi super articulis et ideo non potest aliquid addere, nec ab-
 terere formam sibi traditam. et (iuxta dot. ff. qd. ex n. 14) nec
 novos articulos, aut nova interrogatoria potest recipere, na haec om-
 nia coram iudice remittente debent fieri.

Nota qd. huiusmodi compulsoria et remissoria debent remitti ordi-
 narij locum, et eis presentari; et non aliusi vicinis loci. Fontan.
 to. 2. de. 487.

Testes. Singuli. De Universitate admittuntur in pro-
 datione consuetudinis non solvendi decimas
 vel gabellas in favorem universitatis. Ma-
 car. Lib. 3. conc. 1357. no. 60. Tirag. Res inter
 alios acta fol. 4. vers. hinc postremo. sed li-
 mitatur quando vertitur commodum Universi-
 tatis ad si sit singulorum singuli de Universi-
 tate non admittuntur. Quando causa respicere
 videtur utilitatem singulorum vide textum in
 lege Civitatibus in principio Digesti de Legatis
 primo. Farinatus de Test. q. 60. n. 494.

Causa spectat ad Universitatem si proprietas
 et utilitas est Universitatis; si vero proprietas
 sit Universitatis utilitas vero singulorum, tunc
 causa spectat ad singulos non ad Universitatem
 Secus vero si emolumentum poneretur in arca
 communis et non singulorum. Quando agitur de re
 more vel de pascuis in quibus singuli de Uni-
 versitate signa incidunt vel animalia pas-
 cunt causa spectat ad singulos; ad hoc commo-
 dum pasendi non est mutum considerabile
 nec habent interesse pauperes non habente
 animalia que possunt pascere. si Universitas
 sui pasendi et signandi vendat et pretium

in arca communis reponat causa spectat ad
Universitatem. Farin. a. n.º 498.
Etiam causa spectat ad singulos quando
agitur de lite in qua si Universitas succum-
bere, esset in singulos imponenda collecta
sed si esset in actu an ex succumbentia esset in
singulis imponenda collecta necne tunc causa
non spectat ad singulos. n.º 505.

in causa Universitatis Criminali vel in
Civilis ardua et magna vel ageretur de
magno honore vel Jurisdictione non admi-
tit. Nec Procurator Universitatis et quan-
do omnes de Universitate agerent vel
omnes singulorum constituerent ad agendum
tunc hi qui in mandato procure compre-
hensus est, pro sua Universitate testimo-
nium ferre non possunt. Idem et si cau-
sa est mixta quia intentatur tam nomi-
ne Universitatis quam singulorum. Quod
vertitur commodum Universitatis et sic sine
gulari illius non sunt omnia exceptione ma-
giori et dictum omnis ex alijs suppletur vel
ex numero episcoporum; ad quando vertitur
commodum singulorum tunc numerus sine
probis non supplet. Vbi supra.

Testes de Universitate admittuntur in pro-
batione & confirmacione. n.º 487.

Loze. de iur. un. p.º 2. c. 1. ex n.º 78. ut indistincte quidam in posse probari vi-
di per illos de Universitate ut electiones et alia que sunt secreta; et inter ipsos tan-
tum de Universitate et tunc testes de Universitate et idoneus testis pro illa viz. I.
Commun. (A. Regu. et postea d. h. Regu. Loze. et Farin.

Testes. Remissoria conceditur si peratur ex iusta causa, scilicet per iniuria, vel per calumniam. Etiam denegatur qd. testes sunt suspecti de subornatione, ut si testes illius loci consueverint decerare. Par. in. q. 77. n. et n. 50. erit iusta causa denegandi remissoriam, qd. dicitur loci, ubi testes sunt examinandi, et valde omnino producenti, et inimici illius contra quem producantur = et n. 55. In causa civili ardua, que cum equiparatur Criminali, non conceditur Remissoria -

Et n. 123. qd. si, cui remittitur testimonium examen, potest suspectus allegari et?

Testes impertinentes in hoc Regno admittuntur per for. 36. de testib. Contrarium est de iure communi sequer. in grae. rub. 12. n. 12. et forte doctrina a legiorum sententia id procedere etiam qd. adit statuta. V. Affin. in grae. §. 74. c. q. n. 1. 2. et 3. et §. 19. V. Leo. to. 3. dec. 33. Nisi sit testis omnino impertinens Curtus de iud. cons. 70. Par. cons. 97. n. 136. lib. 1. Roland. cons. 34. n. 14. lib. 3. Scac. de iudic. lib. 2. c. 7. n. 93.

Testes perire ituri ad testimonium ferendum, debent ire triumphales ex ingenio producentis. V. qua fert, pluribus DD. citati Narbone tom. lib. 2. tit. 11. ad l. 37. gl. 3. per tota, et haec adaptari possunt dispositioni fori. de testib.

Testes in grauidicialibus videtur convenire l. gravat. f. n. rat. hab. l. qui vau. §. veter. de test. l. plurimam. §. iuribus. de procurator. furd. cons. 45. n. 45. ubi citat Firag. de retr. conuag. §. 1. gl. 9. n. 146.

Tempora iuris. I. ubi tribuitur et ut ius condemunt l. 2. §. 5. et §. de orig. iur. l. 11. in d. ubi de reg. de legib. l. 38. circa §. de rei vind. l. 1. de priv. delie. et ab hoc genere condendi, iura proveniunt omni iuris regula, et ideo dicitur tit. de reg. iur. antiqui. et quasi ex illo constituitur iuris modo descendens Constitutio prudentum vocatur Regula l. 13. §. 1. de lib. et posth. l. 12. §. 2. de leg. 1. l. 21. §. de funt. et ser. cor. et haec tractans prudentia dicit ius civile ind. l. 2. §. 5. Ex eo qd. haec pars iuris inducitur fuit post leges 12. tab. ad eas interpretationes ante novam legem, et constitutionem Principum, atq. ante Praet. rub. edita, et ideo varijs nominibus appellatur: ius civile: ius iuris prudentia: ius antiquum: antiquitas: vetustas: antea: olim et. §. erat olim. int. de donat. §. responsa §. de iur. nat. §. si. quib. ex cau. max. n. lic. §. si. de ad. ost. §. 1. per quos peti. eius ad. §. 1. de testam. §. sed olim. 3. §. optio. 23. §. iuribus 25. §. institutus 28. §. antea 34. §. p. om. 36. de legat. l. 1. §. si. si a par. qui max. et similiter l. ubi qui illas leges per interpretationem introduxerunt vocantur Veteres d. §. erat olim. §. inter. §. sed neque hanc. d. de oblig. que ex delie. prin. int. quib. mod. tut. fin. §. furive 2. de v. sc. l. 3. §. si re. et reg. de ad. §. 1. illa int. 32. de her. int. l. antiqui 3. si par. har. pet. ideo constitutiones Principum dicuntur introduce post vetustas leges §. si. de mil. test. d. §. furive. §. ut vetustas. de hered. que ab intet. et nomine vetustatis hac iura etiam intelligunt. Et qd. nomine vetustatis significari vult l. 12. tab. n. dicit antiquitas

vel veritas simpliciter, set ita: Antiqua Lex 12. tab. ut in §. ad equites. mlti
de hered. lib. vel sic: Olim lege 12. tab. prim. int. ad falcid. vel: primis
temporibus prim. int. de fidei. hered. Orz. lib. 2. c. 14. n. 9. et lib. 1. c. 1. n.
3. Media iurigrudentia dicitur que fuit statim post 12. tab. usq. ad constit. Prin-
cipis ex interpretat. prudentis - Orz. lib. 1. c. 9. n. 15. quod expresse dicit in
§. ceterum 3. delict. agrar. succul.

Ex his infero, q. col. 1ta temporis decemviri lege perierunt a fraci, ea q. in decem
tab. eboris scripserunt, et adidissent duas 1. 2. §. 4. de orig. iur. quib. immedia-
te successit interpretatio prudentis 1. 2. §. 5. cum Plebiscita, Seta, Magistratus
et Pratorum edita essent ante Principis constitutiones d. 1. 2. §. 8. 9. 10. 11. sequit
q. adhuc tempore Medie iurigrudentie, introducta fuerunt Plebiscita, Seta, Ma-
gistratus edita, et huius Pratorum, scilicet postquam talis ius ceperat interpretatio
Prudentis, sed adhuc eo tempore quo recte media iurigrudentia dicebatur.

Testamento in iudicatio omnium aliumque mag. solemnitate, ut si n. ad
lib. numerum testiu, si n. sint rogati, an salte in foro concuuntur sit obligari
heredi ab intestato ad restituenda hereditate heredi scripto, et ad legata prestan-
da, si ei de voluntate testatoris contat. Nunt. Soto de iur. q. 5. Clar. 3. cent. 9.
go. Covar. inc. cu. esset de test. - aiunt obligari sub. Inst. de iur. trac. 2. diff.
81. Vaquez de succ. exat. §. 1. n. 23. et de iur. de succ. prop. §. 3. n. 3. Tulden. §. de
test. n. 8. Christm. vol. 2. dec. 34. Mant. de cony. lib. 2. tit. 14. A. V. int. ad §.
3. de test. inf. et q. subit naturali obligatio probat. ex 1. 2. §. de fidei. l. cu.
84. §. 1. de test. mil. l. 5. §. si quis. 15. de con. inter. §. ult. de fidei. her. l. si. §. ed.
ut apud velatos.

De his tex. in c. velant 11. de testam. q. valeat test. duorum ^{trium} testiu ad pias cau-
sas in pias gmulatibus et observanda. Mant. de conie. lib. 6. tit. 3. n. 4. Tray. de
prim. q. cau. c. 1. Atamen disputantij gratia tentari potest observanda esse totam
iudic. lectionibus tantum, et in illis Provinciis que sunt in temporalis iurisdictione
Rom. Pontificij, ut de c. cu. esset. eod. Rich. ad §. 1. de testam. n. 19. et 20.

Test. factu coram Principe absq. alio teherale 1. omnium. 19. §. de testam. n. ad Popu-
ly omne imperium in Principe transulerit, antea valebat test. factu coram Populo,
scilicet Calari comitij. Sed quomodo in pias hoc augiamus V. Pub. ind. §. a
n. 27. cu. plurib.

et de test. tempore ptefacto V. eunde Pub. n. 33. Sail. 2. off. 118. Alins. 1. off. 96.
Clar. §. test. q. 56. n. 3. Christm. vol. 4. dec. 6. n. 5.

De test. in alia Pro-
vincia.

An test. iuxta alium loci consuetudinem factu valeat in alia Provincia ubi maior
solemnitas requireret. Sunt qui distinguunt valere test. quoad mobilia, et nomi-
na, non quoad immobilia, in quib. ius loci ubi res sita est, observabit. Christm
vol. 2. dec. 34. et 5. Sed contraria est opinio, q. indistincte valeat test. Viv. 1. op.

36. Covar. 2. de spons. §. 7. n. 8. Jovoz in de testam. n. 22. Guid. Pap. de c. 262. Vin. ad §. fi. int. de testam. n. 5. Thesaur. 2. qq. for. 8. Minus. 5. obs. 19. et 20. Gail. 2. obs. 123. V. Jov. ad L. 8. Taur.

Ubi debent intervenire rogari intto. L. 21. §. penul. de testam. et L. 22. Cod. ut sit sollemnitatis intrinseca n. graumit, etsi seribat: quibus testibus inscribitis, nisi additum sit: et cetera, aut notarium nominatim faciat mentionem rogationis. Vin. de q. verb. testi. tal. intto. Farin. lib. 2. de test. tit. 6. Bay. lib. 2. de hucy. §. 23. n. 53. Vin. ad §. 3. de testam. n. 6. Graius §. testamentus q. 58. Mantri. de Coniect. 2. tit. 11.

Legatarij possunt esse testes intto. §. 11. de testam. Ordini. L. 12. de reb. dub. Jure Castell. etiam possunt esse testes, et nil minus cum septem testes requirantur. Plus est q. procedit de iure Aragonum (sicut Rich. ad §. 2. de test. ord.) ubi duo testes sufficiunt ad testamentum, et nilominus Legatarij admittit ad testimonium, na id non oritur ex pluralitate testium, sed ex alij rationib, ut Gregor. in L. 11. tit. 1. part. 6. Maricco gl. 8. n. 16. in L. 1. tit. 4. lib. 5. recip. Portole ad Polin. 4. q. §. testamentum. n. 9. contra Tellus et alios. De iure Castell. procedit sive testis fiat inscriptis, si ve sit numerationis Maric. d. gl. 8. n. 10. et seq.

Difficiliter assignat ratio cur Legatarij possint esse testes, ut videtur et in Pring. et Vin. ad L. §. 11. et existimo (in meum fallitur iudicium) hanc rem fuisse dubiam, ambagibus plenam, ^{non est} tempore iudij iurisperdentes, et probo ex d. L. 14. de reb. dub. ubi: Probatur vtile esse legatarij (sicut relictus testis) quod Pomponius verum esse existimat et. quod verum esse existimo. 1.º nam verb. quitas denotat varias opinionis et horum, ut est certum. 2.º na Pomponius existimat: q. contraria opinio, si non veritate, saltem aliqua probabilitate nitetur. 3.º na Prax. trianus ait: verum esse existimo, est et non esset qui sequerentur contrarium non existimant loquerentur existimo, sed eis fiducia diceret verum est. 4.º nam Maricam adducit auctoritate Trebatij, et Pomponij, et si hęc opinio fuisset certa, et indubia, Trebatianus in compilatione sua ad quid prolixo auctoritate Trebat. et Pompon. referret: ut in re clara et aperta sufficeret Maricani iudicium.

Ratio que solet assignari q. intto. calari committij mulieres n. habebant supra in, et sic ducto hoc origine, postea testes esse non poterant, conuenit q. secundum hanc rationem etiam n. poterant fuerunt. Calari committij, et nihilominus postea possunt facere. Ex pluribus rationib, inadequatis, que saltem congruunt, et singula non sufficerent, conspicienda est ratio ut mulieres nequeant esse testes. Et eodem modo ex pluribus rationib, coniunctis concludendum Legatariis testes esse posse.

Testator indubio creditus semper servasse conformare legi municipali loci ubi fecit testamentum. Menoch. lib. 4. praesum. 78. n. 32. et 33. et probat in Mantri. p. 2.

sua patris de voluisse conformare cum Mantua et Pongr. Infar. de sublt. q. 406. n. 27. Leo
dec. 80. n. 4. D. Sent. 1570. in fav. D. Joan. Maca & Callon. quae refert
Leo.

Traditio. de fide et auctoritate traditionum Celsianarum V. Grog. in glunig in c. 1. de
Comput. n. 10.

Togati glunigi qui postquam fuerunt Legi Comitiarii, propter publica utilitate ad
vite docendos in scholis missi fuerunt redire, et simul Cattedra Professoris Emi-
tari obtinuerunt. Nomen ab Hicci de Niza in oratione habita in Academia
Neapolitana, quae est in pr. libri var. refert.

Tribonianus. V. gulchrum, factumq. iudicium de Eulimiano, et Triboniano,
in somno D. Joanni Ramo in Triboniano lib. 1 = pag. 15. sit de offult.
Gualdum Urbi artificis amicum pallido inter Barbaram, et Auctum ta-
bellionis publicos sedere, et velocissimis notis, litterisve illiteratissimis singula
interpretum conentant, ne dum transeribant. =

pag. 17. sub persona H. Fabri: Et verum et nobis datur integra eorum volumi-
na, in Comitis per Praetorem Urbanum publice combuisse, trucidaverunt
togati vultures legalem scientiam, meliorem Artium Praemium; nascentur de-
mus legali scientia, hoc Chartarum ambusta rogo optimi posteriori litera-
turae penitus purissime plumata, hae tunc erit altera ad illa.

pag. 24. Neqha, vocat aliquis Fabon, et utrumque sit ista mensura - Nigilitero
ad higit. prin. inst. de U. D. = sicutum a furus §. 1. inst. de fut. = cautela pro cautione
si debitori. de iudi. = et repetitum verbum quatenus, et sequenti - nequidem
et neque §. quod autem. inst. de cap. min. et de s. l. Tertul.

pag. 28. Tribonianus fuit mansuetus, et lenis, qui Theodora plangit (Procop.
in anecdot. Armeni de pecti Franc. lib. 2. c. 5.) scemica aboliti praei legibus (l. 1.
C. de Senat. l. 7. C. de iust. nuy. l. imperiali 23. C. de nuy. nou. 89. c. 15. nou. 117. c. 6.)
lyuta vxore, eius flagitia, obedientibus animo tulerit peccato et placido, qui eius
suam inmodice, uno immaniter lunatager miserit (Procop. lib. 4. c. 31) Venetis
vincensibus, qui eius pelleris blandimentis affinis ad feminarum fauorem nona
induxerit pleras, et sine inuicissimis l. vlt. C. qui pot. impign. l. vn. C. de rei vpon.
act. l. 4. C. de lib. pot. = nihil facente ipso tribon. nou. 8. apud se cogitans, nisi
patriem Comiti adsumens coniugem
in fine libri 1. ad huc sent. Paginiani cui adhaerunt Domit. Vg. et Paulus Adolfo
vri

J.

Tibi. Sub aut. P. Mell. liborn. Conventibus Gabriele Moiseo, et Cipriano
 Moza concessa fuit dilatio decem dierum ad testes producendos Moiseo 16. oct. 1668.
 qui iuraverunt 23. eorumdem; sed die 26. fuerunt dicta nullitates contra promi-
 sionem de recipiendis, que confirmata fuit, regulis nullitatis 14. novemb. et
 testes fuerunt recepti cum iuramento praestito die 23. = sed Moza petijt 17. Maij 69
 declarari nullitas, et acerrime testes iurare, et postea pendente termino ad nul-
 litates dicendas, quo pendente ad appellandum vel ad nullitates dicendas nihil est
 innovandum, q. paria sunt appellatum, vel intra terminum ad appellandum c. non
 solum de appell. in b. gl. in l. ex inducium ff. de accusat. Asi in praesi §. 31. l. 2.
 l. in. 3. Lancel. de accusat. 2. q. c. 11. Con. pract. n. 6.
 Deo Moiseo faciunt adducta à Lancel. ibi sup. n. 30. Ut limitat regulam dicens
 non procedere in sent. interlocutoria, nam gesta post eam intra terminum
 regulariter non sunt attentata, et interim iudex poterit in causa procedere.

Testes nequeunt recipi lapsu dilationis et post conclusum in causa for. 38. et 42.
 de testi. Farin. de testi. q. 75. n. 257. Sae. de iudi. lib. 2. c. 8. de b. 1. n. 16. Ad
 in concomitantiam instrumentorum in n. Regno, possunt usq. ad sent. produ-
 ci for. 34. et 38. de testi. for. 49. an. 1604. l. servus de testi. l. certi conditio.
 §. quoniam de condi. in d. reb. vend. Peregr. ac. 146. ex n. 12. Frang. dec. 631.
 Fontan. dec. 371. n. 22 = Quod sit materia concomitantia iudicium veritatis,
 nam alij volunt dici quatenus respicit fidem et solemnitatem instru-
 menti Peregr. ibi prox. n. 13. et alij à Fontan. ex n. 18. = Alij tenent ea
 fore quatenus ad materiam contentam in instrumento Frang. ibi sup.
 Affl. dec. 271. Curand. de testi. p. 4. n. 50. Fab. vul. tit. de testi. dif. §. lib.
 4. tit. 15. Et sic dec. in R. A. V. referente Tarrega 29. Ianuar. 1629. inhu.
 Comiti del Real 2. eius fratrem Comitem de Villamonte in processu tenente
 opidi de Sarragoja, ubi Comiti del Real concessa fuit terminus 15. dierum post
 conclusum in causa, et lapsu dilationis ad producendos testes, tam in materia
 comitante solemnitatem instrumenti non sit exhibitae, que contenta in lo.

Tortura. De no frangente brachium ad torturam effugiendam, vel de abstin-
 dente linguam, an habeatur confessio? Baptista dec. 44. n. 13. et 14. ut
 Bonif. de vital. trac. de malefic. tit. de inquisit. et Carrere in prax. crim. in
 mat. a. tortura §. tertium iudicium. n. 43. affirmatiuam tenent = Cabal.
 lay. 213. cum moderamine, hoc est, si non deprehensus fuit in maleficio,
 ita ut illud nequeat negare, alia scilicet, et tunc inuenit omni probandi
 hoc fuisse, ne aliter fieri faceret -

era vicino del lugar
 del delito, gel más ve-
 zino que es N. lade
 nell §. vna en un ap^{to}
 en la entrada del cont^o
 §. de unalem proximo
 al lugar del delito.

N. Toria §. 10 el trueno stando confirmayer. ^{ingarte dilatare q. verbo q. q. si nilo vno, ni pte}
 Q. de gona §. N. llejo adonde graue P. g. en su presencia, y tambien de otros dos
 §. son A. B. dixo §. vno §. vno donde vno un eloperato y se fue. Vtrum
 N. sit torquend vel tanquam verosimiliter informatu, vel tanquam varius
 et vacillat. Tanquam verosimiliter est. nequit torqueri, l. vna 16. §. testu.
 de quest. Testes torquendi non sunt conuincendi mendaci, aut veritati graue
 nisi cum facto interuenisse dicantur. 2. nam sufficit ut torquendus q. alio conuincatur
 de mendacio ab alio alio teste, dummodo eo sit dignior. in plurib. Farin. de test.
 q. 79. n. 21. si vero sit indignior parte testis fugis, et examinat 2. eum,
 et frangit dictum confunditur Farin. d. n. 21. = 3. na ut torqueant sufficit
 q. conuincantur per alios testes de extrajudiciali confessione, na presumunt fide ve-
 ritatem, et ad occultare Farin. n. 22. et q. 66. n. 106. vbi leges voluit con-
 fessionem extrajudicialem requiri ad hoc cum iuramento: q. id non prouidit q. 30
 testi singularis non probat, propterea q. alij duo testes A. et B. fuerunt pte
 et negant ad audiuisse ab N. I
 iuxta bacard. ad Clar. §. si. q. 28. n. 30. sufficit de testimonij ad faciendum
 testem torqueri q. dicit fuisse presentes =
 Tanquam vniuus licet possit torqueri Farin. in prax. tamen
 hoc iuxta Magard. de prob. v. vniuus n. et Menoc. de prax. tamen
 procedit in facto successiuo, non in momentaneo, na vniuus te-
 netur scire onera vniuus in habentib. tractum successiuum.
 sed hec omnia hec procedant singula, conuincta iurant ut N. carbonell
 torquatur, et sic decisit sub aud. P. Mathen die 29. oct. 1578. prax. in
 in crimine tam graui lase, malet. in 2. cap. = et difficultate probationis,
 sed teste negatiuus et tibi in quatione de lo habita dicto die.
 vniuus in loco delicti habet presumptionem contra se. l. 1. §. quid ego. et hoc autem.
 ad filiam. cum est p. vniuus in loco propinquo arg. l. ad h. §. de vna
 pub. l. per. §. 1. de fluminib. Farin. q. 52. Leo. dec. 125. ex n. 18.

J. de. una causa de ghyro & Vienta hoc per minor contra Po. Foues, got dicta
 testificata et post conclusum in causis. Vt notat, quod una probatoria in 19. l. 19.
 contra capitulo l. vel p. articulum una confessio extrajudicial de res de p. la
 Specia et ghyro, et null. 2. una obsecro contra in testis. In utroque articulo si proce-
 dia la retributio in integrum, na quamvis deus volat retributio in quacumque p. te
 litis, non idem in actore in criminalibus D. Matheu de res. c. 8. §. 6. n. 24. sed
 difficultas videtur in actore minori, quae indicat relinquit D. Matheu.
 fort. od. de test. p. 2. q. 89. art. 3. n. 21. ait communis opinio est q. minor
 non retribuitur aduersus ommissa accusationem vel iniuriam prosecutionem l. au-
 xilium. de minor. l. sepulchri violati ff. de sepul. vult. q. retributio non conceditur
 in necem alterius = et n. 24. nec ad huc sicut retribuitur in panam unum executionis
 nibus post prescriptionem decursam = n. 32. ait hoc procedere q. p. actum re-
 tributio ad vindictam et ita intelligit l. l. auxilium, deus si petatur ad retri-
 butionem damni Vt in parte q. de retribuitur, in damno dabo q. deterioratio
 retribuitur = l. 1. §. accusationem ad Inquil.
 de. p. 2. q. 65. n. 51. et 52. communis est q. minor retribuitur in civilibus ad pro-
 duendo in nos testes post dicta testificata et publicationem processus, q. proce-
 dit si clare constat q. nulla est falsificatio; sed si de neutro constat et filius
 in dubio, retribuitur na n. proximum dolo fecisse, sed ex imprudentia et
 fragilitate; et retribuitur aduersus dolum de quibus q. d. damnum inminuit
 et presentis = et n. 66. ait hoc non procedit q. p. minor vellet examina-
 re testes ad probanda crimina aduersus opposita.
 In crim. de test. q. 75. n. 450. in criminalibus et ad offensionem minor accusari non
 potest post publicationem testis examinare in pluribus q. 3. c. 1. n. 6.
 Pericia ad l. si iuratum. §. de in iury. vel. verb. l. 1. n. 18. Minor qui intra annum
 negit actione iniuriarum, non retribuitur. l. 38. de minor. reddi rationes l. huius q.
 actio iniuriarum vindictam continet. Pericia novam rationem adducit, q. iniu-
 riarum actio in bonis nobis est non dicitur. l. 2. §. l. mancipium. de col. bon. l. si
 cum §. qui iniur. si quis iudex. unde in in bonis non sit, nec diminutione patri-
 monij patet, non retribuitur = et n. 19. Mulier deflorata transiit intra annum
 dicitur q. defloratum, si minor est retribuitur, nam damnum et dispendium passa
 est ob virginitari castram, qua estimatur, ut retribuitur mancipio, si fugiatur.
 est, damnum praestatur venditori l. 23. de ed. ed. = l. ex empto §. si quis vir.
 q. de act. emp. l. de contr. emp. ay. l. tenetur. §. sed si vas. de
 act. emp. Constat Bar. in p. ap. c. 77. n. 6. Vbi virgini sponte deflorata non datur
 iniuriarum actio, que volenti non fit, sed datur patri ad prosecutionem delinea-
 tionem damni sibi illati, q. ampliorum dorem debet esse praestare. = n. 21. ut
 Bart. Minor ad agendum contra suam actione dicitur, vel quodrupti retribui non
 debet, et quamvis contrarius sent. possit agendi, at tamen in iniuriis a Bart.
 sent. non est recedendum = Notandum Minor vellet agere iniuriarum civiliter, non
 ei concedit actio, nam Vt in actio civiliter et criminaliter ad vindictam da-
 tur = n. 23. Adulterio dignitatis q. civiliter additi et bonorumq. iuratum qua
 inuenit mor per adulterium. l. si. c. de adulter. et n. 25. inf. ait aduersus
 haec de uxori adultera posse manuum agere civiliter sicut a bonorumq. iuratum

per d. l. f. (qua ad se receperunt sicut ad l. do. n. 69) quamvis hi non fuerint con-
testata ut adultera.

Farin. de del. q. 64. n. 229. ait testes singulare probare ~~adulterium~~, stuprum, et indo-
nestam vitam alicuius qd. agit civiliter puta ad privationem dotis, ad irrogandam
infamiam & ex ea tolli sibi immunitatem, sicut qd. agit criminaliter, et ad
puniendum. Ita Farin. de del. crim. q. 136. n. 29.

Siber. Decian. lib. 3. c. 1. n. 6. Duplicitur agit potest de crimine, civiliter scilicet
qd. agit de re familiaris, et ad interese privatum, et criminaliter ad vindictam
publicam l. f. de prin. del. l. f. de part. l. 1. c. qd. civ. act. l. interdum de pub.
iud.

A. Pote ad tit. qd. civil. ac. n. 2. ex omni delicto duplex nascitur iudicium, civile
unus, et aliud criminale. Civile per se non ad vindictam sed ad rem familiarem
et privatam agitur, veluti cum perit actor rem restitui, pena pecuniariam
sibi vel parti laese applicari. Criminale per se agitur ad vindictam, et penam alicui
imponendam = n. 4. posse civile et criminale iudicium posse eod. libello coniungi
et pote si actio civilis et criminale producaturs ex eadem lege. Clar. q. 1. n. 2.

Sos. tit. de appellat. et tit. de iudic. Clar. q. 2. n. 2.

Carpon. q. 2. q. 69. ex n. 44. Vbi goit quinquennium harum ex l. habita cum
actioni de stupro l. 11. §. 4. ff. de adulter. l. 5. §. 28. (cod.) ad hoc magis potest Au-
gusta, na quinquennium praefinitur accusationi criminali de adulterio stupro, non
vero quoad interese patris, et actionem civilem, que satisfactio pro stupro illato
petitur, qua licet respectu rei propriae haberi possit, respectu stupratoris et satisfac-
tio iniuria illata. Unde hu actionis civilem sunt perpetuae, etiam si sint perp.
nale prin. int. de perp. et temp. quod in criminalibus intelligitur usque ad 20.

annos, a nomine exceptis scilicet actio stupri.
Clar. lib. 5. q. 1. n. 2. in pluribus iudicium civile qd. agitur ad commodum privatum;
crimine visus agitur ad commodum publicum tunc potest corporalis, tunc
pecuniaria applicanda esse, et ut communis.

Baron. ad Clar. §. Supra n. 10. Vtra parum dispositioni tenetur cambotare
stuprator, sine seductu a quella, sine illam seductu.

Testis examinatus in summo, parte non citata, debet regi conturbata tunc citata
 parte, ~~et~~ alia non potest, nec proprie dicitur tibi, q^d non recipitur ad probatio-
 nem, sed ad instructionem. Qui ultimo Regem. l. p. c. de accusat. Si te-
 sti ante receptionem decedat, substitutus non probat. Nec test. l. q. c. de testib. ne-
 ideo ibi testes examinati coram Arbitro, quidem faciunt coram iudice ordina-
 rio, et mortui fuerunt, q^d fuerunt accepti coram Arbitro quod tenetur seruare
ius ordinum legitimum, et parte citata. q^d non procedunt in Arbitratore, nisi te-
 stam^o accepti non probarent in alio iudicio. Dicitur tibi mortui, facit
tantummodo quendam leuem presumptionem, et suspicionem quam Bart. vocat
premiu gradum probationis, et leuiti impellit animum iudicis, et velit ma-
gi adhare Uniparti, quam alteri. Nota cor 394. Et quamm contra
q^d testis mortuus non restitu probet fit plurium ad. attamen opinione Nota
locuat, et sequitur Fabru. q. 65. l. n. 129. et 133. Volunt q^d ne facit iudicium,
sed tantummodo quendam leuem presumptionem vel suspicionem. Notu va-
lunt opinionem Nota, et Fabru. ampliatu.

Testis. clausula in inuito parti alteri pro hilo appom solita in cal-
ce libelli ad probandum non solum continet citationem ad recipi-
endos testes, sed etiam ad videndum cor irare, et pari ad-
versa singuli diebus dilationis assistat in curia ad videndum
cor irare, et in aliis processibus antiquis expressum
reperitur, et sic absque alia citatione testes recipiuntur, et no-
tum est in praxi, pro qua l. p. Ripoll ad Legum. rub. 18. n. 24.
Post. obs. 83. a. n. 25. et sic receptam in causa Francisci Jarvis
damnatu ad mortem per locum tenentem fuerit. Prout ob man-
datione ad recidendum et sum solito, nam post denunciationem
ob q^d alia citatione receptu fuit (absq^e ulla citatione ad irran-
duu). Nicolaus Hernandez mandatarius, et executor veiris,
et in causa appellationis (in referentia) sent^a per Ferrera de
Martij 1681. fuit confirmata sent^a iudicis aque nulla Sabita
consideratione hunc gratia nullitari. U^t infra verb. testis

Tester in causis criminalibus, et civilibus ordinis, iure Castellae per iudicem sunt
examinandi, nec potest examen Tabellionis committi; nec etiam
tester recipi a tabellione et postea legi testimonia coram iudice, testes
q. ratum habeant, nam. ex vultu testium, et prolatione verborum
Veritas eruitur. Narbona in l. 42. gl. 1. et 2. lib. 3. tit. 4.

idem in causis de indignitate per legem Castellae, et iudex contra faciem
officio privatur. Narbon. in l. 33. lib. 2. tit. 5. gl. 1. et ait n. g. hanc
privacionem poenam solam specialem est in causis nobilitatis, cum
in ceteris criminalibus civilibus q. ordinis poenam poene 5000. ma.
tabellionum poena; secundi duplicata puniuntur; tertio usq. ad
privacionem, vel maiori pecuniaria.

Narbona n. lo. et cum haec lex poenalis sit respiciatq. personas iudi-
cum, non partium, integra fide adhibenda et testibus per alium
quam iudicem examinatis, nisi aliunde eorum testimonia cla-
dicent. Ardeles, Arsenedo et Abundantio.

foro Valentis examen et nullum in criminalibus, non in civilibus. Narbon.
de reg. c. 10. §. 2. n. 275.

Tabedo in l. 44. tit. 6. lib. 3. pro utraque examinat an examen sine iudi-
ce sit nullum = et n. 14. q. actu receptionis iuramenti cum sit
iurisdictionali committi non potest tabulario, cum iste non habeat i-
urisdictionem.

Tester. Mantua. singul. 270. docet q. faciamus testes contra nos exa-
minatos a iudice interrogari semper, si eo anno confessi sunt;
si sacramentum iudicabili sumperunt, et talia. Q. in multi
locis non praetermittitur, et non abs re, q. si responderint non
fuisse, eis etiam cum iuramento non creditur, ex quo peccant, et
in peccato perjurant. in terminis Ab. in c. 1. in pr. de purg. can.

Tutores si plures sint dati in testamento, et unus decedat, ^{vel n. exequaverit} an qui superest possit solus administrare, et si iudici videtur qd ille solus administrare poterit, ita faciat, si non aliud deierit. Si plures tutores, vel executores testamentorum dati sint, altero absente alius poterit administrare solus absq; alio interveni. *les. th. 2. de. 179.*

Testator quis in dubio non numerarius, sed intestatus, cui aliquis factus opus sit, ut moriatur quis qd status nullis autem ut moriatur intestatus. *Ab. Fab. in spec. Cod. lib. 5. tit. 14. de. 1. n. 5.*

Testati causa excludit causam intestati. *39. f. de adq. her. ex. cap. 2. si quis. 82. f. de her. instit. Si heres institutus fuit Titius, si legitimus heres vendicare nollit hereditatem, hoc vendicante deficit conditio testamenti. Fab. ubi sup. de. 3.*

Testes de auditu probant, praesertim in rebus antiquis, et non requirit qd concurrant duodecim requisita ex cap. licet ex quada. 47. de testif. late *les. lib. 3. de. 8.*

Tutor Celeniaticus cuiusdam laici, si sigilli nomine conveniat, debet coram iudice seculari conveniri, qd a nomine proprio, sed sigilli nomine convenitur, et pr. ex l. quantum. 16. de in sus voc. *Ab. quomodo libertus n. possit convenire patronum sine venia, potest tutor libertus sigilli nomine patronum in sus vocare sine Praetoris permisso. Don Josephus Vela th. 2. disertat. 40.*

Testes si non inveniantur duo inter plures, qui deponant simul de omnibus qualitatibus, sed nonnulli deponant de aliquibus ex eisdem, alij vero de alijs, plena et sufficiens erit probatio; nec precise requiritur qd unusquisq; testis deponat de omnibus qualitatibus, *les. th. 3. de. 24. n. 42.*

Testis pubes recte potest deponere de his, quae contingeret qd. erat impubes, veluti cum esset decem annorum. *les. th. 3. de. 24. n. 44. et alij. de. dicit qd ad probanda immemorabilia admittet testis 50. annorum, nam qd praesertim requiritur est qd de 40. annis deponat. n. 44.*

Testamentum in for. si. n. d. de testamentis dicitur qd personae quae possunt facere testamentum non possunt aliquid relinquere personis generis, quae non sunt fori Valentis. et sic videbat qd nobiles extranei n. p. institui n. poterant. sed deignati sunt posse. nam in d. foro tantum comprehenduntur Generose personae quae habent opida populata in Regno ad for. Stragonis, et nolebant ut fori Valentis, et secundum illos iudicari. *les. th. 3. de. 39.*

Testamentum si fiat nuncupativum requiruntur quinque testes masculi, et ad id rogati, ut cognoscat testatorum testari voluisse. nam si quis interrogatus quem velit facere heredem, et dicat Caium, non per hoc censetur facere heredem, sed creditur id dixisse se gratiam Caii amittere. et testes deponentes de test. nuncupativo debent esse contestes de tempore, et loco, et etiam debent in cortice verborum concordare, ut si unus dicat qd dixit testator bona mea tibi relinquo; alter qd dixit: te instituo heredem; non

sunt coniectes. ~~testes~~ ^{si} valeat ^{testis} et ad eius formam et solem-
nitatem testes debent esse omnes presentes toto testamento, alij
est nullum; Et sic si septem testes probent dimidiam partem ^{testis}, et
non plus, et alij septem probent aliam dimidiam, tales testes nihil
probant. Et sic testis debet probare totum tenorem testamenti perfectum.
Indubio secundum ^{testis} non debet sustineri, si quamvis id annullaretur,
nihilominus maneret testator, puta si antea aliud condidisset et tamen
tum testator. ^{les} ^{et} ³. ^{dec}.

Testes dicentes contenta in articulo verage non probant; sed si reddant
sufficientem rationem probant. Farin. de test. q. 80. opo. 39. n. 100.

Testamentum. D. Joannes de la Villa lib. 2. quotid. contrav. cap. 18. plura congerit,
et tenet qd ^{testis} potest a pluribus in eadem charta confici. n. 6. Et quot sunt testantes
tot sunt testamenta. n. 7. Et sic unam solemnitatem requirunt, n. duplicata,
n. et si plura sint testamenta, solemnitatis q. uniusq. testante adhibita cen-
sur. n. 8. Testamentum uxoris et mariti, in quo maritus se heredem scripsit propria
manu, non valet respectu testamenti uxoris propter Libonianum, n. maritus
se heredem scripsit propria manu; sed ^{testis} mariti in quo est uxor instituta, valet,
n. ut sint dispositiones distincte utile per inutile n. videtur. n. 11. Maritus et uxor
possunt in uno ^{testis} se invicem instituire; sed si interveniat pactus, aut conventio
n. valet, n. minuit ^{testis} et tamen libertas. n. 13. ^{testis} a duobus factum potest ab altero super-
vivente revocari propria parte, n. duo sunt ^{testis}, ^{testis} sive alter vivat, vel eam de-
cesserit. n. 16. Etiam si coniuges faciant ^{testis} et instituant conuentionem, q. ita
conuenerunt, potest alter revocare, et propria parte valet. Sed ^{testis} non potest
si ambo maioratus instituerent, q. ex scriptura constat q. unus sine alio non in-
stituit, tunc alter n. potest revocare. Sed si maioratus, vel aliud opus quum velin-
quere in ^{testis} per modum, ita ut instituat maioratus, tunc antequam perfectum
valet revocatio. a n. 20. Si coniux dolo alterius indutus fuisse aliquem instituere,
ut postea alter qui dolo fecit possit institutionem revocare, tunc revocaretur
hereditas coniugis dolo induti, a veniens ab intestato. n. 25. Coniux superstes potest
suam dispositionem revocare, nisi defunctus ex hac revocatione deceptus videatur. n. 26.
Si coniuges faciant ^{testis} et ad invicem usufructum legaverint sibi, nihilominus su-
perstevens, qui est fructuarius potest revocare. Et adhuc si unus non revocandi imponeret
et ob id fructus superviventi sint assignati; per perceptionem fructuum, aut hereditatis petiti-
onem, predictus unus non est acceptatum, nec potest fieri irrevocabile ^{testis}. n. 32. Si maritus
testetur ex consensu uxoris, faciatq. maioratum de bonis utriusq. per mortem mariti
confirmat hanc ultimam voluntas, ita ut uxor n. possit revocare, n. per consensum uxoris
veluti contractus fuit celebratus. n. 38. Et ex quo uxor convenit maritus de bonis suis te-
stari, confirmat morte mariti ^{testis} et uxor revocare n. potest. n. 41. Et in quibus casibus
coniux qui accepit usufructum de bonis coniugis, si postea mutaverit ^{testis}, teneatur
fructus perceptos restituere. V. in n. seq. Casillo. v. v. p. 7.
C. in l. 3. c. 7. n. 137. v. h. superstes potest mutare.

A propria parte

Testis unus contra producentem pleni probat, sed Limita si testis non super articulo positus per partem, qui eum produxit, sed super interrogatorijs alterius partis, deposuit aliquid bene qd non convenit probat, quod in alij. partij prater articulo, dicitur, non probat pleni contra producentem. V. Limita ut unus testis non probet contra producentem, si alij. testis ab eodem productus sit probatum contrarium, vel alij. qd non sunt adstringit probationi cuiuslibet testis, ut si quis contra alium deponet, convenit amittere litem, etiam si alij. dicit, vel probationis testis superetur, nec convincatur. Cressi obs. 23. q. 8. n. 62. l. 10. 2. tit.

Alia est cautela mente tenenda ut qui produxit testes, si contrarium deponant, protestetur se nolle uti depositionibus illius testis, neq. velle illi fidem adhibere. Et nota qd testem producentem non potest personam illius reprobare, at bene potest illum dictum repellere. Sed si facta publicatione, producentis taceret, et non reprobaret dicta testis, censetur approbare, et ita procedit qd scribit Lud. Rom. consil. 104. in fi. ubi contraria huius facto scribit. In causa appellationis etiam admittit repugantiam productorum in causa appellationis, secus in prima instantia productorum. Marantia in praxi p. 6. de testium repug.

Testamenta habent executionem paratam ex foro s. rub. de ex. r. iud. et privil. 156. Jacobi 2. fol. 76. Et fuit decisum in causa que vertebatur inter D. Gregoriam Armentum ex una et D. Margaritam Pisanam ex altera, repellendol executoris instans in Curia Subernationis virtute legati, et remittendol causam iudici Ordinario, qd testamenta habent paratam executionem coram Ordinario, sed non coram alio iudice.

Tutor intestamento datus, legatum sibi in eodem testamento relictum amittit, si non vult subire onus tutelae l. 3. de iur. patronag. l. Nerunius 35. §. velle l. ex. de execut. tutor. Castillo lib. 5. contraven. c. 64. n. 6. et 7. V. late futuror. de iud. q. 1. cap. 22. et art. n. 12. q. 1. i.

Testes. Iudex vel tabellus ex officio debent interrogare testes super generalis huius scilicet an sint consanguinei, Amici, inimici qd. et sic hoc non solum procedit de testib, sed etiam de iure. Mo. la in l. imporio tit. 11. n. 36. et 37.

Testes. Regula: testes alij inhabiles admittit infirmitas qd per alia veritas haberi n. potest, pro- quini, qd componantur cedit qd ex natura facti, delicti, seu negotij verisimiliter facta habita, et actu, alij interve- di oneris tutelae vel de nire non potuerunt; alia secus qd. hinc ex accidenti contingat qd alij testes non adferunt, tamen impotentia verisimiliter plures haberi poterunt, et sic n. dicit tunc per alios haberi non posse veritatem, imo ex natura negotij, per alios potuit veritas impotentia haberi, sicut aliter accidit cap. si. de testib. cog. et ibi Abbas. Felin. in c. de cetero. col. 2. de testib. Ideo qui vitabiliter testis producit, et dicit alios repelli n. posse, nec aliter veritatem haberi posse, illud probare tenetur, alioquin semper qui possit producere inhabi- les. Joannes Nicolaus Arretanus in notis ad Merat. de praesumptionib. ref. 1. p. 100. n. 1.

qui legatus est relictus sit consanguineus testis n. admittit legatum magis respectu facti.

Testium publicatio si committat de iure communi non reddit processum nullum, nisi pars petierit publicationem, et a denegatione illius appellaverit. de iure fabelle de substantia requirit publicatio ex L. i. tit. 8. lib. 4. recog. ibi: hec ha publicatio delo testij. quae verba ad sine ablativi absoluti conditionem inducunt. L. acceptatione de cond. et dem. Paz in graxi to. 1. 8. temp. n. 135.

Testis. Videtur, quod in iudicio non requiruntur, ^{pari} ~~testes~~ licentur ad videndum iurare te- lic. collect. 844. 247. Ita, non sufficit, quod in scriptura nominatum in iudicio est: aliter est. Gratian. to. 4. cap. part. 5. non. ubi 138. n. 26. et 17. tamen.

et etiam ex eo quod pars petierit interrogatoria, non requiritur alia citatio, nisi sit sic ad eius notitiam pervenisse, ut ex interrogatorum positione probatur. Po- tis de manus. obs. 91. et melius obs. 84. per totam. ubi plures adfert limitationes. De hac re V. Rot. apud Farin. to. 2. dec. 345. et to. 1. dec. 259. Paz in graxi. to. 1. p. 1. n. 54.

Testis instrumentarius reprobandus instrumentum, facit illius fidem vacilla- re, nisi pro instrumento concurrant alia ad iudicia. Nota apud Farin. p. 1. dec. 251. n. 2. et citat Gabriel. de testib. concl. 1. n. 62.

Tironu militu. V. verb. gena.

Testamentum inter necium. Deest apud saluum testamentum, propter quod ut hereditas ex eo adquiri possit, dominus fuerat occisus. Et datur actio inter necium in eum qui saluum testamentum fecerat, et hominem occiderat. de inter necium act. fit mentio in L. 14. C. Th. de accusat. V. Gotsch. ind. l. Curac. 1. obs. 2. Fit in voce: inter necium. iudic. lib. 5. c. 26.

Theologi. Melior canus de locis Theologorum lib. 8. cap. 6. in fi. ait: Atque utinam Theologi, qui iuris canonici sunt pontificis yna- ri, vel ta decernendo conscientis casibus abstinere, ne imperiti nisi haberentur, cum de his nunquam responderent ut Majistri, que nunquam ut discipuli didicerunt, vel certe ea essent modesta, graditi, et ungerito. Consulere, ne dominando de serui proprio responderent. Quod si decere vellemus in quot errores Theologi nonnulli, ob iuris pontificis ignorantiam incurrerint, facillimum quidem esset, nisi esset longum, et alio modo nostra properaret. Subiamus ut- tur id quod positum est, iuris canonici doctrinam Theologi esse valde necessariam, eo vel maxime quod Summi Pontificis, et Conciliorum

284

liberitas - que huius doctrinae voluminibus continetur, Theologiae
argumenta subministrat propria theologiae facultati: ut abun-
de dubium ante libri demonstrationem sit.

Inter nuptias effectus pro pupillo, etiam in causa Lucanus per procuratorem.
Fam. Etell. q. Co. n. 272. et ~~inter~~ hanc adstruam. ~~Inter~~ ^{idcirco} ~~inter~~
in causa petitionis pupilli a Masamagrel. Inter O. Januar. de Perello,
et Frullam Boit pupillum, pro qua N. Avonue eius tutor fuit testis
pro pupillo, et publicari attestacionibus O. Januaribus ubi accipit: tu-
toris perijet illam ^{causam} ~~causam~~ in regesto, ita decidit ~~inter~~ ^{inter} O. Bal-
te. Ancho di 15. Junij 1623. Acc. Balte. hanc nos. = ita in
observat. diti Ancho verb. tutor. fol. 480. p. 2.

Theologi. Pater Joannes Mariana de tractatu de Spectaculo
cap. 20. fol. 180. col. 2. Multa in omnibus nationibus in-
gignuntur crimina, praesertim de Patroni alime sicata ratio-
ne fallaces Viri Theologi, quorum quanta sepe sit libertas
pronunciandi, quanta quibusdam cupiditatis Populo placendi
Scimus omnes: et est miserum neque non posse, quod quidem
confiteri, quo magna est nostri Ordinis calamitas, nihil esse
tam absonum quod a Theologo aliquo non defendatur.

Tridentinum. Pius 4. inhibet ne quis audeat super decretis C. Trid. quicquam
quorum nomine etiam sub pretextu maiori corroboracione aut exclusionis
habere, interpretari, aut quocumque modo edere Commentarios gloriosae ad-
notationis, aut scholia, et interpretationem dubiorum super decretis Concilij
convenientium sibi, ac sedi solo reservavit, et inhibet innotis sub excommu-
nicacionis pena et decretis irritanti. Unde ait Fam. ad C. cum venissent
de iudi. n. 57. gloriam eandem a J. C. Hispano idiomate ad internum
Corpo Concilij damnatam, et S. Congreg. declaravit huiusmodi ~~inter~~
in excommunicationem = et n. 58. quod S. Congreg. de mandato Gregorij
15. dedit revocationem Aug. Barbara ad Frid. q. in eis simpliciter et in-

interpretatio in aliorum sensu. iudici horum prohibitorum esse adicienda
non fuerunt adiecta. A. n. 61. cum vixit sum. Primum est cla-
borata 7. anni decretum et finita anni 1593. et in ea missi iuxta
Concilia Florentinum, et Tridentinum, tamen non sunt opus scribatur
nam cum Tridentini decreta in eo inserta in Corpore iuris Canonici
sunt redacta negandum non erant qd iurisperiti liceret eis applicare
gloriam, et Commentarios, ut facta sunt praedictis compilationibus,
qd aduersarij ex diametro velate Pij 4. Constitutioni. Plura ad-
sunt de simili interpretatione Faynan. ibi.

Tres apochae probant solutionem annorum retro elapsum fol. 40. de iure iurist.
L. quicumq. 3. C. de apochis publicis lib. 10. Videndi plures apud Sueltes cont. 66.
Amay. ind. l. 3. Vranzo c. 37. Sed requiritur qd tres apochae sin triuim an-
norum coherendum (alio vna apocha licet continet solutionem triuim an-
norum non sufficit Bellua in §. Lex Regni 41. n. 42. et 43. omnino ab-
Amaya, et Vranzo) hoc est qd tres solutiones, seu apochae sint ultimae, et im-
mediate coherentes temporis liti iuxta, et ideo ait Amaya n. 10. (Vranzo n. 21.)
nec satis erit si probet de tribus anni continui medio tempore, aut
ante, sed necessarium est coherendum triuim annorum talem esse debere, quae
continua sit, et cohaereat patri Habitu, in quo res in iudicium aut receptatio-
nem deducta. Vranzo a n. 11. contra Amay. tenet qd haec dispositio lo-
cum habeat qd intra novem annos tres solutiones sunt factae, ita ut in
quolibet tertio anno, soluerit totum illud qd pro illis tribus annis debetur
tri, et tres apochae continent solutionem ^{novem} annorum. Idem si solutio-
ne (contra Amayam) fuerit de semetris in semetris in semetris, et trimestri
in trimestre, et de solutione in singulis dies, nam obtentis solutionibus, seu
tribus apochis continuis, et coherentibus, triuim decem & octo praesumi-
tur retro solutum.

Vranzo n. 19. limita si creditor solutionem receptionem fuerit protestatus sine
preiudicio praeteritarum
n. 20. hoc intelligitur qd tributorum, Canonum, aut pensionum tractores
non consequerentur mutari, nam si probabiliter innotere potuerunt factum
Antecessorum, et ab Antecessoribus fuisse solutum, non praesumitur solutio pra-
teritarum. Cane. 1. c. 14. n. 73. Gratian. c. 716. n. 28. et dec. 152. n. 7. nam
id negligens tributus.

Idem apud Franck. de
135. vide.

- 1720 n. 22. presumptio l. 3. nocet recipienti tunc solutione, non tertio, ut receptio cessionarij non nocet cedenti. Grat. l. 716. n. 27.
- iv. n. 23. tres solutio debent probari apudis, aut instrumenti publici, aut chirographi recogniti. Nec admittitur debitor ad probationem solutionum per testes. At creditor solum potest probare testibus protestationem interpositam tempore solutionis. Qui recipit solutio debet habere potestatem recipiendi. Canc. l. c. 14. n. 76.
- n. 26. Depositor legitime factum habet vim solutionis, sed si in actu protestationis eundem deponit creditor protestatur, non operatur effectum solutionis.
- n. 31. Similiter debitor qui per triennium sicut presumitur solisse ingratorum ex aliqua gravi obligatione, et remaneret in solvenda obligatus ad eandem solutionem in creditoris favorem, cum pluribus Q. d. Anaya n. 34. et 49.

Testem in iudicio 2° l. ubi condit, vel ubi bene sunt fita? Som. in l. 3. Tau. n. 20. et 5.
 n. 2. J. Barbo. in l. 65. de iudic. a n. 87. Velazc. consult. 182.

Testamentum. Commissio ad testandum

Impensa sequitur ex omnibus bonis, et propter omnibus alij creditoribus l. pen. de religio. ubi dicitur si habent pignora, et ex omni hypotheca, et uxori infra dote. Hodie per l. 30. Tau. Relicti liberi & dicitur tunc de quinto ditionum. et dicitur impensa vulgaris secundum personam qualitatem, et locum communitatem. Et dicitur impensa vulgaris, et quis legentis in infirmitate, et pro nuptiis, et traditum etc. Som. ad d. l. 30. Tau.

l. 31. Tau. Que dicitur & loy no queda, o no quicunq; haerit etc. dan poder actor, y los comissos exce. den, e manda y no queda el comissos haerit heredero, ni mejoría de l. 30. ni de l. 50. ni de heredero, e ninguno hijo, o descendte. ni substituciones vulgares, pupilar, ni exemplares, ni otra substituciones, ni son Tutor a ninguno hijo, o descendte. Salvo si dize el poder especialmte. y alguna de las cosas dichas en esta manera, nombrando el y da el poder por su nombre a quien manda y el comissos haya heredero, y engrando alas otras cosas, señalando como le da el poder. Som. ubi: captatoria Que receptoria est voluntaria et in alienam committit arbitrium l. illa in l. 31. l. captatoria. et seq. Ahar. int. ratio est qd testandi actus est personalissimus, et condat a testanti libero arbitrio.

V.º Castill. 6. contr. c. 156. comp. lib. 2. c. 1. et seq. et l. 24. a n. 1. Molina de prim. lib. 62. c. 20. n. 4. n. 3. Covar. in l. 13. de testam. a n. 13. Hoguez. alleg. 9. p. 2. in l. quomodo. in dec. l. legi. l. i. §

Catillo lib. 2. cor. c. 6. n. 57. et ex n. 59. solum ind. l. 31. requiri
pro forma q̄ testator in commissione exprimat nomen heredis; in ca-
teris omnis rebus, substitutionibus, meliorationibus & sufficit q̄ ab ip̄o ex-
pressionem nomini, commissionem det. et censet meliorationem esse lega-
tum, aut saltem prælegatum, et quosam partem bonorum non hereditari-
orum habere, breves ind. l. 5. tit. 4. lib. 5. n. 12. ^{alt n. 25} *Agua et Montano*

Thesaurus proprie dicitur: pecunie sive rerum rebus, vel substantia deposita, cuius ad extat memoria
 et duo copulative requiruntur. 1. qd. ad extat mem. temporis quoque recordatur thesaurus. 2. qd.
 qd. thesauri omni sunt. V. P. Barb. in l. 6. §. h. fund. sol. matr. in l. vi. §.
 de thesaur. lo. Anon. lib. 3. c. 13. Thesaurus dicitur modo acquirunt quo bona vacante,
 qd. ad vacat, et censet esse in dno deponente, aut herede, sed qd. non potest constare, dicit
 vacare iuxta humanum iudicium et effectum probationis. V. C. de Tort. c. 41. n. 108.

Thesaurus est domus sive in l. §. de thesaur. An thesaurus inveniendus in fundo
 maioribus cedat in utilitate maioribus vel posteris. Mohr. lib. 1. c. 23.
 et qd. maritus in fundo dotali (in l. divor. §. si fund. sol. matr.) constante
 matrimonio pro dimidia parte que dno applicat debet esse apud virum
 constante matrimonio, et pro altera dno applicat. Et ait Mohr. n. 2. qd. quam
 vis maritus tenet dotalem dno sibi, dominium est revocabile atq. post viri
 mortem ad uxorem transferenda, ita revocabilitate postulat ad mari-
 tum, ita ut ad uxorem solus maritus transferat. Et n. 5. qd. mari-
 tus constante matrimonio. Largo modo dicit dno rerum dotalem. Uxor
 etiam constante matrimonio. Verum dotalem etiam dominium, solummodo
 dominium apud duos diversis reputationibus, et magis dominium dicitur
 uxori qua mariti

Vxor. Vidualit. Quidam dedit cognato certa bona contemplatione matrimonij contrahendi cum Virgine, sub conditione, ut si sine liberis decederet, bona ad donatorem revertirent, et q. tantum esset disponere de pensione annua. So. 8. in favorem Vxor, durante eius vita; maritus decedens legavit pensionem. Vxor, si viveret castè, et absque marito, Vxor secundo viro nupsit, et decessit, fuit in ~~decessit~~ ^{decessit} ~~legata~~ ^{legata} s. s. R. C. recte potuisse maritum gravare uxorem. ^{nam in eius arbitrio non potest huc ab aliis sed cui de iure. lib. 1. cap. 1. leg. 1. in l. 6. de legat. 2.} Obf. nam qui facultatem habet eligendi gravare non potest. l. unus ex fam. C. q. de legat. 2. Vltimus debet eligere unum ex familia ad dandum ei fidem comissum, et eum gravare non potest. Sicuti qui habet facultatem eligendi ad maiorem quem voluerit honorare eum non potest, q. dicitur non videtur electus ab electore, sed à testatore facultatem concedente, et maioratus successor non succedit ultimos possessorum, sed fundatori. Molina de Hisp. prim. lib. 2. c. 4. n. 8. l. 6. §. 1. q. cuius dicitur. = Etiam pater gravat substitutum pupillarem necessario debuisse eligere, ac donatarius poterat relinquere legatum si vellet, et iure proprio; ac in alio cap. iur. alieno; hac ratione pater gravat substitutum pupillarem, et si eum non nominat potest gravare ~~substitutum~~ ^{substitutum} succedentes ab intestato pupillo q. eos honorat ad faciendum alius substitutum pupillarem l. 1. §. sciendum. de leg. 3. = Obf. q. d. conditio de veritate servanda est contra bonos mores, et iure Canonico est prohibita. ^{nam in eius arbitrio non potest huc ab aliis sed cui de iure. lib. 1. cap. 1. leg. 1. in l. 6. de legat. 2.} l. 1. §. sciendum. de leg. 3. = Obf. q. d. iure Canonico non est sublatam auctor. cui relictus. C. de indic. vid. tol. Vilegatus relictus uxori à marito si non nupsit, non valet si nubat, nam conditio celibat. si rejicitur in hijs, quæ nondum coniugium contraxerunt, ac in viduis valet, q. honoratus est à secundis nuptijs abstinere. c. fi. 31. q. 1. et ubi 24 nuptijs anima prioris mariti contrahatur. auctor. de nup. §. quæ vero. Et sic dicendum est in isto cap. maritus potuisse honorare uxorem, cum ea iure proprio honorasset, et quo iure Vxor contraxit 2. matrimonium fecit pensiones suas, q. honorata vixerat. Leo. thol. 3. dec. 12.

Vxor tradita iocalia à marito non acquiruntur, q. presumuntur data, et ornatio ad eum incedere, nisi vir fuisse nobilis, et dives, q. tamvis iocalia fuissent summi pretij, dummodo non essent exceptivi; etiam acquiruntur uxori, si probetur animus donandi; et donatio indubio non presumitur, nisi probetur. Leo. thol. 1. dec. 36. si iocalia essent parvi momenti etiam presumuntur donata. Leo. ibi. et Leo. th. 3. dec. 15 =

Vinculum. Ne maioratus.

Vxor si explet, graventim contagione viri debet ab eo alii, nam is tenetur de omnibus bonis. Vxor si explet, graventim contagione viri debet ab eo alii, nam is tenetur de omnibus bonis. Vxor si explet, graventim contagione viri debet ab eo alii, nam is tenetur de omnibus bonis. Vxor si explet, graventim contagione viri debet ab eo alii, nam is tenetur de omnibus bonis.

Vxor si emat rem adhuc cum pecunia viri sibi acquirit de jure Casares; de jure municipali si ve fit de sua, si ve de mariti pecunia acquirit marito for. 3. de don. inter. nisi maritus consenserit, et sibi emat, non sibi acquirit. Si sit dubium, vel non contet an pretium sit de pecunia viri, an uxoris? indubio presumitur viri ad evitanda suspitionem nupsit quædam. l. 5. de donat. inter. Leo. 1. dec. 43.

Venditio. Si res vendita tradita sit emptori, et pretium nondum solutum, et appareat aliqua iura, vel censuaria imposta esse super illare, non tenetur emptor reddere pretium, nisi venditor idoneè caveat. for. 7. de evictionib. Leo. 1. dec. 47. Et venditor non potest petere de pretio cum responsione interesse, nam non dedit rem liberam. Leo. 1. d. 48.

Venditio curia significat cum omnibus rebus, quamvis postea appareant creditores potiores habentes hypothecam, aut generalem, aut specialem obligationem in re vendita non rescindunt venditionem, si fuissent presentes in Regno Valentia, nam in dicta venditione

iam elapsi fuerunt triginta dies, et credentes se opponerent for. 9. et 11. de evi-
 ctionibus. Leo. th. 1. de. 70.

Usura et Lucrum proveniens ex usu ob usum pecunia alicui concessum. I. quod si effecti
 f. de lo. q. cento loco. Leo. th. 1. de. 14. n. 17. Nota qd in aliquo casibus interesse iustum
 Curabit. Coaction. Empti. Usura appellatur improprie, et largo modo, ut in l. Curabit. C. de action. emp. Vnde emptor
 qui accipit res fructiferas, et ad solvit precium, tenetur gratiare usuras ratione fructuum,
 id est interesse iustum. n. 29.

Usura. Tutor, vel curator debet solvere interesse pupillare; sive interesse inter usurij
 usque ad diem majoris aetatis retineri, quia id interesse reputatur in sortem. I. qui
 s. 8. §. ex duob. de ad-
 ministr. tutor. s. 8. §. ex duob. de admimistr. tut. Item dicitur l. si. C. de usura. Vbi quavis usura ex con-
 ventione fiat sortis, earum non gratiantur usura; nam dicta lex fin. intelligitur
 qd usura ex facto deducuntur in sortem, et in nro casu, usura, virtute Legi, epi-
 cumtur sortis, quapropter sunt favorabiles. Olim in l. 2. a. condemnabantur Curato-
 res ad interesse inter usurij usq. ad diem solutionis realis, sed qd post maiorem aetate
 cessat favor minori, tantum usq. ad diem majoris aetatis solvantur. Leo. 1. de. 13.
 Et si heres tutoris, vel curatoris eade tenetur gratiare usuras, quas tutor debebat Leo
 th. 1. de. 15.

Usuras debet gratiare tutor pecunia pupillaris ociosa, vel quas in suos convertit, et
 tutori, vel curatori sex menses unoquoq. annis conceduntur pro novis introi-
 tibus illius anni. Leo. th. 1. de. 16. = Nota de iur. et fac. ign. cont. 1. dist. 24. n. 12.
 ut qd tutor pupilli non potest pecuniam pupillari in alio loco recipere, sed in loco
 ubi sita est pecunia pupilli, nisi sit in loco ubi sita est pecunia pupilli, et in loco
 ubi sita est pecunia pupilli, non potest concedere litteras
 dimisorias ad suscipiendos minore ordinis, neque ad prima tonsuras, excepto ca-
 su in quo laicus expectet a patrono in ecclesiasticis beneficiis provisioni presen-
 tiam, nam poterit dare dimisorias, ut supra congregatio decrevit. Barbosa de Cano-
 nicis, et dignit. cap. fin. n. 118.

Verba sunt intelligenda secundum communem usum loquendi provinciae
 l. cum delatione. §. animam. de fundo instrue. Leo. th. 1. de. 91. n. 7. I. qui de fluminibus
Viduarium. Minor 25. annorum si patrem habeat, ab eius voluntate, et licentia census
 vitalitium sibi imponere, nec in eo pro alio intervenire potest, et si patrem non habe-
 at requiritur consensus duorum consanguineorum proximorum masculorum; for. 63.
 §. in hoc alium minor. de iur. emp. Et si ex parte d. 20. an. ab eis dicta solemnitate
 interveniat contractus est nullus, quod omnes ad de iur. §. si quis. Ne pater si vio-
 larius assumat potest auctoritates dare filis, et intervenire, nam nemo in re propria
 potest gratiare auctoritates. Et ad annullandus contractus ex defectu consanguine-
 orum probandum est minore tempore contractus viduarij habuisse duos consanguineos
 masculos inter, quos potuisset adhibere, nam alii valeret contractus. Leo. th. 1. de. 94.
 Si minor 25. an. principaliter obligatus in hoc contractu, tunc sine dicta solemnitate
 contractus vit. inut. §. quodam omnes, nam si fideiussores manerent obligati, minor
 eis satisfacere teneretur: At si minor fideiussor, non teneretur, sed principaliter obligatus
 teneretur, q. n. militat ratio. Leo. 1. de. 94.

Vicarius intra Episcopi. Vnde Augustinus Barbosa in praxi exigend. pens. lib. 2. voto 74.
 Vicarij non continentur sub familiarium numero, neque ipsorum Vicitatores,
 et Promotores Fideles. Rodericus de Silva de salarij familiarium quest. 11.
 Vbi Barbosa sententia refert tenet, et citat Solorzanus de iur. indiar. lib. 3. c. 8.
 n. 59. et plures alios.

Curabit. Coaction. Empti.
 s. 8. §. ex duob. de ad-
 ministr. tutor. s. 8. §. ex duob. de admimistr. tut.

*
 Autem de re. 1.
 Canoniar. c. 21
 n. 4. Familiariu-
 bert. post. de curae.
 a. c. n. 9. Barbosa
 apud 222. n.

Venditio Curia. Si census, vel aliarum immobilium vendat per Curiam debet subhaberi per tempus 30. dierum, aliter erit nulla, et res mobiles per 10. dies. Sed si pecunia pro debito sic habetur, non offerat creditor, non requirit subhabitio, nec hac recepta quod, ut res, quo pluris fit vendat, et numerus non plus alio nummo valet. Leo. th. 1. dec. 109.

Viduarum causa sunt comitoriales, et si possunt illa iudicia eligere. Leo. th. 1. d. 114. v. verb. compromissus.

Usura pupillares. Tutores, et curatores tenentur de luero cessante, et sic si omiserint petere debita minorum tenentur solvere eorum interese, et etiam interese reddituum bonorum tutela, et ex venditione bonorum mobilium, quae culpa tutoris, vel curatoris vendita non fuerunt. Distinguentur inter nomina debitorum, quae tutor invenit tempore susceptae tutela facta minus idonea, si non fuerunt exacta probanda et per pupillum, tempore susceptae tutela debitorum fuisse idoneos; et inter nomina, quae ipse tutor contraxit, nam in his debet probare nomen tunc contractum fuisse bonum, et in contrahendo diligentiam adhibuisse.

Venditio. Si quis vendat praedium uno, et eodem pretio, dicendo quod habet tot iugera, licet tot non involviant non tenetur supplere, nec pretium minuire, quod intentio partialis fuit referre ad certam speciem, et corpus, non ad mensuram. Si praedium non vendatur simpliciter, sed ad modum, et numerum dicendo quod habet tot iugera, et pro certo pretio quodlibet iugerus, tunc fit et non involviant tenetur supplere. Soma v. th. 2. c. 2. n. 16.

Venditio equo. si tempore venditionis ostenderetur emptori cum sella, freno, vel alio ornamento, omnia videntur vendita, nisi contraria sit loci consuetudo. Soma v. th. 2. c. 2. n. 18.

Vxor facit fructus suos bonorum viri per tenentur a die transacti anni luctus, sed hoc intelligendum, si bona viri commissa dixerit, si ipsa remanserit in possessione bonorum viri, nam si alius accepit possessionem bonorum, et habuit bonam fidem, Vxor tantum faciet fructus a die petitionis, nam possessio non proficit bona fidei. Leo. lib. 2. dec. 122.

Venditio Curia. Si res sit per Curiam alicui locata, et fructus faciat suos ad debiti solutionem, et alteri creditori res per Curiam vendat, per venditionem rescindit locatio. for. 4. de locata. alia de sac. Casar. Leo. d. 126.

vel in omnibus contractibus tacite inest mutuum.

Vidua non solum in mutuo, sed in alij etiam rebus, et contractionibus fit vidua, licet secreto, et gallice, et sub involuero verborum. Borel. ad. Fel. sub. 41. lit. B.

Vxor militis, privilegio fori maxime gaudet, quod licet sic incapax religionis, quia maritus proficit, capax est honoris ex his resultantis, cui vir, et vxor unus corpus, et nam caro efficiantur, et adhuc ut vult Formosinus haec sententia in viduis probatur. Sic de ipso fuit a religionis Montecia. In vno Regno, hoc privilegium non communicatur vxoribus clericorum, nec familiaribus sancti officij, ut satis gaudeant mariti Crespi obs. 55. th. 2. a. n. 54.

Vidua usufructuaria omnium bonorum habet ius praesentandi ad beneficium Ricini. th. 1. dec. 23. f. 28.

Usufructuarius omnium bonorum in quibus sunt fatia, et bona vendant, usufructuarius laudimium percipiet, quod si fructu computat. Arnoldus Vin. ad prin. inst. de usufr.

Vxor heredi relicta revertet vidua, et in casu contraventionis, plures
 sine substituti, quod fructus substitutis vxor potest ad 2a nuptias convolare,
 ita sunt lathaloria in senatu iudicatum. Sicut si aliqui voventur per fidei-
comissum post mortem heredij, si eidem heredi mandetur aliquid a testatore
 et in casu contraventionis aliqui fit vocatus; vocat in casu mortis tenet
exclusus si sequatur contrafactis, nam succedet vocat in casu contra-
ventionis. lancov. 3. th. c. 22. n. 222.

Vidua que ex primo matrimonio filium habet, secundo nubat, si filij dece-
dat intestaty, quiritur an ex q mater secundo nupit, debet filio suc-
cedere, et decisum sunt in R. A. et decisum sunt q sive filij decedat, adhuc ma-
ior, post intra secundo matrimonium, sive antea, q mater succedet in pro-
prietate, q sublatz sunt patz secundo nubentis, ut vero jure Canonico ut
sunt sublatz patz in secunda nuptia affinances, in favore filiorum
primi matrimonij; et sic si ex primo matrimonio extarentaly liberi
non succedent mater. lco. th. 2. dec. 158.

Abolitor, Vidua, que secundo nupit amittit usufructum bonorum primi
mariti, qui usufructus pertinet ad filios, vel ad quoslibet heredes primi ma-
riti; nisi aliud a primo marito est dispositum, ut quamvis nube-
ret usufructum haberet. for. 99. cur. anni 1626. fol. 21. et circa
hanc rem for. 1. et 9. si mulier secundo nup.

Venditio curie, et quolibet venditio judicialis est perfecta nisi pretium deponat ab
emptore, extra judicialis est perfecta si depretio conventus sit. lco. lib. 2. dec. 161.

Venditio curie erit nulla, nisi bona que judicialiter venduntur estimantur, ut
bona justo pretio vendantur, et si usito pretio vendi non possint concedatur pactis
de retro vendendo, sive Carta de gracia, quia dictum pactis est pars pretij et fundit
partem ff. de contrab. emp. Et sunt dictis in R. A. q si bona vendantur per curiam
primo pretio, quod estimata sunt erit venditio nulla, nisi pactis de retro vendendo
supleat pretij defectus. Nec obst. q in venditionis curie habet locus l. 1. de
rescind. vend. et venditio rescindit, et si est nulla rescisione non indiget. na
etia q pro venditio est nulla lex est verbo rescindo ut in l. 1. de fid. et jure
hanc fic. lib. 10. ubi rescisa ide est et declarat pro nulla. lco. th. 2. dec. 172.

Venditio curie erit nulla, et debet de vendendo erit nullus si bona non substantentur
pro ut in for. 10. de curacion. requiritur, id est si bona sint mobilia per decem die, immo-
bilis per 30. et consuetudine requisit et ut addant decem die, qui dicunt gratis, et tan-
quam consuetudo debet observari. Nec credatur substantationem interuisse, nisi ex
processu appareat in actis, na solemnitates extrinseca non parantur, nisi pro betentur;
et si perfecta contat de tali solemnitate tunc transfert onus probandi in adversarium
id est interuisse ad probandum solemnitate non interuisse. Si venditio facta est
unius pretij, na tunc quamvis plura bona vendantur, est una venditio ut in l. 49.
ff. de contrab. emp. Ubi quis emit duos servos, et unus tangit morbosus morbus et
non tenet emptio in alio et quidam bona essent substantata, quidam non, debet
de vendendo est nullus pro toto. Nec obst. utile per inutile et vitari, na hoc non habet
locum in individuis, quale est decretum. lco. th. 2. dec. 173.

Vinguetianus Pater antequam cavere. Leo. th. 1. dec. 39. Et nota quod Pa-
ter qui habet usufructum in bonis adventitij filij non tenetur cavere quando
restitutio est facienda ipsi filio. L. cum oportet. (de bon. qu. lib. ; at vero q. do
restitutio est facienda extraneo veluti cum moritur filij, tunc Pater debet
cavere, q. non militat ratio prohibitionis cautionis inter Patrem et filium.
Fontanella de pactis. th. 1. §. claus. 4. gl. 7. p. 3. n. 65.

Venditio Curie. Substantio debet fieri non in loco ubi inhabitatur executio, sed in
loco ubi sita sunt bona que venduntur. for. 10. de eviction. et etiam venditio
debet fieri in loco ubi bona sita sunt per requisitionem, sive mandatum ad
Judicem illius territorij, nam facilius, et melius vendentes in loco ubi sunt
sita, quam alibi. Et iudex qui facit venditionem bonorum, que sita sunt
in alieno territorio, non potest in possessionem mittere emptorem, nisi re-
scribendo iudici territorij, in quo bona sita sunt Leo. resp. q. Tallada. n.
155. cum seqq.

Vxor mortuo viro retinet augmentum dotis, et prestat cautionem de eo restitu-
endo post mortem. Et haeres mariti non habet electionem, si velit sol-
vare augmentum; vel si noluerit non satisfaciunt vendendo vxori censuale
carriamentum vita vxoris durante. nam si vxor velit, in pecunia q. ei sol-
vendis, q. aliud pro alio, invito creditore, solvi non potest. Exige, nisi augmentum
dotis esset solvendum ex bonis fideicomisso subiectis magna qualitate, nam tunc
censu imponi potest. Ut decisum fuit in R. A. Leo. th. 2. dec. 184.

Venditio. Si in venditione positum sit pactum, ut evictionis nomine non tena-
tur venditor, nihilominus tenetur, q. bona fides non patitur ut emptor rem-
mittat, et venditor pretium retineat. L. emptorem. 12. §. si. ff. de act. empt.
Et ut notat Domulus lib. 13. com. cap. 2. in fi. Evictionis actio duo comprehen-
dit; Primum, q. venditor restituat damna, interese, et sumptus; Et etiam ut
emptor habeat regressum ad pretium contra venditor; q. cum emptio sit con-
tractus bonae fidei, pactus contra evictionem, retrahit tamen ad damna et interese,
sed non q. comprehendit pretium, q. non admittitur bona fides d. §. si.

Sed hoc fallit si conceptum sit ut quis non teneatur etiam ad pretij restitutionem,
nam istud pactum siet durum erit servandum. d. §. si. et l. 54. ff. de eviction.
et sic consulunt Doctores ut apponat pactum a venditore, q. eo casu non tene-
atur ad pretij restitutionem. Aliqui DD. respondent q. venditor non tenetur de evi-
ctione q. ubi tradunt instrumenta cum expressa protestatione quod alias non
vult teneri nisi de suo facto, nam tunc non tenebitur ad pretij restitutionem; sed
sed hoc ut nimis durum, et contra bonam fidem (ut docet Thesaur. quest. for. lib. 1. quest.
77. n. 7.) ut est in iudicando sequendum, et quamvis quis ita conveniat non li-
temat a pretij restitutione, et docet Thesaur. ita decisum in Senatu sedem. refe-
rente D. Goyeane 5. Octobris 1593. Thesaur. vbi sup. omnino vidend.
Quo res vendita evincitur, emptor debet protestari venditori, ut ille licetem defen-
dendam suscipiat L. emptor. L. auctore laudato. (de evictionib;,
aliter emptor carebit evictione contra venditorem. Q. limitatur, nisi iusti-
tia evincitio sit clara et aperta, q. tunc licet omittat protestatio, nihil

*
quid in casu venditor non
teneatur de evictione per
pactum. Jusch. tit. C.
de onel. 362.

hominis emptor conditione agere valebit *Fachin. lib. 2. controvers. cap. 37. Gregor. Lopez*
in l. 32. tit. 5. part. 8. in gl. nolo si pisse sabet. Sicut in de juram. confirm. l.
1. cap. 61. n. 18. et plures relati a Covar. lib. 3. var. cap. 17. n. 7.
 emptor qui n. protestatione fecit venditori, nec appellaverit a sententia lata
 contra eum, n. potest conditione experiri, q. non satis defendit suam causam;
 sed limitatur si emptor suo iuram. nullum, vel dubium habuisset, q. non cum-
 lumbebat appellare. *L. Henen. 63. §. Caia de condition. Natta cons. 206. et Su-*
tuces d. cap. 61. n. 18. et in ver. et resolutio ait: q. emptor potest agnoscere
bonam fidem, et restituere sine sententia, si constat rem sibi venditam
esse alienam

Aliqui d. defendunt q. si res vincat, et sententia lata contra emptor^{em} transierit in
 iudicium, non spectata alia re, nec possessione poterit emptor conditionis nomine
 agere contra venditor. *L. si non. 15. l. si itaq. 18. §. de condition. Thesaur. dec. 102. n. 2. et 3.*
 conditionis causa est executiva, quamvis non detur clausula expressa conditionis, aut
 executionis. *for. 31. n. de conditionis. et quamvis in foro. 3. cod. dicit q. em-*
 ptor debet scire notorius venditori, ut defensionem suscipiat, sed iste forus accipit
 limitatione quae ius commune, nisi constet clare de dubia, et bono iure
 vincens.
 et venditor q. suscipit defensionem emptoris, sequitur forum emptoris, et adhuc s. sit
 clericus, et emptor seculari convenitur coram iudice seculari *L. 49. §. de*
iudicij. Vela d. part. 40. n. 76. V. verb. iudicium. fol. 52.

Vir qui pro marito principaliter se obligavit, renuntians Velleriano, et huius
 Dyptichanum, et praesto iuramento promissit non venire contra promissa,
 quamvis maneret indotata, solvens pro marito. Mulier non po-
 test agere ad rescindendum hunc contractum iuramento roboratum.
 nam iuramentum confirmatum contractum nullum, et reprobatum a iure
 civili, nisi iuramentum esset contra bonos mores, vel contineret turpitudi-
 nem, aut rem illicitam iure naturali, vel q. adest dolus, metus, vis,
 aut simulatio. Et sic contractus impuberum seu iuramentum est validus.
 auct. *sacram. quib. C. si advenus vendit. et q. mulier se obligavit cum*
 iuramento pro marito, quamvis maneat indotata, cogitur ~~ad solvendum~~
 et infertur ex for. 4. n. de x. p. marito. Nec obstat q. hoc q. mulier rema-
 neat indotata est contra bonum publicum, et sic d. bonos mores; nam d.
 hanc utilitatem principaliter esse mulierum, et secundario Republicae,
 et ut ait Covar. in cap. quamvis part. 2. §. 1. n. 1. iuramentum con-
 firmat contractum prohibita principaliter respiciens privata utilitate,
 licet minus principaliter respiciat publica, et sinit in terminis viri ca-
 sum. Nec obstat q. mulier in hoc reverentia marito loqueretur iurare, nam
 in nro. Regno observat, n. rescindi contractum cu iuramento, nisi adesse
 dolus ex proprio, metus, aut vis. Nec obstat q. mulier obtinuit absolutio-
 nem a iuramento, nam hoc n. tollit vim iuramenti in praedictis textibus
 sed tantum ut possit agere absq. praedictis ad probandum contractum nullum.
Leo. th. 3. dec. 34 -

Venditio. Si appositum sit in venditione pactum de retrovendendo per-
petuum. nihilominus prescribitur contra hoc pactum per testem
triginta annorum, vel quadraginta. nec per verbum perpetuum cen-
setur renunciatum prescriptioni, nam Verbum perpetuum, semper
quandocumque intelliguntur de perpetuitate 30. vel 40. annorum. per
quod tempus exirat per prescriptionem pacti de retrovendendo, sive carta
de gracia. Contrarius est si ita appositus fuerit pactus de retrovendendo
in clausula exprimerent contrahentes, et de eorum voluntate constaret, quod
sine fine duraret, et sine prescriptione. Et hoc est communis opinio
amplexa a plusquam 70. Doct. quamvis referat Camer. contrarius fuisse
decisus in Senatu Cathalonie. Leo. th. 3. dec. 36.

Venditio. ^{emtor} Venditor ratione evictionis potest agere non solum ad pretium, rei tempo-
re venditionis, sed etiam ad pretium rei consideratum tempore in quo res fuit
Emptori sublata ex for. 19. rub. de eviction. f. 181. deducit ex l. evicta re. ff.
de evictionis, quamvis indita l. tantum videat loqui Cui de acceptione -
sed tamen videtur quod evictis etiam habeat locum in melioramento factis ab
Emptore for. 23. infra de eviction.

In venditionis clausula itaque si forte est magnus robur habet, et per eam si emptor
non denunciaverit litem venditori, nihilominus evictione postea poterit experiri.
etiam quod evictis sit roborata iuramento, non requiritur dicta denunciatio -
et per dictam clausulam adhuc si fuerit ~~si~~ sit dependita culpa emptoris, Pro-
curatoris, Advocati illius, vel Judicis, nihilominus habebit evictionem, et
hoc est evictis pactonata per dictam cl. = exulve a fol. mihi. 138.

clausula una cum omniis damnis ~~et~~ gravaminis, expensis, sumptibus est et valde nece-
ssaria, nam venditor tantum tenetur de re evicta, et sic per eam tenetur ad
omnes expensas, nisi expresse promittatur. exulve. a fol. 151.

per cl. itaque si forte est tenetur venditor reficere expensas si succumbat in causa em-
ptor, sive non succumbat. fol. 149.

Venditio Curie. Index potest ex officio procedere contra scribas Curiarum, et
monitores, sive portarios, et emenses sibi, vel aliji rei, que per eorum Curias
substantantur, et venduntur. for. 77. de Cur. et Baiulo. Inqui. obs. 4. n. 34.

Visitatio. Certissimum est quod Rex potest visitare suos officiales, et ~~quoslibet~~ quosli-
bet officiales Universitatis, et quamvis magna dubia orientur etiam officiales
Civitatis Val. et quodlibet status aut privilegium eos eximens, et liberans a
Syndicatu, et contra bonos mores. Et adhuc Barones possunt suos officiales vi-
sitare, et quoslibet Insuperitos, sive Affessores qui Consilium presterint Justitij
corum oppidorum. est ratio quod Barones habent murum, et mixtum Imperium.

Necess. quod officiales Civitatis Val. possunt in suis rebus secretum observare, nec Prin-
cipi detegere, et si Syndicatus sequeretur quod secreta Civitatis essent detegenda.
Ad privilegium non loqui in causa visitationis in quo omnia debent ageriri, et

priv. 17. Jacobi. 1. fol.
7.

Secretum tunc est observandum cum non delinquitur. et scire oportet qd
 Procuratores, Advocati, et ceteri consulentes non possunt cogi ad secreta
 partium revelanda de iure communi, et ad privilegium sic conforme iuri com-
 muni eadem interpretationis debet recipere. 1. si in perniciem Reipub.
 quidquam fiat. 2. si aliquid gravedamnus proximo imminet. 3. si de
 his agatur, que sciuntur non tanquam Consulti, sed tanquam testes, et aliter veri-
 tas haberi non potest, et si delictum commiserit Client procuratoris pre-
 sente. et sic officialis qui de aliorum dolo, et fraude deponunt, non id sciunt
 tanquam consiliarij, sed tanquam testes, veluti si consiliarius in consilio com-
 miserit homicidium, ceteri consiliarij tanquam testes ad testimonium
 ferendum cogendi sunt. Cungi. observ. 4. a. n. 89

Variatio. agere incipiens via ordinaria, an possit revertere ad executivam. P. quod
 non. nisi in casu in quo creditor qui agere poterat via ordinaria executiva, in-
 tentavit viam ordinariam, cum protestatione quod possit redire ad viam execu-
 tivam, cum velit, nam hoc casu possit redire. Item si debitor ei concedat facult-
 tatem ut possit variare de una via ad aliam, vel si in instrumento ad id facult-
 tas variandi de uno iudicio ad aliud. Etiam qd qui cepit ordinarie agere, vult
 redire ad executivam reperiit expensis, saltem qd ad id sit facultas in instrumen-
 to variandi de uno iudicio ad aliud. Cungi. p. 1. c. 17. n. 4. et p. 2. c. 3. n. 124.
 Siaccia de appellat. q. 17. l. m. q. n. Barbosa lib. 3. vot. dec. voto 126. n. 10.

Venditio. obligat de evictione qd dato, et facto suo tantum, tenet qd dato et facto suo,
 et etiam aliorum suorum; nisi dicat qd teneat qd dato et facto suo tantum
 et non aliter, nec alio modo. Tunc. lit. c. conl. 358.

Si res perijt, antequam evinceretur, non competit evictionis beneficium, qd ne-
 mo eam evincit, sed factus humani sortis; tamen agi potest de dolo, si dolo
 intercesserit. Iuriman de evictionis quest. 51. n. 7.

Evictio dicitur eminere in limine contractus, quando cum pretium non est solutum, et
 ubi usq; pars pretij debetur, vel etiam si facta sit delegatio pretij, vel cessio in aliam
 causam; nam facta venditione si moveatur emisor in limine contractus, potest
 emptor retinere pretium, donec sibi caveatur qd illa lite, et qd omni alia lite qd movetur
 possit. L. si post perfectam. (de evictione. et quamvis facta sit apponitur qd venditor n
 teneat de evictione, nihilominus possit emptor pretium retinere; nisi apponeretur facta,
 qd teneat de evictione, etiam si moveatur lis. late cum pluribus excep. Tunc. lit. c. conl. 360.

Michael de fargo emit a Priore, et monachis Cartusien. quoddam gradium (vulgo Canada)
 in quo erat solum casus, cum aliquis pariter dicitur. Corum fuit gradium, sine casa inveniuntur qd voluer-
 quam dicitur (arguo bona sua edificaverunt), postea dicitur Caspicio evictione contra Cartusieny tu pro hac resolutio-
 Exprobatum, dubitatur an evicta tantum gradio, possit beneficium evictionis gaudere, ad ne in larva. deis
 rescindenda venditione qd casa. Et videtur quod poterit nam licet qd regula tradat qd Granat. to. 2. de i. 72.
 Evicta parte rei vendite, solum potest agi de evictione qd parte evicta, non qd tota re
 Cungi. lit. c. conl. 363. nam licet una emptio sit plurimum rerum, evictionum autem

tot sunt actiones L. cum. 72 ff. de eviction. Tamen hoc est intelligendum si illam rem, quae evicta non est, non emitet sine alia quae evicta est (ut in praesentia non est longio domum ruralem, nullatenus emitet, neq. redempisset sine praedio, nisi ad quid esset domus in agro sine fundo?) Et pr. ex L. si quis 46. de solutionis. Vbi quae rem per alia re volenti solvit, et evicta fuit res per parte, tamen dicitur obligatio per solus, quia creditor non accepit rem integram creditor, nisi per solus eius fuerit. Et etiam competit evictio de casa, nisi eam sine fundo accepisset. D. pr. ex L. cum eiusdem. 34. §. interdum ff. de edilis edicto. Vbi et si in singula capita pretia constituta sit, tamen una emptio est, ut propter unius vitium omnes redhiberi possent, cum praesumit, non nisi omnia quae emptorum, vel venditorum fuisse. Et ex hoc tex. colligitur in nostro casu unam emptio- nem fuisse. Et ait Cujac. trac. 6. ad Afric. ind. l. 34. quod si plures res simul uno pretio veniunt, vel singulae suo quoque pretio. prore casu una est ven- ditio, postea casu plures sunt venditiones, et ob omnes vitia ceterae non redhibent, nisi appareat non nisi omni emptore emptum fuisse, vel venditorem venditorem. Et consuetudo (regula iuris) venditionis causa de pluribus rebus quae sine incommodo se- parari non possunt, sive separatim in singula pretia constituta, sive uno pretio, nisi non possunt separari sine pretiorum offensa L. plurimum 35. l. 38. §. si cum l. si ff. de adli- tio edicto. Et haec quae dicta sunt de actione redhibitoria trahi potest ad actionem esti- matoriam, et ad actionem de evictione, quia eorum vendito, si unus evincat, ut sit

idem sentit Surman de eviction. q. 45. n. 10. ubi vbi ad 14.

De na venditor non tantum tenet ad pretium, quantum aestima- bit tempore quo res vinuitur sed etiam ad interese, quantum interfit ea rem non fuisse evictam, atq. ad dam- na subsecuta. Surman de evictionis. q. 23. n. 17.

Si servus fugitivus apparat potest redhibitoria contractu rescindi. L. cum ex. 55. ff. de adli. edict. Titiac. lib. 12. resp. pagin. ind. l. 55.

Actio de evictione in solidum arg. L. cum plures. de evictione. hucusq. Cujac. et tamen vivi auctoritate, Excludit q. alia possit allegari. Et ad edicto natus actio redhibitoria, quae agit emptor contra venditorem in hoc ut res vitio affectam, aut vitales quale emptor affirmabat, recipiat restituta pretio, et si vitium non apparat, sed suspicio sit, potest agi ut caveat de iure, vel redhiberi parat. Et in redhibitoria tantum continent vitia corporalia, nisi propter animi vitia servus non redhi- betur, ut si iracundus sit, vinarius, mendax, aut avarus; sed in hoc casu cessante redhi- bitione, ex empto quantum minoris erit agendum. Servus fugitivus est qui fugit causa disce- dit, ne ad dominum redeat; Erro. et qui non fugit, sed frequenter sine causa vagatur, et tem- poris in res negatorias consumptis, servus domum reddit. Redhibere est facere ut vitium habeat venditor, q. habuerat. et redhibere est venditionis resolutio ac si nunquam intervenisset, et venditor restituit pretium emptori cum usuris, et q. interest pretio non ca- vuisse. Emptor restituet res cum accessionibus et emolumentis, praestatione q. damni q. culpa emptoris accidit, nisi si quis damni causam facit est emptori non nocet, unde extinetur cor- pus potest redhibere L. 38. l. 47. inf. de edil. edic. Hucusq. Cujac. in parat. ad tit. de edil. edic. Venditio. Si equus, aliudve animal moriatur intra triduum a die venditionis, perit venditori, q. praesumitur mortuus ex morbo, quem tempore venditionis ha- bebatur. Ad requiritur ut appareat aliqua causa, ex qua praesumatur animal mor- tuum apud venditorem, ut si reperitur fuisse habere iectus putridum, vel quid simile, nam si non fuerint aliqua signa morbi praecedentis non magis videtur animal mortuum ex morbo praecedenti, quam ex improvise morbo, ut in homini- bus accidit quotidie, et sic melius est agnoscere equum, ut morbosus iudicetur ad expertis. Cancer. var. lib. 2. cap. i. n. 154. 155. et 156.

Vicarius Generalis est Judex delegatus ut ex singulari lex in cap. si contra 4.

Venditio. Venditio dicitur vinculatio talis gratia, et dicitur esse fundamentum imperium et potestas regnum vicaria, vel tantum quinque ingera, an tertium debet minui vel augeri. 2. si venditor scilicet et indolentia incipit explicare suum conceptum a mensura vel numero, nihil aliud comprehendit quam mensura expresa; si vero primo expresit corpus, deinde adiecit numerum, aut mensuram, tunc ad alio tenet agere loco demonstrationis, quod licet si calge et minuit donationem. Cancer. lib. 1. c. 13. n. 11. et 72.

Inductio in universum bonorum in posse pro alio inductio conuenit?

Venditio. Titus vendit fundum Cais, causa venditio empromis cedens ei actio ne, et vero hinc, certum est posse empromis contra Cais coherere expresit, sed que est an posse agere contra Titum omisso Cais? et de ipso fuit in Granaten senatu posse, nam quoniam fit certum quod actio non competit nisi contra immediatum possessorem venditorem, tamen hoc limitatur q. actiones gunt cessare, sive facta gunt cessio actionum, ut in no casu. libra de Granat. 73. per tot.

Valentia. Urbs sive oppidum ubi adest poter senatus, communis Patria consuetudo, et ideo quique ibidem negotii conueniri potest, etiam si alibi contraxerit ex tradi- ti a Parlatore. Ter quotidian. diff. 10. 11. 15. 16. Mathieu de regi reg. fo. 1. c. 2. §. 2. n.

Universitas qualiter debeat utari, et an capitulariter debeat congregari Barbosa in collect. ad c. si capitulo 5. de conue. Brab. in 6. n. 6. et citatur libell. Per via got. quod. foren. consul. 11. per tot. et Rotam apud Farin. de cy. 36. n. 4. in prima collect. novissim.

Verba generalia et adulatoria vulgo de luminamento in inducunt obligationem. Bar- bona ad c. cum venissent. 6. de institut. h. 5. Registor. Barbon verb. verbum.

Verbum. ut inquit Pal. in sub. de conrah. emg. 9. 9. nullum verbum, nullave clausula debet alicubi intelligi agorita, sine effectu aliquid operandi. Cancer lib. 1. var. c. 14. n. 12.

Universitatum causae sunt consistoriales, et essentially ad legis tribunal, sive actu- rum, sive vicorum partes agant. late leo. to. 3. Dec. 10. n.

Universitas, et illius judicij an posse eligere singulares de universitate? Can- cer. 3. f. c. 1. an. 207.

Ungulus. de eo ait Mauro 1. sabr. haec est Maxima gloria, ut nullius laudibus cre- dit, nullius vituperatione minuatur.

hic in grat. ref. 126.
Othob. Fuch. Verb.
epic. et Barb. fest.
Bulla de ordine dvi
Joannis.

Visitatio Ordinum Militarium = Abbates nullius dicuntur fra-
gentem omnimodam iurisdictionem quasi episcopalem in clericum,
et regulum, exclusi episcopi, possunt causas matrimoniales et cri-
minales cognoscere. Fagnan. ad text. in cap. acceden-
tibus de ex. prel. n. 20.

indubitati iuris est huiusmodi territorium se-
paratum, cum omnimoda iurisdictione, quasi
episcopali, privative ad episcopum posse aliqui
ex privilegiis Pope ut per Hortien. Ant. de Brut.
et al. comunitur in cap. cum contingat de foro.
Competenti Fagnan. n. 21.

Nec obstat Trid. sess. 24. § cap. 20 § ad hec ubi
prohibetur matrimonialium agnitio Archidia-
cono et ceteris inferioribus et quod Episcopi -
tantum ex officio relinquatur. Nam non con-
prehenduntur Abbates, cum non sint, eadem ra-
tione, inferiores Episcopi, sicut decani, et Archi-
diaconi. Et Abbates habent dignitatem exee-
lencem, et primam post Episcopalem. Et cum
habent in proprio territorio iurisdictionem or-
dinariam, et quasi episcopalem privative ad
Episcopum, veniunt appellatione Episcoporum, e-
tiam in materia nova, et prejudiciali. Cum
suis n. 28. et 29.

Deest Concilij obicit mensio de Archidia-
cono Decano, et alijs inferioribus, non comprehen-
duntur Abbates, habentis iurisdictionem ordi-
nariam, exclusi Episcopi, ut in cap. 3. sess. 24. et in
cap. 14. in fin. sess. 25. de Reform. et ita Sacra
Cong. declaravit ergo idem est dicendum in
§. ad hec. Et quando Concilium vult comprehende-
re loca nullius Diocesis discreti verbi exprimit.
ut in cap. nono sess. 24. et cap. 10. sess. 23. = n. 32.
In locis nullius Diocesis, Episcopo nulla tribuitur iuri-
dictio, per Concilium, nisi quoad visitationem, iure
delegato, ut in cap. 9. sess. 24. Et quamvis in cap. 10.
sess. 24. possit Episcopus personas nullius Diocesis ordi-

nare. et in cap. 14. sess. 23. ex beneficii contribus
lum sit seminariis vicinioris episcopi, tamen in
ipsis locis nullius diocesis, episcopus nullam iu-
risdictionem habet, preter utilitatem, iure de
legato, et est absurdum ut de maximis hinc et
criminalibus cognoverit episcopus, iure ordinario,
in suis nullius diocesis, et sui visitandi non
aliter exerceat. Quod est favorabilis nisi
ut sedis Delegatus n. 33.

Nec obstat dicta taxativa tantum nam est referenda
ad precedentia sicut ad decanos Archidiaconos
et alios inferiores, non ad abbatem. Et per dicto-
rum taxativam casus similes non excluduntur,
et abbas in suis pleno iure sibi subiecti sunt
similes episcopi a n. 41.

Nec obstat cap. 3. Trid. sess. 25. ubi a facultate
discernendi excommunicationes ad finem relationis
nisi excluduntur abbas, et sententia s. Cong-
regationis nam dictio universalis negativa an-
te omnia preterquam ab episcopo, et dicitur: prorsus
excludunt omnes preter episcopos. Et requiritur
argumentum, nam si intelligeretur de episcopis
tantum, etiam respectu locorum nullius diocesis,
utique facultas discernendi excommunicationes ead-
em in preteritis locis ad episcopum pertineret. Et ta-
men non est ita, quia ex sententia eiusdem
Congregationis. innotoria huiusmodi, proinde
locis, petenda sunt tantum a sede App. - sine
vires signan. ad c. accedentibus. de excess. Pralator.

Fagn. in c. significasti de off. Archidiacon. Abbas possunt concedere dimisso-
rias secularibus sicut eis habeant ecclesiasticam, et quasi episcopalem
iurisdictionem. Sed per Trid. c. 10. sess. 23. statutum est ut abbas
intra sine alicuius diocesis consistentes, etiam nullius diocesis, vel exem-
pti, nunquam nisi subditi regularibus, tonsurati, aut minori ordine
valeant conferre. sed eius ordinatio fuerit ad eum intra cuius diocesis
sine sunt. a n. 11.

Fagn. pluribus adductis declarat. congr. card. tenet abbatem adhuc in parochia
et parochianos iurisdictione quasi episcopi. habentis private ad episcopum,
et adhuc si sint nullius diocesis, intra alicuius diocesis sine non con-
sistentes, territorii signati, et utramque iurisdictionem in parochia,
et parochianos habentes, adhuc cum spontanea remuneratione episco-

gorum a sede ap^{ta} confirmata non esse minore ordine, nec dimisso-
ria seculari concedere. ^{sed vicinioribus episcopis} Quamvis aliqui cum Stephano Gratiano asser-
to. 2. cap. 212. pr. est. velint Abbates jurisdictionem maximam in
Parochos, et Parochianos habentes privative ad episcopos, ut compre-
hendi in hac dispositione concitari, et sic posse dimissorias secula-
ris concedere. Sed fortiter impugnantur ad reg. a n. 12.

Congr. Card. censuit quum Maritima debere dimissorias concedere se-
culari oppidi Caven. (in quo congregatio Cassinen. utramq. jurisdic-
tionem exerceat) et non Abbati Cassinen. Sed quoad visitationem
ex cap. 11. ser. 25. de regul. cu. Monachi in oppido jurisdictionem spi-
ritualem, et temporalem exerceant, non posse quum visitare. n. 32.

Fagn. ad c. nullus. de Parochian. Tribus modis contingit ut alij oppidi sit nul-
lius diocesis, videlicet, si oppidum sit extra territorium, et decem viciniorum
episcoporum = Privilegio immemoriali, q. d. sedes ap^{ta} reparat. certum
territorium, et constituit inferiorum Pralatum cu. jurisdictione epati
in clericum, et populum excluso ep^o = Vel Prescriptione, si inferior
Pralatus supra hominum memoriam exerceat omnimodam juris-
dictionem in clericum et populum privative ad ep^{um}. a n. 12.

Si oppidum nullius diocesis, et sine privilegio, vel prescriptione sit extra
limites diocesis, facultas ordinandi, visitandi, et concedendi dimissoria
res spectat ad ep^{um} viciniorum, et in hiis terminis procedit cap. 9.
ser. 24. Tribus proximis sumunt ab ecclesia cathedrali, non a diocesi.
Si oppidum sit intra finem alicujus diocesis, sed spectat ad illius ep^{um}, et
sic procedit cap. 10. ser. 23. = n. 23.

cap. 11. ser. 25. de regul. terminat in locis ubi Abbates habent propriam sedem
et Prætorum generalis ep^{is}. et in locis ubi quis jurisdictionem epati in Parochos,
et Parochianos exercent, quomodo in diocesi episcoporum sita sunt, ut
in c. 16. Hippolyti de Saventia. S. Cong. censuit, quod et sedes principa-
lis, et Ordinaria sint. Comuldules. n. 40. Unde cum hæc loca a
jurisdictione, correctione, et visitatione episcoporum exempta sint, et nihil de
collatione Ordine deant, remanet semper ep^o auctoritas ordinandi, et
concedendi dimissorias in cap. 10. ser. 23. si que non est adempta. n. 53.

Decipit tamen facultas, quam habent Episcopi in iisdem
Loca nullius diocesis, declarationes infra scriptas.
Primo enim possunt huiusmodi Loca visitare tamquam
sedi apostolicæ delegati dumtaxat iuxta cap. 9. ser.
24. sed que expresse ab eis declarandum, ut censuit. S.
Congregatio in eadem causa Casinensi.
Secundo possunt visitare Cartas et loca nullius
diocesis, et que aliorum ecclesiarum secularium, sed non
ecclesiarum regularium, siue in eis viget regularis ob-
servantia, siue non quia decretum Concilij sub Pau-
lo III quod tribuit facultatem Ordinarij visitandi

Ecclesias quomodolibet exemptas in cap. ^{6. d. 1.} ~~de~~ ^{de} ~~reg.~~ 7. s. con-
 gregatis censuit vendicare sibi solum in ecclesijs se-
 cularibus dumtaxat, non autem regularibus, et regula-
 res cenari etiam monasterio mitti vel ab eo depen-
 dentes, sicut a regularibus deseruiatur. Et quatuor-
 Decretum, c. 8. ~~de~~ ^{de} ~~reg.~~ 21 postea editum sub Pio IV. concedat
 Episcopis tamquam sedis apostolice delegatis ius visita-
 di monasteria commendata, in quibus non viget
 regularis observantia si ordinum suorum capitulis non
 subiant, iuxta cap. 20. ~~de~~ ^{de} ~~reg.~~ 24. de regulari tamen decre-
 tum d. c. 8. sicut et procedendi habet solum in mona-
 terijs exemptis dumtaxat ut patet ex illis verbis
 Equiliter cumque commendatum etiam exemptum
 Unde non habet locum in monasterijs, ac Beneficijs
 nullius Diocesis que exempta diu non possunt. Ro-
 ma decis. 207. n. 2. §. 2. diuers. et Io. Andr. supra cit. in
 addit ad specul. tit. de priuileg. ver. Et sciendum. Idem
 que Concilium in cap. 9. ~~de~~ ^{de} ~~reg.~~ 24. que statuta fuerunt
 sub Paulo III. & Pio IV. de visitatione ecclesiarum ex-
 tarum, nempe in d. c. 8. ~~de~~ ^{de} ~~reg.~~ 7 et. e. 8. ~~de~~ ^{de} ~~reg.~~ 21. extendendo
 ad ecclesias nullius Diocesis, restringit se ad ecclesias
 seculares tantum, ut patet in illis verbis: eadem in illi-
 ecclesijs secularibus obseruentur que in nullius Diocesi
 esse dicuntur. Ita ut propterea quoad ecclesias regula-
 res in n. loci nulla Episcopi per concilium sit attribu-
 ta facultas nisi in cap. 18. ~~de~~ ^{de} ~~reg.~~ 24. Et quia ad collegij fa-
 licam per. 23. que declaratio habet locum etiam si eccle-
 sie regularis essent curate. Nam Episcopus nihilominus non
 licet carnis vitari, etiam in commendatis, curam ani-
 marum et sacramentorum administrationis. Ratio est
 quia cap. 11. ~~de~~ ^{de} ~~reg.~~ 25. de regulari. dat facultatem visita-
 di monasteria curata Episcopo in cuius Diocesi sita sunt
 et quidem Ordinaria auctoritate, non delegata et in-
 his tantum que curam, et administrationem predic-
 concernunt. Unde non extenditur ad ecclesias nulli-
 us, que non sunt ⁱⁿ Diocesi nec de Diocesi, ut dixit Nota.
 decis. 207. n. 2. §. 2. diuers. et que visitari possunt. plena
 ria visitatione et auctoritate solum delegata, ut
 dictum est. Et eodem modo responditur ad. c. 8. ~~de~~ ^{de} ~~reg.~~ 21.
 quod tribuit Episcopo facultatem visitandi monasteria
 ac beneficia commendata prout si illis vel eorum
 annexa cura animarum imminat quia hoc decretum
 procedit in exemptis non in ijs que nullius Diocesi-

esse dicuntur ut paulo superius probatum est. Ac-
 propterea olim respondit sacra Congregatio Archie-
 piscopum Urbinate[m] si sit proximior, posse quidem
 visitare ecclesias seculares, et personas, sed Abba-
 tiam ipsam Castri Durantii, que regularis est, si-
 cet illi cura animarum incumbat, non posse Arch-
 episcopum visitare, utcumque personis secularibus.
 Commendari consuevit. = a n. 31. ad 40.

Bullas Calatra-
 venses - 4. 5. 6.
 et Papa excommunicat
 a suo Abba.

Honorio 3. infra Bulla 3. Kal. febr. 1220. conde[m] ale[m] ordinis Calatrava
 Cister. ord. y a suis filiationes: ne legati sede ap[osto]lica sine speciali manda-
 to n[ost]ro in vos excommunicationis, vel suspensionis, et in monasteria
 vestra interdicti sententias contra ea que vobis sunt ab ap[osto]lica sede concessa
 promulgent -

El obispo de Toledo, o sus oficiales, como nosodian excomulgavan a los de la
 orden. Excomulgavan a sus bien hechores, familiares, y a los que trataban
 con ellos. y Greg. 12. en Bulla 4. Kal. April. 1240. y Alex. 4. en Bulla
 3. Kal. Decumbrii 1255. Accepimus quod nonnulli ecclesiarum prelati
 coram libertatis invadentes, cum tamen eis ex indulto sede ap[osto]lica
 non liceat interdicta Abbatis, vel conventuum, vel personas ipsius ordinis
 excommunicationis, vel interdicti sententias promulgare in Capellanos
 familiares et benefactores eorum, ac illos qui morantur in mistandinis,
 vel ~~capellanis~~ cocunt in furnis ipsorum ~~et~~ y de quibus dicit el Papa Alex.
 y como excomulgando a los q[ue] comunican con los Calatravenses, en el
 defeto los Calatravenses padecen las censuras, las declara irritas, y nullas,
 por ser en fraude de los privilegios ap[osto]licos y de la orden.
 Quod ep[iscopu]s non possit visitare ecclesias ordinis militarium, neq[ue] tale eis
 prescribere late om. Rodigerus quest. regul. to. 1. q. 36. art. 3. et an fra-
 ter ordinis militarium Rector aliusq[ue] ecclesie possit ab ep[iscop]o puniri. Ve
 in articulis seq[ue]ntibus

Ne vtriusq[ue] ditas possint in vis visitari. Alex. 4. fol. 573. 600
 subijit sedi ap[osto]lice Calatruensis. folii 2. fol. 580.

Ind. 14. 22. de reform. c. 8. habuit q[ue] hospitalia et caritativitate que sub immediata
 legum fuerint protectione ip[s]i non visitant nec in eor[um] officio alio modo inter-
 mittant, et ep[iscop]i cognoscat in his q[ue] sit sub immediata protect[io]ne. Tit. 1. q. 1. tr. 2. ref.
 100. Perizalemanu reg. c. 10. n. 11. de locat. prac. c. 36. n. 2. Commendari 2. 71. sed
 in his prelati possunt visitare decurias divini cultus, et ornamentorum cum d[omi]ni-
 ca. et divina. Barbo. de pot. ep[iscop]i. al. 75. a. 2. 16.
 Same dec. 288. Cabal. c. 38. et 39. Soloz. potest. lib. 4. c. 3. fol. 517.

Venditori, qui de evictione tenet, licet appellare a sent. lata contra emptore, trans-
 lata in rem indicata, iuxta relato ad Rangil. de evic. q. 15. per tot. sed contrarius
 et verini Cov. prac. c. 15. n. 4. Ruyjn. de appell. §. 2. c. 1. n. 25. Jac. de appell. q. 5.
 n. 36. Lanuv. to. 2. c. 16. n. 55. granan. dec. 149. n. 4. Leo dec. 181. Guisba de. 8.
 sed venditor veniens ad defendendū emptore, non potest facere deteriorē conditionē acto-
 ris, et admittendū et in statu in quo causa reperitur, et licet aliqui p. tenent ad revo-
 cāz esse appellare venditorem, intelligendū dummodo emptori litiganti hoc esset
 permittit. Pult. dec. 384. n. 5. lib. 2. granan. obispo. na. q. de equalitate causā ut q.
 sit executiva, vel q. transierit in iudicium d. emptore, emptor nequit appellare,
 nec venditori permittit. Guisba obispo. eo. d. dec. 181. et decis. in fine D. P. Lanz
 l. 1. per. Alru. 29. Octob. 1623. hoc motio q. alia sequunt processu in infinitū
 na venditor venditori, et ceteri causa habentes a de notis possent appellare, et
 nunquam transiret sent. in iudicium. idē processu velle D. P. Lanz 5. Januar. 1633.
 in fav. Dni Brault. obispo d. Monasterius D. Philippi, scilicet et potuisse monaste-
 rium de evictione obijam D. Alex. Vidal de Blanes ad re notis appellare a s.
 lata per Curia gubern. in favore Dni greve, et contra D. D. Alex. emptore cuiusda
 specialis obligationis censuali, cuius virtute executiva fuit convenit et con-
 demnat sent. transacta in iudicium. D. P. Lanz.

Variant. Ut retractare sententiam.

U. hereditio plura denotat non exemplum, sed similitudinem Virg. 9. An. v. 551. U. in fine nostris sequitur. de
tra, qua dente veniantus septa corona est = An. 8. v. 410. Topitos recitat gner. 21.
 An. 10. v. 454. U. que deo plecta vnaque de ibi certa quae vel aliud qua comparatio,
 et ibi citat Nonnus — optima via comparatio. 11. An. v. 751 — An. 12. v. 587. U.
cum laudibus est. Certa n. 12. probat de hunc ab Appoll. haud secus — haec sunt melio-
ra — V. An. fol. 450. n. 4. ibi nota = Mat in Ant. Post. U. filio filij.
 Virg. 1. An. eleg. 11 — Pro reditu vitima vota caret — Tibul. lib. 3. Ac si pro dulci redi-
tu quacumq. veneretur — Aucton. in Calij. cogit. cum deinde paucos post die in proxi-
mas Campanis insulas traieisset, vota pro reditu suscepta sunt. Virg. An. 2. votum pro
reditu simulant.

in l. 24. de leg. 1. U. huius generis exempli causa — et huius ibi in comment. ait futurale gen.
postquam damnationem non per vindicationem cuius in 2. instit. h. de legat. idēq. in l. 1. in
n. de cond. et dem. et in l. 24. ponunt legari per damnationem. Hec ex Constit. Authri.
quoque modo legant.

U. solum denotare exemplum l. 8. §. penult. de leg. 2 = nullo rex. relato Barbro. Pult. 439.
 n. 15. et citat Farin. pra. crim. 48. cons. 95. n. 6 — De lib. in l. 203. de §. omni. de v. s. =
 l. 19. in l. 19. de v. s. l. impense 199. voluptatis. de v. s.

importat similitudinem l. 1. in prin. ad fal. l. ut heredi. 50. de leg. 2. leg. laudabile. et frigid.
 et malis. Barbro. = l. 1. de probat.

Venerum. An intra corpus humanum possit generari Venerum, toto genere vere, et
proprie tale? Negativa defenditur ab aliquibus DD. Laudari a D. Mattheo Garvia
in select. digest. dig. 1. c. 11. art. 2 = Sed contraria est veritas, quam firmat Galenus
passim in locis, et tenent Avicenna, Zacch. to. 1. lib. 2. q. 5. tit. 2. Garvia art. 2. cum alijs
14. DD.
Idem Garvia dig. 1. c. 16. disputat an dantur signa propria veneni sumpti, hoc ita ut distin-
guamus effectum veneni sumpti. Et art. 2. defendit contra Bataller nondari propria
signa veneni sumpti, et hoc supposito qd in victu, vel potu, signa pro eo tunc relinquat,
nam per alium, oris inflammationem, anxietatem ventris, effectus virium, liuorem,
et morbum brevi tempore, sibi remonstratur venenum sumptum esse. Sed Conulaf
loquitur si venenum ita artificialiter preparatur, ut in sapore vestigium non re-
linquat, sed accidentia induat, qualia a veneno ingesto est possibile, nam in
hoc arduo casu Medici a ludicibus vocantur. Dant signa veneni in cadavere et
indubium ex Galen. nam liuescunt virgines, vel macule liuide in corpore ap-
parent, capilli sponte defluunt, virgines facile auelluntur, caro defluit, et mali olet
spuma livida os apparet qd. Sed hec signa sicut reperiri tam in interito veneno
sumpto, quam in vivo gerito, nam non implet intra corpus generari venenum simile
virulentissimo ex ferri & sumpto, et eodem producat effectum. Idem Bataller qd hinc
quod apparent liues, nigrities, aut putredinem oleat qd. hi effectus sunt communes V-
triusque veneno, si vero homo sit diuise natura prohi humoribus abundans, sanus, et cum
signis gradibus moriatur, venenum sumptum induitur. Sed conuincitur nam
in corpore potest excitari corruptio, ita ut non solum qualitatem, sed et viri veneni
virulentissimi aequat, et per multum tempore lateat, ita ut hinc nullam notat prode-
at, ut apud Zacchum qui canem rabidum esse confederat, post longum tempus cum
tribus Amicani, eadem ente illos vulneravit, ut sani vitam exerunt per trien-
nium, post quod rabie interempti. Latuerat enim canis rabidi venenum, qd alijs
comprobatur exempli.

Valerius. pro eius amantate loquendi post Athenensium lib. 5. c. 5: Agrippa, et ob aeris
temperatum, et ob colentium hortos industriam: ea que in alijs regionibus raro vi-
dentur, plurima, et semper producit: ac maior neque rosa, aut alba viola, ali-
udque florum genus, ibi deesse facile consuevit: quare cum per mediam hiemem
aliquid sit conuicium, admirabile spectaculum peregrini apparet: quod tunc
in vnam coronam, non facile inuenirentur in alia ciuitate: hec in ac-
cumbentis multitudinis coronas, facile supeditantur! Agrippi porro, alia, cepa
inter numina habebant Plin. 19. c. 6. illo qd adorabant cucurbitas qd. gerentes ho-
cultri semper, non absq. diligentis cura conseruabant. Pint. in specul. tr. 1. c. 39.
n. 5 = Val. hec absque superstitionis vitio, mirantur, ob aeris temperem, et colentium
industriam.

Venerum. Poculum Amatorium. ^{neque ad huc hujus.} Edmones, frequent nos loquere alla, que volumus amandum, nam homo ~~libero~~ arbitrio superior et involuare omni hujus potestati. Unde maleficia ad amandum, solum ex rebus naturalibus quibus constant, possunt irritare, et celebrare totum corpus, et voluptatem moueat, et ut appetit copulam, et quando in furorem alluat. ^{in genere} ^{et sunt hypomanes, Can-} ^{stharides, Rukets effrenia} ^{Torres sur. p. 12. c. 12 n. 53}
 Ord. ^{degenis amor.} lib. 1. Nec data proferunt gallena phyltra quellii - Phyltra nocent animi, viny ^{furoribus habent} ^{juuen. sat. 6.} Hic magis affert canis, hic Theriaca vendit - Phyltra quibus mentem valet deoare mariti. Unde merito Imp. mali artibus animos defixi telentur, non deflexi (ut emendat Lujac, 2). obs. 17.) in L. 4. (de malef. impudicus animos ad libidinum defixisse. Nam defixio est magna austeritas, et exerationis quidam genus Paul sent. 5. c. non animi permouende, sed turbande, et sanitati perinde - Demox memoriam et phantasma mouet exhibendo hominum amor dignum, et subtrahit circumstantias, quae indignum reddunt, sed iste potest ex animi conitio, vel diuino auxilio resistere. Similiter alii phantasias ad odium conuertunt. Unde qui dixit de de Demox, aut maleficio per voluntatem in odium vel amorem cogi, tanquam harchi- ay damnandus. Pena indicat. Injuy. com. 43. = Torres. sur. p. lib. 3. c. 9. et lib. 12. c. 12 -

Hinc fit ut haec pocula quia irritant sicut necare. Caligulam, quem amatoris medicamento a Colonia uxore peractis in furorem versum Tranquil tradit in Caligul. c. 50. Joseph antiquit. lib. 9. Lucullus, quem pharumay, quosdam amatoriam habuerint a Calisthe- ne liberto proximo aduersa mentis valitudine cepit paulatim contabuit. Plutarch in Lucullo. refert Langley in somnistr. lib 8. c. 15. etiam tradit ex Hieron. et Lucub. Lucre- tium Poltam a Lucilla uxore, amatorio poculo in furorem tractum, indeq mortuum. Torres. 12. c. 12. n. 17. refert quod, ut creditur, amorem conuulsam osculum ranae, Astri- tem lapidem, vomoram. Injuy. ad conuul. l. 13. etiam hostia conuulsata, et maior deo in- fratur iniuria gl. in c. acyfaru. §. facie dicitur in 6. vel non conuulsata, sed cum oleo san- cto, aqua baptismali est. et simplici sanitari praeterea decipiuntur. Maleficia fiunt similiter carminibus modulatis, imaginibus plumbei, cerei est. lauro, hysmine, et n. s. i. nullis effere naturalis quae ad amandum alliciunt, nisi moraliter et amant est. Leo nouel. 65: Vult enim improbari magica artes, quod ex animi temperantiam euellen- tes, affectus ad infanias amatorias stimulant. = Et n. 65. poenam esse extraordinariam

Ord. difficiliter. iul. 1. C. Th. de iuramtu sacrificij. In Constantino Mag. si quid de Palatio roto, aut ceteris opibus publicis equitatum fulgore esse conuulsis, recenti mo- re veteris obseruandis, quid potendat, ad Haruspibus Requiritur, et diligentissimi long- tura collecta ad vram scientiam referatur. Ceteris eandem licentiam concedit, dummodo sacris domibus abstinant, quae specialiter prohibita sunt. et postea de tauru Angulicabi id est iura submissis. Anno 321 = etiam Constantino. N. fere ante biennium in l. 1. 2. et 3. C. Th. de malef. Aruiginam permittit. Quod mirandum in Principe qui per nouennium iam (ad anno 312) Christianam fidem amplexo, et in alio propugante. Hinc colligit Baron. an. 321. n. 18. et 19. Constantinum a religione et xpiana fide Aruuisse, potest, ideoq in l. 5. C. Th. de legicoq. genitly in xpianis subsistentem existit. sed contrarium est

Secundum ad J. Gotsfr. in l. 1. c. Th. de pagen. nam Constantin. in l. 1. 2. c. Th. de malef. vocat
Superstitionem suam - Constitutionem veterem. nec prohibemus praeteritis superstitionibus
quae Constantini animum ab omni superstitione remotum arguunt - Constantini coacti
sunt gentilibus superstitionibus ritibus relinquere per imperii sui initia, nec potuit praeteritus
evellere Haruspiciam praeteritum Romae, quae veteris effluante, et mori retinuerit,
et continuatur Haruspiciis glurimum dicitur. Et ne hoc libertatis obsequium illicitis
operibus in suam vel Reipublicam, hoc et sui, et reip. saluti confubuit, et pri-
uatorum saluti prospexit l. 1. 2. 3. c. Th. de malef. = sed iussit Haruspiciam interpreta-
torum, et responsa ad suam scientiam referrentur, non aliquam fidem habituram, sed ut
vident nunquid Haruspices in suam vel Reip. detrimentum Consultatione responderent.
inde Constantin. non probavit Haruspiciam. Etiam Gotsfr. in l. 5. c. Th. de pispic.

Universitas, vel Universitas, si per alium unius alterius civitatis, vel aliam
universitatem inferatur aliquid maleficium sibi subito imponendo ei collectas, et
onera, ~~et~~ et sicut subditum suum defendere agens, et excipiendi pro suo in-
teresse. cum glurig. Ferrer 3. p. de off. uar. c. 281. et postea ait qd potest Univer-
sitas, sive Collegium agere pro iniuria illata uni de universitatibus sine colle-
gio.

Universitas non potest constitui procuratorem etiam ad lites sine Decreto Magistratus Pall.
Cox. Agg. in pr. lib. 2. Jus. P. conc. 814 = Universitas valide constituit Syndicum
legitime congregata et cum Decreto, sed tamen sufficit Decretum Consulum qd ita so-
lutum et sicuti Bal. cons. 278. lib. 5. Jus. P. conc. 267.

De Universitatibus prescripte v. h. q. census.

Ex confessione facta per Syndicum extra speciale mandatum, nullus Universitati inferri va-
let detrimentum, praesertim si agatur de re magis praevium, et potius de antiqua con-
suetudine retinenda, vel visitanda, et dignitas Universitatis qd factum Syndici ratione habere
notis. Fab. in l. 7. tit. 24. def. 4.

Utrum factam Deo tollitur tribus modis. Irrogatione, sive omnimoda relaxatione
qua tollitur Pater. Dispensatione qua tollitur Praebitus. Et commutatione
Utrum materia in aliam qua tollitur Consecratus. Franco varen. Sclerian.
disq. 2. p. 2. §. 1. n. 3.

Utrum alium imponitur ut referatur Principi in regnum Supremae potestatis, et
Abiectionis vultus ad Thronum. et Cov. c. p. h. 2. q. §. 2. n. 7. v. 3. specul
P. Parton. Arulo. in l. 1. art. 4. n. 38.

Visura. Exporti dicuntur (ab utraque parte quilibet electus) testes non potuisse videre locum delicti. Iudex debet prout potuisse. Cardinalis Senas censuit (apud Fontan. to. 2. de. fi.) iudici standum, forte ex Lara & annu. c. 10. n. 36. et Xaver de iud. p. 1. q. 18. n. 26. q. iudici standum & his que novit per oculorum inspectionem, q. tunc ei constet ut iudici, non ut per iudicem, q. iudicem accedit ad oculorum inspectionem. Sed Fontanella credit potius standum esse periti.

Oculorum inspectio est adeo privilegium, ut quibuslibet prohibitis probationibus, ea non conferri excludat, siue post iudicem testificatum, siue post conuictum in causa. Font. to. 2. de. 381. n. 1.

Potius creditur iurati quam testib. Si periti deponant ut testes non ita stringit eorum depositio. Font. t. 1. de. 61. n. 4.

Denegatur et visura q. periti eo animo ut hi fiat immortalis. Font. 2. de. 382. n. 1. Si tamen sit modus primum, ut plura sit expendendum in visura, sic denegatur. n. 4.

n. 22. q. visura potest si periti, si prout datur lesio (contra lottam de rem. sub. rem. 101. n. 8) sed examinanda est lesio ex 1. peritorum relationi, ne facile sit credenda.

n. 26. q. visura fit expensis petenti, sed si pars adversa vult in ea interesse debet solvere iudicatum spontaneum.

Concedenda et visura si sumus in casu, quo per oculorum inspectionem nihil percipi possit. Font. obs. 101. Font. n. 21. de. 382.

Berlich. p. 1. conul. 47. n. 38. parti in oculari inspectione aliquid loqui potest, nec non licet, nisi sibi testi renunciet. Vbi plura Berlich.

An Visura sit admittenda q. periti a reo condemnato in penam mortis. Fontanella de. 281. n. 1. tradit amplius q. q. deta sunt.

Cott. obs. 101. n. 5. ait hanc probationem seu inspectio ocularem nunquam conueni excludat. Sempiterni testi possit. Et cum sit sola ad dec. Sabaud. lib. 3. tit. 40. de exco. ion. q. 9. n. 21. ait admitti etiam post iuramentum de iuramento. Sed non admittitur q. agitur de re, in qua per ocularem inspectionem nihil percipi valet.

Berlich. p. 1. conul. 47. q. n. 30. ait probationem per oc. insp. fieri potest sententiam infligenda instantia. etiam post rem iudicatam. etiam in ipso actu executionis, quoniam sententia que per evidentiam facti et nulla nunquam transit in iudicatum, quod potest fieri siue iudex procedat ex officio, siue ad partem instantem.

In iure super pretio sicut domus adfert. Sequitur alibi 13. n. 14. et 15. q. facta

sunt planca orientim, et infra senatus, et abique eo qd partes potuerunt dirc, aut
provenire illius modum. et ait cum de morilla ad L. 56. tit. 5. part. 5. pl.
6. n. 74. pag. 298. qd videri ex officio etiam parte competente potest situm pro-
prio oculis magister adhibere testibus
Berlich. p. 1. conul. 46. n. 38. Partis in actu oculari inspectionis non licet aliquid
ex teste querere, nisi huius testi renunciet.

Cavendum est ab
hui, et de qua de
laure conivivi in
inspeccionibus Fontan.
dec. 382. n. 24.

Font. 101. n. 5. cum sola. Nec ex quo videri in visita manducet, et scriptur
cum parte, quae illam duxit, potest allegari. Inspectio.
An in casu supra ex habito, vel qd sit conclusum in causa, et desistat testi-
fica, cum hinc oculari inspectio, possint testes produci in actu visita. In Ca-
talonia olim non id licebat Font. dec. 381. n. 8. sed postea praxi invalu-
it recipiendi testes, et testes recipiuntur ultra peritorem relationem, etiam si
supra desista testifica. n. 9. Sed in nro val no senatu contrarium est
recipiunt, ut tantum periti admittantur, et non testes si desista sunt
testifica, vel sine relatione, seu in ipsa relatione, et ita testatur plu-
res de eodem D. Jonas Sanchez, et me referunt in lite inter monium Mon-
teris et Monasterium de Madalenas cum admitti fuerunt testes producen-
ti per Monasterium (licet his testes iam produxisset) beneficio restitutionis,
sed non qd testes possint recipi post elapsam relationem in visita, et in Cata-
lonia.

visita non d. facti est concedenda, nisi nec exeat, et repellenda dicitur. nonimo
differendi, vel si ex parte visita plus impetent, quod non in lite m. de eadem Font.
dec. 382.

Optima est praxi apud nos ad admittendi testes in visita lapsi relationibus,
aliam est enim cum non diffiultur visita concedatur in qua cumq; parte
iudicij, semper possit pari testes producere.

Utrum. Bar. c. 45. n. 31. si apud nos in contractibus boni fidei
quod in alijs et existant velle, imo sunt reprobata, sed in favor civitatis,
vult. nisi propter aut suum usum, aut dantur in emptione, hactenus in rege
Nihilum et aliter. Item in...

Voluntas testatoris quoad pia opera potest ab ego commutari
ex iusta et necessaria causa iuxta Fried. late & hac
re agit Molano. to. 1. Barbosa

Sanchez to. 2. lib. 6. conul. cap. 2. sic. 9. tenet, si legatus vellet
pro liberatione carceratorum quotlibet annis, possit expendi in im-
pediendo, ne quis in carcerem deturatur, pro certum est pro-
xime deturatur, nisi ipsi legatus subveniat, si qui proxime
venerandus est pro miseris habeat. et ita tenet Alex. Sanchez.

Nota Sanchez in de offi. antecedenti loquitur de commutatione illi-
marum voluntatem faciendi cum alio. episcopatum.

Viccamalles Antonio Augustin.

Muerto el Rey D. Ferrn. en Madrid a 23. de eno. 1516. Reynado fol.
17. y dexo por Govern. de Castilla y Leon al Card. de Toledo Cienorro. f. 23.
ala Reyna Germana su mujer dexo 30. mil florines de renta, y diez mil ducados
por manutencion de su viuda, dos villas en Cataluña con sus f. y exoneracion de
la duenda. y gubier. Min. natural. f. 24. De orden del Rey Catolico en
Francia el Rey D. Ferrn. de Navarra se dio la guarda del Rey, y del Real de
Navarra en su nombre al Vice. Rey. Augustin a 13. de Mayo 1515. y lo lleva-
ron a la frontera de Francia con su viuda como era suyo de las Cortes
de Bayona al Rey. lo qual celebraron en la Reyna Germana en Mayo
de 1515. o por que se dio orden a la Reyna de Navarra de amor a la Rey-
na Germana con quien por razon de los negocios andados de las Cortes hubo
muchos celos y la Reyna de Navarra se quejaba a aquel grave Min.
por su presura. Este Rey y natural de Bayona por el Rey de Navarra le
gardo el Vice. Rey. y se le dio el mando por el Rey de Navarra.
Comisiono a muchos señores Min. para que se buscasen contra el Vice.
(y sus sucesores) en toda España, y las ciudades de Nápoles, y Sicilia. Con-
tando el proceso lo comedio al Card. Cienorro y al Obispo de Saltille.
Mandose a los Min. Fiscales de Aragón y de Navarra, que todo lo que se
conlegasen, y el Vice. Rey. en confianza de su inocencia y de su inocencia
de su inocencia se le diese y se le diese con su nombre al Rey D. Ferrn.
ordenando que con el Vice. Rey. se le diese el título de Rey. con su nombre
señores oficiales de Aragón y se le proceda contra ellos personalmente. Los Ma-
yores y interroguen a los que se culpaban, y si dan razon cumplida, se
deprecian, y no dando razon se le proceda a prisión, y pido el Vice. Rey.
el Rey Catolico le permitiera comparecer en su presencia y por razon de lo que
se culpaban, y mandaron a todos los señores de la corte de Navarra de
Francia (donde algunos le habían maltratado y temido preso en una cama-
ra sola, y sin ninguno en su casa) mandando que se le permitiera comparecer, o pro-
ceso de algunos señores de la corte, y se le defendiese de lo que se le culpaba
del mundo. Parece que se le dio a la Reyna de Navarra y al Vice. Rey. renuncio la Reyna.
f. 205. Muerto el Rey D. Ferrn. se mandó al Card. Cienorro a Carlos V. (por que
Carlos) y mandado de determinar la causa del Vice. Rey. como el Rey se lo dexava encar-
gado en el testam. suyo. Dada en el Rey de Navarra el mes de Mayo. f. 64. el Card.
como principal dueño de esta causa, o por haversele mandado Carlos V. o por la
facultad que los señores dieron al Vice. Rey. de defenderse personalmente. por S. M. f. 64.
aquel de algunos autos del proceso) le dio libertad en Abril de 1516. 1516. f. 206
Legó el Vice. Rey. a los señores de la corte, y visto los papeles y vieron
rellados

UNA. B. J. S. C.

Vidua ut habeat tenentiam, et faciat fructus suos non requiritur qd
 faciat inventarium, nam in for. g. sol. matrim. non exigitur
~~forma~~ qd uxor faciat inventarium; ac in cathalonia diversus
 est, nam constit. hac nostra, expresse disponit viduam tenenti
 facere inventarium bonorum viri, ut fructus suos faciat, qd pro
 forma requiritur. lco. Dec. 123. n. 16.

herede mariti non possunt capere possessionem bonorum hereditarij do-
 nec uxor sit soluta a dote, et sponsalibus iuxta for. 6. et 8. solut.
 matrim. et si herede post annum luctus peregerint fructus tenentur
 uxori restituere ex for. g. sol. matr. Et si fideicommissarius accepe-
 rit possessionem bonorum subrogatorum vinculo qua maritus ha-
 bebat, non est constitutus in mala fide, et sic faciat fructus suos
 donec a vidua ponat contra eum petitio tenentis, n. 23.

Fontan. de part. clau. 1. gl. 3. q. 5. ait danda esse ab heredibus viri, viduae
 vestes lumbus, et alimentis per annum, et saltem intra illum virum
 viveant - an. 1 = hae alimentis in cathalonia (in viri constit.) habet pri-
 mor intra annum luctus, sive habeat unde se aliat, sive non, etiam si nul-
 lam dotem attulerit, et sive qua attulit, restituta sit, sive non, qd n.
 hoc dat propter dotem, sed propter honore mariti, qd. eum luctet vidua, et in
 eius matrimonij censetur esse. Sed est discrimen, nam si mulier ha-
 bet dotem, et sponsalium in bonis mariti, nam eorum ratione tran-
 sissio in eam vigore constit. et sic possidet in anno luctus, ac in postea
 sequentibus. Si dote et sponsalium n. habeat, non possidet, sed possessio
 transit ad heredes mariti, a quibus habebit alimentis. n. 8.

de bonis lucrativis V. Font. clau. 11. gl. vnic. = et n. 40. ait qd si mulier
 minor sit associata, maritus fidelitatem, et sic lapsus in integrum restitui-
 tur, de qua qd. late Phoebe de cas. Portugal. 61. per tot.

Castellanos, y Reyna (en rinde) con los votos de los duces y pries de venida decausa en España, por
 cedendo madura consideracion (solam. e. sobre la vida el pleito, y no en razon de aquella concha no
 espirita onel del palacio de la Reyna) mandò Carlos V. qd. y rebocase la suspenzion y restitucion a sus
 Rey. al ofo de rinde. a su reputacion, y hacienda de la Reyna, y honorificam. e. Publico.
 de la Reyna on 23. de set. 1516. = si la causal (y furre honore) fura de los amores, no ha-
 viere madura de ley rinde esto ex hute. y rinde m. p. m. de q. onel año 1429. la Reyna Maria
 muger del Rey D. Alonso el V. (el año del Rey) el Rey D. Alonso Arbuella, dan-
 do ala Reyna el voto, se desmado con razon por decausa, y ella y furre, y aquella noche fue
 el Rey arrebatado, y llevado al palacio de la Reyna adona se quitaron la vida.
 Vire f. p. v. f. 210. y la ynd. causa fue por el rinde. se conghindia secretam. e. con el rinde al Rey
 el rinde Carlo. lo qd el Rey rinde rinde. y en las cosas de rinde con rinde rinde ar-
 rinde y rinde el Rey, qd. y rinde rinde rinde rinde a rinde V. y rinde a Reyna, y rinde
 dia al Rey rinde, y no al rinde. lco. Dec. 123. n. 11.

Vidua. Legatilla. Ante eius maritus constituit partem per partem
relinquit esse decima parti bonorum liberorum. Si bona sunt vincu-
lata tantum potest possideri decima partem valoris fructuum com-
promittere, et taxa debet fieri estimato valore fructuum per octo an-
nos. Molina l. c. 19. n. 41. Vbi Add. subter. 2. grat. quest. 17. n. 8.

+ Hanc decima pars fructuum
est annua conditio, sed tunc
est facultatem a Præcipe impe-
trare.

Viduitas. Castella dicitur intro annua concessa. Tempus ut eam hueri-
faciat durante viduitate, et hoc omni populo est obnoxium, et tunc Cas-
tella non potest habere locum in bonis vinculariis et est in principium
successoris. Molina. de prim. lib. l. c. 2a. ex n. 1. Vbi Font. de part. l. 7.
gl. 3. p. 4. n. 13. Portol. de conuictib. cap. 46. (aut 6.) n. 4.

Font. n. 32. Quod tenetur habere locum in bonis vniuersi tibi in huiusmodi, quod in alio
Regno in quo hanc conditio non viget. qd. in exactione dicitur, ut in substitutione specialis.
tunc in huiusmodi et attendit. Item leges quæ regunt in domibus mariti, non esse in
loco, ubi bona sita sunt, nec loci ubi sita sunt extra Catalonia contractus sunt tele-
brati. Casanar. conu. 54. ex n. 54. Resp. de Mera in hac conditio. n. 149. et
hoc in speciali tunc in exactione, et vbi sita sunt. Item in speciali exactione attenditur
habita vel loci conuictus vel ubi bona sita sunt. Casanar. n. 56.

+ Exigere dotem. & iudic.

Verbal

En ca. de 2.º 1681. Declaro el Sr. Fiscal que la causa de Repres irregular tiene com-
prehensio nel suro 14 del año 1684. y q.º no separa la divisiõn del Sr. Fiscal
de la de Verbal es porõnble para todo genero de causas y mas conveniendo las
partes, y hauiendo fundado juris ante S.º R.

C. Carta de 30. Julio 1680. enq. de la R. S. N.º 4.º no proceda la apelacion de suõn
tada por el Maestro Racional, q.º el q.º lo es el Sr. Fiscal quando se convenido en la verbal;
y el Sr. Fiscal tiene facultad irreparable como el Sr. Fiscal, y assi el Maestro R.
debe irse en el lugar de lo ama y los de su oficio.

En el suro 14. an. 1684. que nos piden tener los Sr. Fiscales dentro en materia
y apelacion del Sr. Fiscal sub multitudine deõcto, y que no es posible tractar en ella sa-
les algunas sino las siguientes; co. de soldades de oron, manufacturas de oficiales,
de compra y venda de bienes muebles, compras de Medicina, promesas de Magis, y
Virreys, Rentes de botiquin de obras, rudas, lencos, y adobos, dineros prestados, y co-
mandos de Sojes, y bienes muebles. La p.ª citacio ha sido personal. En caso de recon-
venio se hajen de remitir las causas de convenio, como de reconvenio juntamente
a la parte al ordinario. y q.º los Sr. Fiscales no se pueden comparecer a y traher personal-
mente a la verbal a responder, ni a testificar.

Haveme dispuesto la Hon.ª de la de 2.º 1681. porque siendo la divisiõn y modo de
proceder de la verbal a cierto genero de causas (i.ºi. q.º que no es posible tractar de
y esta clausula parece se rige del sub multitudine deõcto) no tiene admittirse pro-
pion Carlos de Aranda. lib. 1.º tit. 2.º n.º 1176. Aunq. no seõn este punto el Sr.
Maslen c. 11. §. 3.º = q.º no es posible tractar de causas q.º no son de verbal.

En la ultima verbal de 1688. que la 11.ª del Sr. Fiscal (y siguientes) han sido citados N.º Sr.
nos. a D. Sr. Fiscal, este punto seõn q.º no era causa de verbal y declaro y lo
era por la diferencia y ay de admittirse. y se quer apelar q.º se comprenden muerdes.
En el suro 14. an. 1684. que nos piden tener los Sr. Fiscales dentro en materia
y apelacion del Sr. Fiscal sub multitudine deõcto, y que no es posible tractar en ella sa-
les algunas sino las siguientes; co. de soldades de oron, manufacturas de oficiales,
de compra y venda de bienes muebles, compras de Medicina, promesas de Magis, y
Virreys, Rentes de botiquin de obras, rudas, lencos, y adobos, dineros prestados, y co-
mandos de Sojes, y bienes muebles. La p.ª citacio ha sido personal. En caso de recon-
venio se hajen de remitir las causas de convenio, como de reconvenio juntamente
a la parte al ordinario. y q.º los Sr. Fiscales no se pueden comparecer a y traher personal-
mente a la verbal a responder, ni a testificar.

Los Salarios q.º habaxos de Hogares se piden q.º se comuniquen en la verbal.
D. Mas. n.º 48. y hauiendo usado el Sr. Fiscal de lo dicho al Sr. Fiscal el Comisario

de la Moneda para y le pagó el trabajo de una algarion. El Judio más se
miró esta causa de la Sala civil donde quedó el dicho un escrito el Dr. Boleche y
se declaró en Verbal de Oct. 1685. y una causa a Verbal.

Por la reconvenion se deben remitir las causas de convenion y reconvenion al
ordinario por esto se entiende se integra, y no es el vco esta condenado, por en
este caso no puede ser oido sin depositar. Math. a n. 53.

For. 17. Civ. an. 1585. Quemla A. Verbal se haze de proceci de una parau-
la y una alguna escrito, y en tal y con monester escrito en la convenion de la
causa, remeta lo negocio al Jefe ordinario.

Felin. apud Leo l. 165. n. 6. Verba diriguntur ad iudicem abnegando potestatem
faciendi actum; ut iudex non possit, et tunc actus est ipso iure nullus. alij non di-
rigunt ad iudicem, sed ad partem, vel si ad iudicem non sunt abnegativa potestatis,
quoniam: non concedat, non admittat, non audiantur, et tunc actus factus parte non
contradicens, vel contradicente, et appellante, valet; dicitur enim tacite consentire,
qui contradicens non appellat.

Litas. Jovian con Zifas 14 littera et nota

Manuscrito de Jacobo Cujacio

M. J. Martin Lopez de Heredia, Abad. de Val. y Cat. de Santa Catalina de
Canon de la Univ. de Salam. guardava en su libreria un libro original manuscrito
de mano propia de Jacobo Cujacio. Haciendo sumo aprecio de tenerle. He
llego a mi poder debido de su muerte, y me ha parecido q. por una tan sin-
gular no se pudiese q. en su libreria privada, y que siendo de un Baron tan
eminente, lo guardase, y por lo cual ha sido Madre de los mas nobres su-
jetos de esta Univ. que es el Colegio m. de Sta Cruz de Valladolid. En la 1.ª oja
esta el indice de los titulos y epilogos, y dice asi.

Tituli hujus voluminis J. Cuiacii.

De bonorum possessionibus.

De bonorum possessionibus contra tabulas.

De legatis et fideicommissis contra tabulas bonor. posses. petita.

De collatione bonorum.

De collatione doti.

De coniugendi cum emancipato lib.

De ventre in possessionem mittendo.

Segue la notacion siguiente de manuscritos del P. Bledius.

Commentarij isti sunt a Jacobo Cuiacio compositi, et sua propria manu
scripti, et licet inter opera eius extant singuli de commentarij ad pri-
mos titulos, sunt tamen breviores, et minus clari. Extant etiam in hoc
libro exposita summa illorum titulorum suorum, que in singulis desiderantur;
et clarissime constat Cuiacium his Auditorijs dicere Commentarios horum
titulorum, et singulos fuisse priores: istos vero posteriores, et magis cura elab-
oratos.

El libro es de papel de Francia en quarto grande, o poco sequente, y tiene 196. ojas. Ay
muchas palabras borradas, y otras correcciones de la propia mano de Cuiacio. Lo contiene

al Sr. D.º Fr.º de la Orden de San Jeronimo de la Orden de Calatrava, Colgado de la Cruz del Sr. D.º Fr.º de la Cruz, y Cas.º de Colegio de San Ambrosio, a 4.º de Set.º de 1694. para lo luego al Colegio.

Haviendo tenido noticia de q. el Sr. D.º Martin Lopez de Montiveros Arceobispo de Valencia, y celebre Cat.º de Prima de Canones en la Univ.º de Salamanca guardaba en su propia Libreria un libro manuscrito auto grapho del grande Jacobo Cusacio (como manifiestan sus cruces, y sobre puestos) q. contiene Comentario a siete Titulos del Derecho Civil, sabido, y lo que tan apreciable prenda destinandola para la Libreria de V.ª. aunq. lo dilataba asta q. expresando los V.ª. por el Sr. D.º Baltazar de Echeveraz nuestro Colegial los venicio con su discreta eficacia, y así le ofrezco a V.ª. con el reconocimiento, y veneracion q. deve profesar quien lo deve todo a la grandeza de V.ª.

Parengo a V.ª. q. la atestacion q. he al principio, es de puno proprio del Sr. D.º Martin de Montiveros, como me consta, y sera notorio a quanto concieren su letra, y tubo por seguros los medios por donde adquirio estos escritos arumentados, y mas perfectos q. los impresos.

Prospera Dios a V.ª. con sumas felicidades, como deseo, y bienestar. Madrid y Septiembre a 12. de 1694. B. L. M. de V.ª. Sumas vendidas N.º. por D.º Fr.º de la Cruz y Oxumbella. Sr. D.º Fr.º de la Cruz, y Colegio de Santa Cruz del gran Cardenal de España.

+ y en falta de los
los hijos, y los
abrazo de don Juan, la
María, y si se
ya a su voluntad co-
mo le pareciere.

* Legitimor, naturales,
y bastardos respecti-
vamente.

En los dichos sus
hijos, y sus descendien-
tes, esto es en el mayora-
do de don Juan los hijos de
D. Ser. hijos de la linge-
rida de la María y de sus
descendientes.

Theresa su hija, sus hijos y descendientes
de don Juan, a demás de las ^{dictas} capitulaciones matrimoniales y en falta de
ellos con don Juan María durante su vida / de don Juan y de don Juan. se tocará
conforme a dichas capitulaciones de capitulaciones matrimoniales. Y a
su defensor y su hijo y otros que fueran reciprocamente. # Para ellos
mayorazgo que se llama franquicia, que no los excluye. ^{de sus hijos}
D. Po. en 17. de Oct. 47. otorgo un testamento, y manda a la María, que
quede disponga de su bienes durante su vida, sino hubiere mujer con hi-
jos, ^{de sus hijos} y de sus hijos y demás llamados.
La María, y don Juan María de Navarra en 15 de Abril 1659. otorgo poder
testar, y dexó heredero a D. Po. de Navarra su hijo. María de Cabreja Padre de
la María, y hija. Los Comisarios del Reino y nobleza de D. Po. de Navarra
de los bienes de la María. Dijo de los 30 du. y la de D. Po. valle. D. Po. de
Nav. en test. de 11. set. 51. dexa heredera a su hijo, y también a los 30 du.
y le pertenecian por las dos partes a D. Po. valle, tanto cuando se casó con
Catalina.

D. Po. valle en el testam. mando a la María y D. Ser. su hijo consentan en su test. y se
obliguen a cumplirlo. en continencia lo aprobaron en presencia del mismo escrivano, y
testigos, y la María, dixo y estava enterada de lo que se le mandó, y se le dio
de ello, y juraron y lo cumplirian.

Consentido. lo. de don Juan

Entre 27. de don. inter. Entre los que matrim. celebran, ante sup. Pon.
hata que consue, et al. de todo de sup. fuerint consue. ubi test. Fumod
sunt interual multas aduocet in domo viri, et si qua postea fuerint, unum non
fuit contractu matrim. l. 3. tit. 12. lib. 3. for. Castil. fo. 6. c. 117. ex n. 4. Noque
al. 23. ex n. 153.

m. l. 50. Tom. que no se queda renunciando la ley del fuero y no queda el marido
dar mas en arras a su mujer de la decima parte de sus bienes, y si alguna escoria
no pudiese tal renunciacion incurran en pena. m. l. 51. si la mujer no fue
viuda hija del matrim. en su interuene promision de arras, y no dispone expresam.
de ellas, y las sea el heredero de ella y no el marido, muera testada, o intestada.
m. l. 52. la esposa de parte, y de fuero suelto el matrim. si el esposo la muere beza-
do gane la mitad de lo que el esposo la suiere dado antes de consumar el matrim. y

1. R. M. Mem. de Valle n. 27. L. de his. b. de transac. Exquiri veritas eorum a potest. que in eorum
 6. f. de transac. cognitijs verborum huiusmodi habita eorum transac. in quibus dicitur per iudicem. V. de recol. de trans.
 q. 47. Canc. 3. p. c. 15. n. 310. in l. 2. de donatione no habet per iudicem, uno semper qd dicitur
 sine. accepto il. de d. p. dandis nos. per se minor esse condendo.
 Font. ad l. 1. de trans. n. 16. Post l. 3. §. 1. id. inter heredes et fideicommissarios, transactio
 fuit celebrata non fideicommissi, sed codicillis postea reperti, ex illis constat plus in codicil-
 lis relicto esse, quam in transacione comprehensum, et ait servola posse fideicommissarios
 agere ad supplementum: qd per transacionem in casibus instrumentata et partium iura, iuxta c. 1.
 de transac. in l. Lucius §. 1. ad Trib. heredes gravari restituerent hereditatem, minima par-
 tem restituit, dicens nihil aliud esse in hereditate. postea instrumenti reperti apparuit plus
 quadruplo fuisse, et dicitur posse agere si non transactum sit. Conciliat Font. in l. 3. n. 1. de trans.
 transacione, sed egi ad supplementum, qd codicilli vni n. quon nec super his transactus l. 6. ad
 transac. ad ignorata n. trahit l. 42. ff. de trans. in l. Lucius. si inspecti verborum huiusmodi transac-
 tum est, et ad fideicom. transac. videt.
 Sed Cuiac. in l. 1. de trans. f. 188. ait false esse iura generaliter dicentem ad posse transi-
 gi de controversijs super illis nisi inspectis illis ex d. l. 6. Dico (inquit Cui.) transaciones bonae fide
 factas de controversijs pendens ex illis probatis qd tum n. fuerat inspectus, non revocari, nec Tribon.
 mali ea lege posuit sub tit. de trans. in l. 6. pertinet ad edictum quemadmodum illis appoi-
 andus, ut dicitur ex l. 1. quemad. illis ap. (qui tunc. et l. 6. sunt ex eod. lib. 12. f. ad edic. prov. et
 in d. l. 1. clariora sunt verba d. l. 6.) Ratio edicti est: controversia illius transigi, et dirimi
 n. possunt absq. iudice: iudex nequit id facere nisi inspectis tabulis illis, ad qd fieri debet copia illorum
 inspecti venditorum. Vbi transigendi verbum significat iudicationem, n. conventionem, non iudex
 iudicat, litum transigit. circa id notavit Emilius Forsterus. In v. Cuiac. v. Valerius tit. 3. q.
 4. in prin. et n. 44. (qui insuperat Cuiac. Fab. in vati. Scifor.) et n. 50. qd commune qd inspec-
 tio pro forma requirit, nec possit renunciari Canc. n. 95. nec uno ap. Meutic. n. 26. Gellor.
 de renunc. 3. cent. 2. ven. l. 35. = Valer. n. 56. n. requiritur inspectio et ocularis inspectio, sed si
 l. 1. f. 2. aliter ad notitia transigendi substantia illi pervenit. Fab. de l. 1. supra in l. 5. f. q. v. abest
 0. 6. 11. Manic. lib. 26. tit. 2. n. 3. et similia probat conciliatur Fontac. res. 1. a n. 22.
 0. 3. Fab. et Schifor. trunt l. de his b. potius esse concilij quam precepti, sed eius verba repugnant. et
 hic ut tenet Bart. in d. l. 6. = et ait in pr. qd in d. l. 6. considerat l. odium occultatum illis. 20.
 favor publicus, ut dicitur voluntati executioni mandentur. et n. 3. qd hoc lex n. est factam fa-
 vorum legatariorum, sed in odium occultatum illis. quapropter n. potest renunciari.
 de recol. q. 47. ex n. 26. qd d. l. 6. n. habet locum in contractibus, et actibus viri viri. Valer. t. 3. q. 4. n. 9. qd
 necessitas d. l. 6. habet locum in omni mat. praudiciali (a quo dicitur de recol.) et n. sufficit scientia
 praesumpta, sed individualis, et scientia et probanda ab eo qui illa allegat.

§. 1. El fundam^{to} de la inconvencion de los autores consiste en haber heredado el p^{ro} según la sent^{encia} de temida en los dos mayorazgos instituidos por el p^{ro} en d. 4.º y a su vez en sus hijos con llamamientos reciprocos, y haber sucedido a la mayor parte de los 3000 dⁱⁿ. habiendo dejado con tan repetidas cláusulas de mostracion el amor a la mayor parte en capit^{ulo} donacion, testamento &c.

§. 2. de feto & acceptacion.

Molina lib. 4. c. 2. ex n. 58. disputat. an maioratus instituto cum clausula irrevocabilis, consequat irrevocabilitatem ante acceptationem primi successoris vocati, et ante acceptationem possit revocari. Videt^{ur} n^{on} potest revocari, nec de iure communi acceptatio est necessaria, et valet don^{atio}. et transfert domin^{ium} l. abenti re. & don. l. 4. t. 4. p. 5. sed potest fieri iure communi, et reperit per Nuncio, aut episcopa. Etiam in favorum que cau. ve. salq. in lebu. se reperitur acceptatio. Sed per ea de iure reperit l. 2. tit. 16. lib. 5. Partitio de uno p. 2. c. 26. ubi late de quibus obligat^{ur} nostro per promissionem, o per aliam conditio, o enotia manera ita te. explicat hanc l. 2. modo a exemplis de. ni. et op^{er}is & no. hinc obligacion, o ex parte hinc el contrato o oblig^{acion} contra auctore. Ex qua lege tenent n^{on} requiri acceptationem in donat^{ione} suar. l. 2. c. 4. n. 3. in ff. et c. 11. n. 18. in p^{ri}mo Gomez 2. c. 4. n. 1. Donatio dupliciter celebrat^{ur} aut traditione rei animo donandi, nulla precedente promissione, aut oblig^{acione} et statim perficit^{ur} et transfert domin^{ium}, et in rem habet, si scripta fuerit, n^{on} competit donat^{io} scripta, et n^{on} fuit aliqua precedens oblig^{acione}. Hinc promissione, et de iure antiquo require. l. 1. ff. de 18. §. ff. de si quis arguat^{ur} l. 1. de don. §. alia. in l. de don. Potest fieri inter absentes si don^{atio} incipiat a traditione, interveniente Nuncio aut episc^{opo}. Id contingit voluntate d. l. re. quomodo modis emph^{aticis} et vend^{itionis}. l. 1. in ff. de contri. emp^{ty}. Item si incipiat a promissione in Castilla abis Nuncio, aut episc^{opo}. d. l. 2. ex pacto. (et incipit Gomez q^{uestio} 1. et si incipiat a tradit^{ione} abis Nuncio aut episc^{opo}. n^{on} transfert domin^{ium}, sed obligat^{ur} donantem) et aut q^{uestio} si alius donet, aut promittat abis Nuncio aut episc^{opo}. tenet^{ur} efficaciter, et n^{on} potest actu est contractus revocari. Gomez 2. c. 4. n. 8. Promissio iurata valet abis in iuramentum, modo donator simpliciter iuret donationem sed Molina n. 60. ait verius esse l. 2. t. 16. lib. 5. non obstante, acceptationem in donat^{ione} esse necessariam, q^{uestio} d. l. loquit^{ur} de contractib^{us}, et don^{atio} largo modo dicit^{ur} contractus l. si donat^{io} fieri c. q^{uestio} in d^{omi} causa: ubi q^{uestio} acceptatio donans id vult habere sup^{er} secuta acceptat^{io}. Nec ad id pactum iuratum ubi q^{uestio} de iure iur^{amento} dicit^{ur} ex pacto nudo fieri potest, excludit acceptat^{io} no, quod est de substantia donationis, n^{on} est substituit^{ur} d. l. 2. sed tamen in sig^{illis}.

nec dat' factu' nudu', nisi dicitur consensus conuocat l. labeo d. v. l. = n. 64. idem
si apponat iuramentu' in clausula irrevocabilitari institutionu' maiorib', n. ante accep-
tatione' potest revocari. n. 65. etia' in donat. facta pro causa requirit' accept'. ut sit
irrevocabili' = ex l. 17. l. 44. Tau. de p'cedend' rep'ri acceptatib' nullo'ari, vel vocati
ad maiorat' vel p'curatoru' illoru', ut res sit irrevocabili'.

n. 67. q' donato, seu maiorat' in favore' abenti, notario n. eius acceptante, potest revoca-
ri ante acceptatione', vel r'habilitone', sed alio vtili abenti irrevocabili' adquiret'.

ex n. 73. in maioratu, seu donat. facti in favore' plurim' ordinu' p'p'riu', si donat. fiat ali-
cui, et eo mortuo in aliud, vel alio co' donatore vivente, sunt dua' donatione' et ab otro-
q' debent acceptari, ut donator revocare n' possit. q' fit in re maiorat', vel eo pacto ut in
familia p'p'rio conuocet', acceptante primo, respectu sequentiu' revocari n' potest. Nec
potest ab omnib' acceptari, nec requirit' secundu' actu' natura'. id' in l. 17. l. 4. Tau.

n. 76. n' requirit' expressa acceptatio, sed sufficit donatarij p'sentia ad tacitu' m'ite'.
n. 77. n' nullu' opinio' Trin. Casanovi, deij q' mortuo donante, non potest acceptare
donatariu', ad res p'p'ri' m'ira, et fiat p' iudiciu' heredu' donantis, ut heres, et h.
f'und' una' p'p'ria' continuent', et iuxta' communu' ad heredu' donantis in illa
revocandi non transit'. Similiter Ja. Trin. et Aleiaz. si donatariu' n' accepta-

verit donationem, in ea' acceptandi ad heredu' transit'. tenent ea' Cov. de testam. 3. q'ub.
p. n. 13. in fi. Aleiaz. tibi conuocari. Sed Covar dicto in loco in fi. non loquitur
generaliter, sed in casu quo velint heredu' ^{donatarij} talem habere acceptationem s'c'et' per
notariu' n' donatarij. Generaliter loquunt' Molin. et Ald.

Font. l. p. cl. 4. gl. 8. n. 2. q' p'sentia donatarij cum sit facti n' p'p'riu' m'it'. l. 2. sua p'obet
accipere p'sentia. l. d. Ald. et imag. Sauch. lib. 1. disp. 6. n. 11. Cancer. l. c. 8. n. 29. Fab. in c.
de revoc. don. lib. 6. dif. 19. etiam si Notarius figulet, et don. sit iuramento munita.

Font. ex n. 4. q' heredu' donatarij possunt donationem acceptare ad Molin. d. n. 77. Nec au' r.
dec. 70. n. 9. Saucher n. 6. Cov. d. n. 13. (sed in fallor' q'ub' dicit' exp'p'ie) q' intelligit' ante
revocationem donantis. Et n. 7. q' mortuo donante, heredu' donatarij possunt acceptare

ante Mol. d. n. 77. et Sauch. n. 5. Fab. d. dif. 19. alia' inu'le font' tractare q' mortuo
donante, eius heredu' n' possunt recipere, nisi supposito q' post mortem potest accepta-
ri. Opponunt plures relati a Sauch. Molin. Ther. Cane. n. 25. q' voluntas donatoris, et do-

que in donatione quia irrevocabili' in acceptatione v' cum plurib' Catib'. cont. lib. 5.
C. 80. n. 9. 16. et 42. specialm'te' sicubi iuratoria, q'q' procedera' lo' contrario, si
conuidera' gravamen.

donatarij non sunt vivente tempore mortis donantis, nec possunt v'iri, cum mortui nulla
sit voluntas c. si garrida. de test. in 6. nec hac r'o' est etia' militante' q' vivente donato-
re heredu' donatarij n' possunt acceptare.

Font. n. 9. q' p'sentia n' p'p'riu' m'it', nisi p'obet, sed adducit limitationem inu'le adducti
a Suro. dec. 115. n. 3. Gratian. dec. 36. n. 23. et 24. q' actus est talis qui fieri conuenit sa-
tis p'sentis, hunc p'p'ria' n' p'p'riu' m'it' = n. 10. q' adest stipulatio p'p'riu' m'it' p'p'ri-
oia sig. n. 3. #

* optimi Ald. et
Font. n. 23. et 24.

+ Ald. ad Mol. cum
P. Molina. Font. p. 1.
cl. 4. gl. 8. n. 6. et 7.
Franch. dec. 339. Sa-
cher n. 5.

+ ibi: in v'bis ante ac-
ceptionem donatarij
v'rius est in eius ha-
redem transire ius
acceptandi, quando in
donatio non est reco-
cata. et in not. n. 3.
p'p'riu' donat' ali-
um fuisse pro eo, et cum
heredu' n' fieri solet.

Vel competat iure proprio, et ad proprium commodum, et utilitatem, veluti: de ex-
 legat. aut legillat. competat iure electio, q. ex plurib. res legata, vel promissa
 sunt iure electio, quae elegit: tribus, aut decem, ut in legat. vel illis, et in
 hoc casu transferitur in legionario, legatario, aut heredem, sive si sit
 ex test. sive ab intestato. L. consuevit d. g. ad idem. & iure iudic. sibi: Ad idem
facilem mda dari potest ad intestato succedentib. iura credit. Patrem tam. sponte
tra. his volumine legitimum hereditatem. Causil. 4. c. 61. n. 10. et c. 113. a n. 34.

Font. de test. tit. 5. p. 10. a n. 68.

Vel competat iure eligendi, nominandi, arbitrandi, vel declarandi iure conuicti ad alte-
 rius utilitatem, ut potest eligendi ad maiorem, capellaniam, tunc ad iudicem, aut con-
 mitti non potest, nisi ad heredem transit, q. electio personalis est, et unitate ad iudici-
 am eius. Haec omnia de ea vbi supra.

Sal. p. no. e. 2. c. 18. n. 52. et 53. Qui habet facultatem sibi data, aut reservationem
 disponendi de aliqua re aut quantitate, videt ea vbi velle, generaliter instituyendo ali-
 quum heredem & omnia sibi huius, in Manria, Franck. dec. 45. Canon. l. c. 2. n. 46. et p. 3.
 c. 2. n. 125. Font. el. 4. gl. 23. ex n. 8. ad 20. Causil. vbi supra. et haec est magis communis
 opinio.

Ar. 96 p. 2. rei. 76. ex n. 9. ad 20. (Naras a. Salas) in donatione, aut donatione facta mu-
 lieri, ut potest disponere de certa quantitate: distinguit de facultate disponendi in vltima
 voluntate, seu alteri qui dominus non sit, ut si tribuat facultate alteri disponendi de
 bono alterius, non per generalem institutionem heredi, si videt disponere de bono non sui
 non facultas disponendi non dicitur cum dno. Cuius q. facultas disponendi reservat dno, et
 est nullatenus data, q. sufficit generalis dispositio, aut heredi institutio. Co. dec. 38. n. 18.
 Idem erit si nullatenus dicitur instituta.

De M. S. vltima quod vltima voluntaria de tota bono de D. P. Valle: potest disponere et non dno.
 in vita, et in morte, cum velle concedit el dominio, si requirit, q. no. huiusmodi disposito, no
 adquisit el dominio, q. est p. velle q. no. huiusmodi huiusmodi no. p. velle al heredi.

Font. el. 4. p. 23. a n. 8. Donator omnium bonorum, reservati sibi centis aureis ad solandum, sive dedit testat, si-
 ve intestat si de eis disponat, heredes acquiritur q. remanent in eius dno. Si sibi non remanent dictam
 quantitate, ad facultate de ea solandi dno iam non remanet penes donatorem. Plurim pro vtraq. huius
 tenet Neap. apud Franck. dec. 45. ^{et p. 600} vult ad heredes etiam ab intestato transmitti. Pedem. apud Thesaur. dec.
 27. non transire. Id. Font. in puncto iuris magis arripit opinio Pedem. sed in praxi accedit opinioni
 Neap. q. reservatione uno, aut alio modo facta, disponere non curavit de conceptis verbis, sed voluit
 sibi reservare in donationibus aliquid ad solandum, ut donationes valerent. Idem Font. el. 5. gl. 10. ex
 n. 67.

EVANGELIS

oja ante B. #

presentia, in stipulatio n̄ potest fieri, nisi inter presentes, ut surd. n. 6. Manar.
 de prob. l. 1336. Molin. n. 76. Juris. & iur. confirm. p. 1. c. 28. n. 2. apud quos
 vide alios casus. Et Font. & Canc. 3. p. c. 7. n. 198. q̄ verbum promitto supponit sti-
 pulacionem, et sic presentiam. Afflic. dec. 120. et viii.
 Add. ad Molin. 4. c. 2. n. 76. probant in gratiam. dicep. 318. n. 34. et 35. surd.
 dec. 112. n. 5. Afflic. dec. 275. n. 8. et dec. 393. n. 6. Thuan. dec. ⁷⁰ n. 12. acceptatio-
 nem presentiam, si possideat donatarius bona in donat. comprehensa, q̄ possessio sub-
 secuta presumit titulo preambulo donationis q̄ sufficit ad donationis irrevocabilita-
 tem. Idem Fontan. n. 29. per reg. tex. in l. quoties (de rei vind.
 Font. n. 27. ad acceptationem n̄ solum sufficit presentia donatarii, sed etia
 scientia, et notitia illius. surd. & Alex. mand. p. 2. c. 1. n. 2. Thuan. dec. 70. n. 12.
 qui extendit etiam si in donat. nulla mentio fieret de presentia, dum ta-
 men probaret q̄ tempore facte donationis uterque donatus et donatarius erant
 in eadem libertate, et eodem die, et coram eisdem testib; alter alteri dona-
 tionem fecisset, tunc agitur validam donationem abiq; ratificat. et sic deui-
 dum infra in sedem.

oja ante. I
cedente. A.

ex n. 67. si reservatione fecit sibi omni proculdubio et si n̄ disponat specificè succedunt
 eius heredes etia ad inventato. Item si facultas est concessa aut reservata n̄ pro, na
 si n̄ disponit, sed specificè, nihil operat generalis disp. de bonis suis, nec tantu ad invent.
 et v. de plures q̄. Font. iudicis locis. casus. 6. c. 143. n. 33. idem ait.

[Faint, illegible handwriting at the top of the page]

[Faint, illegible handwriting in the upper middle section]

[Extremely faint, illegible handwriting covering the majority of the page]

Wp. K. 1868 #

*provisio, ut regulariter in officio fuerit, nisi eam proferat, ad hunc n. l. Max. ex
de prol. et 1735. De lib. et 56. Justus. et 107. 108. p. 1. c. 28. r. 2. quod pro
vult esse sine. et 108. et 109. p. 2. 1096. et 108. p. 1. c. 28. r. 2. quod pro
provisionem, ut in provisionibus. Et ad h. 12. ut vult.
De lib. et 56. p. 2. r. 2. 1076. p. 1. c. 28. r. 2. quod pro
de 107. n. 1. et 108. n. 1. 1076. n. 1. c. 28. r. 2. quod pro
tam provisio, si provisio provisio tam in hunc tam provisio, et provisio
tam provisio tam provisio provisio et provisio et provisio et provisio
tam provisio, n. 29. per hunc tam provisio et provisio.
De lib. et 56. p. 2. r. 2. 1076. n. 1. c. 28. r. 2. quod pro
tam provisio tam provisio provisio et provisio et provisio et provisio
tam provisio, et provisio et provisio et provisio et provisio et provisio
tam provisio, et provisio et provisio et provisio et provisio et provisio
tam provisio, et provisio et provisio et provisio et provisio et provisio
tam provisio, et provisio et provisio et provisio et provisio et provisio
tam provisio, et provisio et provisio et provisio et provisio et provisio
tam provisio, et provisio et provisio et provisio et provisio et provisio*

in aut. et

*in aut. et 1076. p. 1. c. 28. r. 2. quod pro
tam provisio tam provisio provisio et provisio et provisio et provisio
tam provisio, et provisio et provisio et provisio et provisio et provisio
tam provisio, et provisio et provisio et provisio et provisio et provisio
tam provisio, et provisio et provisio et provisio et provisio et provisio
tam provisio, et provisio et provisio et provisio et provisio et provisio
tam provisio, et provisio et provisio et provisio et provisio et provisio
tam provisio, et provisio et provisio et provisio et provisio et provisio
tam provisio, et provisio et provisio et provisio et provisio et provisio
tam provisio, et provisio et provisio et provisio et provisio et provisio
tam provisio, et provisio et provisio et provisio et provisio et provisio*

Cap. 1. de combit. in 6. Porroque p[ro]p[ri]o con[tra]... consilium...
deus bonum specialiter et personam singulariter q[ui]...
ignoscere.

De los Ministros de los Conijos: Amatare sin conoixer: vivere sin amarse: mueren sin
compartirse -

Premia Dios a veres con los trabaxos * Alabo el poder de quien sabe pre-
miar castigando; y otra con el mal librando de los peligros del bien.

Dixome el Duq. de Arco y el Mar. de Manera le alabo mucho esta cosa: quien te lo dixo Zagala ^{bien se ha} y no lo dixi - apostar que mis ojos te llevaron luego el chisme - no me acuerdo bien si dixi: fueron luego con el chisme. es copia lisa, y el chisme esta bien puesto.

Dime el Virrey nato del Peru al Cde de Ind. Pregonaron el Sr. Doncelo si havia de dar cantidad alg. de Garisneros al Cde de Canete Villavicencio y murio en el viaje, y vivio con el Rey: dixole y no, y el Cde estava pobre. Repliquome ^{ex que ya sabe} y los vicos no pagavan a indias, sino los pobres o a volver vicos, y ariadio: oigame Vn. este quantucillo. Un cura confesante a un muchacho, y entre otras cosas le pregunto. ¿do vas por vino, beves vino? y el niño le respondio. No Padre, ¿do voy no le bevo; bevole quando buelvo. Fue en Com. y celebraron la difucion: M. D. de Amparado, mozo, Boharrio vico, y Medico vico. D. Juan de Mondragon Cde. del Rio hizo en testamto de chiste, y dixo: mando a D. H. M. le quite los libros, por se buelven al Juicio: No los entenda. D. J. de Madrid y la Reque del la peor comedia y hizo tuvo trasfornadas: la 1.ª Everardo. La 2.ª Valenzuela. la 3.ª de 8. 19. 11. 8. 20. y y qñ lo dixeron.

D. Juan de Salas en el Cde. en una procesion y llevara a mano derecha a su hijo, segun dixeran por humilde, y dixo D. In. de Borja: Pasqual su vanidad muestra, y gana y a guade, por parecerle a Dios Padre, mas a su hijo a la diestra.

D. J. de Souza de Borja: fue las consultas han de ser breves, y el membrete, o resumen largo, por se lo se lee al Rey, y hombre grovante, y se quise lo mas substancial, y el dictamen. Dizen en Castilla: nunca el bobata tope bobachia; por ordinariante si el vino es barato, es caro el pan, y el vino. Sr. D. Juan reprehendio una consulta por se dixo en ella: el Sr. Rey D. Felipe 4.º Padre de V.M. y se deora decir: el Rey no es D. Felipe 4.º Padre de V.M. por que a los Padres al Rey y Reina se les pone este Rey N.º pero a sus Abuelos y Abundos el Sr. Rey D. Felipe 3.º N.º y segun este estilo el Rey nombra a sus Padres: mi Padre y mi Madre y mi Madre, pero no a los Abuelos. Hallando a D. J. de S.º y tuvo gran mano con Madraceli, Orpaca, y Avias, dixo la duq.ª del Infantado hija de D. Luis de Haro, y vio y un estudiantillo corcobado tubo acompañando a tres diferentes Abundos y visitaron a su Padre y se quedo en las visitas de tray de la Silla del Abundos, y preguntado quien era, le respondieron y era alaja de la Numeratura y lo achico: y a la xa de la Presidencia.

Aqui yace Casanate abaxo de ayudador, y en su vida richo cosa, y no fue digno. Fue de D. Fr. de la Cruz su compañero en la batalla. Lo y fingo escrito no es poco, pero de lo qual no aducio de mucho. Mont.
D. Juan de Salazar: Dulo Com. se ha de entrar sin voluntad: estar con el unido. y salir sin memoria, por el porche.

En Italiano dice los españoles tienen tres cosas y no pueden ser. Los puntos: permitir y tu hacen pruebas: salir a torcer.
Aqui yace el Catilofre - Compañero de las Bulas
y quito por Patriarca y tambien y las mudas
dijo: Arrivo la Barca fure su filo la Barca.
tambien como a l. noble Fure su filo la Barca.
conquistado como Godofre unubrele apuda pona,
dijo no latras en punta. porq murtio el de piedad,
Fue Maestro de la Infancia qdo le dixo una duena:
pensio a Reyna y Infancia. El latin esta en memoria
y todo quanto sabia vos en Madrid de piedad.
pudo enseñar mundo.
tanta su se curia tanta!

Aqui yace el Patriarca
Compañero de las Bulas
y tambien y las mudas
fure su filo la Barca.
unubrele apuda pona,
porq murtio el de piedad,
qdo le dixo una duena:
El latin esta en memoria
vos en Madrid de piedad.

son los dos epitafios de Villamediana,
y del mismo: Perten el infierno
con condenados.
Mas penado, y mas sentido,
y fuere arrugado.
Lo ay apasion y q. en quora?
y dno ay orija garraj en latin?
Lope.

D. Gonz. d. C. G. ay los habitos son un guiso honoy y lloran en sobrevivito. El Pe. Milla: garraj eran
en Padre de la Com. lo y de a d. comer. El Pe. Mendo: los otros fur baron con la paja la
abruia con los repuden los Portugueses.

A un Decabro lego de cabera: y era una calebailla enca recibida de veniendo en. De España interior, y Elije 2. na-
cio sin fuerza, y murio temible: N. 3. nacio y murio temible: N. 4. nacio temible y murio en la D. A. R.
de augura. uno la verdad para dno con solo haber dno, y dno de haber para. Puy tuvo dno
tomado, el fuere q. pretendia. que el d. Juan haria en la corte los dos mil dno: premia a su amigo y ali-
gava a su enemigo. y vide m. modo es una arena cordura: no veeer nada es buena, vividad
breorio todo. - Fueros: los arboles no prendian, y dno: aqui nada prendera aunq planten. N. 5. del p. m. ay.

D. Goncalo deordova dno Mendora: a mas siglos menor quarto.
Dixo don J. el 6. 8. 17. 3. 13. 16. aplicand la cofla de la lengua de valla: una tal temia en Horm. en gram. ca. sepiene
en servir a dno muy sano, y aunq mozo buen xpiano, fierro del omnipotente.

Voz. ecl. 8. nocte tribus vidis, numero Deus vnguar gaudet.
Dxo el Rey de Alva a D. Fr. de la Cruz, y varillas tuvo empatao el dno con encom. a. d. dno. 14. años sobeja tan
gran Cauro de Salam. y haviendo llgado este y en Cauro de Salamanca a un lugar de campos fueron el dno
de la pelota y estava en la Plaza, vio tres homores sentados, Viejo y los dixo: haura en este lugar tres dno y
quien ay jugar en la pelota con tres Cauro? y uno de ellos le respondió: si haura, como estos tres Cauro.
CANA. DISE

ayan probado, y eran hidalgos.

D. A. D. me dixo en casa del P. Fr. Agustin en Ay. de 92: el año y viene se cumplen cien años y no
ay 19.3.24. porq murio el - y añadio el Rey D. Ferr. su Rey. Carlos V. General: Felipe 2.º Prisi-
dente. Felipe 3.º bonado a una Religion: dixo est a la hora dela muerte y quisiera haverlo sido.
Dha. de Madrigal dixo y D. An. de Contreras se hizo celebre con dos autos: No se haga novedad: Guar-
den la columna = U.º D. Gonzalo de Cordova y un Relator a los pies de un Crucifixo deia esta oracion:
Iuxta domine homines potentes, litigantes, et non se componentes.

En un Colegio imp. se hizo la comedia a los Reyes en 98. quiron a la puerta. Representan la come-
dia de alai tra, y a la misma hora en el corral de la Cruz la mission por Vallejo.
U.º D. Gonzalo. y Ricardo y el conde de quea fueron grandes Minist. y lo q se representava un y otro
vria y havia Dios: otro que no havia Dios, pero los dos obraban como si no lo hubieran. Fue q
U.º D. Maribanda D. Luis de Sogora, chaba con el, un Medico Portuguez, y entro un Religioso con
un hueso de un santo, y dandole a adorar, dixole: No lo de dm. a adorar al Sr. Dios, q es deora:
con este Zancarron a otro perro. Que se hizo esta copilla: Mi gran Dios Theresia muere,

halla en vos su gran quarto. Deseame si aqueo es cierto, que yo hare lo q pudiere. Que de
aqueo gran serje. A Marta Juan Garcia de la Muñoz (era de Requena, y fue tan habil y tu-
vo voz de Pres. de Marta y dixo y dize al Pres. de Marta no se dava mas titulo y Con-
tador ni de Marta) y su nombre y gan baxo se llama el pan de salado, o centeno, dixo
el Sr. D. Simontel, y Juan Garcia tenia unho apellido una trucha empañada en pan
baxo: quise xiv el apellido i sobre dable entre lo comun de Garcia y Muñoz. Que Felipe

4.º fue Poeta con Anulatas de D. An. de Mendoza. Queriendo yo año 98. salirme en la-
mularer a convaluer a Madrigal, me dixo y havia un proverbio antiguo y deia: quien
muere presto no lo busca. Tal es en auctoridad y grande d'utamen. Alabame y dize ha-
lavia lo y dexaria en casa? = el mismo y D. Juan de Sogora siendo Pres. de Marta
deia y no pagavan en aquel Corp. las deudas antiguas al Rey, q y las venientes procura-
va y antiquaban. Dixo, y a vna de su mision y havia de escribir un libro principal, y dupli-
cado, el qual puso las dos cosas de baxo de una cubierta, y las embio: dixole para y los empaques
de Bula de principal, y duplicado p.º indias, se tuviere gran cuidado de q fuesen en Madrigal Nam,

y no en vna, porq no se lo prava el fin. Madrigal y en una q se cairan p'º en papel
un y dizean q quien dize a temona tanto dinero faceva una anima: Llego Luis Vellez
y p'º el dizeo en el plato y pregunto al Religioso: es cierto q he sacado una anima? y
respondio q si, y entonces dixo p'º que p'º un suena como mi dinero q se bolvia al
bolillo = Murio el Sr. D. Diego de la Camara de Castilla y Ab.º de Cruzada en Nov.
de 98. y me dixo el Sr. D. Gonzalo: murio el Sr. D. como vna, vedentado como
muda de aquiles, y dixo bien: Ay del q arguye Principes con poder, si los conculge.

Postor. & Polvora. Ponedor. Faja. ~~hacer~~ ~~hacer~~ = hacer polvora.
 hacer pago. salarios devengados. tercio & salario. mandamto. de execucion, no executorio.
 Quiso. Hicieron. inobediencia. Sin estar firmado a sancionamiento, su execucion. Papel equivocado.
 cubrir el credito. La resolucion & Phep. tomo copia del asiento con N. Los fraudes. el
 dote. La dote = cancelar el instrumento, y el S. D. F. dice cancelar - ~~cancelar~~, ~~pro-~~
~~trase~~ -
 Utopia no se admite a los quatro autos: verine, veritese
 intereses estoriles los q no producen nuevos intereses.

A quien go mal quiera, en hacienda el dinero le vea: de hombre arrayado no
 se viene vengado. Quiero embaxador los espas consentidas. el d. de la
 Rosa de la: y en embaxador lo piera grande si hiciera lo q se dice qd. viene
 que hace. S. D. Donato: los Muisos son carniceros con fallas = venime de vobis
 de vobis. S. D. de vobis = Preguntad Quiero pla el d. no dig: y. se acabara
 el mundo? Responda: quando V. l. fuerdora. ~~hacer~~ = millares de Manzanas
 guard de cuellar se estava guaxando, y tambien guard de cuellar requere, que
 no finto francos de cuellar de macanos: Carlos Juan Luna en presencia de
 Felipe 4º = Quiero os ha queda ~~quiere~~: tan triste mortal, y seco = vno di-
 zen y el amor - otros dicen que ~~hecho~~ - que es un infame Pintor -
 A un embax. de Alemania dixo vno en N. V. no ponga en N. exercito, y no ay
 en Alemania: ni en Alemania dinero y no ay en Madrid.
 Carlos V. dixo, y un exercito havia de tener quei de franceses (por ligeros): manos
de espanoles (por las trenas y pelar): correon de Alemanes (por le tie-
 nen grande): y testa de Italianos (por) han sido grandes generales,
 el d. de Alba ~~hizo~~ a un Ministro y le daba ~~el~~ de q tenia vni. gago del
 Rey, le dixo: vno. no tiene culpa en q el Rey le haye tasado en mas dlo y vale.
 o ~~hacer~~ chocolate, y de rodillas te muelen: juntas las manos te baten: mirando
 al Cielo te deven = Dizen que de Somoza a Moravia: lo de dicto, vno ponos: lo Montalvan
 no lo tiene = con viene a quebrate = ~~lo~~, con vno Juan Perez.

Dilacion ad probandum, et probandi habenda et p. q. la parte dentro della hazan jurado, y re-
libido los testigos. ad probandum para quibus fuerit. P. M. 188.
Anquila causa no sea evocable, si se invita mandam. p. q. y la parte y apelo presente el pri-
mitivo, et visto hazerla evocable, pue y a viene bien en q. se trate, y se lo que, y estar libido
en la Aud. A. M. 188.

en las demandas de m. p. suma en los Trib. inferiores se provee inq. ad 5.º copia franca conessa. en las
de menor suma no se haze inq. ad 3.º sino inq. ad decimas. adiferencia de los superiores en
q. se haze inq. ad 3.º.

en las razones de los Ex.º no entendiéndose se pide se provea nihil innovet, en la Aud. solo se provee inq.
en los inferiores conq. partes, et interdictis innovetur.

no es diu. pretera forma de decret.

p.º el mandato del Auditor de la camara. salgado 2.º de ret. c. 26. per tot. et n. 68. en
leg. = et circa

Capit.º dada en Trib. inferior, sino excede 300 se excusa no obstante la apelacion segun el
fuero cur. an. fol. Si el Ex.º de perjurios de censo, no se cuenta para las
300 la prop. sino las pensiones, y offi. dize excusa por 200 perjurios de un censo de 400 se
excusara capit.º independiente del fuero. foral de las p.º de censo.

Morru de Faure Borgonon et. Muriene en uspar, y decifar: Unva en Plan-
des, y en M. (George y lo hijo Juan de Larrea) se formaron una lista
dificultosissima, unq. solo decia: Sabieron de la comedia un fragle, un
clerigo, y una muger. Y la decifro quoralmente q. el Rey de Villalermo-
sa embiando to decifrar, q. vivio y le haire cobrado dos meses, y una
grave enfermedad. Lucharonle, y vino a Madrid: desque se fue a
Spania, y el Rey se ha dado una. requeras. Responcion P. Dom. Calo
off. m.º de estado.

Prov. q' se manat a q' dies tres dei de p'cedencia q' se faga p' passat los qual' de p'cedencia
ono, licorregaladano por durar los test. q' enter donar como.

^{minuto} q' als es. manant q' de p'cedencia q' conseru s'critos de p'cedencia al d'nt. de la p'cedencia
con p'cedencia q' producidos o alla con conuige saluant en la d'nt. q'ix den dies
apre q' la d'nt. q'ia de p'cedencia.

Pr.º oluany t'cedor a la p'cedencia del hospital.

noy p'cedencia q' de N. substituit per el n'fal.º de la p'cedencia q' faga dies vij.º de

Concl. p'cedencia p'cedencia q' de p'cedencia q' de p'cedencia 14. Mayo 1675. dada en la p'cedencia.
La causa del hurto de la plata del fanº Argent se declara q' hecha la Confesion por el n'fal.º
(Administrador de la huera p'cedencia de Argent) en poder de Feliciano Medina q'ruano de la causa
de haver recibida la plata contenida en el auto de excomenda recibida por dicho Medina en de nov.º
1672. se le entregue la dicha plata y se anule el auto.

Faint, mirrored handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Mores & ...
...
...
...
...
...

[Faint, mirrored handwriting at the top of the page, likely bleed-through from the reverse side.]

[A block of faint, mirrored handwriting in the upper middle section, also appearing to be bleed-through.]

Programma: Alma Ledensitorii S.C.

Anagramma, et responsio B. P. rex itidem exanthesis.

Nē metuas, quamvis cursu permixta procella
Nutat: et hinc spumosa haurit in Unda,
Te que, quamvis Vatem placato sidere ducam,
Clarum lucis iter curres, cita proa volabis,
Errorem pelagi regiam, miserabor egens,
Euge: hinc portus intra, sum Visa Salus.

Faint, illegible handwriting at the top of the page, possibly a header or introductory text.

Large block of faint, illegible handwriting in the middle of the page, likely the main body of the document.

Faint, illegible handwriting at the bottom of the page, possibly a signature or footer.

[Faint, illegible handwriting, possibly bleed-through from the reverse side of the page]

Quien es heredero de Diego Malla.

José Vaya, y Isabel Sepura vendieron un censo de 600 l. en 29. de Marzo 1626. a Simón Tribe.

Miguel Cordova y Clara Perez vendieron un censo de 150 l. a Simón Tribe en 22. Agosto 1626.

Pedro Sepura hijo del Sr. Pedro Sepura y Rosa Crego, marido de Tomasa Perez vendio el censo de 500 l. de Benimarecos a Urbano Tribe.

Francisco y Esperanza Rosillo. 1642.

Sentencia comiso y posesion de salazas Cameres.

Sentencia comiso Diego Salindo el Colegio y casa de la Cruz de Pizarra. Colegio.

Sentencia comiso y posesion solar de Terol Hospital

Sentencia comiso Propias Hospital

Sentencia comiso Cabecera Carmena de Morales Hospital

Sentencia comiso Fran. Pasqual Hospital.

Sentencia comiso D. Jiminiana. Merced

Sentencia comiso y posesion solares de Terol. Hospital.

17.	1689.
10.	
3.	
6	1690-
5	
31.	
21.	
10	
13-	

Plaza Terena de Saltillo. Cabildo de Terena

Origen de 91.

P. Valmadrid lib. 10. 2. c. 663. donde se expone a la parte

global de por. et res. y la p. de Saltillo y sus alrededores

de la tierra y su fin por los terminos de las Indias.

Jase Amula ad Roxas. fol. 449. a n. 158.

Por no haver autor de reparticion en v. 96 = 14715 l. v. = a cada H. y Com. 878 l. v.

Por no haver tres corridas de toros 24000 l. v. = A cada H. y Com. 1155 l. v.

Tiene de circuito el tronco de la enima de la decena de Burgasot veintoy un palmo = y de diametro, o la-
titud de una rama a otra treinta y seis varas, y hazon 144. palmos.

Toda la q. de M. de l. comprendida de Capitan tambien tiene 80. pasos mas.

Los dichos de los testigos
 n.º 1.º impeditos. Sent. Covar. pract. q. 125. n.º 7.
 Peto. Foller. practica consular.
 Sbrozius de officio et potest. Vicarij epi.
 El oficio de D.º de los reinos de. Gomez
 Padre de Alonso Gomez mas de unes, o seis años
 antes del contagio.

maxa per, et secunlos, et de omnia consuetudine. Dig. 3. Georg.
 vobis remon. b. d. unhe ad h. omnia. b. i. h. omnia.
 canonicat. — P. l. 1.º. Dig. som. 153. ad p. e. o. p. i. l. on. 132.
 el yria
 y reverencia p. unquies. p. o. t. a. n. t. e. t. e. t. e.
 p. e. r. s. e. r. a. i. p. i. e. r. e. l. o. m. p. l. e. t. i. s. i. n. g. l. e. s.
 y p. e. r. s. e. r. a. i. p. i. e. r. e. l. o. m. p. l. e. t. i. s. i. n. g. l. e. s.
 y p. e. r. s. e. r. a. i. p. i. e. r. e. l. o. m. p. l. e. t. i. s. i. n. g. l. e. s.

Après trois sis ~~deux~~ du sets en Brabant
 Lyon dormit long temps evegliè
 Ambers, Londre, Breda confederiè
 Desfeyt deux sets, è pupil trioumfant

6. 10. 11. 12.
 3

8	9	10	11	12
treinquenta	2. enq.ª	10. enq.ª	3. en 6ª	2. en 6ª

en el mes de Mayo procurado de Alegria a fr. Raimundo Lopez fr. Planellas, y fr. Luis Frayè.
 # A 17. de Agosto de 1696. me embio sevillano 288 R.º v.º por el mes de septiembre del año 1694.
 y mas = mil R.º p.º por la casa de aprento y fraccion sin de de 1694, por que los otros mil R.º p.º
 se los quedo por cuenta de la tercera parte de salario de devativo q.º tuvo.
 En el mes de Agosto 96. me embio ocho doblones por la cera de la candelaria de 1694.

En oct.º de 1696.
 en Abril de 97. se referio sevillano la propia luminaria de S. Juan de 95.
 en Agº de 1697. me pago propia luminaria y casaca de Sta. Ana de 95. y lumin.ª de S. Loquas de dicho año
 Cruzada. de 1697. por los otros — 881. R.º = por las 3. corridas de toros 1163. R.º = todo es 2044. R.º

Font. c. 7. de constit. - c. 5. de relig. = Góng. c. quinqu. 43. de elec. ubi dicitur de iure quibus per laicos fieri
 election. vassalorum in rebus. multa nullus laicus. Valer. in toto tit. de of. iud. ordin. = 2. in iud. de iur. iur. cov. var. 2. c. 20.
 for. inc. 1. de salu. mat. = pag. inc. 8. de iud. n. p. = l. 2. de iur. ordin. q. nonny vel caratus ecclesiasticos p. p. de iur. iur.
 de iud. l. 1. for. de for. comp.

Ex parte hae linea de iud. maiorā sanamus. delin. monemus vocem canuta agno

Las Placas del Con. de Aragón en su institución sujeción de salario	
ocho mil L ^{rs} = Después reconociendo era corto añadieron seis mil	
decientos, y cinco L ^{rs} que son	14705 L ^{rs}
De arrendar casa de ayuntamiento material y porcella de cenalo -	4000 L ^{rs}
De Propinas	3000 L ^{rs}
De Luminarias	432 L ^{rs}
Por unas caxuelas	612 L ^{rs}
	<hr/>
O. Fr. de Sevilla en caxela y pte memoria	22749 L ^{rs}

esta q. u. / la p. u. / total -	Tres propinas	3000 L ^{rs}	Por el recado de Sevilla y pte memoria en caxela dan ordinero cada año 288 L ^{rs} y non
	Tres luminarias	432 L ^{rs}	
	quatro caxuelas	400 L ^{rs}	
	Casa ocho doblones	256 L ^{rs}	
	Casa de ayto	4000 L ^{rs}	
		<hr/>	
		8088 L ^{rs}	

Dixo me Don Fr. de Sevilla la siguiente memoria de su mano.
 Le pagaron de la Receta del Con. por su mandado como bien doblones por el donativo el año
 1693. tres mil ducientos reales - Mas por el salario la feria parte del salario que el Rey se
 valio el año de 94. quatro mil novecientos un real y veinte y dos dineros - que es todo
 80101 L^{rs} 22 - Para mantener esta cantidad se dexan de cobrar dos mil L^{rs} por el medio
 año de casa de ayto que empezó en 1. de Julio y cumplio fin de Dec. de 93. 2000 L^{rs}

En 2 de Marzo 1696. me embio Sevilla 1388 L^{rs} por la propina luminaria y caxuela de S. Ana
 y luminaria de S. Roque de 1693. y los 200 L^{rs} por el recado de Sevilla de la gorata de 93
 En Julio de 96. me embio Sevilla 1244 L^{rs} p^{ta} por la Propina luminaria y caxuela de S. Isidro
 de 1694.
 En Julio de 96 me embio Sevilla 1200 L^{rs} p^{ta} por la propina y caxuela de S. Juan
 y caxuela del dia del corpus de 1694 = mas me dio 1388 L^{rs} p^{ta} por la propina luminaria
 y caxuela de S. Ana y luminaria de S. Roque de 1694. y se quedo con dos mil L^{rs} del medio
 año de casa de ayto y empezó a 1. de Enero de 1694 y cumplio a fin de Junio 94 = #

Platius huius inis. Insigni Profeci. Amayo f. 441. n. 21.

Asimida u. ^{It aliquo} Pinter, de los quadros del d. y de la manada.

En los cuadros de la manada, y el d. no variando por copia muy buena del Baran.

D. Erijo de la villa de Orono carta de pago a mi tercera parte y a 4901 d. y 22. maravedis de plata antigua ante Luis Aguilera en 20 de oct. 1694. Consta en p. v. l. 4. et 7. lib. 5. tit. 15. de con. lib. 1. tit. 2. c. 1. n. 46. Lavante de R. crime cap. 15. n. 3.

Villa

mine p...
che o
ce
n
d

at
cul
c

UVA. BHSC